॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ

ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਸ-ਅਟ੍ਠਕਥਾ

(ਪਠਮੋ ਭਾਗੋ)

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ

ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਹਦਯਂ , ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤਮੋਹਤਮਂ।

ਸਨਰਾਮਰਲੋਕਗਰੁਂ, ਵਨ੍ਦੇ **ਸੁਗਤਂ** ਗਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਂ॥

ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ, ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਚੇਵ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਚ।

ਯਂ ਉਪਗਤੋ ਗਤਮਲਂ, ਵਨ੍ਦੇ ਤਮਨੁਤ੍ਤਰਂ **ਧਮ੍ਮਂ**॥

ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਓਰਸਾਨਂ, ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਮਾਰਸੇਨਮਥਨਾਨਂ।

ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਮੂਹਂ, ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦੇ **ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਂ**॥

ਇਤਿ ਮੇ ਪਸਨ੍ਨਮਤਿਨੋ, ਰਤਨਤ੍ਤਯਵਨ੍ਦਨਾਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ।

ਯਂ ਸੁਵਿਹਤਨ੍ਤਰਾਯੋ, ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ॥

ਮਜ੍ਝਿਮਪਮਾਣਸੁਤ੍ਤਙ੍ਕਿਤਸ੍ਸ ਇਧ **ਮਜ੍ਝਿਮਾਗਮਵਰਸ੍ਸ**।

ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧਸਂਵਣ੍ਣਿਤਸ੍ਸ ਪਰਵਾਦਮਥਨਸ੍ਸ॥

ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾ** ਆਦਿਤੋ ਵਸਿਸਤੇਹਿ।

ਪਞ੍ਚਹਿ ਯਾ ਸਙ੍ਗੀਤਾ, ਅਨੁਸਙ੍ਗੀਤਾ ਚ ਪਚ੍ਛਾਪਿ॥

ਸੀਹਲ਼ਦੀਪਂ ਪਨ ਆਭਤਾਥ ਵਸਿਨਾ ਮਹਾਮਹਿਨ੍ਦੇਨ।

ਠਪਿਤਾ ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਾਯ, ਦੀਪਵਾਸੀਨਮਤ੍ਥਾਯ॥

ਅਪਨੇਤ੍ਵਾਨ ਤਤੋਹਂ, ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਂ ਮਨੋਰਮਂ ਭਾਸਂ।

ਤਨ੍ਤਿਨਯਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ, ਆਰੋਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਗਤਦੋਸਂ॥

ਸਮਯਂ ਅਵਿਲੋਮੇਨ੍ਤੋ, ਥੇਰਾਨਂ ਥੇਰਵਂਸਦੀਪਾਨਂ।

ਸੁਨਿਪੁਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨਂ, ਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਨਿਵਾਸੀਨਂ॥

ਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਾਗਤਮਤ੍ਥਂ, ਅਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸਯਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਸੁਜਨਸ੍ਸ ਚ ਤੁਟ੍ਠਤ੍ਥੰ, ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ॥

ਸੀਲਕਥਾ ਧੁਤਧਮ੍ਮਾ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਚੇਵ ਸਬ੍ਬਾਨਿ।
ਚਰਿਯਾਵਿਧਾਨਸਹਿਤੋ, ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰੋ॥

ਸਬ੍ਬਾ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ, ਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਕਲਨਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚੇਵ।
ਖਨ੍ਧਾਧਾਤਾਯਤਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਅਰਿਯਾਨਿ ਚੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰਿ॥

ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਦੇਸਨਾ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਨਿਪੁਣਨਯਾ।
ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਤਨ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾ ਚੇਵ॥

ਇਤਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬੰ ਯਸ੍ਮਾ, **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਮਯਾ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ।
ਵੁਤ੍ਤੰ ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਯ੍ਯੋ, ਨ ਤੰ ਇਧ ਵਿਚਾਰਯਿਸ੍ਸਾਮਿ॥

''ਮਜ੍ਝੇ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ,** ਏਸ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਆਗਮਾਨਞ੍ਹਿ।
ਠਤ੍ਵਾ ਪਕਾਸਯਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਭਾਸਿਤਮਤ੍ਥੰ''॥

ਇਚ੍ਚੇਵ ਕਤੋ ਤਸ੍ਮਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ ਸਦ੍ਧਿਮੇਤਾਯ।
ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਜਾਨਥ, ਮਜ੍ਝਿਮਸਙ੍ਗੀਤਿਯਾ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਿ॥

ਨਿਦਾਨਕਥਾ

੧. ਤਤ੍ਥ **ਮਜ੍ਝਿਮਸਙ੍ਗੀਤਿ** ਨਾਮ ਪਣ੍ਣਾਸਤੋ ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਸਾ ਮਜ੍ਝਿਮਪਣ੍ਣਾਸਾ ਉਪਰਿਪਣ੍ਣਾਸਾਤਿ ਪਣ੍ਣਾਸਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਾ। ਵਗ੍ਗਤੋ ਏਕੇਕਾਯ ਪਣ੍ਣਾਸਾਯ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਵਗ੍ਗੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸਵਗ੍ਗਸਮਾਯੋਗਾ। ਸੁਤ੍ਤਤੋ ਦਿਯਡ੍ਢਸੁਤ੍ਤਸਤੰ ਦ੍ਵੇ ਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ। ਪਦਤੋ ਤੇਵੀਸੁਤ੍ਤਰਪਞ੍ਚਸਤਾਧਿਕਾਨਿ ਅਸੀਤਿਪਦਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

''ਅਸੀਤਿਪਦਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਭਿਯ੍ਯੋ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਿ ਚ।
ਪੁਨ ਤੇਵੀਸਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਪਦਮੇਵੰ ਵਵਤ੍ਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਕ੍ਖਰਤੋ ਸਤ੍ਤ ਅਕ੍ਖਰਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਞ੍ਚ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਤੇਪਞ੍ਞਾਸਞ੍ਚ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ। ਭਾਣਵਾਰਤੋ ਅਸੀਤਿ ਭਾਣਵਾਰਾ ਤੇਵੀਸਪਦਾਧਿਕੋ ਚ ਉਪਡ੍ਢਭਾਣਵਾਰੋ। ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿ-ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਸਨ੍ਧਿ-ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਤਿਵਿਧੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤੀਣਿ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨਵ ਚ ਸਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

''ਤੀਣਿ ਸਨ੍ਧਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਤਥਾ ਨਵਸਤਾਨਿ ਚ।
ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਨਯਾ ਏਤੇ, ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪਕਾਸਿਤਾ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਪਣ੍ਣਾਸਾਸੁ **ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਸਾ** ਆਦਿ, ਵਗ੍ਗੇਸੁ **ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਵਗ੍ਗੋ,** ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ **ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਸੁਤ੍ਤੰ**। ਤਸ੍ਸਾਪਿ ''ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕੰ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਵੁਤ੍ਤੰ ਨਿਦਾਨਮਾਦਿ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿ ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੧. ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਵੱਗੋ

੧. ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਸੁੱਤਵੰਣਨਾ

੧. ਯਂ ਪਨੇਤਂ ''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਂ ਨਿਦਾਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਪਦਂ। **ਮੇ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਨਾਮਪਦਾਨਿ। **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਯਂ** ਵਿ**ਹਰਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੀਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗਪਦਂ, **ਹਰਤੀ**ਤਿ ਆਖ੍ਯਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਾਵ ਨਯੇਨ ਪਦਵਿਭਾਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ **ਏਵਂ**-ਸਦ੍ਦੋ ਤਾਵ ਉਪਮੂਪਦੇਸਸਮ੍ਪਹਂਸਨਗਰਹਣਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਕਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਾਵਧਾਰਣਾਦਿਅਨੇਕਤ੍ਥਪ੍ਪਭੇਦੋ। ਤਥਾਹੇਸ – ''ਏਵਂ ਜਾਤੇਨ ਮਚ੍ਚੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕੁਸਲਂ ਬਹੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੫੩) ਉਪਮਾਯਂ ਆਗਤੋ। ''ਏਵਂ ਤੇ ਅਭਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੨) ਉਪਦੇਸੇ। ''ਏਵਮੇਤਂ ਭਗਵਾ, ਏਵਮੇਤਂ ਸੁਗਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੬੬) ਸਮ੍ਪਹਂਸਨੇ। ''ਏਵਮੇਵਂ ਪਨਾਯਂ ਵਸਲੀ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮੁਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਸਮਣਕਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੭) ਗਰਹਣੇ। ''ਏਵਂ ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧) ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ। ''ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੯੮) ਆਕਾਰੇ। ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਣਵਕ, ਯੇਨ ਸਮਣੋ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਸਮਣਂ, ਆਨਨ੍ਦਂ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛ – 'ਸੁਭੋ ਮਾਣਵੋ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ, ਭਵਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ'ਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹਿ ਸਾਧੁ ਕਿਰ ਭਵਂ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯੇਨ ਸੁਭਸ੍ਸ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ, ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਤੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੫) ਨਿਦਸ੍ਸਨੇ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਕਾਲਾਮਾ, ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾ ਵਾ ਅਕੁਸਲਾ ਵਾਤਿ? ਅਕੁਸਲਾ, ਭਨ੍ਤੇ। ਸਾਵਜ੍ਜਾ ਵਾ ਅਨਵਜ੍ਜਾ ਵਾਤਿ? ਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਭਨ੍ਤੇ। ਵਿਞ੍ਞੁਗਰਹਿਤਾ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਪ੍ਪਸਤ੍ਥਾ ਵਾਤਿ? ਵਿਞ੍ਞੁਗਰਹਿਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ। ਸਮਤ੍ਤਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨੋ ਵਾ, ਕਥਂ ਵੋ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀਤਿ? ਸਮਤ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੬੬) ਅਵਧਾਰਣੇ। ਸ੍ਵਾਯਮਿਧ ਆਕਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਾਵਧਾਰਣੇਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ਆਕਾਰਟ੍ਠੇਨ **ਏਵਂ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ – ਨਾਨਾਨਯਨਿਪੁਣਂ ਅਨੇਕਜ੍ਝਾਸਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਵਿਧਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾਪਟਿਵੇਧਗਮ੍ਭੀਰਂ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਕਸਕਭਾਸਾਨੁਰੂਪਤੋ ਸੋਤਪਥਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਕੋ ਸਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ, ਸਬ੍ਬਥਾਮੇਨ ਪਨ ਸੋਤੁਕਾਮਤਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾਪਿ ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ, ਮਯਾਪਿ ਏਕੇਨਾਕਾਰੇਨ ਸੁਤਨ੍ਤਿ।

ਨਿਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ''ਨਾਹਂ ਸਯਮ੍ਭੂ, ਨ ਮਯਾ ਇਦਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ, ਮਯਾਪਿ ਏਵਂ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਕਲਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਵਧਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਆਨਨ੍ਦੋ, ਗਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ, ਸਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ, ਧਿਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ, ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਆਨਨ੍ਦੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੯-੨੨੩) ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ, ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਧਮ੍ਮਕੁਸਲੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੁਸਲੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਕੁਸਲੋ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਕੁਸਲੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੬੯) ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਚ ਪਸਤ੍ਥਭਾਵਾਨੁਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਾਰਣਬਲਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੋਤੁਕਮ੍ਯਤਂ ਜਨੇਤਿ ''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਵਾ ਅਨੂਨਮਨਧਿਕਂ, ਏਵਮੇਵ ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

ਮੇ-ਸਦ੍ਦੋ ਤੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ‘‘ਗਾਥਾਭਿਗੀਤਂ ਮੇ ਅਭੋਜਨੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੧) ਮਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਾਧੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ, ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੂ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੮੮) ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਵਥਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯) ਮਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਧ ਪਨ ‘‘ਮਯਾ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ‘‘ਮਮ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਸੁਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਉਪਸਗ੍ਗੋ ਚ ਅਨੁਪਸਗ੍ਗੋ ਚ ਗਮਨ-ਵਿਸ੍ਸੁਤ-ਕਿਲਿਨ੍ਨ-ਉਪਚਿਤਾਨੁਯੋਗ-ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ-ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰਵਿਞ੍ਞਾਤਾਦਿਅਨੇਕਤ੍ਥਪ੍ਪਭੇਦੋ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ‘‘ਸੇਨਾਯ ਪਸੁਤੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸੁਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਤੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਉਦਾ॰ ੧੧) ਵਿਸ੍ਸੁਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ‘‘ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸਾਤਿ’’ਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੬੫੭) ਕਿਲਿਨ੍ਨਾਕਿਲਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸੁਤਂ ਅਨਪ੍ਪਕ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੭.੧੨) ਉਪਚਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਯੇ ਝਾਨਪਸੁਤਾ ਧੀਰਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੧) ਝਾਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੧) ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸੁਤਧਰੋ ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੩੯) ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰਵਿਞ੍ਞਾਤਧਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਧ ਪਨਸ੍ਸ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ‘‘ਉਪਧਾਰਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਉਪਧਾਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮੇ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿ ਮਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ‘‘ਏਵਂ ਮਯਾ ਸੁਤਂ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ਉਪਧਾਰਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਮਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ‘‘ਏਵਂ ਮਮ ਸੁਤਂ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ਉਪਧਾਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਏਵਮੇਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਪਦੇਸੁ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਵਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਮੇ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮਙ੍ਗਿਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਵਨਭਾਵਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਅਨੂਨਾਨਧਿਕਾਵਿਪਰੀਤਗ੍ਗਹਣਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਥਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਯਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਵਤ੍ਤਿਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਂ। **ਮੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਸਨਂ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਕਾਸਨਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ ‘‘ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਯਾ ਮਯਾ ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਕਤਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਕਤਂ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਤੋ’’ਤਿ।

ਤਥਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਸਨਂ। **ਮੇ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਪ੍ਪਕਾਸਨਂ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਸਨਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਂ ਮਯਾ ਏਵਂ ਸੁਤਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਨਾਨਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਨਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਹਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਾਕਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਅਯਂ ਆਕਾਰਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, **ਮੇ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸਯਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨਾਨਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇਨ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਕਤ੍ਤੁਵਿਸਯੇ ਗਹਣਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਥ ਵਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਮੇ**ਤਿ ਉਭਯਕਿਚ੍ਚਯੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ – ਮਯਾ ਸਵਨਕਿਚ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮਙ੍ਗਿਨਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਸਵਨਕਿਚ੍ਚਵੋਹਾਰੇਨ ਸੁਤਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਚ **ਮੇ**ਤਿ ਚ ਸਚ੍ਚਿਕਟ੍ਠਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਤਂ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਂ ਏਵਨ੍ਤਿ ਵਾ ਮੇਤਿ ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸਂ ਲਭੇਥ? **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਤਮੇਤ੍ਥ ਸੋਤੇਨ ਉਪਲਦ੍ਧਂ, ਤਂ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਚ **ਮੇ**ਤਿ ਚ ਤਂ ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਉਪਾਦਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਉਪਨਿਧਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਉਪਨਿਧਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਪਟਿਵੇਧਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸੁਤਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੋਸਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਸੁਤਂ ਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ , ਨ ਸੋ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇਨ ਮਯਾ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। ਇਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੋਹੇਨ ਪਞ੍ਞਾਸਿਦ੍ਧਿ, ਅਸਮ੍ਮੋਸੇਨ ਪਨ ਸਤਿਸਿਦ੍ਧਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਸਤਿਯਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਵਧਾਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾ,

ਸਤਿਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਥਪਟਿਵੇਧਸਮਤ੍ਥਤਾ, ਤਦੁਭਯਸਮਤ੍ਥਤਾਯੋਗੇਨ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕੋਸਸ੍ਸ ਅਨੁਪਾਲਨਸਮਤ੍ਥਤੋ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਹਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਪਟਿਵੇਧਾਭਾਵਤੋ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਵਨਾਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ''ਨ ਮਯਾ ਸੁਤਂ, ਪੁਨ ਭਣਥਾ''ਤਿ ਭਣਤਿ। ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧਿਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਕਤਪੁਞ੍ਞਤਂ ਸਾਧੇਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਅਪਣਿਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਕਤਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਤਦਭਾਵਤੋ। ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਪਨ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਞ੍ਚ ਸਾਧੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸੋਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨ ਚ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇ ਅਨੁਪਸ੍ਸਯਮਾਨਸ੍ਸ ਸਵਨਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਯਸ੍ਮਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਨਾਨਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਨਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਹਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਾਕਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਚ ਏਵਂ ਭਦ੍ਦਕੋ ਆਕਾਰੋ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਤ੍ਤਨੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਕਤਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਦ੍ਦਕੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੀਪੇਤਿ, **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਵਨਯੋਗੇਨ ਪੁਰਿਮਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ। ਨ ਹਿ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਦੇਸੇ ਵਸਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਵਨਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਇਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਆਸਯਸੁਦ੍ਧਿ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ। ਪੁਰਿਮਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਪਯੋਗਸੁਦ੍ਧਿ। ਤਾਯ ਚ ਆਸਯਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਧਿਗਮਬ੍ਯਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਿ, ਪਯੋਗਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਆਗਮਬ੍ਯਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਿ। ਇਤਿ ਪਯੋਗਾਸਯਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਆਗਮਾਧਿਗਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਂ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਉਦਯਤੋ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਵਿਯ ਚ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਰਹਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਭਵਿਤੁਨ੍ਤਿ ਠਾਨੇ ਨਿਦਾਨਂ ਠਪੇਨ੍ਤੋ **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਪਟਿਵੇਧਦੀਪਕੇਨ ਵਚਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਪਟਿਭਾਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੋਤਬ੍ਬਭੇਦਪਟਿਵੇਧਦੀਪਕੇਨ ਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਂ । **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਦੀਪਕਂ ਵਚਨਂ ਭਾਸਮਾਨੋ – ''ਏਤੇ ਮਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਵਨਯੋਗਦੀਪਕਂ ਵਚਨਂ ਭਾਸਮਾਨੋ – ''ਬਹੂ ਮਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸੁਤਾ ਧਾਤਾ ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾ''ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਦੁਭਯੇਨਪਿ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਸਵਨੇ ਆਦਰਂ ਜਨੇਤਿ। ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਰਿਪੁਣ੍ਣਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਆਦਰੇਨ ਅਸ੍ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਮਹਤਾ ਹਿਤਾ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਦਰਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮੋ ਸੋਤਬ੍ਬੋਤਿ।

''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਸਕਲੇਨ ਵਚਨੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਦਹਨ੍ਤੋ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸਭੂਮਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਸਾਵਕਤ੍ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਭੂਮਿਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ। ਤਥਾ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ''ਕੇਵਲਂ ਸੁਤਮੇਵੇਤਂ ਮਯਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਮੋਚੇਤਿ, ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਅਪਦਿਸਤਿ, ਜਿਨਵਚਨਂ ਅਪ੍ਪੇਤਿ, ਧਮ੍ਮਨੇਤ੍ਤਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ।

ਅਪਿਚ ''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਭਾਵਂ ਅਪ੍ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਮਵਚਨਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ ''ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮਿਦਂ ਮਯਾ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਵਿਸਾਰਦਸ੍ਸ ਦਸਬਲਧਰਸ੍ਸ ਆਸਭਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠਾਯਿਨੋ ਸੀਹਨਾਦਨਾਦਿਨੋ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾਧਿਪਤਿਨੋ ਧਮ੍ਮਦੀਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸਰਣਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਰਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਚਨਂ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਪਦੇ ਵਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ ਵਾ ਕਙ੍ਖਾ ਵਾ ਵਿਮਤਿ ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਂ ਵਿਨਾਸੇਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਦਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

''ਵਿਨਾਸਯਤਿ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਂ, ਸਦ੍ਧਂ ਵਡ੍ਢੇਤਿ ਸਾਸਨੇ।

ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਮਿਚ੍ਚੇਵੰ, ਵਦੰ ਗੋਤਮਸਾਵਕੋ’’ਤਿ॥

ਏਕਨ੍ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਏਕੰ ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਯਮਿਤਪਰਿਦੀਪਨੰ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮਯ**ਸਦ੍ਦੋ –

ਸਮਵਾਯੇ ਖਣੇ ਕਾਲੇ, ਸਮੂਹੇ ਹੇਤੁਦਿਟ੍ਠਿਸੁ।
ਪਟਿਲਾਭੇ ਪਹਾਨੇ ਚ, ਪਟਿਵੇਧੇ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ‘‘ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸ੍ਵੇਪਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਮ ਕਾਲਞ੍ਚ ਸਮਯਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੭) ਸਮਵਾਯੋ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਏਕੋਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਖਣੋ ਚ ਸਮਯੋ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਾਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੯) ਖਣੋ। ‘‘ਉਣ੍ਹਸਮਯੋ ਪਰਿਲ਼ਾਹਸਮਯੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੩੫੮) ਕਾਲੋ। ‘‘ਮਹਾਸਮਯੋ ਪਵਨਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮੂਹੋ। ‘‘ਸਮਯੋਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ, ਭਗਵਾ ਖੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ, ਭਗਵਾਪਿ ਮੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ‘ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਨ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ’ਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਸਮਯੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੩੫) ਹੇਤੁ । ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਸਮਯਪ੍ਪਵਾਦਕੇ ਤਿਨ੍ਦੁਕਾਚੀਰੇ ਏਕਸਾਲਕੇ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਆਰਾਮੇ ਪਟਿਵਸਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੬੦) ਦਿਟ੍ਠਿ।

‘‘ਦਿਟ੍ਠੇ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਯੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਯੋ ਚਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੋ।
ਅਤ੍ਥਾਭਿਸਮਯਾ ਧੀਰੋ, ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਆਦੀਸੁ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੯) ਪਟਿਲਾਭੋ। ‘‘ਸਮ੍ਮਾ ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ ਅਨ੍ਤਮਕਾਸਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪) ਪਹਾਨੰ। ‘‘ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੋ ਸਙ੍ਖਤਟ੍ਠੋ ਸਨ੍ਤਾਪਟ੍ਠੋ ਵਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠੋ ਅਭਿਸਮਯਟ੍ਠੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੧) ਪਟਿਵੇਧੋ। ਇਧ ਪਨਸ੍ਸ ਕਾਲੋ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਸੰਵਚ੍ਛਰ-ਉਤੁ-ਮਾਸਡ੍ਢਮਾਸ-ਰਤ੍ਤਿ-ਦਿਵ-ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹ-ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕ-ਸਾਯਨ੍ਹ- ਪਠਮਮਜ੍ਝਿਮਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮ-ਮੁਹੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਕਾਲਪ੍ਪਭੇਦਭੂਤੇਸੁ ਸਮਯੇਸੁ ਏਕੰ ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਤੇਸੁ ਸੰਵਚ੍ਛਰਾਦੀਸੁ ਸਮਯੇਸੁ ਯੰ ਯੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਯਮ੍ਹਿ ਯਮ੍ਹਿ ਸੰਵਚ੍ਛਰੇ ਉਤੁਮ੍ਹਿ ਮਾਸੇ ਪਕ੍ਖੇ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਦਿਵਸਭਾਗੇ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸੁਵਿਦਿਤੰ ਸੁਵਵਤ੍ਥਾਪਿਤੰ ਪਞ੍ਞਾਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ‘‘ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ ਅਸੁਕਸੰਵਚ੍ਛਰੇ ਅਸੁਕਉਤੁਮ੍ਹਿ ਅਸੁਕਮਾਸੇ ਅਸੁਕਪਕ੍ਖੇ ਅਸੁਕਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਅਸੁਕਦਿਵਸਭਾਗੇ ਵਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਖੇਨ ਧਾਰੇਤੁੰ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁੰ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਤੁੰ ਵਾ, ਬਹੁ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕੇਨੇਵ ਪਦੇਨ ਤਮਤ੍ਥੰ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਕੰ ਸਮਯ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਯੇ ਵਾ ਇਮੇ ਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਸਮਯੋ ਜਾਤਿਸਮਯੋ ਸੰਵੇਗਸਮਯੋ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਸਮਯੋ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਸਮਯੋ ਮਾਰਵਿਜਯਸਮਯੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਸਮਯੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਸਮਯੋ ਦੇਸਨਾਸਮਯੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮਯੋਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਭਗਵਤੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਅਤਿਵਿਯ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਾ ਅਨੇਕਕਾਲਪ੍ਪਭੇਦਾ ਏਵ ਸਮਯਾ, ਤੇਸੁ ਸਮਯੇਸੁ ਦੇਸਨਾਸਮਯਸਙ੍ਖਾਤੰ ਏਕੰ ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯੋ ਚਾਯੰ ਞਾਣਕਰੁਣਾਕਿਚ੍ਚਸਮਯੇਸੁ ਕਰੁਣਾਕਿਚ੍ਚਸਮਯੋ, ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮਯੇਸੁ ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮਯੋ, ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨੰ ਕਰਣੀਯਦ੍ਵਯਸਮਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮਿਕਥਾਸਮਯੋ, ਦੇਸਨਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮਯੇਸੁ ਦੇਸਨਾਸਮਯੋ, ਤੇਸੁਪਿ ਸਮਯੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਏਕੰ ਸਮਯ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਯਥਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ‘‘ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਕਾਮਾਵਚਰ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਸੁ ‘‘ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹੀ’’ਤਿ ਚ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ, ਵਿਨਯੇ ਚ ‘‘ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਕਰਣਵਚਨੇਨ, ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਕੰ ਸਮਯ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਥਾ ਇਧ ਚ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ

ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਸੁ ਚ ਅਧਿਕਰਣਤ੍ਥੋ ਭਾਵੇਨਭਾਵਲਕ੍ਖਣਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਅਧਿਕਰਣਞ੍ਹਿ ਕਾਲਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮੂਹਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮਯੋ, ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਫਸ੍ਸਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨਂ ਖਣਸਮਵਾਯਹੇਤੁਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਚ ਸਮਯਸ੍ਸ ਭਾਵੇਨ ਤੇਸਂ ਭਾਵੋ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਨਤ੍ਥਂ ਤਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ।

ਵਿਨਯੇ ਚ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ ਕਰਣਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮਯੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦੀਹਿਪਿ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪਯਨ੍ਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਹੇਤੁਞ੍ਚ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਨਤ੍ਥਂ ਤਤ੍ਥ ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ।

ਇਧ ਪਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਏਵਂਜਾਤਿਕੇ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਦੇਸੇਸਿ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਤਂ ਸਮਯਂ ਕਰੁਣਾਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਨਤ੍ਥਂ ਇਧ ਉਪਯੋਗਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋਤਿ।

ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

> ‘‘ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਥਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ਭੁਮ੍ਮੇਨ ਕਰਣੇਨ ਚ।
> ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਉਪਯੋਗੇਨ ਸੋ ਇਧਾ’’ਤਿ॥

ਪੋਰਾਣਾ ਪਨ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ – ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ’’ਤਿ ਵਾ – ‘‘ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾ’’ਤਿ ਵਾ – ‘‘ਏਕਂ ਸਮਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਭਿਲਾਪਮਤ੍ਤਭੇਦੋ ਏਸ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਏਕਂ ਸਮਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ‘‘ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਭਗਵਾਤਿ ਗਰੁ। ਗਰੁਞ੍ਹਿ ਲੋਕੇ ‘‘ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਯ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਗਰੁ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪੋਰਾਣੇਹਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ‘‘ਭਗਵਾਤਿ ਵਚਨਂ ਸੇਟ੍ਠਂ, ਭਗਵਾਤਿ ਵਚਨਮੁਤ੍ਤਮਂ।
> ਗਰੁਗਾਰਵਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ, ਭਗਵਾ ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ॥

ਅਪਿਚ –

> ‘‘ਭਾਗ੍ਯਵਾ ਭਗ੍ਗਵਾ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਭਗੇਹਿ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਵਾ।
> ਭਤ੍ਤਵਾ ਵਨ੍ਤਗਮਨੋ, ਭਵੇਸੁ ਭਗਵਾ ਤਤੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਵਸੇਨਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਚ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚੇਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਯਥਾਸੁਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਸਰੀਰਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਰੋਤਿ। ਤੇਨ – ‘‘ਨਯਿਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਤ੍ਥੁਕਂ ਪਾਵਚਨਂ, ਅਯਂ ਵੋ ਸਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਅਦਸ੍ਸਨੇਨ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਂ ਜਨਂ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਤਿ।

ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾਤਿ ਵਚਨੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਰੂਪਕਾਯਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਾਧੇਤਿ। ਤੇਨ ‘‘ਏਵਂਵਿਧਸ੍ਸ ਨਾਮ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦੇਸਕੋ ਦਸਬਲਧਰੋ ਵਜਿਰਸਙ੍ਘਾਤਸਮਾਨਕਾਯੋ, ਸੋਪਿ ਭਗਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਕੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਜੀਵਿਤੇ ਆਸਾ ਜਨੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਜੀਵਿਤਮਦਮਤ੍ਤਂ ਜਨਂ ਸਂਵੇਜੇਤਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਚਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਤਿ।

ਏਵਨ੍ਤਿ ਚ ਭਣਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨਾਸਮ੍ਪੱਤਿੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। **ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਵਕਸਮ੍ਪੱਤਿੰ। **ਏਕੰ ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲਸਮ੍ਪੱਤਿੰ। **ਭਗ**ਵਾਤਿ ਦੇਸਕਸਮ੍ਪੱਤਿੰ।

ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਯੰ ਵ**ਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕਾਤਿ ਦੀਪਿਕਾ, ਤਥ੍ਥ ਨਗਰੰ ''ਮਙ੍ਗਲਦਿਵਸੇ ਸੁਖਣੇ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਮਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮੀ''ਤਿ ਰੱਤਿਮ੍ਪਿ ਉਕ੍ਕਾਸੁ ਠਿਤਾਸੁ ਮਾਪਿਤੱਤਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਤਿ ਵੁੱਚਤਿ। ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਸੁ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਧਾਰੀਯਮਾਨਾਸੁ ਮਾਪਿਤੱਤਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸੰ **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਯੰ**। ਸਮੀਪੱਤ੍ਥੇ ਚੇਤੰ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ। ਵ**ਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥਦਿਬ੍ਬਬ੍ਰਹ੍ਮਅਰਿਯਵਿਹਾਰੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਵਿਹਾਰਸਮਙ੍ਗਿਪਰਿਦੀਪਨਮੇਤੰ। ਇਧ ਪਨ ਠਾਨਗਮਨਨਿਸਿੱਨਸਯਨਪ੍ਪਭੇਦੇਸੁ ਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਇਰਿਯਾਪਥਸਮਾਯੋਗਪਰਿਦੀਪਨੰ। ਤੇਨ ਠਿਤੋਪਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਨਿਸਿੱਨੋਪਿ ਸਯਾਨੋਪਿ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿੱਚੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਹਿ ਭਗਵਾ ਏਕੰ ਇਰਿਯਾਪਥਬਾਧਨੰ ਅਞ੍ਞੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਪਤਨ੍ਤੰ ਅੱਤਭਾਵੰ ਹਰਤਿ ਪਵੱਤੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਵੁੱਚਤਿ।

ਸੁਭਗਵ**ਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਭਗੱਤਾ **ਸੁਭਗੰ,** ਸੁਨ੍ਦਰਸਿਰਿਕੱਤਾ ਸੁਨ੍ਦਰਕਾਮੱਤਾ ਚਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਵਨਸ੍ਸ ਸਿਰਿਸਮ੍ਪੱਤਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅੱਨਪਾਨਾਦੀਨਿ ਆਦਾਯ ਦਿਵਸੰ ਤੱਤ੍ਥੇਵ ਛਣਸਮਜ੍ਜਉਸ੍ਸਵੇ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਭੋਗਸੁਖੰ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤਿ, ਸੁਨ੍ਦਰਸੁਨ੍ਦਰੇ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਮੇ ਪੱਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ ''ਪੁੱਤੰ ਲਭਾਮ, ਧੀਤਰੰ ਲਭਾਮਾ''ਤਿ, ਤੇਸੰ ਤੰ ਤਥੇਵ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਤੰ ਸੁਨ੍ਦਰਸਿਰਿਕੱਤਾ ਸੁਨ੍ਦਰਕਾਮੱਤਾ ਚ **ਸੁਭਗੰ**। ਅਪਿਚ ਬਹੁਜਨਕਨ੍ਤਤਾਯਪਿ ਸੁਭਗੰ। ਵਨਯਤੀਤਿ ਵ**ਨੰ,** ਅੱਤਸਮ੍ਪਦਾਯ ਸੱਤਾਨੰ ਭੱਤਿੰ ਕਾਰੇਤਿ, ਅੱਤਨਿ ਸਿਨੇਹੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਅੱਤ੍ਥੋ। ਵਨੁਤੇ ਇਤਿ ਵਾ ਵ**ਨੰ,** ਨਾਨਾਵਿਧਕੁਸੁਮ-ਗਨ੍ਧਸਮ੍ਮੋਦਮੱਤਕੋਕਿਲਾਦਿਵਿਹਙ੍ਗਾਭਿਰੁਤੇਹਿ ਮਨ੍ਦਮਾਲੁਤਚਲਿਤਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਵਿਟਪਪੱਲ੍ਲਵਪਲਾਸੇਹਿ ਚ ''ਏਥ ਮੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨੋ ਯਾਚਤਿ ਵਿਯਾਤਿ ਅੱਤ੍ਥੋ। ਸੁਭਗਞ੍ਚ ਤੰ ਵਨਞ੍ਚਾਤਿ **ਸੁਭਗਵਨੰ**। ਤਸ੍ਮਿੰ **ਸੁਭਗਵਨੇ**। ਵਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਰੋਪਿਮੰ, ਸਯੰਜਾਤਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧੰ। ਤੱਤ੍ਥ ਵੇਲੁਵਨਜੇਤਵਨਾਦੀਨਿ ਰੋਪਿਮਾਨਿ। ਅਨ੍ਧਵਨਮਹਾਵਨਅਞ੍ਜਨਵਨਾਦੀਨਿ ਸਯੰ ਜਾਤਾਨਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਯੰਜਾਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਸਾਲਰਾਜਮੂਲੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਸਾਲੋਤਿ ਵੁੱਚਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਾਮਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਗਮਸ੍ਸ ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਮਹਨ੍ਤੰ ਸਾਲਵਨੰ, ਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਏਲਣ੍ਡੇਹਿ ਸਞ੍ਛੱਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੫) ''ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਯਮਕਸਾਲਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੯੫) ਵਨਪ੍ਪਤਿਜੇਟ੍ਠਕਰੁਕ੍ਖੋਪਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਤਵੇਵ ਦੇਵ ਵਿਜਿਤੇ, ਤਵੇਵੁਯ੍ਯਾਨਭੂਮਿਯਾ।
> ਉਜੁਵੰਸਾ ਮਹਾਸਾਲਾ, ਨੀਲੋਭਾਸਾ ਮਨੋਰਮਾ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੧੯.੪)।

ਯੋ ਕੋਚਿ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ। ਯਥਾਹ ''ਅਥ ਖੋ ਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਲੁਵਬੀਜੰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਸਾਲਮੂਲੇ ਨਿਪਤੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੬੯)। ਇਧ ਪਨ ਵਨਪ੍ਪਤਿਜੇਟ੍ਠਕਰੁਕ੍ਖੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਰਾਜਸੱਦੋ ਪਨਸ੍ਸ ਤਮੇਵ ਜੇਟ੍ਠਕਭਾਵੰ ਸਾਧੇਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਧਮ੍ਮਿਕ ਨਿਗ੍ਰੋਧਰਾਜਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੪)। ਤੱਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇਧਾ ਸਮਾਸੋ, ਸਾਲਾਨੰ ਰਾਜਾਤਿਪਿ **ਸਾਲਰਾਜਾ,** ਸਾਲੋ ਚ ਸੋ ਜੇਟ੍ਠਕੱਟ੍ਠੇਨ ਰਾਜਾ ਚ ਇਤਿਪਿ **ਸਾਲਰਾਜਾ। ਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੀਪੰ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਮੂਲਸੱਦੋ, ''ਮੂਲਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਸਿਰਨਾਲ਼ਿਮੱਤਾਨਿਪੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੯੫) ਮੂਲਮੂਲੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਲੋਭੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੫) ਅਸਾਧਾਰਣਹੇਤੁਮ੍ਹਿ। ''ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਕਾਲੇ ਛਾਯਾ ਫਰਤਿ, ਨਿਵਾਤੇ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਏੱਤਾਵਤਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮੀਪੇ। ਇਧ ਪਨ ਸਮੀਪੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਲਰਾਜਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅੱਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਤੱਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਯਦਿ ਤਾਵ ਭਗਵਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ, ''ਸੁਭਗਵਨੇ ਸਾਲਰਾਜਮੂਲੇ''ਤਿ ਨ ਵੱਤਬ੍ਬੰ, ਅਥ ਤੱਤ੍ਥ ਵਿਹਰਤਿ, ''ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵੱਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਹਿ ਸੱਕਾ ਉਭਯੱਤ੍ਥ ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਵਿਹਰਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਨ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਨਨੁ ਅਵੋਚੁਮ੍ਹ ''ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਚੇਤੰ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਗਙ੍ਗਾਯਮੁਨਾਦੀਨੰ ਸਮੀਪੇ ਗੋਯੂਥਾਨਿ ਚਰਨ੍ਤਾਨਿ ''ਗਙ੍ਗਾਯ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਯਮੁਨਾਯ ਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਯਦਿਦੰ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਯ ਸਮੀਪੇ ਸੁਭਗਵਨੰ ਸਾਲਰਾਜਮੂਲੰ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਸੁਭਗਵਨੇ ਸਾਲਰਾਜਮੂਲੇ''ਤਿ। ਗੋਚਰਗਾਮਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਵਚਨੰ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੁਰੂਪਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਸੇਸਵਚਨੰ।

ਤਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਗਹਟ੍ਠਾਨੁਗ੍ਗਹਕਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਸੁਭਗਵਨਾਦਿਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੁਗ੍ਗਹਕਰਣੰ। ਤਥਾ ਪੁਰਿਮੇਨ ਪਚ੍ਚਯਗ੍ਗਹਣਤੋ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਵਿਵਜ੍ਜਨੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਪ੍ਪਹਾਨਤੋ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਵਿਵਜ੍ਜਨੁਪਾਯਦਸ੍ਸਨੰ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਚ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਭਿਯੋਗੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਵਿਵੇਕਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿੰ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਕਰੁਣਾਯ ਉਪਗਮਨੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਪਗਮਨੰ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਿਤਸੁਖਨਿਪ੍ਫਾਦਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਤੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਪਰਹਿਤਸੁਖਕਰਣੇ ਨਿਰੁਪਲੇਪਨੰ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਧਮ੍ਮਿਕਸੁਖਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਨੁਯੋਗਨਿਮਿਤ੍ਤੰ । ਪੁਰਿਮੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਉਪਕਾਰਬਹੁਲਤੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਦੇਵਾਨੰ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਲੋਕੇ ਜਾਤਸ੍ਸ ਲੋਕੇ ਸੰਵਡ੍ਢਭਾਵੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਲੋਕੇਨ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਤੰ। ਪੁਰਿਮੇਨ ''ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਬਹੁਜਨਸੁਖਾਯ ਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ। ਕਤਮੋ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਥਾਗਤੋ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੦) ਵਚਨਤੋ ਯਦਤ੍ਥੰ ਭਗਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਨਿਪ੍ਫਾਦਨੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਦਨੁਰੂਪਵਿਹਾਰੰ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਪਠਮੰ ਲੁਮ੍ਬਿਨਿਵਨੇ, ਦੁਤਿਯੰ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਨੇਯੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਵਨੇਯੇਵ ਵਿਹਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਰਾਤਿ ਦੇਸਕਾਲਪਰਿਦੀਪਨੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਯੰ ਸਮਯੰ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਸਮਯੇ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਾਲਰਾਜਮੂਲੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਸਾਲਰਾਜਮੂਲੇਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਦੇਸਕਾਲੇ ਦੀਪੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਅਯੁਤ੍ਤੇ ਦੇਸੇ ਕਾਲੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਭਾਸਤਿ। ''ਅਕਾਲੋ ਖੋ ਤਾਵ ਬਾਹਿਯਾ''ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੧੦) ਆਦਿਚੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕੰ। **ਖੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਅਵਧਾਰਣੇ ਆਦਿਕਾਲਤ੍ਥੇ ਵਾ ਨਿਪਾਤੋ। **ਭਗਵਾ**ਤਿ ਲੋਕਗਰੁਦੀਪਨੰ। **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਕਥਾਸਵਨਯੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਵਚਨੰ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ, ''ਭਿਕ੍ਖਕੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯੰ ਅਜ੍ਝੁਪਗਤੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੪੫) ਨਯੇਨ ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਆਲਪਿ ਅਭਾਸਿ ਸਮ੍ਬੋਧੇਸੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਨ ਞਾਪਨੇਪਿ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਆਮਨ੍ਤਯਾਮਿ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਵੇਦਯਾਮਿ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿ। ਪਕ੍ਕੋਸਨੇਪਿ। ਯਥਾਹ ''ਏਹਿ ਤ੍ਵੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਆਮਨ੍ਤੇਹੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੧੧)।

ਭਿਕ੍ਖਵੋਤਿ ਆਮਨ੍ਤਨਾਕਾਰਦੀਪਨੰ। ਤਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖਨਸੀਲਤਾਦਿਗੁਣਯੋਗਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਭਿਕ੍ਖਨਸੀਲਤਾਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋਪਿ ਹਿ **ਭਿਕ੍ਖੁ** ਭਿਕ੍ਖਨਧਮ੍ਮਤਾਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋਪਿ। ਭਿਕ੍ਖਨੇ ਸਾਧੁਕਾਰਿਤਾਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋਪੀਤਿ ਸਦ੍ਦਵਿਦੂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਨੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖਨਸੀਲਤਾਦਿਗੁਣਯੋਗਸਿਦ੍ਧੇਨ ਵਚਨੇਨ ਹੀਨਾਧਿਕਜਨਸੇਵਿਤੰ ਵੁਤ੍ਤਿੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਉਦ੍ਧਤਦੀਨਭਾਵਨਿਗ੍ਗਹੰ ਕਰੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖਵੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਕਰੁਣਾਵਿਪ੍ਫਾਰਸੋਮ੍ਮਹਦਯਨਯਨਨਿਪਾਤਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੇਨ ਵਚਨੇਨ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖਾਭਿਮੁਖੇ ਕਰੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਥੇਤੁਕਮਜਤਾਦੀਪਕੇਨ ਵਚਨੇਨ ਨੇਸੰ ਸੋਤੁਕਮਜਤੰ ਜਨੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਸਮ੍ਬੋਧਨਟ੍ਠੇਨ ਸਾਧੁਕੰ ਸਵਨਮਨਸਿਕਾਰੇਪਿ ਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਸਾਧੁਕਸਵਨਮਨਸਿਕਾਰਾਯਤ੍ਤਾ ਹਿ ਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ।

ਅਪਰੇਸੁਪਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਕਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂਯੇਵ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਚੇ। ਜੇਟ੍ਠਸੇਟ੍ਠਾਸਨ੍ਨਸਦਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾਵਤੋ। ਸਬ੍ਬਪਰਿਸਸਾਧਾਰਣਾ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ। ਪਰਿਸਾਯ ਚ ਜੇਟ੍ਠਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਸੇਟ੍ਠਾ, ਅਨਗਾਰਿਯਭਾਵੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਚਰਿਯਾਨੁਵਿਧਾਯਕਤ੍ਤਾ ਸਕਲਸਾਸਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤ੍ਤਾ ਚ। ਆਸਨ੍ਨਾ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਸਤ੍ਥੁਸਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ। ਸਦਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾ, ਸਤ੍ਥੁਸਨ੍ਤਿਕਾਵਚਰਤ੍ਤਾਤਿ। ਅਪਿਚ ਤੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਭਾਜਨੰ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਚ ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਯੰ ਦੇਸਨਾਤਿਪਿ ਤੇ ਏਵ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਪਠਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ, ਨ ਧਮ੍ਮਮੇਵ ਦੇਸੇਤੀਤਿ। ਸਤਿਜਨਨਤ੍ਥਂ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਹਿ ਅਞ੍ਞਂ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਾਪਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਾਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਾਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ – ''ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਕਿਨ੍ਨਿਦਾਨਾ ਕਿਂਪਚ੍ਚਯਾ ਕਤਮਾਯ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੇਸਿਤਾ''ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਾ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯੁਂ, ਨ ਵਾ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯੁਂ। ਤੇਨ ਨੇਸਂ ਸਤਿਜਨਨਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਪਠਮਂ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ।

ਭਦਨ੍ਤੇਤਿ ਗਾਰਵਵਚਨਮੇਤਂ, ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਪਟਿਵਚਨਦਾਨਂ ਵਾ, ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋਤਿ ਵਦਮਾਨੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਲਪਤਿ। ਭਦਨ੍ਤੇਤਿ ਵਦਮਾਨਾ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਾਲਪਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖਵੋਤਿ ਭਗਵਾ ਆਭਾਸਤਿ। ਭਦਨ੍ਤੇਤਿ ਤੇ ਪਚ੍ਚਾਭਾਸਨ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖਵੋਤਿ ਪਟਿਵਚਨਂ ਦਾਪੇਤਿ, ਭਦਨ੍ਤੇਤਿ ਪਟਿਵਚਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਯੇ ਭਗਵਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ। **ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਆਮਨ੍ਤਨਂ ਪਟਿਅਸ੍ਸੋਸੁਂ, ਅਭਿਮੁਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਣਿਂਸੁ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਏਤਂ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਕਲਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਵੋਚ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਯਂ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਕਮਲਕੁਵਲਯੁਜ੍ਜਲਵਿਮਲਸਾਦੁਰਸਸਲਿਲਾਯ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਸੁਖਾਵਤਰਣਤ੍ਥਂ ਨਿਮ੍ਮਲਸਿਲਾਤਲਰਚਨਵਿਲਾਸਸੋਭਿਤਰਤਨਸੋਪਾਨਂ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਮੁਤ੍ਤਾਤਲਸਦਿਸਵਾਲਿਕਾਕਿਣ੍ਣਪਣ੍ਡਰਭੂਮਿਭਾਗਂ ਤਿਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਭਿਤ੍ਤਿਵਿਚਿਤ੍ਰਵੇਦਿਕਾਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਪਥਂ ਫੁਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵਿਯ, ਵਿਜਮ੍ਭਿਤਸਮੁਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਵਰਸ੍ਸ ਸੁਖਾਰੋਹਣਤ੍ਥਂ ਦਨ੍ਤਮਯ-ਸਣ੍ਹਮੁਦੁਫਲਕ-ਕਞ੍ਚਨਲਤਾਵਿਨਦ੍ਧ- ਮਣਿਗਣਪ੍ਪਭਾਸਮੁਦਯੁਜ੍ਜਲਸੋਭਂ ਸੋਪਾਨਂ ਵਿਯ, ਸੁਵਣ੍ਣਵਲਯਾਨੂਪੁਰਾਦਿਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਸਦ੍ਦਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਿਤਕਥਿਤਹਸਿਤਮਧੁਰਸ੍ਸਰਗੇਹਜਨਵਿਚਰਿਤਸ੍ਸ ਉਲ਼ਾਰਇਸ੍ਸਰਿਯਵਿਭਵਸੋਭਿਤਸ੍ਸ ਮਹਾਘਰਸ੍ਸ ਸੁਖਪ੍ਪਵੇਸਨਤ੍ਥਂ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਮਣਿਮੁਤ੍ਤਾਪਵਾਲ਼ਾਦਿਜੁਤਿਵਿਸ੍ਸਰਵਿਜ੍ਜੋਤਿਤ-ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਵਿਸਾਲਦ੍ਵਾਰਬਾਹਂ ਮਹਾਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਯ ਚ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਦੇਸਨਾਞਾਣਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਸਂਸੂਚਕਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਾਵਗਾਹਣਤ੍ਥਂ ਕਾਲਦੇਸਦੇਸਕਵਤ੍ਥੁਪਰਿਸਾਪਦੇਸਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਨਿਦਾਨਂ ਭਾਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਵਣ੍ਣਨਾ

ਇਦਾਨਿ ''ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਮੂਲਪਰਿਯਾਯਂ ਵੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਨਾਯ ਓਕਾਸੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਤਾਵ ਵਿਚਾਰਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਾ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੋ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਭਗਵਾ ਪਰੇਹਿ ਅਨਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨੇਵ ਕਥੇਸਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਂ, ਵਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਸਲ਼ਾਯਤਨਵਿਭਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਂ, ਅਰਿਯਵਂਸਸੁਤ੍ਤਂ, ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਹਾਰਕੋ, ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਲਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਮਗ੍ਗਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਹਾਰਕੋਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ। ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ।

ਯਾਨਿ ਪਨ ''ਪਰਿਪਕ੍ਕਾ ਖੋ ਰਾਹੁਲਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਰਾਹੁਲਂ ਉਤ੍ਤਰਿ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੇ ਵਿਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੧) ਏਵਂ ਪਰੇਸਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਖਨ੍ਤਿਂ ਮਨਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਂ ਬੁਜ੍ਝਨਭਾਵਞ੍ਚ ਅਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਕਥਿਤਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਚੂਲ਼ਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਂ, ਧਾਤੁਵਿਭਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ। ਤੇਸਂ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ।

ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਨਾਗਾ ਸੁਪਣ੍ਣਾ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ ਅਸੁਰਾ ਯਕ੍ਖਾ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਤਾਵਤਿਂਸਾਦਯੋ ਦੇਵਾ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ''ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ''ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ''ਨੀਵਰਣਾ ਨੀਵਰਣਾ''ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ,

ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ''ਕਿਂ ਸੂਧ ਵਿਤ੍ਤਂ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੮੩) ਨਯੇਨ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੇਨ ਭਗਵਤਾ ਯਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸਂਯੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ। ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਦੇਵਤਾਸਂਯੁਤ੍ਤ-ਮਾਰਸਂਯੁਤ੍ਤ-ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਂਯੁਤ੍ਤ-ਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹ-ਚੂਲ਼ਵੇਦਲ੍ਲ-ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲ-ਸਾਮਞ੍ਞਫਲ- ਆਲ਼ਵਕ-ਸੂਚਿਲੋਮ-ਖਰਲੋਮਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ, ਤੇਸਂ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ।

ਯਾਨਿ ਪਨੇਤਾਨਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਥਿਤਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਂ ਚੂਲ਼ਸੀਹਨਾਦਂ ਚਨ੍ਦੂਪਮਂ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸੂਪਮਂ ਦਾਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧੂਪਮਂ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੂਪਮਂ ਫੇਣਪਿਣ੍ਡੂਪਮਂ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੂਪਮਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ। ਤੇਸਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ।

ਏਵਮਿਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਨਿਕ੍ਖੇਪੇਸੁ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਞ੍ਹਿ ਇਦਂ ਭਗਵਤਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਕਤਰਾਯ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ? ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮਾਨੇ। ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ ਅਪਰਭਾਗੇ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਚ ਆਨਿਸਂਸਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੁਂ ''ਯਂ ਯਂ ਭਗਵਾ ਕਥੇਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਮਯਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਜਾਨਾਮ, ਭਗਵਾ ਹਿ ਤੀਣਿ ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਦਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਥੇਤਿ, ਏਵਂ ਕਥਿਤੇ ਚ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗਣ੍ਠਿਪਦਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਤੇ ਭਗਵਤਿ ਅਗਾਰਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਮ੍ਪਿ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਭਬ੍ਬਾ ਇਮੇ ਇਮਂ ਮਾਨਖਿਲਂ ਅਨੁਪਹਚ੍ਚ ਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਸੁਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਮਾਨਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾਕੁਸਲੋ ਭਗਵਾ ਮਾਨਭਞ੍ਜਨਤ੍ਥਂ **ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਮੂਲਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਮੂਲਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਂ। ਸਬ੍ਬੇਸਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਾਨਂ। ਅਨਵਸੇਸਵਾਚਕੋ ਹਿ ਅਯਂ **ਸਬ੍ਬ**-ਸਦ੍ਦੋ। ਸੋ ਯੇਨ ਯੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਥਾ, ''ਸਬ੍ਬਂ ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਸਬ੍ਬਾ ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਸਬ੍ਬਸਕ੍ਕਾਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿ। **ਧਮ੍ਮ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨਾਯਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ-ਸਚ੍ਚ-ਸਮਾਧਿ-ਪਞ੍ਞਾ-ਪਕਤਿ-ਸਭਾਵਸੁਞ੍ਞਤਾ-ਪੁਞ੍ਞਾਪਤ੍ਤਿ-ਞੇਯ੍ਯਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਗੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੭੩) ਹਿ ਧਮ੍ਮਸਦ੍ਦੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵਤ੍ਤਤਿ। ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੯) ਸਚ੍ਚੇਸੁ। ''ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਾ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ।

''ਯਸ੍ਸੇਤੇ ਚਤੁਰੋ ਧਮ੍ਮਾ, ਵਾਨਰਿਨ੍ਦ ਯਥਾ ਤਵ।
ਸਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮੋ ਧਿਤਿ ਚਾਗੋ, ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੋ ਅਤਿਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ॥ –

ਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੧.੫੭) ਪਞ੍ਞਾਯ।

''ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾ ਜਰਾਧਮ੍ਮਾ, ਅਥੋ ਮਰਣਧਮ੍ਮਿਨੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਕਤਿਯਂ। ''ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ੧.ਤਿਕਮਾਤਿਕਾ) ਸਭਾਵੇ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੧) ਸੁਞ੍ਞਤਾਯਂ। ''ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਚਿਣ੍ਣੋ ਸੁਖਮਾਵਹਾਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੧੦.੧੦੨) ਪੁਞ੍ਞੇ। ''ਦ੍ਵੇ ਅਨਿਯਤਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪੩) ਆਪਤ੍ਤਿਯਂ। ''ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਮੁਖੇ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਞੇਯ੍ਯੇ। ਇਧ ਪਨਾਯਂ ਸਭਾਵੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਕ੍ਖਣਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਾ। ਮੂਲ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋ ਏਵ। ਇਧ ਪਨਾਯਂ ਅਸਾਧਾਰਣਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਪਰਿਯਾਯਸਦ੍ਦੋ ''ਮਧੁਪਿਣ੍ਡਿਕਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਨਂ ਧਾਰੇਹੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੫) ਦੇਸਨਾਯਂ ਵਤ੍ਤਤਿ। ''ਅਤ੍ਥਿ ਖ੍ਵੇਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਰਿਯਾਯੋ, ਯੇਨ ਮਂ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯ੍ਯ ਅਕਿਰਿਯਵਾਦੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੩) ਕਾਰਣੇ। ''ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਜ੍ਜ ਪਰਿਯਾਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਿਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੯੮) ਵਾਰੇ। ਇਧ ਪਨ ਕਾਰਣੇਪਿ

ਦੇਸਨਾਯਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਮੂਲਪਰਿਯਾਯ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਸਾਧਾਰਣਹੇਤੁਸਙ੍ਖਾਤੰ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਕਾਰਣਦੇਸਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਵੰ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਨੇਯਜਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਚਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਨ ਚਤੁਭੂਮਕਾਪਿ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਕ੍ਕਾਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਪਨ ਤੇਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾਵ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ।

ਵੋਤਿ ਅਯੰ ਵੋ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਉਪਯੋਗਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮਿਵਚਨਪਦਪੂਰਣੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਕਚ੍ਚਿ ਪਨ ਵੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਸਮਗ੍ਗਾ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੨੬) ਹਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਗਚ੍ਛਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣਾਮੇਮਿ ਵੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੭) ਉਪਯੋਗੇ। ‘‘ਨ ਵੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੭) ਕਰਣੇ। ‘‘ਵਨਪਤ੍ਥਪਰਿਯਾਯੰ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੦) ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ। ‘‘ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਵੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਸੁਭਾਸਿਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੪੫) ਸਾਮਿਵਚਨੇ। ‘‘ਯੇ ਹਿ ਵੋ ਅਰਿਯਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੫) ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ। ਇਧ ਪਨਾਯੰ ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਪਤਿਸ੍ਸਵੇਨ ਅਭਿਮੁਖੀਭੂਤਾਨੰ ਪੁਨਾਲਪਨੰ। **ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਦੇਸਨਾਪਟਿਜਾਨਨੰ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨੰ ਮੂਲਕਾਰਣੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਨਯੇਨ ਕਾਰਣਦੇਸਨੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। **ਤੰ ਸੁਣਾਥਾ**ਤਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਤੰ ਦੇਸਨੰ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੰ ਸੁਣਾਥ। **ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਾਧੁਕੰ ਸਾਧੂਤਿ ਏਕਤ੍ਥਮੇਤੰ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਾਧੁ ਸਦ੍ਦੋ ਆਯਾਚਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਸਮ੍ਪਹੰਸਨਸੁਨ੍ਦਰਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਸਾਧੁ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ, ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੂ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੯੫) ਹਿ ਆਯਾਚਨੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੬) ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇ। ‘‘ਸਾਧੁ, ਸਾਧੁ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੯) ਸਮ੍ਪਹੰਸਨੇ।

> ‘‘ਸਾਧੁ ਧਮ੍ਮਰੁਚੀ ਰਾਜਾ, ਸਾਧੁ ਪਞ੍ਞਾਣਵਾ ਨਰੋ।
> ਸਾਧੁ ਮਿਤ੍ਤਾਨਮਦ੍ਦੁਬ੍ਭੋ, ਪਾਪਸ੍ਸਾਕਰਣੰ ਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੨.੧੮.੧੦੧) ਸੁਨ੍ਦਰੇ। ‘‘ਤੇਨ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਸਾਧੁਕੰ ਸੁਣਾਹੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੯੨) ਸਾਧੁਕਸਦ੍ਦੋਯੇਵ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮੇ, ਆਣਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧਾਪਿ ਅਯੰ ਏਤ੍ਥੇਵ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮੇ ਚ ਆਣਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੁਨ੍ਦਰਤ੍ਥੇਪਿ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਦਲ੍ਹੀਕਰਣਤ੍ਥੇਨ ਹਿ ਦਲ੍ਹਮਿਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਾਥ ਸੁਗ੍ਗਹਿਤੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ। ਆਣਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੇਨ ਮਮ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਣਾਥ। ਸੁਨ੍ਦਰਤ੍ਥੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰਮਿਮੰ ਭਦ੍ਦਕੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਾਥਾਤਿ ਏਵੰ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ।

ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਥ, ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸਾਮੇਥ ਚਿਤ੍ਤੇ ਕਰੋਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਦਾਨੇਤ੍ਥ **ਤੰ ਸੁਣਾਥਾ**ਤਿ ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਕ੍ਖੇਪਵਾਰਣਮੇਤੰ। ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾਤਿ ਮਨਸਿਕਾਰੇ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਨਿਯੋਜਨੇਨ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਕ੍ਖੇਪਵਾਰਣੰ। ਪੁਰਿਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸਗ੍ਗਾਹਵਾਰਣੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਅਤ੍ਥਵਿਪਲ੍ਲਾਸਗ੍ਗਾਹਵਾਰਣੰ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਸੁਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਧਾਰਣੂਪਪਰਿਕ੍ਖਾਦੀਸੁ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਚ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਵਨੀਯੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਸਾਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਸਾਧੁਕਪਦੰ ਵਾ ਉਭਯਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮੋ ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰੋ ਦੇਸਨਾਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਣਾਥ ਸਾਧੁਕੰ, ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਗਮ੍ਭੀਰੋ ਪਟਿਵੇਧਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾਤਿ ਏਵੰ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ। ‘‘ਤੰ ਸੁਣਾਥਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੰ ਦੇਸਨੰ ਨ ਸੰਖਿਤ੍ਤਤੋਵ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋਪਿ ਨੰ ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਵਾਚਕਾਨਿ ਹਿ ਏਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ। ਯਥਾਹ ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰੋ –

''ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਦੇਸੇਤਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨਪਿ ਭਾਸਤਿ।
ਸਾਲ਼ਿਕਾਯਿਵ ਨਿਗ੍ਘੋਸੋ, ਪਟਿਭਾਨਂ ਉਦੀਰਯੀ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੪)।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਏਵਂ ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਂ** ਸਤ੍ਥੁ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੁ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਨੇਸਂ **ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ** ਏਤਂ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ **ਇਧ ਭਿਕ੍ਖਵੋ**ਤਿਆਦਿਕਂ ਸਕਲਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਵੋਚ। ਤਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਦੇਸਾਪਦੇਸੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਲੋਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਇਧ ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੦)। ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਾਸਨਂ। ਯਥਾਹ – ''ਇਧੇਵ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਣੋ, ਇਧ ਦੁਤਿਯੋ ਸਮਣੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੧)। ਕਤ੍ਥਚਿ ਓਕਾਸਂ। ਯਥਾਹ –

''ਇਧੇਵ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਸ੍ਸ, ਦੇਵਭੂਤਸ੍ਸ ਮੇ ਸਤੋ।
ਪੁਨਰਾਯੁ ਚ ਮੇ ਲਦ੍ਧੋ, ਏਵਂ ਜਾਨਾਹਿ ਮਾਰਿਸਾ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੬੯)।

ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਯਥਾਹ ''ਇਧਾਹਂ – ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਅਸ੍ਸਂ ਪਵਾਰਿਤੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦)। ਇਧ ਪਨ ਲੋਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੨. **ਭਿਕ੍ਖਵੋ**ਤਿ ਯਥਾਪਟਿਵ੍ਵਾਤਂ ਦੇਸਨਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਪੁਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਲਪਤਿ। ਉਭਯੇਨਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਆਗਮਾਧਿਗਮਾਭਾਵਾ ਞੇਯਜੋ ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਇਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਸਚ੍ਚਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਉਗ੍ਗਹਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਮਵ੍ਵਨਾਪਟਿਸੇਧਕੋ ਨੇਵ ਆਗਮੋ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਨੇਵ ਅਧਿਗਮੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਆਗਮਾਧਿਗਮਾਭਾਵਾ ਞੇਯਜੋ ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਇਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਂ –

ਪੁਥੂਨਂ ਜਨਨਾਦੀਹਿ, ਕਾਰਣੇਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ।
ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ, ਪੁਥੁਵਾਯਂ ਜਨੋ ਇਤਿ॥

ਸੋ ਹਿ ਪੁਥੂਨਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਦੀਨਂ ਜਨਨਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ **ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ**। ਯਥਾਹ – ਪੁਥੁ ਕਿਲੇਸੇ ਜਨੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਪੁਥੁ ਅਵਿਹਤਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਕਾਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਪੁਥੁ ਸਤ੍ਥਾਰਾਨਂ ਮੁਖਮੁਲ੍ਲੋਕਿਕਾਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਪੁਥੁ ਸਬ੍ਬਗਤੀਹਿ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤਾਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਪੁਥੁ ਨਾਨਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਪੁਥੁ ਨਾਨਾਓਘੇਹਿ ਵੁਯ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਪੁਥੁ ਨਾਨਾਸਨ੍ਤਾਪੇਹਿ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਪੁਥੁ ਨਾਨਾਪਰਿਲ਼ਾਹੇਹਿ ਪਰਿਦਯ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਪੁਥੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਰਤ੍ਤਾ ਗਿਦ੍ਧਾ ਗਧਿਤਾ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਅਜ੍ਝੋਸਨ੍ਨਾ ਲਗ੍ਗਾ ਲਗਿਤਾ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਾਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਪੁਥੁ ਪਞ੍ਚਹਿ ਨੀਵਰਣੇਹਿ ਆਵੁਟਾ ਨਿਵੁਤਾ ਓਵੁਤਾ ਪਿਹਿਤਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਿਤਾਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੫੧)। ਪੁਥੂਨਂ ਵਾ ਗਣਨਪਥਮਤੀਤਾਨਂ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਪਰਮ੍ਮੁਖਾਨਂ ਨੀਚਧਮ੍ਮਸਮਾਚਾਰਾਨਂ ਜਨਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾਪਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ। ਪੁਥੁ ਵਾ ਅਯਂ, ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤੋ, ਵਿਸਂਸਟ੍ਠੋ ਸੀਲਸੁਤਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਜਨੋਤਿਪਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ। ਏਵਮੇਤੇਹਿ ''ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ''ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਯੇਤੇ –

ਦੁਵੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਬੁਦ੍ਧੇਨਾਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾ।
ਅਨ੍ਧੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਏਕੋ, ਕਲਜਾਣੇਕੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋਤਿ॥ –

ਦ੍ਵੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਸੁ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਅਰਿਯਾ**ਤਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸੇਹਿ, ਅਨਯੇ ਨਇਰਿਯਨਤੋ, ਅਯੇ ਇਰਿਯਨਤੋ, ਸਦੇਵਕੇਨ ਚ ਲੋਕੇਨ ਅਰਣੀਯਤੋ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਚ

ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਵ ਵਾ ਇਧ ਅਰਿਯਾ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸਦੇਵਕੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਕੇ...ਪੇ॰... ਤਥਾਗਤੋ ਅਰਿਯੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੯੮)। **ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਤਥਾਗਤਸਾਵਕਾ ਚ ‘‘ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ’’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇ ਹਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਯੋਗੇਨ ਸੋਭਨਾ ਪੁਰਿਸਾਤਿ **ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ**। ਸਬ੍ਬੇਵ ਵਾ ਏਤੇ ਦ੍ਵੇਧਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਹਿ ਅਰਿਯਾ ਚ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ ਚ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਪਿ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਯੋ ਵੇ ਕਤਞ੍ਞੂ ਕਤਵੇਦਿ ਧੀਰੋ,
ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਦਲ੍ਹਭਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤਿ।
ਦੁਖਿਤਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ ਕਰੋਤਿ ਕਿਚ੍ਚੰ,
ਤਥਾਵਿਧੰ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੰ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੧੭.੭੮)।

ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਦਲ੍ਹਭਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਕਤਞ੍ਞੁਤਾਦੀਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਬੁਦ੍ਧਾਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਯੋ ਤੇਸੰ ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਨਸੀਲੋ, ਨ ਚ ਦਸ੍ਸਨੇ ਸਾਧੁਕਾਰੀ, ਸੋ **ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਚ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ ਞਾਣੇਨ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀਤਿ ਦੁਵਿਧੋ, ਤੇਸੁ ਞਾਣੇਨ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਮੰਸਚਕ੍ਖੁਨਾ ਹਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਾ ਅਰਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਾਪਿ ਅਦਿਟ੍ਠਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਚਕ੍ਖੂਨੰ ਵਣ੍ਣਮਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਤੋ, ਨ ਅਰਿਯਭਾਵਗੋਚਰਤੋ। ਸੋਣਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦਯੋਪਿ ਚ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਅਰਿਯੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਨ ਚ ਤੇ ਅਰਿਯਾਨੰ ਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ।

ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਵਤ੍ਥੁ – ਚਿਤ੍ਤਲਪਬ੍ਬਤਵਾਸਿਨੋ ਕਿਰ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਥੇਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਥੇਰੰ ਪੁਚ੍ਛਿ ‘‘ਅਰਿਯਾ ਨਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੀਦਿਸਾ’’ਤਿ। ਥੇਰੋ ਆਹ ‘‘ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਅਰਿਯਾਨੰ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਹਚਰਨ੍ਤੋਪਿ ਨੇਵ ਅਰਿਯੇ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵੰ ਦੁਜ੍ਜਾਨਾ, ਆਵੁਸੋ, ਅਰਿਯਾ’’ਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸੋ ਨੇਵ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਸ੍ਸਨੰ ਦਸ੍ਸਨੰ, ਞਾਣੇਨ ਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨੰ। ਯਥਾਹ ‘‘ਕਿੰ ਤੇ, ਵਕ੍ਕਲਿ, ਇਮਿਨਾ ਪੂਤਿਕਾਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨ, ਯੋ ਖੋ, ਵਕ੍ਕਲਿ , ਧਮ੍ਮੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਮੰ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੭)। ਤਸ੍ਮਾ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਞਾਣੇਨ ਅਰਿਯੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠੰ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਲਕ੍ਖਣੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਾਧਿਗਤਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੰ ਅਨਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਕਰਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਰਿਯਭਾਵਸ੍ਸ ਚ ਅਦਿਟ੍ਠੱਤਾ ‘‘ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ’’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਕੋਵਿਦੋਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਭੇਦੇ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਅਕੁਸਲੋ। **ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਅਵਿਨੀਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ –

ਦੁਵਿਧੋ ਵਿਨਯੋ ਨਾਮ, ਏਕਮੇਕੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਧਾ।
ਅਭਾਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਯੰ, ‘‘ਅਵਿਨੀਤੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

ਅਯਞ੍ਹਿ ਸੰਵਰਵਿਨਯੋ ਪਹਾਨਵਿਨਯੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ ਵਿਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦੁਵਿਧੇਪਿ ਵਿਨਯੇ ਏਕਮੇਕੋ ਵਿਨਯੋ ਪਞ੍ਚਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। **ਸੰਵਰਵਿਨਯੋ**ਪਿ ਹਿ ਸੀਲਸੰਵਰੋ ਸਤਿਸੰਵਰੋ ਞਾਣਸੰਵਰੋ ਖਨ੍ਤਿਸੰਵਰੋ ਵੀਰਿਯਸੰਵਰੋਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ। **ਪਹਾਨਵਿਨਯੋ**ਪਿ ਤਦਙ੍ਗਪਹਾਨੰ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪਹਾਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪਹਾਨੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪਹਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ।

ਤਤ੍ਥ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰੇਨ ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ ਸਮੁਪੇਤੋ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੧੧) ਅਯੰ **ਸੀਲਸੰਵਰੋ**। ‘‘ਰਕ੍ਖਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸੰਵਰੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੫; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੬) ਅਯੰ **ਸਤਿਸੰਵਰੋ**।

‘‘ਯਾਨਿ ਸੋਤਾਨਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ, (ਅਜਿਤਾਤਿ ਭਗਵਾ)
ਸਤਿ ਤੇਸੰ ਨਿਵਾਰਣੰ।

ਸੋਤਾਨੰ ਸੰਵਰੰ ਬ੍ਰੂਮਿ,
ਪਞ੍ਞਾਯੇਤੇ ਪਿਧੀਯਰੇ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੦੪੧)।

ਅਯੰ **ਞਾਣਸੰਵਰੋ**। ''ਖਮੋ ਹੋਤਿ ਸੀਤਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੧੪; ੬.੫੮) ਅਯੰ **ਖਨ੍ਤਿਸੰਵਰੋ**। ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੰ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੬; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੧੪; ੬.੫੮) ਅਯੰ **ਵੀਰਿਯਸੰਵਰੋ**। ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਚਾਯੰ ਸੰਵਰੋ ਯਥਾਸਕੰ ਸੰਵਰਿਤਬ੍ਬਾਨੰ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨੰ ਸੰਵਰਣਤੋ ''ਸੰਵਰੋ'', ਵਿਨਯਨਤੋ ''ਵਿਨਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵੰ ਤਾਵ ਸੰਵਰਵਿਨਯੋ ਪਞ੍ਚਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਥਾ ਯੰ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਦੀਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਸੁ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਦੀਪਾਲੋਕੇਨੇਵ ਤਮਸ੍ਸ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਨ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਹਾਨੰ। ਸੇਯਜਥਿਦੰ, ਨਾਮਰੂਪਵਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹੇਨ ਅਹੇਤੁਵਿਸਮਹੇਤੁਦਿਟ੍ਠੀਨੰ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਪਰਭਾਗੇਨ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣੇਨ ਕਥੰਕਥੀਭਾਵਸ੍ਸ, ਕਲਾਪਸਮ੍ਮਸਨੇਨ ''ਅਹੰ ਮਮਾ''ਤਿ ਗਾਹਸ੍ਸ, ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਅਮਗ੍ਗੇ ਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞਾਯ, ਉਦਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਵਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਭਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਭਯੇ ਅਭਯਸਞ੍ਞਾਯ, ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਸ੍ਸਾਦਸਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਭਿਰਤਿਸਞ੍ਞਾਯ, ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਮਜਤਾਞਾਣੇਨ ਅਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਮਜਤਾਯ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਞਾਣੇਨ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਾਯ, ਅਨੁਲੋਮੇਨ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਚ ਪਟਿਲੋਮਭਾਵਸ੍ਸ, ਗੋਤ੍ਰਭੁਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਪਹਾਨੰ, ਏਤੰ **ਤਦਙ੍ਗਪਹਾਨੰ**ਨਾਮ।

ਯੰ ਪਨ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਭੇਦੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਿਭਾਵਨਿਵਾਰਣਤੋ ਘਟਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇ ਸੇਵਾਲਸ੍ਸ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਨੀਵਰਣਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਹਾਨੰ, ਏਤੰ **ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪਹਾਨੰ** ਨਾਮ।

ਯੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਨੰ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਤੰਤੰਮਗ੍ਗਵਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ''ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੨੭੭) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਪਕ੍ਖਿਕਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਗਣਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਪਹਾਨੰ, ਇਦੰ **ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪਹਾਨੰ** ਨਾਮ। ਯੰ ਪਨ ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਤ੍ਤੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ, ਏਤੰ **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪਹਾਨੰ** ਨਾਮ। ਯੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ ਪਹੀਨਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਏਤੰ **ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਹਾਨੰ** ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ ਪਹਾਨੰ ਯਸ੍ਮਾ ਚਾਗਟ੍ਠੇਨ ਪਹਾਨੰ, ਵਿਨਯਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਨਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਹਾਨਵਿਨਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੰਤੰਪਹਾਨਵਤੋ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋਪੇਤੰ ''ਪਹਾਨਵਿਨਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵੰ ਪਹਾਨਵਿਨਯੋਪਿ ਪਞ੍ਚਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵਮਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਦੁਵਿਧੋ, ਭੇਦਤੋ ਚ ਦਸਵਿਧੋ ਵਿਨਯੋ ਭਿਨ੍ਨਸੰਵਰਤ੍ਤਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਯਸ੍ਮਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸੁਤਵਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਾਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਯੰ ਅਵਿਨੀਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ **ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਕੋਵਿਦੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮੇ ਅਵਿਨੀਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। ਨਿਨ੍ਨਾਨਾਕਰਣਞ੍ਹਿ ਏਤੰ ਅਤ੍ਥਤੋ। ਯਥਾਹ ''ਯੇਵ ਤੇ ਅਰਿਯਾ, ਤੇਵ ਤੇ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ। ਯੇਵ ਤੇ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ, ਤੇਵ ਤੇ ਅਰਿਯਾ। ਯੋ ਏਵ ਸੋ ਅਰਿਯਾਨੰ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੋ ਏਵ ਸੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨੰ ਧਮ੍ਮੋ। ਯੋ ਏਵ ਸੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨੰ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੋ ਏਵ ਸੋ ਅਰਿਯਾਨੰ ਧਮ੍ਮੋ। ਯੇਵ ਤੇ ਅਰਿਯਵਿਨਯਾ, ਤੇਵ ਤੇ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਵਿਨਯਾ। ਯੇਵ ਤੇ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਵਿਨਯਾ, ਤੇਵ ਤੇ ਅਰਿਯਵਿਨਯਾ। ਅਰਿਯੇਤਿ ਵਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇਤਿ ਵਾ, ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇਤਿ ਵਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮੇਤਿ ਵਾ, ਅਰਿਯਵਿਨਯੇਤਿ ਵਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਵਿਨਯੇਤਿ ਵਾ ਏਸੇਸੇ ਏਕੇ ਏਕਤ੍ਥੇ ਸਮੇ ਸਮਭਾਗੇ ਤਜ੍ਜਾਤੇ ਤਞ੍ਞੇਵਾ''ਤਿ।

''ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਮੂਲਪਰਿਯਾਯੰ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਦੇਸੇਤ੍ਵਾਵ ''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸੀਤਿ? ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਤਮਤ੍ਥੰ ਆਵਿਕਾਤੁੰ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ, ਧਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਪੁਗ੍ਗਲਦੇਸਨਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਪੁਗ੍ਗਲਦੇਸਨਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਤਿ ਧਮ੍ਮਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨੇਵ ਤਾਵ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਦੇਸਨਾ।

ਤਤ੍ਥ, ‘‘ਤਿਸ੍ਸੋ ਇਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੇਦਨਾ। ਕਤਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ? ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ। ਇਮਾ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੫੦) ਏਵਰੂਪੀ ਧਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਛ ਧਾਤੁਯੋ ਅਯਂ ਪੁਤਿਸੋ ਛ ਫਸ੍ਸਾਯਤਨੋ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਮਨੋਪਵਿਚਾਰੋ ਚਤੁਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੋ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੩) ਏਵਰੂਪੀ ਧਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਪੁਗ੍ਗਲਦੇਸਨਾ। ‘‘ਤਯੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਕਤਮੇ ਤਯੋ? ਅਨ੍ਧੋ ਏਕਚਕ੍ਖੁ ਦ੍ਵਿਚਕ੍ਖੁ। ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨ੍ਧੋ’’ਤਿ? (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੯) ਏਵਰੂਪੀ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਪੁਗ੍ਗਲਦੇਸਨਾ। ‘‘ਕਤਮਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਗ੍ਗਤਿਭਯਂ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਖੋ ਪਾਪਕੋ ਵਿਪਾਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਂ...ਪੇ॰... ਸੁਦ੍ਧਮਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਹਰਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਗ੍ਗਤਿਭਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੧) ਏਵਰੂਪੀ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ।

ਸ੍ਵਾਯਂ ਇਧ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਕੋ, ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਮੂਲਿਕਾ ਚ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਮੂਲਭੂਤਾ ਮਞ੍ਞਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਵਿਕਾਤੁਂ, ‘‘ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਥਵੀਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਪਥਵੀਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਬ੍ਬਸਕ੍ਕਾਯਧਮ੍ਮਜਨਿਤਂ ਮਞ੍ਞਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, **ਪਥਵਿਂ ਪਥਵਿਤੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣਪਥਵੀ ਸਸਮ੍ਭਾਰਪਥਵੀ ਆਰਮ੍ਮਣਪਥਵੀ ਸਮ੍ਮੁਤਿਪਥਵੀਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਪਥਵੀ। ਤਾਸੁ ‘‘ਕਤਮਾ ਚ, ਆਵੁਸੋ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ? ਯਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਕਕ੍ਖਲਂ ਖਰਿਗਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੧੭੩) ਵੁਤ੍ਤਾ **ਲਕ੍ਖਣਪਥਵੀ।** ‘‘ਪਥਵਿਂ ਖਣੇਯ੍ਯ ਵਾ ਖਣਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੮੫) ਵੁਤ੍ਤਾ **ਸਸਮ੍ਭਾਰਪਥਵੀ।** ਯੋ ਚ ਕੇਸਾਦਯੋ ਵੀਸਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ, ਅਯੋਲੋਹਾਦਯੋ ਚ ਬਾਹਿਰਾ। ਸਾ ਹਿ ਵਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਥਵੀਤਿ ਸਸਮ੍ਭਾਰਪਥਵੀ। ‘‘ਪਥਵੀਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੬੦) ਆਗਤਾ ਪਨ **ਆਰਮ੍ਮਣਪਥਵੀ,** ਨਿਮਿਤ੍ਤਪਥਵੀਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਥਵੀਕਸਿਣਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਆਗਮਨਵਸੇਨ ਪਥਵੀਦੇਵਤਾਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਤਿ। ਅਯਂ **ਸਮ੍ਮੁਤਿਪਥ**ਵੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਇਧ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਾਸੁ ਯਂਕਞ੍ਚਿ ਪਥਵਿਂ ਅਯਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਪਥਵਿਤੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਪਥਵੀਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਪਥਵੀਭਾਗੇਨ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਲੋਕਵੋਹਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ ਪਥਵੀਤਿ। ਏਵਂ ਪਥਵੀਭਾਗਂ ਅਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋਯੇਵ ਵਾ ਏਤਂ ‘‘ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਵਾ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਾ ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਵਿਯ ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ। ਸੋ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਦਸ੍ਸਾਵਿਤਾਦਿਭੇਦਮੇਵ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ। ਯਂ ਵਾ ਪਰਤੋ ‘‘ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਥਵਿਂ ਪਥਵਿਤੋ ਸਞ੍ਞਤ੍ਵਾਤਿ ਸੋ ਤਂ ਪਥਵਿਂ ਏਵਂ ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞਾਯ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਸਞ੍ਞਾਨਿਦਾਨਾ ਹਿ ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾ’’ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੮੦) ਵਚਨਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਥਾਮਪਤ੍ਤੇਹਿ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਪਪਞ੍ਚੇਹਿ ਇਧ ਮਞ੍ਞਨਾਨਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਮਞ੍ਞਤਿ ਕਪ੍ਪੇਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਪਥਵਿਂ ਮਞ੍ਞਤੀ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਮਞ੍ਞਤੋ ਚਸ੍ਸ ਤਾ ਮਞ੍ਞਨਾ ਓਲਾਰਿਕਨਯੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਯਾ ਅਯਂ ਕੇਸਾ ਲੋਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੀਸਤਿਭੇਦਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਪਥਵੀ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਾ ਚਾਯਂ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਬਾਹਿਰਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ? ਯਂ ਬਾਹਿਰਂ ਕਕ੍ਖਲਂ ਖਰਿਗਤਂ ਕਕ੍ਖਲਤ੍ਤਂ ਕਕ੍ਖਲਭਾਵੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਅਯੋ ਲੋਹਂ ਤਿਪੁ ਸੀਸਂ ਸਜ੍ਝਂ ਮੁਤ੍ਤਾ ਮਣਿ ਵੇਲੁਰਿਯਂ ਸਙ੍ਖੋ ਸਿਲਾ ਪਵਾਲਂ ਰਜਤਂ ਜਾਤਰੂਪਂ ਲੋਹਿਤਙ੍ਕੋ ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਂ ਤਿਣਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਕ੍ਖਰਾ ਕਠਲਂ ਭੂਮਿ ਪਾਸਾਣੋ ਪਬ੍ਬਤੋ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੧੭੩) ਏਵਂ ਬਾਹਿਰਾ ਪਥਵੀ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਾ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਿਕੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਪਥਵੀ, ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਯਮਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪਥਵਿੰ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਤੀਹਿ ਮਞ੍ਞਨਾਹਿ ਅਹੰ ਪਥਵੀਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਮਮ ਪਥਵੀਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਪਰੋ ਪਥਵੀਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਪਰਸ੍ਸ ਪਥਵੀਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਅਥ ਵਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ ਪਥਵਿੰ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਕਥੰ? ਅਯਞ੍ਹਿ ਕੇਸਾਦੀਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੰ ਜਨੇਤਿ ਕੇਸੇ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਅਭਿਵਦਤਿ ਅਜ੍ਝੋਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਲੋਮੇ, ਨਖੇ, ਦਨ੍ਤੇ, ਤਚੰ, ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਵਾ ਪਨ ਰਜ੍ਜਨੀਯਵਤ੍ਥੁੰ। ਏਵੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ ਪਥਵਿੰ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਇਤਿ ਮੇ ਕੇਸਾ ਸਿਯੁੰ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨੰ। ਇਤਿ ਲੋਮਾਤਿਆਦਿਨਾ ਵਾ ਪਨ ਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਨਨ੍ਦਿੰ ਸਮਨ੍ਨਾਨੇਤਿ। ''ਇਮਿਨਾਹੰ ਸੀਲੇਨ ਵਾ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਏਵੰ ਸਿਨਿਦ੍ਧਮੁਦੁਸੁਖੁਮਨੀਲਕੇਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਾ ਪਨ ਨਯੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਨੰ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਣਿਦਹਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ ਪਥਵਿੰ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ।

ਤਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੇਸਾਦੀਨੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਾਨੰ ਜਨੇਤਿ, ''ਸੇਯ੍ਯੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਵਾ ਸਦਿਸੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਵਾ ਹੀਨੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਵਾ''ਤਿ। ਏਵੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ ਪਥਵਿੰ ਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ''ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੭) ਆਗਤਨਯੇਨ ਪਨ ਕੇਸੰ ''ਜੀਵੋ''ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਲੋਮਾਦੀਸੁ। ਏਵੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ ਪਥਵਿੰ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ''ਯਾ ਚੇਵ ਖੋ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ, ਯਾ ਚ ਬਾਹਿਰਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ, ਪਥਵੀਧਾਤੁਰੇਵੇਸਾ , ਤੰ ਨੇਤੰ ਮਮਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੨) ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਨੀਕਨਯੇਨ ਕੇਸਾਦਿਭੇਦੰ ਪਥਵਿੰ ਏਤੰ ਮਮ ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ ਪਥਵਿੰ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਏਵੰ ਤਾਵ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ ਪਥਵਿੰ ਤੀਹਿ ਮਞ੍ਞਨਾਹਿ ਮਞ੍ਞਤਿ।

ਯਥਾ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ ਏਵੰ ਬਾਹਿਰਮ੍ਪਿ। ਕਥੰ? ''ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਯਲੋਹਾਦੀਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੰ ਜਨੇਤਿ। ਅਯਲੋਹਾਦੀਨਿ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਅਭਿਵਦਤਿ ਅਜ੍ਝੋਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਮਮ ਅਯੋ ਮਮ ਲੋਹਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਯਾਦੀਨਿ ਮਮਾਯਤਿ ਰਕ੍ਖਤਿ ਗੋਪਯਤਿ, ਏਵੰ ਬਾਹਿਰੰ ਪਥਵਿੰ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਇਤਿ ਮੇ ਅਯਲੋਹਾਦਯੋ ਸਿਯੁੰ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਨ੍ਦਿੰ ਸਮਨ੍ਨਾਨੇਤਿ, ਇਮਿਨਾਹੰ ਸੀਲੇਨ ਵਾ ਵਤੇਨ ਵਾ ਤਪੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਏਵੰ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਅਯਲੋਹਾਦਿਉਪਕਰਣੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਣਿਦਹਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਬਾਹਿਰੰ ਪਥਵਿੰ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ।

ਤਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਯਲੋਹਾਦੀਨੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਾਨੰ ਜਨੇਤਿ ''ਇਮਿਨਾਹੰ ਸੇਯ੍ਯੋਸ੍ਮੀਤਿ ਵਾ, ਸਦਿਸੋਸ੍ਮੀਤਿ ਵਾ ਹੀਨੋਸ੍ਮੀਤਿ ਵਾ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੮੩੨) ਏਵੰ ਬਾਹਿਰੰ ਪਥਵਿੰ ਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਅਯੇ ਜੀਵਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਨ ਅਯੰ ''ਜੀਵੋ''ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਲੋਹਾਦੀਸੁ। ਏਵੰ ਬਾਹਿਰੰ ਪਥਵਿੰ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਥਵੀਕਸਿਣੰ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਯੰ ਪਥਵੀਕਸਿਣੰ, ਸੋ ਅਹੰ। ਯੋ ਅਹੰ, ਤੰ ਪਥਵੀਕਸਿਣਨ੍ਤਿ ਪਥਵੀਕਸਿਣਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਦ੍ਵਯੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੩੧) ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਪਥਵਿੰ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਤਿ। ਏਵੰ ਬਾਹਿਰੰ ਪਥਵਿੰ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਬਾਹਿਰੰ ਪਥਵਿੰ ਤੀਹਿ ਮਞ੍ਞਨਾਹਿ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਏਵੰ ਤਾਵ ''ਪਥਵਿੰ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਮਞ੍ਞਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤੋ ਪਰੰ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਪਥਵਿਯਾ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਥਵਿਯਾ**ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਮੇਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਹੰ ਪਥਵਿਯਾਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਮਯ੍ਹੰ ਕਿਞ੍ਚਨੰ ਪਲਿਬੋਧੋ ਪਥਵਿਯਾਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਪਰੋ ਪਥਵਿਯਾਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਪਰਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਨੰ ਪਲਿਬੋਧੋ ਪਥਵਿਯਾਤਿ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਵਾ ਯ੍ਵਾਯੰ ''ਕਥੰ ਰੂਪਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਵੇਦਨੰ... ਸਞ੍ਞੰ... ਸਙ੍ਖਾਰੇ... ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਹੋਤਿ, ਅਯੰ ਖੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ, ਸੋ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਰੂਪੇਤਿ ਏਵੰ ਰੂਪਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ

ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੩੧) ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਵੇਦਨਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਅਤ੍ਤਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਾਸੁ ਪਥਵੀਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪਥਵਿਂ ਤਸ੍ਸੋਕਾਸਭਾਵੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਸੋ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਥਵਿਯਾਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਪਥਵਿਯਾ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ। ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਿਨੇਹਂ ਤਬ੍ਬਤ੍ਥਕਞ੍ਚ ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਦਾ ਪਨ ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਸੋ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾ ਪਥਵਿਯਾਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਤਦਾ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ ਏਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਇਤਰਾਯੋਪਿ ਪਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

ਪਥਵਿਤੋ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਪਥਵਿਤੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਉਪਕਰਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਤੋ ਪਥਵਿਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਮਨਂ ਵਾ ਪਥਵਿਤੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਪਥਵਿਤੋ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ। ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਨਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਿਤੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਿਨੇਹਂ ਮਾਨਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਪਰੇ ਆਹੁ ਪਥਵੀਕਸਿਣਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾਪਿ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਪਥਵਿਤੋ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ।

ਪਥਵਿਂ ਮੇਤਿ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚਿ ਮਹਾਪਥਵਿਂ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਮਮਾਯਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਏਕਾ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾ ਏਵ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਚਾਯਂ ਮਮ ਕੇਸਾ, ਮਮ ਲੋਮਾ, ਮਮ ਅਯੋ, ਮਮ ਲੋਹਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਾਯ ਸਬ੍ਬਾਯਪਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਪਥਵਿਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵ ਪਥਵਿਂ ਤਣ੍ਹਾਦੀਹਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ, ਪਰਾਮਸਤਿ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਪਥਵਿਂ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ ਏਤੇਨੇਵ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਕਸ੍ਮਾ ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ। ਅਵਿਚਾਰਿਤਮੇਤਂ ਪੋਰਾਣੇਹਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਤਿ, ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਤੋ ਵਾ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਤੋ ਵਾ। ਯਸ੍ਸਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਨਾਨਾਨਯਵਿਚਿਤ੍ਰਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਯਂ ਸਾ ਭਗਵਤਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਞ੍ਞਨਾਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਾਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਤੋ ਵਾ ਇਦਮਾਹ । ਯੋ ਵਾ ਪਥਵਿਂ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਪਥਵਿਯਾ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਪਥਵਿਤੋ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਪਥਵਿਂ ਮੇਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਸੋ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਪਥਵੀਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਤਣ੍ਹਂ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਵਾ ਪਹਾਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਥਵਿਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿਯੇਵ। ਯੋ ਚ ਪਥਵਿਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਸੋ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵੋਤਿ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਤੋਪਿ ਇਦਮਾਹ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਥਵੀਧਾਤੁਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਸੋ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਯੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਾਤਿ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਪਥਵੀਵਤ੍ਥੁਕਂ ਮਞ੍ਞਨਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਸੋ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਚ, ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਹ **ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ, ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਦਾਮੀ**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਤਂ ਪਥਵਿਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੀਤਿ ਚੇ। ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁ ਤਸ੍ਸ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਪਥਵਿਂ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਯਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾ। ਪਥਵੀਧਾਤੁਂ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ, ਅਯਂ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ, ਅਯਂ ਬਾਹਿਰਾ, ਇਦਮਸ੍ਸਾ ਲਕ੍ਖਣਂ, ਇਮਾਨਿ ਰਸਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਪਦਟ੍ਠਾਨਾਨੀਤਿ, ਅਯਂ **ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾ।** ਕਤਮਾ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾ? ਏਵਂ ਞਾਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁਂ ਤੀਰੇਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਰੋਗਤੋਤਿ ਦ੍ਵਾਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹਿ, ਅਯਂ **ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾ।** ਕਤਮਾ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾ? ਏਵਂ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਪਜਹਤਿ, ਅਯਂ **ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾ।**

ਨਾਮਰੂਪਵ◌ਵਤ੍ਥਾਨਂ ਵ◌ਾ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾ। ਕਲਾਪਸਮ੍ਮਸਨਾਦਿਅਨੁਲੋਮਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ ਞਾਣਂ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਤਿ। ਯੋ ਪਥਵ◌ਿਂ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਇਮਾਹਿ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ, ਅਸ੍ਸ ਚ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਤਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਪਥਵ◌ਿਂ ਮਞ੍ਞਤਿ ਚ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਚਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵ◌ਾ – ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਸ੍ਸੁਤਵ◌ਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ...ਪੇ॰... ਪਥਵ◌ਿਂ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਪਥਵ◌ਿਯਾ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਪਥਵ◌ਿਤੋ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਪਥਵ◌ਿਂ ਮੇਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਪਥਵ◌ਿਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵ◌ਦਾਮੀ''ਤਿ।

ਪਥਵ◌ੀਵ◌ਾਰਵ◌ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਪੋਵ◌ਾਰਾਦਿਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

ਆਪਂ ਆਪਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਲਕ੍ਖਣਸਸਮ੍ਭਾਰਾਰਮ੍ਮਣਸਮ੍ਮੁਤਿਵ◌ਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਆਪੋ। ਤੇਸੁ ''ਤਤ੍ਥ, ਕਤਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਆਪੋਧਾਤੁ। ਯਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਆਪੋ ਆਪੋਗਤਂ, ਸਿਨੇਹੋ ਸਿਨੇਹਗਤਂ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਤਂ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵ◌ਿਭ॰ ੧੭੪) ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ **ਲਕ੍ਖਣਆਪੋ।** ''ਆਪੋਕਸਿਣਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ **ਸਸਮ੍ਭਾਰਾਪੋ।** ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਥਵ◌ਿਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵ◌। ਕੇਵ◌ਲਂ ਯੋਜਨਾਨਯੇ ਪਨ ''ਪਿਤ੍ਤਂ ਸੇਮ੍ਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਭੇਦਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਆਪੋਧਾਤੁ, ''ਤਤ੍ਥ, ਕਤਮਾ ਬਾਹਿਰਾ ਆਪੋਧਾਤੁ? ਯਂ ਬਾਹਿਰਂ ਆਪੋ ਆਪੋਗਤਂ, ਸਿਨੇਹੋ ਸਿਨੇਹਗਤਂ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਤਂ ਰੂਪਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਮੂਲਰਸੋ ਖਨ੍ਧਰਸੋ ਤਚਰਸੋ ਪਤ੍ਤਰਸੋ ਪੁਪ੍ਫਰਸੋ ਫਲਰਸੋ ਖੀਰਂ ਦਧਿ ਸਪ੍ਪਿ ਨਵ◌ਨੀਤਂ ਤੇਲਂ ਮਧੁ ਫਾਣਿਤਂ ਭੁਮ੍ਮਾਨਿ ਵ◌ਾ ਉਦਕਾਨਿ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਾਨਿ ਵ◌ਾ''ਤਿ (ਵ◌ਿਭ॰ ੧੭੪) ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਚ ਬਾਹਿਰਾ ਆਪੋਧਾਤੁ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਿਕੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਆਪੋ।

ਤੇਜਂ ਤੇਜਤੋਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤੇਜੋਵ◌ਾਰੇਪਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ◌ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯੋਜਨਾਨਯੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਯੇਨ ਚ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਤਿ, ਯੇਨ ਚ ਜੀਰੀਯਤਿ, ਯੇਨ ਚ ਪਰਿਡਯ੍ਹਤਿ, ਯੇਨ ਚ ਅਸਿਤਪੀਤਖਾਯਿਤਸਾਯਿਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਾਮਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ (ਵ◌ਿਭ॰ ੧੭੫) ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਚਤੁਪ੍ਪਭੇਦਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ। ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਬਾਹਿਰਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ? ਯਂ ਬਾਹਿਰਂ ਤੇਜੋ ਤੇਜੋਗਤਂ ਉਸ੍ਮਾ ਉਸ੍ਮਾਗਤਂ ਉਸੁਮਂ ਉਸੁਮਗਤਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਕਟ੍ਠਗ੍ਗਿ ਪਲਾਲਗ੍ਗਿ ਤਿਣਗ੍ਗਿ ਗੋਮਯਗ੍ਗਿ ਥੁਸਗ੍ਗਿ ਸਙ੍ਕਾਰਗ੍ਗਿ ਇਨ੍ਦਗ੍ਗਿ ਅਗ੍ਗਿਸਨ੍ਤਾਪੋ ਸੂਰਿਯਸਨ੍ਤਾਪੋ ਕਟ੍ਠਸਨ੍ਨਿਚਯਸਨ੍ਤਾਪੋ ਤਿਣਸਨ੍ਨਿਚਯਸਨ੍ਤਾਪੋ ਧਞ੍ਞਸਨ੍ਨਿਚਯਸਨ੍ਤਾਪੋ ਭਣ੍ਡਸਨ੍ਨਿਚਯਸਨ੍ਤਾਪੋ''ਤਿ (ਵ◌ਿਭ॰ ੧੭੫) ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਚ ਬਾਹਿਰਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵ◌ਾਯਂ ਵ◌ਾਯਤੋਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵ◌ਾਯਵ◌ਾਰਸ੍ਸਾਪਿ ਯੋਜਨਾਨਯੇ ਪਨ ''ਉਦ੍ਧਙ੍ਗਮਾ ਵ◌ਾਤਾ ਅਧੋਗਮਾ ਵ◌ਾਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਸਯਾ ਵ◌ਾਤਾ ਕੋਟ੍ਠਾਸਯਾ ਵ◌ਾਤਾ ਅਙ੍ਗਮਙ੍ਗਾਨੁਸਾਰਿਨੋ ਵ◌ਾਤਾ ਸਤ੍ਥਕਵ◌ਾਤਾ ਖੁਰਕਵ◌ਾਤਾ ਉਪ੍ਪਲਕਵ◌ਾਤਾ ਅਸ੍ਸਾਸੋ ਪਸ੍ਸਾਸੋ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਵ◌ਾਯੋਧਾਤੁ। ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਬਾਹਿਰਾ ਵ◌ਾਯੋਧਾਤੁ? ਯਂ ਬਾਹਿਰਂ ਵ◌ਾਯੋ ਵ◌ਾਯੋਗਤਂ ਥਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ ਰੂਪਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਵ◌ਾਤਾ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਵ◌ਾਤਾ ਉਤ੍ਤਰਾ ਵ◌ਾਤਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਵ◌ਾਤਾ ਸਰਜਾ ਵ◌ਾਤਾ ਅਰਜਾ ਵ◌ਾਤਾ ਸੀਤਾ ਵ◌ਾਤਾ ਉਣ੍ਹਾ ਵ◌ਾਤਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਵ◌ਾਤਾ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਵ◌ਾਤਾ ਕਾਲ਼ਵ◌ਾਤਾ ਵ◌ੇਰਮ੍ਭਵ◌ਾਤਾ ਪਕ੍ਖਵ◌ਾਤਾ ਸੁਪਣ੍ਣਵ◌ਾਤਾ ਤਾਲਵਣ੍ਟਵ◌ਾਤਾ ਵ◌ਿਧੂਪਨਵ◌ਾਤਾ''ਤਿ (ਵ◌ਿਭ॰ ੧੭੬) ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਚ ਬਾਹਿਰਾ ਵ◌ਾਯੋਧਾਤੁ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ◌ਾਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵ◌ਤਾ ਚ ਯ੍ਵ◌ਾਯਂ –

> ''ਵ◌ੁਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਏਕਧਮ੍ਮੇ, ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਏਕਲਕ੍ਖਣਾ ਤੇਨ।
> ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਭਵ◌ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ, ਇਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ ਲਕ੍ਖਣੋ ਹਾਰੋ''ਤਿ॥ –

ਏਵਂ ਨੇਤ੍ਤਿਯਂ **ਲਕ੍ਖਣੇ** ਨਾਮ ਹਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਯਸ੍ਮਾ ਚਤੂਸੁ ਭੂਤੇਸੁ ਗਹਿਤੇਸੁ ਉਪਾਦਾਰੂਪਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਮੇਵ ਭਵਤਿ, ਰੂਪਲਕ੍ਖਣਂ ਅਨਤੀਤਤ੍ਤਾ। ਯਞ੍ਚ ਭੂਤੋਪਾਦਾਰੂਪਂ ਸੋ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਪਥਵਿਂ ਆਪਂ ਤੇਜਂ ਵਾਯਂ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਤੋ ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਪਥਵਿਯਾ ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਤੇਜਸ੍ਮਿਂ ਵਾਯਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਰੂਪਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ। ''ਪਥਵਿਤੋ ਆਪਤੋ ਤੇਜਤੋ ਵਾਯਤੋ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਰੂਪਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਰੂਪਵਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਾ ਰੂਪਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਰੂਪਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਾ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਯੋਤਿ ਦ੍ਵੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਆਪੋਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਭੂਤਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩. ਏਵਂ ਰੂਪਮੁਖੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਵਤ੍ਥੁਕਂ ਮਞ੍ਞਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਉਪਾਦਾਯ ਸਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਪੀਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਮਞ੍ਞਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ **ਭੂਤੇ ਭੂਤਤੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥਾਯਂ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਅਮਨੁਸ੍ਸਧਾਤੁਵਿਜ੍ਜਮਾਨਖੀਣਾਸਵਸਤ੍ਤਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਭੂਤਮਿਦਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਥਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੦੧) ਹਿ ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਯਾਨੀਧ ਭੂਤਾਨਿ ਸਮਾਗਤਾਨੀ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੨੪) ਏਤ੍ਥ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਮਹਾਭੂਤਾ ਹੇਤੂ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੬) ਏਤ੍ਥ ਧਾਤੂਸੁ। ''ਭੂਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੬੯) ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ। ''ਯੋ ਚ ਕਾਲਘਸੋ ਭੂਤੋ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੧੦.੧੯੦) ਏਤ੍ਥ ਖੀਣਾਸਵੇ। ''ਸਬ੍ਬੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਭੂਤਾ ਲੋਕੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੨੦) ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤੇਸੁ। ''ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੦) ਏਤ੍ਥ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ। ਇਧ ਪਨਾਯਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਅਵਿਸੇਸੇਨ। ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਹਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਤ੍ਤਾ ਇਧ ਭੂਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਭੂਤੇ ਭੂਤਤੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਭੂਤੇ ਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਮਞ੍ਞਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਕਥਂ? ਅਯਞ੍ਹਿ ''ਸੋ ਪਸ੍ਸਤਿ ਗਹਪਤਿਂ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਂ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੫੦) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਭੂਤੇ ਸੁਭਾ ਸੁਖਿਤਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਨੇ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ, ਘਾਯਿਤ੍ਵਾਪਿ, ਸਾਯਿਤ੍ਵਾਪਿ, ਫੁਸਿਤ੍ਵਾਪਿ, ਞਤ੍ਵਾਪਿ। ਏਵਂ ਭੂਤੇ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ''ਅਹੋ ਵਤਾਹਂ ਖਤ੍ਤਿਯਮਹਾਸਾਲਾਨਂ ਵਾ ਸਹਬ੍ਯਤਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੩੭) ਵਾ ਪਨ ਨਯੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਣਿਦਹਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਭੂਤੇ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਭੂਤਾਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਂ ਦਹਤਿ। ਭੂਤੇਸੁ ਚ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਭੂਤਂ ਹੀਨਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਹੀਨਂ, ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਭੂਤਂ ਸੇਯ੍ਯਂ । ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਭੂਤੇਨ, ਭੂਤਂ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦਿਸਂ ਦਹਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਜਾਤਿਯਾ ਵਾ...ਪੇ॰... ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਂ ਪਰੇਹਿ ਸਦਿਸਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਹਤਿ। ਅਪਰਕਾਲਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸੇਯ੍ਯਂ ਦਹਤਿ। ਪਰੇ ਹੀਨੇ ਦਹਤਿ, ਯੋ ਏਵਰੂਪੋ ਮਾਨੋ ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮਾਨਾਤਿਮਾਨੋ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੮੭੬-੮੮੦)। ਏਵਂ ਭੂਤੇ ਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ।

ਭੂਤੇ ਪਨ ''ਨਿਚ੍ਚਾ ਧੁਵਾ ਸਸ੍ਸਤਾ ਅਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਣਾ ਸਬ੍ਬੇ ਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਜੀਵਾ ਅਵਸਾ ਅਬਲਾ ਅਵੀਰਿਯਾ ਨਿਯਤਿਸਙ੍ਗਤਿਭਾਵਪਰਿਣਤਾ ਛਸ੍ਵੇਵਾਭਿਜਾਤੀਸੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੮) ਵਾ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਏਵਂ ਭੂਤੇ ਤੀਹਿ ਮਞ੍ਞਨਾਹਿ ਮਞ੍ਞਤਿ।

ਕਥਂ **ਭੂਤੇਸੁ ਮਞ੍ਞਤਿ?** ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਭੂਤੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਸੁਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਆਕਙ੍ਖਤਿ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਭੂਤੇਸੁ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਭੂਤੇਸੁ ਵਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਂ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ, ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭੂਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਭੂਤੇ ਪਨ ਸਮੂਹਗ੍ਗਾਹੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਏਕਚ੍ਚੇ ਭੂਤੇ ਸੇਯ੍ਯਤੋ ਦਹਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਦਿਸਤੋ ਵਾ ਹੀਨਤੋ

ਵਾਤਿ। ਏਵੰ ਭੂਤੇਸੁ ਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਤਥਾ ਏਕਚ੍ਚੋ ਭੂਤੇ ਨਿਚ੍ਚਾ ਧੁਵਾਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਅਧੁਵਾਤਿ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਭੂਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋਸ੍ਮੀਤਿ ਵਾ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਏਵੰ ਭੂਤੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ।

ਭੂਤਤੋ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਉਪਕਰਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਭੂਤਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਭੂਤਤੋ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ। ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਨਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਿਤੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਸਿਨੇਹੰ ਮਾਨਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਭੂਤੇ ਮੇਤਿ ਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਏਕਾ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸਾ ਚਾਯੰ ‘‘ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਮਮ ਧੀਤਾ, ਮਮ ਅਜੇਲ਼ਕਾ, ਕੁਕ੍ਕੁਟਸੂਕਰਾ, ਹਤ੍ਥਿਗਵਸ੍ਸਵਲ਼ਵਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮਮਾਯਤੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਭੂਤੇ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਏਤੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤੰ ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਉਪਾਦਾਯ ਭੂਤਾਨੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਭੂਤਾ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯੋਜਨਾ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

ਏਵੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਚ ਸਤ੍ਤਵਸੇਨ ਚ ਮਞ੍ਞਨਾਵਤ੍ਥੁੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਭੂਮਿਵਿਸੇਸਾਦਿਨਾ ਭੇਦੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋਪਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਦੇਵੇ ਦੇਵਤੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾਤਿ **ਦੇਵਾ,** ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ ਜੋਤੇਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇ ਤਿਵਿਧਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵਾਤਿ। **ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵਾ** ਨਾਮ ਰਾਜਾਨੋ ਦੇਵਿਯੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ। **ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ** ਨਾਮ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕੇ ਦੇਵੇ ਉਪਾਦਾਯ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਦੇਵਾ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵਾ** ਨਾਮ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਖੀਣਾਸਵਾ। ਇਧ ਪਨ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਅਵਿਸੇਸੇਨ। ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤਿਦੇਵਲੋਕੇ ਮਾਰੰ ਸਪਰਿਸੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾ ਛ ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਇਧ ਦੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਭੂਤਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪਜਾਪਤਿਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਮਾਰੋ ਪਜਾਪਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਦੇਵਾਨੰ ਅਧਿਪਤੀਨੰ ਮਹਾਰਾਜਾਦੀਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਦੇਵਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਤੇਸੰ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਮਾਰੋਯੇਵ ਪਨ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਪਜਾਯ ਅਧਿਪਤਿਭਾਵੇਨ ਇਧ ਪਜਾਪਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸੋ ਕੁਹਿੰ ਵਸਤਿ? ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤਿਦੇਵਲੋਕੇ । ਤਤ੍ਰ ਹਿ **ਵਸਵਤ੍ਤਿਰਾਜਾ** ਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਤਿ। **ਮਾਰੋ** ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਸਾਯ ਇਸ੍ਸਰਿਯੰ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਰਜ੍ਜਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਦਾਮਰਿਕਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵਸਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਮਾਰਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਮਾਰਪਰਿਸਾਯਪਿ ਗਹਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯੋਜਨਾਨਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਜਾਪਤਿੰ ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤੰ ਦੀਘਾਯੁਕੰ ਸੁਖਬਹੁਲੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ‘‘ਅਹੋ ਵਤਾਹੰ ਪਜਾਪਤਿਨੋ ਸਹਬਜਤੰ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯਜ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਾ ਪਨ ਨਯੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਣਿਦਹਨ੍ਤੋਪਿ ਪਜਾਪਤਿੰ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਪਜਾਪਤਿਭਾਵੰ ਪਨ ਪਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਅਹਮਸ੍ਮਿ ਪਜਾਨਮਿਸ੍ਸਰੋ ਅਧਿਪਤੀਤਿ ਮਾਨੰ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਪਜਾਪਤਿੰ ਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ‘‘ਪਜਾਪਤਿ ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਅਵਸੋ ਅਬਲੋ ਅਵੀਰਿਯੋ ਨਿਯਤਿਸਙ੍ਗਤਿਭਾਵਪਰਿਣਤੋ ਛਸ੍ਵੇਵਾਭਿਜਾਤੀਸੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤੀ’’ਤਿ ਵਾ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਪਨ ਪਜਾਪਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪਜਾਪਤਿਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਏਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ‘‘ਪਜਾਪਤਿਸ੍ਮਿੰ ਯੇ ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਸੰਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਨਿਚ੍ਚਾ ਧੁਵਾ ਸਸ੍ਸਤਾ ਅਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਪਜਾਪਤਿਸ੍ਮਿੰ ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪੰ, ਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਾਪਕਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ।

ਪਜਾਪਤਿਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਮਞ੍ਞਨਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਕਥੰ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਉਪਕਰਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਪਜਾਪਤਿਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਮਨੰ ਵਾ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ। ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਨਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਿਤੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਸਿਨੇਹੰ ਮਾਨਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਜਾਪਤਿੰ ਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਏਕਾ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸਾ ਚਾਯੰ ‘‘ਪਜਾਪਤਿ ਮਮ ਸਤ੍ਥਾ ਮਮ ਸਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮਮਾਯਤੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਤੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬ੍ਰੂਹਿਤੋ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਗੁਣਵਿਸੇਸੇਹੀਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ।** ਅਪਿਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥਾਗਤੋਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋਪਿ ਸੇਟ੍ਠਮ੍ਪਿ। ''ਸਹਸ੍ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੬੫-੧੬੬) ਹਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ , ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਥਾਗਤੋ।

> ''ਤਮੋਨੁਦੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ,
> ਲੋਕਨ੍ਤਗੂ ਸਬ੍ਬਭਵਾਤਿਵਤ੍ਤੋ।
> ਅਨਾਸਵੋ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਹੀਨੋ,
> ਸਚ੍ਚਵ੍ਹਯੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ ਉਪਾਸਿਤੋ ਮੇ''ਤਿ॥ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ੧੦੪) –

ਏਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।

> ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ, ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਰੇ''ਤਿ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧੦੬; ਜਾ॰ ੨.੨੦.੧੮੧) –

ਏਤ੍ਥ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ। ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੪੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੧) ਏਤ੍ਥ ਸੇਟ੍ਠਂ। ਇਧ ਪਨ ਪਠਮਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪਾਯੁਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾਪਿ ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਜਾਪਤਿਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਆਭਸ੍ਸਰਵਾਰੇ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਯ ਅਚ੍ਚਿ ਵਿਯ ਏਤੇਸਂ ਸਰੀਰਤੋ ਆਭਾ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਤਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਸਰਤਿ ਵਿਸਰਤੀਤਿ **ਆਭਸ੍ਸਰਾ।** ਤੇਸਂ ਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿ ਗਹਿਤਾ, ਏਕਤਲਵਾਸਿਨੋ ਏਵ ਚੇਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਰਿਤ੍ਤਾਭਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਭਾ ਆਭਸ੍ਸਰਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਵਾਰੇ ਸੁਭੇਨ ਓਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਕਿਣ੍ਣਾ ਸੁਭੇਨ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾਵਣ੍ਣੇਨ ਏਕਗ੍ਘਨਾ ਸੁਵਣ੍ਣਮਞ੍ਜੂਸਾਯ ਠਪਿਤਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਕਞ੍ਚਨਪਿਣ੍ਡਸਸ੍ਸਿਰਿਕਾਤਿ **ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਾ।** ਤੇਸਂ ਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿ ਗਹਿਤਾ। ਏਕਤਲਵਾਸਿਨੋ ਏਵ ਚੇਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਰਿਤ੍ਤਸੁਭਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਸੁਭਾ ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵੇਹਪ੍ਫਲਵਾਰੇ, ਵਿਪੁਲਾ ਫਲਾਤਿ **ਵੇਹਪ੍ਫਲਾ।** ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਨਯਯੋਜਨਾ ਪਨ ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁਪਿ ਵਾਰੇਸੁ ਭੂਤਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਭਿਭੂਵਾਰੇ ਅਭਿਭਵੀਤਿ **ਅਭਿਭੂ।** ਕਿਂ ਅਭਿਭਵਿ? ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖਨ੍ਧੇ ਅਰੂਪਿਨੋ। ਅਸਞ੍ਞਭਵਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤਾ ਦੇਵਾ ਵੇਹਪ੍ਫਲੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤਲਾਯੇਵ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ ਯੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਤੇਨੇਵ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਰੂਪਸਦਿਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਤੇ ਇਧ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਭਿਭੂਵਚਨੇਨ ਗਹਿਤਾ। ਕੇਚਿ **ਅਭਿਭੂ** ਨਾਮ ਸਹਸ੍ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਪਤਿਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਯੁਤ੍ਤਮੇਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯੋਜਨਾਨਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਭਿਭੂ ਵਣ੍ਣਵਾ ਦੀਘਾਯੁਕੋਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਅਭਿਭੁਂ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ''ਅਹੋ ਵਤਾਹਂ ਅਭਿਭੁਨੋ ਸਹਬ੍ਯਤਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਨਯੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਣਿਦਹਨ੍ਤੋਪਿ ਅਭਿਭੁਂ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਹੀਨਤੋ ਅਭਿਭੁਂ ਸੇਯ੍ਯਤੋ ਦਹਨ੍ਤੋ ਪਨ ਅਭਿਭੁਂ ਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ''ਅਭਿਭੂ ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤੋ ਅਭਿਭੁਂ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਪਜਾਪਤਿਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਭੂਤਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਅਭਿਭੂਵਚਨੇਨ ਅਸਞ੍ਞਭਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਵਟ੍ਟਕਥਾ, ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ ਚ ਵਿਵਟ੍ਟਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਾ, ਅਨਾਗਾਮਿਖੀਣਾਸਵਾ ਏਵ ਹਿ ਤੇ ਦੇਵਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਕਤਿਪਯਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕਾ ਤੇ ਦੇਵਾ, ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਕਾਲੇਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਪਨ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯੇਪਿ ਕਪ੍ਪੇ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਸੁਞ੍ਞਾਪਿ ਸਾ ਭੂਮਿ ਹੋਤਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਭਵੋ। ਤੇ ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਸਤ੍ਤਾਵਾਸਵਸੇਨਪਿ ਨ ਗਹਿਤਾ, ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਾ ਪਨ ਇਮਾ ਮਞ੍ਞਨਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਸਂ ਸਦਾਵਿਜ੍ਜਮਾਨਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, **ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਬ੍ਭੂਮਿਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕੁਸਲਵਿਪਾਕਕਿਰਿਯਾ ਖਨ੍ਧਾ। ਤੇ ਚ ਤਤ੍ਥੂਪਪਨ੍ਨਾਯੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਭਵਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਥਾ ਅਯਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਏਸ ਨਯੋ **ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਾ**ਦੀਸੁ। ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਪਨ ਚਤੂਸੁਪਿ ਏਤੇਸੁ ਵਾਰੇਸੁ ਅਭਿਭੂਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾ ਚੇਤ੍ਥ ਪਜਾਪਤਿਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੫. ਏਵਂ ਭੂਮਿਵਿਸੇਸਾਦਿਨਾ ਭੇਦੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋਪਿ ਮਞ੍ਞਨਾਵਤ੍ਥੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬਮਞ੍ਞਨਾਵਤ੍ਥੁਭੂਤਂ ਸਕ੍ਕਾਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਭੇਦਂ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, **ਦਿਟ੍ਠਂ ਦਿਟ੍ਠਤੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਂ। ਰੂਪਾਯਤਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠਂ ਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਂ ਤੀਹਿ ਮਞ੍ਞਨਾਹਿ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਕਥਂ? ਰੂਪਾਯਤਨਂ ਸੁਭਸਞ੍ਞਾਯ ਸੁਖਸਞ੍ਞਾਯ ਚ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਜਨੇਤਿ, ਤਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਇਤ੍ਥਿਰੂਪੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਾ ਰਤ੍ਤਾ ਗਿਦ੍ਧਾ ਗਧਿਤਾ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਅਜ੍ਝੋਸਨ੍ਨਾ, ਤੇ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸੋਚਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਵਸਾਨੁਗਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੫੫)। ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ''ਇਤਿ ਮੇ ਰੂਪਂ ਸਿਯਾ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਨ੍ਦਿਂ ਸਮਨ੍ਨਾਨੇਤਿ, ਰੂਪਸਮ੍ਪਦਂ ਵਾ ਪਨ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਦਾਨਂ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਂ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਾਨਂ ਜਨੇਤਿ। ''ਇਮਿਨਾਹਂ ਸੇਯ੍ਯੋਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਸਦਿਸੋਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਹੀਨੋਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਰੂਪਾਯਤਨਂ ਪਨ ਨਿਚ੍ਚਂ ਧੁਵਂ ਸਸ੍ਸਤਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨਿਯਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਮਙ੍ਗਲਂ ਅਮਙ੍ਗਲਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਤੀਹਿ ਮਞ੍ਞਨਾਹਿ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਕਥਂ ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਞਤਿ? ਰੂਪਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਨਯੇਨ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਧਨੇ ਧਞ੍ਞੇ। ਏਵਂ ਰੂਪਸ੍ਮਿਂ ਰਾਗਾਦਯੋਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋਪਿ ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਞੇਵ ਪਨਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਿਤੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਿਨੇਹਂ ਮਾਨਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਸੇਸਂ ਪਥਵੀਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਮਂਸਸੋਤੇਨਪਿ ਸੁਤਂ, ਦਿਬ੍ਬਸੋਤੇਨਪਿ ਸੁਤਂ, ਸਦ੍ਦਾਯਤਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

ਮੁਤਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਵਾ ਮੁਨਿਤ੍ਵਾ ਚ ਗਹਿਤਂ, ਆਹਚ੍ਚ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਂਸਿਲੇਸੇ ਵਿਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਗਨ੍ਧਰਸਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਯਤਨਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

ਵਿ**ਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨਸਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ, ਸੇਸਾਨੰ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਆਯਤਨਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ। ਇਧ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਮੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦਿਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਏਕਤ੍ਤਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੬. ਏਵੰ ਸਬ੍ਬੰ ਸਕ੍ਕਾਯਭੇਦੰ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਸਮਾਪਨ੍ਨਕਵਾਰੇਨ ਚ ਅਸਮਾਪਨ੍ਨਕਵਾਰੇਨ ਚ ਦ੍ਵਿਧਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਏਕਤ੍ਤੰ ਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਏਕਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਹਿ ਸਮਾਪਨ੍ਨਕਵਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸਮਾਪਨ੍ਨਕਵਾਰੰ। ਤੇਸੰ ਅਯੰ ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਏਕਭਾਵੋ **ਏਕਤ੍ਤੰ।** ਨਾਨਾਭਾਵੋ **ਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ। ਯੋਜਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਮਾਪਨ੍ਨਕਵਾਰੰ ਚਤੂਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ, ਅਸਮਾਪਨ੍ਨਕਵਾਰਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਰੂਪੰ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਾਸਨਨਯੇਨ ਪਥਵੀਵਾਰਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੇਨ ਯਥਾਨੁਰੂਪੰ ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਏਕਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕਤ੍ਤਨਯੰ ਵਦਨ੍ਤਿ ਨਾਨਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨਾਨਤ੍ਤਨਯੰ। ਅਪਰੇ ''ਏਕਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ ਅਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਅਰੋਗੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ, ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ ਅਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਿਵੇਸੰ। ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਅਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ।

ਏਵੰ ਸਬ੍ਬੰ ਸਕ੍ਕਾਯੰ ਦ੍ਵਿਧਾ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਏਕਧਾ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸਬ੍ਬੰ ਸਬ੍ਬਤੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯੋਜਨਾਨਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੰ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬੰ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ''ਮਯਾ ਏਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤੰ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬੰ ਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ''ਸਬ੍ਬੰ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਕਮ੍ਮਹੇਤੁ, ਸਬ੍ਬੰ ਇਸ੍ਸਰਨਿਮ੍ਮਾਨਹੇਤੁ, ਸਬ੍ਬੰ ਅਹੇਤੁਅਪਚ੍ਚਯਾ, ਸਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬੰ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਥੰ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ ਮਞ੍ਞਤਿ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਹੋਤਿ ''ਮਹਾ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਸੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੰ ਤਸ੍ਸੋਕਾਸਭਾਵੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਸੋ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ। ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਿਨੇਹੰ ਤਬ੍ਬਤ੍ਥੁਕਞ੍ਚ ਮਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸੰ ਪਥਵੀਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਏਵੰ ਸਬ੍ਬੰ ਸਕ੍ਕਾਯੰ ਏਕਧਾ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਪਰੇਨਪਿ ਨਯੇਨ ਤੰ ਏਕਧਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਯਤੋ ਖੋ, ਭੋ, ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗਿਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ, ਭੋ, ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਾ ਪਰਮਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਞ੍ਚਧਾ ਆਗਤੰ ਪਰਮਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ''ਅਹਮਸ੍ਮਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਮਾਨੰ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਅਨਿਬ੍ਬਾਨੰਯੇਵ ਸਮਾਨੰ ਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਚ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾਯ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਪਨ ਅਞ੍ਞੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੋ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਮਿੰ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ। ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਿਨੇਹੰ ਤਬ੍ਬਤ੍ਥੁਕਞ੍ਚ ਮਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਮਞ੍ਞਨਾਯਪਿ। ਤਤ੍ਰਪਿ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਇਦੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਾ, ਸੋ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਾ ਇਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞੋ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ। ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਿਨੇਹੰ ਤਬ੍ਬਤ੍ਥੁਕਞ੍ਚ ਮਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਅਹੋ ਸੁਖੰ ਮਮ ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਮੇਤਿ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਨੁਗੀਤਿ –

ਯਾਦਿਸੋ ਏਸ ਸਕ੍ਕਾਯੋ, ਤਥਾ ਨੰ ਅਵਿਜਾਨਤੋ।

ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾਯੇ, ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਮਞ੍ਞਨਾ॥

ਜੇਗੁਚ੍ਛੋ ਭਿਦੁਰੋ ਚਾਯਂ, ਦੁਕ੍ਖੋ ਅਪਰਿਣਾਯਕੋ।
ਤਂ ਪਚ੍ਚੂਨੀਕਤੋ ਬਾਲੋ, ਗਣ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਮਞ੍ਞਨਂ॥

ਸੁਭਤੋ ਸੁਖਤੋ ਚੇਵ, ਸਕ੍ਕਾਯਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤੋ।
ਸਲਭਸ੍ਸੇਵ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ, ਹੋਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਮਞ੍ਞਨਾ॥

ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਤੋ।
ਗੂਥਾਦੀ ਵਿਯ ਗੂਥਸ੍ਮਿਂ, ਹੋਤਿ ਮਾਨੇਨ ਮਞ੍ਞਨਾ॥

ਅਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨਿਯੋ ਮੇਤਿ, ਪਸ੍ਸਤੋ ਨਂ ਅਬੁਦ੍ਧਿਨੋ।
ਆਦਾਸੇ ਵਿਯ ਬੋਨ੍ਧਿਸ੍ਸ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਹੋਤਿ ਮਞ੍ਞਨਾ॥

ਮਞ੍ਞਨਾਤਿ ਚ ਨਾਮੇਤਂ, ਸੁਖੁਮਂ ਮਾਰਬਨ੍ਧਨਂ।
ਸਿਥਿਲਂ ਦੁਪ੍ਪਮੁਞ੍ਚਞ੍ਚ, ਯੇਨ ਬਦ੍ਧੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ॥

ਬਹੁਂ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਮਾਨੋਪਿ, ਸਕ੍ਕਾਯਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ।
ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਂ ਦਲ੍ਹਤ੍ਥਮ੍ਭਂ, ਸਾਵ ਗਦ੍ਦੂਲਬਨ੍ਧਨੋ॥

ਸ੍ਵਾਸੋ ਸਕ੍ਕਾਯਮਲੀਨੋ, ਜਾਤਿਯਾ ਚ ਜਰਾਯ ਚ।
ਰੋਗਾਦੀਹਿ ਚ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਹਞ੍ਞਤਿ ਬਾਲ੍ਹਸੋ॥

ਤਂ ਵੋ ਵਦਾਮਿ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ, ਸਕ੍ਕਾਯਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਥ।
ਅਸਾਤਤੋ ਅਸੁਭਤੋ, ਭੇਦਤੋ ਚ ਅਨਤ੍ਤਤੋ॥

ਏਸੋ ਸਭਾਵੋ ਹੇਤਸ੍ਸ, ਪਸ੍ਸਂ ਏਵਮਿਮਂ ਬੁਧੋ।
ਪਹਾਯ ਮਞ੍ਞਨਾ ਸਬ੍ਬਾ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ॥

ਏਕਤ੍ਤਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਚਤੁਵੀਸਤਿਪਬ੍ਬਾ ਪਠਮਨਯਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੇਕ੍ਖਵਾਰਦੁਤਿਯਨਯਵਣ੍ਣਨਾ

੭. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਪਥਵੀਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਬ੍ਬਸਕ੍ਕਾਯਧਮ੍ਮਮੂਲਭੂਤਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਯੋਪਿ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੇਕ੍ਖੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯੋ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਵਚਨਂ। **ਸੋ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨਂ। **ਪਿ**ਕਾਰੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ ਅਯਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਅਨਿਯਤੋਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਤੇਨ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਸਭਾਗੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ, ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸਭਾਗੇਨ, ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਨ੍ਨਾ, ਇਧ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਨ ਤੇਸਂ ਸਭਾਗਤਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਮ੍ਪਿ ਤਦੇਵ, ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਤਦੇਵਾਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਆਰਮ੍ਮਣਸਭਾਗੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸਭਾਗੇਨਾ’’ਤਿ।

ਯੋਪਿ ਸੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਸਕਲੇਨ ਵਚਨੇਨ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸੇਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸੇਕ੍ਖੋਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਸੇਕ੍ਖੋ? ਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਲਾਭਤੋ **ਸੇਕ੍ਖੋ।** ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੇਕ੍ਖੋ ਹੋਤੀਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੇਕ੍ਖਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸੇਕ੍ਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੇਕ੍ਖੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੩)। ਅਪਿਚ ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿਪਿ ਸੇਕ੍ਖੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਕ੍ਖੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਤਿ? ਅਧਿਸੀਲਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ, ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ, ਅਧਿਪਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਕ੍ਖੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੬)।

ਯੋਪਿ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਪਦਾਯ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਜਾਗਰਿਯਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਰਤ੍ਤਾਪਰਰਤ੍ਤਂ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ – ''ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਸ੍ਵੇ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਂ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਸੋਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਸੇਕ੍ਖੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨਤ੍ਥੇ ਪਟਿਵੇਧਪ੍ਪਤ੍ਤੋਵ ਸੇਕ੍ਖੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਨੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ।

ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਮਾਨਸਂ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮਾਨਸੋ। ਮਾਨਸ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗੋਪਿ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। ''ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰੋ ਪਾਸੋ, ਯ੍ਵਾਯਂ ਚਰਤਿ ਮਾਨਸੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੩; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੧) ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਰਾਗੋ ਮਾਨਸਂ। ''ਚਿਤ੍ਤਂ ਮਨੋ ਮਾਨਸ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੬੫) ਏਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ। ''ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮਾਨਸੋ ਸੇਕ੍ਖੋ, ਕਾਲਂ ਕਯਿਰਾ ਜਨੇਸੁਤਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੯) ਏਤ੍ਥ ਅਰਹਤ੍ਤਂ। ਇਧਾਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾਰਹਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਨੁਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਂ, ਅਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਂ ਅਨਨੁਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ,** ਅਰਹਤ੍ਤਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਤ੍ਥਨਾ ਤਣ੍ਹਾਪਤ੍ਥਨਾ ਚ, ਛਨ੍ਦਪਤ੍ਥਨਾ ਚ। ''ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਸ੍ਸ ਹਿ ਪਜਪ੍ਪਿਤਾਨਿ, ਪਵੇਧਿਤਂ ਵਾਪਿ ਪਕਪ੍ਪਿਤੇਸੂ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੯੦੮) ਏਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾਪਤ੍ਥਨਾ।

> ''ਛਿਨ੍ਨਂ ਪਾਪਿਮਤੋ ਸੋਤਂ, ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤਂ ਵਿਨਲੀਕਤਂ।
> ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲਾ ਹੋਥ, ਖੇਮਂ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੫੨) –

ਏਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾ ਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦਪਤ੍ਥਨਾ। ਅਯਮੇਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤੇਨ **ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਤਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਪਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨੋ ਤਪ੍ਪੋਣੋ ਤਪ੍ਪਬ੍ਭਾਰੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਇਰਿਯਾਪਥਦੁਕ੍ਖਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਪਤਨ੍ਤਂ ਕਾਯਂ ਹਰਤਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਨਿਦ੍ਦੇਸਨਯੇਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਪਥਵਿਂ ਪਥਵਿਤੋ ਅਭਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਪਥਵਿਂ ਪਥਵੀਭਾਵੇਨ ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਵਿਪਰੀਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਅਪਿਚ ਖੋ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਪਥਵੀਤਿ ਏਤਂ ਪਥਵੀਭਾਵਂ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਏਵ ਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿਪਿ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿਪਿ ਏਵਂ ਅਭਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਂ ਮਾ ਮਞ੍ਞੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ **ਮਞ੍ਞਿ।** ਅਯਂ ਪਨ ਮਞ੍ਞੀ ਚ ਨ ਮਞ੍ਞੀ ਚ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥੇ ਇਦਂ ਪਦਂ ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਮਞ੍ਞਨਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਖੀਣਾਸਵੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਨ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ। ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਿਮਞ੍ਞਨਾ ਪਹੀਨਾ, ਇਤਰਾ ਪਨ ਤਨੁਭਾਵਂ ਗਤਾ, ਤੇਨ ਸੋ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿਪਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵਿਯ, ਨ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿਪਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਵਿਯਾਤਿ।

ਪਰਿਵ੍ਵੇਯਜਂ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤਂ ਮਞ੍ਞਨਾਵਤ੍ਥੁ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਨਿਯਾਮਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣਤ੍ਤਾ ਚ ਤੀਹਿ ਪਰਿਵ੍ਵਾਹਿ ਪਰਿਵ੍ਵੇਯਜਂ, ਅਪਰਿਵ੍ਵੇਯਜਞ੍ਚ ਅਪਰਿਵ੍ਵਾਤਞ੍ਚ ਨ ਹੋਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਵਿਯ, ਨੋਪਿ ਪਰਿਵ੍ਵਾਤਂ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਵਿਯ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸੇਕ੍ਖਵਸੇਨ ਦੁਤਿਯਨਯਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਖੀਣਾਸਵਵਾਰਤਤਿਯਾਦਿਨਯਵਣ੍ਣਨਾ

੮. ਏਵਂ ਪਥਵੀਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਯੋਪਿ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯੋਪੀ**ਤਿ ਪਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਇਧ ਉਭਯਸਭਾਗਤਾਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੇਕ੍ਖੋ ਹਿ ਖੀਣਾਸਵੇਨ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਤ੍ਤਾ ਸਭਾਗੋ, ਤੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸਭਾਗਤਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਆਰਮ੍ਮਣਸਭਾਗਤਾ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਏਵ। **ਅਰਹ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਕਕਿਲੇਸੋ, ਦੂਰਕਿਲੇਸੋ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਕਥਞ੍ਚ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਂ ਹੋਤਿ? ਆਰਕਾਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਾ ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਾ ਸਦਰਾ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਾ ਆਯਤਿਂ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਿਯਾ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩੪) **ਖੀਣਾਸਵੋ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਸਵਾ ਕਾਮਾਸਵੋ...ਪੇ॰... ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਸਵਾ ਅਰਹਤੋ ਖੀਣਾ ਪਹੀਨਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਾ, ਅਭਬ੍ਬੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾ ਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢਾ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਖੀਣਾਸਵੋਤਿ।

ਵੁਸਿਤਵਾਤਿ ਗਰੁਸਂਵਾਸੇਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਂਵਾਸੇਪਿ ਦਸਸੁ ਅਰਿਯਵਾਸੇਸੁਪਿ ਵਸਿ ਪਰਿਵਸਿ ਵੁਤ੍ਥੋ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਵੁਤ੍ਥਵਾਸੋ ਚਿਣ੍ਣਚਰਣੋਤਿ **ਵੁਸਿਤਵਾ ਕਤਕਰਣੀਯੋ**ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਤ੍ਤ ਸੇਕ੍ਖਾ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਕਰਣੀਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਕਰਣੀਯਾਨਿ ਕਤਾਨਿ ਪਰਿਯੋਸਿਤਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਰਣੀਯਂ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਧਿਗਮਾਯਾਤਿ ਕਤਕਰਣੀਯੋ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹੇਤਂ –

> ''ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
> ਕਤਸ੍ਸ ਪਟਿਚਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਰਣੀਯਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੬੪੨)।

ਓਹਿਤਭਾਰੋਤਿ ਤਯੋ ਭਾਰਾ ਖਨ੍ਧਭਾਰੋ ਕਿਲੇਸਭਾਰੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਭਾਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਿਮੇ ਤਯੋ ਭਾਰਾ ਓਹਿਤਾ ਓਰੋਪਿਤਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਪਾਤਿਤਾ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਓਹਿਤਭਾਰੋ**ਤਿ। **ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਦਤ੍ਥਂ, ਸਕਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਕਾਰਸ੍ਸਾਯਂ ਦਕਾਰੋ ਕਤੋ, ਸਦਤ੍ਥੋਤਿ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤੁਪਨਿਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਵਿਜਹਨਟ੍ਠੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਮਤ੍ਥਟ੍ਠੇਨ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਕਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸਂਯੋਜਨੋਤਿ **ਭਵਸਂਯੋਜਨਾਨੀ**ਤਿ ਦਸ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਕਾਮਰਾਗਸਂਯੋਜਨਂ ਪਟਿਘਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਭਵਰਾਗਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਸਂਯੋਜਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਂਯੋਜਨਂ। ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਸਤ੍ਤੇ ਭਵੇਸੁ ਸਂਯੋਜੇਨ੍ਤਿ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਭਵਂ ਵਾ ਭਵੇਨ ਸਂਯੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਭਵਸਂਯੋਜਨਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਭਵਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਅਰਹਤੋ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਨਿ ਪਹੀਨਾਨਿ ਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢਾਨਿ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸਂਯੋਜਨੋ''ਤਿ। **ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਾਯ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਖਨ੍ਧਟ੍ਠਂ, ਆਯਤਨਾਨਂ ਆਯਤਨਟ੍ਠਂ, ਧਾਤੂਨਂ ਧਾਤੁਟ੍ਠਂ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠਂ, ਸਮੁਦਯਸ੍ਸ ਪਭਵਟ੍ਠਂ, ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਟ੍ਠਂ, ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਂ, ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਂ ਵਾ ਭੇਦਂ ਸਮ੍ਮਾ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਞ੍ਞਾਯ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਵਿਭੂਤਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ। ਅਰਹਾ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ। **ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੰ ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤੋ ਤੰ ਮਞ੍ਞਨਾਵਤ੍ਥੁ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਨ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਤੰ ਵਾ ਮਞ੍ਞਨੰ ਨ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਾਰੇ ਪਨ **ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦਯੋ ਤਯੋ ਵਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਪਥਵੀਵਾਰਾਦੀਸੁਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਾਰੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਾਰੇਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੇਨ ਚ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੰ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰੇਸੁ। ਦੇਸਨਾ ਪਨ ਏਕਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਸੰਖਿਤ੍ਤਾ।

ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗਤ੍ਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਬਾਹਿਰਕੋ ਕਾਮੇਸੁ ਵੀਤਰਾਗੋ, ਨ ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗੋ। ਅਰਹਾ ਪਨ ਖਯਾ ਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਦੋਸਮੋਹੇਸੁਪਿ। ਯਥਾ ਚ ''ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੰ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਸੋ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਤੰ ਵਾ ਮਞ੍ਞਨੰ ਨ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਵੀਤਰਾਗਤ੍ਤਾ ਸੋ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਤੰ ਵਾ ਮਞ੍ਞਨੰ ਨ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੰ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਯੰ ਵਾਰੋ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਤਰੇ ਪਨ ਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਾਰਿਪੂਰਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਰਹਾ ਨ ਮਞ੍ਞਤਿ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਅਕੁਸਲਮੂਲਾਨਞ੍ਚ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਾਰੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਵਤ੍ਥੁਪਰਿਞ੍ਞੰ ਦੀਪੇਤਿ, ਇਤਰੇਹਿ ਅਕੁਸਲਮੂਲਸਮੁਚ੍ਛੇਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਿਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਵਾਰੇਸੁ ਅਯੰ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੀਸੁ ਹਿ ਵਾਰੇਸੁ ਰਾਗੇ ਆਦੀਨਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗੋ ਹੋਤਿ। ਦੋਸੇ ਆਦੀਨਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਖਯਾ ਦੋਸਸ੍ਸ ਵੀਤਦੋਸੋ ਹੋਤਿ। ਮੋਹੇ ਆਦੀਨਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਖਯਾ ਮੋਹਸ੍ਸ ਵੀਤਮੋਹੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਨ ਏਕੋ ਤੀਹਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਤੰ ਨ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਨਿਯਮੇਨ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਯੋਪਿ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹ''ਨ੍ਤਿ। ਨ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਇਤਰੇਨ ਵਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਅਰਹਤੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ।

ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਰਹਾ ਸਮਾਨੇਪਿ ਰਾਗਾਦਿਕ੍ਖਯੇ ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਖਯਾ ਦੋਸਸ੍ਸ ਵੀਤਦੋਸੋਤਿ। ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਖਯਾ ਮੋਹਸ੍ਸ ਵੀਤਮੋਹੋਤਿ। ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗੋ। ਅਨਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਖਯਾ ਦੋਸਸ੍ਸ ਵੀਤਦੋਸੋ। ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਖਯਾ ਮੋਹਸ੍ਸ ਵੀਤਮੋਹੋ। ਸੁਖਾਯ ਵਾ ਵੇਦਨਾਯ ਰਾਗਾਨੁਸਯਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗੋ, ਇਤਰਾਸੁ ਪਟਿਘਮੋਹਾਨੁਸਯਾਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵੀਤਦੋਸੋ ਵੀਤਮੋਹੋ ਚਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਵਿਸੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ ''ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗਤ੍ਤਾ...ਪੇ॰... ਵੀਤਮੋਹਤ੍ਤਾ''ਤਿ।

ਖੀਣਾਸਵਵਸੇਨ ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠਨਯਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਥਾਗਤਵਾਰਸਤ੍ਤਮਨਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨. ਏਵੰ ਪਥਵੀਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਤਥਾਗਤੋਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਥਾਗਤੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – ਤਥਾ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਲਕ੍ਖਣੰ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਧਮ੍ਮੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਾਵਾਦਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਾਕਾਰਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ, ਅਭਿਭਵਨਟ੍ਠੇਨ ਤਥਾਗਤੋਤਿ।

ਕਥੰ ਭਗਵਾ ਤਥਾ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ? ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਲੋਕਹਿਤਾਯ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਮਾਪਨ੍ਨਾ ਪੁਰਿਮਕਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਆਗਤਾ, ਯਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ ਆਗਤੋ, ਯਥਾ ਸਿਖੀ ਭਗਵਾ, ਯਥਾ ਵੇਸ੍ਸਭੂ ਭਗਵਾ, ਯਥਾ ਕਕੁਸਨ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਯਥਾ ਕੋਣਾਗਮਨੋ ਭਗਵਾ, ਯਥਾ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਆਗਤੋਤਿ। ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ਯੇਨ ਅਭਿਨੀਹਾਰੇਨ ਏਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਆਗਤਾ, ਤੇਨੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਆਗਤੋ।

ਅਥ ਵਾ ਯਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ…ਪੇ॰… ਯਥਾ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਦਾਨਪਾਰਮਿੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਸੀਲਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਞ੍ਞਾਵੀਰਿਯਖਨ੍ਤਿਸਚ੍ਚਅਧਿਟ੍ਠਾਨਮੇਤ੍ਤਾਉਪੇਕ੍ਖਾਪਾਰਮਿੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਇਮਾ ਦਸ ਪਾਰਮਿਯੋ, ਦਸ ਉਪਪਾਰਮਿਯੋ, ਦਸ ਪਰਮਤ੍ਥਪਾਰਮਿਯੋਤਿ, ਸਮਤਿੰਸ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਅਙ੍ਗਪਰਿਚ੍ਚਾਗੰ ਨਯਨਧਨਰਜ੍ਜਪੁਤ੍ਤਦਾਰਪਰਿਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਪੁਬ੍ਬਚਰਿਯਧਮ੍ਮਕ੍ਖਾਨਞਾਤਤ੍ਥਚਰਿਯਾਦਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਯਾਯ ਕੋਟਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ, ਤਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਆਗਤੋ।

ਯਥਾ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ…ਪੇ॰… ਯਥਾ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਅਰਿਯੰ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੰ ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰੂਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ, ਤਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵਾਪਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

> ਯਥੇਵ ਲੋਕਮ੍ਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਿਆਦਯੋ,
> ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵੰ ਮੁਨਯੋ ਇਧਾਗਤਾ।
> ਤਥਾ ਅਯੰ ਸਕ੍ਯਮੁਨੀਪਿ ਆਗਤੋ,
> ਤਥਾਗਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤੇਨ ਚਕ੍ਖੁਮਾਤਿ॥

ਏਵੰ ਤਥਾ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥੰ ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਯਥਾ ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ ਗਤੋ…ਪੇ॰… ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਗਤੋ। ਕਥਞ੍ਚ ਸੋ ਗਤੋਤਿ, ਸੋ ਹਿ ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤੋਵ ਸਮੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਪਥਵਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਉਤ੍ਤਰਾਭਿਮੁਖੋ ਸਤ੍ਤਪਦਵੀਤਿਹਾਰੇਨ ਗਤੋ। ਯਥਾਹ – ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਸਮੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਪਥਵਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਭਿਮੁਖੋ ਸਤ੍ਤਪਦਵੀਤਿਹਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸੇਤਮ੍ਹਿ ਛਤ੍ਤੇ ਅਨੁਧਾਰੀਯਮਾਨੇ, ਸਬ੍ਬਾ ਚ ਦਿਸਾ ਅਨੁਵਿਲੋਕੇਤਿ, ਆਸਭਿਞ੍ਚ ਵਾਚੰ ਭਾਸਤਿ ''ਅਗ੍ਗੋਹਮਸ੍ਮਿ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਜੇਟ੍ਠੋਹਮਸ੍ਮਿ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਸੇਟ੍ਠੋਹਮਸ੍ਮਿ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਅਯਮਨ੍ਤਿਮਾ ਜਾਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੦੭)।

ਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਗਮਨੰ ਤਥੰ ਅਹੋਸਿ ਅਵਿਤਥੰ ਅਨੇਕੇਸੰ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਨੰ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ। ਯਞ੍ਹਿ ਸੋ ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤੋਵ ਸਮੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਚਤੁਰਿਦ੍ਧਿਪਾਦਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਉਤ੍ਤਰਾਭਿਮੁਖਭਾਵੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਲੋਕੁਤ੍ਤਰਭਾਵਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਸਤ੍ਤਪਦਵੀਤਿਹਾਰੋ ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਰਤਨਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ। ''ਸੁਵਣ੍ਣਦਣ੍ਡਾ ਵੀਤਿਪਤਨ੍ਤਿ ਚਾਮਰਾ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੬੯੩) ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੋ ਚਾਮਰੁਕ੍ਖੇਪੋ ਸਬ੍ਬਤਿਤ੍ਥਿਯਨਿਮ੍ਮਥਨਸ੍ਸ। ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਧਾਰਣੰ ਅਰਹਤ੍ਤਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਰਵਿਮਲਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ। ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਨੁਵਿਲੋਕਨੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਨਾਵਰਣਞਾਣਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ। ਆਸਭੀਵਾਚਾਭਾਸਨੰ

ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਤਥਾ ਅਯੰ ਭਗਵਾਪਿ ਗਤੋ। ਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਗਮਨੰ ਤਥੰ ਅਹੋਸਿ ਅਵਿਤਥੰ ਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਨੰ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

> ''ਮੁਹੁਤ੍ਤਜਾਤੋਵ ਗਵਮ੍ਪਤੀ ਯਥਾ,
> ਸਮੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਫੁਸੀ ਵਸੁਨ੍ਧਰੰ।
> ਸੋ ਵਿਕ੍ਕਮੀ ਸਤ੍ਤ ਪਦਾਨਿ ਗੋਤਮੋ,
> ਸੇਤਞ੍ਚ ਛਤ੍ਤੰ ਅਨੁਧਾਰਯੁੰ ਮਰੂ॥
>
> ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਸੋ ਸਤ੍ਤ ਪਦਾਨਿ ਗੋਤਮੋ,
> ਦਿਸਾ ਵਿਲੋਕੇਸਿ ਸਮਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ।
> ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਪੇਤੰ ਗਿਰਮਬ੍ਭੁਦੀਰਯੀ,
> ਸੀਹੋ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਤਮੁਦ੍ਧਨਿਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ॥ –

ਏਵੰ ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਅਥ ਵਾ ਯਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ...ਪੇ॰... ਯਥਾ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਤਥੇਵ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇਨ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੰ ਪਹਾਯ ਗਤੋ। ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੇਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦੰ, ਆਲੋਕਸਞ੍ਞਾਯ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੰ, ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ, ਧਮ੍ਮਵਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੰ ਪਹਾਯ, ਞਾਣੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜੰ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ, ਪਾਮੋਜ੍ਜੇਨ ਅਰਤਿੰ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ, ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੇਨ ਨੀਵਰਣਕਵਾਟੰ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ, ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਧੂਮੰ ਵੂਪਸਮੇਤ੍ਵਾ, ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨੇਨ ਪੀਤਿੰ ਵਿਰਾਜੇਤ੍ਵਾ, ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੇਨ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੰ ਪਹਾਯ, ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਯੋ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੰ, ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੰ, ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ।

ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞੰ ਪਹਾਯ, ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸੁਖਸਞ੍ਞੰ, ਅਨਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞੰ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਨਨ੍ਦਿੰ, ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਰਾਗੰ, ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸਮੁਦਯੰ, ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਦਾਨੰ, ਖਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਘਨਸਞ੍ਞੰ, ਵਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਯੂਹਨੰ, ਵਿਪਰਿਣਾਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਧੁਵਸਞ੍ਞੰ, ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਣਿਧਿੰ, ਸੁਞ੍ਞਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਭਿਨਿਵੇਸੰ, ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸਾਰਾਦਾਨਾਭਿਨਿਵੇਸੰ, ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਮ੍ਮੋਹਾਭਿਨਿਵੇਸੰ, ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਲਯਾਭਿਨਿਵੇਸੰ, ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖੰ, ਵਿਵਟ੍ਟਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸੰਯੋਗਾਭਿਨਿਵੇਸੰ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਕਟ੍ਠੇ ਕਿਲੇਸੇ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਕਿਲੇਸੇ ਪਹਾਯ, ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਅਣੁਸਹਗਤੇ ਕਿਲੇਸੇ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥੰ ਤਥਲਕ੍ਖਣੰ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਕਕ੍ਖਲ਼ਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੰ ਤਥੰ ਅਵਿਤਥੰ। ਆਪੋਧਾਤੁਯਾ ਪਗ੍ਘਰਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਤੇਜੋਧਾਤੁਯਾ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੰ। ਵਾਯੋਧਾਤੁਯਾ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਆਕਾਸਧਾਤੁਯਾ ਅਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠਲਕ੍ਖਣੰ । ਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਯਾ ਵਿਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣੰ।

ਰੂਪਸ੍ਸ ਰੁਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਵੇਦਨਾਯ ਵੇਦਯਿਤਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਞ੍ਞਾਯ ਸਞ੍ਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣੰ।

ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਰੋਪਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਵਿਚਾਰਸ੍ਸ ਅਨੁਮਜ੍ਜਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਪੀਤਿਯਾ ਫਰਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਸੁਖਸ੍ਸ ਸਾਤਲਕ੍ਖਣੰ। ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾਯ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੰ। ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਫੁਸਨਲਕ੍ਖਣੰ।

ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣੰ। ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੰ। ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਪਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣੰ।

ਸਦ੍ਧਾਬਲਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯੇ ਅਕਮ੍ਪਿਯਲਕ੍ਖਣੰ। ਵੀਰਿਯਬਲਸ੍ਸ ਕੋਸਜ੍ਜੇ। ਸਤਿਬਲਸ੍ਸ ਮੁਟ੍ਠਸਚ੍ਚੇ। ਸਮਾਧਿਬਲਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇ। ਪਞ੍ਞਾਬਲਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਕਮ੍ਪਿਯਲਕ੍ਖਣੰ।

ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਵਿਚਯਲਕ੍ਖਣੰ। ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਫਰਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪਸਮਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੰ। ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਲਕ੍ਖਣੰ।

ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਰੋਪਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਯ ਪਰਿਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵਸ੍ਸ ਵੋਦਾਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮ੍ਮਾਸਤਿਯਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੰ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਞ੍ਞਾਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਚੇਤਨਾਲਕ੍ਖਣੰ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਨਾਮਸ੍ਸ ਨਮਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਰੂਪਸ੍ਸ ਰੁਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਲ਼ਾਯਤਨਸ੍ਸ ਆਯਤਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਫੁਸਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਵੇਦਨਾਯ ਵੇਦਯਿਤਲਕ੍ਖਣੰ। ਤਣ੍ਹਾਯ ਹੇਤੁਲਕ੍ਖਣੰ। ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਗਹਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਭਵਸ੍ਸ ਆਯੂਹਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਜਾਤਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣੰ। ਜਰਾਯ ਜੀਰਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਮਰਣਸ੍ਸ ਚੁਤਿਲਕ੍ਖਣੰ।

ਧਾਤੂਨੰ ਸੁਞ੍ਞਤਾਲਕ੍ਖਣੰ। ਆਯਤਨਾਨੰ ਆਯਤਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਨੰ ਪਦਹਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾਨੰ ਇਜ੍ਝਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਅਧਿਪਤਿਲਕ੍ਖਣੰ। ਬਲਾਨੰ ਅਕਮ੍ਪਿਯਲਕ੍ਖਣੰ। ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨੰ ਨਿਯ੍ਯਾਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਹੇਤੁਲਕ੍ਖਣੰ।

ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਤਥਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮਥਸ੍ਸ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੰ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨੰ ਏਕਰਸਲਕ੍ਖਣੰ। ਯੁਗਨਨ੍ਧਾਨੰ ਅਨਤਿਵਤ੍ਤਨਲਕ੍ਖਣੰ।

ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸੰਵਰਲਕ੍ਖਣੰ। ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੰ। ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣੰ।

ਖਯੇਞਾਣਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਲਕ੍ਖਣੰ। ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਲਕ੍ਖਣੰ। ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਮੂਲਲਕ੍ਖਣੰ। ਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਮੋਧਾਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਵੇਦਨਾਯ ਸਮੋਸਰਣਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਪਮੁਖਲਕ੍ਖਣੰ। ਸਤਿਯਾ ਆਧਿਪਤੇਯ੍ਯਲਕ੍ਖਣੰ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਲਕ੍ਖਣੰ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਰਲਕ੍ਖਣੰ। ਅਮਤੋਗਧਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਲਕ੍ਖਣੰ ਤਥੰ ਅਵਿਤਥੰ। ਏਵੰ ਤਥਲਕ੍ਖਣੰ ਞਾਣਗਤਿਯਾ ਆਗਤੋ ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਏਵੰ ਤਥਲਕ੍ਖਣੰ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥੰ ਤਥਧਮ੍ਮੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ? ਤਥਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ। ਯਥਾਹ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਨਿ ਅਵਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਮੇਤੰ ਅਵਿਤਥਮੇਤੰ

ਅਨਞ੍ਞਥਮੇਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੫੦) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਤਾਨਿ ਚ ਭਗਵਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਨੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਥੋ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਗਤਸਦ੍ਦੋ। ਅਪਿਚ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਭੂਤਸਮੁਦਾਗਤਟ੍ਠੋ ਤਥੋ ਅਵਿਤਥੋ ਅਨਞ੍ਞਥੋ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਭੂਤਸਮੁਦਾਗਤਟ੍ਠੋ ਤਥੋ ਅਵਿਤਥੋ ਅਨਞ੍ਞਥੋ। ਤਥਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋ। ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋ...ਪੇ॰... ਜਾਤਿਯਾ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋ ਤਥੋ ਅਵਿਤਥੋ ਅਨਞ੍ਞਥੋ। ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਭਗਵਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਤਥਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵੰ ਤਥਧਮ੍ਮੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥੰ ਤਥਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ? ਭਗਵਾ ਯੰ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ...ਪੇ॰... ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਅਪਰਿਮਾਣਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਾਥੰ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਵੰ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਚ ਤੇਨ ਤੰ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਲਬ੍ਭਮਾਨਕਪਦਵਸੇਨ ਵਾ ‘‘ਕਤਮੰ ਤੰ ਰੂਪੰ ਰੂਪਾਯਤਨੰ, ਯੰ ਰੂਪੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਹਾਭੂਤਾਨੰ ਉਪਾਦਾਯ ਵਣ੍ਣਨਿਭਾ ਸਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਸਪ੍ਪਟਿਘੰ ਨੀਲੰ ਪੀਤਕ’’ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੬੧੬) ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਨੇਕੇਹਿ ਨਾਮੇਹਿ ਤੇਰਸਹਿ ਵਾਰੇਹਿ ਦ੍ਵਿਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਨਯੇਹਿ ਵਿਭਜ੍ਜਮਾਨੰ ਤਥਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਵਿਤਥੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁਪਿ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ ਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤੰ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ, ਤਮਹੰ ਜਾਨਾਮਿ, ...ਤਮਹੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਿੰ, ਤੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਵਿਦਿਤੰ, ਤੰ ਤਥਾਗਤੋ ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਸੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪)। ਏਵੰ ਤਥਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਤਥਦਸ੍ਸੀਅਤ੍ਥੇ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਪਦਸਮ੍ਭਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕਥੰ ਤਥਾਵਾਦਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ? ਯੰ ਰਤ੍ਤਿੰ ਭਗਵਾ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤਿਣ੍ਣੰ ਮਾਰਾਨੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਯਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿੰ ਯਮਕਸਾਲਾਨਮਨ੍ਤਰੇ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਪਞ੍ਚਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣੇ ਕਾਲੇ ਪਠਮਬੋਧਿਯਾਪਿ ਮਜ੍ਝਿਮਬੋਧਿਯਾਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਬੋਧਿਯਾਪਿ ਯੰ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਗੇਯ੍ਯੰ...ਪੇ॰... ਵੇਦਲ੍ਲੰ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਚ ਅਨੁਪਵਜ੍ਜੰ ਅਨੂਨਮਨਧਿਕੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਰਾਗਮਦਨਿਮ੍ਮਦਨੰ ਦੋਸਮੋਹਮਦਨਿਮ੍ਮਦਨੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤ੍ਥ ਵਾਲਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਕ੍ਖਲਿਤੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਏਕਮੁਦ੍ਦਿਕਾਯ ਲਞ੍ਛਿਤੰ ਵਿਯ, ਏਕਨਾਲ਼ਿਯਾ ਮਿਤੰ ਵਿਯ, ਏਕਤੁਲਾਯ ਤੁਲਿਤੰ ਵਿਯ ਚ ਤਥਮੇਵ ਹੋਤਿ ਅਵਿਤਥੰ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਯਞ੍ਚ, ਚੁਨ੍ਦ, ਰਤ੍ਤਿੰ ਤਥਾਗਤੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਤਿ, ਯਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਯੰ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਭਾਸਤਿ ਲਪਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਤਥੇਵ ਹੋਤਿ ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩)। ਗਦਅਤ੍ਥੋ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਗਤਸਦ੍ਦੋ। ਏਵੰ ਤਥਾਵਾਦਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ। ਅਪਿਚ ਆਗਦਨੰ ਆਗਦੋ, ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥੋ ਅਵਿਪਰੀਤੋ ਆਗਦੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਦਕਾਰਸ੍ਸ ਤਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਏਵਮੇਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਪਦਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਕਥੰ ਤਥਾਕਾਰਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ? ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਵਾਚਾਯ ਕਾਯੋ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ, ਕਾਯਸ੍ਸਪਿ ਵਾਚਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵਾਦੀ ਤਥਾਕਾਰੀ, ਯਥਾਕਾਰੀ ਤਥਾਵਾਦੀ ਚ ਹੋਤਿ। ਏਵੰਭੂਤਸ੍ਸ ਚਸ੍ਸ ਯਥਾ ਵਾਚਾ , ਕਾਯੋਪਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਚ ਕਾਯੋ, ਵਾਚਾਪਿ ਤਥਾ ਗਤਾ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਯਥਾਵਾਦੀ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਤਥਾਕਾਰੀ, ਯਥਾਕਾਰੀ ਤਥਾਵਾਦੀ। ਇਤਿ ਯਥਾਵਾਦੀ ਤਥਾਕਾਰੀ, ਯਥਾਕਾਰੀ ਤਥਾਵਾਦੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩)। ਏਵੰ ਤਥਾਕਾਰਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥੰ ਅਭਿਭਵਨਟ੍ਠੇਨ ਤਥਾਗਤੋ? ਉਪਰਿ ਭਵਗ੍ਗੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਵਿਚਿੰ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਿਰਿਯੰ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਸੀਲੇਨਪਿ ਸਮਾਧਿਨਾਪਿ ਪਞ੍ਞਾਯਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇਨਪਿ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਤੁਲਾ ਵਾ ਪਮਾਣੰ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਤੁਲੋ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਰਾਜਰਾਜੋ ਦੇਵਦੇਵੋ ਸਕ੍ਕਾਨੰ ਅਤਿਸਕ੍ਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ ਅਤਿਬ੍ਰਹ੍ਮਾ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਸਦੇਵਕੇ,

ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਕੇ...ਪੇ॰... ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਤਥਾਗਤੋ ਅਭਿਭੂ ਅਨਭਿਭੂਤੋ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਦਸੋ ਵਸਵਤ੍ਤੀ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਰੇਵਂ ਪਦਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਗਦੋ ਵਿਯ ਅਗਦੋ। ਕੋ ਪਨੇਸ? ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਮਯੋ ਚੇਵ ਪੁਞ੍ਞੁਸ੍ਸਯੋ ਚ। ਤੇਨ ਹੇਸ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਭਿਸਕ੍ਕੋ ਦਿਬ੍ਬਾਗਦੇਨ ਸਪ੍ਪੇ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਪਰਪ੍ਪਵਾਦਿਨੋ ਸਦੇਵਕਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਲੋਕਾਭਿਭਵਨੇ ਤਥੋ ਅਵਿਪਰੀਤੋ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਮਯੋ ਚੇਵ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸਯੋ ਚ ਅਗਦੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਦਕਾਰਸ੍ਸ ਤਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਅਭਿਭਵਨਟ੍ਠੇਨ ਤਥਾਗਤੋ।

ਅਪਿਚ ਤਥਾਯ ਗਤੋਤਿਪਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਂ ਗਤੋਤਿਪਿ ਤਥਾਗਤੋ। **ਗਤੋ**ਤਿ ਅਵਗਤੋ, ਅਤੀਤੋ, ਪਤ੍ਤੋ, ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਕਲਂ ਲੋਕਂ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਤਥਾਯ ਗਤੋ ਅਵਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਲੋਕਸਮੁਦਯਂ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਤਥਾਯ ਗਤੋ ਅਤੀਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਲੋਕਨਿਰੋਧਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਤਥਾਯ ਗਤੋ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਲੋਕਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਂ ਪਟਿਪਦਂ ਤਥਂ ਗਤੋ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਤੇਨ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਲੋਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਲੋਕਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ। ਲੋਕਸਮੁਦਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਲੋਕਸਮੁਦਯੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨੋ। ਲੋਕਨਿਰੋਧੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਲੋਕਨਿਰੋਧੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ। ਲੋਕਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਲੋਕਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਾ। ਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩)। ਤਸ੍ਸ ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਚ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਭਾਵਦੀਪਨੇ ਮੁਖਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਪਨ ਤਥਾਗਤੋਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਭਾਵਂ ਵਣ੍ਣੇਯ੍ਯ।

ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇ ਪਨ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰੀਨਂ, ਅਰਾਨਞ੍ਚ ਹਤਤ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਾ, ਪਾਪਕਰਣੇ ਰਹਾਭਾਵਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤਾਵ ਕਾਰਣੇਹਿ **ਅਰਹ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਨ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਂ ਪਦਦ੍ਵਯਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਪਕਾਸਿਤਂ।

ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਤਂ ਮਞ੍ਞਨਾਵਤ੍ਥੁ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਂ ਨਾਮ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਪਾਰਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾਵਸਾਨਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਸਾਵਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ। ਸਾਵਕਾ ਹਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਧਾਤੂਨਂ ਏਕਦੇਸਮੇਵ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਅਣੁਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ ਞਾਣੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠਮਤੁਲਿਤਮਤੀਰਿਤਮਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਤਥਾਗਤਵਾਰਸਤ੍ਤਮਨਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਥਾਗਤਵਾਰਅਟ੍ਠਮਨਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩. ਨਨ੍ਦੀ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਚ **ਨਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾ। **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। **ਮੂਲ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਪੁਰਿਮਭਵਨਨ੍ਦਿਂ ''ਇਮਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਭਵਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਭਵਤੋ। **ਜਾਤੀ**ਤਿ ਵਿਪਾਕਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ਤੇ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਜਾਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਜਾਤਿਸੀਸੇਨ ਵਾ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ। ਏਤਮ੍ਪਿ ''ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ''ਕਮ੍ਮਭਵਤੋ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਞ੍ਚ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ।

ਭੂਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਜਰਾਮਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਜਰਾ ਚ ਮਰਣਞ੍ਚ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਤੇਨ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੇਨ ਭੂਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਜਰਾਮਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਞ੍ਚ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਯਂ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਪਟਿਵੇਧਾ ਮਞ੍ਞਨਾਨਂ ਅਭਾਵਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਚਤੁਸਙ੍ਖੇਪਂ ਤਿਸਨ੍ਧਿਂ ਤਿਯਦ੍ਧਂ ਵੀਸਤਾਕਾਰਂ ਤਮੇਵ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਕਥਂ ਪਨ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਏਸ ਸਬ੍ਬੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਨਨ੍ਦੀਤਿ ਅਯਂ ਏਕੋ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ ਵਚਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੁਤਿਯੋ, ਭਵਾ ਜਾਤੀਤਿ ਵਚਨਤੋ ਭਵੋ ਤਤਿਯੋ, ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਂ ਚਤੁਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਙ੍ਖੇਪਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਕੋਟ੍ਠਾਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਣ੍ਹਾਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਂ ਏਕੋ ਸਨ੍ਧਿ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਭਵਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰਂ ਦੁਤਿਯੋ, ਭਵਸ੍ਸ ਚ ਜਾਤਿਯਾ ਚ ਅਨ੍ਤਰਂ ਤਤਿਯੋ। ਏਵਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਅਨ੍ਤਰਸਦਿਸਾ ਚਤੁਸਙ੍ਖੇਪਨ੍ਤਰਾ ਤਯੋ ਸਨ੍ਧੀ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਥ ਨਨ੍ਦੀਤਿ ਅਤੀਤੋ ਅਦ੍ਧਾ, ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਂ ਅਨਾਗਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਭਵੋ ਚ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਏਵਂ ਤਯੋ ਅਦ੍ਧਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਤੀਤੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਆਕਾਰੇਸੁ ਨਨ੍ਦੀਵਚਨੇਨ ਤਣ੍ਹਾ ਏਕਾ ਆਗਤਾ, ਤਾਯ ਅਨਾਗਤਾਪਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਉਪਾਦਾਨਭਵਾ ਪਚ੍ਚਯਲਕ੍ਖਣੇਨ ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਵਚਨੇਨ ਪਨ ਯੇਸਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਤਜ੍ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਂ, ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਯੇਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਯਤਿਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਾਮਰੂਪਸਲ਼ਾਯਤਨਫਸ੍ਸਵੇਦਨਾ ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਏਵਮੇਤੇ ''ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਮਿਂ ਮੋਹੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਆਯੂਹਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ, ਉਪਗਮਨਂ ਉਪਾਦਾਨਂ, ਚੇਤਨਾ ਭਵੋ ਇਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਮਿਂ ਇਧ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਾ। ਇਧ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਂ, ਪਸਾਦੋ ਆਯਤਨਂ, ਫੁਟ੍ਠੋ ਫਸ੍ਸੋ, ਵੇਦਯਿਤਂ ਵੇਦਨਾ ਇਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਇਧੂਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸ੍ਮਿਂ ਪੁਰੇਕਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾ। ਇਧ ਪਰਿਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਆਯਤਨਾਨਂ ਮੋਹੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਆਯੂਹਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ, ਉਪਗਮਨਮੁਪਾਦਾਨਂ, ਚੇਤਨਾ ਭਵੋ ਇਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਇਧ ਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਮਿਂ ਆਯਤਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਾ। ਆਯਤਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਂ, ਪਸਾਦੋ ਆਯਤਨਂ, ਫੁਟ੍ਠੋ ਫਸ੍ਸੋ , ਵੇਦਯਿਤਂ ਵੇਦਨਾ ਇਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਆਯਤਿਂ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸ੍ਮਿਂ ਇਧ ਕਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਲਕ੍ਖਣਾ ਵੀਸਤਿ ਆਕਾਰਾ ਇਧ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ''ਨਨ੍ਦੀ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਭਵਾ ਜਾਤਿ, ਭੂਤਸ੍ਸ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਏਸ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਚਤੁਸਙ੍ਖੇਪੋ ਤਿਸਨ੍ਧਿ ਤਿਯਦ੍ਧੋ ਵੀਸਤਾਕਾਰੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਦਾਨਿ **ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਵਦਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਦਯੋਜਨਾਯ ਅਤ੍ਥਨਿਗਮਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ। **ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਿਕਾਰਹਕਾਰਾ ਹਿ ਨਿਪਾਤਾ। **ਸਬ੍ਬਸੋ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਵਚਨਮੇਤਂ। **ਤਣ੍ਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਨ੍ਦੀਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬਤਣ੍ਹਾਨਂ। **ਖਯਾ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੇਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਕ੍ਖਯਾ। **ਵਿਰਾਗਾ**ਦੀਨਿ ਖਯਵੇਵਚਨਾਨੇਵ। ਯਾ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾ ਖੀਣਾ, ਵਿਰਤ੍ਤਾਪਿ ਤਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਪਿ ਚਤ੍ਤਾਪਿ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਪਿ। **ਖਯਾ**ਤਿ ਵਾ ਚਤੁਮਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਸਾਧਾਰਣਮੇਤਂ। ਤਤੋ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ **ਵਿਰਾਗਾ,** ਦੁਤਿਯੇਨ **ਨਿਰੋਧਾ,** ਤਤਿਯੇਨ **ਚਾਗਾ,** ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਾਹਿ ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਹਿ ਪਥਵਿਂ ਪਥਵਿਤੋ ਸਞ੍ਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਤਾਸਂ ਖਯਾ। ਯਾਹਿ ਪਥਵਿਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਤਾਸਂ ਵਿਰਾਗਾ। ਯਾਹਿ ਪਥਵਿਯਾ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਤਾਸਂ ਨਿਰੋਧਾ। ਯਾਹਿ ਪਥਵਿਤੋ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਤਾਸਂ ਚਾਗਾ। ਯਾਹਿ ਪਥਵਿਂ ਮੇਤਿ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਤਾਸਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾ। ਯਾਹਿ ਵਾ ਪਥਵਿਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਤਾਸਂ ਖਯਾ...ਪੇ॰... ਯਾਹਿ ਪਥਵਿਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਤਾਸਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ।

ਅਨੁਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਵਿਰਹਿਤਂ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਂ। **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਚ ਬੋਧਿਂ। ਅਥ ਵਾ ਪਸਤ੍ਥਂ ਸੁਨ੍ਦਰਞ੍ਚ ਬੋਧਿਂ। **ਬੋਧੀ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਮਗ੍ਗੋਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ। ''ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧; ਉਦਾ॰ ੧) ਚ

''ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਬੋਧਿਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਗਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੫) ਚ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਰੁਕ੍ਖੋ ਬੋਧੀਤਿ ਵੁੱਚਤਿ। ''ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ੧੨੧) ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮਗ੍ਗੋ। ''ਪਪ੍ਪੋਤਿ ਬੋਧਿਂ ਵਰਭੂਰਿਮੇਧਸੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੧੭) ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣਂ। ''ਪਤ੍ਵਾਨ ਬੋਧਿਂ ਅਮਤਂ ਅਸਙ੍ਖਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਇਧ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਅਪਰੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ ਬੋਧਿ ਹੋਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਸਬ੍ਬਗੁਣਦਾਯਕਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਮੇਵ ਦੇਤਿ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ। **ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ** ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਮੇਵ ਦੇਤਿ। **ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ** ਪਨ ਸਬ੍ਬਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਤਿ ਅਭਿਸੇਕੋ ਵਿਯ ਰਞ੍ਞੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਸ੍ਸਰਿਯਭਾਵਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ ਬੋਧਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ।

ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ, ਪਤ੍ਤੋ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਇਤਿ ਵਦਾਮੀ**ਤਿ ਇਤਿ ਵਦਾਮਿ ਆਚਿਕ੍ਖਾਮਿ ਦੇਸੇਮਿ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ, ਪਟ੍ਠਪੇਮਿ ਵਿਵਰਾਮਿ ਵਿਭਜਾਮਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਮੀਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਯੋਜਨਾ – ਤਥਾਗਤੋਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਪਥਵਿਂ ਨ ਮਞ੍ਞਤਿ...ਪੇ॰... ਪਥਵਿਂ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ, ਨਨ੍ਦੀ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲਂ, ਭਵਾ ਜਾਤਿ, ਭੂਤਸ੍ਸ ਜਰਾਮਰਣਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ **ਇਤਿ**ਕਾਰੋ ਕਾਰਣਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਇਮਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਏਵਮਿਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਯਾ ਨਨ੍ਦੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਾ, ਸਾ ਪਹੀਨਾ, ਤਾਸਞ੍ਚ ਤਥਾਗਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਤਣ੍ਹਾਨਂ ਖਯਾ...ਪੇ॰... ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਥਵਿਂ ਨ ਮਞ੍ਞਤਿ...ਪੇ॰... ਪਥਵਿਂ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤੀਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਨ ਮਞ੍ਞਤਿ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤੀਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ''ਨਨ੍ਦੀ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਤਣ੍ਹਾ ਖਯਂ ਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਤਣ੍ਹਾਨਂ ਖਯਾ...ਪੇ॰... ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਥਵਿਂ ਨ ਮਞ੍ਞਤਿ...ਪੇ॰... ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤੀਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਵੁੱਚਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਯਂ ਸਾਸਨਯੁਤ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਾਨਾਵਸਾਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯਾਵ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ ਸਕਲਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਭਗਵਾ ਪਰੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਲਬ੍ਭਣੇਯ੍ਯਪਤਿਟ੍ਠਂ ਪਰਮਗਮ੍ਭੀਰਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਕੇਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਵਾਰੇਨ ਏਕੇਨ ਸੇਕ੍ਖਵਾਰੇਨ ਚਤੂਹਿ ਖੀਣਾਸਵਵਾਰੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਤਥਾਗਤਵਾਰੇਹੀਤਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਮਹਾਵਾਰੇਹਿ ਏਕਮੇਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਵਾਰੇ ਪਥਵੀਆਦੀਹਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਰੇਹਿ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇਭਾਣਵਾਰਪਰਿਮਾਣਾਯ ਤਨ੍ਤਿਯਾ ਅਵੋਚ।

ਏਵਂ ਵਿਚਿਤ੍ਰਨਯਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਯੁਤ੍ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਕਰਵੀਕਰੁਦਮਞ੍ਜੁਨਾ ਕਣ੍ਣਸੁਖੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤਜਨਹਦਯਾਨਂ ਅਮਤਾਭਿਸੇਕਸਦਿਸੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰੇਨ ਭਾਸਮਾਨਸ੍ਸਾਪਿ। **ਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਦਂ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਨਾਨੁਮੋਦਿਂਸੁ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਞ੍ਞਾਣਕੇਨ। ਤੇ ਕਿਰ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਿਂਸੁ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਏਵਂ ਵਿਚਿਤ੍ਰਨਯਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਯੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਏਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਘਨਪੁਥੁਲੇਨ ਦੁਸ੍ਸਪਟ੍ਟੇਨ ਮੁਖੇ ਬਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਠਪਿਤਮਨੁਞ੍ਞਭੋਜਨਂ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਨਨੁ ਚ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦੇਸਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰੇ ਞਾਪੇਤੁਂ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਕਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਤੇ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਦੇਸੇਸੀਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮਿਦਂ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪਵਿਚਾਰਣਾਯਂ ਏਵ ''ਮਾਨਭਞ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਮੂਲਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਯਿਧ ਪੁਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਮਾਨਭਞ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਦੇਸਿਤਞ੍ਚ ਪਨੇਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਂਯੇਵ ਕਿਰ ਪਥਵਿਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋਪਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ,

ਸੇਕ੍ਖੋਪਿ ਅਰਹਾਪਿ ਤਥਾਗਤੋਪਿ ਸਵ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਕਿਨ੍ਨਾਮਿਦਂ ਕਥਂ ਨਾਮਿਦਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਯਂ ਭਗਵਤਾ ਕਥਿਤਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਜਾਨਾਮ, ਇਦਾਨਿ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਵਾ ਕੋਟਿਂ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਮ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮ, ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਾ ਅਤੁਲਾਤਿ ਉਦ੍ਧਟਦਾਠਾ ਵਿਯ ਸਪ੍ਪਾ ਨਿਮ੍ਮਦਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਞ੍ਚ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਆਗਮਂਸੁ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧਮ੍ਮਸਭਾਯਂ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਇਮਂ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸੁਂ ''ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਨੁਭਾਵੋ, ਤੇ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਤਥਾ ਮਾਨਮਦਮਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਾਯ ਨਿਹਤਮਾਨਾ ਕਤਾ''ਤਿ, ਅਯਞ੍ਚਰਹਿ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪੇਨ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ ਧਮ੍ਮਸਭਾਯਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹ – ''ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤਮਤ੍ਥਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਦਾਨੇਵ, ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਅਹਂ ਇਮੇ ਏਵਂ ਮਾਨਪਗ੍ਗਹਿਤਸਿਰੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੇ ਨਿਹਤਮਾਨੇ ਅਕਾਸਿ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਇਦਂ ਅਤੀਤਂ ਆਨੇਸਿ –

ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਦਿਸਾਪਾਮੋਕ੍ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਪਟਿਵਸਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨਂ ਸਾਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾਨਂ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨਂ ਪਦਕੋ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ ਲੋਕਾਯਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਵਯੋ, ਸੋ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਮਾਣਵਕਸਤਾਨਿ ਮਨ੍ਤੇ ਵਾਚੇਤਿ। ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਮਾਣਵਕਾ ਬਹੁਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਲਹੁਞ੍ਚ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਚ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਗਹਿਤਞ੍ਚ ਤੇਸਂ ਨ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਸੋਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਚਰਿਯਮੁਟ੍ਠਿਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਘਟੇ ਉਦਕਂ ਆਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਮਾਣਵਕੇ ਏਤਦਵੋਚ ''ਏਤ੍ਤਕਮਿਦਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸਮ੍ਪਰਾਯਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਮਾਣਵਕਾ – ''ਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯੋ ਜਾਨਾਤਿ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਜਾਨਾਮ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਦਾਨਿ ਆਚਰਿਯਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਆਚਰਿਯੇ ਅਗਾਰਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਿਂਸੁ। ਆਚਰਿਯੋ ਞਤ੍ਵਾ ''ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੇਸਂ ਮਾਨਨਿਗ੍ਗਹ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਤੇ ਮਾਣਵਕੇ ਆਹ ''ਤਾਤਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਚ੍ਚਿਤ੍ਥ ਸਮਤ੍ਥਾ ਕਥੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ''ਪੁਚ੍ਛਥ ਆਚਰਿਯ, ਪੁਚ੍ਛਥ ਆਚਰਿਯਾ''ਤਿ ਸਹਸਾਵ ਆਹਂਸੁ, ਯਥਾ ਤਂ ਸੁਤਮਦਮਤ੍ਤਾ। ਆਚਰਿਯੋ ਆਹ –

> ''ਕਾਲੋ ਘਸਤਿ ਭੂਤਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਸਹਤ੍ਤਨਾ।
> ਯੋ ਚ ਕਾਲਘਸੋ ਭੂਤੋ, ਸ ਭੂਤਪਚਨਿਂ ਪਚੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੦.੧੯੦) –

ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਥ ਤਾਤਾ ਇਮਂ ਪਞ੍ਹਨ੍ਤਿ।

ਤੇ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਜਾਨਮਾਨਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁਂ। ਆਚਰਿਯੋ ਆਹ ''ਅਲਂ ਤਾਤਾ ਗਚ੍ਛਥਜ੍ਜ, ਸ੍ਵੇ ਕਥੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ। ਤੇ ਦਸਪਿ ਵੀਸਤਿਪਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਆਦਿਂ, ਨ ਅਨ੍ਤਮਦ੍ਦਸਂਸੁ। ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸੁਂ ''ਨ ਇਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਆਜਾਨਾਮਾ''ਤਿ। ਆਚਰਿਯੋ ਤੇਸਂ ਨਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ –

> ''ਬਹੂਨਿ ਨਰਸੀਸਾਨਿ, ਲੋਮਸਾਨਿ ਬ੍ਰਹਾਨਿ ਚ।
> ਗੀਵਾਸੁ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਾਨਿ, ਕੋਚਿਦੇਵੇਤ੍ਥ ਕਣ੍ਣਵਾ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੦.੧੯੧) –

ਗਾਥਾਯਤ੍ਥੋ – ਬਹੂਨਿ ਨਰਾਨਂ ਸੀਸਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਲੋਮਸਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਗੀਵਾਯਮੇਵ ਚ ਠਪਿਤਾਨਿ, ਨ ਤਾਲਫਲਂ ਵਿਯ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹਿਤਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸਂ ਇਮੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਨਾਨਾਕਰਣਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕੋਚਿਦੇਵ ਕਣ੍ਣਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਕਣ੍ਣ**ਵਾਤਿ ਪਞ੍ਞਵਾ। ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦਂ ਪਨ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਮਾਣਵਕਾ ਮਙ੍ਕੁਭੂਤਾ ਪਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਅਧੋਮੁਖਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਭੂਮਿਂ ਵਿਲਿਖਨ੍ਤਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁਂ।

ਅਥ ਨੇਸਂ ਅਹਿਰਿਕਭਾਵਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯੋ ''ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਥ ਤਾਤਾ ਪਞ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। **ਕਾਲੋ**ਤਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਕਾਲੋਪਿ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਾਲੋਪੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। **ਭੂਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਧਿਵਚਨਮੇਤਂ। ਕਾਲੋ ਹਿ ਭੂਤਾਨਂ ਨ ਚਮ੍ਮਮਂਸਾਦੀਨਿ ਖਾਦਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਨੇਸਂ ਆਯੁਵਣ੍ਣਬਲਾਨਿ ਖੇਪੇਨ੍ਤੋ ਯੋਬ੍ਬਞ੍ਞਂ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੋ **ਘਸਤਿ** ਖਾਦਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਸਹਤ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਘਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਘਸਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਭੂਤਾਨਿਯੇਵ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਸਹਤ੍ਤਨਾ ਅਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਘਸਤਿ। ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਕਾਲੋ ਹਿ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਾਲਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਾਲਾਦੀਸੁ। **ਯੋ ਚ ਕਾਲਘਸੋ ਭੂਤੋ**ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸੋ ਹਿ ਆਯਤਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਲਂ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ''ਕਾਲਘਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸ ਭੂਤਪਚਨਿਂ ਪਚੀ**ਤਿ ਸੋ ਯਾਯਂ ਤਣ੍ਹਾ ਅਪਾਯੇਸੁ ਭੂਤੇ ਪਚਤਿ, ਤਂ ਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਪਚਿ ਦਯ੍ਹਿ ਭਸ੍ਮਮਕਾਸਿ, ਤੇਨ ''ਭੂਤਪਚਨਿਂ ਪਚੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਪਜਨਿ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਜਨਿਕਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਤੇ ਮਾਣਵਕਾ ਦੀਪਸਹਸ੍ਸਾਲੋਕੇਨ ਵਿਯ ਰਤ੍ਤਿਂ ਸਮਵਿਸਮਂ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਦਾਨਿ ਮਯਂ ਯਾਵਜੀਵਂ ਗੁਰੁਵਾਸਂ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮ, ਮਹਨ੍ਤਾ ਏਤੇ ਆਚਰਿਯਾ ਨਾਮ, ਮਯਞ੍ਹਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਗਾਥਾਯਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਾਮਾ''ਤਿ ਨਿਹਤਮਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਮੇਵ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗਪਰਾਯਣਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਅਹਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਤੇਸਂ ਆਚਰਿਯੋ ਅਹੋਸਿਂ, ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਾਣਵਕਾ। ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬੇਪਾਹਂ ਇਮੇ ਏਵਂ ਮਾਨਪਗ੍ਗਹਿਤਸਿਰੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੇ ਨਿਹਤਮਾਨੇ ਅਕਾਸਿਨ੍ਤਿ।

ਇਮਞ੍ਚ ਜਾਤਕਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਮਯਂ ਮਾਨੇਨੇਵ ਉਪਹਤਾਤਿ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਨਿਹਤਮਾਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਕਾਰਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਰਾਯਣਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਵੇਸਾਲਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਗੋਤਮਕੇ ਚੇਤਿਯੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਗੋਤਮਕਸੁਤ੍ਤਂ ਕਥੇਸਿ –

''ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਮਿ ਨੋ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਯ, ਸਨਿਦਾਨਾਹਂ...ਪੇ॰... ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਮਿ ਨੋ ਅਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਯਤੋ...ਪੇ॰... ਨੋ ਅਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ। ਕਰਣੀਯੋ ਓਵਾਦੋ, ਕਰਣੀਯਾ ਅਨੁਸਾਸਨੀ। ਅਲਞ੍ਚ ਪਨ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਅਲਂ ਅਤ੍ਤਮਨਤਾਯ ਅਲਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਾਯ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੋਤਿ। ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ, ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਨ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਸ੍ਮਿਂ ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਅਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੬)।

ਇਦਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵਾਸਨੇ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ, ਏਵਾਯਂ ਦੇਸਨਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਨਿਟ੍ਠਮਗਮਾਸੀਤਿ।

ਤਥਾਗਤਵਾਰਅਟ੍ਠਮਨਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ…ਪੇ॰… ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥਾਯੰ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਸਾਵਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਸਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ ਨਗਰੀ, ਯਥਾ ਕਾਕਨ੍ਦੀ ਮਾਕਨ੍ਦੀ ਕੋਸਮ੍ਬੀਤਿ ਏਵੰ ਤਾਵ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗੰ ਸਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥੀ। ਸਤ੍ਥਸਮਾਯੋਗੇ ਚ ਕਿੰ ਭਣ੍ਡਮਤ੍ਥੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਚਨਮੁਪਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥੀ।

> ''ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਬ੍ਬੂਪਕਰਣੰ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਸਮੋਹਿਤੰ।
> ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਮੁਪਾਦਾਯ, ਸਾਵਤ੍ਥੀਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ॥
>
> ਕੋਸਲਾਨੰ ਪੁਰੰ ਰਮ੍ਮੰ, ਦਸ੍ਸਨੇਯ੍ਯੰ ਮਨੋਰਮੰ।
> ਦਸਹਿ ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਅਵਿਵਿਤ੍ਤੰ, ਅਨ੍ਨਪਾਨਸਮਾਯੁਤੰ॥
>
> ਵੁਦ੍ਧਿੰ ਵੇਪੁਲ੍ਲਤੰ ਪਤ੍ਤੰ, ਇਦ੍ਧੰ ਫੀਤੰ ਮਨੋਰਮੰ।
> ਅਲਕਮਨ੍ਦਾਵ ਦੇਵਾਨੰ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਪੁਰਮੁਤ੍ਤਮ''ਨ੍ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸੰ **ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ। ਜੇਤਵਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਜਨੰ ਜਿਨਾਤੀਤਿ ਜੇਤੋ, ਰਞ੍ਞਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਜਨੇ ਜਿਤੇ ਜਾਤੋਤਿ ਜੇਤੋ, ਮਙ੍ਗਲਕਮ੍ਯਤਾਯ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਏਵੰਨਾਮਮੇਵ ਕਤਨ੍ਤਿ ਜੇਤੋ, ਜੇਤਸ੍ਸ ਵਨੰ ਜੇਤਵਨੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਜੇਤੇਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰੇਨ ਰੋਪਿਤੰ ਸੰਵਦ੍ਧਿਤੰ ਪਰਿਪਾਲਿਤੰ, ਸੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਾਮੀ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਜੇਤਵਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ **ਜੇਤਵਨੇ। ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਸੋ ਗਹਪਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਕਤਨਾਮਵਸੇਨ। ਸਬ੍ਬਕਾਮਸਮਿਦ੍ਧਿਤਾਯ ਪਨ ਵਿਗਤਮਲਮਚ੍ਛੇਰਤਾਯ ਕਰੁਣਾਦਿਗੁਣਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ ਚ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲੰ ਅਨਾਥਾਨੰ ਪਿਣ੍ਡਮਦਾਸਿ, ਤੇਨ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋਤਿ ਸਙ੍ਖੰ ਗਤੋ। ਆਰਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਣਿਨੋ ਵਿਸੇਸੇਨ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ ਆਰਾਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦਿਸੋਭਾਯ ਨਾਤਿਦੂਰਨਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਤਾਦਿਪਞ੍ਚਵਿਧਸੇਨਾਸਨਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਮ੍ਮ ਰਮਨ੍ਤਿ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਤੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰਯੇਵ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਰਮੇਤੀਤਿ ਆਰਾਮੋ। ਸੋ ਹਿ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੇਨ ਗਹਪਤਿਨਾ ਜੇਤਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਹਿਰਞ੍ਞਕੋਟੀਹਿ ਕੋਟਿਸਨ੍ਥਰੇਨ ਕੀਣਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਹਿਰਞ੍ਞਕੋਟੀਹਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਹਿਰਞ੍ਞਕੋਟੀਹਿ ਵਿਹਾਰਮਹੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਚਤੁਪਞ੍ਞਾਸਹਿਰਞ੍ਞਕੋਟਿਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਦਿਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ **ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ**।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਜੇਤਵਨੇ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਪੁਰਿਮਸਾਮਿਪਰਿਕਿਤ੍ਤਨੰ। ''ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ''ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਸਾਮਿਪਰਿਕਿਤ੍ਤਨੰ। ਕਿਮੇਤੇਸੰ ਪਰਿਕਿਤ੍ਤਨੇ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ। ਪੁਞ੍ਞਕਾਮਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਆਪਜ੍ਜਨੰ। ਤਤ੍ਰ ਹਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਪਾਸਾਦਮਾਪਨੇ ਭੂਮਿਵਿਕ੍ਕਯਲਦ੍ਧਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਹਿਰਞ੍ਞਕੋਟਿਯੋ ਅਨੇਕਕੋਟਿਅਗ੍ਘਨਕਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਚ ਜੇਤਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ, ਚਤੁਪਞ੍ਞਾਸ ਕੋਟਿਯੋ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ। ਇਤਿ ਤੇਸੰ ਪਰਿਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਏਵੰ ਪੁਞ੍ਞਕਾਮਾ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਪੁਞ੍ਞਕਾਮੇ ਤੇਸੰ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਆਪਜ੍ਜਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ।

ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੰਵਰਪਰਿਯਾਯੰ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਇਦੰ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ? ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਸੋਧਨੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੰਵਰਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਆਸਵਾਨੰ ਸੰਵਰਕਾਰਣੰ ਸੰਵਰਭੂਤੰ ਕਾਰਣੰ, ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤੇ ਸੰਵਰਿਤਾ ਪਿਦਹਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤੰ ਖਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਆਸਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਸਵਾ,** ਚਕ੍ਖੁਤੋਪਿ…ਪੇ॰… ਮਨਤੋਪਿ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਧਮ੍ਮਤੋ ਯਾਵ ਗੋਤ੍ਰਭੁੰ ਓਕਾਸਤੋ ਯਾਵ ਭਵਗ੍ਗੰ ਸਵਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ ਆਸਵਾ, ਏਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਏਤਞ੍ਚ ਓਕਾਸੰ ਅਨ੍ਤੋ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨ੍ਤੋਕਰਣਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯੰ ਆਕਾਰੋ। ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਯਟ੍ਠੇਨ ਮਦਿਰਾਦਯੋ ਆਸਵਾ, ਆਸਵਾ ਵਿਯਾਤਿਪਿ ਆਸਵਾ। ਲੋਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾ

ਮਦਿਰਾਦਯੋ ਆਸਵਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਚ ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਯਟ੍ਠੇਨ ਆਸਵਾ, ਏਤੇਯੇਵ ਭਵਿਤੁਮਰਹਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ''ਪੁਰਿਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੋਟਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ, ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਨਾਹੋਸੀ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੬੧)। ਆਯਤੰ ਵਾ ਸੰਸਾਰਦੁਕ੍ਖੰ ਸਵਨ੍ਤਿ ਪਸਵਨ੍ਤੀਤਿਪਿ ਆਸਵਾ। ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਚਨਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ਕਿਲੇਸਾ ਆਸਵਾਤਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਕਮ੍ਮੇਪਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾਯੇਵ ਆਸਵਾ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਾ ਉਪ੍ਪਦ੍ਦਵਾਪਿ। ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿ ''ਨਾਹੰ, ਚੁਨ੍ਦ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰਯੇਵ ਆਸਵਾਨੰ ਸੰਵਰਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਮੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੮੨) ਏਤ੍ਥ ਵਿਵਾਦਮੂਲਭੂਤਾ ਕਿਲੇਸਾ ਆਸਵਾਤਿ ਆਗਤਾ।

> ''ਯੇਨ ਦੇਵੂਪਪਤਜਸ੍ਸ, ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੋ ਵਾ ਵਿਹਙ੍ਗਮੋ।
> ਯਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਯੇਨ ਗਚ੍ਛੇਯਜੰ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਬ੍ਬਜੇ।
> ਤੇ ਮਯ੍ਹੰ ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ, ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤਾ ਵਿਨਲੀਕਤਾ''ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੬)। –

ਏਤ੍ਥ ਤੇਭੂਮਕਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮੰ ਅਵਸੇਸਾ ਚ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ। ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ਸੰਵਰਾਯ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੯) ਏਤ੍ਥ ਪਰੂਪਵਾਦਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਧਬਨ੍ਧਾਦਯੋ ਚੇਵ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਭੂਤਾ ਚ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਉਪਦ੍ਦਵਾ। ਤੇ ਪਨੇਤੇ ਆਸਵਾ ਯਤ੍ਥ ਯਥਾ ਆਗਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਥਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤੇ ਹਿ ਵਿਨਯੇ ਤਾਵ ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ਸੰਵਰਾਯ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ''ਤਿ ਦ੍ਵੇਧਾ ਆਗਤਾ। ਸਲਾਯਤਨੇ ''ਤਯੋਮੇ ਆਵੁਸੋ ਆਸਵਾ, ਕਾਮਾਸਵੋ ਭਵਾਸਵੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੬੩) ਤਿਧਾ ਆਗਤਾ। ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਚ ਤੇਯੇਵ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੇਨ ਸਹ ਚਤੁਧਾ ਆਗਤਾ। ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਰਿਯਾਯੇ – ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ ਨਿਰਯਗਾਮਿਨਿਯਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਗਾਮਿਨਿਯਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਗਾਮਿਨਿਯਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਗਾਮਿਨਿਯਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਦੇਵਲੋਕਗਾਮਿਨਿਯਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੬੩) ਪਞ੍ਚਧਾ ਆਗਤਾ। ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ – ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ ਸੰਵਰਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਛਧਾ ਆਗਤਾ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਤੇਯੇਵ ਦਸ੍ਸਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਤ੍ਤਧਾ ਆਗਤਾਤਿ। ਅਯੰ ਤਾਵ ਆਸਵਪਦੇ ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਚੇਵ ਪਭੇਦੋ ਚ।

ਸੰਵਰਪਦੇ ਪਨ ਸੰਵਰਯਤੀਤਿ **ਸੰਵਰੋ,** ਪਿਦਹਤਿ ਨਿਵਾਰੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤੁੰ ਨ ਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਿਵਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤੇਨ ਦ੍ਵਾਰੰ ਸੰਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੭੭), ''ਸੋਤਾਨੰ ਸੰਵਰੰ ਬ੍ਰੂਮਿ, ਪਞ੍ਞਾਯੇਤੇ ਪਿਧੀਯਰੇ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੦੪੧) ਚ ਆਦੀਸੁ ਪਿਧਾਨਟ੍ਠੇਨ ਸੰਵਰਮਾਹ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਸੰਵਰੋ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਹੋਤਿ ਸੀਲਸੰਵਰੋ ਸਤਿਞਾਣ ਖਨ੍ਤਿ ਵੀਰਿਯਸੰਵਰੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰੇਨ ਉਪੇਤੋ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੧੧) ਅਯੰ ਸੀਲਸੰਵਰੋ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੀਲਞ੍ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਸੰਵਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸੰਵਰਮਾਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੩) ਸਤਿਸੰਵਰੋ। ਸਤਿ ਹੇਤ੍ਥ ਸੰਵਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਸੋਤਾਨੰ ਸੰਵਰੰ ਬ੍ਰੂਮਿ, ਪਞ੍ਞਾਯੇਤੇ ਪਿਧੀਯਰੇ''ਤਿ ਅਯੰ ਞਾਣਸੰਵਰੋ। ਞਾਣਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਪਿਧੀਯਰੇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਿਧਾਨਟ੍ਠੇਨ ਸੰਵਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਖਮੋ ਹੋਤਿ ਸੀਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰..., ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੰ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪-੨੬) ਪਨ ਨਯੇਨ ਇਧੇਵ ਖਨ੍ਤਿਵੀਰਿਯਸੰਵਰਾ ਆਗਤਾ। ਤੇਸਞ੍ਚ ''ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੰਵਰਪਰਿਯਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸੰਵਰਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਪਿਚ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋਪਿ ਅਯੰ ਸੰਵਰੋ ਇਧ ਆਗਤੋਯੇਵ, ਤਤ੍ਥ ਖਨ੍ਤਿਵੀਰਿਯਸੰਵਰਾ ਤਾਵ ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ। ''ਸੋ ਤਞ੍ਚ ਅਨਾਸਨੰ ਤਞ੍ਚ ਅਗੋਚਰ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫) ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੀਲਸੰਵਰੋ। ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰਸੰਵੁਤੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨) ਅਯੰ ਸਤਿਸੰਵਰੋ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਞਾਣਸੰਵਰੋ। ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਨ ਦਸ੍ਸਨੰ ਪਟਿਸੇਵਨਾ ਭਾਵਨਾ ਚ ਞਾਣਸੰਵਰੋ। ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਪਰਿਯਾਯੋ, ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਨਿਰੋਧੰ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੰਵਰਪਰਿਯਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੧੫. ਇਦਾਨਿ **ਜਾਨਤੋ ਅਹ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਜਾਨਤੋ**ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਦ੍ਵ◌ੇਪਿ ਪਦਾਨਿ ਏਕਤ੍ਥਾਨਿ, ਬਜਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨੰ। ਏਵ◌ੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਜਾਨਤੋਤਿ ਞਾਣਲਕ੍ਖਣੰ ਉਪਾਦਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ, ਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣਞ੍ਹਿ ਞਾਣੰ। ਪਸ੍ਸਤੋਤਿ ਞਾਣਪ੍ਪਭਾਵ◌ੰ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨਪ੍ਪਭਾਵਞ੍ਹਿ ਞਾਣੰ। ਞਾਣਸਮਙ੍ਗੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਵ◌ਿਯ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਾਨਿ ਞਾਣੇਨ ਵ◌ਿਵਟੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਅਪਿਚ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁੰ ਜਾਨਤੋ, ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਯਥਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵ◌ੰ ਪਸ੍ਸਤੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਾਰੋ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਚਰਿਯਾ ਬਹੂ ਪਪਞ੍ਚੇ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਨ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਆਸਵ◌ਾਨੰ ਖਯਨ੍ਤਿ ਆਸਵਪ੍ਪਹਾਨੰ ਆਸਵ◌ਾਨੰ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਕ੍ਖਯਸਮੁਪ੍ਪਾਦੰ ਖੀਣਾਕਾਰੰ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤੇ, ''ਆਸਵ◌ਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵ◌ੰ ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩੮) ਚ ਆਸਵਕ੍ਖਯਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿਪਿ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ –

> ''ਸੇਖਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ, ਉਜੁਮਗ੍ਗਾਨੁਸਾਰਿਨੋ।
> ਖਯਸ੍ਮਿੰ ਪਠਮੰ ਞਾਣੰ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾ''ਤਿ॥ (ਇਤਿਵ◌ੁ॰ ੬੨) –

ਆਦੀਸੁ ਮਗ੍ਗੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ,

> ''ਆਸਵ◌ਾਨੰ ਖਯਾ ਸਮਣੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩੮) ਫਲੰ।

> ''ਪਰਵਜ੍ਜਾਨੁਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ, ਨਿਚ੍ਚੰ ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਿਨੋ।
> ਆਸਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਆਰਾ ਸੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੫੩) –

ਆਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ''ਆਸਵਕ੍ਖਯੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ।

ਨੋ ਅਜਾਨਤੋ ਨੋ ਅਪਸ੍ਸਤੋਤਿ ਯੋ ਪਨ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨੋ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਯੇ ਅਜਾਨਤੋ ਅਪਸ੍ਸਤੋਪਿ ਸੰਵਰਾਦੀਹਿਯੇਵ ਸੁਦ੍ਧਿੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਵ◌ਾ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਉਪਾਯੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ, ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਪਾਯਪਟਿਸੇਧੋ। ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਞਾਣੰ ਆਸਵਸੰਵਰਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯੰ ਜਾਨਤੋ ਆਸਵ◌ਾਨੰ ਖਯੋ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ **ਕਿਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਜਾਨਤੋ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛੰ ਆਰਭਿ, ਤਤ੍ਥ ਜਾਨਨਾ ਬਹੁਵ◌ਿਧਾ। ਦਬ੍ਬਜਾਤਿਕੋ ਏਵ ਹਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਛਤ੍ਤੰ ਕਾਤੁੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਕੋਚਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ, ਤਸ੍ਸ ਈਦਿਸਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਤ੍ਤਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਜਾਨਨਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨੰ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਯੋ ਪਨ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਕਾਤੁੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ◌ੰ ਜਾਨਤੋ ਆਸਵ◌ਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਜਾਨਤੋ ਪਸ੍ਸਤੋ ਚ ਆਸਵ◌ਾਨੰ ਖਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਦੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **ਯੋਨਿਸੋ ਚ ਮਨਸਿਕਾਰੰ ਅਯੋਨਿਸੋ ਚ ਮਨਸਿਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ** ਨਾਮ ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੋ ਪਥਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਸੁ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਆਦਿਨਾ ਏਵ ਨਯੇਨ ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕੇਨ ਵ◌ਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਵਟ੍ਟਨਾ ਅਨ੍ਵ◌ਾਵਟ੍ਟਨਾ ਆਭੋਗੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਅਯੰ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋਤਿ।

ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋਤਿ ਅਨੁਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਥਮਨਸਿਕਾਰੋ। ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਨਿ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਅਸੁਭੇ ਸੁਭਨ੍ਤਿ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਥਮਨਸਿਕਾਰੋ। ਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਕੁਲੇਨ ਵ◌ਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਵਟ੍ਟਨਾ ਅਨ੍ਵ◌ਾਵਟ੍ਟਨਾ ਆਭੋਗੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਅਯੰ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋਤਿ। ਏਵ◌ੰ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁੰ ਜਾਨਤੋ, ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਚ ਯਥਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵ◌ੰ ਪਸ੍ਸਤੋ ਆਸਵ◌ਾਨੰ ਖਯੋ ਹੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਇਮਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **ਅਯੋਨਿਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ…ਪੇ॰… ਪਹੀਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ। ਤੇਨ ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਆਸਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਜਾਨਤੋ, ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਚ ਯਥਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੋ ਹੋਤੀਤਿ, ਅਯਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ – ਤਤ੍ਥ ''ਯੋਨਿਸੋ ਅਯੋਨਿਸੋ''ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤਾਵ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਆਬਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ ਉਪਰਿ ਸਕਲਸੁਤ੍ਤਂ। ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਵਸੇਨ ਹਿ ਉਪਰਿ ਸਕਲਸੁਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਮੂਲਕਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਂ, ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਮੂਲਕਞ੍ਚ ਵਿਵਟ੍ਟਂ। ਕਥਂ? ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਹਿ ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਞ੍ਚ ਭਵਤਣ੍ਹਞ੍ਚ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਚ ਸਤਿ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ…ਪੇ॰… ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤਿ। ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਤਿ ਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪਾਦਾਨਂ…ਪੇ॰… ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਅਯਂ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾਤਵੇਗਾਭਿਘਾਤੇਨ ਵਿਪ੍ਪਨਟ੍ਠਨਾਵਾ ਵਿਯ ਗਙ੍ਗਾਵਟ੍ਟੇ ਪਤਿਤਗੋਕੁਲਂ ਵਿਯ ਚਕ੍ਕਯਨ੍ਤੇ ਯੁਤ੍ਤਬਲਿਬਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਚ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਵਯੋਨਿਗਤਿਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਸਤ੍ਤਾਵਾਸੇਸੁ ਆਵਟ੍ਟਪਰਿਵਟ੍ਟਂ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਂ ਤਾਵ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਮੂਲਕਂ ਵਟ੍ਟਂ।

ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਪਨ ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ – ''ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ, ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਸ੍ਸਤਿ, ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਬਹੁਲੀਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੫੫) ਵਚਨਤੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਪਮੁਖਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ। ਯਾ ਚ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਸਾ ਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜੁਪ੍ਪਾਦਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧੋ, ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ…ਪੇ॰… ਏਵਂ ਏਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧) ਏਵਂ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਮੂਲਕਂ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਆਬਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ ਉਪਰਿ ਸਕਲਸੁਤ੍ਤਂ।

ਏਵਂ ਆਬਦ੍ਧੇ ਚੇਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਸਵਪ੍ਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਹਿ ਪਹੀਨਾ ਪੁਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਨ ਪਹਾਨਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਦ੍ਦੇਸਪਟਿਲੋਮਤੋਪਿ ''ਅਯੋਨਿਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੋ। **ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਵ ਆਸਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬਂ ਚੀਵਰਾਦਿਂ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਮਨੁਞ੍ਞਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਸੁਭਂ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ, ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਪਨ ਅਨਨੁਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਆਸਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਹਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਆਸਵਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਭੂਤਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਚ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਪਕਤਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਪਰਿਯਤ੍ਤਿਨਵਕਮ੍ਮਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਤਾਦਿਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਸਹਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਇਮੇਪਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਪਨ ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਹਿ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਵਡ੍ਢਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਯੋਨਿਸੋ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਸ੍ਸ ਪਕਤਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਦ੍ਦਾਯ ਚ ਕਾਪਿਲਾਨਿਯਾ, ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਹਿ ਵਾ ਕਾਰਣੇਹਿ ਆਸਵਾ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਚ ਜਾਨਾਤਿ ''ਨ ਖੋ ਮੇ ਆਸਵਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਂ ਗਤਾ, ਹਨ੍ਦ ਨੇਸਂ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਕਾਰਕਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸੇਨ ਸਹਸਾ ਆਸਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਸਂਵੇਗਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯੋਨਿਸੋ ਪਦਹਨ੍ਤੋ ਤੇ ਆਸਵੇ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ

ਮਣ੍ਡਲਾਰਾਮਵਾਸੀਮਹਾਤਿਸ੍ਸਭੂਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਯ। ਸੋ ਕਿਰ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਿਹਾਰੇ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤੋ ਵਿਸਭਾਗਾਰਮ੍ਮਣੇ ਕਿਲੇਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਸੋ ਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਪਿ ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ''ਅਯਂ ਕਿਲੇਸੋ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਅਪਾਯਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਸਂਵੇਗਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਮਹਾਸਙ੍ਘਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਰਾਗਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗੁਮ੍ਬਨ੍ਤਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਜ੍ਜ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕਰਾਗਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਆਚਰਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਉਦ੍ਦੇਸਮਗ੍ਗਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਯੇ ਪਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਹਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

੧੬. ਇਦਾਨਿ ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਆਸਵਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯੇ ਤੇ ਆਸਵਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਪਹਾਨਕਾਰਣਂ ਆਵਿਕਾਤੁਂ ਦੇਸਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ **ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ ਯਥਾ ਤਂ ਦੇਸਨਾਪਭੇਦਕੁਸਲੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ। ਤਤ੍ਥ **ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਦਸ੍ਸਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭. ਇਦਾਨਿ ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਤੋ ਬਜਾਕਾਤੁਕਾਮੋ ''ਕਤਮੇ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ''ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਨਸਿਕਰਣੀਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੇ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮੇ ਨ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਅਮਨਸਿਕਰਣੀਯੇ**ਤਿ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੇ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਮਨਸਿਕਰਣੀਯਾ, ਇਮੇ ਅਮਨਸਿਕਰਣੀਯਾਤਿ ਧਮ੍ਮਤੋ ਨਿਯਮੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਆਕਾਰਤੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ। ਯੇਨਾ ਆਕਾਰੇਨ ਮਨਸਿਕਰਿਯਮਾਨਾ ਅਕੁਸਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਦਟ੍ਠਾਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਨ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਯੇਨ ਕੁਸਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਦਟ੍ਠਾਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਯ'ਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੇ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਾ ਕਾਮਾਸਵੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਯ'ਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੇ ਅਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸੁਤਵਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ। **ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ**ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਯਤੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਾ ਕਾਮਾਸਵੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ ਵਾਸਦ੍ਦੋ, ਨ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ''ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਾ ਅਪਦਾ ਵਾ ਦ੍ਵਿਪਦਾ ਵਾ...ਪੇ॰... ਤਥਾਗਤੋ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦) ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਪਦਾ ਚ ਦ੍ਵਿਪਦਾ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਯਥਾ ਚ ''ਭੂਤਾਨਂ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਠਿਤਿਯਾ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀਨਂ ਵਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੦੨) ਵੁਤ੍ਤੇ ਭੂਤਾਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀਨਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਯਥਾ ਚ ''ਅਗ੍ਗਿਤੋ ਵਾ ਉਦਕਤੋ ਵਾ ਮਿਥੁਭੇਦਤੋ ਵਾ''ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੭੬) ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਗ੍ਗਿਤੋ ਚ ਉਦਕਤੋ ਚ ਮਿਥੁਭੇਦਤੋ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਕਾਮਾਸਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਕਾਮਾਸਵੋ ਪਵਡ੍ਢਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਕਾਮਾਸਵੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ ਰਾਗੋ। **ਭਵਾਸਵੋ**ਤਿ ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ, ਝਾਨਨਿਕਨ੍ਤਿ ਚ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਾ। ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੋਪਿ ਭਵਾਸਵੇ ਏਵ ਸਮੋਧਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਅਞ੍ਞਾਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਮਗੁਣੇ ਅਸ੍ਸਾਦਤੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਕਾਮਾਸਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਪਵਡ੍ਢਤਿ। ਮਹਗ੍ਗਤਧਮ੍ਮੇ ਅਸ੍ਸਾਦਤੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਭਵਾਸਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਪਵਡ੍ਢਤਿ। ਤੀਸੁ ਭੂਮੀਸੁ ਧਮ੍ਮੇ ਚਤੁਵਿਪਲ੍ਲਾਸਪਦਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇਨ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਪਵਡ੍ਢਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਨਯਪਚ੍ਚਨੀਕਤੋ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੋ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਯੋ ਏਵ ਆਸਵਾ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ। ਵਿਮੋਕ੍ਖਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ। ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਹਿ ਕਾਮਾਸਵੋ,। ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਤਵਿਮੋਕ੍ਖਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਇਤਰੇ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਤਯੋ ਆਸਵੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨਂ ਅਭਾਗਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ,

ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਭਾਗਿਨੋਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਤਯੋ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੋਪਿ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੋ ਯੇਵਾਤਿ ਵਣ੍ਣਿਤਮੇਤੰ।

ਤਸ੍ਸ ਅਮਨਸਿਕਰਣੀਯਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਮਨਸਿਕਾਰਾਤਿ ਮਨਸਿਕਾਰਹੇਤੁ, ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ। ''ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਵ ਆਸਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਆਸਵਾ ਪਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਆਸਵਾਨੰਯੇਵ ਅਭੇਦਤੋ ਨਿਗਮਨਮੇਤੰ।

੧੮. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਯੋ ਅਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬੇ ਆਸਵੇ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤੁੰ ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਯਸ੍ਮਾ ''ਅਯੋਨਿਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਵ ਆਸਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾਨੰ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਕਾਮਾਸਵਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਪਿ ਆਸਵੇ ਤੇਨੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬੇ ਆਸਵੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੋ ਏਵੰ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਅਹੋਸਿੰ ਨੁ ਖੋ ਅਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਇਮੰ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਆਸਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ, ਯੋ ਚਾਯੰ ''ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਏਵੰ ਅਯੋਨਿਸੋ ਅਨੁਪਾਯੇਨ ਉਪ੍ਪਥੇਨ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ। ਕਥੰ? ਅਹੋਸਿੰ ਨੁ ਖੋ...ਪੇ॰...ਸੋ ਕੁਹਿੰ ਗਾਮੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਏਵੰ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਯਥਾਸ੍ਸ ''ਅਹੰ ਅਹੋਸਿੰ ਨੁ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਾਪਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਹੋਸਿੰ ਨੁ ਖੋ ਨਨੁ ਖੋ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਾਕਾਰਞ੍ਚ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਆਕਾਰਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤੀਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤੰ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਞ੍ਚ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਕਿੰ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਵਿਯ ਹਿ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਪਿਚ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋਯੇਵੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ। ਏਵੰ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਪਨ ਕਿੰ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ। ਸ੍ਵੇਵ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵੋ ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਨਾਦੀਨਿ ਵਾ। ਨਨੁ ਚ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋਪਿ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀਤਿ। ਕੋ ਵਾ ਏਵਮਾਹ ਨ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀਤਿ। ਨ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵੋ ਕਾਰਣੰ , ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਾਨਿ। ਨ ਹਿ ਮਚ੍ਛਮੰਸਾਦੀਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਯਾ ਸੁਗਨ੍ਧਾਨਿ, ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਪਨ ਸੁਗਨ੍ਧਾਨਿਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਲਿਙ੍ਗੁਪਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵੇਸ੍ਸਸੁਦ੍ਦਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ।

ਕਥੰ ਨੁ ਖੋਤਿ ਸਣ੍ਠਾਨਾਕਾਰੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦੀਘੋ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿੰ, ਰਸ੍ਸਓਦਾਤਕਣ੍ਹਪ੍ਪਮਾਣਿਕਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕਾਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਇਸ੍ਸਰਨਿਮ੍ਮਾਨਾਦਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਕਾਰਣੇਨ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਤੋ ਕਙ੍ਖਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਕਿੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿੰ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਆਦੀਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨੁ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਹੋਸਿੰ...ਪੇ॰... ਦੇਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਮ੍ਪਰੰ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਪਨ **ਅਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲਾਧਿਵਚਨਮੇਤੰ।

ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੁ ਖੋ ਨਨੁ ਖੋਤਿ ਸਸ੍ਸਤਾਕਾਰਞ੍ਚ ਉਚ੍ਛੇਦਾਕਾਰਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਨਾਗਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤੰ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਞ੍ਚ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਏਤਰਹਿ ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚੁਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਕਥੰਕਥੀ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਹੋਤਿ। **ਅਹੰ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੰ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਯੁਤ੍ਤੰ

ਪਨੇਤਨ੍ਤਿ? ਯੁਤ੍ਤੁੰ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਾ ਏਤ੍ਥ ਚਿਨ੍ਤਾ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਇਦੰ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਪਿ ਉਦਾਹਰਨ੍ਤਿ। ਚੂਲ਼ਮਾਤਾਯ ਕਿਰ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮੁਣ੍ਡੋ, ਮਹਾਮਾਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਮੁਣ੍ਡੋ, ਤੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਮੁਣ੍ਡੇਸੁੰ। ਸੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਅਹੰ ਨੁ ਖੋ ਚੂਲ਼ਮਾਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਏਵੰ ਅਹੰ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਕਙ੍ਖਾ ਹੋਤਿ।

ਨੋ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੰ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਇਦੰ ਵਤ੍ਥੁ – ਏਕੋ ਕਿਰ ਮਚ੍ਛੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਉਦਕੇ ਚਿਰਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸੀਤਿਭੂਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਊਰੁੰ ਮਚ੍ਛੋਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਹਰਿ। ਅਪਰੋ ਸੁਸਾਨਪਸ੍ਸੇ ਖੇਤ੍ਤੰ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਭੀਤੋ ਸਙ੍ਕੁਟਿਤੋ ਸਯਿ। ਸੋ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਣ੍ਣੁਕਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਯਕ੍ਖਾਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਹਰਿ। ਏਵੰ ਨੋ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ।

ਕਿੰ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋਵ ਸਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਤ੍ਤਿਯਭਾਵੰ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁ। ਦੇਵੋ ਪਨ ਸਮਾਨੋ ਦੇਵਭਾਵੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੋਪਿ ਪਨ ''ਅਹੰ ਰੂਪੀ ਨੁ ਖੋ ਅਰੂਪੀ ਨੁ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇ। ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾ ਤੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਗਹਟ੍ਠਾਪਿ ਚ ਪੋਤ੍ਥਲਿਕਾਦਯੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਞ੍ਞਿਨੋ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਪਿ ''ਕੁਪ੍ਪੰ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਗਹਟ੍ਠਸਞ੍ਞਿਨੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਚ ਰਾਜਾਨੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨਿ ਦੇਵਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਕਥੰ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਕੇਵਲਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਜੀਵੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਾਕਾਰੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦੀਘੋ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮਿ, ਰਸ੍ਸਚਤੁਰੰਸਛਲ਼ੰਸਅਟ੍ਠੰਸਸੋਲ਼ਸੰਸਾਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਪ੍ਪਕਾਰੋਤਿ ਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਕਥੰ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਰੀਰਸਣ੍ਠਾਨੰ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਕੁਤੋ ਆਗਤੋ, ਸੋ ਕੁਹਿੰ ਗਾਮੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਆਗਤਿਗਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਕਙ੍ਖਤਿ।

੧੯. ਏਵੰ ਸੋਲ਼ਸਪ੍ਪਭੇਦੰ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੰ ਇਮਿਨਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸੀਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਅਯੰ ਦੇਸਨਾ ਆਰਦ੍ਧਾ। ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਛਨ੍ਨੰ ਦਿਟ੍ਠੀਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਯਥਾ ਅਯੰ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵੰ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਸ੍ਸ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਥਾਮਗਤਤ੍ਤਾ ਛਨ੍ਨੰ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਵਾਸਦ੍ਦੋ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ, ਏਵੰ ਵਾ ਏਵੰ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਿਤੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸਚ੍ਚਤੋ ਥੇਤਤੋ**ਤਿ ਭੂਤਤੋ ਚ ਥਿਰਤੋ ਚ, ''ਇਦੰ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਭੂਤਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦਲ਼੍ਹਭਾਵੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਯੰ ਪਨ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ, ਸਤੋ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਵਗ੍ਗਹਣਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਪੁਰਿਮਾਪਿ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਗਹਣਤੋ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਾਪਿ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇਸੁ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਗਹਣਤੋ ਭਸ੍ਮਨ੍ਤਾਹੁਤਿਯੋਤਿ ਗਹਿਤਦਿਟ੍ਠਿਕਾਨੰ ਵਿਯ, ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ। ਅਤੀਤੇ ਏਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸੇਵ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ।

ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਞ੍ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸੀਸੇਨ ਖਨ੍ਧੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਵਸੇਸਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਸਞ੍ਜਾਨਤੋ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਇਮੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਞ੍ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਹੋਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਨਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਇਤਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਯ ਤੇਸੰ ਜਾਨਤੋ ਏਵੰ ਹੋਤਿ । **ਅਨਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ। ਇਤਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਯ ਤੇਸੰ ਜਾਨਤੋ ਏਵੰ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯੋਵ।

ਵ**ਦੋ ਵੇਦੇਯ੍ਯੋ**ਤਿਆਦਯੋ ਪਨ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਏਵ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਕਾਰਾ। ਤਤ੍ਥ ਵਦਤੀਤਿ **ਵਦੋ,** ਵਚੀਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਾਰਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਵੇਦਯਤੀਤਿ **ਵੇਦੇਯ੍ਯੋ,** ਜਾਨਾਤਿ ਅਨੁਭਵਤਿ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਕਿੰ ਵੇਦੇਤੀਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਕਲ੍ਯਾਣਪਾਪਕਾਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਵਿਪਾਕੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤਿ। **ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਯੋਨਿਗਤਿਟ੍ਠਿਤਿਨਿਵਾਸਨਿਕਾਯੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਵਾ। **ਨਿਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਰਹਿਤੋ। **ਧੁਵੋ**ਤਿ ਥਿਰੋ ਸਾਰਭੂਤੋ। **ਸਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕੋ। **ਅਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਭਾਵੰ ਅਵਿਜਹਨਧਮ੍ਮੋ, ਕਕਣ੍ਟਕੋ ਵਿਯ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੰ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। **ਸਸ੍ਸਤਿਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਸਮੁਦ੍ਦਮਹਾਪਥਵੀਪਬ੍ਬਤਾ

ਲੋਕਵੋਹਾਰੇਨ ਸਸ੍ਸਤਿਯੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸਸ੍ਸਤੀਹਿ ਸਮਂ **ਸਸ੍ਸਤਿਸਮਂ**। ਯਾਵ ਸਸ੍ਸਤਿਯੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਤਥੇਵ ਠਸ੍ਸਤੀਤਿ ਗਣ੍ਹਤੋ ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ।

ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਚ ਇਦਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਯੇਵ **ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ,** ਗੂਥਗਤਂ ਵਿਯ। ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਵਾ ਗਤਮਿਦਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾਤਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ। ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਾ ਗਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿਆਦਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਗਮਨਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਾ ਵਾ ਨਿਚ੍ਚੋ ਵਾ ਕੋਚੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਾ ਚਾਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਦੁਨ੍ਨਿਗ੍ਗਮਨਟ੍ਠੇਨ **ਗਹਨਂ**। ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਟ੍ਠੇਨ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਟ੍ਠੇਨ ਚ **ਕਨ੍ਤਾਰੋ,** ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਕਨ੍ਤਾਰਵਾਲਕਨ੍ਤਾਰਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਲੋਮਨਟ੍ਠੇਨ ਵਾ **ਵਿਸੂਕਂ**। ਕਦਾਚਿ ਸਸ੍ਸਤਸ੍ਸ, ਕਦਾਚਿ ਉਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਗਹਣਤੋ ਵਿਰੂਪਂ ਫਨ੍ਦਿਤਨ੍ਤਿ **ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਂ**। ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ **ਸਂਯੋਜਨਂ**। ਤੇਨਾਹ ''ਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨਂ...ਪੇ॰... ਦਿਟ੍ਠਿਸਂਯੋਜਨ''ਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਤਮੇਵ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਦਿਟ੍ਠਿਸਂਯੋਜਨਸਂਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸਂਯੋਜਨੇਨ ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਏਤੇਹਿ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਕਿਂ ਵਾ ਬਹੁਨਾ, ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋਪਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

੨੦. ਏਵਂ ਛਪ੍ਪਭੇਦਂ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੋ ਕਾਮਾਸਵਾਦਿਵਚਨੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਕਾਮਸੁਖਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਭਵਸੁਖਭਵਵਿਸੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਭਿਭੂਤਾ ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸੀਲਬ੍ਬਤਾਨਿ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾਪਿ ਤਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਇਦਾਨਿ ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬੇ ਆਸਵੇ ਪਜਹਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਆਸਵਾਨਂ ਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਸੁਤਵਾ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਯਾਵ ''ਸੋ ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਨੀਕਤੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਚ੍ਚਨੀਕਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਕੋਵਿਦਾਵਿਨੀਤਪਚ੍ਚਨੀਕਤੋ ਅਯਂ ''ਸੁਤਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕੋਵਿਦੋ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਸੁਵਿਨੀਤੋ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਿਚ ਖੋ ਸਿਖਾਪਤ੍ਤਵਿਪਸ੍ਸਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯਾਵ ਗੋਤ੍ਰਭੁ, ਤਾਵ ਤਦਨੁਰੂਪੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਯਂ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੨੧. ''ਸੋ ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਅਯਂ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾ, ਸੋ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਤਣ੍ਹਾਵਜ੍ਜਾ ਤੇਭੂਮਕਾ ਖਨ੍ਧਾ **ਦੁਕ੍ਖਂ,** ਤਣ੍ਹਾ **ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ,** ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ **ਨਿਰੋਧੋ,** ਨਿਰੋਧਸਮ੍ਪਾਪਕੋ **ਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਆਚਰਿਯਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਗ੍ਗਹਿਤਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਂ ਸਮਾਰੂਲ੍ਹੋ ਸਮਾਨੋ ਤੇ ਤੇਭੂਮਕੇ ਖਨ੍ਧੇ **ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ,** ਉਪਾਯੇਨ ਪਥੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਤਿ ਚੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਤਿ ਚ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਯਾਵ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ, ਤਾਵ ਮਨਸਿਕਾਰਸੀਸੇਨੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਾ ਪਨਾਯਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਪਭਾਵਿਕਾ ਤਣ੍ਹਾ, **ਅਯਂ ਸਮੁਦਯੋਤਿ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ**। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਸਮੁਦਯੋ ਚ ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿਦਂ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ** ਨਾਮ, **ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋਤਿ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ**। ਨਿਰੋਧਸਮ੍ਪਾਪਕਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ **ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾਤਿ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ,** ਉਪਾਯੇਨ ਪਥੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਤਿ ਚੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਤਿ ਚ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਉਪਾਯੋ, ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਨਾਮ ਵਟ੍ਟੇ ਹੋਤਿ, ਵਿਵਟ੍ਟੇ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਯਂ ਅਤ੍ਥਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯੇ ਪਥਵੀਧਾਤੁ, ਆਪੋਧਾਤੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਕਸਨ੍ਤਿਯਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਭੂਤਾਨਿ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਉਪਾਦਾਰੂਪਾਨਿ ਚ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋਤਿ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ। ਤਂ ਵਵਤ੍ਥਾਪਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣੇ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕੇ ਧਮ੍ਮੇ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾਤਿ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ। ਤਤੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਭਾਗਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਨਾਮਰੂਪਂ ਸਹੇਤੁ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ

ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਯਂ ਹੇਤੁ ਅਯਂ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਭਵਤਣ੍ਹਾਕਮ੍ਮਾਹਾਰਾਦਿਕੇ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਯਾਥਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਂ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤਿ, ਉਦਯਬ੍ਬਯਪੀਲ਼ਿਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤਿ। ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਤੋ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤਿ। ਏਵਂ ਤੀਣਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਏਕਪਟਿਵੇਧੇਨੇਵ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਏਕਾਭਿਸਮਯੇਨ ਅਭਿਸਮੇਤਿ। ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਸਮੁਦਯਂ ਪਹਾਨਪਟਿਵੇਧੇਨ, ਨਿਰੋਧਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਟਿਵੇਧੇਨ, ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵਨਾਪਟਿਵੇਧੇਨ। ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯੇਨ ਅਭਿਸਮੇਤਿ...ਪੇ॰... ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯੇਨ ਅਭਿਸਮੇਤਿ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੇਨ ਞਾਣੇਨ। ਏਕਞਾਣੇਨੇਵ ਹਿ ਏਸ ਨਿਰੋਧਂ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ, ਸੇਸਾਨਿ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ ਚੇਵ ਅਭਿਸਮੇਤਿ ਚ। ਨ ਹਿਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – ‘‘ਅਹਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਜਾਨਾਮੀ’’ਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... ‘‘ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਮੀ’’ਤਿ ਵਾ। ਅਪਿਚ ਖ੍ਵਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਨਿਰੋਧਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੋ ਏਵਂ ਤਂ ਞਾਣਂ ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਞ੍ਞਾਕਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਸਮੁਦਯਪਹਾਨਕਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਕਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਉਪਾਯੇਨ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਤੀਣਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ, ਵੀਸਤਿਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ, ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ, ‘‘ਸੀਲੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ ਵਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀ’’ਤਿ ਸੀਲਬ੍ਬਤਾਨਂ ਪਰਾਮਸਨਤੋ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੂਸੁ ਆਸਵੇਸੁ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਾ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਆਸਵਾ ਚੇਵ ਸਂਯੋਜਨਾ ਚ। ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਸਂਯੋਜਨਮੇਵ, ਨ ਆਸਵੋ । ‘‘ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ ਆਸਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪਨ ਆਸਵਾਤਿ।

‘‘ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਇਮੇ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ ਨਾਮ ਆਸਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਅਥ ਵਾ ਯਾ ਅਯਂ ਛਨ੍ਨਂ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ ਵਿਭਤ੍ਤਾ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ‘‘ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ। ਸਾ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਸਹਜਾਤਪਹਾਨੇਕਟ੍ਠੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਹੀਯਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੇ ਹਿ ਪਹੀਯਮਾਨੇ ਤਂਸਹਜਾਤੋ ਚਤੂਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਕਾਮਾਸਵੋਪਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਪਿ ਪਹੀਯਤਿ । ਪਹਾਨੇਕਟ੍ਠੋ ਪਨ ਚਤੂਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਨਾਗਸੁਪਣ੍ਣਾਦਿਸਮਿਦ੍ਧਿਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਭਵਾਸਵੋ। ਤੇਨੇਵ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਪਿ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਦੋਮਨਸ੍ਸਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਪਿ, ਤਥਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਪੀਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਵਸੇਸਾ ਤਯੋਪਿ ਆਸਵਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਸ ਪੋਰਾਣਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਦਸ੍ਸਨਂ** ਨਾਮ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ, ਤੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ ਦਸ੍ਸਨਂ? ਪਠਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਨਨੁ ਗੋਤ੍ਰਭੁ ਪਠਮਤਰਂ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ? ਨੋ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਪਨ ਨ ਕਰੋਤਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਨਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਰਾਜਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਰਾਜਾਨਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਗਾਮਵਾਸੀ ਪੁਰਿਸੋ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਦਸ੍ਸਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਂਵਰਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨. ਏਵਂ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬੇ ਆਸਵੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਸਂਵਰਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, **ਕਤਮੇ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ ਸਂਵਰਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਆਹ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤੋ ਪਰਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਨਨੁ ਚ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਭਾਵਨਾਯਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਪ੍ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ ਆਸਵੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਵਿਸੁਂ ਸਂਵਰਾਦੀਹਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ। ਸਂਵਰਾਦੀਹਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾ ਆਸਵਾ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਚਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਠਮੋ ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗੋਯੇਵ, ਇਦਾਨਿ ਭਾਵਨਾਨਾਮੇਨ ਵੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤਯੋ ਮਗ੍ਗਾ, ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਯਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ। **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ। ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਸਙ੍ਖਾਸਦ੍ਦੋ ਞਾਣਕੋਟ੍ਠਾਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਗਣਨਾਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਪਟਿਸੇਵਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੬੮) ਹਿ ਞਾਣੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੧) ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ। ‘‘ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਙ੍ਖਾ ਸਮਞ੍ਞਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੧੩) ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ। ‘‘ਨ ਸੁਕਰਂ ਸਙ੍ਖਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੮) ਗਣਨਾਯਂ। ਇਧ ਪਨ ਞਾਣੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋਤਿ ਹਿ ਉਪਾਯੇਨ ਪਥੇਨ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਞਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਸਂਵਰੇ ਆਦੀਨਵਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਚਾਯਂ ‘‘ਵਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਤ੍ਤਾਯ ਅਯੋਸਲਾਕਾਯ ਆਦਿਤ੍ਤਾਯ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਾਯ ਸਜੋਤਿਭੂਤਾਯ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸਮ੍ਪਲਿਮਟ੍ਠਂ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਸੁ ਰੂਪੇਸੁ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩੫) ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਮੇਵ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਸਂਵਰਣਤੋ ਸਂਵਰੋ, ਪਿਦਹਨਤੋ ਥਕਨਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਤਿਯਾ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰੋ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ। ਤਿਤ੍ਥਕਾਕੋ ਆਵਾਟਕਚ੍ਛਪੋ ਵਨਮਹਿਂਸੋਤਿਆਦਯੋ ਵਿਯ।

ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰੋ ਵਾ ਅਸਂਵਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਨ ਹਿ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਤਿ ਵਾ ਮੁਟ੍ਠਸਚ੍ਚਂ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਪਿਚ ਯਦਾ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ ਭਵਙ੍ਗੇ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਕਿਰਿਯਮਨੋਧਾਤੁ ਆਵਜ੍ਜਨਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧਯਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਤੋ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਦਸ੍ਸਨਕਿਚ੍ਚਂ, ਤਤੋ ਵਿਪਾਕਮਨੋਧਾਤੁ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਕਿਚ੍ਚਂ, ਤਤੋ ਵਿਪਾਕਾਹੇਤੁਕਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਸਨ੍ਤੀਰਣਕਿਚ੍ਚਂ, ਤਤੋ ਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁਕਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧਯਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਜਵਨਂ ਜਵਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨੇਵ ਭਵਙ੍ਗਸਮਯੇ, ਨ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸਮਯੇ ਸਂਵਰੋ ਵਾ ਅਸਂਵਰੋ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਜਵਨਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਸਚੇ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਂ ਵਾ ਮੁਟ੍ਠਸਚ੍ਚਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਵਾ ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕੋਸਜ੍ਜਂ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਂ ਅਸਂਵਰੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਹੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸੋ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਅਸਂਵਰੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪਿ ਅਗੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਭਵਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿਪਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ , ਯਥਾ ਨਗਰੇ ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਅਸਂਵੁਤੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਘਰਕੋਟ੍ਠਕਗਬ੍ਭਾਦਯੋ ਸੁਸਂਵੁਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇ ਸਬ੍ਬਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਰਕ੍ਖਿਤਂ ਅਗੋਪਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇਨ ਹਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਚੋਰਾ ਯਦਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਏਵਮੇਵ ਜਵਨੇ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਂਵਰੇ ਸਤਿ ਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪਿ ਅਗੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਭਵਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿਪੀਤਿ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪਿ ਗੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਭਵਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿਪਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? ਯਥਾ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਸੁਸਂਵੁਤੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਘਰਾਦਯੋ ਅਸਂਵੁਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇ ਸਬ੍ਬਂ ਭਣ੍ਡਂ ਸੁਰਕ੍ਖਿਤਂ ਸੁਗੋਪਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਹਿ ਪਿਹਿਤੇਸੁ ਚੋਰਾਨਂ ਪਵੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਮੇਵ ਜਵਨੇ ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪਿ ਸੁਗੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਭਵਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿਪਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਜਵਨਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ ਚਾਯਂ ਸਤਿਸਂਵਰੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੇਨ ਸਂਵੁਤੋ **ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ,** ਉਪੇਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ,

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ''ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੇਨ ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੧੧) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੇਨ ਸਂਵੁਤੋਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥ ਵਾ ਸਂਵਰੀਤਿ ਸਂਵੁਤੋ, ਥਕੇਸਿ ਪਿਦਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ, ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸਙ੍ਖਿਤਂ ਸਤਿਕਵਾਟਂ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ, ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਕਵਾਟਂ ਵਿਯ ਸਂਵਰਿ ਥਕੇਸਿ ਪਿਦਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਯਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰੋ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਂ ਅਸਂਵੁਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਸਂਵੁਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ''ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਪਦੇਸੁ ਅਯਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਏਵਂ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤਿ। **ਯਨ੍ਵਾਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਯਂ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਂ ਅਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਸਂਵੁਤਸ੍ਸ ਅਥਕੇਤ੍ਵਾ ਅਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ, ਯੇ-ਕਾਰਸ੍ਸ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਦੇਸੋ। **ਹਿ**ਕਾਰੋ ਚ ਪਦਪੂਰਣੇ, ਯੇ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯੁਂ। **ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਸਵਾ ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਵਿਘਾਤਕਰਾ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਵਿਪਾਕਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਚ। ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਹਿ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਂ ਆਪਾਥਗਤਂ ਕਾਮਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸਾਦਯਤੋ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੋ ਕਾਮਾਸਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਈਦਿਸਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸੁਗਤਿਭਵੇ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਭਵਪਤ੍ਥਨਾਯ ਅਸ੍ਸਾਦਯਤੋ ਭਵਾਸਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਵਾ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਸਹਜਾਤਂ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਸਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਅਪਰੇ ਕਿਲੇਸਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ, ਆਯਤਿਂ ਵਾ ਤੇਸਂ ਵਿਪਾਕਾ। ਤੇਪਿ ਹਿ ਅਸਂਵੁਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਹਰਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂਸ ਤੇਤਿ ਏਵਂ ਅਸ੍ਸ ਤੇ। ਏਵਂ ਏਤੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ।

ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ ਸਂਵਰਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਇਮੇ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਆਸਵਾ ਸਂਵਰੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਸਤਿਸਂਵਰੋ ਏਵ ਸਂਵਰੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਂਵਰਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਟਿਸੇਵਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩. **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਸੀਲਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਯਨ੍ਵਾਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਂ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਅਸ੍ਸ। **ਅਪ੍ਪਟਿਸੇਵਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਯੋਨਿਸੋ ਅਪ੍ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਕੇਵਲਂ ਪਨਿਧ ਅਲਦ੍ਧਂ ਚੀਵਰਾਦਿਂ ਪਤ੍ਥਯਤੋ ਲਦ੍ਧਂ ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਦਯਤੋ ਕਾਮਾਸਵਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਈਦਿਸਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵੇ ਸੁਗਤਿਭਵੇ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਭਵਪਤ੍ਥਨਾਯ ਅਸ੍ਸਾਦਯਤੋ ਭਵਾਸਵਸ੍ਸ, ਅਹਂ ਲਭਾਮਿ ਨ ਲਭਾਮੀਤਿ ਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਵਾ ਇਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਤੋ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਪਨ ਸਹਜਾਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵਿਪਾਕਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਚ ਨਵਵੇਦਨੁਪ੍ਪਾਦਨਤੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ ਪਟਿਸੇਵਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਇਮੇ ਏਕਮੇਕਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਚਯੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸੋਲ਼ਸ ਆਸਵਾ ਇਮਿਨਾ ਞਾਣਸਂਵਰਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਟਿਸੇਵਨੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।

ਪਟਿਸੇਵਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਧਿਵਾਸਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪. ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਖਮੋ ਹੋਤਿ ਸੀਤਸ੍ਸਾਤਿ ਉਪਾਯੇਨ ਪਥੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਖਮੋ ਹੋਤਿ ਸੀਤਸ੍ਸ ਸੀਤਂ ਖਮਤਿ ਸਹਤਿ, ਨ ਅਵੀਰਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਸੀਤੇਨ ਚਲਤਿ ਕਮ੍ਪਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤਿ। ਅਪਿਚ ਖੋ ਲੋਮਸਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਨਪ੍ਪਕੇਨਾਪਿ ਸੀਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਨ ਚਲਤਿ ਨ ਕਮ੍ਪਤਿ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਚੇਤਿਯਪਬ੍ਬਤੇ ਪਿਯਙ੍ਗੁਗੁਹਾਯਂ ਪਧਾਨਘਰੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਟ੍ਠਕੇ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ ਲੋਕਨ੍ਤਰਿਕਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤੋਵ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ। ਏਵਂ **ਉਣ੍ਹਾਦੀਸੁਪਿ** ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਣ੍ਹਂ ਸਹਤਿ ਸ੍ਵੇਵ ਥੇਰੋ ਵਿਯ, ਅਯਂ ''ਖਮੋ ਉਣ੍ਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਗਿਮ੍ਹਸਮਯੇ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਬਹਿਚਙ੍ਕਮੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੇਦਾਪਿਸ੍ਸ ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਆਹ ''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਸੀਦਥ, ਸੀਤਲੋ ਓਕਾਸੋ''ਤਿ। ਥੇਰੋ ''ਉਣ੍ਹਭਯੇਨੇਵਮ੍ਹਿ ਆਵੁਸੋ ਇਧ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਯੇਵ। **ਉਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਿਸਨ੍ਤਾਪੋਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੂਰਿਯਸਨ੍ਤਾਪਵਸੇਨ ਪਨੇਤਂ ਵਤ੍ਥੁ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯੋ ਚ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਵਾਰੇ ਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਾਨੀਯਂ ਵਾ ਅਲਭਮਾਨੋਪਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੂਪਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਵੇਧੇਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿਯੇਵ। ਅਧਿਮਤ੍ਤੇਹਿ ਡਂਸਮਕਸਵਾਤਾਤਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਚਾਪਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੂਪਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਵੇਧੇਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿਯੇਵ। ਸਰੀਸਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਚਾਪਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਿਮੁਖੇਸੁ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਪੁਬ੍ਬਭਾਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਵੇਧੇਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿਯੇਵ ਪਧਾਨਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ। ਅਯਂ ''ਖਮੋ ਜਿਘਚ੍ਛਾਯ...ਪੇ॰... ਸਰੀਸਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਥੇਰਂ ਕਿਰ ਖਣ੍ਡਚੇਲਵਿਹਾਰੇ ਕਣ੍ਹਿਕਾਰਪਧਾਨਿਯਘਰੇ ਅਰਿਯਵਂਸਂ ਸੁਣਨ੍ਤਂ ਘੋਰਵਿਸੋ ਸਪ੍ਪੋ ਡਂਸਿ। ਥੇਰੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮਂਯੇਵ ਸੁਣਾਤਿ। ਵਿਸਵੇਗੋ ਥਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ। ਥੇਰੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮਣ੍ਡਲਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਲਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਪੀਤਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਸਹ ਪੀਤੁਪ੍ਪਾਦਾ ਵਿਸਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ।

ਯੋ ਪਨ ਅਕ੍ਕੋਸਵਸੇਨ ਦੁਰੁਤ੍ਤੇ ਦੁਰੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਚ ਦੁਰਾਗਤੇ ਅਪਿ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਸਞ੍ਞਿਤੇ ਵਚਨਪਥੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਤਿਗੁਣਂਯੇਵ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨ ਵੇਧਤਿ ਦੀਘਭਾਣਕਅਭਯਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ। ਅਯਂ ''ਖਮੋ ਦੁਰੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦੁਰਾਗਤਾਨਂ ਵਚਨਪਥਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਭਾਵਨਾਰਾਮਤਾਯ ਮਹਾਅਰਿਯਵਂਸਪ੍ਪਟਿਪਦਂ ਕਥੇਸਿ, ਸਬ੍ਬੋ ਮਹਾਗਾਮੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਮਹਾਥੇਰੋ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਦੀਘਭਾਣਕੋ ਅਰਿਯਵਂਸਂ ਕਥੇਮੀਤਿ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਕੋਲਾਹਲਂ ਕਰੋਸੀਤਿਆਦੀਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿ। ਉਭੋਪਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਗਾਵੁਤਮਤ੍ਤਂ ਏਕਪਥੇਨ ਅਗਮਂਸੁ। ਸਕਲਗਾਵੁਤਮ੍ਪਿ ਸੋ ਤਂ ਅਕ੍ਕੋਸਿਯੇਵ। ਤਤੋ ਯਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਿਹਾਰਾਨਂ ਮਗ੍ਗੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਦੀਘਭਾਣਕਤ੍ਥੇਰੋ ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਏਸ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਅਸੁਣਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਗਮਾਸਿ। ਥੇਰੋਪਿ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਮੇਨਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ''ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਕਲਗਾਵੁਤਂ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵੋਚੁਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ''ਖਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਆਵੁਸੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਭਾਰੋ, ਨ ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਏਕਪਦੁਦ੍ਧਾਰੇਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਯੋਗਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਚਨਮੇਵ ਵ**ਚਨਪਥੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯੋ ਪਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਾਰੀਰਿਕਾ ਵੇਦਨਾ ਦੁਕ੍ਖਮਨਟ੍ਠੇਨ **ਦੁਕ੍ਖਾ**, ਬਹਲਟ੍ਠੇਨ **ਤਿਬ੍ਬਾ**, ਫਰੁਸਟ੍ਠੇਨ **ਖਰਾ**, ਤਿਖਿਣਟ੍ਠੇਨ **ਕਟੁਕਾ**, ਅਸ੍ਸਾਦਵਿਰਹਤੋ **ਅਸਾਤਾ**, ਮਨੰ ਅਵਡ੍ਢਨਤੋ **ਅਮਨਾਪਾ**, ਪਾਣਹਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯ **ਪਾਣਹਰਾ** ਅਧਿਵਾਸੇਤਿਯੇਵ, ਨ ਵੇਧਤਿ। ਏਵੰ ਸਭਾਵੋ ਹੋਤਿ ਚਿਤ੍ਤਲਪਬ੍ਬਤੇ ਪਧਾਨਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ। ਅਯੰ ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ...ਪੇ॰... ਅਧਿਵਾਸਨਜਾਤਿਕੋ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਿਰ ਰਤ੍ਤਿੰ ਪਧਾਨੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਉਦਰਵਾਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਸੋ ਤੰ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਆਵਤ੍ਤਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਮੇਨੰ ਚਙ੍ਕਮਪਸ੍ਸੇ ਠਿਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ ''ਆਵੁਸੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਾਮ ਅਧਿਵਾਸਨਸੀਲੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ''ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਲੋ ਸਯਿ। ਵਾਤੋ ਨਾਭਿਤੋ ਯਾਵ ਹਦਯੰ ਫਾਲੇਤਿ। ਥੇਰੋ ਵੇਦਨੰ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਅਨਾਗਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀਤਿ।

ਯਞ੍ਹਿਸ੍ਸਾਤਿ ਸੀਤਾਦੀਸੁ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਅਸ੍ਸ। **ਅਨਧਿਵਾਸਯਤੋ**ਤਿ ਅਨਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਆਸਵੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੀਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹੰ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਮਾਸਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਨਤ੍ਥਿ ਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵੇ ਸੁਗਤਿਭਵੇ ਸੀਤੰ ਵਾ ਉਣ੍ਹੰ ਵਾਤਿ ਭਵੰ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਵਾਸਵੋ। ਮਯ੍ਹੰ ਸੀਤੰ ਉਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਗਾਹੋ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੋ। ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਤਿ।

“ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਅਧਿਵਾਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ”ਤਿ ਇਮੇ ਸੀਤਾਦੀਸੁ ਏਕਮੇਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕੇ ਆਸਵਾ ਇਮਾਯ ਖਨ੍ਤਿਸੰਵਰਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਅਧਿਵਾਸਨਾਯ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਅਯੰ ਖਨ੍ਤਿ ਸੀਤਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਰਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾਸੇਤਿਯੇਵ। ਨ ਅਸਹਮਾਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਰਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਧਿਵਾਸਨਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਧਿਵਾਸਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫. **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚਣ੍ਡੰ ਹਤ੍ਥਿੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਅਹੰ ਸਮਣੋਤਿ ਚਣ੍ਡਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨੇ ਨ ਠਾਤਬ੍ਬੰ। ਤਤੋਨਿਦਾਨਞ੍ਹਿ ਮਰਣਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾ ਮਰਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਉਪਾਯੇਨ ਪਥੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਚਣ੍ਡੰ ਹਤ੍ਥਿੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਚਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਦੁਟ੍ਠੰ, ਵਾਲਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਖਾਣੁ**ਨ੍ਤਿ ਖਦਿਰਖਾਣੁਆਦਿੰ। **ਕਣ੍ਟਕਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਟਕਾਨੰ ਠਾਨੰ, ਯਤ੍ਥ ਕਣ੍ਟਕਾ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਓਕਾਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਸੋਬ੍ਭ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਟੰ। **ਪਪਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਤੋ ਛਿਨ੍ਨਤਟੰ। **ਚਨ੍ਦਨਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠੋਦਕਗਬ੍ਭਮਲਾਦੀਨੰ ਛਡ੍ਡਨਟ੍ਠਾਨੰ। **ਓਲਿਗਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਸਕਦ੍ਦਮਾਦੀਨੰ ਸਨ੍ਦਨੋਕਾਸੰ। ਤੰ ਜਣ੍ਣੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਸੁਚਿਭਰਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਚੇਤਾਨਿ ਠਾਨਾਨਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਦੁਟ੍ਠਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਅਨਾਸਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਯੁਤ੍ਤੰ ਆਸਨੰ **ਅਨਾਸਨੰ,** ਤੰ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨਿਯਤਵਤ੍ਥੁਕੰ ਰਹੋਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਸਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਗੋਚਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਚ ਅਯੁਤ੍ਤੋ ਗੋਚਰੋ **ਅਗੋਚਰੋ**, ਸੋ ਵੇਸਿਯਾਦਿਭੇਦਤੋ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ। **ਪਾਪਕੇ ਮਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਲਾਮਕੇ ਦੁਸ੍ਸੀਲੇ ਮਿਤ੍ਤਪਤਿਰੂਪਕੇ, ਅਮਿਤ੍ਤੇ ਵਾ। **ਭਜਨ੍ਤਿ** ਸੇਵਮਾਨੰ। **ਵਿਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਬੁਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਯੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਤੇ ਹਿ ਏਕਕਮ੍ਮੰ ਏਕੁਦ੍ਦੇਸੋ ਸਮਸਿਕ੍ਖਤਾਤਿ ਇਮੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮੰ ਸਮਾਨੰ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਪਾਪਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਲਾਮਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ। **ਓਕਪ੍ਪੇਯਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਹੇਯਜੁੰ, ਅਧਿਮੁਚ੍ਚੇਯਜੁੰ ''ਅਦ੍ਧਾ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਅਕਾਸਿ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾ''ਤਿ।

ਯਞ੍ਹਿਸ੍ਸਾਤਿ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਸੁ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਅਸ੍ਸ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਆਸਵੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਹਤ੍ਥਿਆਦਿਨਿਦਾਨੇਨ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸੁਖੰ ਪਤ੍ਥਯਤੋ ਕਾਮਾਸਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵੇ ਸੁਗਤਿਭਵੇ ਈਦਿਸੰ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਭਵੰ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਵਾਸਵੋ। ਮੰ ਹਤ੍ਥੀ ਮਦ੍ਦਤਿ, ਮੰ ਅਸ੍ਸੋਤਿ ਗਾਹੋ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੋ। ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਤਿ।

ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ…ਪੇ॰… ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਇਮੇ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕੇ ਆਸਵਾ ਇਮਿਨਾ ਸੀਲਸੰਵਰਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵਿਨੋਦਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬. **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀ**ਤਿ ''ਇਤਿ ਪਾਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਕੁਸਲੋ, ਇਤਿਪਿ ਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਇਤਿਪਿ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕੋ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯੋਨਿਸੋ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੇ ਆਦੀਨਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਜਾਤਮਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨ ਵਾਸੇਤਿ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਨ ਵਾਸੇਤੀਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਨਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਕਿਂ ਕਰੋਤੀਤਿ? **ਪਜਹਤਿ** ਛਡ੍ਡੇਤਿ।

ਕਿਂ ਕਚਵਰਂ ਵਿਯ ਪਿਟਕੇਨਾਤਿ? ਨ ਹਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਨਂ **ਵਿਨੋਦੇਤਿ** ਤੁਦਤਿ ਵਿਜ੍ਝਤਿ ਨੀਹਰਤਿ।

ਕਿਂ ਬਲਿਬਦ੍ਦਂ ਵਿਯ ਪਤੋਦੇਨਾਤਿ? ਨ ਹਿ, ਅਥ ਖੋ ਨਂ **ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ** ਵਿਗਤਨ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ। ਯਥਾਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਿ ਨਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਭਙ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਤਥਾ ਨਂ ਕਰੋਤਿ।

ਕਥਂ ਪਨ ਨਂ ਤਥਾ ਕਰੋਤੀਤਿ? **ਅਨਭਾਵਂ ਗਮੇਤੀ**ਤਿ ਅਨੁ ਅਨੁ ਅਭਾਵਂ ਗਮੇਤਿ, ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਯਥਾ ਸੁਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ **ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕੇਸੁ**।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ''ਯੋ ਕਾਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ (ਵਿਭ॰ ੯੧੦) ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰੇਸੁ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਕਿਂ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਿਨੋਦੇਤਿਯੇਵ। **ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ**ਤਿ ਲਾਮਕਟ੍ਠੇਨ ਪਾਪਕੇ, ਅਕੋਸਲ੍ਲਤਾਯ ਅਕੁਸਲੇ। **ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਤੇਯੇਵ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵਾ ਨਵ ਮਹਾਵਿਤਕ੍ਕੇ। ਤਤ੍ਥ ਤਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਅਵਸੇਸਾ ''ਞਾਤਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਜਨਪਦਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਮਰਵਿਤਕ੍ਕੋ ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਨਵਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ''ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੨੦੭) ਇਮੇ ਛ।

ਯਞ੍ਚਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤੇਸੁ ਵਿਤਕ੍ਕੇਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਅਸ੍ਸ, ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਾਮਾਸਵੋ ਏਵ। ਤਬ੍ਬਿਸੇਸੋ ਭਵਾਸਵੋ। ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੋ। ਸਬ੍ਬਵਿਤਕ੍ਕੇਸੁ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਤਿ ਏਵਂ ਆਸਵੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ…ਪੇ॰… ਵਿਨੋਦਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਇਮੇ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਆਸਵਾ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਆਦੀਨਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਸਹਿਤੇਨ ਵੀਰਿਯਸਂਵਰਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵਿਨੋਦਨੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵਿਨੋਦਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਭਾਵਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭. ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਅਭਾਵਨਾਯ ਆਦੀਨਵਂ, ਭਾਵਨਾਯ ਚ ਆਨਿਸਂਸਂ ਉਪਾਯੇਨ ਪਥੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਮੇ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਸਮਯਸਮ੍ਭੂਤਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੁ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਂ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕੇਨ ਨੇਸਂ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਇਧ ਪਨ ਲੋਕਿਯਨਯਂ ਪਹਾਯ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਨਯੋ ਏਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਆਦਿਪਦਾਨਂਯੇਵ ਤਾਵ –

ਅਤ੍ਥਤੋ ਲਕ੍ਖਣਾਦੀਹਿ, ਕਮਤੋ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।
ਅਨੂਨਾਧਿਕਤੋ ਚੇਵ, ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ ਵਿਭਾਵਿਨਾ॥

ਤਤ੍ਥ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਤਾਵ ਸਰਣਟ੍ਠੇਨ **ਸਤਿ**। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣਾ, ਅਪਿਲਾਪਨਲਕ੍ਖਣਾ ਵਾ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹੇਤਂ ''ਯਥਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਰਞ੍ਞੋ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਰਞ੍ਞੋ ਸਾਪਤੇਯਜਂ ਅਪਿਲਾਪੇਤਿ, ਏਤ੍ਤਕਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਹਿਰਞ੍ਞਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਸੁਵਣ੍ਣਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਸਾਪਤੇਯਜਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ , ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜਹੀਨਪਣੀਤਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਪਿਲਾਪੇਤਿ। ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੨.੧.੧੩) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਅਪਿਲਾਪਨਰਸਾ। ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨੇਵ ਹਿਸ੍ਸ ਏਤਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਸਮ੍ਮੋਸਰਸਾ ਵਾ। ਗੋਚਰਾਭਿਮੁਖਭਾਵਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਸਤਿ ਏਵ ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ **ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ**। ਤਤ੍ਥ ਬੋਧਿਯਾ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਵਾ ਅਙ੍ਗੋਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ।

ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਾ ਹਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗੀ, ਯਾਯ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨ-ਕਾਮਸੁਖਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗ-ਉਚ੍ਛੇਦਸਸ੍ਸਤਾਭਿਨਿਵੇਸਾਦੀਨਂ ਅਨੇਕੇਸਂ ਉਪਦ੍ਦਵਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾਯ ਸਤਿਧਮ੍ਮਵਿਚਯਵੀਰਿਯਪੀਤਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮਾਧਿਉਪੇਕ੍ਖਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਬੋਧੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਬੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਨਨਿਦ੍ਦਾਯ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਾ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਵਾ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਬੋਧਿਯਾ ਅਙ੍ਗੋਤਿਪਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਝਾਨਙ੍ਗਮਗ੍ਗਙ੍ਗਾਦਯੋ ਵਿਯ।

ਯੋਪੇਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਏਤਾਯ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ''ਬੋਧੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੋਤਿਪਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਸੇਨਙ੍ਗਰਥਙ੍ਗਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਤੇਨਾਹੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ''ਬੁਜ੍ਝਨਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਤਿ ਵਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ''ਤਿ। ਅਪਿਚ ''ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ? ਬੋਧਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਅਨੁਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੧੭) ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਨਯੇਨਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਸਤ੍ਥੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਵਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋਤਿ ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਏਵ ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ। ਤਂ **ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਂ**। ਏਵਂ ਤਾਵ ਏਕਸ੍ਸ ਆਦਿਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਤੋ ਲਕ੍ਖਣਾਦੀਹਿ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁ ਪਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇ ਵਿਚਿਨਾਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਵਿਚਯੋ**। ਸੋ ਪਨ ਵਿਚਯਲਕ੍ਖਣੋ, ਓਭਾਸਨਰਸੋ, ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਵੀਰਭਾਵਤੋ ਵਿਧਿਨਾ ਈਰਯਿਤਬ੍ਬਤੋ ਚ **ਵੀਰਿਯਂ**। ਤਂ ਪਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣਂ , ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਰਸਂ, ਅਨੋਸੀਦਨਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਂ । ਪੀਣਯਤੀਤਿ **ਪੀਤਿ**। ਸਾ ਫਰਣਲਕ੍ਖਣਾ, ਤੁਟ੍ਠਿਲਕ੍ਖਣਾ ਵਾ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਪੀਣਨਰਸਾ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਓਦਗਜਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਦਰਥਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਤੋ **ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ**। ਸਾ ਉਪਸਮਲਕ੍ਖਣਾ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਦਰਥਨਿਮ੍ਮਦ੍ਦਨਰਸਾ, ਆਯਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਪਰਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨਭੂਤਸੀਤਿਭਾਵਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਸਮਾਧਾਨਤੋ **ਸਮਾਧਿ**। ਸੋ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੋ, ਅਵਿਸਾਰਲਕ੍ਖਣੋ ਵਾ, ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਰਸੋ, ਚਿਤ੍ਤਟ੍ਠਿਤਿਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਤੋ **ਉਪੇਕ੍ਖਾ**। ਸਾ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਲਕ੍ਖਣਾ,

ਸਮਵਾਹਿਤਲਕ੍ਖਣਾ ਵਾ, ਊਨਾਧਿਕਤਾਨਿਵਾਰਣਰਸਾ, ਪਕ੍ਖਪਾਤੁਪਚ੍ਛੇਦਰਸਾ ਵਾ, ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਏਵਂ ਸੇਸਪਦਾਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਲਕ੍ਖਣਾਦੀਹਿ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ।

ਕਮਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਸਤਿਞ੍ਚ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਂ ਵਦਾਮੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੪) ਵਚਨਤੋ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸੇਸਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਂ ਉਪਕਾਰਕਤ੍ਤਾ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋਵ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤੋ ਪਰਂ ‘‘ਸੋ ਤਥਾ ਸਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਵਿਚਿਨਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੪੬੯) ਨਯੇਨ ਸੇਸਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਵਚਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਸੁਤ੍ਤੇਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਕਮਤੋਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ।

ਅਨੂਨਾਧਿਕਤੋਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਸਤ੍ਤੇਵ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਨੂਨਾ ਅਨਧਿਕਾਤਿ। ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਤੋ ਚ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਤਯੋ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਲੀਨਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਯੇ ਲੀਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਕਾਲੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ, ਕਾਲੋ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ, ਕਾਲੋ ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੪)। ਤਯੋ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਯੇ ਉਦ੍ਧਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਕਾਲੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ, ਕਾਲੋ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ, ਕਾਲੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੪)। ਏਕੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕੋ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਸਤਿਞ੍ਚ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਂ ਵਦਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਤੋ ਚ ਸਤ੍ਤੇਵ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਨੂਨਾ ਅਨਧਿਕਾਤਿ, ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਨੂਨਾਧਿਕਤੋਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵਂ ਤਾਵ ‘‘ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਆਦਿਪਦਾਨਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਞਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ **ਭਾਵੇਤਿ ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਵਂ ਞਾਤਬ੍ਬਾ। **ਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਜਨੇਤਿ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵੇਕੇ ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। **ਵਿਵੇਕੋ**ਤਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਤਾ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਤਦਙ੍ਗਵਿਵੇਕੋ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਵੇਕੋਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ। ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ‘‘ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਅਵਿਨੀਤੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇ ਵਿਵੇਕੇ।

ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਞ੍ਚ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਯਂ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਯੋਗੀ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਤਦਙ੍ਗਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ, ਅਜ੍ਝਾਸਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ, ਮਗ੍ਗਕਾਲੇ ਪਨ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ, ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਿ। ਪਞ੍ਚਵਿਧਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿਪਿ ਏਕੇ, ਤੇ ਹਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਏਵ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਕਸਿਣਜ੍ਝਾਨਆਨਾਪਾਨਾਸੁਭਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਜ੍ਝਾਨੇਸੁਪਿ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਿ। ਨ ਚ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਮਤੇਨ ਏਤੇਸਂ ਝਾਨਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਏਵ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। ਯਥਾ ਚ ‘‘ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ ਅਜ੍ਝਾਸਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਮ੍ਪਿ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ **ਵਿਰਾਗਨਿਸ੍ਸਿਤਾ**ਦੀਸੁ। ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਾ ਏਵ ਹਿ ਵਿਰਾਗਾਦਯੋ।

ਕੇਵਲਞ੍ਹੇਤ੍ਥ **ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ** ਦੁਵਿਧੋ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਚ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਚਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ ਚ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਚ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਂ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕੇ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਨਯੇ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਯਂ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ।

ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਪਰਿਣਾਮਿਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਸਕਲੇਨ ਵਚਨੇਨ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥੰ ਪਰਿਣਮਨ੍ਤੰ ਪਰਿਣਤਞ੍ਚ ਪਰਿਪਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞ੍ਚਾਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ''ਅਯਞ੍ਹਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਥਾ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਕਿਲੇਸਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥਞ੍ਚ ਪਰਿਪਚ੍ਚਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਪਰਿਪਕ੍ਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਨਂ ਭਾਵੇਤੀ''ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੁ।

ਇਧ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂਯੇਵ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤੇਹਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਵੇਕੋ,** ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵਿਰਾਗਭਾਵਤੋ **ਵਿਰਾਗੋ,** ਨਿਰੋਧਭਾਵਤੋ **ਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮਗ੍ਗੋ ਏਵ ਚ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਪਰਿਣਾਮੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਿ ਵਿਵੇਕਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। ਤਥਾ **ਵਿਰਾਗਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਨਿਰੋਧਨਿਸ੍ਸਿਤਂ**। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਭਾਵੇਨ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਭਾਵੇਨ ਚ ਪਰਿਣਤਂ ਪਰਿਪਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੁ।

ਯਞ੍ਹਿਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤੇਸੁ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਅਸ੍ਸ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਆਸਵੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਇਮੇਸਂ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਂ ਅਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਕਾਮਾਸਵੋ ਭਵਾਸਵੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਤਿ ਤਯੋ ਆਸਵਾ, ਭਾਵਯਤੋ ਏਵਂਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਭਾਵਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਆਸਵਾ ਇਮਾਯ ਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਯ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੨੮. ਇਦਾਨਿ ਇਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਾਕਾਰੇਹਿ ਪਹੀਨਾਸਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ ਆਸਵਪ੍ਪਹਾਨੇ ਚਸ੍ਸ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਤੇਹੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਹਿ ਆਸਵਪ੍ਪਹਾਨੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ **ਯਤੋ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਅਨ੍ਤਮਕਾਸਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਤੋ ਖੋ**ਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨੇ ਤੋਕਾਰੋ, ਯਸ੍ਸ ਖੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਪੋਰਾਣਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇਤਿ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। **ਯੇ ਆਸਵਾ ਦਸ੍ਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਯੇ ਆਸਵਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਤੇ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਪਹੀਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨੇਸੁਯੇਵ ਪਹੀਨਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ।

ਸਬ੍ਬਾਸਵਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਆਸਵਪਿਧਾਨੇਹਿ ਪਿਹਿਤੋ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵਾ ਆਸਵਾਨਂ ਪਿਧਾਨੇਹਿ ਪਿਹਿਤੋ। **ਅਚ੍ਛੇਚ੍ਛਿ ਤਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਣ੍ਹਂ ਛਿਨ੍ਦਿ, ਸਂਛਿਨ੍ਦਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿ। ਵਿਵਤ੍ਤਯਿ **ਸਂਯੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸਂਯੋਜਨਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਯਿ ਨਿਮ੍ਮਲਮਕਾਸਿ। **ਸਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਨਾ ਕਾਰਣੇਨ। **ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ**ਤਿ ਮਾਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਾਭਿਸਮਯਾ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯਾ ਚ। ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਮਾਨਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਾਭਿਸਮਯੋ। ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠੋ ਪਨ ਸੋ ਤਾਵਦੇਵ ਪਹੀਯਤਿ ਦਿਟ੍ਠਵਿਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਤਂ ਵਿਯ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯੋ।

ਅਨ੍ਤਮਕਾਸਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਮਾਨਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਚ ਯੇ ਇਮੇ ''ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਜੀਰਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੮)। ਹਰਿਤਨ੍ਤਂ ਵਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੪) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਅਨ੍ਤਿਮਮਰਿਯਾਦਨ੍ਤੋ ਚ, ''ਅਨ੍ਤਮਿਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜੀਵਿਕਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੧; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੦) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਲਾਮਕਨ੍ਤੋ ਚ, ''ਸਕ੍ਕਾਯੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੬੧) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਾਸਨ੍ਤੋ ਚ, ''ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚਯਸਙ੍ਖਯਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੧) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਕੋਟਨ੍ਤੋ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਨ੍ਤਾ, ਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥਕੋਟਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਨ੍ਤਿਮਕੋਟਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਨ੍ਤਮਕਾਸਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਪਰਿਵਟੁਮਂ ਅਕਾਸਿ। ਅਨ੍ਤਿਮਸਮੁਸ੍ਸਯਮਤ੍ਤਾਵਸੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਕਾਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਸਕਮਨਾ ਤੁਟ੍ਠਮਨਾ, ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਵਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਮਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਸੁਕਥਿਤਂ ਸੁਲਪਿਤਂ, ਏਵਮੇਤਂ ਭਗਵਾ ਏਵਮੇਤਂ ਸੁਗਤਾਤਿ ਮਤ੍ਥਕੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਿਂਸੂਤਿ।

ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਯੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਚ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਅਨੁਪਦਸੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ।

ਭਾਵਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬਆਸਵਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯. **ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ। ਕਤਰਾਯ ਚ ਪਨਿਦੰ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੇ। ਭਗਵਤੋ ਕਿਰ ਮਹਾਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਯਥਾ ਤੰ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇ ਪੂਰਿਤਦਾਨਪਾਰਮੀਸਞ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਯਮਕਮਹਾਮੇਘੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਹੋਘੰ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਪਾਰਮਿਯੋ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਿਪਾਕੰ ਦਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ ਵਿਯ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਮਹੋਘੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਯਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਤਤੋ ਅਨ੍ਨਪਾਨਯਾਨਵਤ੍ਥਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਾਦਿਹਤ੍ਥਾ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ – ''ਕਹੰ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਕਹੰ ਭਗਵਾ, ਕਹੰ ਦੇਵਦੇਵੋ, ਨਰਾਸਭੋ, ਪੁਰਿਸਸੀਹੋ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ। ਸਕਟਸਤੇਹਿਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਓਕਾਸੰ ਅਲਭਮਾਨਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਗਾਵੁਤਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਸਕਟਧੁਰੇਨ ਸਕਟਧੁਰਮਾਹਚ੍ਚਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਚ। ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਸਬ੍ਬੰ ਖਨ੍ਧਕੇ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾ ਚ ਭਗਵਤੋ, ਏਵੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਪਿ।

> ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ – ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ ਲਾਭੀ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਖੋ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੧੪)। ਤਥਾ – ''ਯਾਵਤਾ ਖੋ, ਚੁਨ੍ਦ, ਏਤਰਹਿ ਸਙ੍ਘੋ ਵਾ ਗਣੋ ਵਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਨਾਹੰ, ਚੁਨ੍ਦ, ਅਞ੍ਞੰ ਏਕਸਙ੍ਘਮ੍ਪਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਵੰ ਲਾਭਗ੍ਗਯਸਗ੍ਗਪਤ੍ਤੰ, ਯਥਰਿਵ, ਚੁਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੭੬)।

ਸ੍ਵਾਯੰ ਭਗਵਤੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਮਹਾਨਦੀਨੰ ਉਦਕਮਿਵ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਕਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਚ੍ਚਯਗਰੁਕਾ ਪਚ੍ਚਯਬਾਹੁਲਿਕਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਸੁ ਆਹਟੇਸੁ ਗਣ੍ਡਿੰਯੇਵ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਦੇਥ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਚ ਨੇਸੰ ਪਵਤ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋਪਿ ਪਾਕਟਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਸੰਵੇਗੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ –

''ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤੁੰ। ਪਚ੍ਚਯਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮਣਧਮ੍ਮਵੁਤ੍ਤਿ। ਹਨ੍ਦਾਹੰ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਪਟਿਪਦੰ ਦੇਸੇਮਿ। ਸਾ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾਨੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਪਿਤਸਬ੍ਬਕਾਯਿਕਆਦਾਸੋ ਵਿਯ ਚ, ਯਥਾ ਹਿ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਪਿਤੇ ਸਬ੍ਬਕਾਯਿਕੇ ਆਦਾਸੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਾਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਜ੍ਜੰ ਪਹਾਯ ਨਿਦ੍ਦੋਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਪਯੋਗਮਣ੍ਡਨੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਮਣ੍ਡੇਤੁਕਾਮਾ ਇਮੰ ਸਬ੍ਬਕਾਯਿਕਾਦਾਸੂਪਮੰ ਦੇਸਨੰ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਪਟਿਪਦੰ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਪਟਿਪਦੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤਾ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੰ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਇਦੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਵਥ, ਮਾ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਮੇ ਦਾਯਾਦਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਵਥ, ਮਾ ਆਮਿਸਸ੍ਸ। ਯੋ ਮਯ੍ਹੰ ਧਮ੍ਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਭਵਥ, ਯਞ੍ਚ ਖੋ ਮਯ੍ਹੰ ਆਮਿਸੰ, ਤਸ੍ਸ ਮਾ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਭਵਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ

ਧਮ੍ਮੋਪਿ ਦੁਵਿਧੋ – ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋ, ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋਤਿ। ਆਮਿਸਮ੍ਪਿ ਦੁਵਿਧਂ – ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਮਿਸਂ, ਪਰਿਯਾਯਾਮਿਸਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ? ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਭੇਦੋ ਹਿ ਨਵਵਿਧੋਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ **ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋ** ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਧਮ੍ਮੋ, ਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਵਾ ਲੇਸੇਨ ਵਾ ਧਮ੍ਮੋ। ਯਂ ਪਨਿਦਂ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਕੁਸਲਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ, ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਹਿ ਵਤ੍ਥੁਪੂਜਂ ਕਰੋਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ ਦੇਸੇਤਿ ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮਂ ਅਮਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਟਿਲਭਤਿ, ਅਯਂ **ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋ**। ਤਥਾ ਚੀਵਰਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ **ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਮਿਸਮੇਵ**, ਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਵਾ ਲੇਸੇਨ ਵਾ ਆਮਿਸਂ। ਯਂ ਪਨਿਦਂ ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਵਟ੍ਟਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਂ ਇਚ੍ਛਮਾਨੋ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਲਭਤਿ, ਇਦਂ **ਪਰਿਯਾਯਾਮਿਸਂ** ਨਾਮ।

ਤਤ੍ਥ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋਪਿ ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਸਨ੍ਤਕੋ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਸੋ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਭਗਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਾ, ਅਸਞ੍ਜਾਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਞ੍ਜਨੇਤਾ, ਅਨਕ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਾਤਾ, ਮਗ੍ਗਞ੍ਞੂ ਮਗ੍ਗਵਿਦੂ ਮਗ੍ਗਕੋਵਿਦੋ। ਮਗ੍ਗਾਨੁਗਾ ਚ ਪਨ ਏਤਰਹਿ ਸਾਵਕਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੯) ਚ – ''ਸੋ ਹਾਵੁਸੋ, ਭਗਵਾ ਜਾਨਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਸ੍ਸਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਕ੍ਖੁਭੂਤੋ ਞਾਣਭੂਤੋ ਧਮ੍ਮਭੂਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋ ਵਤ੍ਤਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਨ੍ਨੇਤਾ ਅਮਤਸ੍ਸ ਦਾਤਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮੀ ਤਥਾਗਤੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੩) ਚ। ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋਪਿ ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਸਨ੍ਤਕੋ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ''ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਮਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਟਿਲਭਤੀ''ਤਿ। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਮਿਸਮ੍ਪਿ ਚ ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਜੀਵਕਵਤ੍ਥੁਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਣੀਤਚੀਵਰਂ ਲਦ੍ਧਂ। ਯਥਾਹ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਂ। ਯੋ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਹੋਤੁ, ਯੋ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਂ ਸਾਦਿਯਤੁ। ਇਤਰੀਤਰੇਨਪਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਂਯੇਵ ਵਣ੍ਣੇਮੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੩੭)।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਣੀਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਨਾਲਤ੍ਥੁਂ। ਸਪਦਾਨਪਿਣ੍ਡਿਯਾਲੋਪਭੋਜਨਾ ਏਵਾਹੇਸੁਂ। ਤੇਹਿ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ – ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਂ ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਖਿਕਂ ਉਪੋਸਥਿਕਂ ਪਾਟਿਪਦਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੨੫) ਏਵਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਪਣੀਤਭੋਜਨਂ ਲਦ੍ਧਂ। ਤਥਾ ਸੇਨਾਸਨਂ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਹਿ ਅਕਤਪਬ੍ਭਾਰਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦਿਸੇਨਾਸਨਾਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚ ਲੇਣਾਨੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੯੪) ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਵਿਹਾਰੋ ਅਡ੍ਢਯੋਗੋ ਪਾਸਾਦੋ ਹਮ੍ਮਿਯਂ ਗੁਹਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਲਭਿਂਸੁ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕੇਨੇਵ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਅਕਂਸੁ। ਤੇ ਭਗਵਤਾਯੇਵ – ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਸਪ੍ਪਿ, ਨਵਨੀਤਂ, ਤੇਲਂ, ਮਧੁ, ਫਾਣਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੦) ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਨਾਨਾਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਲਭਿਂਸੁ।

ਪਰਿਯਾਯਾਮਿਸਮ੍ਪਿ ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਯੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤਿ – ''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸੀਲਂ...ਪੇ॰... ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰਿਯਾਯਾਮਿਸਂ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਲਭਤੀ''ਤਿ। ਤਦੇਵ, ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋਪਿ ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੋਪਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਮਿਸਮ੍ਪਿ ਪਰਿਯਾਯਾਮਿਸਮ੍ਪਿ ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਵਥ ਮਾ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ''ਤਿ।

ਯੋ ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਕੋ ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਧਮ੍ਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਯਾਦਾ ਭਵਥ। ਯਞ੍ਚ ਖੋ ਏਤਂ ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਆਮਿਸਂ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਯਾਦਾ ਮਾ ਭਵਥ। ਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸਸ੍ਸੇਵ ਸਾਮਿਨੋ ਭਵਥ, ਮਾ ਆਮਿਸਕੋਟ੍ਠਾਸਸ੍ਸ। ਯੋ ਹਿ ਜਿਨਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਪਰਮੋ ਵਿਹਰਤਿ ਚਤੂਸੁ ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੋ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਯਂ **ਆਮਿਸਦਾਯਾਦੋ** ਨਾਮ। ਤਾਦਿਸਾ ਮਾ ਭਵਥ। ਯੋ ਪਨ

ਅਨੁਵ੍ਵਾਤਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦੀਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਸੇਵਮਾਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਰਮੋ ਵ◌ਿਹਰਤਿ ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਵ◌ਂਸੇਸੁ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੋ, ਅਯਂ **ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦੋ** ਨਾਮ। ਤਾਦਿਸਾ ਭਵਥਾਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਏਤਦਹੋਸਿ, ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ ਵ◌ਾ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵ◌ਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਲਾਭਤ੍ਥਿਕੋ ਏਵਮਾਹਾ''ਤਿ, ਤੇਸਂ ਅਤਿਪਣੀਤਲਾਭਤ੍ਥਿਕੋ ਅਹਂ ਏਵ◌ਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ...ਪੇ॰... ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ**ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਾਯਮਤ੍ਥੋ – ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾ ਅਨੁਦ੍ਦਯਾ ਹਿਤੇਸਿਤਾ, ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਕਾਰਣੇਨ ਕੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਸਾਵਕਾ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਅਸ੍ਸੁ ਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸਸਾਮਿਨੋ, ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਪਸ੍ਸਤਿ ਕਿਰ ਭਗਵ◌ਾ ਆਮਿਸਗਰੁਕਾਨਂ ਆਮਿਸੇ ਉਪਕ੍ਖਲਿਤਾਨਂ ਅਤੀਤਕਾਲੇ ਤਾਵ ਕਪਿਲਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ''ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਿ ਆਦਿਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੨੩੦; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੮) ਨਯੇਨ ਆਗਤਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਨੇਕਸਤਾਨਂ ਅਪਾਯਪਰਿਪੂਰਣਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਞ੍ਚ ਦੇਵਦਤ੍ਤਾਦੀਨਂ। ਧਮ੍ਮਗਰੁਕਾਨਂ ਪਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦੀਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦਿਗੁਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਅਪਾਯਾ ਪਰਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਸਬ੍ਬਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾ ਕਿਨ੍ਤਿ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯੁਂ, ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ''ਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਗਰੁਕੋ ਚ ਚਤੁਪਰਿਸਨ੍ਤਰੇ ਕੂਟਕਹਾਪਣੋ ਵ◌ਿਯ ਨਿਬ੍ਬੁਤਙ੍ਗਾਰੋ ਵ◌ਿਯ ਚ ਨਿਤ੍ਤੇਜੋ ਨਿਪ੍ਪਭੋ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਵ◌ਿਵਤ੍ਤਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਗਰੁਕੋ ਤੇਜਵ◌ਾ ਸੀਹੋਵ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਚਾਰੀ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਏਵਮਾਹ – ''ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ...ਪੇ॰... ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ''ਤਿ।

ਏਵ◌ਂ ''ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਭਵਥ, ਮਾ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਪਣੀਤਤਰਂ ਲਾਭਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਨੋ ਅਲਾਭਤ੍ਥਿਕੇਨਾਤਿ ਸਾਵ◌ੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਇਮਸ੍ਸ ਓਵ◌ਾਦਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇ ਆਦੀਨਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਚ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ... ਪੇ॰... ਨੋ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਤੇਨ ਆਦਿਯਾ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਥਾ**ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਤੇਨ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਭਾਵ◌ੇਨ ਨੋ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਭਾਵ◌ੇਨ ਆਦਿਯਾ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਥ। ਅਪਦਿਸਿਤਬ੍ਬਾ ਵ◌ਿਸੁਂ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਹਿ ਗਾਰਯ੍ਹਾ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਥਾਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਿਨ੍ਤਿ? ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ ਸਤ੍ਥੁਸਾਵਕਾ ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾਤਿ।

ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਆਦਿਯੋ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਭਾਵ◌ੇਨ ਨੋ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਭਾਵ◌ੇਨ ਗਾਰਯ੍ਹੋ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਂ। ਕਿਨ੍ਤਿ? ਆਮਿਸ...ਪੇ॰... ਦਾਯਾਦਾਤਿ। ਇਦਂ ਭਗਵ◌ਾ ਤੇਸਂ ਅਤੀਵ ਮੁਦੁਕਰਣਤ੍ਥਮਾਹ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਸਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਮਿਸਲੋਲਾ ਚਰਿਸ੍ਸਥ, ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂ ਮਂ ਗਰਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ''ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਵਕੇ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦੇ ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦੇ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਅਨਾਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇ ਗਰਹਨ੍ਤਿ ''ਕਸ੍ਸਿਮੇ ਸਦ੍ਧਿਵ◌ਿਹਾਰਿਕਾ, ਕਸ੍ਸਨ੍ਤੇਵ◌ਾਸਿਕਾ''ਤਿ; ਸੇਯ੍ਯਥਾ ਵ◌ਾ ਪਨ ਕੁਲਕੁਮਾਰਕੇ ਵ◌ਾ ਕੁਲਕੁਮਾਰਿਕਾਯੋ ਵ◌ਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲੇ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਗਰਹਨ੍ਤਿ ''ਕਸ੍ਸਿਮੇ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਕਸ੍ਸ ਧੀਤਰੋ''ਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਮਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂ ਗਰਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ''ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਵਕੇ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦੇ ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦੇ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ।

ਏਵ◌ਂ ਇਮਸ੍ਸ ਓਵ◌ਾਦਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇ ਆਦੀਨਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਰਣੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਤੁਮ੍ਹੇ ਚ ਮੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਨ ਆਦਿਯੋ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਵਤ੍ਤਪਰਿਪੂਰਕੇ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੂ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਸ੍ਸਸਤਿਕਤ੍ਥੇਰੇ ਵ◌ਿਯ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ, ਕਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵ◌ਿਹਾਰਿਕਾ, ਕਸ੍ਸਨ੍ਤੇਵ◌ਾਸਿਕਾਤਿ, ਅਸੁਕਸ੍ਸਾਤਿ, ''ਪਤਿਰੂਪਂ ਥੇਰਸ੍ਸ, ਪਟਿਬਲੋ ਵਤ ਓਵਦਿਤੁਂ ਅਨੁਸਾਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਨ ਆਦਿਯਾ ਨ ਗਾਰਯ੍ਹਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਭਾਵ◌ੇਨ ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਭਾਵ◌ੇਨ ਕਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ ਨਾਲਕਪਟਿਪਦਂ ਤੁਵ◌ਟ੍ਟਕਪਟਿਪਦਂ ਚਨ੍ਦੂਪਮਪਟਿਪਦਂ ਰਥਵ◌ਿਨੀਤਪਟਿਪਦਂ ਮਹਾਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਪਟਿਪਦਂ ਮਹਾਸੁਞ੍ਞਤਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਭਾਵਨਾਰਾਮਅਰਿਯਵ◌ਂਸੇਸੁ ਸਕ੍ਖਿਭੂਤਾ ਪਚ੍ਚਯਗੇਧਤੋ ਵ◌ਿਵਤ੍ਤਮਾਨਸਾ ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤਚਨ੍ਦਸਮਾ ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤੀਤਿ; ''ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਵਤ ਭਗਵ◌ਾ, ਅਸਕ੍ਖਿ ਵਤ ਸਾਵਕੇ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਪਟਿਪਦਂ ਛਡ੍ਡਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਕੇ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਨਂ ਨ

ਆਦਿਯੋ ਨ ਗਾਰਯ੍ਹੋ ਭਵੇਯਜਨ੍ਤਿ। ਏਵਮਿਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਪਚ੍ਚਨੀਕੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਸ ਉਪਵਾਦਸ੍ਸ ਕਰਣੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਉਪਵਾਦਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ... ਪੇ॰... ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ''ਤਿ।

੩੦. ਏਵਮਿਮਂ ਉਪਵਾਦਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਂ ਥੋਮੇਤੁਂ **ਇਧਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਥੋਮਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਾਰੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਪਦਮੇਤਂ। **ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ**ਤਿ ਭੁਤ੍ਤਵਾ, ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਵਾਰਿਤੋ**ਤਿ ਯਾਵਦਤ੍ਥਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤੋ, ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭੋਜਨੋ ਤਿਤ੍ਤੋਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਹਿ ਪਵਾਰਣਾ ਵਸ੍ਸਂਵੁਟ੍ਠਪਵਾਰਣਾ ਪਚ੍ਚਯਪਵਾਰਣਾ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪਵਾਰਣਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਪਵਾਰਣਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ, ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸਂਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤੀਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਪਵਾਰੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦੯) ਅਯਂ **ਵਸ੍ਸਂਵੁਟ੍ਠਪਵਾਰਣਾ**। ''ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਂ ਚਤੁਮਾਸਂ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਪਵਾਰੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੩) ਚ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪੁਨਪਵਾਰਣਾਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨਿਚ੍ਚਪਵਾਰਣਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੭) ਚ ਅਯਂ **ਪਚ੍ਚਯਪਵਾਰਣਾ**। ''ਪਵਾਰਿਤੋ ਨਾਮ ਅਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਭੋਜਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ ਅਭਿਹਰਤਿ, ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਸੋ ਪਵਾਰਿਤੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੩੯) ਅਯਂ **ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪਵਾਰਣਾ**। ''ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੭, ੩੫੮) ਅਯਂ **ਯਾਵਦਤ੍ਥਪਵਾਰਣਾ**। ਅਯਮਿਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਵਾਰਿਤੋਤਿ ਯਾਵਦਤ੍ਥਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤੋ''ਤਿ।

ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋਤਿ ਭੋਜਨੇਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ। **ਪਰਿਯੋਸਿਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਯੋਸਿਤਭੋਜਨੋ, ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ । ਯਾਵਤਕਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਾਵਤਕਂ ਭੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਵਸਿਤਾ ਮੇ ਭੋਜਨਕਿਰਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਹਿਤੋ**ਤਿ ਧਾਤੋ, ਜਿਘਚ੍ਛਾਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵੇਨ ਵਾ ਸੁਖਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਯਾਵਦਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਯਾਵਤਕੋ ਮੇ ਭੋਜਨੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਸਬ੍ਬੋ ਪਤ੍ਤੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਿ ਸਾਧਕਾਨਿ। ਯੋ ਹਿ ਪਰਿਯੋਸਿਤੋ, ਸੋ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਚ ਸੁਹਿਤੋ, ਸੋ ਯਾਵਦਤ੍ਥਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤੋ। ਯੋ ਯਾਵਦਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋਤਿ। ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਯੋਸਿਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਹਿਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥੋਤਿ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਿਯਾਤਿ ਏਕਂਸੇ ਚ ਵਿਕਪ੍ਪਨੇ ਚ। ''ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਸਿਯਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ, ਸਿਯਾ ਬਾਹਿਰਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੯) ਏਕਂਸੇ। ''ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੯) ਵਿਕਪ੍ਪਨੇ। ਇਧ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਤਿਰੇਕੋਵ **ਅਤਿਰੇਕਧਮ੍ਮੋ**। ਤਥਾ **ਛਡ੍ਡਨੀਯ ਧਮ੍ਮੋ**। ਅਧਿਕੋ ਚ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬੋ ਚ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਥਾ**ਤਿ ਤਮ੍ਹਿ ਕਾਲੇ। **ਜਿਘਚ੍ਛਾਦੁਬ੍ਬਲਜਪਰੇਤਾ**ਤਿ ਜਿਘਚ੍ਛਾਯ ਚ ਦੁਬ੍ਬਲਜੇਨ ਚ ਪਰੇਤਾ ਫੁਟ੍ਠਾ ਅਨੁਗਤਾ ਚ ਅਟ੍ਠਪਿ ਦਸਪਿ ਦਿਵਸਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਜਿਘਚ੍ਛਿਤਾਪਿ ਨ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਜਿਘਚ੍ਛਂ ਸਹਿਤੁਂ। ਇਮੇ ਪਨ ਨ ਤਾਦਿਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਉਭਯਮਾਹ। **ਤਜਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਅਹਂ। **ਸਚੇ ਆਕਙ੍ਖਥਾ**ਤਿ ਯਦਿ ਇਚ੍ਛਥ।

ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੇਤਿ ਅਪ੍ਪਰੁਲ੍ਹਹਰਿਤੇ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣੇਨ ਵਿਨਸ੍ਸਨਧਮ੍ਮਾਨਿ ਤਿਣਾਨਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਨਿਤ੍ਤਿਣਞ੍ਚ ਮਹਾਤਿਣਗਹਨਂ ਚ, ਯਤ੍ਥ ਸਕਟੇਨਪਿ ਛਡ੍ਡਿਤੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਤਿਣਾਨਿ ਨ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਠਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਹਿ ਅਵਿਕੋਪਨਤ੍ਥਮੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਪ੍ਪਾਣਕੇਤਿ ਨਿਪ੍ਪਾਣਕੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣੇਨ ਮਰਿਤਬ੍ਬਪਾਣਕਰਹਿਤੇ ਵਾ ਮਹਾਉਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧੇ। ਪਰਿਤ੍ਤੋਦਕੇ ਏਵ ਹਿ ਭਤ੍ਤਪਕ੍ਖੇਪੇਨ ਆਲੁਲਿਤੇ ਸੁਖੁਮਪਾਣਕਾ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਮਹਾਤਲ਼ਾਕਾਦੀਸੂਤਿ। ਪਾਣਕਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਓਪਿਲਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਨਿਮੁਜ੍ਜਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ।

ਤਤ੍ਰੇਕਸ੍ਸਾਤਿ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਕਸ੍ਸ। ਯੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਵਜ੍ਜੇਤਿ ਚ , ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **ਵੁਤ੍ਤੁਂ ਖੋ ਪਨੇਤ**ਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ **ਵੁਤ੍ਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਕੇਸੋਹਾਰਣੇਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ''ਕਾਪਟਿਕੋ ਮਾਣਵੋ ਦਹਰੋ ਵੁਤ੍ਤਸਿਰੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੨੬)। ਰੋਪਿਤੇਪਿ ''ਯਥਾ ਸਾਰਦਿਕਂ ਬੀਜਂ, ਖੇਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਰੂਹਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੩.੩੧)। ਕਥਿਤੇਪਿ ''ਵੁਤ੍ਤਮਿਦਂ ਭਗਵਤਾ, ਵੁਤ੍ਤਮਿਦਂ ਅਰਹਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਇਧ ਪਨ ਕਥਿਤੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਕਥਿਤਂ ਖੋ ਪਨੇਤਨ੍ਤਿ ਅਯਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਮਿਸਞ੍ਞਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਮਿਸਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ, ਏਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਦਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਸਬ੍ਬਲਿਙ੍ਗਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨੇਸੁ ਤਾਦਿਸੋਵ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਰਿਣਾਮੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਧ ਪਨਾਸ੍ਸ ਯੋ ਏਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਏਸੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਨਾਮ। ਇਦਂ ਆਮਿਸਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਯਂਨੂਨਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਧੁ ਵਤਾਹਂ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਇਦਾਨਿ ਇਮਂ ਖਣਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਮਿ, ਏਵਮੇਵ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ। **ਵੀਤਿਨਾਮੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਪੇਯ੍ਯਂ ਅਤਿਵਤ੍ਤਾਪੇਯ੍ਯਂ।

ਸੋ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਨ੍ਤਿ ਸੋ ਤਂ ਸਦੇਵਕੇਨ ਲੋਕੇਨ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਰੂਪਂ ਸੁਗਤਾਤਿਰਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਅਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਭਾਵਂ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਆਦਿਤ੍ਤਸੀਸੂਪਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਜਿਘਚ੍ਛਾਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯੇਨ ਏਵਂ ਤਂ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਯ੍ਯ।

ਅਥ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਵਾਰੇ ਏਸ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਸਚੇ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ...ਪੇ॰... ਵੀਤਿਨਾਮੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮ੍ਪਿ ਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਖੋ ਵਾਲ਼ਮਿਗਾਕੁਲੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਵਾਲ਼ਾਕੁਲੇ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਇਤਿ ਪਰਿਯੇਸਨਾਦੀਨਵਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚ ਸੁਗਤਾਤਿਰਿਤ੍ਤੋ ਚਾਤਿ ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਯੇਹਿ ਚ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ ''ਅਲਜ੍ਜਿਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੋ''ਤਿ। ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤਾਯ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਰਿਪਾਚਨਅਸਨ੍ਤਸਮ੍ਭਾਵਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ਸਾਮਿਕਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ ''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਾਮਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਿਘਚ੍ਛਿਤੋ''ਤਿ। ਸੋ ਧਾਤੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਦੀਸੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ ''ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਜਿਘਚ੍ਛਿਤਾ''ਤਿ, ਤੇਪਿ ਧਾਤਾ ਸੁਹਿਤਾ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਤਾਯ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ ''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਾਮਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ''ਤਿ। ਤੇਹਿ ਚ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਯਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਲਜ੍ਜੀਨਂ ਅਗ੍ਗੋ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ, ਭਗਵਾ ਚ ਧਾਤੋ ਸੁਹਿਤੋ, ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਕੋਪਿ ਅਞ੍ਞੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੇ ਲੋਕੇ ਸਦ੍ਧਾ, ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗੋਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਚ ਸੋ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਵੀਤਿਨਾਮੇਯ੍ਯ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਯੋਪਿ ਅਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਕਮੇਵ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਨ ਭੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਯੋਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਕਮੇਵ ਭੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਵਿਸੇਸੋ। ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ ਵਿਸੇਸੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਿਞ੍ਚਾਪੀ**ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਨਪ੍ਪਸਂਸਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਕਿਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਂ ਅਨਵਜ੍ਜਪਰਿਭੋਗਂ। ਕਿਂ ਪਸਂਸਤਿ? ਭੁਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਰਣਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਯਦਿਪਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਮੇਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਅਥ ਖੋ ਅਸੁਯੇਵ ਮੇ ਪੁਰਿਮੋ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਯੋ ਪੁਰਿਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਮ੍ਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਯੇਵ ਮਮ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸੂਰੇਸੁ ਸੂਰਤਰੋ ਵਿਯ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਣ੍ਡਿਤੇਸੁ ਪਣ੍ਡਿਤਤਰੋ ਵਿਯ ਚ ਪੁਜ੍ਜਤਰੋ ਚ ਪਾਸਂਸਤਰੋ ਚ, ਦੁਤਿਯਭਿਕ੍ਖੁਤੋ ਅਤਿਰੇਕੇਨ ਪੂਜਨੀਯੋ ਚ ਪਸਂਸਨੀਯੋ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਕਾਰਣੇਨ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋ **ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੂ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ, ਕਸ੍ਮਾ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਪੁਜ੍ਜਤਰੋ ਚ ਪਾਸਂਸਤਰੋ ਚਾਤਿ? **ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨਂ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ... ਪੇ॰... ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਥਂ? ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਚੇ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਤਾ ਵਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾ ਵਾ ਮਹਿਚ੍ਛਤਾ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਇਮਿਨਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪਙ੍ਕੁਸੇਨ ਨਿਵਾਰੇਸ੍ਸਤਿ ''ਅਰੇ ਤ੍ਵਂ

ਸੁਗਤਾਤਿਰਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਈਦਿਸਂ ਇਚ੍ਛਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਅਸੰਲੇਖਸ੍ਸ ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਵਾਰਣੇ। ਏਵਂ ਤਾਵਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਸੰਲੇਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ।

ਸੁਭਰਤਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾ – ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਮ੍ਪਿ ਦੁਬ੍ਭਰੋ ਹੋਤਿ ਦੁਪ੍ਪੋਸੋ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਮ੍ਪਿ ਸੁਭਰੋ ਹੋਤਿ ਸੁਪੋਸੋ। ਕਥਂ? ਯੋ ਹਿ ਅਮ੍ਬਿਲਾਦੀਨਿ ਲਦ੍ਧਾ ਅਨਮ੍ਬਿਲਾਦੀਨਿ ਪਰਿਯੇਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਘਰੇ ਲਦ੍ਧਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਘਰੇ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਂ ਗਾਮਂ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਰਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤੋਵ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਬ੍ਭਰੋ। ਯੋ ਪਨ ਸਾਲਿਮਂਸੋਦਨਾਦੀਨਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਦੁਮ੍ਮੁਖਭਾਵਂ ਅਨਤ੍ਤਮਨਭਾਵਮੇਵ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ''ਕਿਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਸਾਦੇਨ੍ਤੋ ਸਾਮਣੇਰਗਹਟ੍ਠਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਦੇਤਿ , ਅਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਦੁਬ੍ਭਰੋ। ਏਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦੂਰਤੋ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਦੁਬ੍ਭਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪੋਸਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਲੂਖਂ ਵਾ ਪਣੀਤਂ ਵਾ ਲਦ੍ਧਾ ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਭਰੋ। ਯੋ ਚ ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਾ ਲੂਖਂ ਵਾ ਪਣੀਤਂ ਵਾ ਦਾਨਂ ਅਹੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਮੁਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯਾਤਿ, ਅਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਸੁਭਰੋ। ਏਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਦਨ੍ਤੋ ਸੁਭਰੋ ਥੋਕੇਨਪਿ ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਮਯਮੇਵ ਨਂ ਪੋਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੋਸੇਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਚੇ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਵਾ ਦੁਬ੍ਭਰਤਾਨਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਇਮਿਨਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪਙ੍ਕੁਸੇਨ ਨਿਵਾਰੇਸ੍ਸਤਿ – ''ਅਰੇ ਤ੍ਵਂ ਸੁਗਤਾਤਿਰਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਈਦਿਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਸੁਭਰਤਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ਕੋਸਜ੍ਜਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਏਤੇਨੇਵਙ੍ਕੁਸੇਨ ਨਿਵਾਰੇਸ੍ਸਤਿ – ''ਅਰੇ ਤ੍ਵਂ ਨਾਮ ਤਦਾ ਸੁਗਤਾਤਿਰਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਜਿਘਚ੍ਛਾਦੁਬ੍ਬਲਜਪਰੇਤੋਪਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਜ ਕੋਸਜ੍ਜਮਨੁਯੁਞ੍ਜਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਇਦਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ...ਪੇ॰... ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸਿਮੇ ਪਞ੍ਚ ਗੁਣਾ ਪਰਿਪੂਰਾ ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਕਥਂ? ਅਤ੍ਰ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂਯੇਵ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਤਾਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਵਸੇਨ ਤੀਣਿ ਆਗਤਾਨਿ, ਸੇਸਾਨਿ ਸਲ੍ਲੇਖੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਂ ਨਾਮਮੇਵ, ਯਦਿਦਂ ਸਲ੍ਲੇਖੋ। ਯਥਾਹ – ''ਯਾ ਚ ਖੋ ਅਯਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਥਾ ਅਭਿਸਲ੍ਲੇਖਿਕਾ ਚੇਤੋਵਿਨੀਵਰਣਸਪ੍ਪਾਯਾ ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨਿਰੋਧਾਯ ਉਪਸਮਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੮੯, ੧੯੨) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਏਵਂ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਗੁਣਾ ਪਰਿਪੂਰਾ ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਪੂਰਾਨਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਕਥਂ? ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ ਸਨ੍ਤੋਸਕਥਾ ਅਸਂਸਗ੍ਗਕਥਾ ਸੀਲਕਥਾਤਿ ਇਮਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਕਥਾ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਸਙ੍ਗਹਿਤਾਯੇਵ । ਪਵਿਵੇਕਕਥਾ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਕਥਾ ਸਮਾਧਿਕਥਾਤਿ ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਸਙ੍ਗਹਿਤਾ । ਪਞ੍ਞਾਕਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕਥਾਤਿ ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ। ਏਵਂ ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਰਿਪੂਰਾਨਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਰਿਪੂਰਾ ਪਞ੍ਚ ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਕਥਂ? ਪਰਿਪੂਰਾ ਹਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਪਞ੍ਞਾ-ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ-ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਏਵਾਤਿ ਏਵਂ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਰਿਪੂਰਾ ਪਞ੍ਚ ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਰਿਪੂਰਾ ਅਮਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਉਪਰਿਪਬ੍ਬਤੇ ਪਾਵੁਸ੍ਸਕੋ ਮਹਾਮੇਘੋ ਅਭਿਵੁਟ੍ਠੋ ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰਸਰਸਾਖਾ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ। ਤਾ ਪਰਿਪੂਰਾ ਕੁਸੋਬ੍ਭੇ, ਕੁਸੋਬ੍ਭਾ ਮਹਾਸੋਬ੍ਭੇ,

ਮਹਾਸੋਬ੍ਭਾ ਕੁਨ੍ਨਦਿਯੋ, ਕੁਨ੍ਨਦਿਯੋ ਮਹਾਨਦਿਯੋ, ਮਹਾਨਦਿਯੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸਾਗਰਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਗੁਣਾ ਪਰਿਪੂਰਾ ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਅਮਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਮਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਪਰਮਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਂ ਲਭਤੀਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਭਗਵਾ ''ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਜ੍ਜਤਰਪਾਸਂਸਤਰਭਾਵਂ ਕਾਰਣੇਨ ਸਾਧੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਸਨ੍ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ **ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਯੋ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਮੂਲਗੁਣੇਹਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ। ਯੋ ਪਨ ਅਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਇਮੇਸਂ ਭਾਗੀ ਹੋਤਿ – ''ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ''ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਾਨਪਰਿਯੋਸਾਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯਾਵ ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾਤਿ ਸੁਤ੍ਤਪ੍ਪਦੇਸਂ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ। **ਇਦਂ ਵਤ੍ਵਾਨ ਸੁਗਤੋ**ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਪ੍ਪਦੇਸਂ ਵਤ੍ਵਾਵ ਸੋਭਨਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਗਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਗਤੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਪਤ੍ਤੋਯੇਵ ਭਗਵਾ। **ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸੀ** ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਹਾਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਾਵਿਸਿ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਯ ਏਵ ਪਰਿਸਾਯ। ਕਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਥੋਮਨਤ੍ਥਂ।

ਬੁਦ੍ਧਾ ਕਿਰ ਅਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਥੋਮਨਤ੍ਥਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮਥੋਮਨਤ੍ਥਂ ਵਾ। ਪੁਗ੍ਗਲਥੋਮਨਤ੍ਥਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮਂ ਮਯਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਨਨ੍ਦਂ ਵਾ ਕਚ੍ਚਾਨਂ ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਞਾਣੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਪੁਨ ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਅਹਂ ਸੁਕਥਿਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਸੁਕਥਿਤਂ ਕਚ੍ਚਾਨੇਨ, ਮਂ ਚੇਪਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਨਂ ਏਵਮੇਵ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਥੋਮੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਤੋ ਤੇਸੁ ਗਾਰਵਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਥੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਨਿਯੋਜੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤੇਹਿ ਨਿਯੋਜਿਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਥੋਮਨਤ੍ਥਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਯਥਾ ਇਧੇਵ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯਿ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਤਮੇਵ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਂ ਗਰਹਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਞ੍ਚ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ ਇਮਿਸ੍ਸਂਯੇਵ ਪਰਿਸਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਾਯ ਮਤਿਯਾ ਦੇਸਿਤਾ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਅਗ੍ਗਾ ਚ ਗਰੁਕਾ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਸਦਿਸਾ। ਚਤੁਰੋਘਨਿਤ੍ਥਰਣਟ੍ਠੇਨ ਤਿਤ੍ਥੇ ਠਪਿਤਾ ਨਾਵਾ ਵਿਯ ਮਗ੍ਗਗਮਨਟ੍ਠੇਨ ਚਤੁਯੁਤ੍ਤਆਜਞ੍ਞਰਥੋ ਵਿਯ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਚ 'ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੁਸ੍ਸ ਅਯਂ ਦਣ੍ਡੋ'ਤਿ ਪਰਿਸਤਿ ਆਣਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਾਸਾਦਂ ਆਰੂਲ੍ਹੇ ਰਾਜਿਨਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸੇਨਾਪਤਿ ਤਂ ਰਞ੍ਞਾ ਠਪਿਤਂ ਆਣਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ; ਏਵਮ੍ਪਿ ਮਯਾ ਠਪਿਤਂ ਦੇਸਨਂ ਇਮਿਸ੍ਸਂਯੇਵ ਪਰਿਸਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਥੋਮੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਮਤਿਯਾ ਦੇਸਿਤਾ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਬਲਵਤਰਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਪਜ੍ਜਲਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਏਵਮਿਧ ਧਮ੍ਮਥੋਮਨਤ੍ਥਂ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿ।

ਈਦਿਸੇਸੁ ਚ ਠਾਨੇਸੁ ਭਗਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਸਨੇਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਚਿਤ੍ਤਗਤਿਯਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਦਿ ਹਿ ਕਾਯਗਤਿਯਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਸਬ੍ਬਾ ਪਰਿਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਸਾ ਏਕਵਾਰਂ ਭਿਨ੍ਨਾ ਪੁਨ ਦੁਸ੍ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਭਗਵਾ ਚਿਤ੍ਤਗਤਿਯਾ ਏਵ ਪਾਵਿਸਿ।

੩੧. ਏਵਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਪਨ ਭਗਵਤਿ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੁਰੂਪਂ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਥੋਮੇਤੁਕਾਮੋ **ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਏਤਦਵੋਚ**। ਤਤ੍ਥ **ਆਯਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਿਯਵਚਨਮੇਤਂ। **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਮਾਤਿਤੋ, ਨ ਪਿਤਿਤੋ। ਰੂਪਸਾਰਿਯਾ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਸੋ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤੋ ਨਚਿਰੇਨ। **ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਸਾਵਕੇ ਆਲਪਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਆਲਪਨ੍ਤਿ। ਸਾਵਕਾ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਸਦਿਸਾ ਮਾ ਹੋਮਾਤਿ ਆਵੁਸੋਤਿ ਪਠਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਚ ਆਲਪਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਭਦਨ੍ਤੇਤਿ ਪਟਿਵਚਨਂ ਦੇਤਿ, ਸਾਵਕੇਹਿ ਆਵੁਸੋਤਿ।

ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਚਨਂ, ਕਿਤ੍ਤਕੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨੁ**ਕਾਰੋ ਪੁਚ੍ਛਾਯਂ। **ਖੋ**ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਸਤ੍ਥੁ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ**ਤਿ, ਤੀਹਿ ਵਿਵੇਕੇਹਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਉਪਧਿਵਿਵੇਕੇਹਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਵਿਵੇਕਂ ਨਾਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਿਵੇਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਮ੍ਪਿ ਨਾਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇਪਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਮਤ੍ਥਂ ਸੋਤੁਕਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂ **ਦੂਰਤੋਪਿ ਖੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ **ਦੂਰਤੋਪੀ**ਤਿ ਤਿਰੋਰਟ੍ਠਤੋਪਿ ਤਿਰੋਜਨਪਦਤੋਪਿ ਅਨੇਕਯੋਜਨਗਣਨਤੋਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਸਮੀਪੇ। **ਅਞ੍ਞਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤੁਂ ਬੁਜ੍ਝਿਤੁਂ। **ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂਯੇਵ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਪਟਿਭਾਤੂ**ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋਯੇਵ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਗੋ ਹੋਤੁ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਭਜਤੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਹਿ ਭਾਗੋ ਯਦਿਦਂ ਅਤ੍ਥਕ੍ਖਾਨਂ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਨ ਸਵਨਂ ਭਾਗੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਏਵਂ ਸਦ੍ਦਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਮੇਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਪਟਿਭਾਤੂਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤੂ''ਤਿ। ਅਪਰੇ ''ਉਪਟ੍ਠਾਤੂ''ਤਿ। **ਧਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਨੇਸਂ ਕਥੇਤੁਕਾਮੋ ਥੇਰੋ **ਤੇਨ ਹੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। **ਹਿ**ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੋਤੁਕਾਮਾਤ੍ਥ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਮਯ੍ਹਂ ਭਾਰਂ ਆਰੋਪਯਿਤ੍ਥ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਣਾਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੁ, ਤੇਨਾਹ ''ਏਵਮਾਵੁਸੋਤਿ...ਪੇ॰... ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਨੇਸਂ, ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਂ ਗਰਹਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਤੇਨ ਆਦਿਯਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਏਕੇਨੇਵਾਕਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਤੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਧਾਵੁਸੋ , ਸਤ੍ਥੁ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ...ਪੇ॰... ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸਤ੍ਥੁ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਸਾਵਕਾ ਵਿਵੇਕਂ ਨਾਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਯਞ੍ਚ ਭਗਵਾ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਪਟਿਪਦਂ ਗਰਹਨ੍ਤੋ ''ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਤੇਨ ਆਦਿਯਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਆਹ, ਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪੁਚ੍ਛਂ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ...ਪੇ॰... ਨਾਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਚ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਆਦਿਯਭਾਵਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾਵ। ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਹਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਸਾਵਕੇ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਆਦਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਨ ਸਾਵਕਾਨਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇਪਿ, ਅਯਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਕ੍ਕਮਯੋਜਨਾ।

ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ, **ਸਤ੍ਥੁ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਤੀਹਿ ਵਿਵੇਕੇਹਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਵਿਵੇਕਂ ਨਾਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ ਨਾਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਤਿਵਿਧਂ ਵਿਵੇਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਅਵਿਸੇਸੋ ਸਿਯਾ। ਬ੍ਯਾਕਰਣਪਕ੍ਖੋ ਹਿ ਅਯਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ, ''ਯੇਸਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਂ, ''ਬਾਹੁਲਿਕਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯੇਸਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨਨ੍ਤਿ ਲੋਭਾਦਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ, ਯੇ ਪਰਤੋ ''ਤਤ੍ਰਾਵੁਸੋ ਲੋਭੋ ਚ ਪਾਪਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਨਪ੍ਪਜਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਂ ਨ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਬਾਹੁਲਿਕਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਦਿਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ। ਸਾਸਨਂ ਸਿਥਿਲਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਾਥਲਿਕਾ। ਓਕ੍ਕਮਨੇ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਓਕ੍ਕਮਨਂ** ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਵਗਮਨਟ੍ਠੇਨ ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣਾਨਿ, ਤੇਨ ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਵਿਵੇਕੇ**ਤਿ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ। **ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰਾ**ਤਿ ਓਰੋਪਿਤਧੁਰਾ, ਤਦਧਿਗਮਾਯ ਆਰਮ੍ਭਮ੍ਪਿ ਅਕੁਰੁਮਾਨਾਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਂ ਨ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਨਿਯਮੇਨੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦੇਸਨਂ ਨਿਯਮੇਨ੍ਤੋ ''ਤਤ੍ਰਾਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਾਵਕਾ ''ਤੀਹਿ ਠਾਨੇਹੀ''ਤਿ ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾਵ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ''ਕਮ੍ਪਿ ਮਞ੍ਞੇ ਭਣਤਿ , ਨ ਅਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਉਦਾਸਿਨਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਥੇਰਾ ਨਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਨ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਅਮ੍ਹੇ ਭਣਤੀਤਿ ਆਦਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ । ਯਥਾ ਰਞ੍ਞਾ ''ਅਮਚ੍ਚੇਹਿ ਨਗਰਵੀਥਿਯੋ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ''ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਨ ਸੋਧੇਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਘਰਦ੍ਵਾਰਂ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਨ ਭੇਰਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾਯ ਸਬ੍ਬੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਸੋਧੇਨ੍ਤਿ ਚ ਅਲਙ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਚ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਸਾਵਕੇਸੁ। **ਥੇਰਾ**ਤਿ ਦਸਵਸ੍ਸੇ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਤੀਹਿ ਠਾਨੇਹੀ**ਤਿ ਤੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਠਾਨਸਦ੍ਦੋ ਇਸ੍ਸਰਿਯਟ੍ਠਿਤਿਖਣਕਾਰਣੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਕਿਂ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਠਾਨਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ ਅਕ੍ਖਣਵੇਧੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਠਿਤਿਯਂ। ''ਠਾਨਸੋਵੇਤਂ ਤਥਾਗਤਂ ਪਟਿਭਾਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੮੭) ਖਣੇ। ''ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੮੦੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੪੮) ਕਾਰਣੇ। ਇਧ ਪਨ ਕਾਰਣੇਯੇਵ। ਕਾਰਣਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਫਲਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਇਮਿਨਾ ਪਠਮੇਨ ਠਾਨੇਨ ਥੇਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਾਰਯ੍ਹਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਗਾਰਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਾ। **ਥੇਰਾ** ਨਾਮ ਸਮਾਨਾ ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ ਪਨ੍ਤਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਨ ਉਪੇਨ੍ਤਿ, ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ ਨ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮਤਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਕਾਯਵਿਵੇਕਮ੍ਪਿ ਨ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਨਵਮਜ੍ਝਿਮਕਾਲੇ ਕੀਦਿਸਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਮਂ ਨਿਨ੍ਦਂ ਆਵੁਸੋ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਦੁਤਿਯੇਨ ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਇਮੇ ਨਾਮ ਆਵੁਸੋ ਥੇਰਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਯੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ਪਹਾਨਮਾਹ, ਤੇ ਲੋਭਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਨ ਜਹਨ੍ਤਿ, ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਾਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਨਵਮਜ੍ਝਿਮਕਾਲੇ ਕੀਦਿਸਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਮਂ ਨਿਨ੍ਦਂ ਆਵੁਸੋ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। **ਤਤਿਯੇਨ ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਇਮੇ ਨਾਮਾਵੁਸੋ, ਥੇਰਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਚੀਵਰਪਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਪੂਤਿਕਾਯਮਣ੍ਡਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਂ ਅਪੂਰਯਮਾਨਾ, ਨਵਮਜ੍ਝਿਮਕਾਲੇ ਕੀਦਿਸਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਮਂ ਨਿਨ੍ਦਂ, ਆਵੁਸੋ, ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਮਜ੍ਝਿਮਨਵਵਾਰੇਸੁ।

ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ। **ਮਜ੍ਝਿਮਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸੇ ਉਪਾਦਾਯ ਯਾਵ ਨਵ ਵਸ੍ਸਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਨਵਾ**ਤਿ ਊਨਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਨਵਮਜ੍ਝਿਮਕਾਲੇ ਕੀਦਿਸਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਮਿਧ ਨਵਕਾਲੇ ਕੀਦਿਸਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਥੇਰਕਾਲੇ ਕੀਦਿਸਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਥੇਰਕਾਲੇ ਕੀਦਿਸਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੩੨. ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਵੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਨੀਕਨਯੇਨ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਇਮੇ ਵਤ ਥੇਰਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਯੋਜਨਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ ਪਨ੍ਤਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਸੇਵਨ੍ਤਿ, ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਕਾਲੇਪਿ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਜਿਣ੍ਣਸਰੀਰਾਪਿ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾਨਂ ਪਸਾਦਂ ਜਨੇਨ੍ਤਿ, ਨਵਮਜ੍ਝਿਮਕਾਲੇ ਕੀਦਿਸਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਠਮੇਨ ਠਾਨੇਨ ਥੇਰਾ ਪਾਸਂਸਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਪਸਂਸਂ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਲੋਭਾਦਯੋ ਪਹਾਯ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਮਹਾਥੇਰੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਕਾਲੇਪਿ ਈਦਿਸੇਪਿ ਵਯੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਸਾਯਂ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਸਾਯਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਪਾਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਂ ਪੂਰੇਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਤਿਯੇਨ ਠਾਨੇਨ ਥੇਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਾਸਂਸਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਪਸਂਸਂ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਟ੍ਟਦੁਕੂਲਕੋਸੇਯ੍ਯਾਦੀਨਿ ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਨਿ ਲਹੁਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕਾਲੇ ਅਯਂ ਮਹਾਥੇਰੋ ਪਂਸੁਕੂਲਾਨਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਅਸਿਥਿਲਂ ਸਾਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਨੀਵਰਣੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਂ ਪਰਿਪੂਰਯਮਾਨੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਨਵਮਜ੍ਝਿਮਕਾਲੇ ਕੀਦਿਸੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਤਿਯੇਨ ਠਾਨੇਨ ਥੇਰਾ ਪਾਸਂਸਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਪਸਂਸਂ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਮਜ੍ਝਿਮਨਵਵਾਰੇਸੁ।

੩੩. **ਤਤ੍ਰਾਵੁਸੋ**ਤਿ ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ, ਏਵੰ ਨਵਹਾਕਾਰੇਹਿ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਪਟਿਪਦੰ ਗਰਹਨ੍ਤੋ, ਨਵਹਿ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਪਟਿਪਦੰ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ, ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਾਕਾਰੇਹਿ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਯੇ ਤੇ ‘‘ਯੇਸਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਤ੍ਥਾ ਪਹਾਨਮਾਹ, ਤੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਨ ਪਜਹਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਹਾਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਸਰੂਪਤੋ ‘‘ਇਮੇ ਤੇ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਿਦੰ ‘‘ਤਤ੍ਰਾਵੁਸੋ, ਲੋਭੋ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਅਯੰ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ।

ਅਪਿਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮੋ ਕਥਿਤੋ। ਆਮਿਸੰ ਪਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨਪਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨਪਿ ਕਥਿਤੰ। ਇਦਾਨਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੰ ਕਥੇਤੁਮਿਦਮਾਹ। ਅਯੰ ਪੇਤ੍ਥ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਅਤੀਤਦੇਸਨਾਨਿਦਸ੍ਸਨੰ, ‘‘ਸਤ੍ਥੁ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਸਾਵਕਾ ਵਿਵੇਕੰ ਨਾਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਲੋਭੋ ਚ ਪਾਪਕੋ, ਦੋਸੋ ਚ ਪਾਪਕੋ**ਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਪਾਪਕਾ ਲਾਮਕਾ, ਇਮੇ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਲੁਬ੍ਭਨਲਕ੍ਖਣੋ **ਲੋਭੋ**। ਦੁਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣੋ **ਦੋਸੋ**। ਤੇਸੁ ਲੋਭੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਲਾਭੇ ਹੋਤਿ, ਦੋਸੋ ਅਲਾਭੇ। ਲੋਭੇਨ ਅਲਦ੍ਧੰ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਦੋਸੇਨ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਵਿਘਾਤਵਾ ਹੋਤਿ। ਲੋਭੋ ਚ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮੇ ਹੋਤਿ, ਦੋਸੋ ਅਦਾਯਕੇ ਵਾ ਅਮਨੁਞ੍ਞਦਾਯਕੇ ਵਾ। ਲੋਭੇਨ ਨਵਤਣ੍ਹਾਮੂਲਕੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ, ਦੋਸੇਨ ਪਞ੍ਚ ਮਚ੍ਛਰਿਯਾਨਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੰ ਪਹਾਨੂਪਾਯੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਲੋਭਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾਯਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਾਪਕਸ੍ਸ ਲੋਭਸ੍ਸ ਚ ਦੋਸਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾਯ। **ਅਤ੍ਥਿ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਲੋਭੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ, ਦੋਸੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਅਨ੍ਤੇ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਏਤੇਹਿ ਅਨ੍ਤੇਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਪਟਿਪਦਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤੇਸੰ ਮਜ੍ਝੇ ਭਵਤ੍ਤਾ ‘‘**ਮਜ੍ਝਿਮਾ**, ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਚ **ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ। ਤਥਾ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ, ਸਸ੍ਸਤੰ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ, ਉਚ੍ਛੇਦੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ।

ਚਕ੍ਖੁਕਰਣੀਤਿਆਦੀਹਿ ਪਨ ਤਮੇਵ ਪਟਿਪਦੰ ਥੋਮੇਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ ਦਸ੍ਸਨਪਰਿਣਾਯਕਟ੍ਠੇਨਾਤਿ **ਚਕ੍ਖੁਕਰਣੀ**। ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਞਾਣਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ ਵਿਦਿਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨਾਤਿ **ਞਾਣਕਰਣੀ**। ਰਾਗਾਦੀਨਞ੍ਚ ਵੂਪਸਮਨਤੋ **ਉਪਸਮਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ**। ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯਜਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ। ਸਮ੍ਬੋਧੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ**। ਮਗ੍ਗੋਯੇਵ ਹਿ ਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਕਰਣਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ** ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯੰ ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਮ੍ਮਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਾਰੋ। ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਣ੍ਣਨਾ ਪਪਞ੍ਚਾ।

ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਮਜ੍ਝਿਮੰ ਪਟਿਪਦੰ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ‘‘ਕਤਮਾ ਚ ਸਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਮੇਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਯਮੇ**ਵਾਤਿ ਅਵਧਾਰਣਵਚਨੰ, ਅਞ੍ਞਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਸੇਧਨਤ੍ਥੰ, ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤੰ ‘‘ਏਸੇਵ ਮਗ੍ਗੋ ਨਤ੍ਥਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ’’ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੪)। ਸ੍ਵਾਯੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਆਰਕਤ੍ਤਾਪਿ **ਅਰਿਯੋ**। ਅਰਿਪਹਾਨਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀਤਿਪਿ ਅਰਿਯੇਨ ਦੇਸਿਤੋਤਿਪਿ ਅਰਿਯਭਾਵਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀਤਿਪਿ ਅਰਿਯੋ। ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਉਪੇਤਤ੍ਤਾ **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ,** ਨ ਚ ਅਙ੍ਗਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਤੂਰਿਯਾਦੀਨਿ ਵਿਯ। ਕਿਲੇਸੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਮਗ੍ਗਤਿ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਮਗ੍ਗੀਯਤਿ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਿਕੇਹਿ, ਗਮ੍ਮਤਿ ਵਾ ਤੇਹਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜੀਯਤੀਤਿ **ਮਗ੍ਗੋ। ਸੇਯਜਥਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਤਮੋ ਸੋ ਇਤਿ ਚੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਕਤਮਾਨਿ ਵਾ ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਾਨੀਤਿ। ਏਕਮੇਕਞ੍ਹਿ ਅਙ੍ਗੰ ਮਗ੍ਗੋਯੇਵ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਮਗ੍ਗੋ ਚੇਵ ਹੇਤੁ ਚਾ’’ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੦੩੯)। ਪੋਰਾਣਾਪਿ ਭਣਨ੍ਤਿ – ‘‘ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਅਭਿਨਿਰੋਪਨਮਗ੍ਗੋ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ...ਪੇ॰... ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਮਗ੍ਗੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀ’’ਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਚੇਤੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾ ਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣਾ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ**। ਸਮ੍ਮਾ ਅਭਿਨਿਰੋਪਨਲਕ੍ਖਣੋ **ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ**। ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣਾ **ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ**। ਸਮ੍ਮਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੋ **ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ**। ਸਮ੍ਮਾ ਵੋਦਾਨਲਕ੍ਖਣੋ **ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੋ**। ਸਮ੍ਮਾ

ਪਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣੋ **ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋ**। ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣਾ **ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ**। ਸਮ੍ਮਾ ਸਮਾਧਾਨਲਕ੍ਖਣੋ **ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ**। ਨਿਬ੍ਬਚਨਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਨੀਯਕਿਲੇਸੇ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਞ੍ਚ ਪਜਹਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤੇ ਚ ਖੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ, ਨੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਨੀਯਕਿਲੇਸੇ ਚ ਪਜਹਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਅਭਿਨਿਰੋਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਂ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਨੀਯਕਿਲੇਸੇ ਚ ਪਜਹਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਨੀਯਕਿਲੇਸੇ ਚ ਪਜਹਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੋ ਮਿਚ੍ਛਾਆਜੀਵਂ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਨੀਯਕਿਲੇਸੇ ਚ ਪਜਹਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਵੋਦਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਯਾਮਂ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਨੀਯਕਿਲੇਸੇ ਚ ਕੋਸਜ੍ਜਞ੍ਚ ਪਜਹਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਤਿਂ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਨੀਯਕਿਲੇਸੇ ਚ ਪਜਹਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮ੍ਮਾਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਮਾਧਿਂ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਨੀਯਕਿਲੇਸੇ ਚ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਞ੍ਚ ਪਜਹਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਸਮਾਧਿਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਅਯਂ ਖੋ ਸਾ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਪਟਿਪਦਂ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਯ੍ਵਾਯਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤੋ ''ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ'', ਅਯਂ ਖੋ ਸਾ, ਆਵੁਸੋ...ਪੇ॰... ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਪਹਾਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਲੋਭਦੋਸੇ ਤਪ੍ਪਹਾਨੁਪਾਯਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਤੇਸਂ ਪਹਾਨੁਪਾਯਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਤਤ੍ਰਾਵੁਸੋ, ਕੋਧੋ ਚਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕੁਜ੍ਝਨਲਕ੍ਖਣੋ **ਕੋਧੋ,** ਚਣ੍ਡਿਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣੋ ਵਾ, ਆਘਾਤਕਰਣਰਸੋ, ਦੁਸ੍ਸਨਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਉਪਨਨ੍ਧਨਲਕ੍ਖਣੋ **ਉਪਨਾਹੋ,** ਵੇਰ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਰਸੋ, ਕੋਧਾਨੁਪਬਨ੍ਧਭਾਵਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ – ''ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇ ਕੋਧੋ, ਅਪਰਕਾਲੇ ਉਪਨਾਹੋ''ਤਿਆਦਿ (ਵਿਭ॰ ੮੯੧)।

ਪਰਗੁਣਮਕ੍ਖਨਲਕ੍ਖਣੋ **ਮਕ੍ਖੋ,** ਤੇਸਂ ਵਿਨਾਸਨਰਸੋ, ਤਦਵਚ੍ਛਾਦਨਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣੋ **ਪਲ਼ਾਸੋ,** ਪਰਗੁਣੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਾਨਂ ਸਮੀਕਰਣਰਸੋ, ਪਰੇਸਂ ਗੁਣਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ।

ਪਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਖੀਯਨਲਕ੍ਖਣਾ **ਇਸ੍ਸਾ,** ਤਸ੍ਸਾ ਅਕ੍ਖਮਨਲਕ੍ਖਣਾ ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਅਨਭਿਰਤਿਰਸਾ, ਤਤੋ ਵਿਮੁਖਭਾਵਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਗੂਹਨਲਕ੍ਖਣਂ **ਮਚ੍ਛੇਰਂ,** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਅਸੁਖਾਯਨਰਸਂ, ਸਙ੍ਕੋਚਨਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਂ।

ਕਤਪਾਪਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਲਕ੍ਖਣਾ **ਮਾਯਾ,** ਤਸ੍ਸ ਨਿਗੂਹਨਰਸਾ, ਤਦਾਵਰਣਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣਪਕਾਸਨਲਕ੍ਖਣੰ **ਸਾਠੇਯ੍ਯੰ,** ਤੇਸੰ ਸਮੁਦਾਹਰਣਰਸੰ, ਸਰੀਰਾਕਾਰੇਹਿਪਿ ਤੇਸੰ ਵਿਭੂਤਕਰਣਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੰ।

ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਭਾਵਲਕ੍ਖਣੋ **ਥਮ੍ਭੋ,** ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਯਵੁਤ੍ਤਿਰਸੋ, ਅਮਦ੍ਦਵਤਾਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਕਰਣੁਤ੍ਤਰਿਯਲਕ੍ਖਣੋ **ਸਾਰਮ੍ਭੋ,** ਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਤਾਰਸੋ, ਅਗਾਰਵਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ।

ਉਣ੍ਣਤਿਲਕ੍ਖਣੋ **ਮਾਨੋ,** ਅਹੰਕਾਰਰਸੋ, ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਭਾਵਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਅਬ੍ਭੁਣ੍ਣਤਿਲਕ੍ਖਣੋ **ਅਤਿਮਾਨੋ,** ਅਤਿਵਿਯ ਅਹਙ੍ਕਾਰਰਸੋ। ਅਚ੍ਚੁਦ੍ਧੁਮਾਤਭਾਵਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ।

ਮਤ੍ਤਭਾਵਲਕ੍ਖਣੋ **ਮਦੋ,** ਮਦਗ੍ਗਾਹਣਰਸੋ, ਉਮ੍ਮਾਦਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਲਕ੍ਖਣੋ **ਪਮਾਦੋ,** ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨਰਸੋ, ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋਤਿ ਏਵੰ ਇਮੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਲਕ੍ਖਣਾਦੀਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਕੋਧੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** (ਵਿਭ॰ ੯੯੧) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਵਿਸੇਸਤੋ ਚੇਤ੍ਥ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਲਾਭਿਨੋ ਕੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਕਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕੋਧੋ **ਕੋਧੋ**ਯੇਵ, ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ **ਉਪਨਾਹੋ**। ਸੋ ਏਵੰ ਕੁਦ੍ਧੋ ਉਪਨਯ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਲਾਭਿਨੋ ਗੁਣੇ ਮਕ੍ਖੇਤਿ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸੋਤਿ ਚ ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਮਕ੍ਖੋ ਚ ਪਲ਼ਾਸੋ ਚ, ਏਵੰ ਮਕ੍ਖੀ ਪਲ਼ਾਸੀ ਤਸ੍ਸ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾਦੀਸੁ ਕਿਂ ਇਮਸ੍ਸ ਇਮਿਨਾਤਿ ਇਸ੍ਸਤਿ ਪਦੁਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਇਸ੍ਸਾ**। ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ਕਾਚਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਤੇਨ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵੰ ਨ ਸਹਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ **ਮਚ੍ਛੇਰੰ**। ਲਾਭਹੇਤੁ ਖੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਦੋਸੇ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਮਾਯਾ**। ਅਸਨ੍ਤੇਪਿ ਗੁਣੇ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਇਦਮਸ੍ਸ **ਸਾਠੇਯ੍ਯੰ**। ਸੋ ਏਵੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਚੇ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਲਾਭਂ ਲਭਤਿ, ਤੇਨ ਥਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਅਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੋ, ਨਯਿਦਂ ਏਵੰ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਓਵਦਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਥਮ੍ਭੋ**। ਸਚੇ ਪਨ ਨਂ ਕੋਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਤਿ ''ਨਯਿਦਂ ਏਵੰ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਸਾਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਭਾਕੁਟਿਕਮੁਖੋ ''ਕੋ ਮੇ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਪਸਯ੍ਹ ਭਾਣੀ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਸਾਰਮ੍ਭੋ**। ਤਤੋ ਥਮ੍ਭੇਨ ''ਅਹਮੇਵ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਮਾਨੀ ਹੋਤਿ। ਸਾਰਮ੍ਭੇਨ ''ਕੇ ਇਮੇ''ਤਿ ਪਰੇ ਅਤਿਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਅਤਿਮਾਨੀ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਮਾਨੋ** ਚ **ਅਤਿਮਾਨੋ** ਚ। ਸੋ ਤੇਹਿ ਮਾਨਾਤਿਮਾਨੇਹਿ ਜਾਤਿਮਦਾਦਿਅਨੇਕਰੂਪਂ ਮਦਂ ਜਨੇਤਿ। ਮਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਕਾਮਗੁਣਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਪਮਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਮਦੋ** ਚ **ਪਮਾਦੋ** ਚਾਤਿ।

ਏਵੰ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦੋ ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਾਪਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਏਵਰੂਪੇਹਿ। ਏਵੰ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਪਹਾਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਹਾਨੁਪਾਯੋ ਪਾਠਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸੋਯੇਵ।

ਞਾਣਪਰਿਚਯਪਾਟਵਤ੍ਥਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਯਂ ਭੇਦੋ ਚ ਕਮੋ ਚ ਭਾਵਨਾਨਯੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਭੇਦੋ** ਤਾਵ, ਅਯਞ੍ਹਿ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਪਟਿਪਦਾ ਕਦਾਚਿ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਸਤ੍ਤਙ੍ਗਿਕੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਠਮਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਅਵਸੇਸਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਙ੍ਗਿਕੋ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸਤੋ ਪਨਿਧ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਤੋ ਪਰਞ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗਙ੍ਗਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵੰ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਭੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਕੁਸਲਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸੇਟ੍ਠਾ, ਯਥਾਹ ''ਪਞ੍ਞਾ ਹਿ ਸੇਟ੍ਠਾ ਕੁਸਲਾ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੨.੧੭.੮੧)। ਕੁਸਲਵਾਰੇ ਚ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ, ਯਥਾਹ ''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੩੬) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਯਥਾ ਚਾਹ ''ਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ। ਤਪ੍ਪਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ ਸੇਸਙ੍ਗਾਨਿ, ਯਥਾਹ ''ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਹੋਤਿ... ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਸਤਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ ਪਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੪੧)। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਕਮੇਨ ਏਤਾਨਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ **ਕਮੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਭਾਵਨਾਨਯੋਤਿ ਕੋਚਿ ਸਮਥਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਕੋਚਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਸਮਥਂ। ਕਥਂ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਠਮਂ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿਂ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਅਯਂ ਸਮਥੋ; ਸੋ ਤਞ੍ਚ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। ਇਤਿ ਪਠਮਂ ਸਮਥੋ, ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ‘‘ਸਮਥਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵੇਤੀ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਮਥਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵਯਤੋ ਮਗ੍ਗੋ ਸਞ੍ਜਾਯਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਆਸੇਵਤਿ ਭਾਵੇਤਿ ਬਹੁਲੀਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਆਸੇਵਤੋ ਭਾਵਯਤੋ ਬਹੁਲੀਕਰੋਤੋ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਸਯਾ ਬਜਨ੍ਤੀਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਮਥਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵੇਤਿ।

ਇਧ ਪਨੇਕਚ੍ਚੋ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸਮਥਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾਵ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਗ੍ਗਤਾ, ਅਯਂ ਸਮਥੋ। ਇਤਿ ਪਠਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮਥੋ। ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ‘‘ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਸਮਥਂ ਭਾਵੇਤੀ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਸਮਥਂ ਭਾਵਯਤੋ ਮਗ੍ਗੋ ਸਞ੍ਜਾਯਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਆਸੇਵਤਿ...ਪੇ॰... ਬਹੁਲੀਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਆਸੇਵਤੋ...ਪੇ॰... ਅਨੁਸਯਾ ਬਜਨ੍ਤੀਹੋਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੭੦; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੧), ਏਵਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਸਮਥਂ ਭਾਵੇਤਿ।

ਸਮਥਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵਯਤੋਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਸਮਥਂ ਭਾਵਯਤੋਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਯੁਗਨਦ੍ਧਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਭਾਵਨਾਨਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਭਯਭੇਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਯਭੇਰਵਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਅਥਾ**ਤਿ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਖੋ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇ, ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਾਰੇ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣੀ**ਤਿ ਨੇਤਂ ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਕਤਨਾਮਂ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਠਾਨਨ੍ਤਰਪਟਿਲਾਭਲਦ੍ਧਂ। ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਿਰ ਨਾਮੇਤਂ ਪੁਰੋਹਿਤਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞਾ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਜਾਨੁਸ੍ਸੋਣੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਅਣਤੀਤਿ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ,** ਮਨ੍ਤੇ ਸਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਮੇਵ ਹਿ ਜਾਤਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਵਚਨਂ। ਅਰਿਯਾ ਪਨ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।

ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ **ਯੇਨਾ**ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਤ੍ਥ ਭਗਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਭਗਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਕੇਨ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਭਗਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋ? ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਗੁਣਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ, ਸਾਦੁਫਲੂਪਭੋਗਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਦਿਜਗਣੇਹਿ ਨਿਚ੍ਚਫਲਿਤਮਹਾਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ।

ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਚ ਗਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਪਰਿਯੋਸਾਨਦੀਪਨਂ। ਅਥ ਵਾ ਏਵਂ ਗਤੋ ਤਤੋ ਆਸਨ੍ਨਤਰਂ ਠਾਨਂ ਭਗਵਤੋ ਸਮੀਪਸਙ੍ਖਾਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਖਮਨੀਯਾਦੀਨਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਤੇਨ, ਏਵਂ ਸੋਪਿ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮੋਦੋ ਅਹੋਸਿ, ਸੀਤੋਦਕਂ ਵਿਯ ਉਣ੍ਹੋਦਕੇਨ ਸਮ੍ਮੋਦਿਤਂ ਏਕੀਭਾਵਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਯਾਯ ਚ ‘‘ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਖਮਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ’’ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਕਥਾਯ ਸਮ੍ਮੋਦਿ, ਤਂ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਸਙ੍ਖਾਤਸਮ੍ਮੋਦਜਨਨਤੋ ਸਮ੍ਮੋਦਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਚ **ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ,** ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮਧੁਰਤਾਯ ਸੁਚਿਰਮ੍ਪਿ ਕਾਲਂ ਸਾਰੇਤੁਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਰਹਰੂਪਤੋ ਸਰਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ ਚ **ਸਾਰਾਣੀਯਂ**।

ਸੁਯਜਮਾਨਸੁਖਤੋ ਚ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ, ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਯਮਾਨਸੁਖਤੋ ਚ ਸਾਰਣੀਯਂ। ਤਥਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ, ਅਤ੍ਥਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯ ਸਾਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੇਕੇਹਿ ਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨਤ੍ਥੇਨ ਆਗਤੋ, ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਕਾਮੋ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ।

ਏਕਮਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ''ਵਿਸਮਂ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੭੦) ਵਿਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਨਿਸੀਦੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਵਾ ਏਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਨਿਸੀਦੀ**ਤਿ ਉਪਾਵਿਸਿ। ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਹਿ ਪੁਰਿਸਾ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨਕੁਸਲਤਾਯ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ।

ਕਥਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਨ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਛ ਨਿਸਜ੍ਜਦੋਸੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਅਤਿਦੂਰਂ ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਂ ਉਪਰਿਵਾਤਂ ਉਨ੍ਨਤਪਦੇਸਂ ਅਤਿਸਮ੍ਮੁਖਂ ਅਤਿਪਚ੍ਛਾਤਿ। ਅਤਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹਿ ਸਚੇ ਕਥੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਂ ਕਰੋਤਿ। ਉਪਰਿਵਾਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਰੀਰਗਨ੍ਧੇਨ ਬਾਧਤਿ। ਉਨ੍ਨਤਪ੍ਪਦੇਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਗਾਰਵਂ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਅਤਿਸਮ੍ਮੁਖਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਚੇ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਚਕ੍ਖੁਂ ਆਹਚ੍ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਅਤਿਪਚ੍ਛਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਚੇ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਗੀਵਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਏਤੇ ਛ ਨਿਸਜ੍ਜਦੋਸੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦੀ''ਤਿ।

ਯੇਮੇਤਿ ਯੇ ਇਮੇ। **ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਨਾਮ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੇ ਅਗ੍ਗਕੁਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੯੪) ਏਵਂ ਆਗਤਾ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਪ੍ਪਸੁਤਾ **ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ। ''ਯੇ ਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੮) ਏਵਂ ਆਗਤਾ ਪਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕੁਲੇ ਪਸੁਤਾਪਿ ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ **ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ। ਇਧ ਪਨ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਯੇਵ।

ਸਦ੍ਧਾਤਿ ਸਦ੍ਧਾਯ। **ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਗਾਰਤੋ। **ਅਨਗਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਞ੍ਚ। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਿ ਹਿ ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਅਗਾਰਿਯਨ੍ਤਿ **ਅਨਗਾਰਿਯਾ,** ਅਗਾਰਸ੍ਸ ਹਿਤਂ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿਕਮ੍ਮਮੇਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਨਤ੍ਥੇਤਸ੍ਸ ਅਗਾਰਨ੍ਤਿ ਅਨਗਾਰੋ, ਅਨਗਾਰਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਅਨਗਾਰਿਯਂ। **ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ**ਤਿ ਉਪਗਤਾ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਨਗਾਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਵਾ ਉਪਗਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ**ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਗਾਮੀ ਨਾਯਕੋ। **ਬਹੁਕਾਰੋ**ਤਿ ਹਿਤਕਿਰਿਯਾਯ ਬਹੂਪਕਾਰੋ। **ਭਵਂ ਤੇਸਂ ਗੋਤਮੋ ਸਮਾਦਪੇਤਾ**ਤਿ ਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਅਧਿਸੀਲਾਦੀਨਿ ਗਾਹੇਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤਾ। **ਸਾ ਜਨਤਾ**ਤਿ ਸੋ ਜਨਸਮੂਹੋ। **ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਗਤਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਯਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਯਂਖਨ੍ਤਿਕੋ ਯਂਰੁਚਿਕੋ, ਤੇਪਿ ਤਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤਂਖਨ੍ਤਿਕਾ ਤਂਰੁਚਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਏਵਮਾਹਾਤਿ? ਏਸ ਕਿਰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੇਕੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਨ੍ਤੇ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਪਰਿਚਾਰਿਯਮਾਨੇ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਾਰਕ੍ਖੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਤੇ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਤੋ ਮਧੁਰਰਸਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਯ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਪਰਮਤਾਯ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੇ ਆਰਞ੍ਞਕੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਕੇਨਚਿ ਅਰਕ੍ਖਿਯਮਾਨੇਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਙ੍ਕਿਤਾਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੇ ਹਟ੍ਠਪਹਟ੍ਠੇ ਉਦਗ੍ਗੁਦਗ੍ਗੇ ਅਦ੍ਦਸ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਚ ਇਮੇਸਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ''ਅਯਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ''ਸਮਣਂ ਗੋਤਮ''ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤਿ ਪਸਾਦਂ ਅਲਤ੍ਥ। ਸੋ ਤਂ ਪਸਾਦਂ ਨਿਵੇਦੇਤੁਂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ।

ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਂ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨ੍ਤੋ ਚ **ਏਵਮੇਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਾਨੁਮੋਦਨਤ੍ਥੋਯੇਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ। **ਮਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ। **ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਯੇਵ। ਨ ਇਣਟ੍ਟਾ

ਨ ਭਯਟ੍ਠਾਤਿਆਦੀਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਈਦਿਸਾਨੰਯੇਵ ਹਿ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ, ਨ ਇਤਰੇਸੰ। **ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਾਨਿ ਹੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਿਤੁੰ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ ਦੁਸ੍ਸਹਾਨਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖੇਹਿ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹਿਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥਾਨੀ**ਤਿ ਅਰਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ, ''ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਇਨ੍ਦਖਿਲਾ ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਅਰਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾਪਿ ਯਨ੍ਤੰ ''ਪਞ੍ਚਧਨੁਸਤਿਕੰ ਪਚ੍ਛਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਆਰਞ੍ਞਕਙ੍ਗਨਿਪ੍ਫਾਦਕੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਦੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਅਨੁਪਚਾਰਟ੍ਠਾਨੰ, ਯਤ੍ਥ ਨ ਕਸੀਯਤਿ ਨ ਵਪੀਯਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ ''ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦੂਰਾਨਮੇਤੰ ਸੇਨਾਸਨਾਨੰ ਅਧਿਵਚਨੰ, ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵਨਸਣ੍ਡਾਨਮੇਤੰ ਸੇਨਾਸਨਾਨੰ, ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਭਿੰਸਨਕਾਨਮੇਤੰ, ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਸਲੋਮਹੰਸਾਨਮੇਤੰ, ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਮੇਤੰ, ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਨ ਮਨੁਸ੍ਸੂਪਚਾਰਾਨਮੇਤੰ ਸੇਨਾਸਨਾਨੰ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਮੇਕੰ ਪਰਿਯਾਯੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀ। **ਪਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਿ ਅਤਿਦੂਰਾਨਿ। **ਦੁਕ੍ਕਰੰ ਪਵਿਵੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਵਿਵੇਕੰ ਦੁਕ੍ਕਰੰ। **ਦੁਰਭਿਰਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਰਮਿਤੁੰ ਨ ਸੁਖੰ। **ਏਕਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਕੀਭਾਵੇ। ਕਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ? ਕਾਯਵਿਵੇਕੇ ਕਤੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਰਮਾਪੇਤੁੰ ਦੁਕ੍ਕਰੰ। ਦ੍ਵਯੰਦ੍ਵਯਾਰਾਮੋ ਹਿ ਅਯੰ ਲੋਕੋਤਿ। ਹਰਨ੍ਤਿ **ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਹਰਨ੍ਤਿ ਵਿਯ ਘਸਨ੍ਤਿ ਵਿਯ। **ਮਨੇ**ਤਿ ਮਨੰ। **ਸਮਾਧਿੰ ਅਲਭਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿੰ ਵਾ ਅਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿੰ ਵਾ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਕਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ? ਈਦਿਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਿਣਪਣ੍ਣਮਿਗਾਦਿਸਦ੍ਦੇਹਿ ਵਿਵਿਧੇਹਿ ਚ ਭਿੰਸਨਕੇਹਿ ਵਨਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੇ (ਵਿਭ॰ ੫੨੯) ਵਿਮ੍ਹਿਤੋ ਆਹ।

ਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਵਾਰਕਥਾ

੩੫. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ''ਏਵਮੇਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਤੰ ਤੰ ਵਚਨੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਸੋਲ਼ਸਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣਪਰਿਗ੍ਗਹਰਹਿਤਾਨੰਯੇਵ ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਾਨਿ, ਨ ਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣਪਰਿਗ੍ਗਾਹਯੁਤ੍ਤਾਨੰ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਤਾਦਿਸੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਾਦਿਸਾਨੰ ਸੇਨਾਸਨਾਨੰ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ, **ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਖੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸਮ੍ਬੋਧਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਬੋਧਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਵ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਚਤੁਸਚ੍ਚਸ੍ਸ। **ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ**ਤਿ ਬੁਜ੍ਝਨਕਸਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁੰ ਅਰਹਸਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ, ਬੋਧਿਯਾ ਵਾ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਲਗ੍ਗਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ। ਦੀਪਙ੍ਕਰਸ੍ਸ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਮੂਲੇ ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸਮੋਧਾਨੇਨ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮਿਦ੍ਧਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਬੋਧਿਯਾ ਸਤ੍ਤੋ ਲਗ੍ਗੋ ''ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਮਯਾ ਏਸਾ''ਤਿ ਤਦਧਿਗਮਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮੰ ਅਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋਯੇਵ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਮਯ੍ਹੰ। **ਯੇ ਖੋ ਕੇਚਿ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ**ਤਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਤਾ ਵਾ ਭੋਵਾਦਿਨੋ ਵਾ।

ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਨਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸਨ੍ਦੋਸਹੇਤੂ**ਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੋਸਸ੍ਸ ਹੇਤੁ, ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਕਾਰਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਹਵੇ**ਤਿ ਏਕੰਸਵਚਨੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਅਕੁਸਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਵਜ੍ਜੰ ਅਕ੍ਖੇਮਞ੍ਚ। **ਭਯਭੇਰਵ**ਨ੍ਤਿ ਭਯਞ੍ਚ ਭੇਰਵਞ੍ਚ। ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸਸ੍ਸ ਚ ਭਯਾਨਕਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਤਤ੍ਰ **ਭਯੰ** ਸਾਵਜ੍ਜਟ੍ਠੇਨ ਅਕੁਸਲੰ, **ਭੇਰਵੰ** ਅਕ੍ਖੇਮਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ। ਕਥੰ? ਤੇ ਹਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਮਯੰ ਅਯੁਤ੍ਤਮਕਮ੍ਹਾ, ਸਚੇ ਨੋ ਤੇ ਜਾਨੇਯ੍ਯੁੰ, ਯੇਸੰ ਅਪਰਜ੍ਝਿਮ੍ਹਾ, ਇਦਾਨਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨੰ ਆਪਾਦੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਗੁਮ੍ਬਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਤੇ ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਤਿਣਸਦ੍ਦੰ ਵਾ ਪਣ੍ਣਸਦ੍ਦੰ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਇਦਾਨਿਮ੍ਹਾ ਨਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਤਸਨ੍ਤਿ

ਵਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਿ, ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤਾ ਵਿਯ ਬਦ੍ਧਾ ਵਧਿਤਾ ਵਿਯ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਤੰ ਭਯਭੇਰਵੰ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮਾਰੋਪਨਟ੍ਠੇਨ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ।

ਨ ਖੋ ਪਨਾਹੰ…ਪੇ॰… ਪਟਿਸੇਵਾਮੀਤਿ ਅਹੰ ਖੋ ਪਨ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ ਪਨ੍ਤਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਨ ਪਟਿਸੇਵਾਮਿ। **ਯੇ ਹਿ** ਵੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੋਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। **ਅਰਿਯਾ** ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾ ਚ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਈਦਿਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਤੇਸਮਹੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਅਹਮ੍ਪਿ ਏਕੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਹਿ ਗਹਟ੍ਠੋਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਪਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋਵ ਹੋਤਿ। **ਭਿਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਪਲ੍ਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ੍ਨਲੋਮਤੰ, ਖੇਮੰ ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਪਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਿੰ, ਅਤਿਰੇਕੰ ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵੰ ਅਤਿਰੇਕੇਨ ਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵਮਾਪਜ੍ਜਿਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ।

ਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਵਾਰਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵਚੀਕਮ੍ਮਨ੍ਤਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬. ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਨ੍ਤਵਾਰੇ ਤਾਵ **ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਚੀਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਿਨਾ ਵਚੀਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। ਤੇ ਕਥੰ ਭਯਭੇਰਵੰ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ? ਤੇ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਯ ਮਿਤ੍ਤਭੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਫਰੁਸਵਾਚਾਯ ਪਰੇਸੰ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਮਮ੍ਮਾਨਿ ਤੁਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਾਚਾਯ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨੰ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ''ਮਯੰ ਅਯੁਤ੍ਤਮਕਮ੍ਹਾ, ਸਚੇ ਨੋ ਤੇ ਜਾਨੇਯ੍ਯੁੰ, ਯੇਸੰ ਅਪਰਜ੍ਝਿਮ੍ਹਾ, ਇਦਾਨਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨੰ ਪਾਪੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਗੁਮ੍ਬਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਤੇ ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਤਿਣਸਦ੍ਦੰ ਵਾ ਪਣ੍ਣਸਦ੍ਦੰ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿਮ੍ਹਾ ਨਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਤਸਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤਾ ਵਿਯ ਬਦ੍ਧਾ ਵਧਿਤਾ ਵਿਯ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਤੰ ਭਯਭੇਰਵੰ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮਾਰੋਪਨਟ੍ਠੇਨ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਪਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ।

ਮਨੋਕਮ੍ਮਨ੍ਤਵਾਰੇ **ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮਨੋਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਿਨਾ ਮਨੋਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। ਤੇ ਕਥੰ ਭਯਭੇਰਵੰ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ? ਤੇ ਪਰੇਸੰ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤੇਸੁ ਭਣ੍ਡੇਸੁ ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਸਮਲੋਭੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਰਸਤ੍ਤੇ ਮਿਚ੍ਛਾਦਸ੍ਸਨੰ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਯੰ ਅਯੁਤ੍ਤਮਕਮ੍ਹਾ…ਪੇ॰… ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮਾਰੋਪਨਟ੍ਠੇਨ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ।

ਆਜੀਵਵਾਰੇ **ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਜੀਵਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਦੂਤਕਮ੍ਮਵਡ੍ਢਿਪਯੋਗਾਦਿਨਾ ਏਕਵੀਸਤਿਅਨੇਸਨਭੇਦੇਨ ਆਜੀਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। ਤੇ ਕਥੰ ਭਯਭੇਰਵੰ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ? ਤੇ ਏਵੰ ਜੀਵਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਣਨ੍ਤਿ – ''ਸਾਸਨਸੋਧਕਾ ਕਿਰ ਤੇਪਿਟਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਸਨੰ ਸੋਧੇਤੁੰ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ, ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਸ੍ਵੇ ਵਾ ਇਧਾਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਰੇ ਵਾ…ਪੇ॰… ਤਸਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਾ ਵਿਯ ਓਦਾਤਵਤ੍ਥਨਿਵਾਸਿਤਾ ਵਿਯ ਚ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਸੇਸੰ ਤਾਦਿਸਮੇਵ।

੩੭. ਇਤੋ ਪਰੰ **ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੂ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਬ੍ਯਾਪਾਦਾ ਮਨੋਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਤਥਾਪਿ ਨੀਵਰਣਵਸੇਨ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੂ**ਤਿ ਪਰਭਣ੍ਡਾਦਿਅਭਿਜ੍ਝਾਯਨਸੀਲਾ। **ਕਾਮੇਸੁ ਤਿਬ੍ਬਸਾਰਾਗਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਬਹਲਕਿਲੇਸਰਾਗਾ, ਤੇ ਕਥੰ ਭਯਭੇਰਵੰ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ? ਤੇ ਅਵਵਤ੍ਥਿਤਾਰਮ੍ਮਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਅਵਵਤ੍ਥਿਤਾਰਮ੍ਮਣਾਨੰ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾਨੰ ਦਿਵਾ ਦਿਟ੍ਠੰ ਰਤ੍ਤਿੰ ਭਯਭੇਰਵੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ – ''ਤੇ ਆਕੁਲਚਿਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਤਸਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਿ, ਰਜ੍ਜੁੰ ਵਾ ਲਤੰ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਖਾਣੂੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖਸਞ੍ਞਿਨੋ, ਥਲੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਤੰ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਸਪ੍ਪਾਦੀਹਿ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨੰ ਆਪਾਦਿਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਸੇਸੰ ਤਾਦਿਸਮੇਵ।

੩੮. ਬਜਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾਤਿ ਪਕਤਿਭਾਵਵਿਜਹਨੇਨ ਵਿਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ। ਕਿਲੇਸਾਨੁਗਤਞ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਕਤਿਭਾਵਂ ਵਿਜਹਤਿ, ਪੁਰਾਣਭਤ੍ਤਬਜਞ੍ਜਨਂ ਵਿਯ ਪੂਤਿਕਂ ਹੋਤਿ। **ਪਦੁਟ੍ਠਮਨਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ**ਤਿ ਪਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ, ਅਭਦ੍ਦਕੇਨ ਪਰੇਸਂ ਅਨਤ੍ਥਜਨਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਕਥਂ ਭਯਭੇਰਵਂ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ? ਭਯਭੇਰਵਾਵ੍ਹਾਯਨਂ ਇਤੋ ਪਭੁਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਕ੍ਖਾਮ। **ਨ ਖੋ ਪਨਾਹਂ ਬਜਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਅਹਂ ਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਈਦਿਸਾ ਹਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਦੋਸਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗੁਣਾ ਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਾ।

੩੯. ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਗੇਲਞ੍ਞਭੂਤੇਨ ਥਿਨੇਨ ਸੇਸਨਾਮਕਾਯਗੇਲਞ੍ਞਭੂਤੇਨ ਮਿਦ੍ਧੇਨ ਚ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਾ, ਅਭਿਭੂਤਾ ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਨਿਦ੍ਦਾਬਹੁਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੪੦. ਉਦ੍ਧਤਾਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਪਕਤਿਕਾ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਮਾਨਚਿਤ੍ਤਾ, ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇਨ ਹਿ ਏਕਾਰਮ੍ਮਣੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਤਿ ਧਜਯਟ੍ਠਿਯਂ ਵਾਤੇਨ ਪਟਾਕਾ ਵਿਯ। **ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨਿਬ੍ਬੁਤਚਿਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਗਹੇਤ੍ਵਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੪੧. ਕਙ੍ਖੀ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਮੇਵਿਦਂ ਪਞ੍ਚਮਂ ਨੀਵਰਣਂ। ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਇਦਨ੍ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਙ੍ਖਨਤੋ ਕਙ੍ਖਾ, ਇਦਮੇਵਿਦਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਛੇਤ੍ਵਂ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵਤੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ''ਕਙ੍ਖੀ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

੪੨. ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਕਾ ਪਰਵਮ੍ਭੀਤਿ ਯੇ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਕ੍ਕਂਸੇਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਉਚ੍ਚੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਪਰਞ੍ਚ ਵਮ੍ਭੇਨ੍ਤਿ ਗਰਹਨ੍ਤਿ ਨਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਨੀਚੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤੇ ਕਥਂ ਭਯਭੇਰਵਂ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ? ਤੇ ਪਰੇਹਿ ''ਅਸੁਕੋ ਚ ਕਿਰ ਅਸੁਕੋ ਚ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਕ੍ਕਂਸੇਨ੍ਤਿ, ਅਮ੍ਹੇ ਗਰਹਨ੍ਤਿ, ਦਾਸੇ ਵਿਯ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਗਣ੍ਹਥ ਨੇ''ਤਿ ਅਨੁਬਦ੍ਧਾ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਗੁਮ੍ਬਨ੍ਤਰੇ ਵਾਤਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸਦਿਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

੪੩. ਛਮ੍ਭੀਤਿ ਕਾਯਥਮ੍ਭਨਲੋਮਹਂਸਨਕਰੇਨ ਥਮ੍ਭੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਭੀਰੁਕਜਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਭੀਰੁਕਪਕਤਿਕਾ, ਗਾਮਦਾਰਕਾ ਵਿਯ ਭਯਬਹੁਲਾ ਅਸੂਰਾ ਕਾਤਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੪੪. ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ **ਲਾਭੋ,** ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸਕ੍ਕਾਰੋ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਕਾਰੋ, ਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਹਿ ਪਣੀਤਪਣੀਤਾ ਸੁਨ੍ਦਰਸੁਨ੍ਦਰਾ ਚ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਸਕ੍ਕਾਰਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯਾ ਚ ਪਰੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਰਵਕਿਰਿਯਾ ਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹਿ ਵਾ ਪੂਜਾ। **ਸਿਲੋਕੋ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਭਣਨਂ ਏਤਂ , ਲਾਭਞ੍ਚ ਸਕ੍ਕਾਰਞ੍ਚ ਸਿਲੋਕਞ੍ਚ **ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਂ। ਨਿਕਾਮਯਮਾਨਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ। ਭਯਭੇਰਵਾਵ੍ਹਾਯਨਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁਵਾਰਸਦਿਸਮੇਵ। ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਕਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਿਯਗਾਮਿਕਵਤ੍ਥੁਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ –

ਏਕੋ ਕਿਰ ਪਿਯਗਾਮਿਕੋ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਧੁਤਙ੍ਗਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਲਾਭਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਧੁਤਙ੍ਗਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਲਾਭਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸੋਸਾਨਿਕਙ੍ਗਂ ਸਮਾਦਾਯ ਸੁਸਾਨੇ ਵਸਤਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਏਕੋ ਕਮ੍ਮਮੁਤ੍ਤੋ ਜਰਗ੍ਗਵੋ ਦਿਵਾ ਗੋਚਰੇ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਸਾਨੇ ਪੁਪ੍ਫਗੁਮ੍ਬੇ ਸੀਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰੋਮਨ੍ਥਯਮਾਨੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਪਿਯਗਾਮਿਕੋ ਰਤ੍ਤਿਂ ਚਙ੍ਕਮਨਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਹਨੁਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਅਦ੍ਧਾ ਮਂ ਲਾਭਗਿਦ੍ਧੋ ਏਸ ਸੁਸਾਨੇ ਵਸਤੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਦੇਵਰਾਜਾ ਵਿਹੇਠੇਤੁਂ ਆਗਤੋ''ਤਿ, ਸੋ ਜਰਗ੍ਗਵਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਸਪ੍ਪੁਰਿਸ ਦੇਵਰਾਜ ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਏਕਰਤ੍ਤਿਂ ਖਮ, ਸ੍ਵੇ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਏਵਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਤੋ ਸੂਰਿਯੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਯਾ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਲਾਪੇਸਿ ''ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਮਂ ਭਿਂਸਾਪੇਸੀ''ਤਿ।

੪੫. **ਕੁਸੀਤਾ**ਤਿ ਕੋਸਜ੍ਜਾਨੁਗਤਾ। **ਹੀਨਵੀਰਿਯਾ**ਤਿ ਹੀਨਾ ਵੀਰਿਯੇਨ ਵਿਰਹਿਤਾ ਵਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਨਿਬ੍ਬੀਰਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੁਸੀਤਾ ਕਾਯਿਕਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਵਿਰਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਹੀਨਵੀਰਿਯਾ ਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਵਿਰਹਿਤਾ। ਤੇ ਆਰਮ੍ਮਣਵਵਤ੍ਥਾਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਅਵਵਤ੍ਥਿਤਾਰਮ੍ਮਣਾਨਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਮੇਵ।

੪੬. **ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਨਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ। **ਅਸਮ੍ਪਜਾਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਰਹਿਤਾ, ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ‘‘ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤੀਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਤਿਭਾਜਨਿਯਮੇਵੇਤਂ। ਪਞ੍ਞਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਤਿਦੁਬ੍ਬਲਜਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਦੁਵਿਧਾ ਹਿ ਸਤਿ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਬਲਵਤੀ, ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਦੁਬ੍ਬਲਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਾਪਿ ਤੇਸਂ ਸਤਿ ਹੋਤਿ, ਤਦਾਪਿ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨਨ੍ਤਾ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀਯੇਵ ਤੇ, ਦੁਬ੍ਬਲਾਯ ਸਤਿਯਾ ਸਤਿਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤੁਂ ‘‘ਅਸਮ੍ਪਜਾਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇ ਏਵਂ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨਾ ਆਰਮ੍ਮਣਵਵਤ੍ਥਾਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਮੇਵ।

੪੭. **ਅਸਮਾਹਿਤਾ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿਵਿਰਹਿਤਾ। **ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਉਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ। ਸਮਾਧਿਵਿਰਹੇਨ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸੇਨ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇਨ ਤੇਸਂ ਸਮਾਧਿਵਿਰਹਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਪਰਿਬ੍ਭਮਤਿ, ਵਨਮਕ੍ਕਟੋ ਵਿਯ ਵਨਸਾਖਾਸੁ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇਨ ਏਕਾਰਮ੍ਮਣੇ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਨ ਤੇ ਏਵਂ ਅਸਮਾਹਿਤਾ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਆਰਮ੍ਮਣਵਵਤ੍ਥਾਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਮੇਵ।

੪੮. **ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਪਞ੍ਞਾ ਪਨ ਦੁਟ੍ਠਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਏਲ਼ਮੂਗਾ**ਤਿ ਏਲਮੁਖਾ, ਖ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਗ-ਕਾਰੋ ਕਤੋ। ਲਾਲਮੁਖਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾਨਞ੍ਹਿ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨਂ ਲਾਲਾ ਮੁਖਤੋ ਗਲਤਿ, ਲਾਲਾ ਚ ਏਲਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਪਸ੍ਸੇਲਮੂਗਂ ਉਰਗਂ ਦੁਜ੍ਜਿਵ੍ਹ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ‘‘ਏਲਮੂਗਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏਲਮੁਖਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ‘‘ਏਲਮੂਗਾ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਅਪਰੇ ‘‘ਏਲਮੁਕਾ’’ਤਿਪਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ‘‘ਏਲਮੁਖਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇ ਕਥਂ ਭਯਭੇਰਵਂ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ? ਤੇ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ ਏਲ਼ਮੂਗਾ ਆਰਮ੍ਮਣਵਵਤ੍ਥਾਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਅਵਵਤ੍ਥਿਤਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾਨਂ ਦਿਵਾ ਦਿਟ੍ਠਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਭਯਭੇਰਵਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ ‘‘ਤੇ ਆਕੁਲਚਿਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਤਸਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਿ, ਰਜ੍ਜੁਂ ਵਾ ਲਤਂ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਖਾਣੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖਸਞ੍ਞਿਨੋ, ਥਲਂ ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਂ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਸਪ੍ਪਾਦੀਹਿ ਅਨਯਵ੍ਯਸਨਂ ਆਪਾਦਿਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਤਂ ਭਯਭੇਰਵਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮਾਰੋਪਨਟ੍ਠੇਨ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਹਮਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ, ਨ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਇਮੇਸੁ ਸੋਲ਼ਸਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣਵਵਤ੍ਥਾਨਪਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਵਚੀਕਮ੍ਮਨ੍ਤਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੋਲ਼ਸਟ੍ਠਾਨਾਰਮ੍ਮਣਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

ਭਯਭੇਰਵਸੇਨਾਸਨਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯. **ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ? ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਕਿਰ ਇਮਾਨਿ ਸੋਲ਼ਸਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ ਭਯਭੇਰਵਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਭਯਭੇਰਵਂ ਨਾਮ ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਰਤ੍ਤੀਸੁ ਏਵਰੂਪੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਗਵੇਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਭਯਭੇਰਵਗਵੇਸਨਮਕਾਸਿ, ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਇਦਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਾ ਤਾ**ਤਿ ਉਭਯਮੇਤਂ ਰਤ੍ਤੀਨਂਯੇਵ ਉਦ੍ਦੇਸਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨਂ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਭੀ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਥੇ ਉਪਸਗ੍ਗੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾਤਿ ਚਨ੍ਦਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਚਨ੍ਦਪਰਿਕ੍ਖਯੇਨਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਞਾਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ

ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤਾਤਿ ਲਕ੍ਖਣੀਯਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ, ਉਪੋਸਥਸਮਾਦਾਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿਕਰਣਤ੍ਥੰ ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਤਿ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਪਭੁਤਿ ਚਤੁਦ੍ਦਸਨ੍ਨੰ ਪੂਰਣੀ ਏਕਾ ਰਤ੍ਤਿ। ਏਵੰ **ਪਞ੍ਚਦਸੀ ਅਟ੍ਠਮੀ** ਚ। **ਪਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ। ਏਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਕਤ੍ਵਾ ਛ ਰਤ੍ਤਿਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਵਚਨੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ ''ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਦਸੀ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਮੀ''ਤਿ। ਅਥ ਪਞ੍ਚਮੀ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹਿਤਾਤਿ? ਅਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ। ਬੁਦ੍ਧੇ ਕਿਰ ਭਗਵਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇਪਿ ਪਞ੍ਚਮੀ ਅਨਭਿਲਕ੍ਖਿਤਾਯੇਵ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਪਨ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁੰ ''ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੰ ਚਿਰੇਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮੀਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਦਿਵਸੰ ਠਪੇਸੁੰ, ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਸਾ ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤਾ ਜਾਤਾ, ਏਵੰ ਅਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ ਏਤ੍ਥ ਨ ਗਹਿਤਾਤਿ।

ਤਥਾਰੂਪਾਸੂਤਿ ਤਥਾਵਿਧਾਸੁ। **ਆਰਾਮਚੇਤਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਾਰਾਮਫਲਾਰਾਮਾਦਯੋ ਆਰਾਮਾ ਏਵ ਆਰਾਮਚੇਤਿਯਾਨਿ। ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਟ੍ਠੇਨ ਹਿ **ਚੇਤਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਪੂਜਨੀਯਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਵਨਚੇਤਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਬਲਿਹਰਣਵਨਸਣ੍ਡਸੁਭਗਵਨਦੇਵਸਾਲਵਨਾਦੀਨਿ ਵਨਾਨਿਯੇਵ ਵਨਚੇਤਿਯਾਨਿ। **ਰੁਕ੍ਖਚੇਤਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਗਾਮਨਿਗਮਾਦਿਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪੂਜਨੀਯਰੁਕ੍ਖਾਯੇਵ ਰੁਕ੍ਖਚੇਤਿਯਾਨਿ। ਲੋਕਿਯਾ ਹਿ ਦਿਬ੍ਬਾਧਿਵਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਤੇਸੁਯੇਵ ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਰਾਮਵਨਰੁਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤੀਕਰੋਨ੍ਤਿ , ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ **ਚੇਤਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਭਿੰਸਨਕਾਨੀ**ਤਿ ਭਯਜਨਕਾਨਿ, ਪਸ੍ਸਤੋਪਿ ਸੁਣਤੋਪਿ ਭਯੰ ਜਨੇਨ੍ਤਿ। **ਸਲੋਮਹੰਸਾਨੀ**ਤਿ ਸਹੇਵ ਲੋਮਹੰਸੇਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਪਵਿਸਮਾਨਸ੍ਸੇਵ ਲੋਮਹੰਸਜਨਨਤੋ। **ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਪਸ੍ਸੇਯ**ਜਨ੍ਤਿ ਅਪਿ ਨਾਮ ਤੰ ਭਯਭੇਰਵੰ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਮੇਵ। **ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨਾ**ਤਿ, ''ਏਤਦਹੋਸਿ ਯੰਨੂਨਾਹ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਚਿਨ੍ਤਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਲੇਨ।

ਤਤ੍ਥ ਚ ਮੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਵਿਹਰਤੋਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਯੰ ਯੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਆਯਾਚਨਉਪਹਾਰਕਰਣਾਰਹੰ ਯਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨੰ ਪੁਪ੍ਫਧੂਪਮੰਸਰੁਹਿਰਵਸਾਮੇਦਪਿਹਕਪਪ੍ਫਾਸਸੁਰਾਮੇਰਯਾਦੀਹਿ ਓਕਿਣ੍ਣਕਿਲਿਨ੍ਨਧਰਣਿਤਲੰ ਏਕਨਿਪਾਤੰ ਵਿਯ ਯਕ੍ਖਰਕ੍ਖਸਪਿਸਾਚਾਨੰ, ਯੰ ਦਿਵਾਪਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨੰ ਹਦਯੰ ਮਞ੍ਞੇ ਫਲਤਿ, ਤੰ ਠਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਤਤ੍ਥ ਚ ਮੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਵਿਹਰਤੋ''ਤਿ। **ਮਗੋ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਸਿਙ੍ਗਾਨਿ ਵਾ ਖੁਰਾਨਿ ਵਾ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਗੋਕਣ੍ਣਖਗ੍ਗਦੀਪਿਵਰਾਹਾਦਿਭੇਦੋ ਮਗੋ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਬ੍ਬਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨਞ੍ਹਿ ਇਧ **ਮਗੋ**ਤਿ ਨਾਮੰ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ਕਾਲ਼ਸਿਙ੍ਗਾਲੋਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਉਸਭਸ੍ਸੇਵ ਤੇ ਖਨ੍ਧੋ, ਸੀਹਸ੍ਸੇਵ ਵਿਜਮ੍ਭਿਤੰ।
> ਮਗਰਾਜ ਨਮੋ ਤਯਤ੍ਥੁ, ਅਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲਭਾਮਸੇ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੩.੧੩੩)।

ਮੋਰੋ ਵਾ ਕਟ੍ਠੰ ਪਾਤੇਤੀਤਿ ਮੋਰੋ ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਕਟ੍ਠੰ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤੇਤਿ। ਮੋਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚ ਇਧ ਸਬ੍ਬਪਕ੍ਖਿਗ੍ਗਹਣੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਤੇਨ ਯੋ ਕੋਚਿ ਪਕ੍ਖੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਮੋਰੋ ਵਾਤਿ ਵਾ ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਕੋਚਿ ਪਕ੍ਖੀਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਪੁਰਿਮੇ ਮਗਗ੍ਗਹਣੇਪਿ। **ਵਾਤੋ ਵਾ ਪਣ੍ਣਕਸਟੰ ਏਰੇਤੀ**ਤਿ ਵਾਤੋ ਵਾ ਪਣ੍ਣਕਚਵਰੰ ਘਟ੍ਟੇਤਿ। **ਏਤੰ ਨੂਨ ਤੰ ਭਯਭੇਰਵੰ ਆਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਯਮੇਤੰ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੰ ਭਯਭੇਰਵੰ ਨੂਨਾਤਿ। ਇਤੋ ਪਭੁਤਿ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਮੇਵ ਭਯਭੇਰਵਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਧਿਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਭਯਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ ਸੁਖਾਰਮ੍ਮਣੰ ਰੂਪੰ ਸੁਖਮਿਵ। **ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਅਹੰ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਭਯਪਟਿਕਙ੍ਖੀ ਵਿਹਰਾਮੀ**ਤਿ ਅਹੰ ਖੋ ਕਿੰ ਕਾਰਣੰ ਏਕੰਸੇਨੇਵ ਭਯੰ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਇਚ੍ਛਮਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਾਮਿ।

ਯਥਾਭੂਤੰ ਯਥਾਭੂਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੇਨ ਯੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਭੂਤਸ੍ਸ ਭਵਿਤਸ੍ਸ ਸਤੋ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਸ੍ਸ ਵਾ। **ਮੇ**ਤਿ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। **ਤਥਾਭੂਤੰ ਤਥਾਭੂਤੋ** ਵਾਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨੇਵ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਭੂਤੋ ਭਵਿਤੋ ਸਨ੍ਤੋ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ... ਪੇ॰... ਪਟਿਵਿਨੇਮੀ**ਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਗਸਿਙ੍ਗਖੁਰਸਦ੍ਦਾਦਿਭੇਦੇ ਭਯਭੇਰਵਾਰਮ੍ਮਣੇ ਆਗਤੇ ਨੇਵ

ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨ ਨਿਸੀਦਤਿ ਨ ਸਯਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋਵ ਪਰਿਵੀਮੰਸਨ੍ਤੋ ਪਰਿਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਭਯਭੇਰਵਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਮਗਸਿङ੍ਗਖੁਰਸਦ੍ਦਾਦਿਮਤ੍ਤਮੇਵ ਚੇਤਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਇਦਂ ਨਾਮੇਤਂ, ਨ ਭਯਭੇਰਵਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ ਵਾ ਸਯਤਿ ਵਾ। ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਸੋ ਖੋ ਅਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਪੇਯ੍ਯਾਲੇਸੁ। ਇਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਇਰਿਯਾਪਥਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ਆਸਨ੍ਨਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਇਰਿਯਾਪਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਭਯਭੇਰਵੇ ਆਗਤੇ ਨ ਠਿਤੋ ਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਠਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਗਤੇ ਨ ਚਙ੍ਕਮੀਤਿ ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ।

ਭਯਭੇਰਵਸੇਨਾਸਨਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦. ਏਵਂ ਭਿਂਸਨਕੇਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਯਭੇਰਵਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਞਾਯੀਨਂ ਸਮ੍ਮੋਹਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। **ਰਤ੍ਤਿਂਯੇਵ ਸਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਂਯੇਵ ਸਨ੍ਤਂ, **ਦਿਵਾਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਦਿਵਸੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਦਿਵਾਯੇਵ ਸਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਵਸਂਯੇਵ ਸਨ੍ਤਂ। **ਰਤ੍ਤੀਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਰਤ੍ਤਿ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤੇ ਏਵਂਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਵੁਟ੍ਠਾਨਕੋਸਲ੍ਲਾਭਾਵਤੋ ਵਾ ਸਕੁਣਰੁਤਤੋ ਵਾ। ਕਥਂ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਓਦਾਤਕਸਿਣਲਾਭੀ ਦਿਵਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਦਿਵਾਯੇਵ ਵੁਟ੍ਠਹਾਮੀਤਿ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਦਿਵਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਓਦਾਤਕਸਿਣਫਰਣਵਸੇਨ ਚਸ੍ਸ ਵਿਸਦਂ ਹੋਤਿ ਵਿਭੂਤਂ ਸੁਵਿਭੂਤਂ। ਸੋ, ਦਿਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਾਮੀਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਮਨਸਿਕਾਰਤਾਯ ਓਦਾਤਕਸਿਣਫਰਣਵਿਸਦਵਿਭੂਤਤਾਯ ਚ ਰਤ੍ਤਿਂਯੇਵ ਸਮਾਨਂ ਦਿਵਾਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਇਧ ਪਨੇਕਚ੍ਚੋ ਨੀਲਕਸਿਣਲਾਭੀ ਰਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਰਤ੍ਤਿਂਯੇਵ ਵੁਟ੍ਠਹਾਮੀਤਿ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸਭਾਗੇ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਨੀਲਕਸਿਣਫਰਣਵਸੇਨ ਚਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਂ ਹੋਤਿ ਅਵਿਭੂਤਂ। ਸੋ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵੁਟ੍ਠਹਾਮੀਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਮਨਸਿਕਾਰਤਾਯ ਨੀਲਕਸਿਣਫਰਣਾਵਿਸਦਾਵਿਭੂਤਤਾਯ ਚ ਦਿਵਾਯੇਵ ਸਮਾਨਂ ਰਤ੍ਤੀਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਵੁਟ੍ਠਾਨਕੋਸਲ੍ਲਾਭਾਵਤੋ ਏਵਂਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਸਕੁਣਰੁਤਤੋ ਪਨ ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਅਨ੍ਤੋਸੇਨਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਦਿਵਾ ਰਵਨਕਸਕੁਣਾ ਕਾਕਾਦਯੋ ਚਨ੍ਦਾਲੋਕੇਨ ਦਿਵਾਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਰਵਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾ ਕਾਰਣੇਹਿ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂਯੇਵ ਸਮਾਨਂ ਦਿਵਾਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਇਧ ਪਨੇਕਚ੍ਚੋ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ ਗਮ੍ਭੀਰਾਯ ਘਨਵਨਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਗਿਰਿਗੁਹਾਯ ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲਿਕਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਸੂਰਿਯਾਲੋਕੇ ਕਾਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਰਤ੍ਤਿਂ ਰਵਨਕਸਕੁਣਾ ਉਲੂਕਾਦਯੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਮਯੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਮਨ੍ਧਕਾਰੇ ਨਿਲੀਨਾ ਰਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾ ਕਾਰਣੇਹਿ ਰਵਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਯੇਵ ਸਮਾਨਂ ਰਤ੍ਤੀਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਸਕੁਣਰੁਤਤੋ ਏਵਂਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। **ਇਦਮਹ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਹਂ ਏਵਂ ਸਞ੍ਜਾਨਨਂ । **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰਸ੍ਮਿਂ ਵਦਾਮੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ, ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਹਂ ਖੋ ਪਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ...ਪੇ॰... ਸਞ੍ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਪਾਕਟੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲੇਪਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇਸੁ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਸੁਪਿ ਜਾਨਾਤਿਯੇਵ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਕਾਲੋ ਗਤੋ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਾਲੋ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਪਠਮਯਾਮੋ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੋ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੋ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਞ੍ਚੇਤਂ ਯਂ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮੀ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਏਵਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਪਦੇਸਞਾਣੇ ਠਿਤਾਨਂ ਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ।

ਕਲਜਾਣਿਯਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਕਿਰ ਗੋਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਕਾਲੇ ਭਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਕਾਲੇ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਸੂਰਿਯੇ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਪਿ ਪਾਤੋਯੇਵ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਵੇਲਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਆਰਾਮਿਕਾ ''ਸ੍ਵੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੇ ਪਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਭਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਤ੍ਥਮ੍ਭਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਕਾਲੇਯੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਕਿਰ ਸੂਰਿਯੇ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਮਨਸਵ੍ਵਾਯ ਏਵ ਭੇਰਿਂ ਆਕੋਟੇਨ੍ਤਿ।

ਅਜਗਰਵਿਹਾਰੇਪਿ ਕਾਲ਼ਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਯਾਮਗਣ੍ਡਿਕਂ ਪਹਰਤਿ, ਆਚਿਣ੍ਣਮੇਤਂ ਥੇਰਸ੍ਸ। ਨ ਚ ਯਾਮਯਨ੍ਤਨਾਲ਼ਿਕਂ ਪਯੋਜੇਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਯੋਜੇਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਠਮੇ ਯਾਮੇ ਥੇਰੇ ਮੁਗ੍ਗਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਪਹਰਨ੍ਤੇਯੇਵ ਵਾ ਯਾਮਯਨ੍ਤਂ ਪਤਤਿ, ਏਵਂ ਤੀਸੁ ਯਾਮੇਸੁ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਪਾਤੋਯੇਵ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਆਦਾਯ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨਵੇਲਾਯ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਾਲਤ੍ਥਮ੍ਭਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਆਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਥੇਰਂ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਪਦੇਸਞ੍ਞਾਣੇ ਠਿਤਾਨਂ ਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗ ਪਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ।

ਯਂ ਖੋ ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ…ਪੇ॰… ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਯਂ ਖੋ ਤਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਸਮ੍ਮੋਹਧਮ੍ਮੋ ਸਤ੍ਤੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ…ਪੇ॰… ਸੁਖਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਦਮਾਨੋ ਕੋਚਿ ਸਮ੍ਮਾ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਮਾਨੋ ਸਿਯਾ, ਨ ਵਿਤਥਵਾਦੀ ਅਸ੍ਸ। ਮਮੇਵ ਤਂ ਵਚਨਂ ਵਦਮਾਨੋ ਸਮ੍ਮਾ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਮਾਨੋ ਸਿਯਾ, ਨ ਵਿਤਥਵਾਦੀ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਂ ਪਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਸਮ੍ਮੋਹਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਭਾਵੋ। **ਲੋਕੇ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ। **ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ, ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਹਿਤੂਪਦੇਸਕੋਤਿ। **ਬਹੁਜਨਸੁਖਾਯਾ**ਤਿ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਸੁਖਤ੍ਥਾਯ, ਚਾਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਕਰਣਸੁਖਸ੍ਸ ਦਾਯਕੋਤਿ। **ਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯਾ**ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਨੁਕਮ੍ਪਤ੍ਥਾਯ, ਮੇਤ੍ਤਾਕਰੁਣਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਵਿਯ ਲੋਕਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਿਤਾ ਗੋਪਯਿਤਾਤਿ। **ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤੇਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਗ੍ਗਫਲਾਧਿਗਮਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਰਮਤ੍ਥਤ੍ਥਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਹਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਂ ਸਮ੍ਪਾਪਕਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਾਪਕਮਗ੍ਗਤੋ ਹਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਹਿਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਸੁਖਾਯਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਸੁਖਾਭਾਵਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਅਯਂ ਸਮਾਧਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸੁਖੋ ਚੇਵ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਸੁਖਵਿਪਾਕੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੫੫; ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੭; ਵਿਭ॰ ੮੦੪)।

ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਪਟਿਲਾਭਾਵਸਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਤਂ ਕੋਟਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰਂ ਅਧਿਗਤੋ, ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਪਭੁਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ ''ਇਮਂ ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਮੇਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ 'ਕਾਯ ਨੁ ਖੋ ਪਟਿਪਦਾਯ ਇਮਂ ਪਤ੍ਤੋ'ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਮਞ੍ਞਾਯ ਇਮਾਯਾਹਂ ਪਟਿਪਦਾਯ ਇਮਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹਾ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਵੀਰਿਯਂ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਨ ਮਯਾ ਅਯਂ ਉਤ੍ਤਮੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰੋ ਕੁਸੀਤੇਨ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿਨਾ ਸਾਰਦ੍ਧਕਾਯੇਨ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਧਿਗਤੋ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਤਦਧਿਗਮਾਯ ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਵੀਰਿਯਂ ਅਹੋਸਿ,

ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਮਯਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗਵੀਰਿਯਂ ਆਰਦ੍ਧਂ ਅਹੋਸਿ, ਪਗ੍ਗਹਿਤਂ ਅਸਿਥਿਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਤ੍ਤਾਯੇਵ ਚ ਮੇਤਂ **ਅਸਲ੍ਲੀਨਂ** ਅਹੋਸਿ।

ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾਤਿ ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਵੀਰਿਯਮੇਵ, ਸਤਿਪਿ ਮੇ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਮੁਖੀਭਾਵੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਅਹੋਸਿ। ਉਪਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਚ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ। **ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਕਾਯੋ**ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਭਵੇਨ ਕਾਯੋਪਿ ਮੇ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਨਾਮਕਾਯੇ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੇ ਰੂਪਕਾਯੋਪਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਮਕਾਯੋ ਰੂਪਕਾਯੋਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾਵ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਕਾਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਸਾਰਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸੋ ਚ ਖੋ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਤ੍ਤਾਯੇਵ ਅਸਾਰਦ੍ਧੋ, ਵਿਗਤਦਰਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਮਾਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮੇ ਸਮ੍ਮਾ ਆਹਿਤਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਠਪਿਤਂ ਅਪ੍ਪਿਤਂ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਸਮਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਚ ਏਕਗ੍ਗਂ ਅਚਲਂ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਝਾਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ ਕਥਿਤਾ ਹੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਅਧਿਗਤਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਾਤ੍ਤਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੋ ਖੋ ਅਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ **ਕਾਮੇਹਿ…ਪੇ॰… ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ** ਵਿ**ਹਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਾਵ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਪਥਵੀਕਸਿਣਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਆਗਤਂ, ਇਧ ''ਵਿਹਾਸਿ''ਨ੍ਤਿ, ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। ਕਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਇਮਾਨਿ ਝਾਨਾਨਿ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸੀਤਿ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ। ਕਤਰਂ? ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ।

ਇਮਾਨਿ ਚ ਪਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਝਾਨਾਨਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਤ੍ਥਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਾਨਿ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਾਨਿ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਨਿਰੋਧਪਾਦਕਾਨਿ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਭਵੋਕ੍ਕਮਨਤ੍ਥਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਤ੍ਥਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਖਂ ਦਿਵਸਂ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸਮਾਹਿਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ''ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੮; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੦੨) ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਅਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਰੋਧਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਨਿਰੋਧਪਾਦਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਭਵੋਕ੍ਕਮਨਤ੍ਥਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਭਗਵਤਾ ਪਨਿਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਂ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਞ੍ਚੇਵ ਅਹੋਸਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਸਾਧਕਞ੍ਚ, ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਦਾਯਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨. ਯੇਸਞ੍ਚ ਗੁਣਾਨਂ ਦਾਯਕਂ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਸਂ ਏਕਦੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਿਜ੍ਜਾਨਂ ਅਨੁਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਚੇਵ ਭਾਵਨਾਨਯੋ ਚ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ…ਪੇ॰… ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ''ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਯਂ ਖੋ ਮੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਅਯਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਨਾਵਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਗਤੋਤਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। ਤਤ੍ਥ **ਸੋਤਿ** ਸੋ ਅਹਂ। **ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨੀਹਰਿਂ। ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿਨ੍ਤਿ ਚ ਵਚਨਤੋ **ਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੋ ਅਹਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਚਿਦਂ ਭਗਵਤੋ ਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਂ ਆਗਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਵਂ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੁਨੁਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਂ। ਤਸ੍ਮਾ **ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਇਧੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰਂ। **ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਦਪਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਸਿਤਭਵਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤਤ੍ਰਾਪਾਸਿਂ ਏਵਂਨਾਮੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਤੁਸਿਤਭਵਨੇ ਸੇਤਕੇਤੁ ਨਾਮ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿਂ। **ਏਵਂਗੋਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਾਹਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਗੋਤ੍ਤੋ। **ਏਵਂਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ। **ਏਵਮਾਹਾਰੋ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਸੁਧਾਹਾਰੋ। **ਏਵਂਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀ। ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਨ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਮਤ੍ਤਮੇਵ । **ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਸਵਸ੍ਸਕੋਟਿਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ। **ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਅਹਂ ਤਤੋ ਤੁਸਿਤਭਵਨਤੋ ਚੁਤੋ। **ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਇਧ ਮਹਾਮਾਯਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ।

ਅਯਂ ਖੋ ਮੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿਆਦੀਸੁ **ਮੇ**ਤਿ ਮਯਾ। **ਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਵਿਦਿਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾ। ਕਿਂ ਵਿਦਿਤਂ ਕਰੋਤਿ? ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਸ੍ਸ ਅਵਿਦਿਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਤਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕੋ ਮੋਹੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਤਮੋ**ਤਿ ਸ੍ਵੇਵ ਮੋਹੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਟ੍ਠੇਨ ‘‘ਤਮੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਆਲੋਕੋ**ਤਿ ਸਾਯੇਵ ਵਿਜ੍ਜਾ ਓਭਾਸਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ‘‘ਆਲੋਕੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਧਿਗਤਾਤਿ ਅਯਂ ਅਤ੍ਥੋ, ਸੇਸਂ ਪਸਂਸਾਵਚਨਂ। ਯੋਜਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਯਂ ਖੋ ਮੇ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਅਧਿਗਤਵਿਜ੍ਜਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਹਤਾ, ਵਿਨਟ੍ਠਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇ।

ਯਥਾ ਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਥਾ**ਤਿ ਓਪਮ੍ਮੇ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ। ਸਤਿਯਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨ **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ**। ਵੀਰਿਯਾਤਾਪੇਨ **ਆਤਾਪਿਨੋ**। ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖਤਾਯ **ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ,** ਪੇਸਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ‘‘ਯਥਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਹਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਤਮੋ ਵਿਹਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਆਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਏਵਮੇਵ ਮਮ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਹਤਾ, ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤਮੋ ਵਿਹਤੋ, ਆਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਏਤਸ੍ਸ ਮੇ ਪਧਾਨਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਮੇਵ ਫਲਂ ਲਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩. ਚੁਤੂਪਪਾਤਕਥਾਯਂ ਯਸ੍ਮਾ ਇਧ ਭਗਵਤੋ ਵਸੇਨ ਪਾਲ਼ਿ ਆਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਪਜਾਨਾਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ। ਸੇਸਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਵਿਜ੍ਜਾ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮੀਨਂ ਮਹਾਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ, ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਾਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਤੇਨ ਇਧ ਅਤ੍ਥੋਤਿ।

ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪. ਤਤਿਯਵਿਜ੍ਜਾਯ **ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਂ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਾਯਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣਤ੍ਥਾਯ। ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਆਸਵਵਿਨਾਸਨਤੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਚੇਤਂ ਞਾਣਂ,

ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਨੀਹਰਿਂ। **ਸੋ ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ''ਏਤ੍ਤਕੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਨ ਇਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੰ ਸਰਸਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧੇਨ ਯਥਾਭੂਤੰ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ ਜਾਨਿਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਕੰ ਤਣ੍ਹੰ **ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ**ਤਿ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਯੰ ਠਾਨੰ ਪਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ **ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਾਪਕੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੰ **ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਸਰਸਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧੇਨ ਯਥਾਭੂਤੰ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ ਜਾਨਿਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵਂ ਸਰੂਪਤੋ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਇਮੇ ਆਸਵਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਏਵਂ ਜਾਨਤੋ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਸਹ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕੋਟਿਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਮਗ੍ਗੰ ਕਥੇਤਿ। **ਕਾਮਾਸਵਾ**ਤਿ ਕਾਮਾਸਵਤੋ। **ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਫਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਖੀਣਾ ਜਾਤੀ**ਤਿਆਦੀਹਿ ਤਸ੍ਸ ਭੂਮਿਂ, ਤੇਨ ਹਿ ਞਾਣੇਨ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ''ਖੀਣਾ ਜਾਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। ਕਤਮਾ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਜਾਤਿ ਖੀਣਾ, ਕਥਞ੍ਚ ਨਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸੀਤਿ? ਨ ਤਾਵਸ੍ਸ ਅਤੀਤਾ ਜਾਤਿ ਖੀਣਾ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੀਣਤ੍ਤਾ, ਨ ਅਨਾਗਤਾ, ਅਨਾਗਤੇ ਵਾਯਾਮਾਭਾਵਤੋ, ਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਯਾ ਪਨ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇਸੁ ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਭੇਦਾ ਜਾਤਿ, ਸਾ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਤੰ ਆਪਜ੍ਜਨੇਨ ਖੀਣਾ, ਤੰ ਸੋ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਕਿਲੇਸਾਭਾਵੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਆਯਤਿਂ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ।

ਵੁਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਥੰ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥੰ, ਕਤੰ ਚਰਿਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕੇਨ ਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤ ਸੇਕ੍ਖਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੰ ਵਸਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਵੁਤ੍ਥਵਾਸੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ''ਵੁਸਿਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। **ਕਤੰ ਕਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਸੋਲਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕਾਦਯੋ ਹਿ ਤੰ ਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਕਤਕਰਣੀਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਰਣੀਯੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ''ਕਤੰ ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ।

ਨਾਪਰੰ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪੁਨ ਇਤ੍ਥਭਾਵਾਯ ਏਵਂਸੋਲਸਕਿਚ੍ਚਭਾਵਾਯ, ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਾਯ ਵਾ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਕਿਚ੍ਚੰ ਮੇ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। ਅਥ ਵਾ **ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਭਾਵਤੋ ਇਮਸ੍ਮਾ ਏਵਂਪਕਾਰਾ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਾ ਅਪਰੰ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੰ ਮਯ੍ਹੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਮੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਕਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਵਿਯ। ਤੇ ਚਰਿਮਕਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੇਨ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ ਵਿਯ ਜਾਤਵੇਦੋ ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ।

ਇਦਾਨਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਞਾਣਾਧਿਗਮੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, **ਅਯੰ ਖੋ ਮੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣਵਿਜ੍ਜਾ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੇਨ ਅਤੀਤੰਸਞਾਣਂ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਾਗਤੰਸਞਾਣਂ, ਆਸਵਕ੍ਖਯੇਨ ਸਕਲਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤੀਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਹਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਗੁਣੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਰਞ੍ਞਵਾਸਕਾਰਣਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਚ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖ੍ਵਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰਣੀਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ, **ਸਿਯਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਿਯਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਵਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਕਦਾਚਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਏਵਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਨ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਖੋ ਪਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਤਯਾ ਮਯ੍ਹਂ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਪਟਿਸੇਵਨਂ ਅਵੀਤਰਾਗਾਦਿਤਾਯਾਤਿ ਏਵਂ ਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਪਟਿਸੇਵਨੇ ਅਕਾਰਣਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਦ੍ਵੇ ਖੋ ਅਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥਵਸੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਦ੍ਵੇ ਖੋ ਅਹਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਤ੍ਥਵਸੇ**ਤਿ ਅਹਂ ਖੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥੇ ਦ੍ਵੇ ਕਾਰਣਾਨਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ ਅਯਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ। **ਸੁਖਵਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰਾਨਂ ਫਾਸੁਤਾ, ਏਕਕਸ੍ਸ ਹਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਕਿਚ੍ਚਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬੇਵ ਇਰਿਯਾਪਥਾ ਫਾਸੁਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸੁਖਵਿਹਾਰਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਚ੍ਛਿਮਞ੍ਚ ਜਨਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ**ਤਿ ਕਥਂ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਜਨਤਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਾ ਹੋਤਿ? ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਗਵਾਪਿ ਨਾਮ ਅਰਞ੍ਞਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਨ ਮੁਞ੍ਚਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਂ ਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਨ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਨ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਮਯਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਸਿਤਬ੍ਬਮੇਵ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਜਨਤਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ ‘‘ਪਚ੍ਛਿਮਞ੍ਚ ਜਨਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ’’ਤਿ।

ਅਰਞ੍ਞਵਾਸਕਾਰਣਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੇਸਨਾਨੁਮੋਦਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫੬. ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ **ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਰੂਪਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਰੂਪਾ**ਤਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਜਾਤਿਕਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਸਭਾਵਾ। **ਜਨਤਾ**ਤਿ ਜਨਸਮੂਹੋ। **ਯਥਾ ਤਂ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਤਥੇਵ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਰੂਪਾਤਿ।

ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਮਾਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ**ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਖਯਸੁਨ੍ਦਰਾਭਿਰੂਪਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਠਮੋ ਯਾਮੋ, ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੦) ਹਿ ਖਯੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੦੦) ਸੁਨ੍ਦਰੇ।

‘‘ਕੋ ਮੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਪਾਦਾਨਿ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਯਸਸਾ ਜਲਂ।
ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ ਵਣ੍ਣੇਨ, ਸਬ੍ਬਾ ਓਭਾਸਯਂ ਦਿਸਾ’’ਤਿ॥ –

ਆਦੀਸੁ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੫੭) ਅਭਿਰੂਪੇ। ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੦; ਪਾਰਾ॰ ੧੫) ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੇ । ਇਧਾਪਿ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੇਯੇਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਭੋ, ਗੋਤਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਭਯੇ ਕੋਧੇ ਪਸਂਸਾਯਂ, ਤੁਰਿਤੇ ਕੋਤੂਹਲਚ੍ਛਰੇ।
ਹਾਸੇ ਸੋਕੇ ਪਸਾਦੇ ਚ, ਕਰੇ ਆਮੇਡਿਤਂ ਬੁਧੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਿਨਾ ਚ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਇਧ ਪਸਾਦਵਸੇਨ ਪਸੰਸਾਵਸੇਨ ਚਾਯੰ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਕਨ੍ਤੰ। ਅਤਿਇਟ੍ਠੰ ਅਤਿਮਨਾਪੰ, ਅਤਿਸੁਨ੍ਦਰਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਏਕੇਨ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਦ੍ਦੇਨ ਦੇਸਨੰ ਥੋਮੇਤਿ, ਏਕੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਸਾਦੰ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਯਦਿਦੰ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਯਦਿਦੰ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਆਗਮ੍ਮ ਮਮ ਪਸਾਦੋਤਿ। ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਵਾ ਵਚਨੰ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਥੋਮੇਤਿ – ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਦੋਸਨਾਸਨਤੋ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਗੁਣਾਧਿਗਮਨਤੋ, ਤਥਾ ਸਦ੍ਧਾਜਨਨਤੋ, ਪਞ੍ਞਾਜਨਨਤੋ, ਸਾਤ੍ਥਤੋ, ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ, ਉਤ੍ਤਾਨਪਦਤੋ, ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਤੋ, ਕਣ੍ਣਸੁਖਤੋ, ਹਦਯਙ੍ਗਮਤੋ, ਅਨਤ੍ਤੁਕ੍ਕੰਸਨਤੋ, ਅਪਰਵਮ੍ਭਨਤੋ, ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਤੋ, ਪਞ੍ਞਾਵਦਾਤਤੋ, ਆਪਾਥਰਮਣੀਯਤੋ, ਵਿਮਦ੍ਦਕ੍ਖਮਤੋ, ਸੁਯ੍ਯਮਾਨਸੁਖਤੋ, ਵੀਮੰਸੀਯਮਾਨਹਿਤਤੋਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਚਤੂਹਿ ਉਪਮਾਹਿ ਦੇਸਨੰਯੇਵ ਥੋਮੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਧੋਮੁਖਠਪਿਤੰ, ਹੇਟ੍ਠਾਮੁਖਜਾਤੰ ਵਾ। **ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਮੁਖੰ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦਿਚ੍ਛਾਦਿਤੰ। **ਵਿਵਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਘਾਟੇਯ੍ਯ। **ਮੂਲ਼੍ਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਿਸਾਮੂਲ਼੍ਹਸ੍ਸ। **ਮਗ੍ਗੰ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਏਸ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। **ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਘਨਵਨਸਣ੍ਡਮੇਘਪਟਲੇਹਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗੇ ਤਮੇ, ਅਯੰ ਤਾਵ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਤ੍ਥੋ।

ਅਯੰ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾ – ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤੰ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਿਮੁਖੰ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਪਤਿਤੰ ਮੰ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ । ਏਵੰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਨ੍ਤਰਧਾਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਸਾਸਨੰ ਵਿਵਰਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਮੂਲ਼੍ਹਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੰ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਮਿਚ੍ਛਾਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮੇ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤੰ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰੇ ਨਿਮੁਗ੍ਗਸ੍ਸ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਰਤਨਰੂਪਾਨਿ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰਵਿਦ੍ਧੰਸਕਦੇਸਨਾਪਜ੍ਜੋਤਧਾਰਣੇਨ ਮਯ੍ਹੰ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਏਤੇਹਿ ਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਪਕਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ।

ਦੇਸਨਾਨੁਮੋਦਨਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵੰ ਦੇਸਨੰ ਥੋਮੇਤ੍ਵਾ ਇਮਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਏਸਾਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਸਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਸੋ ਅਹੰ। **ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਭਵੰ ਮੇ ਗੋਤਮੋ ਸਰਣੰ ਪਰਾਯਣੰ, ਅਘਸ੍ਸ ਤਾਤਾ , ਹਿਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਧਾਤਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਭਜਾਮਿ, ਸੇਵਾਮਿ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਾਮਿ, ਏਵੰ ਵਾ ਜਾਨਾਮਿ, ਬੁਜ੍ਝਾਮੀਤਿ। ਯੇਸਞ੍ਹਿ ਧਾਤੂਨੰ ਗਤਿਅਤ੍ਥੋ, ਬੁਦ੍ਧਿਪਿ ਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਜਾਨਾਮਿ, ਬੁਜ੍ਝਾਮੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗੇ ਸਚ੍ਛਿਕਤਨਿਰੋਧੇ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਚ ਅਪਾਯੇਸੁ ਅਪਤਮਾਨੇ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮੋ,** ਸੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਚੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ''ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਤਾ, ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਤੇਸੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਚੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਅਰਿਯਫਲੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋਪਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਛਤ੍ਤਮਾਣਵਕਵਿਮਾਨੇ –

> ''ਰਾਗਵਿਰਾਗਮਨੇਜਮਸੋਕੰ, ਧਮ੍ਮਮਸਙ੍ਖਤਮਪ੍ਪਟਿਕੂਲੰ।
> ਮਧੁਰਮਿਮੰ ਪਗੁਣੰ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤੰ, ਧਮ੍ਮਮਿਮੰ ਸਰਣਤ੍ਥਮੁਪੇਹੀ''ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੮੭)।

ਏਤ੍ਥ **ਰਾਗਵਿਰਾਗੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। **ਅਨੇਜਮਸੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਫਲं। **ਧਮ੍ਮਮਸਙ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨं। **ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲं ਮਧੁਰਮਿਮं ਪਗੁਣं ਸੁਵਿਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਾਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਙ੍ਘਾਤੇਨ ਸंਹਤੋਤਿ **ਸਙ੍ਘੋ,** ਸੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਟ੍ਠ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮੂਹੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤं ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਿਮਾਨੇ।

> ''ਯਤ੍ਥ ਚ ਦਿਨ੍ਨਮਹਪ੍ਫਲਮਾਹੁ, ਚਤੂਸੁ ਸੁਚੀਸੁ ਪੁਰਿਸਯੁਗੇਸੁ।
> ਅਟ੍ਠ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲ ਧਮ੍ਮਦਸਾ ਤੇ, ਸਙ੍ਘਮਿਮं ਸਰਣਤ੍ਥਮੁਪੇਹੀ''ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੮੮)।

ਭਿਕ੍ਖੂਨं ਸਙ੍ਘੋ **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ**। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੀਣਿ ਸਰਣਗਮਨਾਨਿ ਪਟਿਵੇਦੇਸਿ।

ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਰਣਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੁ ਸਰਣਗਮਨੇਸੁ ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥं ਸਰਣं, ਸਰਣਗਮਨं। ਯੋ ਚ ਸਰਣं ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਰਣਗਮਨਪ੍ਪਭੇਦੋ , ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ ਫਲं, ਸंਕਿਲੇਸੋ, ਭੇਦੋਤਿ ਅਯं ਵਿਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦं – ਪਦਤ੍ਥਤੋ ਤਾਵ ਹਿਂਸਤੀਤਿ **ਸਰਣं,** ਸਰਣਗਤਾਨं ਤੇਨੇਵ ਸਰਣਗਮਨੇਨ ਭਯं ਸਨ੍ਤਾਸं ਦੁਕ੍ਖं ਦੁਗ੍ਗਤਿਪਰਿਕਿਲੇਸं ਹਨਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਰਤਨਤ੍ਤਯਸ੍ਸੇਵੇਤं ਅਧਿਵਚਨं।

ਅਥ ਵਾ ਹਿਤੇ ਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਅਹਿਤਾ ਚ ਨਿਵਤ੍ਤਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨं ਭਯं ਹਿਂਸਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ। ਭਵਕਨ੍ਤਾਰਾ ਉਤ੍ਤਾਰਣੇਨ ਅਸ੍ਸਾਸਦਾਨੇਨ ਚ ਧਮ੍ਮੋ। ਅਪ੍ਪਕਾਨਮ੍ਪਿ ਕਾਰਾਨं ਵਿਪੁਲਫਲਪਟਿਲਾਭਕਰਣੇਨ ਸਙ੍ਘੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਰਤਨਤ੍ਤਯं ਸਰਣं। ਤਪ੍ਪਸਾਦਤਗ੍ਗਰੁਤਾਹਿ ਵਿਹਤਕਿਲੇਸੋ ਤਪ੍ਪਰਾਯਣਤਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਸਰਣਗਮਨं। ਤंਸਮਙ੍ਗਿਸਤ੍ਤੋ ਸਰਣं ਗਚ੍ਛਤਿ, ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਏਤਾਨਿ ਮੇ ਤੀਣਿ ਸਰਣਾਨਿ ਸਰਣं, ਏਤਾਨਿ ਪਰਾਯਣਨ੍ਤਿ ਏਵं ਉਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵं ਤਾਵ **ਸਰਣं ਸਰਣਗਮਨं ਯੋ ਚ ਸਰਣं ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਇਦं ਤਯं ਵੇਦਿਤਬ੍ਬं।

ਸਰਣਗਮਨਪ੍ਪਭੇਦੇ ਪਨ ਦੁਵਿਧं ਸਰਣਗਮਨं ਲੋਕੁਤ੍ਤਰं ਲੋਕਿਯਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰं ਦਿਟ੍ਠਸਚ੍ਚਾਨं ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸਰਣਗਮਨੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਸਮੁਚ੍ਛੇਦੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣं ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਸਕਲੇਪਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਲੋਕਿਯं ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨं ਸਰਣਗਮਨੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਗੁਣਾਰਮ੍ਮਣं ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਤं ਅਤ੍ਥਤੋ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਦ੍ਧਾਪਟਿਲਾਭੋ, ਸਦ੍ਧਾਮੂਲਿਕਾ ਚ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਦਸਸੁ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਜੁਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਤਯਿਦं ਚਤੁਧਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਯ੍ਯਾਤਨੇਨ ਤਪ੍ਪਰਾਯਣਤਾਯ ਸਿਸ੍ਸਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਪਣਿਪਾਤੇਨਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਯ੍ਯਾਤਨं** ਨਾਮ ''ਅਜ੍ਜ ਆਦਿं ਕਤ੍ਵਾ ਅਹं ਅਤ੍ਤਾਨं ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਮਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵं ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨं ਅਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਚਜਨं। **ਤਪ੍ਪਰਾਯਣਤਾ** ਨਾਮ ''ਅਜ੍ਜ ਆਦਿं ਕਤ੍ਵਾ ਅਹं ਬੁਦ੍ਧਪਰਾਯਣੋ, ਧਮ੍ਮਪਰਾਯਣੋ, ਸਙ੍ਘਪਰਾਯਣੋ ਇਤਿ ਮं ਧਾਰੇਥਾ''ਤਿ ਏਵं ਤਪ੍ਪਰਾਯਣਭਾਵੋ। **ਸਿਸ੍ਸਭਾਵੂਪਗਮਨं** ਨਾਮ ''ਅਜ੍ਜ ਆਦਿं ਕਤ੍ਵਾ ਅਹं ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਤਿ ਮं ਧਾਰੇਥਾ''ਤਿ ਏਵं ਸਿਸ੍ਸਭਾਵੂਪਗਮੋ। **ਪਣਿਪਾਤੋ** ਨਾਮ ''ਅਜ੍ਜ ਆਦਿं ਕਤ੍ਵਾ ਅਹं ਅਭਿਵਾਦਨਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮं ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨंਯੇਵ ਤਿਣ੍ਣं ਵਤ੍ਥੂਨं ਕਰੋਮਿ, ਇਤਿ ਮं ਧਾਰੇਥਾ''ਤਿ ਏਵं ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰੋ। ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਚਤੁਨ੍ਨं ਆਕਾਰਾਨं ਅਞ੍ਞਤਰਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਗਹਿਤंਯੇਵ ਹੋਤਿ ਸਰਣਗਮਨं।

ਅਪਿਚ ਭਗਵਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨं ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਮਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾਨं ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਮਿ। ਜੀਵਿਤं ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਮਿ, ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੋਯੇਵ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ, ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤंਯੇਵ ਮੇ ਜੀਵਿਤं, ਜੀਵਿਤਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕं ਬੁਦ੍ਧं ਸਰਣं ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਮੇ ਸਰਣं ਲੇਣं ਤਾਣਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਯ੍ਯਾਤਨं ਵੇਦਿਤਬ੍ਬं। ''ਸਤ੍ਥਾਰਞ੍ਚ ਵਤਾਹं ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯं ਭਗਵਨ੍ਤਮੇਵ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯं, ਸੁਗਤਞ੍ਚ ਵਤਾਹं ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯं ਭਗਵਨ੍ਤਮੇਵ

ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਵਤਾਹਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਂ ਭਗਵਨ੍ਤਮੇਵ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੪) ਏਵਮ੍ਪਿ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਸਰਣਗਮਨਂ ਵਿਯ ਸਿਸ੍ਸਭਾਵੂਪਗਮਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

> ''ਸੋ ਅਹਂ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਗਾਮਾ ਗਾਮਂ ਪੁਰਾ ਪੁਰਂ।
> ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਸੁਧਮ੍ਮਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੯੪; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੬) –

ਏਵਮ੍ਪਿ ਆਲ਼ਵਕਾਦੀਨਂ ਸਰਣਗਮਨਂ ਵਿਯ ਤਪ੍ਪਰਾਯਣਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇਸੁ ਸਿਰਸਾ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਾਨਿ ਮੁਖੇਨ ਚ ਪਰਿਚੁਮ੍ਬਤਿ, ਪਾਣੀਹਿ ਚ ਪਰਿਸਮ੍ਬਾਹਤਿ, ਨਾਮਞ੍ਚ ਸਾਵੇਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਅਹਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਅਹਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੪) ਏਵਮ੍ਪਿ ਪਣਿਪਾਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਸੋ ਪਨੇਸ ਞਾਤਿਭਯਾਚਰਿਯਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਪਣਿਪਾਤੇਨ ਸਰਣਗਮਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਇਤਰੇਹਿ। ਸੇਟ੍ਠਵਸੇਨੇਵ ਹਿ ਸਰਣਂ ਗਯ੍ਹਤਿ, ਸੇਟ੍ਠਵਸੇਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਸਾਕਿਯੋ ਵਾ ਕੋਲ਼ਿਯੋ ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਞਾਤਕੋ''ਤਿ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ਸਰਣਂ। ਯੋ ਵਾ ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਰਾਜਪੂਜਿਤੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ, ਅਵਨ੍ਦਿਯਮਾਨੋ ਅਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਭਯੇਨ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ਸਰਣਂ। ਯੋ ਵਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਕਾਲੇ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤਂ ਸਰਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਵਾ –

> ''ਏਕੇਨ ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਪਯੋਜਯੇ।
> ਚਤੁਤ੍ਥਞ੍ਚ ਨਿਧਾਪੇਯ੍ਯ, ਆਪਦਾਸੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੫) –

ਏਵਰੂਪਂ ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਆਚਰਿਯੋ ਮੇ''ਤਿ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ਸਰਣਂ। ਯੋ ਪਨ ''ਅਯਂ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ ਸਰਣਂ।

ਏਵਂ ਗਹਿਤਸਰਣਸ੍ਸ ਚ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤਮ੍ਪਿ ਞਾਤਿਂ ''ਞਾਤਕੋ ਮੇ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਨ੍ਦਤੋ ਸਰਣਗਮਨਂ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਂ। ਤਥਾ ਰਾਜਾਨਂ ਭਯਵਸੇਨ ਵਨ੍ਦਤੋ, ਸੋ ਹਿ ਰਟ੍ਠਪੂਜਿਤਤ੍ਤਾ ਅਵਨ੍ਦਿਯਮਾਨੋ ਅਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਤਥਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਕਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਂ ''ਆਚਰਿਯੋ ਮੇ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਨ੍ਦਤੋਪਿ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਰਣਗਮਨਪ੍ਪਭੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ ਵਿਪਾਕਫਲਂ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯੋ ਆਨਿਸਂਸਫਲਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਯੋ ਚ ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ, ਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਸਰਣਂ ਗਤੋ।
> ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ, ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਿ॥
>
> ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮਂ।
> ਅਰਿਯਞ੍ਚਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮਗਾਮਿਨਂ॥
>
> ਏਤਂ ਖੋ ਸਰਣਂ ਖੇਮਂ, ਏਤਂ ਸਰਣਮੁਤ੍ਤਮਂ।
> ਏਤਂ ਸਰਣਮਾਗਮ੍ਮ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੯੦-੧੯੨)।

ਅਪਿਚ ਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨੁਪਗਮਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪੇਤਸ੍ਸ ਆਨਿਸੰਸਫਲੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ, ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯੰ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਞ੍ਚਿ ਸਙ੍ਖਾਰੰ ਨਿਚ੍ਚਤੋ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਸੁਖਤੋ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਤਤੋ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਮਾਤਰੰ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯ, ਪਿਤਰੰ ਅਰਹਨ੍ਤੰ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯ, ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਲੋਹਿਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਸਙ੍ਘੰ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯ, ਨੇਤੰ ਠਾਨੰ ਵਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੬੮-੨੭੬)।

ਲੋਕਿਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ ਭਵਸਮ੍ਪਦਾਪਿ ਭੋਗਸਮ੍ਪਦਾਪਿ ਫਲਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

> ''ਯੇਕੇਚਿ ਬੁਦ੍ਧੰ ਸਰਣੰ ਗਤਾਸੇ,
> ਨ ਤੇ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਪਾਯਭੂਮਿੰ।
> ਪਹਾਯ ਮਾਨੁਸੰ ਦੇਹੰ,
> ਦੇਵਕਾਯੰ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ॥ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੭)।

ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਥ ਖੋ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਅਸੀਤਿਯਾ ਦੇਵਤਾਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ, ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ...ਪੇ॰... ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤੰ ਖੋ ਸਕ੍ਕੰ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੰ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਏਤਦਵੋਚ 'ਸਾਧੁ ਖੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦ ਬੁਦ੍ਧੰ ਸਰਣਗਮਨੰ ਹੋਤਿ, ਬੁਦ੍ਧੰ ਸਰਣਗਮਨਹੇਤੁ ਖੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦ ਏਵਮਿਧੇਕਚ੍ਚੇ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕੰ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਤੇ ਅਞ੍ਞੇ ਦੇਵੇ ਦਸਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਅਧਿਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਆਯੁਨਾ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਵਣ੍ਣੇਨ ਸੁਖੇਨ ਯਸੇਨ ਆਧਿਪਤੇਯ੍ਯੇਨ ਦਿਬ੍ਬੇਹਿ ਰੂਪੇਹਿ ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਗਨ੍ਧੇਹਿ ਰਸੇਹਿ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇਹੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪੧)। ਏਸ ਨਯੋ ਧਮ੍ਮੇ ਸਙ੍ਘੇ ਚ। ਅਪਿਚ ਵੇਲਾਮਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨਾਪਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੨੦) ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ ਫਲਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵੰ ਸਰਣਗਮਨਫਲੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਤਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਸਰਣਗਮਨੰ ਤੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਅਞ੍ਞਾਣਸੰਸਯਮਿਚ੍ਛਾਞਾਣਾਦੀਹਿ ਸੰਕਿਲਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਮਹਾਜੁਤਿਕੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਮਹਾਵਿਪ੍ਫਾਰੰ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਸੰਕਿਲੇਸੋ। ਲੋਕਿਯਸ੍ਸ ਚ ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ ਦੁਵਿਧੋ ਭੇਦੋ ਸਾਵਜ੍ਜੋ ਅਨਵਜ੍ਜੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਸਾਵਜ੍ਜੋ ਅਞ੍ਞਸਤ੍ਥਾਰਾਦੀਸੁ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਯ੍ਯਾਤਨਾਦੀਹਿ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਅਨਿਟ੍ਠਫਲੋ। ਅਨਵਜ੍ਜੋ ਕਾਲੰ ਕਿਰਿਯਾਯ, ਸੋ ਅਵਿਪਾਕਤ੍ਤਾ ਅਫਲੋ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਪਨ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਭੇਦੋ। ਭਵਨ੍ਤਰੇਪਿ ਹਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਞ੍ਞਸਤ੍ਥਾਰੰ ਨ ਉਦ੍ਦਿਸਤੀਤਿ ਏਵੰ ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ ਸੰਕਿਲੇਸੋ ਚ ਭੇਦੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ। **ਉਪਾਸਕੰ ਮੰ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੂ**ਤਿ ਮੰ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ''ਉਪਾਸਕੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਧਾਰੇਤੁ, ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਰਣਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਾਸਕਵਿਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਪਾਸਕਵਿਧਿਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕੋ ਉਪਾਸਕੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਾਸਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਕਿਮਸ੍ਸ ਸੀਲੰ, ਕੋ ਆਜੀਵੋ, ਕਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿ, ਕਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਇਦੰ ਪਕਿਣ੍ਣਕੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਉਪਾਸਕੋ**ਤਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਤਿਸਰਣਗਤੋ ਗਹਟ੍ਠੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ''ਯਤੋ ਖੋ ਮਹਾਨਾਮ ਉਪਾਸਕੋ ਬੁਦ੍ਧੰ ਸਰਣੰ ਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਧਮ੍ਮੰ ਸਰਣੰ ਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘੰ ਸਰਣੰ ਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ ਮਹਾਨਾਮ ਉਪਾਸਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੩੩)।

ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਾਸਕੋਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਉਪਾਸਨਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੰ ਉਪਾਸਤੀਤਿ ਉਪਾਸਕੋ। ਧਮ੍ਮੰ, ਸਙ੍ਘੰ ਉਪਾਸਤੀਤਿ ਉਪਾਸਕੋ।

ਕਿਮਸ੍ਸ ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਵੇਰਮਣਿਯੋ। ਯਥਾਹ ''ਯਤੋ ਖੋ ਮਹਾਨਾਮ ਉਪਾਸਕੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ , ਕਾਮੇਸੁ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ, ਮੁਸਾਵਾਦਾ, ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ ਮਹਾਨਾਮ ਉਪਾਸਕੋ ਸੀਲਵਾ

ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੩੩)।

ਕੋ ਆਜੀਵੋਤਿ ਪਞ੍ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਵਣਿਜ੍ਜਾ ਪਹਾਯ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਜੀਵਿਤਕਪ੍ਪਨਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਪਞ੍ਚਿਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਣਿਜ੍ਜਾ ਉਪਾਸਕੇਨ ਅਕਰਣੀਯਾ। ਕਤਮਾ ਪਞ੍ਚ? ਸਤ੍ਥਵਣਿਜ੍ਜਾ, ਸਤ੍ਤਵਣਿਜ੍ਜਾ, ਮਂਸਵਣਿਜ੍ਜਾ, ਮਜ੍ਜਵਣਿਜ੍ਜਾ, ਵਿਸਵਣਿਜ੍ਜਾ। ਇਮਾ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚ ਵਣਿਜ੍ਜਾ ਉਪਾਸਕੇਨ ਅਕਰਣੀਯਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੭੭)।

ਕਾ ਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸੀਲਸ੍ਸ ਚ ਆਜੀਵਸ੍ਸ ਚ ਵਿਪਤ੍ਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਵਿਪਤ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ਯਾਯ ਏਸ ਚਣ੍ਡਾਲੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਮਲਞ੍ਚ ਪਤਿਕੁਟ੍ਠੋ ਚ। ਸਾਪਿਸ੍ਸ ਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਪਞ੍ਚਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਉਪਾਸਕੋ ਉਪਾਸਕਚਣ੍ਡਾਲੋ ਚ ਹੋਤਿ ਉਪਾਸਕਮਲਞ੍ਚ ਉਪਾਸਕਪਤਿਕੁਟ੍ਠੋ ਚ। ਕਤਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ? ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਹੋਤਿ, ਕੋਤੂਹਲਮਙ੍ਗਲਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਮਙ੍ਗਲਂ ਪਚ੍ਚੇਤਿ ਨੋ ਕਮ੍ਮਂ, ਇਤੋ ਚ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਂ ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਤਤ੍ਥ ਚ ਪੁਬ੍ਬਕਾਰਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੭੫)।

ਕਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯਾ ਚਸ੍ਸ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਆਜੀਵਸਮ੍ਪਦਾ ਚ, ਸਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਯੇ ਚਸ੍ਸ ਰਤਨਭਾਵਾਦਿਕਰਾ ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ। ਯਥਾਹ ''ਪਞ੍ਚਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਉਪਾਸਕੋ ਉਪਾਸਕਰਤਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ਉਪਾਸਕਪਦੁਮਞ੍ਚ ਉਪਾਸਕਪੁਣ੍ਡਰੀਕਞ੍ਚ। ਕਤਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ? ਸਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਕੋਤੂਹਲਮਙ੍ਗਲਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚੇਤਿ ਨੋ ਮਙ੍ਗਲਂ, ਨ ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਂ ਗਵੇਸਤਿ, ਇਧ ਚ ਪੁਬ੍ਬਕਾਰਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੭੫)।

ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ **ਅਗ੍ਗ**ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਕੋਟਿਕੋਟ੍ਠਾਸਸੇਟ੍ਠੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ, ਸਮ੍ਮ ਦੋਵਾਰਿਕ, ਆਵਰਾਮਿ ਦ੍ਵਾਰਂ ਨਿਗਣ੍ਠਾਨਂ ਨਿਗਣ੍ਠੀਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੭੦) ਹਿ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਤੇਨੇਵ ਅਙ੍ਗੁਲਗ੍ਗੇਨ ਤਂ ਅਙ੍ਗੁਲਗ੍ਗਂ ਪਰਾਮਸੇਯਜ, (ਕਥਾ॰ ੪੪੧) ਉਚ੍ਛਗ੍ਗਂ ਵੇਲਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਕੋਟਿਯਂ। ''ਅਮ੍ਬਿਲਗ੍ਗਂ ਵਾ ਮਧੁਰਗ੍ਗਂ ਵਾ ਤਿਤ੍ਤਕਗ੍ਗਂ ਵਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੭੪), ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਹਾਰਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਪਰਿਵੇਣਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਭਾਜੇਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਚੂਲਵ॰ ੩੧੮) ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ। ''ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਾ ਅਪਦਾ ਵਾ...ਪੇ॰... ਤਥਾਗਤੋ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪) ਸੇਟ੍ਠੇ। ਇਧ ਪਨਾਯਂ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਅਜ੍ਜਤਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਜ੍ਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਜਭਾਵਂ। ਅਜ੍ਜਦਗ੍ਗੇਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਦ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਅਜ੍ਜ ਅਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਾਣੁਪੇਤਨ੍ਤਿ ਪਾਣੇਹਿ ਉਪੇਤਂ, ਯਾਵ ਮੇ ਜੀਵਿਤਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਉਪੇਤਂ। ਅਨਞ੍ਞਸਤ੍ਥੁਕਂ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਸਰਣਂ ਗਤਂ ਉਪਾਸਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਂ ਮਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਜਾਨਾਤੁ। ਅਹਞ੍ਹਿ ਸਚੇਪਿ ਮੇ ਤਿਖਿਣੇਨ ਅਸਿਨਾ ਸੀਸਂ ਛਿਨ੍ਦੇਯਜ, ਨੇਵ ਬੁਦ੍ਧਂ ''ਨ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ''ਨ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵਾ, ਸਙ੍ਘਂ ''ਨ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਵਾ ਵਦੇਯਜਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਯਜਾਤਨੇਨ ਸਰਣਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਚ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮੀਤਿ।

ਉਪਾਸਕਵਿਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਭਯਭੇਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਨਙ੍ਗਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ…ਪੇ॰… ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਨਙ੍ਗਣਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤੇਸੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਤੋ ਪਰਂ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਂਯੇਵ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਪੁਗ੍ਗਲਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਨਰਾ ਪੋਸਾ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਵਾਦੀ ਮਹਾਥੇਰੋਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਂ ਅਵਿਲੋਮੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਦੇਸੇਤਿ।

ਸਮ੍ਮੁਤਿਪਰਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦੁਵਿਧਾ ਦੇਸਨਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਸਨਾ, ਪਰਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾ ਚਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਤ੍ਤੋ ਇਤ੍ਥੀ ਪੁਰਿਸੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਦੇਵੋ ਮਾਰੋਤਿ ਏਵਰੂਪਾ **ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਸਨਾ**। ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਖਨ੍ਧਾ ਧਾਤੂ ਆਯਤਨਾਨਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਏਵਰੂਪਾ **ਪਰਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾ**।

ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਯੇ ਸਮ੍ਮੁਤਿਵਸੇਨ ਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮੋਹਂ ਪਹਾਯ ਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ, ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਸਨਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨ ਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮੋਹਂ ਪਹਾਯ ਵਿਸੇਸਮਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ, ਤੇਸਂ ਪਰਮਤ੍ਥਦੇਸਨਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਉਪਮਾ, ਯਥਾ ਹਿ ਦੇਸਭਾਸਾਕੁਸਲੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਕੋ ਆਚਰਿਯੋ ਯੇ ਦਮਿਲ਼ਭਾਸਾਯ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਦਮਿਲ਼ਭਾਸਾਯ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। ਯੇ ਅਨ੍ਧਕਭਾਸਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ, ਤੇਸਂ ਤਾਯ ਤਾਯ ਭਾਸਾਯ। ਏਵਂ ਤੇ ਮਾਣਵਕਾ ਛੇਕਂ ਬ੍ਯਤ੍ਤਂ ਆਚਰਿਯਮਾਗਮ੍ਮ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਚਰਿਯੋ ਵਿਯ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ। ਤਯੋ ਵੇਦਾ ਵਿਯ ਕਥੇਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਠਿਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ। ਦੇਸਭਾਸਾਕੋਸਲ੍ਲਮਿਵ ਸਮ੍ਮੁਤਿਪਰਮਤ੍ਥਕੋਸਲ੍ਲਂ। ਨਾਨਾਦੇਸਭਾਸਾ ਮਾਣਵਕਾ ਵਿਯ ਸਮ੍ਮੁਤਿਪਰਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਸਮਤ੍ਥਾ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤਾ। ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਦਮਿਲ਼ਭਾਸਾਦਿਆਚਿਕ੍ਖਨਂ ਵਿਯ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਤਿਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਆਹ ਚੇਤ੍ਥ –

> ''ਦੁਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਕ੍ਖਾਸਿ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਦਤਂ ਵਰੋ।
> ਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਪਰਮਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਤਤਿਯਂ ਨੂਪਲਬ੍ਭਤਿ॥
>
> ਸਙ੍ਕੇਤਵਚਨਂ ਸਚ੍ਚਂ, ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਕਾਰਣਾ।
> ਪਰਮਤ੍ਥਵਚਨਂ ਸਚ੍ਚਂ, ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭੂਤਕਾਰਣਾ॥
>
> ਤਸ੍ਮਾ ਵੋਹਾਰਕੁਸਲਸ੍ਸ, ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ।
> ਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਵੋਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਨ ਜਾਯਤੀ''ਤਿ॥

ਅਪਿਚ ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਭਗਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਕਥਂ ਕਥੇਤਿ – ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਹਾਨਤ੍ਥਞ੍ਚਾਤਿ। ''ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਾਨਿ ਹਿਰੀਯਨ੍ਤਿ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਮਹਾਜਨੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਸਮ੍ਮੋਹਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਟਿਸਤ੍ਤੁ ਹੋਤਿ ''ਕਿਮਿਦਂ ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਾਨਿ ਹਿਰੀਯਨ੍ਤਿ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ। ''ਇਤ੍ਥੀ ਹਿਰੀਯਤਿ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤਿ ਪੁਰਿਸੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਦੇਵੋ ਮਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਮੋਹਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਪਟਿਸਤ੍ਤੁ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ **ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਦੀਪਨਤ੍ਥਂ** ਪੁਗ੍ਗਲਕਥਂ ਕਥੇਤਿ।

''ਖਨ੍ਧਾ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਾ ਧਾਤੁਯੋ ਆਯਤਨਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ **ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਦੀਪਨਤ੍ਥਂ** ਪੁਗ੍ਗਲਕਥਂ ਕਥੇਤਿ।

‘‘ਵੇਲੁਵਨਾਦਯੋ ਮਹਾਵਿਹਾਰਾ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਕਾਰਾਪਿਤਾ ਧਾਤੂਹਿ ਆਯਤਨੇਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ **ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰਦੀਪਨਤ੍ਥਂ** ਪੁਗ੍ਗਲਕਥਂ ਕਥੇਤਿ।

‘‘ਖਨ੍ਧਾ ਮਾਤਰਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਨ੍ਤਿ ਪਿਤਰਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਰੁਹਿਰੁਪ੍ਪਾਦਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਧਾਤੁਯੋ ਆਯਤਨਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ **ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਦੀਪਨਤ੍ਥਂ** ਪੁਗ੍ਗਲਕਥਂ ਕਥੇਤਿ। ‘‘ਖਨ੍ਧਾ ਮੇਤ੍ਤਾਯਨ੍ਤਿ ਧਾਤੁਯੋ ਆਯਤਨਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਦੀਪਨਤ੍ਥਂ** ਪੁਗ੍ਗਲਕਥਂ ਕਥੇਤਿ।

‘‘ਖਨ੍ਧਾ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ ਧਾਤੁਯੋ ਆਯਤਨਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ **ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਦੀਪਨਤ੍ਥਂ** ਪੁਗ੍ਗਲਕਥਂ ਕਥੇਤਿ। ‘‘ਖਨ੍ਧਾ ਦਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਧਾਤੁਯੋ ਆਯਤਨਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਮਹਾਜਨੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਸਮ੍ਮੋਹਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਟਿਸਤ੍ਤੁ ਹੋਤਿ ‘‘ਕਿਮਿਦਂ ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਮੋਹਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਪਟਿਸਤ੍ਤੁ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ **ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੀਪਨਤ੍ਥਂ** ਪੁਗ੍ਗਲਕਥਂ ਕਥੇਤਿ।

ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਨਪ੍ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਲੋਕਸਮਞ੍ਞਾਯ ਲੋਕਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਂ ਲੋਕਾਭਿਲਾਪੇ ਠਿਤਾਯੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ **ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਹਾਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ** ਪੁਗ੍ਗਲਕਥਂ ਕਥੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਲੋਕਵੋਹਾਰਕੁਸਲਤਾਯ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਂ ਅਵਿਲੋਮੇਨ੍ਤੋ ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾਵ **ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਆਵੁਸੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਾ**ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਵਸੇਨੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਤਿ ਲੋਕਸਙ੍ਕੇਤਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਿ ਉਪਲਬ੍ਭਮਾਨਾ। **ਲੋਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ। **ਸਾਙ੍ਗਣੋਵ ਸਮਾਨੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਅਙ੍ਗਣ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕਿਲੇਸਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਣਾਨਿ? ਰਾਗੋ ਅਙ੍ਗਣਂ, ਦੋਸੋ ਅਙ੍ਗਣਂ, ਮੋਹੋ ਅਙ੍ਗਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੯੨੪)। ਕਤ੍ਥਚਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਮਲਂ ਵਾ ਪਙ੍ਕੋ ਵਾ, ਯਥਾਹ ‘‘ਤਸ੍ਸੇਵ ਰਜਸ੍ਸ ਵਾ ਅਙ੍ਗਣਸ੍ਸ ਵਾ ਪਹਾਨਾਯ ਵਾਯਮਤੀ’’ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਤਥਾਰੂਪੋ ਭੂਮਿਭਾਗੋ, ਸੋ ਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣਂ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਨ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਧ ਪਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਤਿਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾ ‘‘ਅਙ੍ਗਣ’’ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਪਾਪਕਾਨਂ ਖੋ ਏਤਂ, ਆਵੁਸੋ, ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਯਦਿਦਂ ਅਙ੍ਗਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੦)। ਸਹ ਅਙ੍ਗਣੇਨ **ਸਾਙ੍ਗਣੋ**।

ਸਾਙ੍ਗਣੋਵ ਸਮਾਨੋਤਿ ਸਕਿਲੇਸੋਯੇਵ ਸਨ੍ਤੋ । **ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਣਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਕਿਲੇਸੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ‘‘ਇਮੇ ਕਿਲੇਸਾ ਨਾਮ ਕਕ੍ਖਲਾ ਵਾਲਾ ਜਹਿਤਬ੍ਬਾ ਨ ਗਹਿਤਬ੍ਬਾ ਵਿਸਦੁਟ੍ਠਸਲ੍ਲਸਦਿਸਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਯਾਥਾਵਸਰਸਤੋਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਯੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਣਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਨ ਚ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੂਹਤਾ ਕਿਲੇਸਾ, ਨ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਵਾ ਤੇਨ ਵਾ ਵਾਰਿਤਤ੍ਤਾ, ਅਯਮਿਧ ਅਨਙ੍ਗਣੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਣਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਕਿਲੇਸਾ ਯੇਨ ਵਾ ਤੇਨ ਵਾ ਵਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੂਹਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ‘‘ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਮਹਾਅਨਤ੍ਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਕਕ੍ਖਲਾ ਵਾਲਾ ਵਿਸਦੁਟ੍ਠਸਲ੍ਲਸਦਿਸਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਯਾਥਾਵਸਰਸਤੋਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਯੋ ਪਨ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਚ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਣਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ । **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ, ਤੇਸੁ ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਾਙ੍ਗਣੇਸੁ, **ਯ੍ਵਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਅਯਂ, ਯਾਯਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

੫੮. ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਹੇਤੁ ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਕਾਰਣਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਯੇਨਿਮੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਏਕੋ ਸੇਟ੍ਠਪੁਰਿਸੋ ਏਕੋ ਹੀਨਪੁਰਿਸੋਤਿ ਅਕ੍ਖਾਯਤਿ, ਸੋ ਕੋ ਹੇਤੁ ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ‘‘ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪਜਾਨਨਾ ਨਪ੍ਪਜਾਨਨਾਤਿ ਇਦਮੇਵ ਉਭਯਂ ਹੇਤੁ ਚੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਚ।

੫੯. ਥੇਰੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਚਿਤ੍ਰਪਟਿਭਾਨਤਾਯ ਤਂ ਪਾਕਟਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ **ਤਤ੍ਰਾਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਏਤਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਮੇਵ ਏਸ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਵਸ੍ਸਂ ਭਾਵੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਨ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਛਨ੍ਦਜਨਨਾਦਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ।

ਤਤ੍ਥ ਚ **ਨ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਣਸ੍ਸ ਪਹਾਨਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦਂ ਨ ਜਨੇਸ੍ਸਤਿ। **ਨ ਵਾਯਮਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਬਲਵਤਰਂ ਵਾਯਾਮਂ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, **ਨ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਥਾਮਗਤਵੀਰਿਯਂ ਪਨ ਨੇਵ ਆਰਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਪਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਾਙ੍ਗਣੋ**ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਅਙ੍ਗਣੇਹਿ ਸਾਙ੍ਗਣੋ। **ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤੇਹਿਯੇਵ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਮਲੀਨਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਬਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਉਪਤਾਪਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਕਾਲਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਮਰਿਸ੍ਸਤਿ।

ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀਤਿ ਯਥਾ ਨਾਮ। **ਕਂਸਪਾਤੀ**ਤਿ ਕਂਸਲੋਹਭਾਜਨਂ। **ਆਭਤਾ**ਤਿ ਆਨੀਤਾ। **ਆਪਣਾ ਵਾ ਕਮ੍ਮਾਰਕੁਲਾ ਵਾ**ਤਿ ਆਪਣਤੋ ਵਾ ਕਂਸਪਾਤਿਕਾਰਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਰਾਨਂ ਘਰਤੋ ਵਾ। **ਰਜੇਨਾ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਰਜੇਨ ਪਂਸੁਆਦਿਨਾ। **ਮਲੇਨਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਟ੍ਠਿਤੇਨ ਲੋਹਮਲੇਨ। **ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ। **ਨ ਚੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਖਾਦਨੀਯਪਕ੍ਖਿਪਨਾਦੀਹਿ ਪਰਿਭੋਗਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ। **ਨ ਚ ਪਰਿਯੋਦਪੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਧੋਵਨਘਂਸਨਾਦੀਹਿ ਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯੁਂ। **ਰਜਾਪਥੇ**ਤਿ ਰਜਪਥੇ। ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਰਜਸ੍ਸ ਆਗਮਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾਮਞ੍ਚੇ ਵਾ ਥੁਸਕੋਟ੍ਠਕੇ ਵਾ ਭਾਜਨਨ੍ਤਰੇ ਵਾ, ਯਤ੍ਥ ਰਜੇਨ ਓਕਿਰੀਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਤਰਾ ਅਸ੍ਸ ਮਲਗ੍ਗਹਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰਜਾਪਥੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨੇਨ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਤਰਾ, ਅਪਰਿਭੋਗਾਪਰਿਯੋਦਪਨੇਹਿ ਮਲਗ੍ਗਹਿਤਤਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾਵਚਨਞ੍ਚੇਤਂ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸਾ ਕਂਸਪਾਤਿ ਏਵਂ ਕਰੀਯਮਾਨਾ ਅਪਰੇਨ ਕਾਲੇਨ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਤਰਾ ਚ ਮਲਗ੍ਗਹਿਤਤਰਾ ਚ ਮਤ੍ਤਿਕਪਾਤੀਤਿ ਵਾ ਕਂਸਪਾਤੀਤਿ ਵਾ ਇਤਿਪਿ ਦੁਜ੍ਜਾਨਾ ਭਵੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਨੋਤਿ, ਥੇਰੋ ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਆਹ ''ਏਵਮਾਵੁਸੋ''ਤਿ। ਪੁਨ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਓਪਮ੍ਮਂ ਸਮ੍ਪਟਿਪਾਦੇਨ੍ਤੋ, **ਏਵਮੇਵ ਖੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥੇਵਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਕਿਲਿਟ੍ਠਕਂਸਪਾਤਿਸਦਿਸੋ ਸਾਙ੍ਗਣੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਕਂਸਪਾਤਿਯਾ ਨਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਜਾਪਥਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਲਭਮਾਨਸ੍ਸ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਪਸੁਤਪੁਗ੍ਗਲਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਟਿਲਾਭੋ। ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਕਂਸਪਾਤਿਯਾ ਪੁਨ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਤਰਭਾਵੋ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਤੋ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦਿਕਰਣਂ, ਏਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਾਙ੍ਗਣਕਾਲਕਿਰਿਯਾ। ਅਥ ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਏਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਾਙ੍ਗਣਕਾਲਕਿਰਿਯਾ। ਅਥ ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਪਾਰਾਜਿਕਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਮਾਤੁਘਾਤਾਦਿਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਰਣਂ, ਏਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਾਙ੍ਗਣਕਾਲਕਿਰਿਯਾਤਿ।

ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਕਾਲਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਾਲਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾ ਹਿ ਪਕਤਿਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਕਾਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਵਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਕਾਲਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ **ਪਰਿਯੋਦਪੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਧੋਵਨਘਂਸਨਸਣ੍ਹਛਾਰਿਕਾਪਰਿਮਜ੍ਜਨਾਦੀਹਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਆਦਾਸਮਣ੍ਡਲਸਦਿਸਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ। **ਨ ਚ ਨਂ ਰਜਾਪਥੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਠਾਨੇ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਰਣ੍ਡਮਞ੍ਜੂਸਾਦੀਸੁ ਵਾ ਠਪੇਯ੍ਯੁਂ, ਪਲਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਾਗਦਨ੍ਤੇ ਲਗੇਯ੍ਯੁਂ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨਾ ਚੇਤ੍ਥ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਕਿਲਿਟ੍ਠਕਂਸਪਾਤਿਸਦਿਸੋ ਸਾਙ੍ਗਣੋ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਕਿਲਿਟ੍ਠਕਂਸਪਾਤਿਯਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਨਂ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਲਭਮਾਨਸ੍ਸ ਪੇਸਲਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਟਿਲਾਭੋ। ਯੇ ਓਵਦਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਪਮਾਦਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਕਂਸਪਾਤਿਯਾ ਅਪਰਕਾਲੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਰਿਯੋਦਾਤਭਾਵੋ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਤੋ

ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਨਙ੍ਗਣਕਾਲਕਿਰਿਯਾ। ਅਥ ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਰੂਪਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਕੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਵਾਸਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਵਾਸੋ, ਏਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਨਙ੍ਗਣਕਾਲਕਿਰਿਯਾ। ਅਥ ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਂ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਤਦਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣਂ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਾਧਿਗਮੋ...ਪੇ॰... ਅਰਹਤ੍ਤਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਅਨਙ੍ਗਣਕਾਲਕਿਰਿਯਾ ਏਵ।

ਤਤਿਯਵਾਰੇ **ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਂ। **ਮਨਸਿ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਤਿ ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਆਵਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਨਸਿਕਾਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਮਨਸਿਕਾਰਕਾਰਣਾ। **ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਹਿਂਸਿਸ੍ਸਤਿ ਅਧਿਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਰਾਗੋ ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਕੁਸਲਵਾਰਂ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਅਕੁਸਲਜਵਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਂਸਪਾਤਿਸਦਿਸੋ ਪਕਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਕਿਲੇਸੋ ਅਨਙ੍ਗਣਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਂਸਪਾਤਿਯਾ ਨਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਜਾਪਥੇ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਲਭਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਇਤੋ ਪਰਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਠਮਵਾਰਸਦਿਸਮੇਵ।

ਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੇ **ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨ ਮਨਸਿ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿਵਿਰਹਾਭਾਵਤੋ ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਾਵਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੇਸਂ ਦੁਤਿਯਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਯਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿ ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੬੦. ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਅਙ੍ਗਣਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਪਾਕਟਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਕਾਮੇਨਾਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਨ ''ਅਙ੍ਗਣਂ ਅਙ੍ਗਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਟ੍ਠੋ ਤਂ ਬਜਾਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਪਾਪਕਾਨਂ ਖੋ ਏਤਂ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਾਯ ਅਵਚਰਾਨਂ, ਇਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਕੋਪਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਂ ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਂ ਇਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਠਾਨਂ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਉਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਆਪਨ੍ਨੋ ਅਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਨ੍ਨੋ ਭਵੇਯ੍ਯਂ। **ਨ ਚ ਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਜਾਨੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਮਂ ਨ ਜਾਨੇਯ੍ਯੁਂ। ਕਿਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਠਾਨਂ, ਲਾਭਤ੍ਥਿਕਤਾ। ਲਾਭਤ੍ਥਿਕੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਚ ਕਤਪੁਞ੍ਞੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ ''ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਥੇਰਾ ਞਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਨਵਕਾਨਂ, ਨਵਕਾ ਵਿਹਾਰੇ ਵਿਘਾਸਾਦਾਦੀਨਂ, ਤੇ ਓਵਾਦਂ ਆਗਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ, ਏਵਂ ਕਮੇਨ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਲਾਭਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤਿ। ਅਹੋ ਵਤਾਹਂ ਆਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਵਤ ਆਪਨ੍ਨੋ ਅਸ੍ਸਂ, ਨ ਚ ਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਜਾਨੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ।

ਯਂ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਜਾਨੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਜਾਨੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਖੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵ, ਨੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਥੇਰਾ ਹਿ ਞਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਚਤੂਸੁ ਪਰਿਸਾਸੁ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਪਾਕਟੋ ਚ ਅਯਸਾਭਿਭੂਤੋ ਗਾਮਸਤਮ੍ਪਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਉਮ੍ਮਾਰਸਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਉਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਧੋਤੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। ਤਤੋ **ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਚਮ੍ਹਿ ਏਵਂ ਨਾਸਿਤੋਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, **ਇਤਿ ਸੋ ਕੁਪਿਤੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਤੀਤੋ** ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਕੁਪਿਤੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਕੋਧਾਭਿਭੂਤੋ ਅਪ੍ਪਤੀਤੋ ਚ ਦੋਮਨਸ੍ਸਾਭਿਭੂਤੋ।

ਯੋ ਚੇਵ ਖੋ , **ਆਵੁਸੋ, ਕੋਪੋ ਯੋ ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ ਉਭਯਮੇਤਂ ਅਙ੍ਗਣ**ਨ੍ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਯੋ ਚਾਯਂ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਕੋਪੋ, ਯੋ ਚ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ, ਏਤਂ ਉਭਯਂ ਅਙ੍ਗਣਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਲੋਭੋ ਪਨ ਇਮਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਣਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵਸੇਨ, ਮੋਹੋ ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨਾਪਿ ਗਹਿਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ।

ਅਨੁਰਹੋ ਮਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਥਕੇਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤੇ ਇਚ੍ਛਤਿ। **ਠਾਨਂ ਖੋ ਪਨੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਕਾਰਣਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਯਂ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਚਤੁਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਬਜਤ੍ਤਾ ਵਿਨੀਤਾ ''ਤਯਾ ਅਸੁਕਮ੍ਹਿ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਕਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਚੋਦੇਯ੍ਯੁਂ। ਸੋ ਚਤੂਸੁ ਪਰਿਸਾਸੁ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਪਾਕਟੋ ਚ ਅਯਸਾਭਿਭੂਤੋਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ।

ਸਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿ ਸਮਾਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ। **ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਚੋਦਕੋ। ਅਯਂ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੇਨੇਵ ਚੋਦਨਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਇਮਞ੍ਚਿਮਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਤਂ ਤਾਵ ਪਟਿਕਰੋਹਿ ਪਚ੍ਛਾ ਮਂ ਚੋਦੇਸ੍ਸਸੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ। ਅਪਿਚ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿਪਿ ਸਮਾਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਯਾ ਕੁਲੇਨ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਬਜਤ੍ਤਤਾਯ ਧੁਤਙ੍ਗੇਨਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿਪਿ ਸਮਾਨੇਨੇਵ ਚੋਦਨਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਦਿਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਾਤਿਦੁਕ੍ਖਂ ਹੋਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ। **ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯੁਤ੍ਤੋ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਇਮੇਹਿ ਆਪਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਅਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਪਟਿਸਤ੍ਤੁ ਪਟਿਸਲ੍ਲੋ ਚੋਦਕੋ ਭਵਿਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਇਤਿ ਸੋ ਕੁਪਿਤੋ**ਤਿ ਇਤਿ ਸੋ ਇਮਾਯ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲਚੋਦਨਾਯ ਏਵਂ ਕੁਪਿਤੋ ਹੋਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੇ **ਅਹੋ ਵਤਾ**ਤਿ ''ਅਹੋ ਵਤ ਰੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਣ੍ਡਿਤਕਾ, ਅਹੋ ਵਤ ਰੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਕਾ ਤੇਵਿਜ੍ਜਕਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੧) ਗਰਹਾਯਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਅਹੋ ਵਤ ਮਂ ਦਹਰਂਯੇਵ ਸਮਾਨਂ ਰਜ੍ਜੇ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੫੭) ਪਤ੍ਥਨਾਯਂ। ਇਧ ਪਤ੍ਥਨਾਯਮੇਵ। **ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਲਾਭਤ੍ਥਿਕੋ ਭਗਵਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਨੁਮਤਿਪੁਚ੍ਛਾਯ, ਨੋ ਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਾ ਅਨੁਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ ਮਹਾਥੇਰੇ ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਕਸ੍ਸਪ , ਰਾਹੁਲ ਚਕ੍ਖੁਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਵਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ, ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਚ ''ਤੇਸ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਥੇਰਾ ਸਤ੍ਥੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਣ੍ਣਂ ਭਣਨ੍ਤੇ, ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਞ੍ਚ ਉਪਹਰਨ੍ਤੇ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਖਾਣੁ ਵਿਯ ਭਗਵਤੋ ਪੁਰਤੋਵ ਹੋਤਿ।

ਇਤਿ ਸੋ ਕੁਪਿਤੋਤਿ ਅਥ ਭਗਵਾ ਤਂ ਅਮਨਸਿਕਰਿਤ੍ਵਾਵ ਅਞ੍ਞਂ ਥੇਰਂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ , ਤੇਨ ਸੋ ਕੁਪਿਤੋ ਹੋਤਿ ਭਗਵਤੋ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ। ਕਥਂ ਭਗਵਤੋ ਕੁਪ੍ਪਤਿ? ''ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣਤੋ ਬਹਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਛਾਯਾਵ ਨ ਵਿਜਹਾਮਿ, ਮਂ ਨਾਮ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਂਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਕਮੇਵ ਥੇਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਭਗਵਤੋ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। ਕਥਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕੁਪ੍ਪਤਿ? ''ਅਯਂ ਮਹਲ੍ਲਕਤ੍ਥੇਰੋ ਭਗਵਤੋ ਪੁਰਤੋ ਖਾਣੁ ਵਿਯ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਿਕਾ ਅਭਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਯਞ੍ਹਿ ਯਦਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਵਸ੍ਸਂ ਭਗਵਾ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਲ੍ਲਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕੁਪ੍ਪਤਿ।

ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾਤਿ ਪੁਰਤੋ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਲਾਭਤ੍ਥਿਕੋਯੇਵ, ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਹਾਪਰਿਵਾਰੇਨ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇ, ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੇ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕੇ ਪਸਨ੍ਨੇ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਇਚ੍ਛਤਿ। **ਕੁਪਿਤੋ**ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ। ਕਥਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ? ''ਇਮੇ ਯਦੇਵ ਮਯ੍ਹਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚੀਵਰਂ ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਵਾ, ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਪਨ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। ਕਥਂ ਥੇਰਸ੍ਸ? ''ਏਸੋ ਮਹਲ੍ਲਕਤ੍ਥੇਰੋ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਯਮੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮ ਨਂ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਿਕਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਅਵਸ੍ਸਂ ਮਂਯੇਵ ਪਰਿਵਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇਤਿ ਭੋਜਨਟ੍ਠਾਨੇ। **ਅਗ੍ਗਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਾਸਨਂ। **ਅਗ੍ਗੋਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਂ। **ਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਪਿਣ੍ਡਂ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਾ **ਅਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਪਣੀਤਾਧਿਵਚਨਮੇਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਹਮੇਵ ਲਭੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਾ ਨਾਤਿਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ। **ਨ ਅਞ੍ਞੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਲਭੇਯਜਾ**ਤਿ ਪਨ ਅਤਿਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ । ਅਯਮ੍ਪਿ ਲਾਭਤ੍ਥਿਕੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਹੋਤਿ ਚੀਵਰਧਾਰਣਾਦੀਹਿ, ਕਦਾਚਿ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਵਿਬ੍ਭਮਤਿ। ਤੇਨ ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਲਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬਂ ਆਸਨਾਦਿਂ ਪਚ੍ਛਾ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। **ਨ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਲਭੇਯਜਾ**ਤਿ ਨ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਥੇਰਾਨਂ ਅਗ੍ਗਾਸਨਾਦੀਸੁ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਨਵਾਨਂ ਕਦਾਚਿ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਸਬ੍ਬਨਿਹੀਨਂ ਆਸਨਾਦਿਂ ਲਭਤਿ। **ਕੁਪਿਤੋ**ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਥੇਰਾਨਞ੍ਚ। ਕਥਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ? ‘‘ਇਮੇ ਮਙ੍ਗਲਾਦੀਸੁ ਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਏਤੇ, ‘ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤ੍ਤਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਕਰੋਥਾ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਤਂਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਕਂ ਮਹਲ੍ਲਕਤ੍ਥੇਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤਾ, ਹੋਤੁ ਇਦਾਨਿ, ਨੇਸਂ ਕਿਚ੍ਚੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। ਕਥਂ ਥੇਰਾਨਂ? ‘‘ਇਮੇ ਨਾਮ ਯਦਿ ਨ ਭਵੇਯਜੁਂ, ਮਂਯੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਯਜੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਥੇਰਾਨਂ ਕੁਪ੍ਪਤਿ।

ਅਨੁਮੋਦੇਯਜਨ੍ਤਿ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਰੇਯਜਂ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਲਾਭਤ੍ਥਿਕੋ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਖਣ੍ਡਾਨੁਮੋਦਨਂ ਜਾਨਾਤਿ, ‘‘ਸੋ ਅਨੁਮੋਦਨਟ੍ਠਾਨੇ ਬਹੂ ਮਾਤੁਗਾਮਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਾ ਮਂ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਥਾਲਕਭਿਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। **ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਅਨੁਮੋਦਨਾ ਭਾਰੋ, ਤੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਅਨੁਮੋਦੇਯਜਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕੁਪਿਤੋ**ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਚ। ਕਥਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ? ‘‘ਇਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਂਯੇਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਯਾਚਨ੍ਤਿ ‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ ਅਨੁਮੋਦਤੂ’ਤਿ, ਅਜ੍ਜ ਪਨ ਨਾਵੋਚੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। ਕਥਂ ਥੇਰਸ੍ਸ? ‘‘ਅਯਂ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕੁਲੁਪਕਂ ਨਾਗਤ੍ਥੇਰਂ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਥ, ਅਯਂ ਅਨੁਮੋਦਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ ਨ ਭਣਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। ਕਥਂ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ? ‘‘ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਪਹਾਰਂ ਲਦ੍ਧਕੁਕ੍ਕੁਟੋ ਵਿਯ ਤੁਰਿਤਤੁਰਿਤਂ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਇਮਂ ਨਾਮ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਸਤਿ ਅਹਮੇਵ ਅਨੁਮੋਦੇਯਜ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਕੁਪ੍ਪਤਿ।

ਆਰਾਮਗਤਾਨਨ੍ਤਿ ਵਿਹਾਰੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਲਾਭਤ੍ਥਿਕੋ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਖਣ੍ਡਧਮ੍ਮਕਥਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਪਸ੍ਸਤਿ ਤਾਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਤਿਯੋਜਨਤੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਨਿ ਸੁਣਨ੍ਤੇ, ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੇ ਚ ਦਹਰੇ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੇ ਵਾ ਸਾਧੁ ਸਾਧੂਤਿ ਮਹਾਸਦ੍ਦੇਨ ਸਾਧੁਕਾਰਂ ਦੇਨ੍ਤੇ, ਤਤੋ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਗਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਾਸਕਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ‘‘ਕੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਭਣਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਸੁਕੋ ਚ ਅਸੁਕੋ ਚਾ’’ਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਨਂ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਇਚ੍ਛਮਾਨੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। **ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਭਾਰੋ, ਤੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਦੇਸੇਯਜਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕੁਪਿਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਂ ਗਾਥਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਓਕਾਸਂ ਅਲਭਮਾਨੋ ਕੁਪਿਤੋ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਨ੍ਦਭਾਵਸ੍ਸ ‘‘ਅਹਞ੍ਹਿ ਮਨ੍ਦੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਕੁਤੋ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ ਦੇਸੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਨ੍ਤਿ ਓਵਾਦਤ੍ਥਂ ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਤ੍ਥਂ ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤ੍ਥਂ ਵਾ ਪੂਜਾਕਰਣਤ੍ਥਂ ਵਾ ਆਰਾਮਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਲਾਭਤ੍ਥਿਕੋ, ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਹੋਤਿ ਇਮਾ ਮਹਾਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਤਾਸੁ ਕੁਲੇਸੁ ਪਵਿਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ‘‘ਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਓਵਾਦਂ ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਂ ਵਾ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਵਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਸੁਕੋ ਨਾਮ ਅਯਜੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਦੇਥ ਕਰੋਥਾ’’ਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਇਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਓਵਾਦਾਦਯੋ ਨਾਮ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਭਾਰੋ, ਤੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਦੇਸੇਯਜਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕੁਪਿਤੋ**ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਤਾਸਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ‘‘ਇਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪੋਸਥਪ੍ਪਵਾਰਣਾਦੀਨਿ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤਾ ਇਦਾਨਿ ਤਂਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਕਮਹਲ੍ਲਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਤਾ’’ਤਿ। ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਚ ‘‘ਏਸ ਇਮਾਸਂ ਸਹਸਾ ਓਵਾਦਂ ਅਦਾਸਿਯੇਵਾ’’ਤਿ।

ਉਪਾਸਕਾਨਨ੍ਤਿ, ਆਰਾਮਗਤਾਨਂ ਉਪਾਸਕਾਨਂ। ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਮਹਾਉਪਾਸਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪੁਤ੍ਤਭਾਤੁਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨਿਯਜਾਤੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਤੇਸਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਇਮੇ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾਨਮ੍ਪਿ

ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿ ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਉਪਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। ਠਾਨਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਕੁਪਿਤੋ**ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਉਪਾਸਕਾਨਞ੍ਚ ''ਇਮੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕੁਲੁਪਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੁਣਾਮਾਤਿ ਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਹੋਤੁ ਇਦਾਨਿ, ਤੇਸਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕਿਚ੍ਚੇ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਚ, ''ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਦੇਸੇਤੀ''ਤਿ।

ਉਪਾਸਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਆਰਾਮਗਤਾਨਂ। **ਉਪਾਸਿਕਾ** ਨਾਮ ਆਸਨਪੂਜਾਦਿਕਰਣਤ੍ਥਂ ਵਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ। ਸੇਸਂ ਉਪਾਸਕਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਞ੍ਚ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਸੁਨ੍ਦਰਞ੍ਚ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ। ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਕਾਰਂ ਕਰੀਯਮਾਨਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਕਤਞ੍ਚ ਸੁਨ੍ਦਰਞ੍ਚ ਪਤ੍ਥੇਤਿ। **ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਰਿਯਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ। ਇਮਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੀਯਮਾਨਂ ਪਤ੍ਥੇਤਿ। **ਮਾਨੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਯਾਯੇਯ੍ਯੁਂ। **ਪੂਜੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਮਾਨੇਨ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪੂਜਂ ਪਤ੍ਥੇਤਿ। **ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਿਯੋ ਗਰੁ ਭਾਵਨਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਚ ਸੀਲਵਾ ਚ ਏਤਂ ਵਿਧਿਂ ਅਰਹਤਿ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਰੂਪਂ ਏਵਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕੁਪਿਤੋ**ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ''ਇਮੇ ਏਤਂ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਮਂਯੇਵ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁ ਤੀਸੁ ਵਾਰੇਸੁ।

ਪਣੀਤਾਨਂ ਚੀਵਰਾਨਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਟਦੁਕੂਲਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਕੋਸੇਯ੍ਯਾਦੀਨਂ ਮਹਗ੍ਘਸੁਖੁਮਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ। ਇਧਾਪਿ **ਅਹਮੇਵ ਲਾਭੀ ਅਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਾ ਨਾਤਿਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ। **ਨ ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਲਾਭੀ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਨ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ।

ਪਣੀਤਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਨਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਮਧੁਸਕ੍ਕਰਾਦਿਪੂਰਿਤਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਨਂ। **ਪਣੀਤਾਨਂ ਸੇਨਾਸਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕਾਨਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਂ ਪਣੀਤਾਨਂ। **ਗਿਲਾਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਨਂ ਉਤ੍ਤਮਭੇਸਜ੍ਜਾਨਂ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ਠਾਨਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਹਿ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਕੁਪਿਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ''ਇਮੇਸਂ ਨਾਮ ਪਰਿਚਿਤਭਾਵੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਏਕਤੋ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਂਸੁਕੂਲਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਾਦਿਕਾਰਣਾ ਵਾ ਘਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਮੇ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਣੀਤਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਆਗਨ੍ਤੁਕਂ ਮਹਲ੍ਲਕਂ ਪਨ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ''ਅਯਮ੍ਪਿ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਇਮੇਸਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਚਰਤਿ, ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮ ਨਂ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਿਕਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ, ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਅਹਮੇਵ ਲਾਭੀ ਅਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ।

ਇਮੇਸਂ ਖੋ, ਏਤਂ ਆਵੁਸੋਤਿ ਇਮੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਾਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾਨਂ।

੬੧. **ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਸੂਯਨ੍ਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਨ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਸੋਤੇਨ ਸੂਯਨ੍ਤਿ, ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਵਿਸਯਤ੍ਤਾ। ਅਪ੍ਪਹੀਨਇਚ੍ਛਾਵਚਰਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾ ਵਿਯ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੁਤਾ ਵਿਯ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਸੂਯਨ੍ਤਿ ਚਾ''ਤਿ। ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਾਲੇ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ''ਅਸੁਕੋ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਈਦਿਸੋ''ਤਿ ਤਿਰੋਕ੍ਖਕਾਲੇ ਸੂਯਨ੍ਤਿ। **ਕਿਞ੍ਚਾਪੀ**ਤਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਗਰਹਵਚਨਂ। ਤੇਨ ਆਰਞ੍ਞਿਕਤ੍ਤਂ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਨਂ ਗਰਹਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਯੋਜਨਾ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਅਨ੍ਤੇ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਤਿ, ਇਮੇ ਚਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕਾ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਅਤਿਰੇਕਲਾਭਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਲੋਲੁਪ੍ਪਚਾਰਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਪਦਾਨਚਾਰੀ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਹੋਤਿ।

ਲੂਖਚੀਵਰਧਰੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਲੂਖ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਲੂਖਂ ਸੁਤ੍ਤਲੂਖਂ ਰਜਨਲੂਖਨ੍ਤਿ ਤੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਲੂਖਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਥੇਨ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕਂ ਛਿਨ੍ਨਂ **ਸਤ੍ਥਲੂਖਂ** ਨਾਮ, ਤਂ ਅਗ੍ਘੇਨ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਥੂਲਦੀਘਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ **ਸੁਤ੍ਤਲੂਖਂ** ਨਾਮ, ਤਂ ਫਸ੍ਸੇਨ

ਪਰਿਹਾਯਤਿ ਖਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ। ਰਜਨੇਨ ਰਤ੍ਤਂ **ਰਜਨਲੂਖਂ** ਨਾਮ, ਤਂ ਵਣ੍ਣੇਨ ਪਰਿਹਾਯਤਿ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂ ਸਤ੍ਥਲੂਖਸੁਤ੍ਤਲੂਖਰਜਨਲੂਖਚੀਵਰਧਰੋ ਹੋਤਿ, ਇਮੇ ਚਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕਾ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਸੂਯਨ੍ਤਿ ਚ, ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਵਿਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਨੇਵ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਨ ਪੂਜੇਨ੍ਤੀਤਿ। **ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, **ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੂ**ਤਿ ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ। **ਤੇ ਹਿ ਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਸੂਯਨ੍ਤਿ** ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਪਾਪਕਾ ਸੂਯਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮੇਸਂ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਉਪਮਾਯ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕੁਣਪ**ਨ੍ਤਿ ਮਤਕਲੇਵਰਂ। ਅਹਿਸ੍ਸ ਕੁਣਪਂ **ਅਹਿਕੁਣਪਂ**। ਏਵਂ ਇਤਰਾਨਿ। ਅਤਿਪਟਿਕ੍ਕੂਲਜਿਗੁਚ੍ਛਨੀਯਭਾਵਤੋ ਚੇਤ੍ਥ ਇਮਾਨੇਵ ਤੀਣਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਹਿ ਸਸਸੂਕਰਾਦੀਨਂ ਕੁਣਪਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਟੁਕਭਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਪਿ। ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਕੁਣਪਂ ਅਭਿਨਵਮ੍ਪਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਪੂਤਿਭੂਤੇ। **ਰਚਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਪੂਰੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਕੁਣਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਂਸਪਾਤਿਯਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪਰਾਯ। **ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ । **ਅਨ੍ਤਰਾਪਣ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਣਾਨਮਨ੍ਤਰੇ ਮਹਾਜਨਸਂਕਿਣ੍ਣਂ ਰਚ੍ਛਾਮੁਖਂ। **ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ। **ਜਞ੍ਞਜਞ੍ਞਂ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਚੋਕ੍ਖਚੋਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਮਨਾਪਮਨਾਪਂ ਵਿਯ। ਅਪਿਚ ਵਧੁਕਾਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਵਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵਧੁਕਾ**ਤਿ ਜਨੇਤ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਨੀਯਮਾਨਂ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਜਞ੍ਞਂ, ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਆਦਰਵਸੇਨ ਵਾ ਪਸਂਸਾਵਸੇਨ ਵਾ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਂ। ''ਜਞ੍ਞਜਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

ਅਪਾਪੁਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ। **ਤਸ੍ਸ ਸਹ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਮਨਾਪਤਾ ਚ ਸਣ੍ਠਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕੁਣਪਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਹੇਵ ਤਸ੍ਸ ਜਨਸ੍ਸ ਅਮਨਾਪਤਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। **ਅਮਨਾਪਤਾ**ਤਿ ਚ ''ਅਮਨਾਪਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਏਸ ਨਯੋ **ਪਟਿਕ੍ਕੂਲ੍ਯਜੇਗੁਚ੍ਛਤਾਸੁ। ਜਿਘਚ੍ਛਿਤਾਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਛਾਤਾਨਮ੍ਪਿ। **ਨ ਭੋਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮਤਾ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਪਗੇਵ ਸੁਹਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਧਾਤਾਨਂ ਪਨ ਪਠਮਤਰਮੇਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮਤਾ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨਾ – ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਂਸਪਾਤਿਸਦਿਸਂ ਇਮਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਲਿਙ੍ਗਂ, ਕੁਣਪਰਚਨਂ ਵਿਯ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਨਂ, ਅਪਰਕਂਸਪਾਤਿਯਾ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਨਂ ਵਿਯ ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਾਦੀਹਿ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਂ, ਕਂਸਪਾਤਿਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਕੁਣਪਦਸ੍ਸਨੇਨ ਜਨਸ੍ਸ ਅਮਨਾਪਤਾ ਵਿਯ ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਾਦੀਨਿ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਅਸਕ੍ਕਾਰਕਰਣਾਦਿਤਾਤਿ।

੬੨. ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ਪਨ, **ਕਿਞ੍ਚਾਪੀ**ਤਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਪਸਂਸਾਵਚਨਂ, ਤੇਨ ਆਰਞ੍ਞਿਕਤ੍ਤਂ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਪ੍ਪਹਾਨਂ ਪਸਂਸਤਿ। **ਨੇਮਨ੍ਤਨਿਕੋ**ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ। **ਵਿਚਿਤਕਾਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਅਪਨੀਤਕਾਲ਼ਕਂ। **ਅਨੇਕਸੂਪਂ ਅਨੇਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੂਪੋ** ਨਾਮ ਹਤ੍ਥਹਾਰਿਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਬ੍ਯਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਭਙ੍ਗਂ, ਤੇਨ ਮਚ੍ਛਮਂਸਮੁਗ੍ਗਸੂਪਾਦੀਹਿ ਅਨੇਕਸੂਪਂ, ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਮਂਸਾਦਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਅਨੇਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨੇ ਚ ਸਾਲਿਵਰਭਤ੍ਤਰਚਨਂ ਵਿਯ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਪ੍ਪਹਾਨਂ, ਅਪਰਕਂਸਪਾਤਿਯਾ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਨਂ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਗਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰਾਦੀਹਿ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਪ੍ਪਹਾਨਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਂ, ਕਂਸਪਾਤਿਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਸਾਲਿਵਰਭਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨੇਨ ਜਨਸ੍ਸ ਮਨਾਪਤਾ ਵਿਯ ਗਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰਾਦੀਨਿ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਪ੍ਪਹਾਨਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਸਕ੍ਕਾਰਕਰਣਾਦਿਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੬੩. **ਉਪਮਾ ਮਂ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਪਟਿਭਾਤੀ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਉਪਮਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਏਕਂ ਉਪਮਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਹਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਟਿਭਾਤੁ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਟਿਭਾਤੁ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁ, ਵਦ ਤ੍ਵਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਏਕਮਿਦਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਦਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਹਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਾਮਿ ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇ**ਤਿ, **ਰਾਜਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ

ਨਗਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਨ ਗਿਰਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਵਜੋ ਵਿਯ ਸਣ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਗਿਰਿਬ੍ਬਜ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਵਿਹਰਾਮਿ, ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਹਂ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਥ ਖ੍ਵਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਥ ਖੋ ਅਹਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਅਥਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਧਿਕਾਰਵਚਨਾਰਮ੍ਭੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਖੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੋ। **ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਮਯਂ। ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਵਾ ਸਮਯਂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ, ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਏਕਂ ਖਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਦਹਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਾਰਨਿਵਾਸਨਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨੇਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਸਣ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸਨਵਸੇਨ, ਨ ਹਿ ਸੋ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਿਵਤ੍ਥੋ ਅਹੋਸਿ।

ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯਾਤਿ ਪਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚੀਵਰਂ ਕਾਯੇਨ ਆਦਿਯਿਤ੍ਵਾ। **ਪਿਣ੍ਡਾਯਾ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਤ੍ਥਾਯ। **ਸਮੀਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਯਾਨਕਾਰਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਰਥਕਾਰਪੁਤ੍ਤੋ। **ਪਣ੍ਡੁਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡੁਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ। **ਆਜੀਵਕੋ**ਤਿ ਨਗ੍ਗਸਮਣਕੋ। **ਪੁਰਾਣਯਾਨਕਾਰਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪੋਰਾਣਯਾਨਕਾਰਕੁਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ। **ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਵਙ੍ਕਂ** ਨਾਮ ਏਕਤੋ ਕੁਟਿਲਂ। **ਜਿਮ੍ਹਂ** ਨਾਮ ਸਪ੍ਪਗਤਮਗ੍ਗਸਦਿਸਂ। **ਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਫੇਗ੍ਗੁਵਿਸਮਗਣ੍ਠਿਕਾਦਿ। **ਯਥਾ ਯਥਾ**ਤਿ ਕਾਲਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਯਦਾ ਯਦਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਥਾ ਤਥਾ**ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਾਲਤ੍ਥੋਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਇਤਰੋ ਤੇਨ ਚਿਨ੍ਤਿਤਕ੍ਖਣੇ ਚਿਨ੍ਤਿਤਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਤਚ੍ਛਤਿ। **ਅਤ੍ਤਮਨੋ**ਤਿ ਸਕਮਨੋ ਤੁਟ੍ਠਮਨੋ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਗਹਿਤਮਨੋ। **ਅਤ੍ਤਮਨਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨਤਾਯ ਵਾਚਂ , ਅਤ੍ਤਮਨਭਾਵਸ੍ਸ ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ ਉਦੀਰਯਿ, ਪਬ੍ਯਾਹਰੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਹਦਯਾ ਹਦਯਂ ਮਞ੍ਞੇ ਅਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ।

ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘੇਸੁ ਸਦ੍ਧਾਵਿਰਹਿਤਾ। **ਜੀਵਿਕਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਣਭਯਾਦੀਹਿ ਪੀਲ਼ਿਤਾ ਬਹਿ ਜੀਵਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਇਧ ਜੀਵਿਕਤ੍ਥਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਨ ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਨ ਸਦ੍ਧਾਯ। **ਸਠਾ ਮਾਯਾਵਿਨੋ**ਤਿ ਮਾਯਾਸਾਠੇਯ੍ਯੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾ। **ਕੇਤਬਿਨੋ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਕੇਰਾਟਿਕਾ, ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਥਾਮਗਤਸਾਠੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਾਠੇਯ੍ਯਞ੍ਹਿ ਅਭੂਤਗੁਣਦਸ੍ਸਨਤੋ ਅਭੂਤਭਣ੍ਡਗੁਣਦਸ੍ਸਨਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਕੇਰਾਟਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਨ੍ਨਲ਼ਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਤਨਲ਼ਾ, ਉਟ੍ਠਿਤਤੁਚ੍ਛਮਾਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ । **ਚਪਲਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਣ੍ਡਨਾਦਿਨਾ ਚਾਪਲ੍ਲੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। **ਮੁਖਰਾ**ਤਿ ਮੁਖਖਰਾ, ਖਰਵਚਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, **ਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਚਾ**ਤਿ ਅਸਂਯਤਵਚਨਾ, ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਚਨਪ੍ਪਲਾਪਿਨੋ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਅਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਾ**ਤਿ ਛਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਅਸਂਵੁਤਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰਾ। **ਭੋਜਨੇ ਅਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਨੋ**ਤਿ ਭੋਜਨੇ ਯਾ ਮਤ੍ਤਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ ਪਰਿਯੇਸਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਜਾਨਨਕਾ। **ਜਾਗਰਿਯਂ ਅਨਨੁਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਜਾਗਰੇ ਅਨਨੁਯੁਤ੍ਤਾ। **ਸਾਮਞ੍ਞੇ ਅਨਪੇਕ੍ਖਵਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮੇ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਾ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਰਹਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਨ ਤਿਬ੍ਬਗਾਰਵਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਬਹੁਲਗਾਰਵਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮਬਹੁਲਾ ਵਾ। **ਬਾਹੁਲਿਕਾ**ਤਿਆਦਿ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦੇ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਕੁਸੀਤਾ**ਤਿਆਦਿ ਭਯਭੇਰਵੇ। **ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ।

ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਤਿ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਸਦ੍ਧਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਪਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। **ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ ਘਸਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਵਿਯ ਘਸਨ੍ਤਿ ਵਿਯ। ਅਤ੍ਤਮਨਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਨ੍ਤਾ ਵਚਸਾ ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਵਿਯ, ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨ੍ਤਾ ਮਨਸਾ ਘਸਨ੍ਤਿ ਵਿਯ। **ਸਾਧੁ ਵਤਾ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਤ । **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ**ਤਿ ਰਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਦੀਘਮ੍ਪਿ। ਰਸ੍ਸੇ ਸਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਹੋਤਿ, ਦੀਘੇ ਸਤਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ। ਯਦਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹੇ ਅਕੁਸਲਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ, ਤਦਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਯੋ ਅਕੁਸਲਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਹਰੋ**ਤਿ ਤਰੁਣੋ। **ਯੁਵਾ**ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਨਭਾਵੇ ਠਿਤੋ। **ਮਣ੍ਡਨਕਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਕਸਭਾਵੋ। ਤਤ੍ਥ ਕੋਚਿ ਤਰੁਣੋਪਿ ਯੁਵਾ ਨ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਅਤਿਤਰੁਣੋ, ਕੋਚਿ ਯੁਵਾਪਿ ਮਣ੍ਡਨਕਜਾਤਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਉਪਸਨ੍ਤਸਭਾਵੋ, ਆਲਸਿਯਬ੍ਯਸਨਾਦੀਹਿ ਵਾ ਅਭਿਭੂਤੋ, ਇਧ ਪਨ ਦਹਰੋ ਚੇਵ ਯੁਵਾ ਚ ਮਣ੍ਡਨਕਜਾਤਿਕੋ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਉਪ੍ਪਲਾਦੀਨਿ** ਲੋਕਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਇਤਿਹ ਤੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਤੇ। **ਉਭੋ ਮਹਾਨਾਗਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਮਹਾਨਾਗਾ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਹਿ ਏਤੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ''ਮਹਾਨਾਗਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ, ਛਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਨ

ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਾਗਾ**, ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨੇ ਕਿਲੇਸੇ ਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਾਗਾ**, ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਾਗਾ**, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਮਹਾਨਿਦ੍ਦੇਸੇ (ਮਹਾਨਿ॰ ੮੦) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਿਚ –

> ''ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ,
> ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਗੇ ਵਿਸਜ੍ਜ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ।
> ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨ ਸਜ੍ਜਤੀ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ,
> ਨਾਗੋ ਤਾਦਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੇ ਤਥਤ੍ਤਾ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੨੭; ਮਹਾਨਿ॰ ੮੦)।

ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਮਹਨ੍ਤਾ ਨਾਗਾ **ਮਹਾਨਾਗਾ**, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਖੀਣਾਸਵਨਾਗੇਹਿ ਪੁਜ੍ਜਤਰਾ ਚ ਪਾਸਂਸਤਰਾ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ। **ਸਮਨੁਮੋਦਿਂਸੂ**ਤਿ ਸਮਂ ਅਨੁਮੋਦਿਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਇਮਾਯ ਉਪਮਾਯ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਅਨੁਮੋਦਿ, ਪਟਿਭਾਤੁ ਤਂ ਆਵੁਸੋਤਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਸਮਨੁਮੋਦਿਂਸੂ''ਤਿ।

ਸਮ੍ਮੁਤਿਪਰਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਅਨਙ੍ਗਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾ**ਤਿ ਤਿਵਿਧਂ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਮਙ੍ਗਿਮਧੁਰਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ –

> ''ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਾਲਿਕੇਦਾਰਂ, ਸੁਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਕੋਸਿਯ।
> ਪਟਿਵੇਦੇਮਿ ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ, ਨ ਨਂ ਵਾਰੇਤੁਮੁਸ੍ਸਹੇ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੪.੧)।

ਇਦਂ **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ** ਨਾਮ। ''ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੇਨ ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ ਸਮੁਪੇਤੋ ਉਪਾਗਤੋ ਸਮੁਪਾਗਤੋ ਉਪਪਨ੍ਨੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੧੧) ਇਦਂ **ਸਮਙ੍ਗਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ** ਨਾਮ। ''ਇਮਿਸ੍ਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲਂ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਖੁਦ੍ਦਮਧੁਂ ਅਨੇਲਕਂ, ਏਵਮਸ੍ਸਾਦ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੭) ਇਦਂ **ਮਧੁਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ** ਨਾਮ। ਇਧ ਪਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਮਙ੍ਗਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਲਾ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿਪਿ ਸੀਲਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿਪਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਬ੍ਬੋ। **ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਸੀਲਂ? ਸੀਲਨਟ੍ਠੇਨ **ਸੀਲਂ**। ਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਤਤ੍ਥ ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਲਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥੇਨ ਖੇਤ੍ਤਦੋਸਵਿਗਮੇਨ ਖੇਤ੍ਤਪਾਰਿਪੂਰੀ ਵਿਯ ਸੀਲਦੋਸਵਿਗਮੇਨ ਸੀਲਪਾਰਿਪੂਰੀ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਖੇਤ੍ਤਂ ਬੀਜਖਣ੍ਡਂ ਵਪ੍ਪਖਣ੍ਡਂ ਉਦਕਖਣ੍ਡਂ ਊਸਖਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਚਤੁਦੋਸਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਅਪਰਿਪੂਰਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਬੀਜਖਣ੍ਡਂ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਬੀਜਾਨਿ ਖਣ੍ਡਾਨਿ ਵਾ ਪੂਤੀਨਿ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ਵਪਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਸ੍ਸਂ ਨ ਉਟ੍ਠੇਤਿ, ਖੇਤ੍ਤਂ ਖਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ। **ਵਪ੍ਪਖਣ੍ਡਂ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਅਕੁਸਲੋ ਬੀਜਾਨਿ ਵਪਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਨਿਪਾਤੇਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਸ੍ਸਂ ਨ ਉਟ੍ਠੇਤਿ, ਖੇਤ੍ਤਂ ਖਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ। **ਉਦਕਖਣ੍ਡਂ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਦਕਂ ਅਤਿਬਹੁ ਵਾ ਨ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਹਿ ਸਸ੍ਸਾਨਿ ਨ ਉਟ੍ਠੇਨ੍ਤਿ, ਖੇਤ੍ਤਂ ਖਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ। **ਊਸਖਣ੍ਡਂ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਕਸ੍ਸਕੋ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਪਦੇਸੇ ਨਙ੍ਗਲੇਨ ਭੂਮਿਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਚ ਵਾਰੇ ਕਸਨ੍ਤੋ ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਤੋ ਊਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਹਿ ਸਸ੍ਸਂ ਨ ਉਟ੍ਠੇਤਿ, ਖੇਤ੍ਤਂ ਖਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਞ੍ਚ ਖੇਤ੍ਤਂ ਨ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ ਨ ਮਹਾਨਿਸਂਸਂ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ

ਹਿ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਵਪਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪੰ ਲਭਤਿ। ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਦੋਸਾਨਂ ਵਿਗਮਾ ਖੇਤ੍ਤੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਚ ਖੇਤ੍ਤੰ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸਂਸਂ। ਏਵਮੇਵ ਖਣ੍ਡਂ ਛਿਦ੍ਦਂ ਸਬਲਂ ਕਮ੍ਮਾਸਨ੍ਤਿ ਚਤੁਦੋਸਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਸੀਲਂ ਅਪਰਿਪੂਰਂ ਹੋਤਿ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਚ ਸੀਲਂ ਨ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਮਹਾਨਿਸਂਸਂ। ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਦੋਸਾਨਂ ਵਿਗਮਾ ਸੀਲਖੇਤ੍ਤੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਞ੍ਚ ਸੀਲਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸਂਸਂ।

''ਸੀਲਸਮਙ੍ਗਿਨੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨਤ੍ਥੇਨ ਸੀਲੇਨ ਸਮਙ੍ਗਿਭੂਤਾ ਸਮੋਧਾਨਂ ਗਤਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਥਾਤਿ ਇਦਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਤਾ ਹੋਤਿ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਆਨਿਸਂਸਦਸ੍ਸਨੇਨ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਂ।

ਤਤ੍ਥ ''ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਕਿਰ ਭਗਵਾ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਜੇਟ੍ਠਕਸੀਲਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ ਦੀਪਵਿਹਾਰਵਾਸੀ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ। ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਪਨਸ੍ਸ **ਤੇਪਿਟਕਚੂਲ਼ਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ** ਆਹ – ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੋ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੋਯੇਵ ਹਿ ਸੀਲਂ। ਇਤਰਾਨਿ ਪਨ ਤੀਣਿ ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਨਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ ਨਾਮ ਛਦ੍ਵਾਰਰਕ੍ਖਾਮਤ੍ਤਕਮੇਵ, ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਕਂ, ਪਚ੍ਚਯਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯੇ ਇਦਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਮਤ੍ਤਕਂ। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੋਵ ਸੀਲਂ। ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਭਿਨ੍ਨੋ, ਅਯਂ ਛਿਨ੍ਨਸੀਸੋ ਵਿਯ ਪੁਰਿਸੋ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਸੇਸਾਨਿ ਰਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸੋ ਅਰੋਗੋ, ਅਯਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸੀਸੋ ਵਿਯ ਪੁਰਿਸੋ ਜੀਵਿਤਂ ਸੇਸਾਨਿ ਪੁਨ ਪਾਕਤਿਕਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ 'ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾ'ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ 'ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾ'ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ 'ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤਾ'ਤਿਆਦਿਮਾਹਾ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤਾ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਆਚਾਰੇਨ ਚ ਗੋਚਰੇਨ ਚ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਸੁ। **ਵਜ੍ਜੇਸੂ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ**ਤਿ ਭਯਦਸ੍ਸਿਨੋ। **ਸਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਿਯਿਤ੍ਵਾ। **ਸਿਕ੍ਖਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੂ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਤਂ ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਥ। ਅਪਿਚ **ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੂ**ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਕ੍ਖਾਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ ਕਾਯਿਕਂ ਵਾਚਸਿਕਞ੍ਚ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਥਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਾਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

੬੫. ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯ ਚੇਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਦ੍ਧਂ? ਸੀਲਾਨਿਸਂਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਸਚੇਪਿ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਵਾ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾਨਂ ਵਾ ਏਵਮਸ੍ਸ ''ਭਗਵਾ ਸੀਲਂ ਪੂਰੇਥਾਤਿ ਵਦਤਿ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਸੀਲਪੂਰਣੇ ਆਨਿਸਂਸੋ, ਕੋ ਵਿਸੇਸੋ, ਕਾ ਵਡ੍ਢੀ''ਤਿ? ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਰਸ ਆਨਿਸਂਸੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਏਵਮਾਹ। ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਏਤਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਪਿਯਮਨਾਪਤਾਦਿਆਸਵਕ੍ਖਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਸੀਲਂ ਪਰਿਪੂਰੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ। ਵਿਸਕਣ੍ਟਕਵਾਣਿਜੋ ਵਿਯ। **ਵਿਸਕਣ੍ਟਕਵਾਣਿਜੋ** ਨਾਮ ਗੁਲ਼ਵਾਣਿਜੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸੋ ਕਿਰ ਗੁਲ਼ਫਾਣਿਤਖਣ੍ਡਸਕ੍ਖਰਾਦੀਨਿ ਸਕਟੇਨਾਦਾਯ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਗਾਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਵਿਸਕਣ੍ਟਕਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਵਿਸਕਣ੍ਟਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਉਗ੍ਘੋਸੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਾਮਿਕਾ ''ਵਿਸਂ ਨਾਮ ਕਕ੍ਖਲ਼ਂ, ਯੋ ਨਂ ਖਾਦਤਿ, ਸੋ ਮਰਤਿ, ਕਣ੍ਟਕਮ੍ਪਿ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਤਿ, ਉਭੋਪੇਤੇ ਕਕ੍ਖਲ਼ਾ, ਕੋ ਏਤ੍ਥ ਆਨਿਸਂਸੋ''ਤਿ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਥਕੇਸੁਂ, ਦਾਰਕੇ ਚ ਪਲਾਪੇਸੁਂ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾਣਿਜੋ ''ਅਵੋਹਾਰਕੁਸਲਾ ਇਮੇ ਗਾਮਿਕਾ, ਹਨ੍ਦ ਨੇ ਉਪਾਯੇਨ ਗਣ੍ਹਾਪੇਮੀ''ਤਿ ''ਅਤਿਮਧੁਰਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਅਤਿਸਾਦੁਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਗੁਲ਼ਂ ਫਾਣਿਤਂ ਸਕ੍ਖਰਂ ਸਮਗ੍ਘਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਕੂਟਮਾਸਕਕੂਟਕਹਾਪਣਾਦੀਹਿਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਉਗ੍ਘੋਸੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਾਮਿਕਾ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਮੂਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਗਹੇਸੁਂ। ਤਤ੍ਥ ਵਾਣਿਜਸ੍ਸ ''ਵਿਸਕਣ੍ਟਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਉਗ੍ਘੋਸਨਂ ਵਿਯ ਭਗਵਤੋ ''ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਹਰਥ...ਪੇ॰... ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੂ''ਤਿ ਵਚਨਂ। ''ਉਭੋਪੇਤੇ ਕਕ੍ਖਲ਼ਾ, ਕੋ ਏਤ੍ਥ ਆਨਿਸਂਸੋ''ਤਿ ਗਾਮਿਕਾਨਂ ਚਿਨ੍ਤਨਂ ਵਿਯ ਭਗਵਾ

''ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾ ਵਿਹਰਥਾ''ਤਿ ਆਹ, ''ਸੀਲਞ੍ਹ ਨਾਮੇਤਂ ਕਕ੍ਖਲਂ ਫਰੁਸਂ ਖਿਙ੍ਗਾਦਿਪਚ੍ਚਨੀਕਂ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾਨਂ ਆਨਿਸਂਸੋ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਿਨ੍ਤਨਂ। ਅਥ ਤਸ੍ਸ ਵਾਣਿਜਸ੍ਸ ''ਅਤਿਮਧੁਰਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਵਿਯ ਭਗਵਤੋ ਪਿਯਮਨਾਪਤਾਦਿਆਸਵਕ੍ਖਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਸਤ੍ਤਰਸਆਨਿਸਂਸਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ ''ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯ ਚੇ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯ ਚੇ**ਤਿ ਯਦਿ ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯ ਯਦਿ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਪਿਯੋ ਚ ਅਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਯਚਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਸਿਨੇਹੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਦਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਨਾਪੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਮਨਵਡ੍ਢਨਕੋ, ਤੇਸਂ ਵਾ ਮਨੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਫਰਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਗਰੂ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯੋ ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਸਦਿਸੋ। **ਭਾਵਨੀਯੋ**ਤਿ ''ਅਦ੍ਧਾ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਜਾਨਂ ਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਭਾਵਨੀਯੋ। **ਸੀਲੇਸ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ**ਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇਸੁਯੇਵ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਅਨੂਨੇਨ ਪਰਿਪੂਰਿਤਾਕਾਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਚੇਤੋਸਮਥਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸਮਥੇ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋਤਿ ਵਾ ਏਤਂ ਏਕਤ੍ਥਂ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨਂ। ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਪਨੇਤਂ ਸਮਥਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਅਨੂਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਯੋਗੇ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਅਨਿਰਾਕਤਜ੍ਝਾਨੋ**ਤਿ ਬਹਿ ਅਨੀਹਟਜ੍ਝਾਨੋ, ਅਵਿਨਾਸਿਤਜ੍ਝਾਨੋ ਵਾ, ਨੀਹਰਣਵਿਨਾਸਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਇਦਂ ਨਿਰਾਕਰਣਂ ਨਾਮ। ਥਮ੍ਭਂ ਨਿਰਂਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਚਸ੍ਸ ਪਯੋਗੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾਯ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਸਤ੍ਤਵਿਧਾ **ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ** ਨਾਮ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਅਨਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਤਿ। ਤਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ। **ਬ੍ਰੂਹੇਤਾ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਾ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਾਨਂ, ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਬ੍ਰੂਹੇਤਾ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਕਭੂਮਕਾਦਿਪਾਸਾਦੇ ਕੁਰੁਮਾਨੋਪਿ ਪਨ ਨੇਵ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਾਨਂ ਬ੍ਰੂਹੇਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਯਥਾ ਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਦੇਸਨਾ ਪਠਮਂ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਆਰਦ੍ਧਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾਪਦਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਮਾਨਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਓਸਰਿਤ੍ਵਾ ਕਮੇਨ ਪਪਞ੍ਚਤ੍ਤਯਦੇਸਨਾ ਜਾਤਾ, ਏਵਮਯਂ ਦੇਸਨਾ ਪਠਮਂ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਵਸੇਨ ਆਰਦ੍ਧਾਪਿ ਸੀਲਪਦਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯੋ ਓਸਰਿਤ੍ਵਾ ਕਮੇਨ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਦੇਸਨਾ ਜਾਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਸੀਲੇਸ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਚੇਤੋਸਮਥਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਅਨਿਰਾਕਤਜ੍ਝਾਨੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ, ''ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ, ''ਬ੍ਰੂਹੇਤਾ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਸਮਥਵਸੇਨ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਵਡ੍ਢਨੇ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾਤਿ ਏਵਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਚੇਤੋਸਮਥਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਅਨਿਰਾਕਤਜ੍ਝਾਨੋ''ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸੀਲਾਨੁਰਕ੍ਖਿਕਾ ਏਵ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾ ਕਥਿਤਾ। ''ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਸੀਲਾਨੁਰਕ੍ਖਿਕੋ ਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਗ੍ਗਹੋ।

ਕਥਂ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾ ਸੀਲਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ? ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਬ੍ਯਾਧਿਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਿਹਞ੍ਞਤਿ, ਸੋ ਬ੍ਯਾਧਿਵਿਹਤੋ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸੀਲਂ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾਪਿ ਬ੍ਯਾਧਿਵੂਪਸਮਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਤਂ ਬ੍ਯਾਧਿਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਮਾਪਨ੍ਨਕ੍ਖਣੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੂਰਾਪਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਬਲਵਤਰਸੁਖਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾ ਸੀਲਂ ਅਨੁਰਕ੍ਖਤਿ।

ਕਥਂ ਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਸੀਲਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ? ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ''ਮਮ ਰੂਪਂ ਮਮ ਵਿਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਬਲਵਮਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਥਾਰੂਪੇਸੁ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਬ੍ਯਾਧਿਭਯਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਸੀਲਂ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪੋਸੇਤਾ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਬਲਵਮਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਿਨੇਹੋ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਥਾਰੂਪੇਸੁ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਬ੍ਯਾਧਿਭਯਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਸਚੇਪਿਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਾਨਿ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ, ਸਚੇਪਿ ਉਸ੍ਸੁਸ੍ਸਤਿ ਵਿਸੁਸ੍ਸਤਿ, ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕੋ

ਵਾ ਹੋਤਿ ਸਤਧਾਪਿ ਸਹਸ੍ਸਧਾਪਿ, ਨੇਵ ਸੀਲੰ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਪੋਸੇਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਸੀਲਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ। ''ਬ੍ਰੂਹੇਤਾ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਭਯਸ੍ਸ ਬ੍ਰੂਹਨਾ ਵਡ੍ਢਨਾ ਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ''ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ ਪਿਯੋ ਚਸ੍ਸੰ ਮਨਾਪੋ ਚ ਗਰੁ ਚ ਭਾਵਨੀਯੋ ਚਾ''ਤਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮੇ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਨਤ੍ਥਞ੍ਞੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਇਦਿਸੋ ਹਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਮਨਾਪੋ ਗਰੁ ਭਾਵਨੀਯੋ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹੇਤੰ –

''ਸੀਲਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ , ਧਮ੍ਮਟ੍ਠੰ ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਨੰ।
ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮ ਕੁਬ੍ਬਾਨੰ, ਤੰ ਜਨੋ ਕੁਰੁਤੇ ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੧੭)।

ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ ਪਿਯੋ ਚਸ੍ਸੰ ਮਨਾਪੋ ਚ ਗਰੁ ਚ ਭਾਵਨੀਯੋ ਚਾਤਿ ਸੀਲੇਸ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ...ਪੇ॰... ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯਲਾਭਾਦਿੰ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਇਦਮੇਵ ਕਰਣੀਯੰ, ਨ ਅਞ੍ਞੰ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਲਾਭੀ ਅਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਲਾਭਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸੀਲਾਦਿਪਰਿਪੂਰਣੰ ਕਥੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਘਾਸੇਸਨੰ ਛਿਨ੍ਨਕਥੋ ਨ ਵਾਚੰ ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਭਣੇਤਿ, ਏਵੰ ਸਾਵਕੇ ਓਵਦਤਿ, ਸੋ ਕਥੰ ਲਾਭਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸੀਲਾਦਿਪਰਿਪੂਰਣੰ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਪਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯੇਸਞ੍ਹਿ ਏਵੰ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਭਵੇਯ੍ਯ ''ਸਚੇ ਮਯੰ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨ ਕਿਲਮੇਯ੍ਯਾਮ, ਸੀਲਾਦਿੰ ਪੂਰੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ, ਤੇਸੰ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ। ਅਪਿਚ ਰਸਾਨਿਸੰਸੋ ਏਸ ਸੀਲਸ੍ਸ, ਯਦਿਦੰ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕੋਟ੍ਟਾਦੀਸੁ ਠਪਿਤੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਅਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਸੀਲਸ੍ਸ ਸਰਸਾਨਿਸੰਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਪੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਤਿਯਵਾਰੇ **ਯੇਸਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਸੰ ਅਹੰ। **ਤੇਸੰ ਤੇ ਕਾਰਾ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਦੇਵਾਨੰ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਵਾ ਤੇ ਮਯਿ ਕਤਾ ਪਚ੍ਚਯਦਾਨਕਾਰਾ। ਦੇਵਾਪਿ ਹਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਕੇਵਲੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਯੇਵ, ਸਕ੍ਕੋ ਵਿਯ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ। **ਮਹਪ੍ਫਲਾ ਮਹਾਨਿਸੰਸਾ**ਤਿ ਉਭਯਮੇਤੰ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕੰ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨੰ। ਮਹਨ੍ਤੰ ਵਾ ਲੋਕਿਯਸੁਖੰ ਫਲਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਹਪ੍ਫਲਾ** । ਮਹਤੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਹਾਨਿਸੰਸਾ**। ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਾਪਿ ਪਞ੍ਚਰਤਨਮਤ੍ਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਪਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਾ ਅਨੇਕਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਵਿਨਿਪਾਤਤੋ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਅਮਤਾਯ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ''ਖੀਰੋਦਨੰ ਅਹਮਦਾਸਿ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੪੧੩) ਚੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਸਕਲਮੇਵ ਵਾ **ਪੇਤਵਤ੍ਥੁ ਵਿਮਾਨਵਤ੍ਥੁ** ਚ ਸਾਧਕੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਕਤਾਨੰ ਕਾਰਾਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲਤੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੇ **ਞਾਤੀ**ਤਿ ਸਸ੍ਸੁਸਸੁਰਪਕ੍ਖਿਕਾ। **ਸਾਲੋਹਿਤਾ**ਤਿ ਏਕਲੋਹਿਤਸਮ੍ਬਦ੍ਧਾ ਪੀਤਿਪਿਤਾਮਹਾਦਯੋ । **ਪੇਤਾ**ਤਿ ਪੇਚ੍ਚਭਾਵੰ ਗਤਾ। **ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ**ਤਿ ਮਤਾ। **ਤੇਸੰ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ ਤੰ ਮਯਿ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਤੰ ਵਾ ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣੰ ਵਾ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਪਿਤਾ ਵਾ ਮਾਤਾ ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਞਾਤਕੋ ਥੇਰੋ ਸੀਲਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੋਪਿ ਤੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਹਪ੍ਫਲੰ ਮਹਾਨਿਸੰਸਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਨੇਕਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਤੋ ਵਾਰੇਤੁੰ ਅਨ੍ਤੇ ਚ ਅਮਤੰ ਪਾਪੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ ''ਯੇ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਞ੍ਞਾ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਦਸ੍ਸਨੰਪਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਬਹੁਕਾਰੰ ਵਦਾਮਿ। ਸਵਨੰ, ਅਨੁਸ੍ਸਤਿੰ, ਅਨੁਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੰ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਨੰਪਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਬਹੁਕਾਰੰ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰

੧੦੪)। ਤਸ੍ਮਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਯਾ ਚ ਮਹਪ੍ਫਲਤਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤੇਨੇਵ, ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੬੬. ਪਞ੍ਚਮਵਾਰੇ **ਅਰਤਿਰਤਿਸਹੋ ਅਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਤਿਯਾ ਰਤਿਯਾ ਚ ਸਹੋ ਅਭਿਭਵਿਤਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਅਰਤੀ**ਤਿ ਅਧਿਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਚ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਾ। **ਰਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਰਤਿ। **ਨ ਚ ਮਂ ਅਰਤਿ ਸਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਮਞ੍ਚ ਅਰਤਿ ਨ ਅਭਿਭਵੇਯ੍ਯ ਨ ਮਦ੍ਦੇਯ੍ਯ ਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰੇਯ੍ਯ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ। ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋ ਹਿ ਅਰਤਿਞ੍ਚ ਰਤਿਞ੍ਚ ਸਹਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਈਦਿਸਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਛਟ੍ਠਵਾਰੇ **ਭਯਂ** ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸੋਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ। **ਭੇਰਵਂ** ਆਰਮ੍ਮਣਮੇਵ। ਸੇਸਂ ਪਞ੍ਚਮਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋ ਹਿ ਭਯਭੇਰਵਂ ਸਹਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਅਰਿਯਕੋਟਿਯਵਾਸੀਮਹਾਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ।

ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਾਸਾਦਿਕਂ ਅਰਞ੍ਞਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਧੇਵਜ੍ਜ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾਯ ਦਾਰਕਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸੀਲਤੇਜੇਨ ਸਕਭਾਵੇਨ ਸਣ੍ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਵਿਸ੍ਸਰਮਕਂਸੁ। ਦੇਵਤਾਪਿ ਰੁਕ੍ਖਂ ਚਾਲੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਅਚਲੋਵ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਾ ਦੇਵਤਾ ਧੂਮਾਯਿ, ਪਜ੍ਜਲਿ, ਨੇਵ ਸਕ੍ਖਿ ਥੇਰਂ ਚਾਲੇਤੁਂ, ਤਤੋ ਉਪਾਸਕਵਣ੍ਣੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ''ਕੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ''ਤਿ ਅਵੋਚ। ਤ੍ਵਂ ਏਤੇ ਵਿਕਾਰੇ ਅਕਾਸੀਤਿ। ਆਮ ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ ਆਹ – ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ, ਭਨ੍ਤੇ , ਸੀਲਤੇਜੇਨ ਦਾਰਕਾ ਸਕਭਾਵੇਨ ਸਣ੍ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਵਿਸ੍ਸਰਮਕਂਸੁ, ਸਾਹਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਲਾਪੇਤੁਂ ਏਵਮਕਾਸਿ''ਨ੍ਤਿ। ਥੇਰੋ ਆਹ – ''ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਾ ਵਸਥ, ਮਯ੍ਹਂ ਅਫਾਸੂਤਿ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਨਾਵਚਾਸਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਮਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਚ, ਅਰਿਯਕੋਟਿਯਮਹਾਦਤ੍ਤੋ ਅਮਨੁਸ੍ਸਭਯੇਨ ਗਤੋਤਿ ਵਚਨਤੋ ਲਜ੍ਜਾਮਿ, ਤੇਨਾਹਂ ਇਧੇਵ ਵਸਿਸ੍ਸਂ, ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਅਜ੍ਜੇਕਦਿਵਸਂ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਸਾਹੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋ ਭਯਭੇਰਵਸਹੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਈਦਿਸਮਤ੍ਤਾਨਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਵਾਰੇ **ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ **ਅਭਿਚੇਤੋ**ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਂ ਵਾ, ਅਭਿਚੇਤਸਿ ਜਾਤਾਨਿ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਿ, ਅਭਿਚੇਤੋ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨੀਤਿ ਵਾ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਿ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ ਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨਂ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸੁਖਵਿਹਾਰਭੂਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਝਾਯਿਨੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸੁਖਂ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ**ਤਿ ਨਿਕਾਮੇਨ ਲਾਭੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਲਾਭੀ, ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ**ਤਿ ਸੁਖੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ**ਤਿ ਅਕਸਿਰਾਨਂ ਵਿਪੁਲਾਨਂ ਲਾਭੀ, ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਯੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਲਾਭੀਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁਂ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਤਥਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁਂ, ਪਾਰਿਬਨ੍ਧਿਕੇ ਪਨ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਤਥਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਾਰਿਬਨ੍ਧਿਕੇ ਚ ਅਕਿਚ੍ਛੇਨੇਵ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਨਾਲ਼ਿਕਾਯਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਯੇਵ ਚ ਵੁਟ੍ਠਾਤੁਂ। ਯੋ ਪਨ ਇਮਂ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਦਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਸੋਪਿ ਸੀਲੇਸ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀਤਿ।

ਏਵਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕੇ ਝਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਵਾਰੋ ਆਗਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਭਗਵਾ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋਯੇਵ ਚ ਸੀਲਾਨਂ ਆਨਿਸਂਸੋ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਆਰੁਪ੍ਪਜ੍ਝਾਨਾਨਿਪਿ ਤਯੋ ਚ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯ ਚੇ…ਪੇ॰… ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਸਨ੍ਤਤਾਯ ਚੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਸਨ੍ਤਤਾਯ ਚ। **ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਚ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ**ਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਯੇ ਤੇ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਸਨ੍ਤਾਤਿ ਪਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਇਤਰਥਾ ਹਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਕਿਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯੁਂ। **ਆਰੁਪ੍ਪਾ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚ ਵਿਪਾਕਤੋ ਚ ਰੂਪਵਿਰਹਿਤਾ। **ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਾਮਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ, ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ''ਯੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮੇ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮੋ, ਸੋਪਿ ਸੀਲੇਸ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ''ਤਿ।

੬੭. ਨਵਮਵਾਰੇ **ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਬਨ੍ਧਨਾਨਂ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਸਂਯੋਜੇਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਗਤਿਭਵਾਦੀਹਿ ਖਨ੍ਧਗਤਿਭਵਾਦਯੋ, ਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਫਲੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਂਯੋਜਨਾਨੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਬਨ੍ਧਨਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਯੇਨ। **ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸੋਤਂ ਆਪਨ੍ਨੋ। ਸੋਤੋਤਿ ਚ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਯਥਾਹ ''ਸੋਤੋ ਸੋਤੋਤਿ ਹਿਦਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਤਮੋ ਨੁ ਖੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਸੋਤੋਤਿ? ਅਯਮੇਵ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀਤਿ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਹਿਦਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਤਮੋ ਨੁ ਖੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋਤਿ? ਯੋ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਿਨਾ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਯੋਯਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂਨਾਮੋ ਏਵਂਗੋਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਫਲਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਫਲਟ੍ਠੋ ''ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਵਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤੇਤੀਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤੋ, ਨਾਸ੍ਸ ਵਿਨਿਪਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਵਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮੋ, ਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਪਾਯੇ ਵਿਨਿਪਾਤਸਭਾਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਪਾਯਗਮਨਿਯਾ, ਤੇਸਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। ਸਮ੍ਬੋਧਿ ਪਰਂ ਅਯਨਂ ਗਤਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ,** ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਂ ਅਵਸ੍ਸਂ ਸਮ੍ਪਾਪਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਟਿਲਦ੍ਧਪਠਮਮਗ੍ਗਤ੍ਤਾ। **ਸੀਲੇਸ੍ਵੇਵਾ**ਤਿ ਈਦਿਸੋ ਹੋਤੁਕਾਮੋਪਿ ਸੀਲੇਸ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਣਾਰੀਤਿ।

ਦਸਮਵਾਰੇ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਨਿਪਿ ਤੀਣਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਭਣਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾਨਂ ਤਨੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਤਨੁਭਾਵੇਨ, ਤਨੁਤ੍ਤਕਰਣੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਤਨੁਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਅਧਿਚ੍ਚੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਮਨ੍ਦਤਾਯ ਚ। ਸਕਦਾਗਾਮਿਸ੍ਸ ਹਿ ਵਟ੍ਟਾਨੁਸਾਰਿਮਹਾਜਨਸ੍ਸੇਵ ਕਿਲੇਸਾ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਿਰਲਾਕਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਵਿਰਲਵਾਪਿਤੇ ਖੇਤ੍ਤੇ ਅਙ੍ਕੁਰਾ ਵਿਯ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਚ ਵਟ੍ਟਾਨੁਸਾਰਿਮਹਾਜਨਸ੍ਸੇਵ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਾ ਫਰਨ੍ਤਾ ਛਾਦੇਨ੍ਤਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਮਨ੍ਦਮਨ੍ਦਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਤਨੁਕਾਕਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਅਬ੍ਭਪਟਲਮਿਵ ਮਕ੍ਖਿਕਾਪਤ੍ਤਮਿਵ ਚ।

ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਥੇਰਾ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਸਕਦਾਗਾਮਿਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਚਿਰੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਬਹਲਾਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਧੀਤਰੋ ਚ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ, ਏਤਂ ਪਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ ਹਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਪਰਾਮਸਨਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਦ੍ਵੀਹਿਯੇਵ ਕਾਰਣੇਹਿਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਤਨੁਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਅਧਿਚ੍ਚੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਮਨ੍ਦਤਾਯ ਚਾਤਿ।

ਸਕਦਾਗਾਮੀਤਿ ਸਕਿਂ ਆਗਮਨਧਮ੍ਮੋ। **ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਕਵਾਰਂਯੇਵ ਇਮਂ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਯੋਪਿ ਹਿ ਇਧ ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਇਧੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ, ਸੋਪਿ ਇਧ ਨ ਗਹਿਤੋ। ਯੋਪਿ ਇਧ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ। ਯੋਪਿ ਦੇਵਲੋਕੇ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ। ਯੋਪਿ ਦੇਵਲੋਕੇ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਇਧੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਇਧ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਇਧੇਵ ਉਪਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ, ਅਯਮਿਧ ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਰੇਯ੍ਯਂ। **ਸੀਲੇਸ੍ਵੇਵਾ**ਤਿ ਈਦਿਸੋ ਹੋਤੁਕਾਮੋਪਿ ਸੀਲੇਸ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀਤਿ।

ਏਕਾਦਸਮਵ◌ਾਰੇ **ਪਞ੍ਞਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਓਰੰ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ, ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗਿਯਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਕਾਮਾਵਚਰਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੰਯੋਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਂ, ਤਾਨਿ ਕਾਮਰਾਗਬ੍ਯਾਪਾਦਸੰਯੋਜਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁਸੰਯੋਜਨਾਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਏਤਾਨਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾਨਿ, ਸੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਵਗ੍ਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਆਯੁਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਕਾਮਾਵਚਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿਯੇਵ, ਗਿਲਿਤਬਲਿਸਮਚ੍ਛੂਪਮੋ ਸ੍ਵ◌ਾਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦੀਘਸੁਤ੍ਤਕੇਨ ਪਾਦੇ ਬਦ੍ਧਵ◌ਿਹਙ੍ਗੂਪਮੋ ਚਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਵਚਨਂ ਵਣ੍ਣਭਣਨਤ੍ਥਮੇਵ◌ਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਓਪਪਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਸੇਸਯੋਨਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਮੇਤਂ। **ਤਤ੍ਥਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ। **ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਪੁਨ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਸਭਾਵ◌ੋ। **ਸੀਲੇਸ੍ਵ◌ੇਵ◌ਾ**ਤਿ ਈਦਿਸੋ ਹੋਤੁਕਾਮੋਪਿ ਸੀਲੇਸ੍ਵ◌ੇਵਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀਤਿ।

੬੮. ਏਵ◌ਂ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵ◌ਾਰੋ ਆਗਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਭਗਵ◌ਾ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾਵ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਕੇਵਲਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾਭਿਞ੍ਞਾ ਏਵ ਸੀਲਾਨਂ ਆਨਿਸਂਸੋ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਲੋਕਿਯਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞਾਯੋਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਆਸਵਕ੍ਖਯੇ ਕਥਿਤੇ ਦੇਸਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਇਮੇਸਂ ਗੁਣਾਨਂ ਅਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਅਯਂ ਕਥਾ ਮੁਣ੍ਡਾਭਿਞ੍ਞਾਕਥਾ ਨਾਮ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮ੍ਪਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸੁਖੇਨ ਇਦ੍ਧਿਵ◌ਿਕੁਪ੍ਪਨਾ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਸਮਾਧਿਪਰਿਬਨ੍ਧਾਨਂ ਕਾਮਰਾਗਬ੍ਯਾਪਾਦਾਨਂ ਸਮੂਹਤਤ੍ਤਾ, ਅਨਾਗਾਮੀ ਹਿ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਚ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮ੍ਪਿ ''ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯ ਚੇ...ਪੇ॰... ਅਨੇਕਵ◌ਿਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਮਾਹਾਤਿ ਅਯਮਨੁਸਨ੍ਧਿ।

ਤਤ੍ਥ ''ਅਨੇਕਵ◌ਿਹਿਤਂ ਇਦ੍ਧਿਵ◌ਿਧ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਗਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਪਾਲ਼ਿਵਣ੍ਣਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਾਵਨਾਨਯੇਨ ਵ◌ਿ**ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ।

੬੯. ਛਟ੍ਠਾਭਿਞ੍ਞਾਯ **ਆਸਵ◌ਾਨਂ ਖਯਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾਨਂ ਖਯਾ। **ਅਨਾਸਵ**ਨ੍ਤਿ ਆਸਵਵ◌ਿਰਹਿਤਂ। **ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਾਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚੇਤੋਵਚਨੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋਵ ਸਮਾਧਿ, ਪਞ੍ਞਾਵਚਨੇਨ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਸਮਾਧਿ ਰਾਗਤੋ ਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿ,** ਪਞ੍ਞਾ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਯ ਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਪਞ੍ਞਾਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਯੋ ਹਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਸਮਾਧਿ, ਤਦਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਯਾ ਹਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਪਞ੍ਞਾ, ਤਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਇਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ , ਰਾਗਵ◌ਿਰਾਗਾ ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਵ◌ਿਰਾਗਾ ਪਞ੍ਞਾਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ, ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਸਮਥਫਲਂ **ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿ,** ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਫਲਂ **ਪਞ੍ਞਾਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵ◌ੇ। **ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ, ਅਪਰਪਚ੍ਚਯੇਨ ਞਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵ◌ਿਹਰੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹਰੇਯ੍ਯਂ। **ਸੀਲੇਸ੍ਵ◌ੇਵ◌ਾ**ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਸਬ੍ਬਾਸਵ◌ੇ ਨਿਦ੍ਧੁਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਾਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋਪਿ ਸੀਲੇਸ੍ਵ◌ੇਵਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀਤਿ।

ਏਵ◌ਂ ਭਗਵ◌ਾ ਸੀਲਾਨਿਸਂਸਕਥਂ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਕਥੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਂ ਸੀਲਾਨਿਸਂਸਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਨਿਗਮਨਂ ਆਹ ''ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ...ਪੇ॰... ਇਦਮੇਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ, ''ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਵ◌ਿਹਰਥ...ਪੇ॰... ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੂ''ਤਿ ਇਤਿ ਯਂ ਤਂ ਮਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਮਨਾਪੋ, ਗਰੁ ਭਾਵਨੀਯੋ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਲਾਭੀ, ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਕਰੋ, ਪੁਬ੍ਬਞਾਤੀਨਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਚੇਤਨਾਯ ਫਲਮਹਤ੍ਤਕਰੋ, ਅਰਤਿਰਤਿਸਹੋ, ਭਯਭੇਰਵਸਹੋ, ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਂ ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਞ੍ਚ ਲਾਭੀ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮੇ ਚ ਗੁਣੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਏਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਇਦਮਵ◌ੋਚ ਭਗਵ◌ਾ, ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਆਕਙ੍ਖੇਯਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਵਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੦. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਮਾਵਚਨਮੇਵੇਤੰ। ਉਪਮं ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਚ ਭਗਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਠਮੰਯੇਵ ਉਪਮं ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਠਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਮं, ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਪਮਾਯ ਅਤ੍ਥੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਉਪਮं।

ਤਥਾ ਹੇਸ – ''ਸੇਯਜਥਾਪਿਸ੍ਸੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵੇ ਅਗਾਰਾ ਸਦ੍ਵਾਰਾ, ਤਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤੋ ਪਸ੍ਸੇਯਜਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੧) ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਦੇਵਦੂਤਸੁਤ੍ਤੰ ਉਪਮं ਪਠਮं ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ''ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟੰ ਤਿਰੋਪਾਕਾਰੰ ਤਿਰੋਪਬ੍ਬਤੰ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਆਕਾਸੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੮; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੦੨) ਪਨ ਨਯੇਨ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਮਤ੍ਥੰ ਪਠਮं ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਮं ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ''ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪੁਰਿਸੋ ਸਾਰਤ੍ਥਿਕੋ ਸਾਰਗਵੇਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾਵ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧੮) ਨਯੇਨ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਚੂਲਸਾਰੋਪਮਸੁਤ੍ਤੰ ਉਪਮਾਯ ਅਤ੍ਥੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮं ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੰ...ਪੇ॰... ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਿਸੋ ਅਲਗਦ੍ਦਤ੍ਥਿਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੮) ਨਯੇਨ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਅਲਗਦ੍ਦੂਸੁਤ੍ਤੰ ਮਹਾਸਾਰੋਪਮਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਉਪਮं ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ।

ਸ੍ਵਾਯं ਇਧ ਪਠਮं ਉਪਮं ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਵੰ ਭਗਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ? ਪੁਗ੍ਗਲਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਵਾ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ ਵਾ। ਯੇ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਠਮं ਉਪਮं ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਮਤ੍ਥੰ ਸੁਖੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤੇਸं ਪਠਮं ਉਪਮं ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਯਸ੍ਸਾ ਚ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸं ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਸ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ, ਸੋ ਯਥਾ ਯਥਾ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਧਮ੍ਮं ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਏਵੰ ਇਮਿਨਾ ਪੁਗ੍ਗਲਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਵਾ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ ਵਾ ਏਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧं ਵਤ੍ਥੰ। **ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਮਲਗ੍ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਨ ਪੰਸੁਰਜਾਦਿਨਾ ਸੰਕਿਲੇਸੇਨ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠੰ, ਸੇਦਜਲ੍ਲਿਕਾਦਿਨਾ ਮਲੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਮਲਗ੍ਗਹਿਤं। **ਰਙ੍ਗਜਾਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰਙ੍ਗਮੇਵ ਰਙ੍ਗਜਾਤं। **ਉਪਸੰਹਰੇਯਜਾ**ਤਿ ਉਪਨਾਮੇਯਜ। **ਯਦਿ ਨੀਲਕਾਯਾ**ਤਿ ਨੀਲਕਾਯ ਵਾ, ਨੀਲਕਤ੍ਥਾਯ ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਰਜਕੋ ਹਿ ਨੀਲਕਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤੋ ਕੰਸਨੀਲਪਲਾਸਨੀਲਾਦਿਕੇ ਨੀਲਰਙ੍ਗੇ ਉਪਸੰਹਰਤਿ। ਪੀਤਕਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤੋ ਕਣਿਕਾਰਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸੇ ਪੀਤਕਰਙ੍ਗੇ। ਲੋਹਿਤਕਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤੋ ਬਨ੍ਧੁਜੀਵਕਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸੇ ਲੋਹਿਤਕਰਙ੍ਗੇ। ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਕਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤੋ ਕਣਵੀਰਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸੇ ਮਨ੍ਦੂਰਤ੍ਤਰਙ੍ਗੇ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਯਦਿ ਨੀਲਕਾਯ...ਪੇ॰... ਯਦਿ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਕਾਯਾ''ਤਿ।

ਦੁਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਮੇਵਸ੍ਸਾਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁ ਰਞ੍ਜਿਤਵਣ੍ਣਮੇਵ ਅਸ੍ਸ। **ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਣ੍ਣਮੇਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨੀਲਵਣ੍ਣੋਪਿਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨ ਭਵੇਯਜ, ਸੇਸਵਣ੍ਣੋਪਿ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਹਿ ਵਤ੍ਥੰ ਨੀਲਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਨੀਲं ਨ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਕੁਮ੍ਭੀਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੀਤਕਾਦਿਵਣ੍ਣੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਮਿਲਾਤਨੀਲ ਕੁਰਣ੍ਡ-ਕਣਿਕਾਰ-ਬਨ੍ਧੁਜੀਵਕ-ਕਣਵੀਰਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਤं ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੂ**ਤਿ ਤं ਵਤ੍ਥੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ ਈਦਿਸं ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿं ਵਾ ਵਤ੍ਥੇ ਰਙ੍ਗਜਾਤं ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਈਦਿਸं ਦੁਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣੰ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਣ੍ਣੰ ਹੋਤੀਤਿ? ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੋਯੇਵੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ, ਨ ਅਞ੍ਞੰ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਤ੍ਥਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਹ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਉਪਮਾਸਮ੍ਪਟਿਪਾਦਨं। **ਚਿਤ੍ਤੇ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਮ੍ਹਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਵਤ੍ਥੇਨ ਉਪਮ੍ਮं ਅਕਾਸੀਤਿ ਚੇ, ਵਾਯਾਮਮਹਪ੍ਫਲਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ। ਯਥਾ ਹਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਮਲੇਹਿ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਵਤ੍ਥੰ ਪਕਤਿਯਾ ਪਣ੍ਡਰਤ੍ਤਾ ਪੁਨ

ਧੋਵੀਯਮਾਨਂ ਪਣ੍ਡਰਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਿਕਾਲ਼ਕੇ ਵਿਯ ਏਲ਼ਕਲੋਮੇ ਵਾਯਾਮੋ ਨਿਪ੍ਫਲੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ। ਪਕਤਿਯਾ ਪਨ ਤਂ ਸਕਲੇਪਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਭਵਙ੍ਗਵਾਰੇ ਪਣ੍ਡਰਮੇਵ। ਯਥਾਹ – ''ਪਭਸ੍ਸਰਮਿਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੧)। ਤਂ ਵਿਸੋਧੀਯਮਾਨਂ ਸਕ੍ਕਾ ਪਭਸ੍ਸਰਤਰਂ ਕਾਤੁਂ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਵਾਯਾਮੋ ਨਿਪ੍ਫਲੋਤਿ ਏਵਂ ਵਾਯਾਮਮਹਪ੍ਫਲਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਵਤ੍ਥੇਨ ਓਪਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾਤਿ ਈਦਿਸੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ, ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਏਵ ਏਸ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤਿ , ਨਾਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਵਸ੍ਸਂ ਭਾਵੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਾ ਚਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਨਾਮ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿ, ਗਤਿਦੁਗ੍ਗਤੀਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿਪਿ ਅਗਾਰਿਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿ, ਅਨਗਾਰਿਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੁਗ੍ਗਤੀਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ।

ਅਗਾਰਿਯੋ ਹਿ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਪਾਣਮ੍ਪਿ ਹਨਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਆਦਿਯਤਿ, ਸਕਲੇਪਿ ਦਸ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇ ਪੂਰੇਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਅਗਾਰਿਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿ**। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਨਿਰਯਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਮ੍ਪਿ, ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਗਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿ**।

ਅਨਗਾਰਿਯੋਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਦੂਤੇਯ੍ਯਜਪਹਿਣਗਮਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਯ ਚੇਤਿਯਭੇਦਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਤਿ, ਵੇਲੁਦਾਨਾਦੀਹਿ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਅਨਾਚਾਰਂ ਅਗੋਚਰਞ੍ਚ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਅਨਗਾਰਿਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿ।**ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਨਿਰਯਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਮ੍ਪਿ, ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਮਣਯਕ੍ਖੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਸਮਣਪੇਤੋ, ਆਦਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਆਦੀਹਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਕਾਯੋ ਅਟ੍ਟਸ੍ਸਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਗਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿ**।

ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀਤਿ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਵੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਨੀਕੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਚ ਸੁਗਤਿ ਨਾਮ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸੁਗਤਿ ਗਤਿਸੁਗਤੀਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸੁਗਤਿਪਿ ਅਗਾਰਿਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸੁਗਤਿ ਅਨਗਾਰਿਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸੁਗਤੀਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ। ਅਗਾਰਿਯੋ ਹਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਪਿ ਵਿਰਮਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਪਿ, ਸਕਲੇਪਿ ਦਸ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਅਗਾਰਿਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸੁਗਤਿ**। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਮਨੁਸ੍ਸਮਹਨ੍ਤਤਮ੍ਪਿ ਦੇਵਮਹਨ੍ਤਤਮ੍ਪਿ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਗਤਿਸੁਗਤਿ**।

ਅਨਗਾਰਿਯੋਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ ਸੋਧੇਤਿ, ਤੇਰਸ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਕੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇ ਪਟਿਸੇਵਮਾਨੋ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਿ...ਪੇ॰... ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਅਨਗਾਰਿਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸੁਗਤਿ**। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਵਾ ਤੀਸੁ ਮਹਾਕੁਲੇਸੁ, ਛਸੁ ਵਾ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵੇਸੁ, ਦਸਸੁ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭਵਨੇਸੁ , ਪਞ੍ਚਸੁ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ, ਚਤੂਸੁ ਵਾ ਆਰੁਪ੍ਪੇਸੁ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ **ਗਤਿਸੁਗਤੀ**ਤਿ।

੭੧. ਏਵਂ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ, ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੇ ਚ ਸੁਗਤੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੇਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਕਤਮੇ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾ** ? **ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਵਿਸਮਲੋਭੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ ਸਕਭਣ੍ਡੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ **ਅਭਿਜ੍ਝਾ**, ਪਰਭਣ੍ਡੇ **ਵਿਸਮਲੋਭੋ**। ਅਥ ਵਾ ਸਕਭਣ੍ਡੇ ਵਾ ਪਰਭਣ੍ਡੇ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਯੁਤ੍ਤਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਅਭਿਜ੍ਝਾ, ਅਯੁਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਸਮਲੋਭੋ। ਥੇਰੋ ਪਨਾਹ ''ਕਿਸ੍ਸ ਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਂ ਕਰੋਥ, ਯੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਅਯੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਹੋਤੁ, 'ਰਾਗੋ ਵਿਸਮਂ ਦੋਸੋ ਵਿਸਮਂ ਮੋਹੋ ਵਿਸਮ'ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੯੨੪) ਵਚਨਤੋ ਨ ਕੋਚਿ ਲੋਭੋ ਅਵਿਸਮੋ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਭੋਯੇਵ

ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਨਟ੍ਠੇਨ ਅਭਿਜ੍ਝਾ, ਵਿਸਮਟ੍ਠੇਨ ਵਿਸਮੰ, ਏਕਤ੍ਥਮੇਤੰ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪਨੇਸ ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਸਮਲੋਭੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਦੂਸੇਤਿ, ਓਭਾਸਿਤੁੰ ਨ ਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਯਥਾ ਚੇਸ, ਏਵੰ ਨਵਵਿਧਆਘਾਤਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਭਵੋ **ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ**। ਦਸਵਿਧਆਘਾਤਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਭਵੋ **ਕੋਧੋ**। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਨੋ **ਉਪਨਾਹੋ**। ਅਗਾਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨਗਾਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਸੁਕਤਕਰਣਵਿਨਾਸਨੋ **ਮਕ੍ਖੋ**। ਅਗਾਰਿਯੋਪਿ ਹਿ ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੇਨ ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਸਮਾਨੋ ਉਚ੍ਚੇ ਠਾਨੇ ਠਪਿਤੋ, ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ''ਕਿੰ ਤਯਾ ਮਯ੍ਹੰ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸੁਕਤਕਰਣੰ ਵਿਨਾਸੇਤਿ। ਅਨਗਾਰਿਯੋਪਿ ਸਾਮਣੇਰਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਆਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਹਿ ਚ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਾਨਯਪਕਰਣਕੋਸਲ੍ਲਾਦੀਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਿਤੋ, ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇਸੁ ਅਚਿਤ੍ਤੀਕਤੋ ਚਰਮਾਨੋ ''ਅਯੰ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਦਹਰਕਾਲੇ ਏਵੰ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤੋ ਸੰਵਡ੍ਢਿਤੋ ਚ, ਅਥ ਪਨਿਦਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਿਨੇਹੋ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ''ਕਿੰ ਮਯ੍ਹੰ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ ਸੁਕਤਕਰਣੰ ਵਿਨਾਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਸੁਕਤਕਰਣਵਿਨਾਸਨੋ ਮਕ੍ਖੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਦੂਸੇਤਿ, ਓਭਾਸਿਤੁੰ ਨ ਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਯਥਾ ਚਾਯੰ, ਏਵੰ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ''ਈਦਿਸਸ੍ਸ ਚੇਵ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਅਨਿਯਤਾ ਗਤਿ, ਤਵ ਵਾ ਮਮ ਵਾ ਕੋ ਵਿਸੇਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਗਾਹੀ **ਪਲ਼ਾਸੋ**। ਪਰੇਸੰ ਸਕ੍ਕਾਰਾਦੀਨਿ ਖੀਯਨਾ **ਇਸ੍ਸਾ**। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵੰ ਅਸਹਮਾਨੰ **ਮਚ੍ਛਰਿਯੰ**। ਵਞ੍ਚਨਿਕਚਰਿਯਭੂਤਾ **ਮਾਯਾ**। ਕੇਰਾਟਿਕਭਾਵੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੰ **ਸਾਠੇਯ੍ਯੰ**। ਕੇਰਾਟਿਕੋ ਹਿ ਆਯਤਨਮਚ੍ਛੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। **ਆਯਤਨਮਚ੍ਛੋ** ਨਾਮ ਕਿਰ ਮਚ੍ਛਾਨੰ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਪ੍ਪਾਨੰ ਸੀਸੰ , ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦਿਸੋ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਾਪੇਤੁੰ। ਏਵਮੇਵ ਕੇਰਾਟਿਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯੰ ਯੰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕੰ ਵਾ ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕੰ ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਤੰ ਤੰ ਏਵੰ ਵਦਤਿ ''ਅਹੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਬਦ੍ਧਚਰੋ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਯ੍ਹੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕਾ, ਨਾਹੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮੁਞ੍ਚਾਮੀ''ਤਿ ''ਏਵਮੇਤੇ 'ਸਗਾਰਵੋ ਅਯੰ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੋ'ਤਿ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਤੰ ਕੇਰਾਟਿਕਭਾਵੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੰ ਸਾਠੇਯ੍ਯੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਦੂਸੇਤਿ, ਓਭਾਸਿਤੁੰ ਨ ਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਯਥਾ ਚੇਤੰ, ਏਵੰ ਵਾਤਭਰਿਤਭਸ੍ਤਸਦਿਸਥਦ੍ਧਭਾਵਪਗ੍ਗਹਿਤਸਿਰਅਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤਿਕਾਰਕਰਣੋ **ਥਮ੍ਭੋ**। ਤਦੁਤ੍ਤਰਿਕਰਣੋ **ਸਾਰਮ੍ਭੋ**। ਸੋ ਦੁਵਿਧੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ ਅਕੁਸਲਵਸੇਨ ਚੇਵ ਕੁਸਲਵਸੇਨ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਅਗਾਰਿਯਸ੍ਸ ਪਰੇਨ ਕਤੰ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਦਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਦ੍ਦਿਗੁਣਕਰਣੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ, ਅਨਗਾਰਿਯਸ੍ਸ ਚ ਯਤ੍ਤਕੰ ਯਤ੍ਤਕੰ ਪਰੋ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਤਿ ਵਾ ਕਥੇਤਿ ਵਾ, ਮਾਨਵਸੇਨ ਤਦ੍ਦਿਗੁਣਤਦ੍ਦਿਗੁਣਕਰਣੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਅਕੁਸਲੋ। ਅਗਾਰਿਯਸ੍ਸ ਪਨ ਪਰੰ ਏਕੰ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤੰ ਦੇਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ, ਅਨਗਾਰਿਯਸ੍ਸ ਚ ਪਰੇਨ ਏਕਨਿਕਾਯੇ ਗਹਿਤੇ ਮਾਨੰ ਅਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੇਵਲੰ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਆਲਸਿਯੰ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਦ੍ਵੇ ਨਿਕਾਯੇ ਗਹੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਕੁਸਲੋ। ਇਧ ਪਨ ਅਕੁਸਲੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਦੂਸੇਤਿ, ਓਭਾਸਿਤੁੰ ਨ ਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਯਥਾ ਚਾਯੰ, ਏਵੰ ਜਾਤਿਆਦੀਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਣ੍ਣਤਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ **ਮਾਨੋ,** ਅਚ੍ਚੁਣ੍ਣਤਿਵਸੇਨ **ਅਤਿਮਾਨੋ,** ਮਦਗ੍ਗਹਣਾਕਾਰੋ **ਮਦੋ**, ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ **ਪਮਾਦੋ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਦੂਸੇਤਿ, ਓਭਾਸਿਤੁੰ ਨ ਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਲੋਭਮਾਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਪਪਨ੍ਨਾਨੰ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਭੂਮਿਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਪਠਮੰ ਭਵਨਿਕਨ੍ਤਿਵਸੇਨ ਲੋਭੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਰੂਪਪਚ੍ਚਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ਇਤਰੇ, ਨ ਚ ਏਤੇ ਸੋਲ਼ਸੇਵ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾ, ਏਤੇਨ ਪਨ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਿਲੇਸਾ ਗਹਿਤਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੧੨. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਂਕਿਲੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵੋਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸ ਖੋ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਪਜਹਤੀ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਪਜਹਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਲੇਸਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਪਹਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਲੇਸਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਤਾਵ ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਸਮਲੋਭੋ ਥਮ੍ਭੋ ਸਾਰਮ੍ਭੋ ਮਾਨੋ ਅਤਿਮਾਨੋ ਮਦੋਤਿ ਇਮੇ ਛ ਕਿਲੇਸਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ। ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਕੋਧੋ ਉਪਨਾਹੋ ਪਮਾਦੋਤਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਿਲੇਸਾ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ। ਮਕ੍ਖੋ ਪਲਾਸੋ ਇਸ੍ਸਾ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ ਮਾਯਾ ਸਾਠੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਛ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਯਨ੍ਤੀਤਿ। ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਮਕ੍ਖੋ ਪਲਾਸੋ ਇਸ੍ਸਾ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ ਮਾਯਾ ਸਾਠੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਛ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ। ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਕੋਧੋ ਉਪਨਾਹੋ ਪਮਾਦੋਤਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਸਮਲੋਭੋ ਥਮ੍ਭੋ ਸਾਰਮ੍ਭੋ ਮਾਨੋ ਅਤਿਮਾਨੋ ਮਦੋਤਿ ਇਮੇ ਛ ਪਹੀਯਨ੍ਤੀਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਇਮੇ ਕਿਲੇਸਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਸੇਸਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾ ਵਾ, ਅਥ ਖੋ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਹਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਸਮਲੋਭਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ ਪਜਹਤੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਵੇਣਿਮਗ੍ਗਾਗਤੋ ਸਮ੍ਭਵੋ, ਸੋ ਚ ਉਪਰਿ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਸ੍ਸੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਾਵਸੇਸਾਨਞ੍ਹਿ ਵਿਸਮਲੋਭਾਦੀਨਂ ਤੇਨ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਾਨਂ ਇਮਿਨਾਵ। ਯੇਪਿ ਹਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਪਹਾਨਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰੇਨ ਨ ਸਨ੍ਧਿਯਤਿ। ਕੇਚਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਮ੍ਪਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਇਚ੍ਛਾਮਤ੍ਤਮੇਵ।

੧੩. **ਯਤੋ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਤੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। **ਪਹੀਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪਹਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਵਾਹ।

੧੪. **ਸੋ ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਏਤਂ ''ਯਤੋ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਸਮਲੋਭੋ ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਏਕਮੇਕੇਨ ਪਦੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਸ੍ਸ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪ੍ਪਸਾਦੋ ਆਗਤੋ, ਅਥਸ੍ਸ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਧਮ੍ਮਗੁਣੇ ਸਙ੍ਘਗੁਣੇ ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਲੋਕਿਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਮਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਂ ਪਸਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਗੁਣਾਨਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਅਚਲੇਨ ਅਚ੍ਚੁਤੇਨ ਪਸਾਦੇਨ। ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਸੋ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਂ ਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤੀਣਿ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਸਿ। ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾ।

੧੫. ਏਵਮਸ੍ਸ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਂ ਪਸਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦਸਮਨ੍ਨਾਗਤਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਾਦਿਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਯਥੋਧਿ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਨਾਗਾਮਿਸ੍ਸ ਹਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਵੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚੋਰੁਪਦ੍ਦਵਂ ਵੂਪਸਮੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਮਹਾਨਗਰੇ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਵਿਯ ਇਮੇ ਚਿਮੇ ਚ ਮਮ ਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਨਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਬਲਵਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ''ਯਥੋਧਿ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯ੍ਵਾਯਂ ਅਨਾਗਾਮੀ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂ ''ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮੇ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਘੇ... ਪੇ॰... ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਲੋਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਯਥੋਧਿ ਖੋ ਚਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ, ਸਕਸਕਓਧਿਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਕਿਲੇਸਜਾਤਂ ਵਨ੍ਤਂ ਮੁਤ੍ਤਂ ਪਹੀਨਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ। **ਸਕਸਕਓਧਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਓਧੀ ਕਿਲੇਸੋਧਿ ਚ ਮਗ੍ਗੋਧਿ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਲੇਸੋਧਿਵਸੇਨਾਪਿ ਯੇ ਕਿਲੇਸਾ ਯਂ ਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾ, ਤੇ ਅਞ੍ਞਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੇਹਿ ਅਮਿਸ੍ਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਕੇਨੇਵ ਓਧਿਨਾ ਪਹੀਨਾ। ਮਗ੍ਗੋਧਿਵਸੇਨਾਪਿ ਯੇ ਕਿਲੇਸਾ ਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਤੇਨ ਤੇਯੇਵ ਪਹੀਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਕਸਕਓਧਿਵਸੇਨ ਤਂ ਤਂ ਕਿਲੇਸਜਾਤਂ ਚਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ, ਤਂ

ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਚ ਲਦ੍ਧਸੋਮਨਸ੍ਸੋ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਪਿ ਸੋ ''ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਯਤੋਧਿ **ਖੋਤਿ**ਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਯਮਤ੍ਥੋ, ਅਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਯਤੋਧਿ ਖੋ ਪਨ ਚਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੰ। ਤਤ੍ਥ **ਯਤੋ**ਤਿ ਕਾਰਣਵਚਨੰ, ਯਸ੍ਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਓਧੀ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਤਯੋ ਮਗ੍ਗਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇ ਹਿ ਓਧਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਓਧੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਲੇਸੰ ਅਨਵਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਜਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਨੋਧੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹੇਟ੍ਠਾਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯੇਨ ਚਤ੍ਤੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਯਤੋਧਿ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਖੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। ਅਯੰ ਪਨ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸ ਓਧਿ ਚਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਚ ਲਦ੍ਧਸੋਮਨਸ੍ਸੋ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਪਿ ਸੋ ''ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦਨ੍ਤਿ ਯਥਾਪਾਲ਼ਿ ਨੇਤਬ੍ਬੰ।

ਤਤ੍ਥ **ਚਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਸਕਭਾਵਪਰਿਚ੍ਚਜਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਅਨਾਦਿਯਨਭਾਵਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ। **ਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਸਨ੍ਤਤਿਤੋ ਵਿਨਿਮੋਚਨਵਸੇਨ। **ਪਹੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਕ੍ਵਚਿ ਅਨਵਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ। **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਟਿਮੁਖੰ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਭਾਵਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਭਾਵਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦੰ ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੋਯੇਵ ਅਰਣੀਯਤੋ **ਅਤ੍ਥੋ**, ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਧਾਰਣਤੋ **ਧਮ੍ਮੋ**, ਵਿਨਿਪਤਿਤੁੰ ਅਪ੍ਪਦਾਨਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਵੇਦੋ**ਤਿ ਗਨ੍ਥੋਪਿ ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਮ੍ਪਿ। ''ਤਿਣ੍ਣੰ ਵੇਦਾਨੰ ਪਾਰਗੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੬) ਹਿ ਗਨ੍ਥੋ ''ਵੇਦੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਯੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਵੇਦਗੁਮਾਭਿਜਞ੍ਞਾ, ਅਕਿਞ੍ਚਨੰ ਕਾਮਭਵੇ ਅਸਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੦੬੫) ਞਾਣੰ। ''ਯੇ ਵੇਦਜਾਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੋਮਨਸ੍ਸੰ। ਇਧ ਪਨ ਸੋਮਨਸ੍ਸਞ੍ਚ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਞਾਣਞ੍ਚ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦੰ ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦਨ੍ਤਿ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦਾਰਮ੍ਮਣਸੋਮਨਸ੍ਸਞ੍ਚ ਸੋਮਨਸ੍ਸਮਯਞਾਣਞ੍ਚ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥ ਵਾ **ਅਤ੍ਥਵੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵ ਵੇਦੰ। **ਧਮ੍ਮਵੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦਸ੍ਸ ਹੇਤੁੰ ਓਧਿਸੋ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵ ਵੇਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ''ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਞਾਣੰ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਹੇਤੁਫਲੇ ਞਾਣੰ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੭੧੮-੭੧੯)। **ਧਮ੍ਮੂਪਸੰਹਿਤੰ ਪਾਮੋਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਾਨਿਸੰਸਭੂਤੰ ਵੇਦਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਨਵਜ੍ਜਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ **ਉਪਸਞ੍ਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਮੋਜ੍ਜੇਨ ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਨਿਰਾਮਿਸਾ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ। **ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਪੀਣਿਤਮਨਸ੍ਸ। **ਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਕਾਯੋਪਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਵੂਪਸਨ੍ਤਦਰਥੋ। **ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਵੂਪਸਨ੍ਤਕਾਯਦਰਥੋ ਚੇਤਸਿਕੰ ਸੁਖੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਧਿਯਤੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਾ ਆਧਿਯਤਿ ਅਪ੍ਪਿਤੰ ਵਿਯ ਅਚਲੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

੭੬. ਏਵਮਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੰ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸਾਦਿਆਨਿਸੰਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ''ਯਥੋਧਿ ਖੋ ਪਨ ਮੇ''ਤਿ ਵਾਰੇਨ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਪਵਤ੍ਤਾਕਾਰੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਾਨੁਭਾਵਸੂਚਕੰ ਫਲੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸ ਖੋ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਵੰਸੀਲੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਵੰਧਮ੍ਮੋ ਏਵੰਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਾਲੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਹਿਤਸਾਲਿਗਨ੍ਧਸਾਲਿਆਦੀਨੰ ਅਨੇਕਰੂਪਾਨੰ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਓਦਨੰ। **ਵਿਚਿਤਕਾਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਨੀਤਕਾਲ਼ਕੰ। **ਨੇਵਸ੍ਸ ਤੰ ਹੋਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਏਵੰਵਿਧਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭੋਜਨੰ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵਾ ਫਲਸ੍ਸ ਵਾ ਨੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਯ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣਸ੍ਸ ਹਿ ਤੰ ਕਿਮਨ੍ਤਰਾਯੰ

ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ? ਯੋਪਿਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧੋ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੋ ਚ ਫਲਂ ਚ ਤਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਤੋਪਿ ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਂ ਹੋਤਿ ਅਨੁਰਾਯਾਯ, ਅਨੁਰਾਯਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਸੀਲਧਮ੍ਮਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਗਹੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤ੍ਥ ਏਤਦੇਵ ਕਾਰਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਉਪਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੇਯਜਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਚ੍ਛਨ੍ਤਿ** ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਂ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ** ਮਲਵਿਗਮੇਨ। **ਪਰਿਯੋਦਾਤਂ** ਪਭਸ੍ਸਰਤਾਯ। **ਉਕ੍ਕਾਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਾਨਂ ਮੂਸਾਮੁਖਂ। ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਾਨਂ ਮੂਸਾ ਹਿ ਇਧ **ਉਕ੍ਕਾ**, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ਦੀਪਿਕਾਦਯੋਪਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ''ਉਕ੍ਕਾਸੁ ਧਾਰੀਯਮਾਨਾਸੂ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੯) ਹਿ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਦੀਪਿਕਾ ''ਉਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਉਕ੍ਕਂ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯ, ਉਕ੍ਕਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਾਮੁਖਂ ਆਲਿਮ੍ਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੬੦) ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਙ੍ਗਾਰਕਪਲ੍ਲਂ। ''ਕਮ੍ਮਾਰਾਨਂ ਯਥਾ ਉਕ੍ਕਾ, ਅਨ੍ਤੋ ਝਾਯਤਿ ਨੋ ਬਹੀ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੨.੨੨.੬੪੯) ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਕਮ੍ਮਾਰੁਦ੍ਧਨਂ। ''ਏਵਂਵਿਪਾਕੋ ਉਕ੍ਕਾਪਾਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪) ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾਤਵੇਗੋ ''ਉਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ''ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਜਾਤਰੂਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਾਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਤੀ''ਤਿ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਾਨਂ ਮੂਸਾ ''ਉਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨਾ – ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਵਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਹਿ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਜਾਤਰੂਪਂ ਵਿਯ ਚ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਕਾਮਰਾਗਾਦਿਮਲਾਨੁਗਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਚ੍ਛੋਦਕਂ ਵਿਯ ਉਕ੍ਕਾਮੁਖਂ ਵਿਯ ਚ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ। ਤਂ ਉਦਕਂ ਉਕ੍ਕਾਮੁਖਞ੍ਚ ਆਗਮ੍ਮ ਵਤ੍ਥਸੁਵਣ੍ਣਾਨਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਸੀਲਧਮ੍ਮਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਗਹਂ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਂ ਆਗਮ੍ਮ ਵਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਤਿ।

੭੭. ਸੋ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾਤਿ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਆਗਤਾ। ਤਯੋ ਹਿ ਅਨੁਸਨ੍ਧੀ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਸਨ੍ਧਿ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ 'ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਸਤਿ ਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾ'ਤਿ? 'ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ'ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੨)। ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਸੁਤ੍ਤਵਸੇਨ **ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਸਿਯਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਏਵਮਸ੍ਸ, ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਨੂਨ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਅਵੀਤਰਾਗੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੫) ਏਵਂ ਪਰੇਸਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ **ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਸਨ੍ਧਿ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯੇਨ ਪਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਦੇਸਨਾ ਉਟ੍ਠਿਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਵਾ ਯੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਉਪਰਿ ਦੇਸਨਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ **ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ । ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸੀਲੇਨ ਦੇਸਨਾ ਉਟ੍ਠਿਤਾ, ਉਪਰਿ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਆਗਤਾ। ਕਕਚੂਪਮੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਉਟ੍ਠਿਤਾ, ਉਪਰਿ ਕਕਚੂਪਮੋਵਾਦੋ ਆਗਤੋ। ਅਲਗਦ੍ਦੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਦੀਪਨੇਨ ਉਟ੍ਠਿਤਾ, ਉਪਰਿ ਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਸੁਞ੍ਞਤਾਪਕਾਸਨਾ ਆਗਤਾ, ਚੂਲ਼ਅਸ੍ਸਪੁਰੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਿਲੇਸਪਰਿਦੀਪਨੇਨ ਉਟ੍ਠਿਤਾ, ਉਪਰਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਾ ਆਗਤਾ। ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਸੁਤ੍ਤੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭਣ੍ਡਨੇਨ ਉਟ੍ਠਿਤਾ, ਉਪਰਿ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਾ ਆਗਤਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਿਲੇਸਪਰਿਦੀਪਨੇਨ ਉਟ੍ਠਿਤਾ, ਉਪਰਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਾ ਆਗਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਆਗਤਾ''ਤਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇਸੁ ਪਨ ਅਨੁਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਚ ਭਾਵਨਾਨਯੋ ਚ ਸਬ੍ਬੋ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੭੮. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੀਨਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਚ ਕਾਮਰਾਗਬ੍ਯਾਪਾਦਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਵਿਹਤਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਤ੍ਤਾ ਲਦ੍ਧਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਸੋ ਅਤ੍ਥਿ ਇਦ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਏਵਂ ਭਾਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੋ ਏਤੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਾਨਂ ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਤੇ ਏਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਧਮ੍ਮੇ ਨਾਮਵਸੇਨ ਤੇਸਂ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁਂ ਵਤ੍ਥੁਨਿਸ੍ਸਯਾਨਿ ਭੂਤਾਨੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਭੂਤੁਪਾਦਾਯਧਮ੍ਮੇ ਰੂਪਵਸੇਨ ਚ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ **ਅਤ੍ਥਿ ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਨੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਂ

ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ **ਅਤ੍ਥਿ ਹੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਨੇਨ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨੁਪਾਯਂ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ **ਅਤ੍ਥਿ ਪਣੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਨੇਨ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ **ਅਤ੍ਥਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾਗਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਮਯਾ ਅਧਿਗਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਸਞ੍ਞਾਗਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਏਵਂ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਨੇਨ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਜਾਨਤੋ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਏਵਂ ਚਤੂਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਜਾਨਤੋ, ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ, ਭਯਭੇਰਵੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਕਾਮਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ...ਪੇ॰... ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਦੇਸਨਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਂ ਪਰਿਸਤਿ ਨ੍ਹਾਨਸੁਦ੍ਧਿਕੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਏਵਂ ਨ੍ਹਾਨਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਣ੍ਣਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਭਗਵਤਾ ਵਿਦਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਚੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ''ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਿਨਾਤੋ ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਸਿਨਾਨੇਨਾ''ਤਿ ਇਮਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਸਿਨਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਨ ਕਿਲੇਸਵੁਟ੍ਠਾਨਸਿਨਾਨੇਨ।

੧੯. **ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ**ਤਿ **ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ** ਨਾਮ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ, ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਾਯ ਪਨ ਨਦਿਯਾ ਸਿਨਾਤਸ੍ਸ ਪਾਪਪ੍ਪਹਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਮਯਂ ਸਿਨਾਨਸੁਦ੍ਧਿਂ ਵਣ੍ਣੇਮ, ਸਮਣੋਪਿ ਗੋਤਮੋ ਤਥੇਵ ਵਣ੍ਣੇਤਿ, ਸਮਾਨਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਦਾਨਿ ਏਸ ਅਮ੍ਹੇਹੀ''ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਬਾਹੁਕਂ ਨਦਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਪਾਪਂ ਪਵਾਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਂ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਆਹ ''ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਨ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਬਾਹੁਕਂ ਨਦਿਂ ਸਿਨਾਯਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ? ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਵਾ ਨ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਵਾ ਅਵਤ੍ਵਾਯੇਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮੁਗ੍ਘਾਤਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ''ਕਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਬਾਹੁਕਾਯ ਨਦਿਯਾ , ਕਿਂ ਬਾਹੁਕਾ ਨਦੀ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਕਿਂ ਪਯੋਜਨਂ ਬਾਹੁਕਾਯ, ਕਿਂ ਸਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ? ਅਸਮਤ੍ਥਾ ਸਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਤ੍ਥਾਯ, ਕਿਂ ਤਤ੍ਥ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ?

ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ **ਲੋਕ੍ਖਸਮ੍ਮਤਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਲੋਕ੍ਖਸਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਲੂਖਭਾਵਸਮ੍ਮਤਾ, **ਲੂਖਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਚੋਕ੍ਖਭਾਵਂ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵਂ ਦੇਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਲੋਕਜਸਮ੍ਮਤਾ**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਸੇਟ੍ਠਂ ਲੋਕਂ ਗਮਯਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ। **ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਤਾ। **ਪਵਾਹੇਤੀ**ਤਿ ਗਮਯਤਿ ਵਿਸੋਧੇਤਿ। **ਗਾਥਾਹਿ ਅਜ੍ਝਭਾਸੀ**ਤਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਭਾਸਿ। ਗਾਥਾ ਚ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਮੇਵ ਵਾ ਗਾਥਾਰੁਚਿਕਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਵਾ। ਇਧ ਪਨੇਤਾ ਉਭਯਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਬਾਹੁਕਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਵਚਨਂ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਕਂ, ਸੇਸਾਨਿ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਦੀਪਕਾਨਿ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਬਾਹੁਕਂ, ਏਵਂ ਅਧਿਕਕ੍ਕਾਦੀਨਿਪਿ ਲੋਕੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਨ੍ਹਾਨੇਨ ਪਾਪਂ ਪਵਾਹੇਤੁਂ। ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਤੇਸਂ ਠਾਨਾਨਂ ਆਸਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਦੂਰਾ, ਤੇ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਕਿਂ ਏਕਦਿਵਸਨ੍ਤਰਂ, ਏਵਂ ਯਾਵ ਸਂਵਚ੍ਛਰਨ੍ਤਰਂ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਘਟੇਹਿਪਿ ਤਤੋ ਉਦਕਂ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਂ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤੁਂ **ਅਧਿਕਕ੍ਕਾਦੀਨਿਪੀ**ਤਿ ਆਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਧਿਕਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਨ੍ਹਾਨਸਮ੍ਭਾਰਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਂ ਏਕਂ ਤਿਤ੍ਥਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਗਯਾ**ਤਿਪਿ ਮਣ੍ਡਲਵਾਪਿਸਣ੍ਠਾਨਂ ਤਿਤ੍ਥਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਯਾਗਾ**ਤਿ ਏਤਮ੍ਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਏਕਂ ਤਿਤ੍ਥਮੇਵ ਮਹਾਪਨਾਦਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਗਙ੍ਗਾਯਂ ਨਿਮੁਗ੍ਗਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਸੋਪਾਨਸਮ੍ਮੁਖਟ੍ਠਾਨਂ, ਬਾਹੁਕਾ ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਾ ਸਰਸ੍ਸਤੀ ਬਾਹੁਮਤੀਤਿ ਇਮਾ ਪਨ ਚਤਸ੍ਸੋ ਨਦਿਯੋ। **ਬਾਲੋ**ਤਿ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ। **ਨ ਸੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਸੁਦ੍ਧਿਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਰਜੋਜਲ੍ਲਮੇਵ ਪਵਾਹੇਤਿ।

ਕਿਂ ਸੁਨੂਰਿਕਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸੁਨੂਰਿਕਾ ਕਿਲੇਸਵ◌ਿਸੋਧਨੇ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ? ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਸ ਨਯੋ **ਪਯਾਗਬਾਹੁਕਾਸੁ**। ਇਮੇਹਿ ਚ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਹਿ ਇਤਰਾਨਿਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਲਕ੍ਖਣਾਹਾਰਨਯੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥੇਵ ਸੁਨੂਰਿਕਾ ਪਯਾਗਾ ਬਾਹੁਕਾ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਅਧਿਕਕ੍ਕਾਦਯੋਪੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵ◌ੇਰਿਨ੍ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਪਞ੍ਚਵ◌ੇਰਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। **ਕਤਕਿਬ੍ਬਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਤਲੁਦ੍ਦਕਮ੍ਮਂ। **ਨ ਹਿ ਨਂ ਸੋਧਯੇ**ਤਿ ਸੁਨੂਰਿਕਾ ਵ◌ਾ ਪਯਾਗਾ ਵ◌ਾ ਬਾਹੁਕਾ ਵ◌ਾ ਨ ਸੋਧਯੇ, ਨ ਸੋਧੇਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਾਪਕਮ੍ਮਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਪਕੇਹਿ ਵ◌ੇਰਕਿਬ੍ਬਿਸਕਮ੍ਮੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਲਾਮਕਕਮ੍ਮੇ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵ◌ਾ ਵ◌ੇਰਕਿਬ੍ਬਿਸਭਾਵ◌ਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੇਹਿ ਖੁਦ੍ਦਕੇਹਿਪਿ ਪਾਪੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾਤਿ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਸ੍ਸ। **ਸਦਾ ਫਗ੍ਗੁ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਫਗ੍ਗੁਨੀਨਕ੍ਖਤ੍ਤਮੇਵ। ਫਗ੍ਗੁਨਮਾਸੇ ਕਿਰ ''ਉਤ੍ਤਰਫਗ੍ਗੁਨਦਿਵਸੇ ਯੋ ਨ੍ਹਾਯਤਿ, ਸੋ ਸਂਵਚ੍ਛਰਂ ਕਤਪਾਪਂ ਸੋਧੇਤੀ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਭਗਵ◌ਾ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪਟਿਹਨਨ੍ਤੋ ਆਹ ''ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵ◌ੇ ਸਦਾ ਫਗ੍ਗੂ''ਤਿ। ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਂ ਫਗ੍ਗੁਨੀਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ, ਇਤਰੋ ਕਿਂ ਸੁਜ੍ਝਤੀਤਿ? **ਉਪੋਸਥੋ ਸਦਾ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਚ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਪਨ੍ਨਰਸਾਦੀਸੁ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਅਸਮਾਦਿਯਤੋਪਿ ਨਿਚ੍ਚਮੇਵ ਉਪੋਸਥੋ। **ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸੁਚਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾਯ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸੁਚੀਹਿ ਚ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ। **ਸਦਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੇ ਵਤ**ਨ੍ਤਿ ਈਦਿਸਸ੍ਸ ਚ ਕੁਸਲੂਪਸਞ੍ਹਿਤਂ ਵਤਸਮਾਦਾਨਮ੍ਪਿ ਨਿਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ। **ਇਧੇਵ ਸਿਨਾਹੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਸਿਨਾਹਿ। ਕਿਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ''ਸਚੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਕਿਲੇਸਮਲਪ੍ਪਵ◌ਾਹਨਂ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਇਧੇਵ ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਮਗ੍ਗਸਲਿਲੇਨ ਸਿਨਾਹਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਹਿ ਇਦਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ।

ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਤੀਸੁਪਿ ਦ੍ਵ◌ਾਰੇਸੁ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਕਰੋਹਿ ਖੇਮਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਖੇਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਯਂ ਹਿਤਭਾਵ◌ਂ, ਮੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਮਨੋਦ੍ਵ◌ਾਰਸੁਦ੍ਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ।

ਸਚੇ ਮੁਸਾ ਨ ਭਣਸੀਤਿ ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਵਚੀਦ੍ਵ◌ਾਰਸੁਦ੍ਧਿ। **ਸਚੇ ਪਾਣਂ ਨ ਹਿਂਸਸਿ ਸਚੇ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਦਿਯਸੀ**ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਕਾਯਦ੍ਵ◌ਾਰਸੁਦ੍ਧਿ। **ਸਦ੍ਦਹਾਨੋ ਅਮਚ੍ਛਰੀ**ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਪਨ ਨਂ ਏਵ◌ਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਦ੍ਵ◌ਾਰਂ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਦਾਯ ਚਾਗਸਮ੍ਪਦਾਯ ਚ ਨਿਯੋਜੇਸਿ। **ਕਿਂ ਕਾਹਸਿ ਗਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ, ਉਦਪਾਨੋਪਿ ਤੇ ਗਯਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਨ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾ, ਸਚੇ ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਖੇਮਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ, ਮੁਸਾ ਨ ਭਣਿਸ੍ਸਸਿ, ਪਾਣਂ ਨ ਹਨਿਸ੍ਸਸਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਦਿਯਿਸ੍ਸਸਿ, ਸਦ੍ਦਹਾਨੋ ਅਮਚ੍ਛਰੀ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਸਿ, ਕਿਂ ਕਾਹਸਿ ਗਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਉਦਪਾਨੋਪਿ ਤੇ ਗਯਾ , ਗਯਾਯਪਿ ਹਿ ਤੇ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦਪਾਨੇਪਿ ਇਮਾਯ ਏਵ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਿਲੇਸਸੁਦ੍ਧਿ, ਸਰੀਰਮਲਸੁਦ੍ਧਿ ਪਨ ਉਭਯਤ੍ਥ ਸਮਾਤਿ ਏਵ◌ਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਲੋਕੇ ਗਯਾ ਸਮ੍ਮਤਤਰਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵ◌ਾ ''ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਨ ਭਵ◌ਂ ਗੋਤਮੋ ਬਾਹੁਕ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋਪਿ ''ਕਿਂ ਕਾਹਸਿ ਬਾਹੁਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ''ਕਿਂ ਕਾਹਸਿ ਗਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ ਆਹਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੮੦. **ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਭਯਭੇਰਵ◌ੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾ ਪਾਕਟਮੇਵ। **ਏਕੋ ਵ◌ੂਪਕਟ੍ਠੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਏਕੋ** ਕਾਯਵ◌ਿਵ◌ੇਕੇਨ । ਵ◌ੂ**ਪਕਟ੍ਠੋ** ਚਿਤ੍ਤਵ◌ਿਵ◌ੇਕੇਨ। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ** ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤਿ ਅਵ◌ਿਜਹਨੇਨ। **ਆਤਾਪੀ** ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵ◌ੀਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਆਤਾਪੇਨ। **ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ** ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵ◌ਿਤੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖਤਾਯ। ਵ◌ਿ**ਹਰਨ੍ਤੋ** ਅਞ੍ਞਤਰਇਰਿਯਾਪਥਵ◌ਿਹਾਰੇਨ। **ਨਚਿਰਸ੍ਸੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦੁਵ◌ਿਧਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਚ, ਅਯਂ ਪਨ ਉਭਯਥਾਪਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ। **ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਘਰਾ। ਅਗਾਰਸ੍ਸ ਹਿਤਂ **ਅਗਾਰਿਯਂ,** ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿਕੁਟੁਮ੍ਬਪੋਸਨਕਮ੍ਮਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਅਗਾਰਿਯਨ੍ਤਿ **ਅਨਗਾਰਿਯਂ,** ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। **ਤਦਨੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵ◌ੇ। **ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ, ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵ◌ਿਹਾਸੀ**ਤਿ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹਾਸੀਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤੋ ਚ ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ...ਪੇ॰... ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਕਤਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਜਾਤਿ ਖੀਣਾ? ਕਥਞ੍ਚ ਨਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ, ਕਾਮਞ੍ਚੇਤਂ ਭਯਭੇਰਵੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਨਂ ਇਧ ਪਠਮਪੁਰਿਸਵਸੇਨ ਯੋਜਨਾਨਯਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਭਣਾਮ। ਨ ਤਾਵਸ੍ਸ ਅਤੀਤਾ ਜਾਤਿ ਖੀਣਾ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੀਣਤ੍ਤਾ। ਨ ਅਨਾਗਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਵਾਯਾਮਾਭਾਵਤੋ। ਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਨ ਅਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇਸੁ ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਭੇਦਾ ਜਾਤਿ, ਸਾ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਤਂ ਆਪਜ੍ਜਨੇਨ ਖੀਣਾ, ਤਂ ਸੋ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਾਭਾਵੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਆਯਤਿਂ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਜਾਨਾਤਿ।

ਵੁਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਥਂ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਂ, ਕਤਂ ਚਰਿਤਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। **ਕਤਂ ਕਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪੁਨਇਤ੍ਥਭਾਵਾਯ ਏਵਂਸੋਲ਼ਸਕਿਚ੍ਚਭਾਵਾਯ, ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਾਯ ਵਾ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਅਥ ਵਾ, **ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਭਾਵਤੋ ਇਮਸ੍ਮਾ ਏਵਂਪਕਾਰਾ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਾ ਅਪਰਂ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਮੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਕੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯਾਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। **ਅਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ ਏਕੋ। **ਅਰਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ, ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਰਹਤਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਵਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸਲ੍ਲੇਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੧. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਾਚੁਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਯਨ੍ਹਕਾਲੇ। **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਸਲ੍ਲਾਨਂ ਨਿਲੀਯਨਂ, ਏਕੀਭਾਵੋ ਪਵਿਵੇਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ, ਸੋ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾਨਂ ਉਤ੍ਤਮਤੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮਦਸਨਖੁਜ੍ਜਲਵਿਭੂਸਿਤੇਨ ਸਿਰਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਅਭਿਵਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ''ਸੁਖੀ ਭਵ, ਚੁਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਕਿਰ ਵਨ੍ਦਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਸੁਵਣ੍ਣਦੁਨ੍ਦੁਭਿਸਦਿਸਂ ਗੀਵਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਕਣ੍ਣਸੁਖਂ ਪੇਮਨਿਯਂ ਅਮਤਾਭਿਸੇਕਸਦਿਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਘੋਸਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਨ੍ਤੋ ''ਸੁਖੀ ਹੋਹੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ, ਏਤਂ ਆਚਿਣ੍ਣਂ ਤਥਾਗਤਾਨਂ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਸਾਧਕਸੁਤ੍ਤਂ, ''ਸਕ੍ਕੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਸਾਮਚ੍ਚੋ ਸਪਰਿਜਨੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤੀਤਿ, ਸੁਖੀ ਹੋਤੁ ਪਞ੍ਚਸਿਖ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਸਾਮਚ੍ਚੋ ਸਪਰਿਜਨੋ, ਸੁਖਕਾਮਾ ਹਿ ਦੇਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਸੁਰਾ ਨਾਗਾ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ, ਯੇ ਚਞ੍ਞੇ ਸਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਕਾਯਾ''ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਤਥਾਗਤਾ ਏਵਰੂਪੇ ਮਹੇਸਕ੍ਖੇ ਯਕ੍ਖੇ ਅਭਿਵਦਨ੍ਤੀਤਿ।

ਯਾ ਇਮਾਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਭਿਮੁਖਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਆਹ। **ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਾ**ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ। **ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ । **ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਵਾਦਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਵਾਦੇਨ ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਾ ਵੀਸਤਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਲੋਕਵਾਦਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਲੋਕਵਾਦੇਨ ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਾ ਅਟ੍ਠ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਸ੍ਸਤੋ, ਅਸਸ੍ਸਤੋ, ਸਸ੍ਸਤੋ ਚ ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਚ, ਨੇਵ ਸਸ੍ਸਤੋ ਨਾਸਸ੍ਸਤੋ, ਅਨ੍ਤਵਾ, ਅਨਨ੍ਤਵਾ, ਅਨ੍ਤਵਾ ਚ ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਚ, ਨੇਵਨ੍ਤਵਾ ਨਾਨਨ੍ਤਵਾ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾ।

ਆਦਿਮੇਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਭਨ੍ਤੇ ਆਦਿਮੇਵ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਿਸ੍ਸਕਪਠਮਮਨਸਿਕਾਰਮੇਵ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਵਮੇਤਾਸਂ ਏਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਏਤਾਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਪਹਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਚ ਹੋਤੀਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਨਧਿਮਾਨਿਕੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਅਧਿਮਾਨਿਕਾਨਂ ਅਧਿਮਾਨਪ੍ਪਹਾਨਤ੍ਥਂ ਅਧਿਮਾਨਿਕੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਰੇ ਪਨਾਹੁ ''ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ਆਦਿਮਨਸਿਕਾਰੇਨੇਵ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂਸਞ੍ਞਿਨੋਪਿ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰਾ ਸਲ੍ਲੇਖਵਿਹਾਰਾਤਿ ਏਵਂਸਞ੍ਞਿਨੋਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ।

੮੨. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਾਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਪਹਾਨੂਪਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਯਾ ਇਮਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਚੇਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਏਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਰੂਪੇ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤਿ ਰੂਪਂ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਾ ਸੋ ਲੋਕੋ ਸੋ ਪੇਚ੍ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋ ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੫੨) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਪਨ ਏਕਵਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਯਤ੍ਥ ਚਾ**ਤਿ ਆਹ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸੇਨ੍ਤਿ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਏਵਂ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਹਿ ਅਜਾਤਾ ਜਾਯਮਾਨਾ **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਸੇਵਿਤਾ ਥਾਮਗਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਨੀਤਾ **ਅਨੁਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ। ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ **ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ, ਇਦਮੇਤੇਸਂ ਨਾਨਾਕਰਣਂ। **ਤਂ ਨੇਤਂ ਮਮਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਤਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਭੇਦਂ ਆਰਮ੍ਮਣਮੇਤਂ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਏਸੋ ਨ ਅਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤੋਤਿ ਏਵਂ ਤਾਵ ਪਦਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਏਤ੍ਥ ਏਤਂ ਮਮਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾਗਾਹੋ, ਤਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਪ੍ਪਭੇਦਂ ਤਣ੍ਹਾਪਪਞ੍ਚਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਸੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਮਾਨਗਾਹੋ, ਤਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਨਵਪ੍ਪਭੇਦਂ ਮਾਨਪਪਞ੍ਚਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹੋ, ਤਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤਪ੍ਪਭੇਦਂ ਦਿਟ੍ਠਿਪਪਞ੍ਚਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਨੇਤਂ ਮਮਾ**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਂ ਤਣ੍ਹਾਪਪਞ੍ਚਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। **ਨੇਸੋਹਮਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਮਾਨਪਪਞ੍ਚਂ। **ਨ ਮੇਸੋ ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਪਞ੍ਚਂ। ਦਿਟ੍ਠੇਕਟ੍ਠਾਯੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਏਵਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ''ਨੇਤਂ ਮਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਕਾਰੇਨ ਏਤਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ। **ਯਥਾਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸਭਾਵਂ, ਯਥਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਞ੍ਹਿ ਏਤੇਨੇਵ ਆਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥਿ। ਮਮਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਗਯ੍ਹਮਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਨੇਵਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਪਰਿਯੋਸਾਨਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਏਵਮੇਤਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਏਤਾਸਂ। **ਪਹਾਨਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸੇਵਾਧਿਵਚਨਂ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਆਦਿਮਨਸਿਕਾਰੇਨੇਵ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ ਨੁ ਖੋ ਨੋਤਿ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਚੁਨ੍ਦੇਨ ਅਧਿਮਾਨਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਯਮੇਵ ਅਧਿਮਾਨਿਕਾਨਂ ਝਾਨਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ **ਠਾਨਂ ਖੋ ਪਨੇਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਧਿਮਾਨਿਕਾ** ਨਾਮ ਯੇਸਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸ੍ਵਾਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਨੇਵ ਲੋਕਵਟ੍ਟਾਨੁਸਾਰੀਨਂ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾਨਂ। ਨ ਹਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ''ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਸਕਦਾਗਾਮਿਸ੍ਸ ''ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ''ਅਰਹਾ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ, ਕਾਰਕਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਸਮਥਵਸੇਨ ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਂ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਮਥਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾਨਂ ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾਨਂ ਵਾ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਦਾਚਾਰਂ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ''ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਅਹਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਸਕਦਾਗਾਮੀ, ਅਨਾਗਾਮੀ , ਅਰਹਾ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਧਿਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਲਙ੍ਗਰਤਿਸ੍ਸਪਬ੍ਬਤਵਾਸਿਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਤ੍ਥੇਰੇਨ ਓਵਾਦਿਯਮਾਨਤ੍ਥੇਰਾਨਂ ਵਿਯ।

ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਿਰ ਅਚਿਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਿਸ੍ਸਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸੀ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ‘‘ਨ ਅਟ੍ਠਾਨਨਿਯੋਜਕੋ ਥੇਰੋਤਿ ਥੇਰਂ ਆਨੇਥਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਾਹੇਸਿ। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ‘‘ਆਵੁਸੋ, ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਤਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤੀ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਸੋ ਆਹ ‘‘ਕਿਂ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਗਵੇਸਥ ਪਰ’’ਨ੍ਤਿ? ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਤਿ, ਸੋ ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਦਾਸਿ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਾਹੇਸਿ, ਏਵਂ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਪਹਿਤਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਂਸੁ।

ਤਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਗਤਗਤਾ ਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਪਾਹੇਸਿ। ਸੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚ, ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਤਿਸ੍ਸਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸੀ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਤੁਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪੇਸੇਸਿ, ਤ੍ਵਂ ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਣਂ ਗਰੁਂ ਨ ਕਰੋਸਿ, ਨਾਗਚ੍ਛਸੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ਕਿਮੇਤਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਅਪ੍ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿ, ਸੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਹਙ੍ਕਨਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਚੇਕੋ ਮਹਾਥੇਰੋ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਾਤੀਤੋ ਅਧਿਮਾਨੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਥੇਰੋ ਆਹ ‘‘ਆਮ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨ, ਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਚਿਰਕਤਂ ਤਂ ਮਯਾ, ਅਤੀਤਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸੋਮ੍ਹਿ ਏਤਰਹੀ’’ਤਿ। ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਦ੍ਧਿਮ੍ਪਿ ਵਲਞ੍ਜੇਥਾਤਿ। ਆਮ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਤਿ। ਸਾਧੁ ਵਤ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹਤ੍ਥਿਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਟਿਮੁਖਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਮਾਪੇਥਾਤਿ। ਸਾਧਾਵੁਸੋਤਿ ਥੇਰੋ ਸਬ੍ਬਸੇਤਂ ਸਤ੍ਤਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਤਿਧਾਪਭਿਨ੍ਨਂ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ ਬੀਜਯਮਾਨਂ ਸੋਣ੍ਡਂ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਵਿਜ੍ਝਿਤੁਕਾਮਂ ਵਿਯ ਪਟਿਮੁਖਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਂ ਮਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਮਾਪਿਤਂ ਹਤ੍ਥਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭੀਤੋ ਪਲਾਯਿਤੁਂ ਆਰਭਿ। ਤਦਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ‘‘ਨਾਹਂ ਅਰਹਾ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਮੇ ਹੋਹਿ, ਆਵੁਸੋ’’ਤਿ ਆਹ। ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨੋ ‘‘ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੋਚਿ, ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਅਹੋਸਿ, ਕਾਰਕਾਨਂਯੇਵ ਅਧਿਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਥੇਰਂ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਦਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸੋਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ।

ਚਿਤ੍ਤਲਪਬ੍ਬਤੇਪਿ ਤਾਦਿਸੋਵ ਥੇਰੋ ਵਸਤਿ। ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨੋ ਤਮ੍ਪਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨੋ ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਦ੍ਧਿਮ੍ਪਿ ਵਲਞ੍ਜੇਥਾਤਿ ਆਹ। ਆਮਾਵੁਸੋਤਿ। ਸਾਧੁ ਵਤ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕਂ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਮਾਪੇਥਾਤਿ। ਥੇਰੋ ਮਾਪੇਸਿ। ਏਤ੍ਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਦੁਮਗੁਮ੍ਬਂ ਮਾਪੇਥਾਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਮਾਪੇਸਿ। ਪਦੁਮਗੁਮ੍ਬੇ ਮਹਾਪਦੁਮਂ ਮਾਪੇਥਾਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਮਾਪੇਸਿ। ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੁਮਗੁਮ੍ਬੇ ਠਤ੍ਵਾ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੇਨ ਗਾਯਨ੍ਤਂ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਞ੍ਚ ਏਕਂ ਇਤ੍ਥਿਵਿਗ੍ਗਹਂ ਮਾਪੇਥਾਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਮਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਏਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਥਾਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਪਾਸਾਦਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਤਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੋ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਾ ਚਲਿਂਸੁ, ਸੋ ਤਦਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ।

ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨੋਪਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਤਿਸ੍ਸਮਹਾਵਿਹਾਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਥੇਰਾ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪੀਤਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਤਂ ਕਿਰ ਤੇਸਂ ਵਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਨੇਸਂ ਏਕੋਪਿ ‘‘ਇਧ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਠਪੇਹੀ’’ਤਿ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਤਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਪਿ ਨਾਹੋਸਿ। ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨੋ ਏਸੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਸੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪਞ੍ਹੇ ਤਿਣ੍ਹੇਨ ਅਸਿਨਾ ਕੁਮੁਦਨਾਲ਼ਕਲਾਪਂ ਵਿਯ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਮਹਾਪਥਵਿਂ ਪਹਰਿ। ਭਨ੍ਤੇ ਅਯਂ ਅਚੇਤਨਾ ਮਹਾਪਥਵੀਪਿ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਨ ਜਾਨਿਤ੍ਥਾਤਿ ਚ ਵਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ –

‘‘ਅਚੇਤਨਾਯਂ ਪਥਵੀ, ਵਿਜਾਨਾਤਿ ਗੁਣਾਗੁਣਂ।
ਸਚੇਤਨਾਥ ਖੋ ਭਨ੍ਤੇ, ਨ ਜਾਨਾਥ ਗੁਣਾਗੁਣ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਤਾਵਦੇਵ ਚ ਆਕਾਸੇ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਲਙ੍ਗਰਤਿਸ੍ਸਪਬ੍ਬਤਮੇਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਏਵਂ ਕਾਰਕਸ੍ਸੇਵ ਅਧਿਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸੇਨ ਝਾਨਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ **ਠਾਨਂ ਖੋ ਪਨੇਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਅਤ੍ਥੇਤੰ ਕਾਰਣੰ, ਨੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯੇਨ ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਬਾਹਿਰਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣੰ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ, ਯੰ ਪਨ **ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲੇਖੇਨ ਵਿਹਰਾਮੀ**ਤਿ, ਯੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਿਧਾਨੰ ਕਿਲੇਸੇ ਸੰਲਿਖਤਿ, ਤੇਨਾਹੰ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਹਿ ਅਧਿਮਾਨਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਝਾਨੰ ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਵਾ ਸਲ੍ਲੇਖਪਟਿਪਦਾ ਵਾ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਝਾਨੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਤਿ, ਝਾਨੰ ਪਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਮਤ੍ਤੰ ਕਰੋਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ''ਨ ਖੋ ਪਨੇਤੇ, ਚੁਨ੍ਦ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਸਲ੍ਲੇਖਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾ ਏਤੇ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਤੇ**ਤਿ ਝਾਨਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਤੇ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਧਮ੍ਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਾ, ਏਕਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਬਹੁਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਵਾ, ਏਕਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਪਥਵੀਕਸਿਣਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਬਹੁਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੇਸੁ। ਆਰੁਪ੍ਪਝਾਨੇਸੁ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣਭੇਦਾਭਾਵਤੋ ਪੁਰਿਮਕਾਰਣਦ੍ਵਯਵਸੇਨੇਵ ਬਹੁਵਚਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤੇਸੰ ਅਙ੍ਗਾਨਿਪਿ ਸਨ੍ਤਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿਪਿ, ਨਿਬ੍ਬੁਤਾਨਿ ਚੇਵ ਸੁਖੁਮਾਨਿ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ **ਸਨ੍ਤਾ ਏਤੇ ਵਿਹਾਰਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਯੰ ਤਾਵ ਤੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਾ ਵਣ੍ਣਨਾ। ਵਿਸੇਸਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨ ''ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਪਦਾਨੁਸਾਰਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ। ਸਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ।

੮੩. ਏਵੰ ਯਸ੍ਮਾ ਅਧਿਮਾਨਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਝਾਨਵਿਹਾਰੋ ਅਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਤ੍ਤਾ ਸਲ੍ਲੇਖਵਿਹਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਨ ਹਿ ਸੋ ਝਾਨੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਤਿ, ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਕਰੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ ਸੁਖਵਿਹਾਰੋ ਪਨਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਚ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਚ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚ ਯਤ੍ਥ ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਚਤੁਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹਿ, ਤਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੁੰ ਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲੇਖੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਇਧ ਖੋ ਪਨ** ਵੋਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ''ਅਟ੍ਠਹਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਅਵਿਹਿੰਸਾਦਯੋ ਸਲ੍ਲੇਖਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ? ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਾਦਕਤ੍ਤਾ। ਬਾਹਿਰਕਾਨਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਟ੍ਟਪਾਦਕਾਯੇਵ। ਸਾਸਨੇ ਸਰਣਗਮਨਮ੍ਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਾਦਕੰ, ਪਗੇਵ ਅਵਿਹਿੰਸਾਦਯੋ। ਇਮਿਨਾਯੇਵ ਚ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ ''ਯਥਾ ਬਾਹਿਰਕਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭਿਨੋ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞਸ੍ਸਾਪਿ ਦਿਨ੍ਨਦਾਨਤੋ ਸਾਸਨੇ ਤਿਸਰਣਗਤਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਦਾਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲਤਰੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿਸੁਤ੍ਤੇ ''ਬਾਹਿਰਕੇ ਕਾਮੇਸੁ ਵੀਤਰਾਗੇ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਗੁਣਾ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੭੯)। ਸਰਣਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ, ਅਯੰ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਯੋਜਨਾ।

ਅਨੁਪਦਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਪਨ **ਇਧਾ**ਤਿ ਵਿਹਿੰਸਾਦਿਵਤ੍ਥੁਦੀਪਨਮੇਤੰ। **ਖੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। ਵੋਤਿ ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ਅਯੰ ਪਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ, ਯਦੇਤੰ ''ਪਰੇ ਵਿਹਿੰਸਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਹਿੰਸਾਦਿਵਤ੍ਥੁੰ ਵਦਾਮ। ਇਧ, ਚੁਨ੍ਦ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਏਵੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ ''ਪਰੇ ਵਿਹਿੰਸਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਅਵਿਹਿੰਸਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਕਰਣੀਯੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਰੇ**ਤਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਇਮੰ ਸਲ੍ਲੇਖਮਨਨੁਯੁਤ੍ਤਾ। **ਵਿਹਿੰਸਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਾਣਿਨਾ ਵਾ ਲੇਡ੍ਡੁਨਾ ਵਾਤਿਆਦੀਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਹੇਸਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਅਵਿਹਿੰਸਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਮਯੰ ਪਨ ਯਤ੍ਥੇਵ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਪਰੇ ਏਵੰ ਵਿਹਿੰਸਕਾ

ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥੇਵ ਅਵਿਹਿੰਸਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ, ਅਵਿਹਿੰਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮ। **ਇਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਕਰਣੀਯੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ । **ਸਲ੍ਲੇਖੋ**ਤਿ ਚ ਇਧ ਅਵਿਹਿੰਸਾਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਵਿਹਿੰਸਾ ਹਿ ਵਿਹਿੰਸਂ ਸਲ੍ਲੇਖਤਿ, ਤਂ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਲ੍ਲੇਖੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ। **ਪਰੇ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਪਥਾਨਂ ਅਨੁਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਾਨਂ ਆਦਿਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ **ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਮ੍ਮਪਥਕਥਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤੇ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤੇਸੁ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ ਦ੍ਵੇਧਾਵਿਤਕ੍ਕੇ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਪਾਣਂ ਅਤਿਪਾਤੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ** ਪਾਣਘਾਤਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ,** ਪਰਸ੍ਸ ਹਾਰਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਹੀਨਂ ਲਾਮਕਧਮ੍ਮਂ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ,** ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸੇਵਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਦਂ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ,** ਮੇਥੁਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਲ੍ਲੇਖੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਞ੍ਹਿ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਲ੍ਲੇਖਤਿ। ਮੁਸਾ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ **ਮੁਸਾਵਾਦੀ,** ਪਰੇਸਂ ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਨਕਂ ਤੁਚ੍ਛਂ ਅਲਿਕਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ**। ਪਰੇਸਂ ਮਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦਿਕਾ ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਫਰੁਸਵਾਚਾ**। ਸਮ੍ਫਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਚਨਂ ਪਲਪਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੀ**। ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੂ,** ਪਰਭਣ੍ਡਲੁਬ੍ਭਨਸੀਲਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਂ ਪੂਤਿਭੂਤਂ ਚਿਤ੍ਤਮੇਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ**। ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਾਪਿਕਾ ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਿਤਾ ਏਤੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ,** ਕਮ੍ਮਪਥਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿਆਦਿਵਤ੍ਥੁਕਾਯ, ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮ੍ਮਾ ਸੋਭਨਾ ਵਿਞ੍ਞੂਪ੍ਪਸਤ੍ਥਾ ਏਤੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ,** ਕਮ੍ਮਪਥਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਅਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਮਗ੍ਗਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਤਿ ਅਯਾਥਾਵਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਅਕੁਸਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ। ਏਸ ਨਯੋ **ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ, ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਯੋ ਵਿਯ ਹਿ **ਮਿਚ੍ਛਾਸਤਿ** ਨਾਮ ਪਾਟਿਏਕ੍ਕੋ ਕੋਚਿ ਧਮ੍ਮੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਤੀਤਂ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਕੁਸਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਭਗਵਤਾ – ''ਅਤ੍ਥੇਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਸ੍ਸਤਿ, ਨੇਸਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਾਮਿ, ਪੁਤ੍ਤਲਾਭਂ ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ, ਧਨਲਾਭਂ ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ, ਯਸਲਾਭਂ ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ''ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਤਂ ਤਂ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤਿਪਤਿਰੂਪਕੇਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ । **ਮਿਚ੍ਛਾਞਾਣੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ **ਮਿਚ੍ਛਾਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਪਕਿਰਿਯਾਸੁ ਉਪਾਯਚਿਨ੍ਤਾਵਸੇਨ ਪਾਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸੁਕਤਂ ਮਯਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਕਾਰੇਨ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਮੋਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ **ਮਿਚ੍ਛਾਞਾਣੀ। ਸਮ੍ਮਾਞਾਣੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਭੇਦਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਞਾਣਂ ''ਸਮ੍ਮਾਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ **ਸਮ੍ਮਾਞਾਣੀ। ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯੇਵ ਸਮਾਨਾ ''ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਸਞ੍ਞਿਨੋ, ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞਿਨੋ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ, ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਾਪਿਕਾ ਵਿਪਰੀਤਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**। ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਅਕੁਸਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਧਮ੍ਮਾ **ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਸਲ੍ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਲ੍ਲੇਖੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਆਹ ''ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਕਰਣੀਯੋ''ਤਿ।

ਇਤੋ ਪਰਾਨਿ ਤੀਣਿ ਨੀਵਰਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੂ ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਕਮ੍ਮਪਥੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਠਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਨੀਵਰਣਾਨਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਾ ਅਭਿਭੂਤਾਤਿ **ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਾ**। ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ **ਉਦ੍ਧਤਾ**। ਵਿਚਿਨਨ੍ਤਾ ਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੀ। ਕੋਧਨਾ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਦਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੋਧਾਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਵਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – **ਕੋਧਨਾ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਸੀਲਾ। **ਉਪਨਾਹੀ**ਤਿ ਉਪਨਾਹਨਸੀਲਾ, ਉਪਨਾਹੋ ਵਾ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਉਪਨਾਹੀ**। ਤਥਾ **ਮਕ੍ਖੀ ਪਲਾਸੀ** ਚ। ਇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਇਸ੍ਸੁਕੀ**। ਮਚ੍ਛਰਾਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਚ੍ਛਰੀ,** ਮਚ੍ਛੇਰਂ ਵਾ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮਚ੍ਛਰੀ। ਸਠਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਠਾ,** ਨ

ਸਮ੍ਮਾ ਭਾਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਕੇਰਾਟਿਕਯੁਤ੍ਤਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਮਾਯਾ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਾਯਾਵੀ**। ਥਮ੍ਭਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ **ਥਦ੍ਧਾ**। ਅਤਿਮਾਨਯੋਗੇਨ **ਅਤਿਮਾਨੀ**। ਵੁਤ੍ਤੁਪਚੂਨੀਕਨਯੇਨ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਬ੍ਬਚਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਦੁਕ੍ਖਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਨ ਸਹਨ੍ਤਿ। ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਾ **ਸੁਵਚਾ**। ਦੇਵਦਤ੍ਤਾਦਿਸਦਿਸਾ ਪਾਪਕਾ ਮਿਤ੍ਤਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਾ**। ਬੁਦ੍ਧਾ ਵਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦਿਸਦਿਸਾ ਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਾ ਮਿਤ੍ਤਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾ**। ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਸੁ ਚਿਤ੍ਤਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਵਸੇਨ **ਪਮਤ੍ਤਾ**। ਵਿਪਰੀਤਾ **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਤ੍ਤ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਤੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਦ੍ਧਾ ਏਤੇਸੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ**। ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਦ੍ਧਾ**, ਸਦ੍ਧਾ ਵਾ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿਪਿ ਸਦ੍ਧਾ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸੰ ਹਿਰੀਤਿ **ਅਹਿਰਿਕਾ**, ਅਕੁਸਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਹਿਰੀ ਏਤੇਸੰ ਮਨੇ, ਹਿਰਿਯਾ ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਮਨਾਤਿ **ਹਿਰਿਮਨਾ**। ਨ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪੀ**, ਅਕੁਸਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨ ਭਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਾ **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੀ**। ਅਪ੍ਪੰ ਸੁਤਮੇਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਾ**, **ਅਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਥੋਕਨ੍ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਾ''ਤਿ ਹਿ ਨਿਸ੍ਸੁਤਾ ਸੁਤਵਿਰਹਿਤਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਬਹੁ ਸੁਤਮੇਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ**, ਤਥਾਗਤਭਾਸਿਤੰ ਏਕਮ੍ਪਿ ਗਾਥੰ ਯਾਥਾਵਤੋ ਞਤ੍ਵਾ ਅਨੁਰੂਪਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਾ ਸੀਦਨ੍ਤੀਤਿ **ਕੁਸੀਤਾ**, ਹੀਨਵੀਰਿਯਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਆਰਦ੍ਧੰ ਵੀਰਿਯਮੇਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ**, ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਯੁਤ੍ਤਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ, ਮੁਟ੍ਠਾ ਸਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ**, ਨਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤੀ**, ਨਿਚ੍ਚੰ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਮੁਖਪ੍ਪਵਤ੍ਤਸਤੀਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਦੁਟ੍ਠਾ ਪਞ੍ਞਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ**, ਨਟ੍ਠਪਞ੍ਞਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**, **ਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਚ ਇਧ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮ੍ਭਾਰੋ ਹਿ ਪਰਿਪੂਰੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਵ ਅਯਨ੍ਤਿ ਪੋਰਾਣਾਨੰ ਆਣਾ।

ਇਦਾਨਿ ਏਕਮੇਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰੰ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਦਿਟ੍ਠਿੰ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੀ**। ਆਧਾਨੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਧਾਨਗ੍ਗਾਹੀ**, **ਆਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਲ੍ਹੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਾਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੁਤ੍ਤਕਾਰਣੰ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਲਦ੍ਧਿੰ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੀ**, ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੰ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ **ਦੁਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੀ**, ਯੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਦਲ੍ਹੰ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਤਾਦਿਸਾ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਯੰ ਯਦੇਵ ਧਮ੍ਮੰ ਵਾ ਅਧਮ੍ਮੰ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ''ਏਵੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਕਥਿਤੰ, ਏਵੰ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੁਮ੍ਮੋਵ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਸਕੇ ਕਪਾਲੇ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਸਮੋਦਹਨ੍ਤਿ, ਕੁਮ੍ਭੀਲਗ੍ਗਾਹੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੮੪. ਏਵੰ ਚਤੁਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹਿ ਸਲ੍ਲੇਖੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਲ੍ਲੇਖੇ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸਾਪਿ ਬਹੂਪਕਾਰਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ , ਅਹੰ, ਚੁਨ੍ਦ, ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮ੍ਪਿ ਬਹੂਪਕਾਰੰ ਵਦਾਮਿ, ਯਾ ਪਨੇਤਾ ਕਾਯੇਨ ਚ ਵਾਚਾਯ ਚ ਅਨੁਵਿਧਿਯਨਾ, ਯਥਾ ਪਠਮੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਤਥੇਵ ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਕਾਯੇਨ ਕਰਣੰ, ਵਾਚਾਯ ਚ ''ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਆਣਾਪਨੰ ਵਾ, ਉਗ੍ਗਹਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਨਿ ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਵਾਦੋਯੇਵ ਕੋ, ਏਕਨ੍ਤਬਹੂਪਕਾਰਾਯੇਵ ਹਿ ਤਾ ਅਨੁਵਿਧਿਯਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋਪਿ ਬਹੂਪਕਾਰੋਤਿ? ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਸੁਖਾਵਹਤ੍ਤਾ ਅਨੁਵਿਧਿਯਨਾਨੰ ਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਚ।

''ਦਾਨੰ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਸੁਖਾਵਹੋ ਅਨੁਵਿਧਿਯਨਾਨਮ੍ਪਿ ਹੇਤੁ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਮਹਾਵੀਥਿੰ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮਣ੍ਡਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਦਾਨੰ ਦੇਤਿ, ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਨਿਮਨ੍ਤੇਥ ਪੂਜੇਥ ਪਰਿਵਿਸਥਾ''ਤਿ ਪਰਿਜਨੇ ਆਣਾਪੇਤਿ। ਏਵੰ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ

ਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਸੁਖਾਵਹੋ ਅਨੁਵਿਧਿਯਨਾਨਮ੍ਪਿ ਹੇਤੁ, ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿੱਤੁੱਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ ਦੇਤਿ ਦਾਪੇਤਿ ਚ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਰਣਗਮਨਾਦੀਸੁ।

''ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਹਿ ਚਿੱਤੁਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾਵ ਪਚ੍ਛਾ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਸਰਣਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਥਾ ''ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਂ ਦਸਙ੍ਗਂ ਵਾ ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਿਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿੱਤੁਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ''ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚ ਚਿੱਤੁਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਵਾਚਾਯ ਚ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬਂ ਸੀਲਂ ਪੂਰੇਤਿ। ''ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿੱਤੁਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾਵ ਏਕਂ ਵਾ ਨਿਕਾਯਂ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਚੱਤਾਰੋ ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਨਿਕਾਯੇ ਵਾਚਾਯ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵਂ ਧੁਤਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨ-ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੁਗ੍ਗਹ-ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮ-ਝਾਨਸਮਾਪੱਤਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲ- ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿ- ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਵਸੇਨ ਨੇਤਬ੍ਬਂ।

''ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਹਿ ਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਸੁਖਾਵਹੋ ਅਨੁਵਿਧਿਯਨਾਨਮ੍ਪਿ ਹੇਤੁ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿੱਤੁੱਤ੍ਤਾਯੇਵ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚੱਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾਚਾਯ ਚ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਦੇਵਕਂ ਲੋਕਂ ਤਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦੋਪਿ ਬਹੂਪਕਾਰੋ। ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਪਨ ਅਨੁਵਿਧਿਯਨਾ ਅਤਿਬਹੂਪਕਾਰਾਯੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਵਂ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸਾਪਿ ਬਹੂਪਕਾਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ''ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ ਚੁਨ੍ਦਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੮੫. ਏਵਂ ਚਤੁਚੱਤਾਲੀਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਸਲ੍ਲੇਖੇ ਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸਾਪਿ ਬਹੂਪਕਾਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਲ੍ਲੇਖਸ੍ਸ ਹਿਤਾਧਿਗਮਾਯ ਮਗ੍ਗਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ , ਯਥਾ ਨਾਮ, ਚੁਨ੍ਦ, ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਪਾਸਾਣਾਦੀਹਿ ਵਿਸਮੋ ਮਗ੍ਗੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਕਮਨਾਯ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਅਞ੍ਞੋ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤੋ ਵਿਯ ਭੂਮਿਭਾਗੋ ਸਮੋ ਮਗ੍ਗੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਯਥਾ ਚ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਪਾਸਾਣਪਪਾਤਕੁਮ੍ਭੀਲਮਕਰਾਦਿ ਪਰਿਬਜਾਕੁਲਂ ਵਿਸਮਂ ਤਿਤ੍ਥਮਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਕਮਨਾਯ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਅਞ੍ਞਂ ਅਵਿਸਮਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਗਮ੍ਭੀਰਂ ਸੋਪਾਨਫਲਕਸਦਿਸਂ ਤਿਤ੍ਥਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਯਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸੁਖੇਨੇਵ ਤਂ ਨਦਿਂ ਵਾ ਤਲਾਕਂ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯੇਯ੍ਯ ਵਾ ਉੱਤਰੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਚੁਨ੍ਦ, ਵਿਸਮਮਗ੍ਗਵਿਸਮਤਿਤ੍ਥਸਦਿਸਾਯ ਵਿਹਿਂਸਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਵਿਹਿਂਸਕਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਮਮਗ੍ਗਸਮਤਿਤ੍ਥਸਦਿਸਾ ਅਵਿਹਿਂਸਾ ਹੋਤਿ ਪਰਿਕ੍ਕਮਨਾਯ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਵਿਸਮਮਗ੍ਗਤਿਤ੍ਥਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਸਮੋ ਮਗ੍ਗੋ ਚ ਤਿਤ੍ਥਞ੍ਚ ਪਟਿਯੱਤਂ, ਏਵਂ ਵਿਹਿਂਸਾਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਅਵਿਹਿਂਸਾ ਪਟਿਯੱਤਾ, ਯਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸੁਖੇਨੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਗਤਿਂ ਵਾ ਦੇਵਗਤਿਂ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪੱਤਿਂ ਵਾ ਅਨੁਭਵੇਯ੍ਯ ਉੱਤਰੇਯ੍ਯ ਵਾ ਲੋਕਾ। ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬਪਦਾਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੮੬. ਏਵਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਹਿਤਾਧਿਗਮਾਯ ਮਗ੍ਗਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਉਪਰਿਭਾਗਙ੍ਗਮਨੀਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਯਥਾ ਨਾਮ, ਚੁਨ੍ਦ, ਯੇ ਕੇਚਿ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਜਨਕਾ ਵਾ ਅਜਨਕਾ ਵਾ, ਦਿਨ੍ਨਾਯਪਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਵਿਪਾਕਜਨਕਾ ਵਾ ਅਜਨਕਾ ਵਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਅਧੋਭਾਗਙ੍ਗਮਨੀਯਾਤਿ ਏਵਂਨਾਮਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵਿਪਾਕਕਾਲੇ ਅਨਿਟ੍ਠਾਕਨ੍ਤਵਿਪਾਕੱਤਾ। ਯਥਾ ਚ ਯੇ ਕੇਚਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਜਨਕਾ ਵਾ ਅਜਨਕਾ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਾਯਪਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਵਿਪਾਕਜਨਕਾ ਵਾ ਅਜਨਕਾ ਵਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਉਪਰਿਭਾਗਙ੍ਗਮਨੀਯਾਤਿ ਏਵਂਨਾਮਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵਿਪਾਕਕਾਲੇ ਇਟ੍ਠਕਨ੍ਤਵਿਪਾਕੱਤਾ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਚੁਨ੍ਦ, ਵਿਹਿਂਸਕਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਉਪਰਿਭਾਗਾਯਾਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਾ – ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੇ

ਅਕੁਸਲਾ ਅਧੋਭਾਗਙ੍ਗਮਨੀਯਾ, ਏਵਂ ਵਿਹਿਂਸਕਸ੍ਸ ਏਕਾ ਵਿਹਿਂਸਾਪਿ। ਯਥਾ ਚ ਸਬ੍ਬੇ ਕੁਸਲਾ ਉਪਰਿਭਾਗਙ੍ਗਮਨੀਯਾ, ਏਵਂ ਅਵਿਹਿਂਸਕਸ੍ਸ ਏਕਾ ਅਵਿਹਿਂਸਾਪਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਅਕੁਸਲਂ ਅਕੁਸਲੇਨ ਕੁਸਲਞ੍ਚ ਕੁਸਲੇਨ ਉਪਮੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਯਂ ਕਿਰੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ।

੮੭. ਏਵਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਲ੍ਲੇਖਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗਙ੍ਗਮਨੀਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪਨੇ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਸੋ ਵਤ ਚੁਨ੍ਦ**ਾਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਤਸ੍ਸ ਯੋਤਿ ਇਮਂ ਉਦ੍ਦੇਸਵਚਨਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਲਿਪਪਲਿਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਵਤ, ਚੁਨ੍ਦ, ਪਰਂ ਪਲਿਪਪਲਿਪਨ੍ਨਂ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਲਿਪਪਲਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰਕਦ੍ਦਮੇ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ। ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਨਯੇ **ਪਲਿਪ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਪਲਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾ, ਚੁਨ੍ਦ, ਕੋਚਿ ਪੁਰਿਸੋ ਯਾਵ ਨਾਸਿਕਗ੍ਗਾ ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਕਦ੍ਦਮੇ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋ ਅਪਰਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਮੁਗ੍ਗਂ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਸੀਸੇ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਹਿ ਤਂ ਕਾਰਣਮਤ੍ਥਿ, ਯੇਨ ਸੋ ਤਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਥਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਪਲਿਪੇ ਪਲਿਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਵਤ ਪਰਂ ਤਥੇਵ ਪਲਿਪਪਲਿਪਨ੍ਨਂ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ ਅਯੁਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਉਪਾਸਕਉਪਾਸਿਕਾਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਸਮੇਤਾਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਲਿਪਪਲਿਪਨ੍ਨੋ ਉਦ੍ਧਰਤੀਤਿ, ਤਂ ਨ ਤਥਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਭਗਵਾਯੇਵ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਪਸਂਸਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਨ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਲਭਨ੍ਤਿ ਰਞ੍ਞਾ ਪਹਿਤਲੇਖਵਾਚਕੋ ਵਿਯ। ਯਥਾ ਹਿ ਰਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਜਨਪਦੇ ਪਹਿਤਂ ਲੇਖਂ ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਲੇਖਂ ਵਾਚੇਤੁਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਯੋ ਵਾਚੇਤੁਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਤੇਨ ਵਾਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਰਞ੍ਞੋ ਆਣਾ''ਤਿ ਆਦਰੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਨੇਸਂ ਹੋਤਿ ''ਲੇਖਵਾਚਕਸ੍ਸ ਅਯਂ ਆਣਾ''ਤਿ। ਲੇਖਵਾਚਕੋ ਪਨ ''ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚੇਸਿ ਅਨੇਲਗਲ਼ਾਯਾ''ਤਿ ਪਸਂਸਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਲਭਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਪਭੁਤਯੋ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਲਿਖਿਤਪਣ੍ਣਵਾਚਕੋ ਵਿਯ ਤੇ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਪਨ ਸਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਣਾ ਵਿਯ। ਯੇ ਚ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਸਮੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਭਗਵਾਯੇਵ ਉਦ੍ਧਰਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਪਨ ''ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯ ਵਾਚਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ ਅਨੇਲਗਲ਼ਾਯਾ''ਤਿ ਪਸਂਸਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵੇਤਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਦਨ੍ਤੋ ਅਵਿਨੀਤੋ ਅਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਨਿਬ੍ਬਿਸਤਾਯ **ਅਦਨ੍ਤੋ**। ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਵਿਨਯਤਾਯ **ਅਵਿਨੀਤੋ**। ਅਨਿਬ੍ਬੁਤਕਿਲੇਸਤਾਯ **ਅਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਤਾਦਿਸੋ ਪਰਂ ਦਮੇਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਸਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ , ਵਿਨੇਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਸ੍ਸਤਿ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪੇਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸੇ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਚੁਨ੍ਦ, ਵਿਹਿਂਸਕਸ੍ਸ…ਪੇ॰… ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਯਥਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਪਲਿਪਪਲਿਪਨ੍ਨੋ ਪਰਂ ਪਲਿਪਪਲਿਪਨ੍ਨਂ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਦਨ੍ਤੋ ਦਮੇਸ੍ਸਤਿ, ਵਿਨੀਤੋ ਵਿਨੇਸ੍ਸਤਿ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਠਾਨਮੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ? ਅਪਲਿਪਪਲਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਂ, ਦਨ੍ਤਤ੍ਤਂ ਵਿਨੀਤਤ੍ਤਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਚੁਨ੍ਦ, ਵਿਹਿਂਸਕਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਵਿਹਿਂਸਾ ਹੋਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਵਿਹਿਂਸਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਯਾ ਅਵਿਹਿਂਸਾ, ਅਯਂ ਯਾ ਏਸਾ ਵਿਹਿਂਸਕਸ੍ਸ ਪਰਸ੍ਸ ਵਿਹਿਂਸਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਹਿ ਅਵਿਹਿਂਸਕੋ ਪਰਸ੍ਸ ਵਿਹਿਂਸਾਚੇਤਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਠਾਨਮੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ? ਅਵਿਹਿਂਸਕਤ੍ਤਮੇਵ। ਯਞ੍ਹਿ ਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਪਰਂ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਦਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਯਥਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਪਲਿਪਨ੍ਨੋ ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਨੀਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਪਰਂ ਪਲਿਪਪਲਿਪਨ੍ਨਂ ਅਦਨ੍ਤਂ ਅਵਿਨੀਤਂ ਅਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਞ੍ਚ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਤਿ ਦਮੇਸ੍ਸਤਿ ਵਿਨੇਸ੍ਸਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਠਾਨਮੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਵਿਹਿਂਸਕਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਿਹਿਂਸਾਪਹਾਨਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਵਿਹਿਂਸਾ ਹੋਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਵਿਯ ਹਿ ਅਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਂ ਅਵਿਹਿਂਸਾਚੇਤਨਾਵ ਵਿਹਿਂਸਾਚੇਤਨਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ। ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਚੁਨ੍ਦ''ਤਿਆਦਿਮਾਹਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ। ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਭਯੇਨ ਪਨ ਅਨੁਪਦਯੋਜਨਾ ਨ ਕਤਾਤਿ।

੮੮. ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪਨੇ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਦੇਸਨਂ ਨਿਗਮੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਯੋਜੇਤੁਂ **ਇਤਿ ਖੋ, ਚੁਨ੍ਦ**ਾਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਲ੍ਲੇਖਪਰਿਯਾਯੋ**ਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖਕਾਰਣਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਤ੍ਥ ਅਵਿਹਿਂਸਾਦਯੋ ਏਵ ਵਿਹਿਂਸਾਦੀਨਂ ਸਲ੍ਲੇਖਨਤੋ ਸਲ੍ਲੇਖਕਾਰਣਂ । ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਤੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਕਾਰਣਂ, ਵਿਹਿਂਸਾਦਿ, ਪਰਿਕ੍ਕਮਨਸ੍ਸ ਹੇਤੁਤੋ ਪਰਿਕ੍ਕਮਨਕਾਰਣਂ, ਉਪਰਿਭਾਗਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ ਉਪਰਿਭਾਗਕਾਰਣਂ , ਵਿਹਿਂਸਾਦੀਨਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪਨਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਹਿਤੇਸਿਨਾ**ਤਿ ਹਿਤਂ ਏਸਨ੍ਤੇਨ। **ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੇਨ। **ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਚ੍ਚਾਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕਤਂ ਵੋ ਤਂ ਮਯਾ**ਤਿ ਤਂ ਮਯਾ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਪਰਿਯਾਯੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕਤਂ। ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਹਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਕਿਚ੍ਚਂ, ਯਦਿਦਂ ਅਵਿਪਰੀਤਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਪਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਕਿਚ੍ਚਂ। ਤੇਨਾਹ **ਏਤਾਨਿ, ਚੁਨ੍ਦ, ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਨਿ…ਪੇ॰… ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨੁਸਾਸਨੀ**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਚ **ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਨੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸੇਨਾਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਾਨੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਜਨਵਿਵਿਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ। ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਚ ਯੋਗਾਨੁਰੂਪਸੇਨਾਸਨਮਾਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤਿ। **ਝਾਯਥਾ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ, ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਨਿ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਥ, ਸਮਥਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਞ੍ਚ ਵਡ੍ਢੇਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਾ ਪਮਾਦਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਮਾ ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਥ। **ਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੋ ਅਹੁਵਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯੇ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਹਰਕਾਲੇ, ਆਰੋਗ੍ਯਕਾਲੇ, ਸਤ੍ਤਸਪ੍ਪਾਯਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵਕਾਲੇ ਚ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਵਿਰਹਿਤਾ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਮਙ੍ਗੁਲਭਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਸੁਖਂ ਮਿਦ੍ਧਸੁਖਮਨੁਭੋਨ੍ਤਾ ਪਮਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਜਰਾਕਾਲੇ, ਰੋਗਕਾਲੇ, ਮਰਣਕਾਲੇ, ਵਿਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ, ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਕਾਲੇ ਚ ਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾ, ਸਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਲਕਿਰਿਯਞ੍ਚ ਭਾਰਿਯਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਤਾਦਿਸਾ ਮਾ ਅਹੁਵਤ੍ਥਾਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ ''ਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੋ ਅਹੁਵਤ੍ਥਾ''ਤਿ। **ਅਯਂ ਵੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨੁਸਾਸਨੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ''ਝਾਯਥ ਮਾ ਪਮਾਦਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨੁਸਾਸਨੀ, ਓਵਾਦੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸਲ੍ਲੇਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਕਤਮਂ ਪਨਾਵੁਸੋ , ਅਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਯਤ੍ਤਕਾ ਥੇਰੇਨ ਪੁਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬਾ ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾ ਪੁਚ੍ਛਾ ਏਵ।

ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਬਾਹਿਰਕਾਪਿ ਸਾਸਨਿਕਾਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਦਿਵਸੇਨਾਪਿ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇਨਾਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਬਹੂਨਂ ਵਚਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਆਮਸਨ੍ਤੋ ''ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਅਪਰੇਹਿਪਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਥਾਪਰੇਹਿਪਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ,

ਸ੍ਵਾਯਂ ਏਵਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਅਤ੍ਥੇ ਲਕ੍ਖਣੇ ਉਪਾਦਾਯ ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਸੋਭਨਾਯ ਪਸਤ੍ਥਾਯ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਯਦਾ ਪਨ ਧਮ੍ਮੇਯੇਵ ਅਯਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਦ੍ਦੋ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਦਾਸ੍ਸ ਸੋਭਨਾ ਪਸਤ੍ਥਾ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਾ ਚਾਯਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ ਲੋਕਿਯਾ ਲੋਕੁੱਤਰਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਞਾਣਂ ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕਞਾਣਞ੍ਚ ਲੋਕਿਯਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਾਸਵਾ ਪਞ੍ਞਾ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਫਲਸਮ੍ਪਯੁੱਤਾ ਪਞ੍ਞਾ ਲੋਕੁੱਤਰਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਨ ਤਿਵਿਧੋ ਹੋਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਸੇਕ੍ਖੋ ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਦੁਵਿਧੋ ਹੋਤਿ ਬਾਹਿਰਕੋ ਸਾਸਨਿਕੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਬਾਹਿਰਕੋ ਕਮ੍ਮਵਾਦੀ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕਾਯ ਅੱਤਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸਕੱਤਾ। ਸਾਸਨਿਕੋ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ। ਸੇਕ੍ਖੋ ਨਿਯਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਅਸੇਕ੍ਖਾਯ। ਇਧ ਪਨ ਨਿਯਤਾਯ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾਯ ਲੋਕੁੱਤਰਕੁਸਲਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ''ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਉਜੁਗਤਾਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿ ਧਮ੍ਮੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਆਗਤੋ ਇਮਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ, ਲੋਕੁੱਤਰਕੁਸਲਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯੇਵ ਹਿ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਮਨੁਪਗਮ੍ਮ ਉਜੁਭਾਵੇਨ ਗਤੱਤਾ , ਕਾਯਵਙ੍ਕਾਦੀਨਿ ਚ ਸਬ੍ਬਵਙ੍ਕਾਨਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਤੱਤਾ ਉਜੁਗਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਯੇਵ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਨਵਪ੍ਪਕਾਰੇਪਿ ਲੋਕੁੱਤਰਧਮ੍ਮੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਅਚਲਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨਾਨਿ ਚ ਵਿਨਿਬ੍ਬੇਠੇਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਪਟਿਪੱਤਿਂ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਆਗਤੋ ਇਮਂ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਵੇਦਿਤਂ ਅਮਤੋਗਧਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਯਤੋ ਖੋਤਿ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਚਨਮੇਤਂ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇਤਿ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਕੁਸਲਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਦਸਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਕੁਸਲਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਨਿਰੋਧਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਪਜਾਨਨਾਯ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਅਕੁਸਲਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਅਕੁਸਲਮੂਲਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਪਚ੍ਚਯਭੂਤਂ ਅਕੁਸਲਮੂਲਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਪਕਾਰੇਨ ''ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ''ਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ। ਏਸ ਨਯੋ **ਕੁਸਲਞ੍ਚ ਕੁਸਲਮੂਲਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨੇਵ ਵਤ੍ਥੁਪਜਾਨਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਇਮਿਨਾ ਅਕੁਸਲਾਦਿਪ੍ਪਜਾਨਨੇਨਾਪਿ। **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵੁੱਤਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਲੋਕੁੱਤਰਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। **ਉਜੁਗਤਾਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਇਮਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਂਖਿੱਤਦੇਸਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਦੇਸਨਾਯੇਵ ਚੇਸਾ ਸਂਖਿੱਤਾ, ਤੇਸਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਾਮਨਸਿਕਾਰਪ੍ਪਟਿਵੇਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ ਪਨ ਦੇਸਨਾਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਮਨਸਿਕਾਰਪ੍ਪਟਿਵੇਧੋਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨੇਵ ਵੁੱਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਂਖਿੱਤਦੇਸਨਾਯ ਦ੍ਵੇ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਾ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾਯ ਦ੍ਵੇ ਉਪਰਿਮਮਗ੍ਗਾ ਕਥਿਤਾ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹਂਸੁ ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾਵਸਾਨੇ ''ਸਬ੍ਬਸੋ ਰਾਗਾਨੁਸਯਂ ਪਹਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨਾ। ਥੇਰੋ ਪਨਾਹ ''ਸਂਖਿੱਤਦੇਸਨਾਯਪਿ ਚੱਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਰਾਸਿਤੋ ਕਥਿਤਾ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾਯਪੀ''ਤਿ। ਯਾ ਚਾਯਂ ਇਧ ਸਂਖਿੱਤਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾਸੁ ਵਿਚਾਰਣਾ ਆਵਿਕਤਾ, ਸਾ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਇਧ ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਪੁਬ੍ਬਾਨੁੱਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾਮੱਤਮੇਵ ਹਿ ਇਤੋ ਪਰਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ।

ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਵਾਰਸ੍ਸ ਤਾਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾਯ ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਕੋਸਲ੍ਲਪ੍ਪਵੱਤਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਪਰਤੋ ਵੱਤਬ੍ਬਕੁਸਲਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਵਾ। ਤਂ ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਸਾਵਜ੍ਜਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਂ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਵਾ। ਅਯਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਸਾਧਾਰਣਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਸਾਧਾਰਣੇਸੁ ਪਨ ਪਾਣਸ੍ਸ ਅਤਿਪਾਤੋ **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ**, ਪਾਣਵਧੋ ਪਾਣਘਾਤੋਤਿ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਾਣੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਵੋਹਾਰਤੋ ਸੱਤੋ, ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਪਾਣੇ ਪਾਣਸਞ੍ਞਿਨੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਕਉਪਕ੍ਕਮਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰਾਨਂ

ਅਞ੍ਞਤਰਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਧਕਚੇਤਨਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ। ਸੋ ਗੁਣਵਿਰਹਿਤੇਸੁ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਦੀਸੁ ਪਾਣੇਸੁ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਪਾਣੇ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਮਹਾਸਰੀਰੇ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਯੋਗਮਹਨ੍ਤਤਾਯ। ਪਯੋਗਸਮਤ੍ਤੇਪਿ ਵਤ੍ਥੁਮਹਨ੍ਤਤਾਯ। ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਸੁ ਅਪ੍ਪਗੁਣੇ ਪਾਣੇ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਮਹਾਗੁਣੇ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਸਰੀਰਗੁਣਾਨਂ ਪਨ ਸਮਭਾਵੇ ਸਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਉਪਕ੍ਕਮਾਨਞ੍ਚ ਮੁਦੁਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਤਿਬ੍ਬਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਾਣੋ, ਪਾਣਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਵਧਕਚਿਤ੍ਤਂ, ਉਪਕ੍ਕਮੋ, ਤੇਨ ਮਰਣਨ੍ਤਿ। ਛ ਪਯੋਗਾ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋ, ਆਣਤ੍ਤਿਕੋ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੋ, ਥਾਵਰੋ, ਵਿਜ੍ਜਾਮਯੋ, ਇਦ੍ਧਿਮਯੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਰੀਯਮਾਨੇ ਅਤਿਪਪਞ੍ਚੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਂ ਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਾਮ, ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਏਵਰੂਪਂ। ਅਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਪਨ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਂ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੭੨) ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਅਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਦਾਨਂ **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ**, ਪਰਸ੍ਸ ਹਰਣਂ ਥੇਯ੍ਯਂ, ਚੋਰਿਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਯਤ੍ਥ ਪਰੋ ਯਥਾਕਾਮਕਾਰਿਤਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਦਣ੍ਡਾਰਹੋ ਅਨੁਪਵਜ੍ਜੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸਞ੍ਞਿਨੋ ਤਦਾਦਾਯਕਉਪਕ੍ਕਮਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਥੇਯ੍ਯਚੇਤਨਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ। ਤਂ ਹੀਨੇ ਪਰਸਨ੍ਤਕੇ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਂ , ਪਣੀਤੇ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਤ੍ਥੁਪਣੀਤਤਾਯ। ਵਤ੍ਥੁਸਮਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਗੁਣਾਧਿਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਕੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਂ। ਤਂ ਤਂ ਗੁਣਾਧਿਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਤਤੋ ਤਤੋ ਹੀਨਗੁਣਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਂ। ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਂ, ਉਪਕ੍ਕਮੋ, ਤੇਨ ਹਰਣਨ੍ਤਿ। ਛ ਪਯੋਗਾ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾਦਯੋਵ। ਤੇ ਚ ਖੋ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰੋ, ਪਸਯ੍ਹਾਵਹਾਰੋ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਵਹਾਰੋ, ਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰੋ, ਕੁਸਾਵਹਾਰੋਤਿ ਇਮੇਸਂ ਅਵਹਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੯੨) ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਕਾਮੇਸੂ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਸਮਾਚਾਰੇਸੁ। **ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਨਿਨ੍ਦਿਤੋ ਲਾਮਕਾਚਾਰੋ। ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਪਨ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚੇਤਨਾ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਤਾਵ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਮਾਤਾਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਭਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਭਗਿਨਿਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਞਾਤਿਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਗੋਤ੍ਤਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਸਾਰਕ੍ਖਾ, ਸਪਰਿਦਣ੍ਡਾਤਿ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਦਯੋ ਦਸ ; ਧਨਕ੍ਕੀਤਾ, ਛਨ੍ਦਵਾਸਿਨੀ, ਭੋਗਵਾਸਿਨੀ, ਪਟਵਾਸਿਨੀ, ਓਦਪਤ੍ਤਕਿਨੀ, ਓਭਟਚੁਮ੍ਬਟਾ, ਦਾਸੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ, ਕਮ੍ਮਕਾਰੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ, ਧਜਾਹਟਾ, ਮੁਹੁਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਏਤਾ ਚ ਧਨਕ੍ਕੀਤਾਦਯੋ ਦਸਾਤਿ **ਵੀਸਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯੋ**। ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਾਰਕ੍ਖਾਸਪਰਿਦਣ੍ਡਾਨਂ, ਦਸਨ੍ਨਞ੍ਚ ਧਨਕ੍ਕੀਤਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਅਞ੍ਞੇ ਪੁਰਿਸਾ, ਇਦਂ **ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ। ਸੋ ਪਨੇਸ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਰਹਿਤੇ ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨੇ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਅਗਮਨੀਯਵਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਂ, ਸੇਵਨਪਯੋਗੋ, ਮਗ੍ਗੇਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਧਿਵਾਸਨਨ੍ਤਿ। ਏਕੋ ਪਯੋਗੋ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋ ਏਵ।

ਮੁਸਾਤਿ ਵਿਸਂਵਾਦਨਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਕੋ ਵਚੀਪਯੋਗੋ ਕਾਯਪਯੋਗੋ ਵਾ। ਵਿਸਂਵਾਦਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਨਸ੍ਸ ਪਰਵਿਸਂਵਾਦਨਕਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ **ਮੁਸਾਵਾਦੋ**। ਅਪਰੋ ਨਯੋ **ਮੁਸਾ**ਤਿ ਅਭੂਤਂ ਅਤਚ੍ਛਂ ਵਤ੍ਥੁ। **ਵਾਦੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭੂਤਤੋ ਤਚ੍ਛਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਂ। ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਪਨ ਅਤਥਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਤਥਤੋ ਪਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਤਥਾਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ ਮੁਸਾਵਾਦੋ। ਸੋ ਯਮਤ੍ਥਂ ਭਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਅਪਿਚ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਨਤ੍ਥੀਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਸਕ੍ਖਿਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਕਮ੍ਪਿ ਤੇਲਂ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਂ ਵਾ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਅਜ੍ਜ ਗਾਮੇ ਤੇਲਂ ਨਦੀਮਞ੍ਞੇ ਸਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ ਪੂਰਣਕਥਾਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਅਦਿਟ੍ਠਂਯੇਵ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਤਥਂ ਵਤ੍ਥੁ, ਵਿਸਂਵਾਦਨਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਜ੍ਜੋ ਵਾਯਾਮੋ, ਪਰਸ੍ਸ ਤਦਤ੍ਥਵਿਜਾਨਨਨ੍ਤਿ। ਏਕੋ ਪਯੋਗੋ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋਵ। ਸੋ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ

ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਵਿਸੰਵਾਦਕਕਿਰਿਯਾਕਰਣੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਾਯ ਚੇ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਰੋ ਤਮਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਯਂ ਕਿਰਿਯਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਚੇਤਨਾਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਮੁਸਾਵਾਦਕਮ੍ਮੁਨਾ ਬਜ੍ਝਤਿ।

ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾਤਿਆਦੀਸੁ ਯਾਯ ਵਾਚਾਯ ਯਸ੍ਸ ਤਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਹਦਯੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯਭਾਵਂ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਸੁਞ੍ਞਭਾਵਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਾ **ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ**। ਯਾਯ ਪਨ ਅਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਰਮ੍ਪਿ ਫਰੁਸਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤਿ, ਸਾ ਵਾਚਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਫਰੁਸਾ ਨੇਵ ਕਣ੍ਣਸੁਖਾ ਨ ਹਦਯਸੁਖਾ ਵਾ, ਅਯਂ **ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ**। ਯੇਨ ਸਮ੍ਫਂ ਪਲਪਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ, ਸੋ **ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ**। ਤੇਸਂ ਮੂਲਭੂਤਾ ਚੇਤਨਾਪਿ ਪਿਸੁਣਾਵਾਚਾਦਿਨਾਮਮੇਵ ਲਭਤਿ, ਸਾ ਏਵ ਚ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਭੇਦਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯਕਮ੍ਯਤਾਯ ਵਾ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ। ਸਾ ਯਸ੍ਸ ਭੇਦਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਗੁਣਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਮਹਾਗੁਣਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ ਪਰੋ, ''ਇਤਿ ਇਮੇ ਨਾਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਭੇਦਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾ ਵਾ, ''ਅਹਂ ਪਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋ''ਤਿ ਪਿਯਕਮ੍ਯਤਾ ਵਾ, ਤਜ੍ਜੋ ਵਾਯਾਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਦਤ੍ਥਵਿਜਾਨਨਨ੍ਤਿ।

ਪਰਸ੍ਸ ਮਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦਕਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਏਕਨ੍ਤਫਰੁਸਾ ਚੇਤਨਾ ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ। ਤਸ੍ਸ ਆਵਿਭਾਵਤ੍ਥਮਿਦਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਏਕੋ ਕਿਰ ਦਾਰਕੋ ਮਾਤੁਵਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਮਾਤਾ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ''ਚਣ੍ਡਾ ਤਂ ਮਹਿਂਸੀ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤੂ''ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਥੇਵ ਅਰਞ੍ਞੇ ਮਹਿਂਸੀ ਉਟ੍ਠਾਸਿ। ਦਾਰਕੋ ''ਯਂ ਮਮ ਮਾਤਾ ਮੁਖੇਨ ਕਥੇਸਿ ਤਂ ਮਾ ਹੋਤੁ, ਯਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ਤਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਸਚ੍ਚਕਿਰਿਯਮਕਾਸਿ। ਮਹਿਂਸੀ ਤਤ੍ਥੇਵ ਬਦ੍ਧਾ ਵਿਯ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਵਂ ਮਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦਕੋਪਿ ਪਯੋਗੋ ਚਿਤ੍ਤਸਣ੍ਹਤਾਯ ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਹਿ ਕਦਾਚਿ ਪੁਤ੍ਤਕੇ ਏਵਮ੍ਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਚੋਰਾ ਵੋ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ, ਉਪ੍ਪਲਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚ ਨੇਸਂ ਉਪਰਿ ਪਤਨ੍ਤਂ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਚ ਕਦਾਚਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੇ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਕਿਂ ਇਮੇ ਅਹਿਰਿਕਾ ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪਿਨੋ ਚਰਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਮਥ ਨੇ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਨੇਸਂ ਆਗਮਾਧਿਗਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਚਿਤ੍ਤਸਣ੍ਹਤਾਯ ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਵਚਨਸਣ੍ਹਤਾਯ ਅਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਮਾਰਾਪੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ''ਇਮਂ ਸੁਖਂ ਸਯਾਪੇਥਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ ਹੋਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਫਰੁਸਤਾਯ ਪਨੇਸਾ ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾਵ। ਸਾ ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਗੁਣਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਮਹਾਗੁਣਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਤਯੋ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬੋ ਪਰੋ, ਕੁਪਿਤਚਿਤ੍ਤਂ, ਅਕ੍ਕੋਸਨਾਤਿ।

ਅਨਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਪਕਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਅਕੁਸਲਚੇਤਨਾ **ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ**। ਸੋ ਆਸੇਵਨਮਨ੍ਦਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਆਸੇਵਨਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਭਾਰਤਯੁਦ੍ਧਸੀਤਾਹਰਣਾਦਿਨਿਰਤ੍ਥਕਕਥਾਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾ, ਤਥਾਰੂਪੀਕਥਾਕਥਨਨ੍ਤਿ।

ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ **ਅਭਿਜ੍ਝਾ,** ਪਰਭਣ੍ਡਾਭਿਮੁਖੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਤਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾ ''ਅਹੋ ਵਤ ਇਦਂ ਮਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਭਣ੍ਡਾਭਿਜ੍ਝਾਯਨਲਕ੍ਖਣਾ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ ਚ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ ਚ। ਤਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਪਰਭਣ੍ਡਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮਨਞ੍ਚ। ਪਰਭਣ੍ਡਵਤ੍ਥੁਕੇ ਹਿ ਲੋਭੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਨ ਤਾਵ ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਯਾਵ ''ਅਹੋ ਵਤੀਦਂ ਮਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ।

ਹਿਤਸੁਖਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦਯਤੀਤਿ **ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ**। ਸੋ ਪਰਵਿਨਾਸਾਯ ਮਨੋਪਦੋਸਲਕ੍ਖਣੋ , ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ ਚ। ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਪਰਸਤ੍ਤੋ ਚ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਨਾਸਚਿਨ੍ਤਾ। ਪਰਸਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਕੇ ਹਿ ਕੋਧੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਨ ਤਾਵ ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਯਾਵ ''ਅਹੋ ਵਤਾਯਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਿਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸਂ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ।

ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਗਹਣਾਭਾਵੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ**। ਸਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣਾ। ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ ਚ। ਅਪਿਚ ਅਨਿਯਤਾ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਨਿਯਤਾ

ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਚ ਗਹਿਤਾਕਾਰਵਿਪਰੀਤਤਾ, ਯਥਾ ਚ ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਥਾਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਸੂਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ।

ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਦਸਨ੍ਨਂ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾਨਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਵੇਦਨਾਤੋ ਮੂਲਤੋਤਿ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ, ਚੇਤਨਾਧਮ੍ਮਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਤਯੋ ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ।

ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਮੂਲਾਨਿ। ਅਭਿਜ੍ਝਾਬਜਾਪਾਦਾ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਚੇਵ ਮੂਲਾਨਿ ਚ। ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਹਿ ਮੂਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਲੋਭੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲਂ ਹੋਤਿ। ਬਜਾਪਾਦੋ ਦੋਸੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲਂ।

ਆਰਮ੍ਮਣਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ। ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋ। ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋਤਿਪਿ ਏਕੇ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ। ਤਥਾ ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ। ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾਵ। ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ, ਤਥਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾ। ਬਜਾਪਾਦੋ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋਵ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਾ।

ਵੇਦਨਾਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੋ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਰਾਜਾਨੋ ਚੋਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਸਮਾਨਾਪਿ ''ਗਚ੍ਛਥ ਨਂ ਘਾਤੇਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾ ਪਨ ਨੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ ਹੋਤਿ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਤਿਵੇਦਨਂ। ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਸੁਖਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਵੇਦਨੋ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਦਨੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਤਿਵੇਦਨੋ, ਤਥਾ ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ। ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਵ। ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਤਿਵੇਦਨੋ । ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਸੁਖਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਾ, ਤਥਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਬਜਾਪਾਦੋ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੋ।

ਮੂਲਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਮੂਲਕੋ ਹੋਤਿ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ। ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ, ਤਥਾ ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਚ। ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ। ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਮੋਹਵਸੇਨ ਏਕਮੂਲਾ, ਤਥਾ ਬਜਾਪਾਦੋ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾਤਿ।

ਲੋਭੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਲੁਬ੍ਭਤੀਤਿ **ਲੋਭੋ**। ਦੁਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਦੋਸੋ**। ਮੁਯ੍ਹਤੀਤਿ **ਮੋਹੋ**। ਤੇਸੁ ਲੋਭੋ ਸਯਞ੍ਚ ਅਕੁਸਲੋ ਸਾਵਜ੍ਜਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਟ੍ਠੇਨ, ਇਮੇਸਞ੍ਚ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭਾਵਕਟ੍ਠੇਨ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੇਨ ਮੂਲਨ੍ਤਿ **ਅਕੁਸਲਮੂਲਂ**। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਰਤ੍ਤੋ ਖੋ ਆਵੁਸੋ ਰਾਗੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪਾਣਮ੍ਪਿ ਹਨਤੀ''ਤਿਆਦਿ। ਦੋਸਮੋਹਾਨਂ ਅਕੁਸਲਮੂਲਭਾਵੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣੀ ਕੁਸਲਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ**ਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾ ਏਵ। ਵੇਰਂ ਮਣਤੀਤਿ **ਵੇਰਮਣੀ,** ਵੇਰਂ ਪਜਹਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਰਮਤਿ ਵਾ ਏਤਾਯ ਕਰਣਭੂਤਾਯ, ਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਵੇਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ **ਵੇਰਮਣੀ**। ਅਯਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਬਜਞ੍ਜਨਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ **ਵੇਰਮਣੀ**ਤਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਰਤਿ। ਯਾ ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਯਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਆਰਤਿ ਵਿਰਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਰਤਿ, ਸਾ ਭੇਦਤੋ ਤਿਵਿਧੋ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਰਤਿ

ਸਮਾਦਾਨਵਿਰਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਰਤੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਵਯਬਾਹੁਸਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਵਰੂਪਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਂ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਵਿਰਤਿ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਰਤੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ **ਚਕ੍ਕਨਉਪਾਸਕਸ੍ਸ** ਵਿਯ।

ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਦਹਰਕਾਲੇਯੇਵ ਮਾਤੁਯਾ ਰੋਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਵੇਜ੍ਜੇਨ ਚ ''ਅਲ੍ਲਸਸਮਂਸਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤੋ ਚਕ੍ਕਨਸ੍ਸ ਭਾਤਾ ''ਗਚ੍ਛ ਤਾਤ ਖੇਤ੍ਤਂ ਆਹਿਣ੍ਡਾਹੀ''ਤਿ ਚਕ੍ਕਨਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਗਤੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਏਕੋ ਸਸੋ ਤਰੁਣਸਸ੍ਸਂ ਖਾਦਿਤੁਂ ਆਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਧਾਵਨ੍ਤੋ ਵਲ੍ਲਿਯਾ ਬਦ੍ਧੋ ''ਕਿਰਿ ਕਿਰੀ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ। ਚਕ੍ਕਨੋ ਤੇਨ ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਮਾਤੁ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ। ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਨ ਮੇਤਂ ਪਤਿਰੂਪਂ, ਯ੍ਵਾਹਂ ਮਾਤੁ ਜੀਵਿਤਕਾਰਣਾ ਪਰਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ''ਗਚ੍ਛ ਅਰਞ੍ਞੇ ਸਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਿਣੋਦਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਾ''ਤਿ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਭਾਤਰਾ ਚ ''ਕਿਂ ਤਾਤ ਸਸੋ ਲਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਭਾਤਾ ਪਰਿਭਾਸਿ। ਸੋ ਮਾਤੁਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਯਤੋਹਂ ਜਾਤੋ, ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਾ''ਤਿ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਾਵਦੇਵਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਅਰੋਗਾ ਅਹੋਸਿ।

ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਮਾਦਾਨੇ ਚ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਵਿਰਤਿ **ਸਮਾਦਾਨਵਿਰਤੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਉਤ੍ਤਰਵਡ੍ਢਮਾਨਪਬ੍ਬਤਵਾਸੀਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਵਿਯ।

ਸੋ ਕਿਰ **ਅਮ੍ਬਰਿਯਵਿਹਾਰਵਾਸੀਪਿਙ੍ਗਲਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ** ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਂ ਕਸ੍ਸਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਗੋਣੋ ਨਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਤਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਉਤ੍ਤਰਵਡ੍ਢਮਾਨਪਬ੍ਬਤਂ ਆਰੁਹਿ, ਤਤ੍ਰ ਨਂ ਮਹਾਸਪ੍ਪੋ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਇਮਾਯਸ੍ਸ ਤਿਖਿਣਵਾਸਿਯਾ ਸੀਸਂ ਛਿਨ੍ਦਾਮੀ''ਤਿ। ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਨ ਮੇਤਂ ਪਤਿਰੂਪਂ, ਯ੍ਵਾਹਂ ਭਾਵਨੀਯਸ੍ਸ ਗਰੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਜੀਵਿਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਮਿ, ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਅਂਸੇ ਠਪਿਤਂ ਤਿਖਿਣਦਣ੍ਡਵਾਸਿਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਛਡ੍ਡੇਸਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਨਂ ਮਹਾਵਾਲ਼ੋ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸੀਤਿ।

ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਵਿਰਤਿ **ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਰਤੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਸ੍ਸਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ''ਪਾਣਂ ਘਾਤੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਸਾ ਪਨਾਯਂ ਵਿਰਤਿ ਕੋਸਲ੍ਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ **ਕੁਸਲ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਸਯਨਤੋ ਵਾ ਕੁਸਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਂ ਲੁਨਾਤੀਤਿਪਿ **ਕੁਸਲਂ**। ਕਤਮਞ੍ਚਾਵੁਸੋ ਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਰੂਪਤ੍ਤਾ ਕੁਸਲਾਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਯਥਾ ਚ ਅਕੁਸਲਾਨਂ, ਏਵਂ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾਨਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਵੇਦਨਾਤੋ ਮੂਲਤੋਤਿ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਚੇਤਨਾਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਵਿਰਤਿਯੋਪਿ। ਅਨ੍ਤੇ ਤਯੋ ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ।

ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਏਵ, ਨੋ ਮੂਲਾਨਿ। ਅਨ੍ਤੇ ਤਯੋ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਚੇਵ ਮੂਲਾਨਿ ਚ। ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਹਿ ਮੂਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਲੋਭੋ ਕੁਸਲਮੂਲਂ ਹੋਤਿ। ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਅਦੋਸੋ ਕੁਸਲਮੂਲਂ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਮੋਹੋ ਕੁਸਲਮੂਲਂ।

ਆਰਮ੍ਮਣਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨੇਵ ਏਤੇਸਂ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ, ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਤੋਯੇਵ ਹਿ ਵੇਰਮਣੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਤਿ, ਏਵਂ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾਪੇਤੇ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਾਨਿ ਪਜਹਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵੇਦਨਾਤੋਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਸੁਖਵੇਦਨਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੁਵੇਦਨਾ ਵਾ। ਕੁਸਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਮੂਲਤੋਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਲੋਭਅਦੋਸਅਮੋਹਵਸੇਨ ਤਿਮੂਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾ। ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾ। ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਏਕਮੂਲਾ। ਅਲੋਭੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੂਲਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਲੋਭਾਦੋਸਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾਵਾਤਿ।

ਅਲੋਭੋ ਕੁਸਲਮੂਲਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਨ ਲੋਭੋਤਿ **ਅਲੋਭੋ,** ਲੋਭਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਦੋਸਾਮੋਹੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤੇਸੁ ਅਲੋਭੋ ਸਯਞ੍ਚ ਕੁਸਲਂ, ਇਮੇਸਞ੍ਚ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣੀਆਦੀਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭਾਵਕਟ੍ਠੇਨ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੇਨ ਮੂਲਨ੍ਤਿ **ਕੁਸਲਮੂਲਂ**। ਅਦੋਸਾਮੋਹਾਨਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਮੂਲਭਾਵੇ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਂ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਚ ਦੇਸਿਤਮਤ੍ਥਂ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ **ਯਤੋ ਖੋ ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਅਪ੍ਪਨਾਵਾਰਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਅਕੁਸਲਂ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਯਥਾਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਦਸਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਏਵਂ ਅਕੁਸਲਮੂਲ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਏਕੇਨ ਨਯੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਂ ਕਥਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ? ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਜ੍ਝਂ ਦਸ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾ ਚ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾ ਚ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ। ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਚ ਲੋਭੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ। ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ। ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ । ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸਮੁਦਯਂ ਪਜਹਮਾਨੋ ਨਿਰੋਧਂ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਦ੍ਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸਰੂਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਦ੍ਵੇ ਆਵਤ੍ਤਹਾਰਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਸੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰਾਗਾਨੁਸਯਂ ਪਹਾਯਾਤਿ ਸੋ ਏਵਂ ਅਕੁਸਲਾਦੀਨਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਰਾਗਾਨੁਸਯਂ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਘਾਨੁਸਯਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਘਾਨੁਸਯਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨੇਵ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। **ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਨੁਸਯਂ ਸਮੂਹਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨਵਕਾਰੀਕਰਿਤ੍ਵਾ ''ਅਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮੂਹਗ੍ਗਹਣਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਨੁਸਯਂ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਨੁਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਦਿਸਂ ਮਾਨਾਨੁਸਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਮਾਨਾਨੁਸਯੋ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸਦਿਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ । ਇਮਞ੍ਚ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਕਾਮੇਨ ਖਨ੍ਧਿਯਵਗ੍ਗੇ ਖੇਮਕਸੁਤ੍ਤਂ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੯) ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਅਵਿਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯਾਤਿ ਵਟ੍ਟਮੂਲਂ ਅਵਿਜ੍ਜਂ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਜ੍ਜਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਕਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। **ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਰੋ ਹੋਤਿ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਦੇਸਨਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤਿ, ਇਮਾਯ ਕਮ੍ਮਪਥਦੇਸਨਾਯ ਵੁਤ੍ਤਮਨਸਿਕਾਰਪ੍ਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਏਵਂ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਹਿ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਹਾਰਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੯੦. ਸਾਧਾਵੁਸੋਤਿ ਖੋ...ਪੇ॰... ਆਗਤੋ ਇਮਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਮੁਖੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ ''ਸਾਧਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਵਚਨਸ੍ਸ

ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਵਚਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਚੇਤਸਾ ਸਮ੍ਪਿਯਾਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਦੇਸਨੰ ਦੇਸੇਤੁੰ ਪਟਿਬਲੋ, ਯਥਾਹ ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਹੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੁੰ ਦੇਸੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮ੍ਪਿ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਖੋ''ਤਿ ਅਵਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪਰੇਨਪਿ ਨਯੇਨ ਸਚ੍ਚਦੇਸਨੰ ਸੋਤੁਕਾਮਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਉਤ੍ਤਰਿੰ ਪਞ੍ਹੰ ਅਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਤੇਨ ਸਯਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਪਞ੍ਹਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿੰ ਸਿਯਾ ਖੋ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਪਰਿਯਾਯੋ ਭਵੇਯ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞੰ ਅਤਿਰੇਕੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ, ਪੁਰਿਮਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਰਿਭਾਗੇ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਨੇਸੰ ਬਜਾਕਰਮਾਨੋ ਥੇਰੋ **ਸਿਯਾ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥਾਯੰ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ, **ਆਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੰ। ਪਚ੍ਚਯੋ ਹਿ ਆਹਰਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਹਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਭੂਤਾਨੰ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਭੂਤਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਾ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਸਮ੍ਭਵੇਸੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ਸਮ੍ਭਵੰ ਜਾਤਿੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰ ਏਸਨ੍ਤਿ ਗਵੇਸਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੂਸੁ ਯੋਨੀਸੁ ਅਣ੍ਡਜਜਲਾਬੁਜਾ ਸਤ੍ਤਾ ਯਾਵ ਅਣ੍ਡਕੋਸੰ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਞ੍ਚ ਨ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ **ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੇ** ਨਾਮ। ਅਣ੍ਡਕੋਸੰ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਞ੍ਚ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ **ਭੂਤਾ** ਨਾਮ। ਸੰਸੇਦਜਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਚ ਪਠਮਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੇ ਨਾਮ। ਦੁਤਿਯਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਤੋ ਪਭੁਤਿ ਭੂਤਾ ਨਾਮ। ਯੇਨ ਯੇਨ ਵਾ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਯਾਵ ਤੇ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਨ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੇ ਨਾਮ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਭੂਤਾ ਨਾਮ।

ਅਥ ਵਾ **ਭੂਤਾ**ਤਿ ਜਾਤਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਯੇ ਭੂਤਾਯੇਵ ਨ ਪੁਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਖੀਣਾਸਵਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਸਮ੍ਭਵਮੇਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੋ**। ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਵਸੰਯੋਜਨਤ੍ਤਾ ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਭਵੰ ਏਸਨ੍ਤਾਨੰ ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ। ਵਾਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਭੂਤਾਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀਨਞ੍ਚਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਠਿਤਿਯਾਤਿ ਠਿਤਤ੍ਥੰ। **ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥੰ ਉਪਕਾਰਤ੍ਥੰ। ਵਚਨਭੇਦੋ ਚੇਸ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਦਾਨੰ ਏਕੋਯੇਵ। ਅਥ ਵਾ **ਠਿਤਿਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਾਯ। **ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ। ਉਭੋਪਿ ਚੇਤਾਨਿ ਭੂਤਾਨੰ ਠਿਤਿਯਾ ਚੇਵ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯ ਚ। ਸਮ੍ਭਵੇਸੀਨੰ ਵਾ ਠਿਤਿਯਾ ਚੇਵ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯ ਚਾਤਿ ਏਵੰ ਉਭਯਤ੍ਥ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। **ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ**ਤਿ ਕਬਲ਼ੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤਬ੍ਬਤੋ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ, ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਓਜਾਯੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। **ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ ਵਾ ਸੁਖੁਮੋ** ਵਾਤਿ ਵਤ੍ਥੁਓਲ਼ਾਰਿਕਤਾਯ ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ, ਵਤ੍ਥੁਸੁਖੁਮਤਾਯ ਸੁਖੁਮੋ। ਸਭਾਵੇਨ ਪਨ ਸੁਖੁਮਰੂਪਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋਵ ਹੋਤਿ। ਸਾਪਿ ਚਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕਤਾ ਸੁਖੁਮਤਾ ਚ ਉਪਾਦਾਯੁਪਾਦਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਕੁਮ੍ਭੀਲਾਨਞ੍ਹਿ ਆਹਾਰੰ ਉਪਾਦਾਯ ਮੋਰਾਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਕੁਮ੍ਭੀਲਾ ਕਿਰ ਪਾਸਾਣੇ ਗਿਲਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਚ ਨੇਸੰ ਕੁਚ੍ਛਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਵ ਵਿਲੀਯਨ੍ਤਿ। ਮੋਰਾ ਸਪ੍ਪਵਿਚ੍ਛਿਕਾਦਿਪਾਣੇ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਮੋਰਾਨੰ ਪਨ ਆਹਾਰੰ ਉਪਾਦਾਯ ਤਰਚ੍ਛਾਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਤੇ ਕਿਰ ਤਿਵਸ੍ਸਛਡ੍ਡਿਤਾਨਿ ਵਿਸਾਣਾਨਿ ਚੇਵ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਚ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਚ ਨੇਸੰ ਖੇਲ਼ੇਨ ਤੇਮਿਤਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਕਨ੍ਦਮੂਲੰ ਵਿਯ ਮੁਦੁਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਰਚ੍ਛਾਨਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰੰ ਉਪਾਦਾਯ ਹਤ੍ਥੀਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਤੇਪਿ ਨਾਨਾਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਯੋ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਹਤ੍ਥੀਨੰ ਆਹਾਰਤੋ ਗਵਯਗੋਕਣ੍ਣਮਿਗਾਦੀਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਤੇ ਕਿਰ ਨਿਸ੍ਸਾਰਾਨਿ ਨਾਨਾਰੁਕ੍ਖਪਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰਤੋ ਗੁਨ੍ਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਤੇ ਅਲ਼੍ਲਸੁਕ੍ਖਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਆਹਾਰਤੋ ਸਸਾਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਸਸਾਨੰ ਆਹਾਰਤੋ ਸਕੁਣਾਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਸਕੁਣਾਨੰ ਆਹਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਵਾਸੀਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਵਾਸੀਨੰ ਆਹਾਰਤੋ ਗਾਮਭੋਜਕਾਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਗਾਮਭੋਜਕਾਨੰ ਆਹਾਰਤੋ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰਤੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਆਹਾਰਤੋ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਾਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਾਨੰ ਆਹਾਰਤੋ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਨੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋ। ਏਵੰ ਯਾਵ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀਨੰ ਆਹਾਰੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਸੰ ਆਹਾਰੋ ਸੁਖੁਮੋਤ੍ਵੇਵ ਨਿਟ੍ਠੰ ਪਤ੍ਤੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਓਲਾਰਿਕੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਓਜਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲਾ, ਸੁਖੁਮੇ ਬਲਵਤੀ। ਤਥਾ ਹਿ ਏਕਪਤ੍ਤਪੂਰਮ੍ਪਿ ਯਾਗੁਂ ਪੀਵਤੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਜਿਘਚ੍ਛਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਯਂਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਖਾਦਿਤੁਕਾਮੋ। ਸਪ੍ਪਿਂ ਪਨ ਪਸਟਮਤ੍ਤਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸਂ ਅਭੋਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁ ਪਰਿਸ੍ਸਮਂ ਵਿਨੋਦੇਤਿ, ਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਪਾਲੇਤੁਂ। ਓਜਾ ਪਾਲੇਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਮਂ ਵਿਨੋਦੇਤੁਂ। ਦ੍ਵੇ ਪਨ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਮਞ੍ਚੇਵ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ ਪਾਲੇਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ।

ਫਸ੍ਸੋ ਦੁਤਿਯੋਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿ ਛਬ੍ਬਿਧੋਪਿ ਫਸ੍ਸੋ। ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਆਹਾਰੇਸੁ ਦੁਤਿਯੋ ਆਹਾਰੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਦੇਸਨਾਨਯੋ ਏਵ ਚੇਸ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਨਾਮ ਕਾਰਣੇਨ ਦੁਤਿਯੋ ਵਾ ਤਤਿਯੋ ਵਾਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਨ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ**ਤਿ ਚੇਤਨਾ ਏਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਚਿਤ੍ਤਂ।

ਏਤ੍ਥਾਹ, ਯਦਿ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋ ਆਹਾਰਟ੍ਠੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਇਮੇਯੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ। ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋ ਹਿ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਭਕ੍ਖਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ। ਨਾਮਕਾਯੇ ਵੇਦਨਾਯ ਫਸ੍ਸੋ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ, ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। ਯਥਾਹ –

> ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕੋ, ਆਹਾਰਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਨਾਹਾਰੋ ਨੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਥਾ ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਵੇਦਨਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ।

ਕੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਹਾਰੋ, ਕਿਂ ਆਹਰਤੀਤਿ? ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਓਜਟ੍ਠਮਕਰੂਪਾਨਿ ਆਹਰਤਿ। ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ, ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੋ ਤਯੋ ਭਵੇ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਾਮਰੂਪਨ੍ਤਿ।

ਕਥਂ? ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਤਾਵ ਮੁਖੇ ਠਪਿਤਮਤ੍ਤੋਯੇਵ ਅਟ੍ਠ ਰੂਪਾਨਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਦਨ੍ਤਵਿਚੁਣ੍ਣਿਤਂ ਪਨ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਯਮਾਨਂ ਏਕੇਕਂ ਸਿਤ੍ਥਂ ਅਟ੍ਠਟ੍ਠ ਰੂਪਾਨਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿਯੇਵ। ਏਵਂ ਓਜਟ੍ਠਮਕਰੂਪਾਨਿ ਆਹਰਤਿ।

ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੋ ਪਨ ਸੁਖਵੇਦਨਿਯੋ ਫਸ੍ਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਸੁਖਵੇਦਨਂ ਆਹਰਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਿਯੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਵੇਦਨਿਯੋ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਆਹਰਤਿ।

ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੋ ਕਾਮਭਵੂਪਗਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਮਭਵਂ ਆਹਰਤਿ, ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੂਪਗਾਨਿ ਤਂ ਤਂ ਭਵਂ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੋ ਤਯੋ ਭਵੇ ਆਹਰਤਿ।

ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੋ ਪਨ ਯੇ ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਾ ਤਯੋ ਖਨ੍ਧਾ, ਯਾਨਿ ਚ ਤਿਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਤਿਂਸਰੂਪਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਹਜਾਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯਨਯੇਨ ਤਾਨਿ ਆਹਰਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਾਮਰੂਪਂ ਆਹਰਤੀਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੋ ਤਯੋ ਭਵੇ ਆਹਰਤੀਤਿ ਸਾਸਵਾ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਚੇਤਨਾਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਾਮਰੂਪਂ ਆਹਰਤੀਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ । ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪਨ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਹਰਣਤੋ ਪੇਤੇ **ਆਹਾਰਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਆਹਾਰੇਸੁ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਤਿ। ਫਸ੍ਸੋ ਫੁਸਨ੍ਤੋਯੇਵ, ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਆਯੂਹਮਾਨਾਵ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਮੇਵ।

ਕਥੰ? ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ ਹਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਕਾਯਟ੍ਠਪਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਠਿਤਿਯਾ ਹੋਤਿ। ਕਮ੍ਮਜਨਿਤੋਪਿ ਹਿ ਅਯੰ ਕਾਯੋ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੇਨ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤੋ ਦਸਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਯਾਵ ਆਯੁਪਰਿਮਾਣੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਯਥਾ ਕਿੰ? ਯਥਾ ਮਾਤੁਯਾ ਜਨਿਤੋਪਿ ਦਾਰਕੋ ਧਾਤਿਯਾ ਥਞ੍ਞਾਦੀਨਿ ਪਾਯੇਤ੍ਵਾ ਪੋਸਿਯਮਾਨੋਵ ਚਿਰੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਯਥਾ ਚੁਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤਗੇਹੰ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ –

> ‘‘ਯਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਗੇਹੇ ਪਤਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੇਨ ਦਾਰੁਨਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਦਾਰੁਨਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤੰ ਸਨ੍ਤੰ ਏਵੰ ਤੰ ਗੇਹੰ ਨ ਪਤਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮਹਾਰਾਜ ਅਯੰ ਕਾਯੋ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕੋ, ਆਹਾਰੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ।

ਏਵੰ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਤਿ। ਏਵੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਰੂਪਸਨ੍ਤਤੀਨੰ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ ਆਹਾਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਚ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ। ਕਮ੍ਮਜਾਨੰ ਅਨੁਪਾਲਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਆਹਾਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਜਨਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ।

ਫਸ੍ਸੋ ਪਨ ਸੁਖਾਦਿਵਤ੍ਥੁਭੂਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਫੁਸਨ੍ਤੋਯੇਵ ਸੁਖਾਦਿਵੇਦਨਾਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਠਿਤਿਯਾ ਹੋਤਿ। ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਆਯੂਹਮਾਨਾਯੇਵ ਭਵਮੂਲਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਠਿਤਿਯਾ ਹੋਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਮੇਵ ਨਾਮਰੂਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਠਿਤਿਯਾ ਹੋਤਿ।

ਏਵੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਾਦਿਵਸੇਨ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨੇਸੁ ਪਨੇਤੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਭਯਾਨਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ, ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੇ ਨਿਕਨ੍ਤਿਯੇਵ ਭਯੰ, ਫਸ੍ਸੇ ਉਪਗਮਨਮੇਵ, ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ ਆਯੂਹਨਮੇਵ, ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਅਭਿਨਿਪਾਤੋਯੇਵ ਭਯਨ੍ਤਿ। ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ? ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੇ ਹਿ ਨਿਕਨ੍ਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਤਾਦੀਨੰ ਪੁਰੇਕ੍ਖਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਮੁਦ੍ਦਾਗਣਨਾਦਿਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਨਪ੍ਪਕੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਨਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਚ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦਿਕਾਯ ਅਨੇਸਨਾਯ ਆਹਾਰੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠੇਪਿ ਧਮ੍ਮੇ ਗਾਰਯ੍ਹਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਪਰਾਯੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਿ ਆਦਿਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਾਤਿਆਦਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣਸੰਯੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਮਣਪੇਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾਵ ਤਾਵ ਕਾਰਣੇਨ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੇ ਨਿਕਨ੍ਤਿਯੇਵ ਭਯਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਫਸ੍ਸੰ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸਾਦਿਨੋ ਪਰੇਸੰ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤੇਸੁ ਦਾਰਾਦੀਸੁ ਭਣ੍ਡੇਸੁ ਅਪਰਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸਹ ਭਣ੍ਡੇਨ ਭਣ੍ਡਸਾਮਿਕਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕੰ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟੇਸੁ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਨੇ ਰਾਜਾ ਵਿਵਿਧਾ ਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾ ਕਾਰਾਪੇਤਿ। ਕਾਯਸ੍ਸ ਚ ਭੇਦਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਨੇਸੰ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸਾਦਮੂਲਕੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਮ੍ਪਿ ਭਯੰ ਸਬ੍ਬਮਾਗਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੇ ਉਪਗਮਨਮੇਵ ਭਯਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨੇਨੇਵ ਪਨ ਤਮ੍ਮੂਲਕੰ ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਭਯੰ ਸਬ੍ਬਮਾਗਤੰਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੇ ਆਯੂਹਨਮੇਵ ਭਯਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚ ਯਸ੍ਮਿੰ ਯਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਅਭਿਨਿਪਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਨਾਮਰੂਪੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਭਯਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਮੂਲਕਤ੍ਤਾਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੇ ਅਭਿਨਿਪਾਤੋਯੇਵ ਭਯਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵੰ ਸਭਯੇਸੁ ਪਨ ਇਮੇਸੁ ਆਹਾਰੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੇ ਨਿਕਨ੍ਤਿਪਰਿਯਾਦਾਨਤ੍ਥੰ ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵੇ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੩) ਨਯੇਨ **ਪੁਤ੍ਤਮੰਸੂਪਮੰ** ਦੇਸੇਸਿ। ਫਸ੍ਸਾਹਾਰੇ ਨਿਕਨ੍ਤਿਪਰਿਯਾਦਾਨਤ੍ਥੰ ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਾਵੀ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਮਗਾਵੂਪਮੰ** ਦੇਸੇਸਿ। ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੇ ਨਿਕਨ੍ਤਿਪਰਿਯਾਦਾਨਤ੍ਥੰ

‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੂ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੂਪਮਂ** ਦੇਸੇਸਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰੇ ਨਿਕਨ੍ਤਿਪਰਿਯਾਦਾਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੋਰਂ ਆਗੁਚਾਰਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਸਤ੍ਤਿਸਤਾਹਤੂਪਮਂ** ਦੇਸੇਸਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਭੂਤਮਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ, ਦ੍ਵੇ ਕਿਰ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤੇਨ ਪਾਥੇਯ੍ਯੇਨ ਯੋਜਨਸਤਿਕਂ ਕਨ੍ਤਾਰਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾਸ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ ਨਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਤੁਰਾ ਵਿਰਲ਼ਚ੍ਛਾਯਾਯਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਭਰਿਯਂ ਆਹ ‘‘ਭਦ੍ਦੇ ਇਤੋ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾਸ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਾਮੋ ਵਾ ਨਿਗਮੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਤਂ ਪੁਰਿਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿਕਮ੍ਮਂ, ਨ ਦਾਨਿ ਸਕ੍ਕਾ ਤਂ ਮਯਾ ਕਾਤੁਂ, ਏਹਿ ਮਂ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਮਂਸਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਂ ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਨਿਤ੍ਥਰਾਹੀ’’ਤਿ। ਸਾਪਿ ਆਹ ‘‘ਸਾਮਿ ਮਯਾ ਦਾਨਿ ਯਂ ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਕਨ੍ਤਨਾਦਿਕਮ੍ਮਂ, ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਹਿ ਮਂ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਮਂਸਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਂ ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਨਿਤ੍ਥਰਾਹੀ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਸੋ ਤਂ ਆਹ ‘‘ਭਦ੍ਦੇ ਮਾਤੁਗਾਮਮਰਣੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਰਣਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਨ ਹਿ ਮਨ੍ਦੋ ਕੁਮਾਰੋ ਮਾਤਰਂ ਵਿਨਾ ਜੀਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਮਯਂ ਜੀਵਾਮ, ਪੁਨ ਦਾਰਕਂ ਲਭੇਯ੍ਯਾਮ, ਹਨ੍ਦ ਦਾਨਿ ਪੁਤ੍ਤਕਂ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਮਂਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਨਿਤ੍ਥਰਾਮਾ’’ਤਿ।

ਤਤੋ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤਮਾਹ ‘‘ਤਾਤ ਪਿਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਾਹੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ‘‘ਮਯਾ ਪੁਤ੍ਤਕਂ ਪੋਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦੀਹਿ ਅਨਪ੍ਪਕਂ ਦੁਕ੍ਖਮਨੁਭੂਤਂ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਪੁਤ੍ਤਂ ਮਾਰੇਤੁਂ, ਤ੍ਵਂਯੇਵ ਤਵ ਪੁਤ੍ਤਕਂ ਮਾਰੇਹੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਤਾਤ ਮਾਤੁਸਨ੍ਤਿਕਮੇਵ ਗਚ੍ਛਾਹੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿ ‘‘ਮਯਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿਯਾ ਗੋਵਤਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਦੇਵਤਾਯਾਚਨਾਦੀਹਿਪਿ ਤਾਵ ਅਨਪ੍ਪਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਭੂਤਂ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਕੁਚ੍ਛਿਨਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿਯਾ? ਨ ਸਕ੍ਕਾਹਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਮਾਰੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਤਾਤ ਪਿਤੁਸਨ੍ਤਿਕਂਯੇਵ ਗਚ੍ਛਾਹੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਏਵਂ ਸੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਯੇਵ ਮਤੋ। ਤੇ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਰਿਦੇਵਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਮਂਸਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਸੋ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸਾਹਾਰੋ ਨਵਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਟਿਕੂਲਤ੍ਤਾ ਨੇਵ ਦਵਾਯ ਹੋਤਿ, ਨ ਮਦਾਯ ਨ ਮਣ੍ਡਨਾਯ ਨ ਵਿਭੂਸਨਾਯ, ਕੇਵਲਂ ਕਨ੍ਤਾਰਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯੇਵ ਹੋਤਿ।

ਕਤਮੇਹਿ ਨਵਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਟਿਕੂਲੋਤਿ ਚੇ? ਸਜਾਤਿਮਂਸਤਾਯ ਞਾਤਿਮਂਸਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸਤਾਯ ਪਿਯਪੁਤ੍ਤਮਂਸਤਾਯ ਤਰੁਣਮਂਸਤਾਯ ਆਮਕਮਂਸਤਾਯ ਅਗੋਰਸਮਂਸਤਾਯ ਅਲੋਣਤਾਯ ਅਧੂਪਿਤਤਾਯਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਂ ਏਵਂ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸਸਦਿਸਂ ਪਸ੍ਸਤਿ , ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਨਿਕਨ੍ਤਿਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ। ਅਯਂ ਤਾਵ **ਪੁਤ੍ਤਮਂਸੂਪਮਾਯਂ** ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ।

ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਮਗਾਵੂਪਮਾਯਂ ਪਨ ਯਥਾ ਸਾ ਗਾਵੀ ਗੀਵਤੋ ਯਾਵ ਖੁਰਾ, ਤਾਵ ਚਮ੍ਮਂ ਉਦ੍ਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਮੁਤ੍ਤਾ ਯਂ ਯਦੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਾਣਕੇਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸੇਵਾਧਿਕਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਫਸ੍ਸੋਪਿ ਯਂ ਯਦੇਵ ਵਤ੍ਥੁਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਂਤਂਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਸਮ੍ਭਵਸ੍ਸ ਵੇਦਯਿਤਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਕਰਣਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਫਸ੍ਸਾਹਾਰਂ ਏਵਂ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਮਗਾਵਿਸਦਿਸਂ ਪਸ੍ਸਤਿ , ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਨਿਕਨ੍ਤਿਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ, ਅਯਂ **ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਮਗਾਵੂਪਮਾਯਂ** ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ।

ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੂਪਮਾਯਂ ਪਨ ਯਥਾ ਸਾ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁ, ਏਵਂ ਮਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹਟ੍ਠੇਨ ਤਯੋ ਭਵਾ। ਯਥਾ ਨਾਨਾਬਾਹਾਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪਕਡ੍ਢਕਾ ਦ੍ਵੇ ਪੁਰਿਸਾ, ਏਵਂ ਭਵੇਸੁ ਉਪਕਡ੍ਢਨਟ੍ਠੇਨ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰਂ ਏਵਂ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੂਪਕਡ੍ਢਕਪੁਰਿਸਸਦਿਸਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਨਿਕਨ੍ਤਿਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ, ਅਯਂ **ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੂਪਮਾਯਂ** ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ।

ਸਤ੍ਤਿਸਤਾਹਤੂਪਮਾਯਂ ਪਨ ਯੇਨ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੇ ਸਤ੍ਤਿਸਤੇਨ ਹਞ੍ਞਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਵਣਮੁਖਸਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇਯੇਵ ਪਤਤਿ, ਏਵਂ ਇਤਰਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਸਤ੍ਤਿਸਤਾਨਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਪਤਿਤੋਕਾਸੇ ਅਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਤਾਹਿ ਸਤ੍ਤੀਹਿ ਸਬ੍ਬਸਰੀਰਂ ਛਿਦ੍ਦਾਵਛਿਦ੍ਦਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਕਵਣਮੁਖੇਪਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਤੀਸੁ ਵਣਮੁਖਸਤੇਸੁ? ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਿਨਿਪਾਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਾਲੋ।

ਵਣਮੁਖਜਨਨਂ ਵਿਯ ਖਨ੍ਧਜਨਨਂ। ਵਣਮੁਖੇਸੁ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਵਿਯ ਜਾਤੇਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਨਾਨਾਵਿਧਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ, ਆਗੁਚਾਰੀ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਿਘਾਤੇਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਣਮੁਖਾਨਿ ਵਿਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮਰੂਪਂ। ਵਣਮੁਖਪਚ੍ਚਯਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਕ੍ਖਲ਼ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦੋ ਵਿਯ ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਕਮ੍ਮਕਾਰਣਅਟ੍ਠਨਵੁਤਿਰੋਗਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰਂ ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਿਸਤਾਹਤਸਦਿਸਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਨਿਕਨ੍ਤਿਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ, ਅਯਂ **ਸਤ੍ਤਿਸਤਾਹਤੂਪਮਾਯਂ** ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ।

ਸੋ ਏਵਂ ਇਮੇਸੁ ਆਹਾਰੇਸੁ ਨਿਕਨ੍ਤਿਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਆਹਾਰੇ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ, ਯੇਸੁ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ ਵਤ੍ਥੁ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

> ‘‘ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਹਾਰੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ ਰਾਗੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋ ਹੋਤਿ। ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੇ ਰਾਗੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇ ਨਤ੍ਥਿ ਤਂ ਸਂਯੋਜਨਂ, ਯੇਨ ਸਂਯੋਜਨੇਨ ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਪੁਨ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਫਸ੍ਸੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਹਾਰੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੀਸੁ ਵੇਦਨਾਸੁ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾਸੁ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਤ੍ਤਰਿਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਹਾਰੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਤਣ੍ਹਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੀਸੁ ਤਣ੍ਹਾਸੁ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾਸੁ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਤ੍ਤਰਿਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਹਾਰੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇ ਨਾਮਰੂਪਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ ਹੋਤਿ। ਨਾਮਰੂਪੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਤ੍ਤਰਿਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੩)।

ਤਣ੍ਹਾਸਮੁਦਯਾ ਆਹਾਰਸਮੁਦਯੋਤਿ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾਸਮੁਦਯਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਨਂ ਆਹਾਰਾਨਂ ਸਮੁਦਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥਂ? ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਹਿ ਤਿਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਮਤਿਂਸਰੂਪਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਜਾਤਾ ਓਜਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਯਂ ਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਫਸ੍ਸਚੇਤਨਾ ਸਯਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਫਸ੍ਸਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰਾਤਿ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾਸਮੁਦਯਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਨਂ ਆਹਾਰਾਨਂ ਸਮੁਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਿਧ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਾਪਿ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਾਪਿ ਆਹਾਰਾ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਾਨਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਤਣ੍ਹਾਸਮੁਦਯਾ ਆਹਾਰਸਮੁਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ । ਅਟ੍ਠਲੋਭਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਿਤੇਸੁ ਹਿ ਰੂਪੇਸੁ ਓਜਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਯਂ ਸਹਜਾਤਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੋ। ਲੋਭਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਫਸ੍ਸਚੇਤਨਾ ਸਯਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਫਸ੍ਸਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰਾਤਿ।

ਤਣ੍ਹਾਨਿਰੋਧਾ ਆਹਾਰਨਿਰੋਧੋਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਾਨਞ੍ਚ ਆਹਾਰਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਨਿਰੋਧੇਨ ਆਹਾਰਨਿਰੋਧੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ, ਇਧ ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਯਥਾ ਚ ਇਧ, ਏਵਂ ਇਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੂਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਚ ‘‘ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਖੋ ਆਵੁਸੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਦੇਸਨਾਨਿਯ੍ਯਾਤਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦੇਸਿਤਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਸ ਇਧ ਤਾਵ ਅਯਂ ਯੋਜਨਾ **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪੀ**ਤਿ ਇਮਾਯ ਆਹਾਰਦੇਸਨਾਯ ਵੁਤ੍ਤਮਨਸਿਕਾਰਪ੍ਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨਾਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ।

ਆਹਾਰਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਚ੍ਚਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੯੧. ਇਦਾਨਿ ‘‘ਸਾਧਾਵੁਸੋ’’ਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਥੇਰਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਤ੍ਤਰਿਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਚ ਨੇਸਂ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਤੋ ਪਰਂ ਏਵਰੂਪਾਨਿ

ਵਚਨਾਨਿ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਯੇਨ ਯੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਵ◌ਾਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖੇਪਦੇਸਨਾਯਂ **ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ। ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾਯਂ ਪਨ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵ◌ਿ**ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਸਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਮੇਵ◌ਾਤਿ।

ਸਚ੍ਚਵ◌ਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਜਰਾਮਰਣਵ◌ਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੯੨. ਇਤੋ ਪਰਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਜਰਾਮਰਣਵ◌ਾਰੇ ਤਾਵ **ਤੇਸਂ ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਨੇਕੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬੋ। ਯਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਰਾ, ਯਾ ਸੋਮਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਰਾਤਿ ਏਵਞ੍ਹਿ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨੇਵ ਸਤ੍ਤਾ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਨ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤੋ ਅਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ''ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਨੇਕੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ।

ਤਮ੍ਹਿ ਤਮ੍ਹੀਤਿ ਅਯਂ ਗਤਿਜਾਤਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕੇਸਂ ਨਿਕਾਯਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ**ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਰੂਪਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਜਰਾ ਜੀਰਣਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਜਰਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਜੀਰਣਤਾ**ਤਿ ਆਕਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿਆਦਯੋ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸਾ। ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਪਕਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ **ਜਰਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਸਭਾਵਤੋ ਦੀਪਿਤਾ, ਤੇਨਸ੍ਸਾਯਂ ਸਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਜੀਰਣਤਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਕਾਰਤੋ। ਤੇਨਸ੍ਸਾਯਂ ਆਕਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਦਨ੍ਤਨਖਾਨਂ ਖਣ੍ਡਿਤਭਾਵਕਰਣਕਿਚ੍ਚਤੋ। **ਪਾਲਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕੇਸਲੋਮਾਨਂ ਪਲਿਤਭਾਵਕਰਣਕਿਚ੍ਚਤੋ। ਵ**ਲਿਤ੍ਤਚਤਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਂਸਂ ਮਿਲਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਚੇ ਵਲਿਤ੍ਤਭਾਵਕਰਣਕਿਚ੍ਚਤੋ ਦੀਪਿਤਾ। ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਇਮੇ **ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿਆਦਯੋ ਤਯੋ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸਾ। ਤੇਹਿ ਇਮੇਸਂ ਵ◌ਿਕਾਰਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਾਕਟੀਭੂਤਾ ਪਾਕਟਜਰਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਉਦਕਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਅਗ੍ਗਿਨੋ ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਤਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਤਿਣਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਭਗ੍ਗਪਲਿਭਗ੍ਗਤਾਯ ਵ◌ਾ ਝਾਮਤਾਯ ਵ◌ਾ ਗਤਮਗ੍ਗੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਸੋ ਗਤਮਗ੍ਗੋ ਤਾਨੇਵ ਉਦਕਾਦੀਨਿ, ਏਵਮੇਵ ਜਰਾਯ ਦਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਗਤਮਗ੍ਗੋ ਪਾਕਟੋ, ਚਕ੍ਖੁਂ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਗਯ੍ਹਤਿ। ਨ ਚ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਾਦੀਨੇਵ ਜਰਾ, ਨ ਹਿ ਜਰਾ ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਹੋਤਿ।

ਆਯੁਨੋ ਸਂਹਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਪਾਕੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਪਦੇਹਿ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇਯੇਵ ਅਭਿਬ੍ਯਤ੍ਤਾਯ ਆਯੁਕ੍ਖਯਚਕ੍ਖਾਦਿਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਪਕਤਿਯਾ ਦੀਪਿਤਾ। ਤੇਨਸ੍ਸਿਮੇ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਪਕਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਜਰਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਯੁ ਹਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਰਾ ''ਆਯੁਨੋ ਸਂਹਾਨੀ''ਤਿ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ । ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਦਹਰਕਾਲੇ ਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਸੁਖੁਮਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵ◌ਿਸਯਂ ਸੁਖੇਨੇਵ ਗਣ੍ਹਨਸਮਤ੍ਥਾਨਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਜਰਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਪਕ੍ਕਾਨਿ ਆਲੁਲਿਤਾਨਿ ਅਵ◌ਿਸਦਾਨਿ ਓਲਾਰਿਕਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵ◌ਿਸਯਂ ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਪਾਕੋ''ਤਿਪਿ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨੇਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। ਸਾ ਪਨਾਯਂ ਏਵ◌ਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਜਰਾ ਪਾਕਟਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਤਿ ਦੁਵ◌ਿਧਾ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਦਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਖਣ੍ਡਭਾਵ◌ਾਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਜਰਾ **ਪਾਕਟਜਰਾ** ਨਾਮ। ਅਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਨ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਵ◌ਿਕਾਰਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਜਰਾ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਯ੍ਵ◌ਾਯਂ ਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵ◌ੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਦਨ੍ਤਾਦੀਨਂ ਸੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਵਣ੍ਣੋਯੇਵ, ਤਂ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਮਨੋਦ੍ਵ◌ਾਰੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ''ਇਮੇ ਦਨ੍ਤਾ ਜਰਾਯ ਪਹਟਾ''ਤਿ ਜਰਂ ਜਾਨਾਤਿ ਉਦਕਟ੍ਠਾਨੇ ਬਦ੍ਧਾਨਿ ਗੋਸੀਸਾਦੀਨਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵ◌ਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵ◌ਂ ਜਾਨਨਂ ਵ◌ਿਯ। ਪੁਨ ਅਵ◌ੀਚਿ ਸਵ◌ੀਚੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਦੁਵ◌ਿਧਾ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਣਿਕਨਕਰਜਤਪਵ◌ਾਲਸੂਰਿਯਾਦੀਨਂ ਮਨ੍ਦਦਸਕਾਦੀਸੁ ਪਾਣੀਨਂ ਵ◌ਿਯ ਪੁਪ੍ਫਫਲਪਲ੍ਲਵ◌ਾਦੀਸੁ ਚ ਅਪਾਣੀਨਂ ਵ◌ਿਯ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ

ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਾਦੀਨਂ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਤ੍ਤਾ ਜਰਾ **ਅਵੀਚਿਜਰਾ** ਨਾਮ, ਨਿਰਨ੍ਤਰਜਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਪਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਾਦੀਨਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਤ੍ਤਾ ਜਰਾ **ਸਵੀਚਿਜਰਾ** ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਇਤੋ ਪਰਂ, **ਤੇਸਂ ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਚੁਤਿ ਚਵਨਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਚੁਤੀ**ਤਿ ਚਵਨਕਵਸੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨਮੇਤਂ। **ਚਵਨਤਾ**ਤਿ ਭਾਵਵਚਨੇਨ ਲਕ੍ਖਣਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਭੇਦੋ**ਤਿ ਚੁਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭਙ੍ਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਅਨ੍ਤਰਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਘਟਸ੍ਸੇਵ ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਨਾਨਂ ਚੁਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਠਾਨਾਭਾਵਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਮਚ੍ਚੁ ਮਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਚੁਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਰਣਂ। ਤੇਨ **ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਮਰਣਾ**ਦੀਨਿ ਨਿਸੇਧੇਤਿ। **ਕਾਲੋ** ਨਾਮ ਅਨ੍ਤਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਤਿ **ਕਾਲਕਿਰਿਯਾ**। ਏਤੇਨ ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਮਰਣਂ ਦੀਪੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਪਰਮਤ੍ਥੇਨ ਦੀਪੇਤੁਂ, **ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭੇਦੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਪਰਮਤ੍ਥੇਨ ਹਿ ਖਨ੍ਧਾਯੇਵ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਮਰਤਿ। ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਪਨ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਸਤ੍ਤੋ ਮਰਤਿ, ਭਿਨ੍ਨੇਸੁ ਮਤੋਤਿ ਵੋਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਤੁਵੋਕਾਰਵਸੇਨ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭੇਦੋ, ਏਕਵੋਕਾਰਵਸੇਨ ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਚਤੁਵੋਕਾਰਵਸੇਨ ਵਾ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭੇਦੋ, ਸੇਸਦ੍ਵਯਵਸੇਨ ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਭਵਦ੍ਵਯੇਪਿ ਰੂਪਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦੀਸੁ ਖਨ੍ਧਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇਵ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਭੇਦੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਸੁ ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪਕਾਰਣਤੋ ਮਰਣਂ ਕਲ਼ੇਵਰਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਇਤਿ ਅਯਞ੍ਚ ਜਰਾ ਇਦਞ੍ਚ ਮਰਣਂ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਾਵੁਸੋਤਿ ਇਦਂ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਜਰਾਮਰਣਨ੍ਤਿ ਕਥੀਯਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਜਰਾਮਰਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਜਾਤਿਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੯੩. ਜਾਤਿਵਾਰੇ **ਜਾਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਜਾਯਨਟ੍ਠੇਨ **ਜਾਤਿ**, ਸਾ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਤਨਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਸਞ੍ਜਾਯਨਟ੍ਠੇਨ **ਸਞ੍ਜਾਤਿ**, ਸਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਤਨਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਓਕ੍ਕਮਨਟ੍ਠੇਨ **ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿ**, ਸਾ ਅਣ੍ਡਜਜਲਾਬੁਜਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਅਣ੍ਡਕੋਸਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਞ੍ਚ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ**, ਸਾ ਸਂਸੇਦਜਓਪਪਾਤਿਕਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਹਿ ਪਾਕਟਾਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਵੋਹਾਰਦੇਸਨਾ।

ਇਦਾਨਿ ਪਰਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾ ਹੋਤਿ। ਖਨ੍ਧਾਯੇਵ ਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਚ **ਖਨ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਵੋਕਾਰਭਵੇ ਏਕਸ੍ਸ ਚਤੁਵੋਕਾਰਭਵੇ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪਾਤੁਭਾਵੋ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਆਯਤਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਯਤਨਵਸੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਟਿਲਾਭੋ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਤਿਯਂ ਪਾਤੁਭਾਵੋਯੇਵ। ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਾਨੇਵ ਹਿ ਤਾਨਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਾਵੁਸੋ ਜਾਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਵੋਹਾਰਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਚ ਦੇਸਿਤਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਨਿਗਮਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ। **ਭਵਸਮੁਦਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਜਾਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੋ ਕਮ੍ਮਭਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਜਾਤਿਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਭਵਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੯੪. ਭਵਵਾਰੇ **ਕਾਮਭ**ਵੋਤਿ ਕਮ੍ਮਭਵੋ ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮਭ**ਵੋ ਨਾਮ ਕਾਮਭਵੂਪਗਂ ਕਮ੍ਮਮੇਵ। ਤਞ੍ਹਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ''ਸੁਖੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮੁਪ੍ਪਾਦੋ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੯੪) ਦੁਕ੍ਖੋ ਪਾਪਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਯੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੧੭) ਵਿਯ ਫਲਵੋਹਾਰੇਨ ਭਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਪਪਤ੍ਤਿਭ**ਵੋ ਨਾਮ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਭਵਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਭ**ਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਚ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਮਿਧ ''ਕਾਮਭਵੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਸ ਨਯੋ **ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇਸੁ। ਉਪਾਦਾਨਸਮੁਦਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਉਪਾਦਾਨਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨਪਿ ਸਹਜਾਤਾਦਿਵਸੇਨਪਿ। ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨੇਵ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਭਵਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਾਦਾਨਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੯੫. ਉਪਾਦਾਨਵਾਰੇ **ਕਾਮੁਪਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਂ ਉਪਾਦਿਯਤਿ ਏਤੇਨ, ਸਯਂ ਵਾ ਤਂ ਉਪਾਦਿਯਤੀਤਿ **ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਂ**। ਕਾਮੋ ਚ ਸੋ ਉਪਾਦਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਵਾ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਂ। **ਉਪਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਹਣਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦਲ੍ਹਤ੍ਥੋ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਸਦ੍ਦੋ, ''ਉਪਾਯਾਸ ਉਪਕਟ੍ਠਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕਰਾਗਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਂ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਂ, ਯੋ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੨੦; ਵਿਭ॰ ੯੩੮) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਥਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਚ ਸਾ ਉਪਾਦਾਨਞ੍ਚਾਤਿ **ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ**। ਅਥ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਪਾਦਿਯਤਿ, ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ। ਉਪਾਦਿਯਤਿ ਹਿ ਪੁਰਿਮਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਤ੍ਤਰਦਿਟ੍ਠਿ। ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਚ ਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਂ। ਯਥਾਹ ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭), ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਦਿਟ੍ਠਿਗਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਂ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੨੦; ਵਿਭ॰ ੯੩੮) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਥਾ ਸੀਲਬ੍ਬਤਂ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ, ਸਯਂ ਵਾ ਤਂ ਉਪਾਦਿਯਤਿ, ਸੀਲਬ੍ਬਤਞ੍ਚ ਤਂ ਉਪਾਦਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਵਾ **ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਂ**। ਗੋਸੀਲਗੋਵਤਾਦੀਨਿ ਹਿ ਏਵਂ ਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸਤੋ ਸਯਮੇਵ ਉਪਾਦਾਨਾਨਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਂ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਂ, ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸੀਲੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਾਦੋ**। ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਉਪਾਦਾਨਂ**। ਕਿਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਵਾ? ਅਤ੍ਤਾਨਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦੁਪਾਦਾਨਂ **ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਂ**। ਅਤ੍ਤਵਾਦਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਉਪਾਦਿਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਂ, ਵੀਸਤਿਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਂ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਂ, ਇਧ ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੨੩) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਣ੍ਹਾਸਮੁਦਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਸਮਨਨ੍ਤਰਨਤ੍ਥਿਵਿਗਤਾਸੇਵਨਵਸੇਨ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਪਨ ਸਹਜਾਤਾਦਿਵਸੇਨਾਪਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਉਪਾਦਾਨਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਣ੍ਹਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੯੬. ਤਣ੍ਹਾਵਾਰੇ **ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ…ਪੇ॰… ਧਮ੍ਮਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਜਵਨਵੀਥਿਯਂ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ‘‘ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਪਿਤਿਤੋ ਨਾਮਂ ਵਿਯ ਪਿਤਿਸਦਿਸਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਨਾਮਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾ ਤਣ੍ਹਾ, ਰੂਪੇ ਤਣ੍ਹਾਤਿ **ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ**। ਸਾ ਕਾਮਰਾਗਭਾਵੇਨ ਰੂਪਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੀ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ **ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ**। ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਰਾਗਭਾਵੇਨ ਰੂਪਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਧੁਵਂ ਸਸ੍ਸਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੀ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ **ਭਵਤਣ੍ਹਾ**। ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਰਾਗਭਾਵੇਨ ਰੂਪਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਪੇਚ੍ਚ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੀ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ **ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਤਿਵਿਧਾ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ, ਤਥਾ ਸਦ੍ਦਤਣ੍ਹਾਦਯੋਪੀਤਿ ਏਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰੂਪਾਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਾਰਸ, ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪਾਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਤਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸ। ਇਤਿ ਅਤੀਤਾਨਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸ, ਅਨਾਗਤਾਨਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸਾਤਿ ਅਟ੍ਠਸਤਂ। ‘‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸੁਪਾਦਾਯ ‘ਅਸ੍ਮੀ’ਤਿ ਹੋਤਿ , ‘ਇਤ੍ਥਸ੍ਮੀ’ਤਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੯੭੩-੯੭੪) ਵਾ ਏਵਮਾਦੀਨਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਰੂਪਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ, ‘‘ਬਾਹਿਰਸ੍ਸੁਪਾਦਾਯ ‘ਇਮਿਨਾ ਅਸ੍ਮੀ’ਤਿ ਹੋਤਿ, ‘ਇਮਿਨਾ ਇਤ੍ਥਸ੍ਮੀ’ਤਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਾ (ਵਿਭ॰ ੯੭੫) ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਬਾਹਿਰਰੂਪਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਤਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸ। ਇਤਿ ਅਤੀਤਾਨਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸ, ਅਨਾਗਤਾਨਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਛਤ੍ਤਿਂਸਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ **ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਿ** ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਸਙ੍ਗਹੇ ਕਰੀਯਮਾਨੇ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਛਲੇਵ ਤਣ੍ਹਾਕਾਯਾ ਤਿਸ੍ਸੋਯੇਵ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ –

> ਨਿਦ੍ਦੇਸਤ੍ਥੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸ-ਵਿਤ੍ਥਾਰਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਚ।
> ਪੁਨ ਸਙ੍ਗਹਤੋ ਤਣ੍ਹਾ, ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਾ ਵਿਭਾਵਿਨਾਤਿ॥

ਵੇਦਨਾਸਮੁਦਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਵਿਪਾਕਵੇਦਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਸਾ ਕਥਂ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਚੇ? ਅਸ੍ਸਾਦਨੀਯਤੋ। ਸੁਖਾਯ ਹਿ ਵੇਦਨਾਯ ਅਸ੍ਸਾਦਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾ ਵੇਦਨਂ ਮਮਾਯਨ੍ਤਾ ਵੇਦਨਾਯ ਤਣ੍ਹਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਨਾਰਾਗਰਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਇਟ੍ਠਮੇਵ ਰੂਪਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ, ਲਦ੍ਧਾ ਚ ਨਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਆਰਮ੍ਮਣਦਾਯਕਾਨਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਕਾਰਾਦੀਨਂ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਇਟ੍ਠੇ ਚ ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ, ਲਦ੍ਧਾ ਚ ਨੇ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਆਰਮ੍ਮਣਦਾਯਕਾਨਞ੍ਚ ਵੀਣਾਵਾਦਕ-ਗਨ੍ਧਿਕਸੂਦ-ਤਨ੍ਤੁਵਾਯ-ਨਾਨਾਵਿਧਸਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਸ੍ਸਕਾਦੀਨਂ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? ਯਥਾ ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹੇਨ ਪੁਤ੍ਤਂ ਮਮਾਯਨ੍ਤਾ ਧਾਤਿਯਾ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਪ੍ਪਾਯਸਪ੍ਪਿਖੀਰਾਦੀਨਿਯੇਵ ਨਂ ਪਾਯੇਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਭੋਜੇਨ੍ਤਿ ਚ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਤਣ੍ਹਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵੇਦਨਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੯੭. ਵੇਦਨਾਵਾਰੇ **ਵੇਦਨਾਕਾਯਾ**ਤਿ ਵੇਦਨਾਸਮੂਹਾ। **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾ ਵੇਦਨਾ…ਪੇ॰… ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾ ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਏਤਂ ‘‘ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾ ਵੇਦਨਾ ਅਤ੍ਥਿ ਕੁਸਲਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਕੁਸਲਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੩੪) ਏਵਂ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਵੇਦਨਾਨਂ ‘‘ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਮਾਤਿਤੋ ਨਾਮਂ ਵਿਯ ਮਾਤਿਸਦਿਸਵਤ੍ਥੁਤੋ ਨਾਮਂ। ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਹੇਤੁ ਜਾਤਾ ਵੇਦਨਾ **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾ ਵੇਦਨਾ**ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਅਯਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਕਥਾ । ਵਿਪਾਕਵਸੇਨ ਪਨ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਦ੍ਵੇ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ, ਦ੍ਵੇ ਮਨੋਧਾਤੁਯੋ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਯੋਤਿ ਏਤਾਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ। ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ।

ਫਸ੍ਸਸਮੁਦਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕਵੇਦਨਾਨਂ ਸਹਜਾਤਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿਸਮੁਦਯਾ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤਿ। ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਾ। ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਵੇਦਨਾਨਂ ਅਦ੍ਵਾਰਿਕਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਭਵਙ੍ਗਚੁਤਿਵੇਦਨਾਨਂ ਸਹਜਾਤਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸਮੁਦਯਾ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਵੇਦਨਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਫਸ੍ਸਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੯੮. ਫਸ੍ਸਵਾਰੇ **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ…ਪੇ॰… ਕਾਯਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਿਪਾਕਾ ਪਞ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕਾ ਦਸ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੇਸਾ ਬਾਵੀਸਤਿ ਲੋਕਿਯਵਿਪਾਕਮਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਫਸ੍ਸਾ। **ਸਲ਼ਾਯਤਨਸਮੁਦਯਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਨਂ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਆਯਤਨਾਨਂ ਸਮੁਦਯੇਨ ਇਮਸ੍ਸ ਛਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਫਸ੍ਸਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਲ਼ਾਯਤਨਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੯੯. ਸਲ਼ਾਯਤਨਵਾਰੇ **ਚਕ੍ਖਾਯਤਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਖਨ੍ਧਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਚੇਵ ਆਯਤਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਨਾਮਰੂਪਸਮੁਦਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਂ ਨਾਮਂ ਯਞ੍ਚ ਰੂਪਂ, ਯਞ੍ਚ ਨਾਮਰੂਪਂ ਯਸ੍ਸ ਆਯਤਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨਾਮਰੂਪਸਮੁਦਯਾ ਸਲ਼ਾਯਤਨਸਮੁਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵਾਤਿ।

ਸਲ਼ਾਯਤਨਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਾਮਰੂਪਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੦. ਨਾਮਰੂਪਵਾਰੇ ਨਮਨਲਕ੍ਖਣਂ **ਨਾਮਂ**। ਰੁਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣਂ **ਰੂਪਂ**। ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਾਰੇ ਪਨਸ੍ਸ **ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। **ਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। **ਚੇਤਨਾ ਫਸ੍ਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਾਮਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਨ੍ਤਿ, ਇਮੇ ਪਨ ਤਯੋ ਸਬ੍ਬਦੁਬ੍ਬਲੇਸੁਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਸਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇਸਂਯੇਵ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚਤ੍ਤਾਰੀ**ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਮਹਾਭੂਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਥਵੀਆਪਤੇਜਵਾਯਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਯੇਨ ਪਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤਾਨਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨਯੋ, ਸੋ ਸਬ੍ਬੋ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਚਤੁਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਉਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ, ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿਪਿ ਏਕੇ। ਵਤ੍ਤਮਾਨਨ੍ਤਿ ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਸਮੂਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਏਤਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਤੇਨ ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਸਮੂਹਂ ਉਪਾਦਾਯ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ਯਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਥਵੀਆਦੀਨਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ, ਯਞ੍ਚ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਾਦਿਭੇਦੇਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤੇਵੀਸਤਿਵਿਧਂ ਰੂਪਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ‘‘ਰੂਪ’’ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮੁਦਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਯਸ੍ਸ ਨਾਮਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਚ ਰੂਪਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਚ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮੁਦਯਾ ਨਾਮਰੂਪਸਮੁਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਨਾਮਰੂਪਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵਿਞ੍ਞਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੧. ਵਿਞ੍ਞਾਣਵਾਰੇ **ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਚਕ੍ਖੁਤੋ ਵਾ ਜਾਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ **ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ**। ਏਵਂ **ਸੋਤਘਾਨਜਿਵ੍ਹਾਕਾਯਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ**। ਇਤਰਂ ਪਨ ਮਨੋਯੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ **ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਂ**। ਦ੍ਵਿਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਤੇਭੂਮਕਵਿਪਾਕਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸਙ੍ਖਾਰਸਮੁਦਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯੋ ਸਙ੍ਖਾਰੋ ਯਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਸਮੁਦਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮੁਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਵਿਞ੍ਞਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਙ੍ਖਾਰਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੨. ਸਙ੍ਖਾਰਵਾਰੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਲਕ੍ਖਣੋ **ਸਙ੍ਖਾਰੋ**। ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਾਰੇ ਪਨਸ੍ਸ **ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਕਾਯਤੋ ਪਵਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਚੋਪਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਤੋ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ, ਅਕੁਸਲਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵੀਸਤਿਯਾ ਕਾਯਸਞ੍ਚੇਤਨਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਵਚਿਤੋ ਪਵਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਵਚਨਭੇਦਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਵੀਸਤਿਯਾ ਏਵ ਵਚੀਸਞ੍ਚੇਤਨਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਤੋ ਪਵਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਚੋਪਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਰਹੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਲੋਕਿਯਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਸੇਨ ਏਕੂਨਤਿਂਸਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕੁਸਲਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਸਹਜਾਤਾਦਿਵਸੇਨਾਪਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਸਙ੍ਖਾਰਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩. ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਾਰੇ **ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੇ ਅਞ੍ਞਾਣਂ, ਮੋਹਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਏਸ ਨਯੋ **ਸਮੁਦਯੇ ਅਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤੋ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤੋ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ, ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਞ੍ਚਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਥੁ, ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਞ੍ਚ ਏਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਟਿਵੇਧਨਿਵਾਰਣੇਨ, ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਚੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਦਾਨੇਨ।

ਸਮੁਦਯੇ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਤੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤੋ ਚ। ਨਿਰੋਧੇ ਪਟਿਪਦਾਯਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਏਕੇਨੇਵ ਕਾਰਣੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤੋ। ਨਿਰੋਧਪਟਿਪਦਾਯ ਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਮੇਵ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਤੇਸਂ ਯਾਥਾਵਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਟਿਵੇਧਨਿਵਾਰਣੇਨ, ਤੇਸੁ ਚ ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਦਾਨੇਨ। ਨ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਚ੍ਚਦ੍ਵਯੇ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਨ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਸਚ੍ਚਦ੍ਵਯਂ ਵਤ੍ਥੁ, ਅਸਹਜਾਤਤ੍ਤਾ। ਨਾਰਮ੍ਮਣਂ, ਤਦਾਰਬ੍ਭ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਪਚ੍ਛਿਮਞ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਦ੍ਵਯਂ ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾ ਦੁਦ੍ਦਸਂ, ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਅਨ੍ਧਭੂਤਂ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਪੁਰਿਮਂ ਪਨ ਵਞ੍ਚਨਿਯਟ੍ਠੇਨ ਸਭਾਵਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਦੁਦ੍ਦਸਤ੍ਤਾ ਗਮ੍ਭੀਰਂ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਅਪਿਚ **ਦੁਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਙ੍ਗਹਤੋ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਦੀਪਿਤਾ। **ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਚ। **ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੇ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਟਿਪਦਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਕਿਚ੍ਚਤੋ। ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ **ਅਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਭਾਵਤੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਾ। **ਆਸਵਸਮੁਦਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਾਮਾਸਵਭਵਾਸਵਾ ਸਹਜਾਤਾਦਿਵਸੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨੇਵ। ਪੁਬ੍ਬੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਤ੍ਥ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਸਵਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੪. ਆਸਵਵਾਰੇ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਕਾਮਾਸਵਭਵਾਸਵਾਨਂ ਸਹਜਾਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨੇਵ। ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਤ੍ਥ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪੁਬ੍ਬੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯੇਵਸ੍ਸ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ। ਅਯਂ ਵਾਰੋ ਯਾ ਏਸਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਪਦੇਸੁ ਜੇਟ੍ਠਿਕਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਚ੍ਚਯਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਵਾਰੇਨ ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਅਨਮਤਗ੍ਗਤਾ ਸਾਧਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ? ਆਸਵਸਮੁਦਯੇਨ ਹਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯੋ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯੇਨਾਪਿ ਆਸਵਸਮੁਦਯੋ। ਏਵਂ ਆਸਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਿ ਆਸਵਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਕੋਟਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਪਞ੍ਞਾਯਨਤੋ ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਅਨਮਤਗ੍ਗਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿਮੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਕਮ੍ਮਪਥਵਾਰੋ ਆਹਾਰਵਾਰੋ ਦੁਕ੍ਖਵਾਰੋ ਜਰਾ-ਮਰਣ-ਜਾਤਿ-ਭਵ-ਉਪਾਦਾਨ-ਤਣ੍ਹਾ-ਵੇਦਨਾ-ਫਸ੍ਸ-ਸਲ਼ਾਯਤਨ-ਨਾਮਰੂਪ- ਵਿਞ੍ਞਾਣ-ਸਙ੍ਖਾਰ-ਅਵਿਜ੍ਜਾ-ਆਸਵਵਾਰੋਤਿ **ਸੋਲ਼ਸਵਾਰਾ** ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਤੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਵਾਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ। ਏਤੇਸਂਯੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸੋਲ਼ਸਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਕਥਿਤਂ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਮਤੇਨ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਯਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਮਗ੍ਗਾ ਕਥਿਤਾਤਿ। ਇਤਿ ਸਕਲੇਪਿ ਪਞ੍ਚਮਹਾਨਿਕਾਯਸਙ੍ਗਹਿਤੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਨਤ੍ਥਿ ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਯਤ੍ਥ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਕਾਸਿਤਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਇਮਮ੍ਹਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਾਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਯ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਹੀਤਿ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਯਾ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਵੋਚ, ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ।

ਆਸਵਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫. ਏਵਂ **ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਕੁਰੂਸੁ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਕੁਰੁਨਾਮਕਾ ਜਾਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦੇਨ **ਕੁਰੂ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੁਰੂਸੁ ਜਨਪਦੇ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਪਨਾਹੁ – ਮਨ੍ਧਾਤੁਕਾਲੇ ਤੀਸੁ ਦੀਪੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਮਹਾਸਾਵਕਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਪਭੁਤੀਨਂ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਭੂਮਿ ਉਤ੍ਤਮਦੀਪੋ ਅਤਿਰਮਣੀਯੋਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞਾ ਮਨ੍ਧਾਤੁਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨਾ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦੀਪੇ ਅਨੁਸਂਯਾਯਨ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਮਂਸੁ। ਤਤੋ ਰਾਜਾ ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿ –

‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਤੋ ਰਮਣੀਯਤਰਂ ਠਾਨ’’ਨ੍ਤਿ?

‘‘ਕਸ੍ਮਾ ਦੇਵ ਏਵ◌ਂ ਭਣਸਿ?

‘‘ਕਿਂ ਨ ਪਸ੍ਸਸਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ ਆਨੁਭਾਵ◌ਂ?

‘‘ਨਨੁ ਏਤੇਸਂ ਠਾਨਂ ਇਤੋ ਰਮਣੀਯਤਰ’’ਨ੍ਤਿ?

ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਅਗਮਾਸਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ‘‘ਮਨ੍ਧਾਤੁਮਹਾਰਾਜਾ ਆਗਤੋ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾਵ ‘‘ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵ◌ੋ ਰਾਜਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਯੁਦ੍ਧੇਨ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਸਕਰਜ੍ਜਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਸੁਂ। ਸੋ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਿ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਇਤੋ ਰਮਣੀਯਤਰਂ ਠਾਨ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ ਕਥਯਿਂਸੁ – ‘‘ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ, ਦੇਵ, ਰਮਣੀਯਤਰਂ, ਤਤ੍ਥ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਰਞ੍ਞੋ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਪਰਿਚਾਰਕਾ ਦੋਵ◌ਾਰਿਕਭੂਮਿਯਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵ◌ੋ। ਤਸ੍ਸਿਮਾਨਿ ਪਨ ਉਪਭੋਗਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧੋ ਵ◌ੇਜਯਨ੍ਤਪਾਸਾਦੋ, ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਸਤੁਬ੍ਬੇਧਾ ਸੁਧਮ੍ਮਾ ਦੇਵਸਭਾ, ਦਿਯਡ੍ਢਯੋਜਨਸਤਿਕੋ ਵ◌ੇਜਯਨ੍ਤਰਥੋ, ਤਥਾ ਏਰਾਵਣੋ ਹਤ੍ਥੀ, ਦਿਬ੍ਬਰੁਕ੍ਖਸਹਸ੍ਸਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਨਨ੍ਦਨਵਨਂ ਚਿਤ੍ਤਲਤਾਵਨਂ ਫਾਰੁਸਕਵਨਂ ਮਿਸ੍ਸਕਵਨਂ। ਯੋਜਨਸਤੁਬ੍ਬੇਧੋ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ ਕੋਵ◌ਿਲਾਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਯਾਮਾ ਪਣ੍ਣਾਸਯੋਜਨਵ◌ਿਤ੍ਥਤਾ ਪਞ੍ਚਦਸਯੋਜਨੁਬ੍ਬੇਧਾ ਜਯਸੁਮਨਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਾ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲਸਿਲਾ, ਯਸ੍ਸਾ ਮੁਦੁਤਾਯ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਨਿਸੀਦਤੋ ਉਪਡ੍ਢਕਾਯੋ ਅਨੁਪਵ◌ਿਸਤੀ’’ਤਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਰਾਜਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਅਬ੍ਭੁਕ੍ਕਿਰਿ। ਤਂ ਆਕਾਸੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿਯਾ ਸੇਨਾਯ। ਅਥ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਦੇਵਲੋਕਾਨਂ ਵ◌ੇਮਜ੍ਝਤੋ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਥਵ◌ਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਪ੍ਪਮੁਖਾਯ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿਯਾ ਸੇਨਾਯ। ਰਾਜਾ ਏਕਕੋਵ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਕ੍ਕੋ ‘‘ਮਨ੍ਧਾਤਾ ਆਗਤੋ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾਵ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ – ‘‘ਸ੍ਵ◌ਾਗਤਂ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਕਂ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ। ਅਨੁਸਾਸ, ਮਹਾਰਾਜਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਾਟਕੇਹਿ ਰਜ੍ਜਂ ਦ੍ਵ◌ੇਭਾਗੇ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਂ ਭਾਗਮਦਾਸਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵ◌ੋ ਵ◌ਿਗਚ੍ਛਿ, ਦੇਵਭਾਵ◌ੋ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ।

ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਸਕ੍ਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲਸਿਲਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਿਨਿਮਿਸਮਤ੍ਤੇਨ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤਾ ਦੇਵ◌ਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਚ ਤਸ੍ਸ ਚ ਨਾਨਤ੍ਤੇ ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨੋ ਯਾਵ ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਸਕ੍ਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਚੁਤਾ, ਤਾਵ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤਿਤ੍ਤੋਯੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਤਤੋ ਚਵ◌ਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਵ◌ਾਤਾਤਪੇਨ ਫੁਟ੍ਠਗਤ੍ਤੋ ਕਾਲਮਕਾਸਿ।

ਚਕ੍ਕਰਤਨੇ ਪਨ ਪਥਵ◌ਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਂ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟ੍ਟੇ ਮਨ੍ਧਾਤੁਉਪਾਹਨਂ ਲਿਖਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਂ ਮਨ੍ਧਾਤੁਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਰਜ੍ਜਮਨੁਸਾਸਿ। ਤੇਪਿ ਤੀਹਿ ਦੀਪੇਹਿ ਆਗਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪੁਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਦੇਵ ਮਯਂ ਰਞ੍ਞੋ ਆਨੁਭਾਵ◌ੇਨ ਆਗਤਾ, ਇਦਾਨਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮ, ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਨੋ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਏਕੇਕਂ ਜਨਪਦਮਦਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਵ◌ਿਦੇਹਤੋ ਆਗਤਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਆਵਸਿਤਪਦੇਸੋ ਤਾਯੇਵ ਪੁਰਿਮਸਞ੍ਞਾਯ **ਵ◌ਿਦੇਹਰਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਿ। ਅਪਰਗੋਯਾਨਤੋ ਆਗਤਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਆਵਸਿਤਪਦੇਸੋ **ਅਪਰਨ੍ਤਜਨਪਦੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਿ। ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਤੋ ਆਗਤਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਆਵਸਿਤਪਦੇਸੋ **ਕੁਰੁਰਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭੀਤਿ। ਬਹੁਕੇ ਪਨ ਗਾਮਨਿਗਮਾਦਯੋ ਉਪਾਦਾਯ ਬਹੁਵਚਨੇਨ ਵ◌ੋਹਰੀਯਤਿ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **“ਕੁਰੂਸੁ ਵ◌ਿਹਰਤੀ”**ਤਿ।

ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਕੁਰੂਨਂ ਨਿਗਮੋਤਿ। **ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਧ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਦ-ਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। ਕਮ੍ਮਾਸੋ ਏਤ੍ਥ ਦਮਿਤੋਤਿ **ਕਮ੍ਮਾਸਦਮ੍ਮੋ। ਕਮ੍ਮਾਸੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਸਪਾਦੋ ਪੋਰਿਸਾਦੋ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਪਾਦੇ ਖਾਣੁਕੇਨ ਵ◌ਿਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇ ਵਣੋ ਰੁਹਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਦਾਰੁਸਦਿਸੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਰੁਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਕਮ੍ਮਾਸਪਾਦੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਸੋ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ ਦਮਿਤੋ ਪੋਰਿਸਾਦਭਾਵਤੋ ਪਟਿਸੇਧਿਤੋ।

ਕੇਨ? ਮਹਾਸਤ੍ਤੇਨ। ਕਤਰਸ੍ਮਿਂ ਜਾਤਕੇਤਿ? **ਮਹਾਸੁਤਸੋਮਜਾਤਕੇ**ਤਿ ਏਕੇ। ਇਮੇ ਪਨ ਥੇਰਾ **ਜਯਦ੍ਦਿਸਜਾਤਕੇ**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਦਾ ਹਿ ਮਹਾਸਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਾਸਪਾਦੋ ਦਮਿਤੋ। ਯਥਾਹ –

> ''ਪੁਤ੍ਤੋ ਯਦਾ ਹੋਮਿ ਜਯਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ,
> ਪਞ੍ਚਾਲਰਟ੍ਠਾਧਿਪਤਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਰਜੋ।
> ਚਜਿਤ੍ਵਾਨ ਪਾਣਂ ਪਿਤਰਂ ਪਮੋਚਯਿਂ,
> ਕਮ੍ਮਾਸਪਾਦਮ੍ਪਿ ਚਹਂ ਪਸਾਦਯਿ''ਨ੍ਤਿ॥

ਕੇਚਿ ਪਨ ਧ-ਕਾਰੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। ਕੁਰੁਰਟ੍ਠਵਾਸੀਨਂ ਕਿਰ ਕੁਰੁਵਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਮ੍ਮਾਸੋ ਜਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਠਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਸੋ ਏਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੋ ਜਾਤੋਤਿ **ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਿਟ੍ਠਨਿਗਮਸ੍ਸਾਪਿ ਏਤਦੇਵ ਨਾਮਂ। ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੇਨ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਅਵਸਨੋਕਾਸਤੋ। ਭਗਵਤੋ ਕਿਰ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਗਮੇ ਵਸਨੋਕਾਸੋ ਕੋਚਿ ਵਿਹਾਰੋ ਨਾਹੋਸਿ। ਨਿਗਮਤੋ ਪਨ ਅਪਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਉਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਰਮਣੀਯੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਮਹਾਵਨਸਣ੍ਡੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਵਿਹਾਸਿ। ਤਂ ਨਿਗਮਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ''ਕੁਰੂਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਕੁਰੂਨਂ ਨਿਗਮੋ, ਤਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ।

ਉਦ੍ਦੇਸਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੬. ਏਕਾਯਨੋ ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਗ੍ਗੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ? ਕੁਰੁਰਟ੍ਠਵਾਸੀਨਂ ਗਮ੍ਭੀਰਦੇਸਨਾਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯ। ਕੁਰੁਰਟ੍ਠਵਾਸਿਨੋ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਉਪਾਸਕਾ ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਉਤੁਪਚ੍ਚਯਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਉਤੁਪਚ੍ਚਯਸੇਵਨੇਨ ਨਿਚ੍ਚਂ ਕਲ੍ਲਸਰੀਰਾ ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਸਰੀਰਕਲ੍ਲਤਾਯ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਪਞ੍ਞਾਬਲਾ ਗਮ੍ਭੀਰਕਥਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਗਮ੍ਭੀਰਦੇਸਨਾਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਮਤ੍ਥਤਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਠਾਨੇਸੁ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਇਦਂ ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਂ ਅਭਾਸਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਵਣ੍ਣਚਙ੍ਕੋਟਕਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਾਨਾਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ, ਸੁਵਣ੍ਣਮਞ੍ਜੂਸਂ ਵਾ ਪਨ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਰਤਨਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਕੁਰੁਰਟ੍ਠਵਾਸਿਪਰਿਸਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਗਮ੍ਭੀਰਦੇਸਨਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਾਨਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ **ਮਹਾਨਿਦਾਨਂ ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ **ਸਾਰੋਪਮਂ ਰੁਕ੍ਖੂਪਮਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਂ ਆਨੇਞ੍ਜਸਪ੍ਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦੇਸੇਸਿ।

ਅਪਿਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਨਪਦੇ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ ਪਕਤਿਯਾਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਪਰਿਜਨਾਪਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਉਦਕਤਿਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਕਨ੍ਤਨਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁਪਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਕਥਾ ਨਾਮ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਸਚੇ ਕਾਚਿ ਇਤ੍ਥੀ ''ਅਮ੍ਮ ਤ੍ਵਂ ਕਤਰਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ''ਨ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਤਂ ਗਰਹਨ੍ਤਿ ''ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਤਵ ਜੀਵਿਤਂ, ਜੀਵਮਾਨਾਪਿ ਤ੍ਵਂ ਮਤਸਦਿਸਾ''ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ''ਮਾ ਦਾਨਿ ਪੁਨ ਏਵਮਕਾਸੀ''ਤਿ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਯਾ ਪਨ ''ਅਹਂ ਅਸੁਕਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਾਧੁਕਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ''ਤਵ ਜੀਵਿਤਂ ਸੁਜੀਵਿਤਂ, ਤ੍ਵਂ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਤਵਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਯਾਯੇਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰਯੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਪਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਏਕੋ ਕਿਰ ਨਟਕੋ ਸੁਵਪੋਤਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਕਾਲੇ ਸੁਵਪੋਤਕਂ ਪਮੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। ਤਂ ਸਾਮਣੇਰਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਂਸੁ। ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਤਂ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪੁਰਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਹਾਥੇਰੀ ਆਹ – ''ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਾ''ਤਿ?

ਕਿਂ ਅਯ੍ਯੇਤਿ।

ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਤਵ ਮਨਸਿਕਾਰੋਤਿ?

ਨਤ੍ਥਿ ਅਯ੍ਯੇਤਿ।

ਆਵੁਸੋ , ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਭਵਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕੋਚਿਦੇਵ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ ''ਅਟ੍ਠਿ ਅਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਹੀਤਿ। ਸੋ ਥੇਰਿਯਾ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਅਟ੍ਠਿ ਅਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੋ ਚਰਤਿ।

ਤਂ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਾਤੋਵ ਤੋਰਣਗ੍ਗੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਬਾਲਾਤਪਂ ਤਪਮਾਨਂ ਏਕੋ ਸਕੁਣੋ ਨਖਪਞ੍ਜਰੇਨ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਸੋ ''ਕਿਰਿ ਕਿਰੀ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ। ਸਾਮਣੇਰਿਯੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਅਯ੍ਯੇ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਸਕੁਣੇਨ ਗਹਿਤੋ, ਮੋਚੇਮ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਲੇਡ੍ਡੁਆਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਮੋਚੇਸੁਂ। ਤਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਠਪਿਤਂ ਥੇਰੀ ਆਹ –

''ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤ, ਸਕੁਣੇਨ ਗਹਿਤਕਾਲੇ ਕਿਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸੀ''ਤਿ?

ਨ ਅਯ੍ਯੇ ਅਞ੍ਞਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿਂ, ''ਅਟ੍ਠਿਪੁਞ੍ਜੋਵ ਅਟ੍ਠਿਪੁਞ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਤਰਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਠਾਨੇ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਯ੍ਯੇ ਅਟ੍ਠਿਪੁਞ੍ਜਮੇਵ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿਨ੍ਤਿ।

ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤ, ਅਨਾਗਤੇ ਭਵਕ੍ਖਯਸ੍ਸ ਤੇ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਤਤ੍ਥ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਪਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਸਂ ਭਗਵਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਬੁਦ੍ਧਿਮੇਵ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਕਾਯਨੋ**ਤਿ ਏਕਮਗ੍ਗੋ। ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਹਿ –

> ''ਮਗ੍ਗੋ ਪਨ੍ਥੋ ਪਥੋ ਪਜ੍ਜੋ, ਅਞ੍ਜਸਂ ਵਟੁਮਾਯਨਂ।
> ਨਾਵਾ ਉਤ੍ਤਰਸੇਤੂ ਚ, ਕੁਲ੍ਲੋ ਚ ਭਿਸਿਸਙ੍ਕਮੋ''ਤਿ॥ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ੧੦੧) –

ਬਹੂਨਿ ਨਾਮਾਨਿ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਇਧ ਅਯਨਨਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਏਕਾਯਨੋ ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਮਗ੍ਗੋ ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਗ੍ਗੋ, ਨ ਦ੍ਵੇਧਾਪਥਭੂਤੋਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ ਏਕੇਨ ਅਯਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਕਾਯਨੋ। **ਏਕੇਨਾ**ਤਿ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਂ ਪਹਾਯ ਵੂਪਕਟ੍ਠੇਨ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ। **ਅਯਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਯਨੋ,** ਸਂਸਾਰਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਏਕਸ੍ਸ ਅਯਨੋ **ਏਕਾਯਨੋ, ਏਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ। ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠੋ ਚ ਭਗਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਤੇਨ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਅਯਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਭਗਵਤੋਵ ਸੋ ਅਯਨੋ ਤੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਤ੍ਤਾ। ਯਥਾਹ ''ਸੋ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਭਗਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਾ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੯)। ਅਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਅਯਨੋ,** ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਯਨੋਤਿ **ਏਕਾਯਨੋ,** ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਸੁਭਦ੍ਦ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੪)। ਦੇਸਨਾਭੇਦੋਯੇਵ ਹੇਸੋ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨੇਕੋ। ਅਪਿਚ ਏਕਂ ਅਯਤੀਤਿ ਏਕਾਯਨੋ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਨਾਨਾਮੁਖਭਾਵਨਾਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੋਪਿ ਅਪਰਭਾਗੇ ਏਕਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਹਮ੍ਪਤਿ –

> ''ਏਕਾਯਨਂ ਜਾਤਿਖਯਨ੍ਤਦਸ੍ਸੀ,
> ਮਗ੍ਗਂ ਪਜਾਨਾਤਿ ਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪੀ।
> ਏਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਤਰਿਂਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇ,

ਤਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯੇ ਚ ਤਰਨ੍ਤਿ ਓਘ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੪੦੯)।

ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਨ ਪਾਰੰ ਦਿਗੁਣੰ ਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਗਾਥਾਨਯੇਨ ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਵਾਰੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਏਕਾਯਨੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਹਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਕਿੰ ਅਯਨੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਜਞ੍ਜਨੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਦਿ ਪਨ ਏਕੰ ਅਯਨਮਸ੍ਸ ਏਕਾ ਗਤਿ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚੇਯਜ, ਬਜਞ੍ਜਨੰ ਯੁਜ੍ਜੇਯਜ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਉਭਯਥਾਪਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਇਧ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਕਾਯਾਦਿਚਤੁਆਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤੋ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਗ੍ਗੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ। ਸੋ ਚ ਅਨੇਕਵਾਰਮ੍ਪਿ ਅਯਤਿ, ਅਨੇਕਞ੍ਚਸ੍ਸ ਅਯਨੰ ਹੋਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਚ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇ ਮਹਾਥੇਰਾਨੰ ਸਾਕਚ੍ਛਾ ਅਹੋਸਿਯੇਵ। ਤਿਪਿਟਕਚੂਲ਼ਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ''ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਆਹ। ਆਚਰਿਯੋ ਪਨਸ੍ਸ ਤਿਪਿਟਕਚੂਲ਼ਸੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ''ਮਿਸ੍ਸਕਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਆਹ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਮਿਸ੍ਸਕੋ ਆਵੁਸੋਤਿ। ਆਚਰਿਯੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਭਣਨ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਪਞ੍ਹੰ ਅਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾਵ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਅਥਾਚਰਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਨ੍ਹਾਨਕੋਟ੍ਠਕੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਮਯਾ ਮਿਸ੍ਸਕਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ, ਚੂਲ਼ਨਾਗੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋਤਿ ਆਦਾਯ ਵੋਹਰਤਿ , ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਏਤ੍ਥ ਨਿਚ੍ਛਯੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ''ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵੰ ਭਾਵੇਯਜ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸਿ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਮਿਸ੍ਸਕਮਗ੍ਗੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਚੂਲ਼ਨਾਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗੋਵ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਮਿਯੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਸਙ੍ਘੁਟ੍ਠੇ ਅਗਮਾਸਿ।

ਪੋਰਾਣਕਤ੍ਥੇਰਾ ਕਿਰ ਪਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ''ਅਹੰ ਪਠਮੰ, ਅਹੰ ਪਠਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਓਸਰਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਦਿਵਸੇ ਚੂਲ਼ਨਾਗਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਾਰੋ। ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਜਨਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਗਾਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਸੁ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਸਨਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਠਿਤਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ ''ਰਹੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਨ ਵਕ੍ਖਾਮੀ''ਤਿ। ਪੋਰਾਣਕਤ੍ਥੇਰਾ ਹਿ ਅਨੁਸੂਯਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਮੇਵ ਉਚ੍ਛੁਭਾਰੰ ਵਿਯ ਏਵੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਕਾਰਣਮੇਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਅਕਾਰਣੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ''ਆਵੁਸੋ ਚੂਲ਼ਨਾਗਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਧਮ੍ਮੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਕਿੰ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਆਹ। ਆਵੁਸੋ ਚੂਲ਼ਨਾਗ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਮਿਸ੍ਸਕਮਗ੍ਗੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਯਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਗ੍ਗੋਵ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ।

ਥੇਰੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਆਚਰਿਯੋ ਸਬ੍ਬਪਰਿਯਤ੍ਤਿਕੋ ਤੇਪਿਟਕੋ ਸੁਤਬੁਦ੍ਧੋ, ਏਵਰੂਪਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਯੰ ਪਞ੍ਹੋ ਆਲੁਲ਼ੇਤਿ, ਅਨਾਗਤੇ ਮਮ ਭਾਤਿਕਾ ਇਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਆਲੁਲ਼ੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਨਿਚ੍ਚੂਲ਼ੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗਤੋ ''ਏਕਾਯਨਮਗ੍ਗੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਗ੍ਗੋ –

''ਮਗ੍ਗਾਨਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਚਤੁਰੋ ਪਦਾ।
ਵਿਰਾਗੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਧਮ੍ਮਾਨੰ, ਦ੍ਵਿਪਦਾਨਞ੍ਚ ਚਕ੍ਖੁਮਾ॥

ਏਸੇਵ ਮਗ੍ਗੋ ਨਤ੍ਥਞ੍ਞੋ, ਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ।
ਏਤਞ੍ਹਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਥ, ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨੰ।
ਏਤਞ੍ਹਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤੰ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੩-੨੭੫) –

ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸਿ।

ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਮਗ੍ਗੋ? ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨਟ੍ਠੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਮਗ੍ਗਨਿਯਟ੍ਠੇਨ ਚ। **ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਮਲੇਹਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਸਮਲੋਭਾਦੀਹਿ ਚ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਥਾਯ। ਤਥਾ ਹਿ ਇਮਿਨਾਵ ਮਗ੍ਗੇਨ ਇਤੋ

ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾਧਿਕਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾਨਂ ਉਪਰਿ ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਞੇਵ ਕਪ੍ਪੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇ ਤਣ੍ਹਙ੍ਕਰਮੇਧਙ੍ਕਰਸਰਣਙ੍ਕਰਦੀਪਙ੍ਕਰਨਾਮਕੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਯਮੁਨਿਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਅਨੇਕੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਨੇਕਸਤਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਗਣਨਪਥਂ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਚਿਤ੍ਤਮਲਂ ਪਵਾਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਤ੍ਤਾ। ਰੂਪਮਲਵਸੇਨ ਪਨ ਸਂਕਿਲੇਸਵੋਦਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਹਿ –

> ਰੂਪੇਨ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੇਨ, ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵਾ।
> ਰੂਪੇ ਸੁਦ੍ਧੇ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਅਨਕ੍ਖਾਤਂ ਮਹੇਸਿਨਾ॥

> ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੇਨ, ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵਾ।
> ਚਿਤ੍ਤੇ ਸੁਦ੍ਧੇ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਮਹੇਸਿਨਾ॥

ਯਥਾਹ ''ਚਿਤ੍ਤਸਂਕਿਲੇਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਾ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਵੋਦਾਨਾ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੦੦)। ਤਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਵੋਦਾਨਂ ਇਮਿਨਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਗ੍ਗੇਨ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ''ਤਿ।

ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯਾਤਿ ਸੋਕਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਦੇਵਸ੍ਸ ਚ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯ, ਪਹਾਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗੋ ਭਾਵਿਤੋ **ਸਨ੍ਤਤਿਮਹਾਮਤ੍ਤਾ**ਦੀਨਂ ਵਿਯ ਸੋਕਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯ, **ਪਟਾਚਾਰਾ**ਦੀਨਂ ਵਿਯ ਚ ਪਰਿਦੇਵਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯ ਚ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯਾ''ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਸਨ੍ਤਤਿਮਹਾਮਤ੍ਤੋ –

> ''ਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਂ ਵਿਸੋਧੇਹਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਤੇ ਮਾਹੁ ਕਿਞ੍ਚਨਂ।
> ਮਜ੍ਝੇ ਚੇ ਨੋ ਗਹੇਸ੍ਸਸਿ, ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੯੫੫)।

ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ।

ਪਟਾਚਾਰਾ –

> ''ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਾ ਤਾਣਾਯ, ਨ ਪਿਤਾ ਨਾਪਿ ਬਨ੍ਧਵਾ।
> ਅਨ੍ਤਕੇਨਾਧਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਨਤ੍ਥਿ ਞਾਤੀਸੁ ਤਾਣਤਾ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੮੮)।

ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਕਾਯਵੇਦਨਾਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵੇ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾਯਾਤਿ ਕਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਚੇਤਸਿਕਦੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾਯ, ਨਿਰੋਧਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗੋ ਭਾਵਿਤੋ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਸਕ੍ਕਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਚ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਤ੍ਥਦੀਪਨਾ – ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕਿਰ **ਤਿਸ੍ਸੋ** ਨਾਮ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਪੁਤ੍ਤੋ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਹਿਰਞ੍ਞਕੋਟਿਯੋ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਗਾਮਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤੁਭਰਿਯਾ ''ਗਚ੍ਛਥ ਨਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਥਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਸਤੇ ਚੋਰੇ ਪੇਸੇਸਿ। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਆਹ ''ਕਸ੍ਮਾ ਆਗਤਤ੍ਥ ਉਪਾਸਕਾ''ਤਿ? ਤਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮਾਤਿ। ਪਾਟਿਭੋਗਂ ਮੇ ਉਪਾਸਕਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਜੇਕਰਤ੍ਤਿਂ ਜੀਵਿਤਂ ਦੇਥਾਤਿ। ਕੋ ਤੇ, ਸਮਣ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਾਟਿਭੋਗੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ? ਥੇਰੋ

ਮਹਨ੍ਤੰ ਪਾਸਾਣੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਊਰੁਟ੍ਠੀਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਵਟ੍ਟਤਿ ਉਪਾਸਕਾ ਪਾਟਿਭੋਗੋ’’ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਅਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਚਙ੍ਕਮਨਸੀਸੇ ਅਗ੍ਗਿੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿੰਸੁ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਵ◌ੇਦਨੰ ਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੀਲੰ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਸੀਲੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ । ਤਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿੰ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਉਭੋ ਪਾਦਾਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ, ਸਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮਿ ਵ◌ੋ ਅਹਂ।
ਅਟ੍ਟਿਯਾਮਿ ਹਰਾਯਾਮਿ, ਸਰਾਗਮਰਣੰ ਅਹਂ॥

ਏਵ◌ਾਹਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵ◌ਾਨ, ਯਥਾਭੂਤੰ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਿਸਂ।
ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮ੍ਹਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਪਰੇਪਿ ਤਿੰਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਰਞ੍ਞਵ◌ਿਹਾਰੇ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਆਵ◌ੁਸੋ, ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿੰ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋਵ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹਰਿੰਸੁ। ਤੇਸੰ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਪਚਲਾਯਨ੍ਤਾਨੰ ਏਕੋ ਬਜਗ੍ਘੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕੇਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਨ ਕੋਚਿ ‘‘ਮੰ ਬਜਗ੍ਘੋ ਗਣ੍ਹੀ’’ਤਿ ਵ◌ਾਚਮ੍ਪਿ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ। ਏਵ◌ੰ ਪਞ੍ਚਸੁ ਦਸਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਖਾਦਿਤੇਸੁ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ‘‘ਇਤਰੇ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਕੁਹਿ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਚ ‘‘ਇਦਾਨਿ ਗਹਿਤੇਨ, ਗਹਿਤੋਮ੍ਹੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹਰਿੰਸੁ।

ਅਥ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਬਜਗ੍ਘੋ ਗਣ੍ਹਿ। ਸੋ ‘‘ਬਜਗ੍ਘੋ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਆਹ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਤ੍ਤੁਰਦਣ੍ਡੇ ਚ ਉਕ੍ਕਾਯੋ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿੰਸੁ। ਬਜਗ੍ਘੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਗਤਿੰ ਛਿਨ੍ਨਤਟਟ੍ਠਾਨੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਖਾਦਿਤੁੰ ਆਰਭਿ। ਇਤਰੇਪਿ ‘‘ਇਦਾਨਿ , ਸਪ੍ਪੁਰਿਸ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵ◌ਿਸੇਸੋ ਨਾਮ ਏਵਰੂਪੇ ਠਾਨੇ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ’’ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਸੋ ਬਜਗ੍ਘਮੁਖੇ ਨਿਪਨ੍ਨੋਵ ਤੰ ਵ◌ੇਦਨੰ ਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਯਾਵ ਗੋਪ੍ਫਕਾ ਖਾਦਿਤਸਮਯੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ, ਯਾਵ ਜਣ੍ਣੁਕਾ ਖਾਦਿਤਸਮਯੇ ਸਕਦਾਗਾਮੀ, ਯਾਵ ਨਾਭਿਯਾ ਖਾਦਿਤਸਮਯੇ ਅਨਾਗਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ, ਹਦਯਰੂਪੇ ਅਖਾਦਿਤੇਯੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਸੀਲਵ◌ਾ ਵਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਪਞ੍ਞਵ◌ਾ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ।
ਮੁਹੁਤ੍ਤੰ ਪਮਾਦਮਨ੍ਵ◌ਾਯ, ਬਜਗ੍ਘੇਨੋਰੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ॥

ਪਞ੍ਜਰਸ੍ਮਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾਨ, ਸਿਲਾਯ ਉਪਰੀਕਤੋ।
ਕਾਮੰ ਖਾਦਤੁ ਮੰ ਬਜਗ੍ਘੋ, ਭਕ੍ਖੋ ਕਾਯੋ ਅਮਿਤ੍ਤਾਨੰ।
ਪਟਿਲਦ੍ਧੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ, ਮਰਣੰ ਹੇਹਿਤਿ ਭਦ੍ਦਕ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਪਰੋਪਿ ਪੀਤਮਲ੍ਲਤ੍ਥੇਰੋ ਨਾਮ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਤੀਸੁ ਰਜ੍ਜੇਸੁ ਪਟਾਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ **ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪੰ** ਆਗਮ੍ਮ ਰਾਜਾਨੰ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਰਞ੍ਞਾ ਕਤਾਨੁਗ੍ਗਹੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਕਿਲਞ੍ਜਕਾਪਣਸਾਲਦ੍ਵ◌ਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ‘‘ਰੂਪੰ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ, ਤੰ ਪਜਹਥ, ਤੰ ਵ◌ੋ ਪਹੀਨੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੩-੩੪) ਨਤੁਮ੍ਹਾਕਵਗ੍ਗੰ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ‘‘ਨੇਵ ਕਿਰ ਰੂਪੰ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਨ ਵ◌ੇਦਨਾ’’ਤਿ। ਸੋ ਤੰਯੇਵ ਅਙ੍ਕੁਸੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਹਾਵ◌ਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਦ੍ਵ◌ੇਮਾਤਿਕਾ ਪਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿੰਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਬਲਵ◌ਾਲਿਯਅਙ੍ਗਣੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਮਕਾਸਿ। ਪਾਦੇਸੁ ਅਵਹਨ੍ਤੇਸੁ ਜਣ੍ਣੁਕੇਹਿ ਚਙ੍ਕਮਤਿ। ਤਮੇਨੰ ਰਤ੍ਤਿੰ ਏਕੋ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਮਿਗੋਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਸਤ੍ਤਿਯਾ ਪਹਰਿ। ਸਤ੍ਤਿ ਵ◌ਿਨਿਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਤਾ। ਸੋ ਤੰ ਸਤ੍ਤਿੰ ਹਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਹਾਰਮੁਖਾਨਿ ਤਿਣਵਟ੍ਟਿਯਾ ਪੂਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਓਕਾਸੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ

ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਾਸਿਤਸਦ੍ਦੇਨ ਆਗਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

> ''ਭਾਸਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਸਬ੍ਬਲੋਕਗ੍ਗਵਾਦਿਨੋ।
> ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਮਿਦਂ ਰੂਪਂ, ਤਂ ਜਹੇਯ੍ਯਾਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ॥
>
> ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਵਤ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਧਮ੍ਮਿਨੋ।
> ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵੂਪਸਮੋ ਸੁਖੋ''ਤਿ॥

ਅਥ ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹਂਸੁ ''ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਰੋਗੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ, ਅਦ੍ਧਾ ਤੇ ਮੁਦ੍ਧਮਤ੍ਥਕੇ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸੀਸਂ ਪਰਾਮਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਯਂ ਮਗ੍ਗੋ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ।

ਸਕ੍ਕੋ ਪਨ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਰਣਭਯਸਨ੍ਤਜ੍ਜਿਤੋ ਦੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਵਸਾਨੇ ਅਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਹਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਪੁਨ ਪਾਕਤਿਕਾਵ ਅਹੋਸਿ।

ਸੁਬ੍ਰਹ੍ਮਾਪਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਅਚ੍ਛਰਾਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਓਚਿਨਨ੍ਤਿਯੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇ ਉਪਪਨ੍ਨਾ। ਸੋ ''ਕਿਂ ਇਮਾ ਚਿਰਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਤਾਸਂ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿਤ੍ਤਕਂ ਨੁ ਖੋ ਮਮ ਆਯੂ''ਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਆਯੁਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭੀਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਦੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਇਮਂ ਮੇ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਸਤ੍ਥਾ ਵਿਨਯਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞੋ''ਤਿ ਅਵਸੇਸਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ –

> ''ਨਿਚ੍ਚਂ ਉਤ੍ਰਸ੍ਤਮਿਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗਿਦਂ ਮਨੋ।
> ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਿਚ੍ਛੇਸੁ, ਅਥੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤੇਸੁ ਚ।
> ਸਚੇ ਅਤ੍ਥਿ ਅਨੁਤ੍ਰਸ੍ਤਂ, ਤਂ ਮੇ ਅਕ੍ਖਾਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੮)।

ਤਤੋ ਨਂ ਭਗਵਾ ਆਹ –

> ''ਨਾਞ੍ਞਤ੍ਰ ਬੋਜ੍ਝਾ ਤਪਸਾ, ਨਾਞ੍ਞਤ੍ਰਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਾ।
> ਨਾਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਬ੍ਬਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾ, ਸੋਤ੍ਥਿਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਪਾਣਿਨ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੮)।

ਸੋ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਥਾਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕਮੇਵ ਅਗਮਾਸੀਤਿ । ਏਵਮਯਂ ਮਗ੍ਗੋ ਭਾਵਿਤੋ ਸਕ੍ਕਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਞਾਯਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯਾਤਿ ਞਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ, ਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਲੋਕਿਯੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਗ੍ਗੋ ਭਾਵਿਤੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਞਾਯਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯਾ''ਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਾਨਵਿਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਸ੍ਸ ਅਮਤਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ, ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗੋ ਭਾਵਿਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਂ ਸਾਧੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੋਕਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਦੀਨਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਿਦ੍ਧਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਸਾਸਨਯੁਤ੍ਤਿਕੋਵਿਦੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਨ ਪਾਕਟਾਨਿ, ਨ ਚ ਭਗਵਾ ਪਠਮਂ ਸਾਸਨਯੁਤ੍ਤਿਕੋਵਿਦਂ ਜਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਤੇਨੇਵ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਞਾਪੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਯਂ ਯਂ ਅਤ੍ਥਂ ਏਕਾਯਨਮਗ੍ਗੋ ਸਾਧੇਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਯਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਏਕਾਯਨਮਗ੍ਗੇਨ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਸਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਹੋਤਿ, ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੇਨ, ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ ਞਾਯਸ੍ਸਾਧਿਗਮੇਨ, ਞਾਯਸ੍ਸਾਧਿਗਮੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਕਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਅਪਿਚ ਵਣ੍ਣਭਣਨਮੇਤਂ ਏਕਾਯਨਮਗ੍ਗਸ੍ਸ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਭਗਵਾ ''ਧਮ੍ਮਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਂ ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਦਿਦਂ ਛਛਕ੍ਕਾਨੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੨੦) ਛਛਕ੍ਕਦੇਸਨਾਯ ਅਟ੍ਠਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਣ੍ਣਂ ਅਭਾਸਿ, ਯਥਾ ਚ ਅਰਿਯਵਂਸਦੇਸਨਾਯ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਵਂਸਾ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਾ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞਾ ਵਂਸਞ੍ਞਾ ਪੋਰਾਣਾ ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਾ ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਪੁਬ੍ਬਾ ਨ ਸਂਕੀਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਂਕੀਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਕੁਟ੍ਠਾ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੮) ਨਵਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਣ੍ਣਂ ਅਭਾਸਿ, ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਏਕਾਯਨਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾਤਿਆਦੀਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਣ੍ਣਂ ਅਭਾਸਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਇਤਿ ਚੇ? ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਸ੍ਸਾਹਜਨਨਤ੍ਥਂ। ਵਣ੍ਣਭਾਸਨਞ੍ਹਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਅਯਂ ਕਿਰ ਮਗ੍ਗੋ ਹਦਯਸਨ੍ਤਾਪਭੂਤਂ ਸੋਕਂ, ਵਾਚਾਵਿਪ੍ਪਲਾਪਭੂਤਂ ਪਰਿਦੇਵਂ, ਕਾਯਿਕਅਸਾਤਭੂਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਚੇਤਸਿਕਅਸਾਤਭੂਤਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਉਪਦ੍ਦਵੇ ਹਨਤਿ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਞਾਯਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਤਯੋ ਵਿਸੇਸੇ ਆਵਹਤੀ''ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਵਾਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਮਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਸ੍ਸਾਹਜਨਨਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣਂ ਅਭਾਸਿ, ਕਮ੍ਬਲਵਾਣਿਜਾਦਯੋ ਕਮ੍ਬਲਾਦੀਨਂ ਵਣ੍ਣਂ ਵਿਯ।

ਯਥਾ ਹਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲਵਾਣਿਜੇਨ ਕਮ੍ਬਲਂ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਉਗ੍ਘੋਸਿਤੇਪਿ ਅਸੁਕਕਮ੍ਬਲੋਤਿ ਨ ਤਾਵ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਕੇਸਕਮ੍ਬਲਵਾਲਕਮ੍ਬਲਾਦਯੋਪਿ ਹਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਾ ਖਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਬਲਾਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਤੇਨ ਗਨ੍ਧਾਰਕੋ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲੋ ਸੁਖੁਮੋ ਉਜ੍ਜਲੋ ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋਤਿ ਉਗ੍ਘੋਸਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਯੇ ਪਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਨ ਪਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵਂ ''ਏਕਾਯਨੋ ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਸੁਕਮਗ੍ਗੋਤਿ ਨ ਤਾਵ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ। ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਾ ਹਿ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਮਗ੍ਗਾਪਿ ਮਗ੍ਗਾਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ''ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਅਯਂ ਕਿਰ ਮਗ੍ਗੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਉਪਦ੍ਦਵੇ ਹਨਤਿ, ਤਯੋ ਵਿਸੇਸੇ ਆਵਹਤੀ''ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਵਾਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਮਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤੋ ''ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਥਾ ਚ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲਵਾਣਿਜੋਪਮਾ, ਏਵਂ ਰਤ੍ਤਜਮ੍ਬੁਨਦਸੁਵਣ੍ਣਉਦਕਪ੍ਪਸਾਦਕਮਣਿਰਤਨਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਮੁਤ੍ਤਾਰਤਨਪੋਤਪਵਾਲ਼ਾਦਿਵਾਣਿਜੂਪਮਾਦਯੋਪੇਤ੍ਥ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬਾ।

ਯਦਿਦਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਯੇ ਇਮੇਤਿ ਅਯਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ**ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਤੇਨ ਨ ਤਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਉਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਤਯੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ ਸਤਿਗੋਚਰੋਪਿ, ਤਿਧਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਸੁ ਸਾਵਕੇਸੁ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਪਟਿਘਾਨੁਨਯਵੀਤਿਵਤ੍ਤਤਾਪਿ, ਸਤਿਪਿ। ''ਚਤੁਨ੍ਨਂ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਞ੍ਚ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਂ ਸੁਣਾਥ... ਪੇ॰...। ਕੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ? ਆਹਾਰਸਮੁਦਯਾ ਕਾਯਸਮੁਦਯੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੦੮) ਹਿ ਸਤਿਗੋਚਰੋ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਥਾ ''ਕਾਯੋ ਪਟ੍ਠਾਨਂ, ਨੋ ਸਤਿ। ਸਤਿ ਪਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚੇਵ ਸਤਿ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੩੫)। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਠਾਨਂ। ਕਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ? ਸਤਿ। ਸਤਿਯਾ ਪਟ੍ਠਾਨਂ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ**। ਪਧਾਨਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਟ੍ਠਾਨਂ। ਸਤਿਯਾ ਪਟ੍ਠਾਨਂ

ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਹਤ੍ਥਿਟ੍ਠਾਨਅਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਵਿਯ। ‘‘ਤਯੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਯਦਰਿਯੋ ਸੇਵਤਿ, ਯਦਰਿਯੋ ਸੇਵਮਾਨੋ ਸਤ੍ਥਾ ਗਣਮਨੁਸਾਸਿਤੁਮਰਹਤੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧੧) ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਤਿਧਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਸੁ ਸਾਵਕੇਸੁ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਪਟਿਘਾਨੁਨਯਵੀਤਿਵਤ੍ਤਤਾ ‘‘ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬਤੋ ਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਪਵਤ੍ਤਯਿਤਬ੍ਬਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਨ ਪਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬਤੋਤਿ? ਸਤਿਯਾ। ਸਤਿਯਾ ਪਟ੍ਠਾਨੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ। ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੯੮੯) ਪਨ ਸਤਿਯੇਵ ‘‘ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਤਿਯੇਵ ਪਟ੍ਠਾਨੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ। ਅਥ ਵਾ ਸਰਣਟ੍ਠੇਨ ਸਤਿ, ਉਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਪਟ੍ਠਾਨੰ। ਇਤਿ ਸਤਿ ਚ ਸਾ ਪਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚਾਤਿਪਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ। ਇਦਮਿਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ।

ਯਦਿ ਏਵੰ, ਕਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ’’ਤਿ ਬਹੁਵਚਨੰ? ਸਤਿਬਹੁਤ੍ਤਾ। ਆਰਮ੍ਮਣਭੇਦੇਨ ਹਿ ਬਹੁਕਾ ਏਤਾ ਸਤਿਯੋ। ਅਥ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਏਕਵਚਨੰ? ਮਗ੍ਗਟ੍ਠੇਨ ਏਕਤ੍ਤਾ। ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਹਿ ਏਤਾ ਸਤਿਯੋ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠੇਨ ਏਕਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ‘‘ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਮਗ੍ਗੋ? ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨਟ੍ਠੇਨ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਮਗ੍ਗਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਚਾ’’ਤਿ। ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਚੇਤਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਕਾਯਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਮਗ੍ਗੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਏਕੋ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ । ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਵਚਨਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ ਸਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਾਵ ਦੇਸਨਾ ਹੋਤਿ, ‘‘ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨੰ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਗ੍ਗੰ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੰ ਸੁਣਾਥ... ਪੇ॰... ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨੋ ਮਗ੍ਗੋ? ਯਦਿਦੰ ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੨੪) ਵਿਯ ਹਿ ਯਥਾ ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨੋਤਿ ਚ ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕੰ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵੇਤ੍ਥ ਨਾਨੰ। ਏਵੰ ਏਕਾਯਨਮਗ੍ਗੋਤਿ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕੰ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵੇਤ੍ਥ ਨਾਨੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠੇਨ ਏਕਤ੍ਤਾ ਏਕਵਚਨੰ, ਆਰਮ੍ਮਣਭੇਦੇਨ ਸਤਿਬਹੁਤ੍ਤਾ ਬਹੁਵਚਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਨੂਨਾ ਅਨਧਿਕਾਤਿ? ਵੇਨੇਯ੍ਯਹਿਤਤ੍ਤਾ । ਤਣ੍ਹਾਚਰਿਤਦਿਟ੍ਠਿਚਰਿਤਸਮਥਯਾਨਿਕਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਾਨਿਕੇਸੁ ਹਿ ਮਨ੍ਦਤਿਕ੍ਖਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇਧਾ ਦ੍ਵੇਧਾ ਪਵਤ੍ਤੇਸੁ ਵੇਨੇਯ੍ਯੇਸੁ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਚਰਿਤਸ੍ਸ ਓਲਾਰਿਕੰ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ,** ਤਿਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੁਖੁਮੰ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ। ਦਿਟ੍ਠਿਚਰਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਤਿਪ੍ਪਭੇਦਗਤੰ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ, ਤਿਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਤਿਪ੍ਪਭੇਦਗਤੰ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ। ਸਮਥਯਾਨਿਕਸ੍ਸ ਚ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਕਿਚ੍ਛੇਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਪਠਮੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ, ਤਿਕ੍ਖਸ੍ਸ ਓਲਾਰਿਕਾਰਮ੍ਮਣੇ ਅਸਣ੍ਠਹਨਤੋ ਦੁਤਿਯੰ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਾਨਿਕਸ੍ਸਪਿ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਤਿਪ੍ਪਭੇਦਗਤਾਰਮ੍ਮਣੰ ਤਤਿਯੰ, ਤਿਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਤਿਪ੍ਪਭੇਦਗਤਾਰਮ੍ਮਣੰ ਚਤੁਤ੍ਥੰ। ਇਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋਵ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਨੂਨਾ ਅਨਧਿਕਾਤਿ।

ਸੁਭਸੁਖਨਿਚ੍ਚਅਤ੍ਤਭਾਵਵਿਪਲ੍ਲਾਸਪਹਾਨਤ੍ਥੰ ਵਾ। ਕਾਯੋ ਹਿ ਅਸੁਭੋ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਸੁਭਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਤੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਅਸੁਭਭਾਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਸ੍ਸ ਪਹਾਨਤ੍ਥੰ ਪਠਮੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੁਖੰ ਨਿਚ੍ਚੰ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹਿਤੇਸੁਪਿ ਚ ਵੇਦਨਾਦੀਸੁ ਵੇਦਨਾ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ, ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਤੇਸੁ ਚ ਸੁਖਨਿਚ੍ਚਅਤ੍ਤਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਤੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਾਦਿਭਾਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤੇਸੰ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾਨੰ ਪਹਾਨਤ੍ਥੰ ਸੇਸਾਨਿ ਤੀਣਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਏਵੰ ਸੁਭਸੁਖਨਿਚ੍ਚਅਤ੍ਤਭਾਵਵਿਪਲ੍ਲਾਸਪਹਾਨਤ੍ਥੰ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਵ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਨੂਨਾ ਅਨਧਿਕਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਪਹਾਨਤ੍ਥਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਚਤੁਰੋਘਯੋਗਾਸਵਗਨ੍ਥਉਪਾਦਾਨਅਗਤਿਪਹਾਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਹਾਰਪਰਿਞ੍ਞਤ੍ਥਞ੍ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯੰ ਤਾਵ ਪਕਰਣਨਯੋ।

ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ਸਰਣਵਸੇਨ ਚੇਵ ਏਕਤ੍ਤਸਮੋਸਰਣਵਸੇਨ ਚ ਏਕਮੇਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਏਤਦੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾ ਹਿ ਚਤੁਦ੍ਵਾਰੇ ਨਗਰੇ ਪਾਚੀਨਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਪਾਚੀਨਦਿਸਾਯ ਉਟ੍ਠਾਨਕੰ ਭਣ੍ਡੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਗਰਮੇਵ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਤੋ ਉਤ੍ਤਰਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਯ ਉਟ੍ਠਾਨਕੰ ਭਣ੍ਡੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਗਰਮੇਵ

ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਨਗਰਂ ਵਿਯ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਹਾਨਗਰਂ । ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਯ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋ। ਪਾਚੀਨਦਿਸਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਾਯਾਦਯੋ।

ਯਥਾ ਪਾਚੀਨਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਪਾਚੀਨਦਿਸਾਯ ਉਟ੍ਠਾਨਕਂ ਭਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਗਰਮੇਵ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਮੁਖੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਚੁਦ੍ਦਸਵਿਧੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਨੁਭਾਵਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਏਕਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਓਸਰਨ੍ਤਿ।

ਯਥਾ ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਯ ਉਟ੍ਠਾਨਕਂ ਭਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਗਰਮੇਵ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਮੁਖੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਨਵਵਿਧੇਨ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਨੁਭਾਵਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਏਕਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਓਸਰਨ੍ਤਿ।

ਯਥਾ ਪਚ੍ਛਿਮਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯ ਉਟ੍ਠਾਨਕਂ ਭਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਗਰਮੇਵ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਮੁਖੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧੇਨ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਨੁਭਾਵਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਏਕਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਓਸਰਨ੍ਤਿ।

ਯਥਾ ਉਤ੍ਤਰਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਯ ਉਟ੍ਠਾਨਕਂ ਭਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਗਰਮੇਵ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਮੁਖੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਨੁਭਾਵਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਏਕਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਓਸਰਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਸਰਣਵਸੇਨ ਚੇਵ ਏਕਤ੍ਤਸਮੋਸਰਣਵਸੇਨ ਚ ਏਕਮੇਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾ ਪੁਚ੍ਛਾ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ। **ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਪੁਗ੍ਗਲਾਲਪਨਮੇਤਂ। **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਾਦਕਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦਸ੍ਸਨਮੇਤਂ। ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਚ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਪਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ, ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਆਹ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਅਨੁਸਾਸਨਿਯਾ ਭਾਜਨਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਹਿਤੇ ਪਨ ਸੇਸਾ ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਰਾਜਗਮਨਾਦੀਸੁ ਰਾਜਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸੇਸਪਰਿਸਾ ਵਿਯ। ਯੋ ਚ ਇਮਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋਪਿ ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਆਹ । ਪਟਿਪਨ੍ਨਕੋ ਹਿ ਦੇਵੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਵਾ, ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿਯੇਵ। ਯਥਾਹ –

> ''ਅਲਙ੍ਕਤੋ ਚੇਪਿ ਸਮਂ ਚਰੇਯ੍ਯ,
> ਸਨ੍ਤੋ ਦਨ੍ਤੋ ਨਿਯਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ।
> ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭੂਤੇਸੁ ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡਂ,
> ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੋ ਸਮਣੋ ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੪੨)।

ਕਾਯੇਤਿ ਰੂਪਕਾਯੇ। ਰੂਪਕਾਯੋ ਹਿ ਇਧ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਂ ਕੇਸਾਦੀਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮੂਹਟ੍ਠੇਨ ਹਤ੍ਥਿਕਾਯਰਥਕਾਯਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਾਯੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਯਥਾ ਚ ਸਮੂਹਟ੍ਠੇਨ, ਏਵਂ ਕੁਚ੍ਛਿਤਾਨਂ ਆਯਟ੍ਠੇਨ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਾਨਞ੍ਹਿ ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛਾਨਂ ਸੋ ਆਯੋਤਿਪਿ **ਕਾਯੋ**। **ਆਯੋ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦੇਸੋ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ, ਆਯਨ੍ਤਿ ਤਤੋਤਿ ਆਯੋ। ਕੇ ਆਯਨ੍ਤਿ? ਕੁਚ੍ਛਿਤਾ ਕੇਸਾਦਯੋ। ਇਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਤਾਨਂ ਆਯੋਤਿ **ਕਾਯੋ**। ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀਤਿ ਕਾਯਮਨੁਪਸ੍ਸਨਸੀਲੋ, ਕਾਯਂ ਵਾ ਅਨੁਪਸ੍ਸਮਾਨੋ।

‘‘ਕਾਯੇ’’ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ਪੁਨ ‘‘ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ’’ਤਿ ਦੁਤਿਯਂ ਕਾਯਗ੍ਗਹਣਂ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤੋ ਵਵਤ੍ਥਾਨਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਾਦਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਨ ਕਾਯੇ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾ, ਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾ, ਅਥ ਖੋ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀਯੇਵਾਤਿ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਕਾਰਸ੍ਸੇਵ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤੋ ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਨ ਕਾਯੇ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਵਿਮੁਤ੍ਤਏਕਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਨਾਪਿ ਕੇਸਲੋਮਾਦਿਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨੁਪਸ੍ਸੀ। ਯੋਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਕੇਸਲੋਮਾਦਿਕੋ ਭੂਤੁਪਾਦਾਯਸਮੂਹਸਙ੍ਖਾਤੋ ਕਾਯੋ , ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਨ ਭੂਤੁਪਾਦਾਯਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਏਕਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਅਥ ਖੋ ਰਥਸਮ੍ਭਾਰਾਨੁਪਸ੍ਸਕੋ ਵਿਯ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਸਮੂਹਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਨਗਰਾਵਯਵਾਨੁਪਸ੍ਸਕੋ ਵਿਯ ਕੇਸਲੋਮਾਦਿਸਮੂਹਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਕਦਲਿਕ੍ਖਨ੍ਧਪਤ੍ਤਵਟ੍ਟਿਵਿਨਿਬ੍ਭੁਜਨਕੋ ਵਿਯ ਰਿਤ੍ਤਮੁਟ੍ਠਿਵਿਨਿਵੇਠਕੋ ਵਿਯ ਚ ਭੂਤੁਪਾਦਾਯਸਮੂਹਾਨੁਪਸ੍ਸੀਯੇਵਾਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਸਮੂਹਵਸੇਨੇਵ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮੂਹਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਕਾਯੋ ਵਾ ਇਤ੍ਥੀ ਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਕੋਚਿ ਧਮ੍ਮੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ , ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਸਮੂਹਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਪਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਸਤ੍ਤਾ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

‘‘ਯਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਨ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਯਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਤਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ।
ਅਪਸ੍ਸਂ ਬਜ੍ਝਤੇ ਮੂਲ੍ਹੋ, ਬਜ੍ਝਮਾਨੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਾਦਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਅਯਞ੍ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀਯੇਵ, ਨ ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਥਾ ਅਨੁਦਕਭੂਤਾਯਪਿ ਮਰੀਚਿਯਾ ਉਦਕਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਾਨਤ੍ਤਅਸੁਭਭੂਤੇਯੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯੇ ਨਿਚ੍ਚਸੁਖਅਤ੍ਤਸੁਭਭਾਵਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਅਥ ਖੋ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਾਨਤ੍ਤਅਸੁਭਾਕਾਰਸਮੂਹਾਨੁਪਸ੍ਸੀਯੇਵਾਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਯ੍ਵਾਯਂ ਪਰਤੋ ‘‘ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਞ੍ਞਗਤੋ ਵਾ... ਪੇ॰... ਸੋ ਸਤੋਵ ਅਸ੍ਸਸਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਦਿਚੁਣ੍ਣਿਕਜਾਤਅਟ੍ਠਿਕਪਰਿਯੋਸਾਨੋ ਕਾਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਯੋ ਚ ‘‘ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਥਵਿਕਾਯਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ ਆਪੋਕਾਯਂ ਤੇਜੋਕਾਯਂ ਵਾਯੋਕਾਯਂ ਕੇਸਕਾਯਂ ਲੋਮਕਾਯਂ ਛਵਿਕਾਯਂ ਚਮ੍ਮਕਾਯਂ ਮਂਸਕਾਯਂ ਰੁਹਿਰਕਾਯਂ ਨਹਾਰੁਕਾਯਂ ਅਟ੍ਠਿਕਾਯਂ ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜਕਾਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯਂ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੩੫) ਕਾਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਾਯੇ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਤੋ ‘‘ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ’’ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਥ ਵਾ ਕਾਯੇ ਅਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਮਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਨਨੁਪਸ੍ਸਨਤੋ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਕੇਸਾਲੋਮਾਦਿਕਸ੍ਸ ਨਾਨਾਧਮ੍ਮਸਮੂਹਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਤੋ ਕਾਯੇ ਕੇਸਾਦਿਧਮ੍ਮਸਮੂਹਸਙ੍ਖਾਤਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਪਿਚ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯੇ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਨੋ ਨਿਚ੍ਚਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯਂ ਆਗਤਨਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਾਦਿਨੋ ਆਕਾਰਸਮੂਹਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸਾਨੁਪਸ੍ਸਨਤੋਪਿ ‘‘ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ’’ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਤਥਾ ਹਿ ਅਯਂ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਂ ਕਾਯਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦੀਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਨੋ ਨਿਚ੍ਚਤੋ। ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਨੋ ਸੁਖਤੋ। ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਨੋ ਅਤ੍ਤਤੋ। ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਨੋ ਨਨ੍ਦਤਿ। ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਰਜ੍ਜਤਿ। ਨਿਰੋਧੇਤਿ, ਨੋ ਸਮੁਦੇਤਿ। ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਆਦਿਯਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਪਜਹਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸੁਖਸਞ੍ਞਂ ਪਜਹਤਿ, ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਪਜਹਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨਨ੍ਦਿਂ ਪਜਹਤਿ, ਵਿਰਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਰਾਗਂ ਪਜਹਤਿ, ਨਿਰੋਧੇਨ੍ਤੋ ਸਮੁਦਯਂ ਪਜਹਤਿ, ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਆਦਾਨਂ ਪਜਹਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਇਰਿਯਤਿ। **ਆਤਾਪੀ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਕਿਲੇਸੇ ਆਤਾਪੇਤੀਤਿ ਆਤਾਪੋ, ਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਆਤਾਪੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਆਤਾਪੀ। ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਤਿਮਾ**ਤਿ ਕਾਯਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾਯ ਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਸਤਿਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਹਿ ਸਤਿਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ‘‘ਸਤਿਞ੍ਚ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਂ ਵਦਾਮੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੪)। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ

ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਾਤਾਪਿਨੋ ਅਨ੍ਤੋਸਙ੍ਖੇਪੋ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰੋ ਹੋਤਿ, ਅਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਉਪਾਯਪਰਿਗ੍ਗਹੇ ਅਨੁਪਾਯਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇ ਚ ਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਤਿ, ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿ ਉਪਾਯਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇ ਅਨੁਪਾਯਾਪਰਿਗ੍ਗਹੇ ਚ ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਤਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਤਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਸਂ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਤਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਪਯੋਗਙ੍ਗਞ੍ਚਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਹਾਨਙ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਨੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਨਯੇਨ ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਨਯੇਨ ਵਾ ਵਿਨਯਿਤ੍ਵਾ। **ਲੋਕੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਾਯੇ। ਕਾਯੋ ਹਿ ਇਧ ਲੁਜ੍ਜਨਪਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਲੋਕੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਨ ਕਾਯਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਹੀਯਤਿ, ਵੇਦਨਾਦੀਸੁਪਿ ਪਹੀਯਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਞ੍ਚਪਿ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਲੋਕੋ''ਤਿ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** (ਵਿਭ॰ ੩੬੨) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਲੋਕਸਙ੍ਖਾਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਨਯੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨਾਹ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਲੋਕੋ? ਸ੍ਵੇਵ ਕਾਯੋ ਲੋਕੋ''ਤਿ। ਅਯਮੇਵੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਵਿਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਭਿਜ੍ਝਾਗਹਣੇਨ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ , ਦੋਮਨਸ੍ਸਗ੍ਗਹਣੇਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੀਵਰਣਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਬਲਵਧਮ੍ਮਦ੍ਵਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਵਿਸੇਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਨਯੇਨ ਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮੂਲਕਸ੍ਸ ਅਨੁਰੋਧਸ੍ਸ, ਦੋਮਨਸ੍ਸਵਿਨਯੇਨ ਪਨ ਕਾਯਵਿਪਤ੍ਤਿਮੂਲਕਸ੍ਸ ਵਿਰੋਧਸ੍ਸ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਕਾਯੇ ਅਭਿਰਤਿਯਾ, ਦੋਮਨਸ੍ਸਵਿਨਯੇਨ ਕਾਯਭਾਵਨਾਯ ਅਨਭਿਰਤਿਯਾ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਿਨਯੇਨ ਕਾਯੇ ਅਭੂਤਾਨਂ ਸੁਭਸੁਖਭਾਵਾਦੀਨਂ ਪਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ, ਦੋਮਨਸ੍ਸਵਿਨਯੇਨ ਚ ਕਾਯੇ ਭੂਤਾਨਂ ਅਸੁਭਾਸੁਖਭਾਵਾਦੀਨਂ ਅਪਨਯਨਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਯੋਗਾਵਚਰਸ੍ਸ ਯੋਗਾਨੁਭਾਵੋ ਯੋਗਸਮਤ੍ਥਤਾ ਚ ਦੀਪਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਯੋਗਾਨੁਭਾਵੋ ਹਿ ਏਸ, ਯਦਿਦਂ ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਅਰਤਿਰਤਿਸਹੋ ਅਭੂਤਪਕ੍ਖੇਪਭੂਤਾਪਨਯਨਵਿਰਹਿਤੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਚੇਸ ਅਰਤਿਰਤਿਸਹੋ ਅਭੂਤਂ ਅਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਭੂਤਞ੍ਚ ਅਨਪਨੇਨ੍ਤੋ ਯੋਗਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ ''ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਵਿਹਾਰੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸ ਕਾਯਪਰਿਹਰਣਂ। ''ਆਤਾਪੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਆਤਾਪੇਨ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਂ, ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਰਿਹਰਣੂਪਾਯੋ ਵਾ, ਸਤਿਯਾ ਵਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਮਥੋ, ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਵਿਨਯੇਨ ਭਾਵਨਾਫਲਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਨ **"ਅਨੁਪਸ੍ਸੀ"**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ? ਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ। ਇਮਾਯ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ ਸਮੁਪੇਤੋ ਉਪਾਗਤੋ ਸਮੁਪਾਗਤੋ ਉਪਪਨ੍ਨੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸੀਤਿ।

ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਇਰਿਯਤਿ ਵਤ੍ਤਤਿ ਪਾਲੇਤਿ ਯਪੇਤਿ ਯਾਪੇਤਿ ਚਰਤਿ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਿਹਰਤੀਤਿ।

ਆਤਾਪੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਆਤਾਪੋ? ਯੋ ਚੇਤਸਿਕੋ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਤਾਪੋ। ਇਮਿਨਾ ਆਤਾਪੇਨ ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਤਾਪੀਤਿ।

ਸਮ੍ਪਜਾਨੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ? ਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ। ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋਤਿ।

ਸਤਿਮਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਸਤਿ? ਯਾ ਸਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਤਿ। ਇਮਾਯ ਸਤਿਯਾ ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਤਿਮਾਤਿ।

ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਲੋਕੋ? ਸ੍ਵੇਵ ਕਾਯੋ ਲੋਕੋ, ਪਞ੍ਚਪਿ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਲੋਕੋ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਲੋਕੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾ? ਯੋ ਰਾਗੋ ਸਾਰਾਗੋ ਅਨੁਨਯੋ ਅਨੁਰੋਧੋ ਨਨ੍ਦੀ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਰਾਗੋ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ? ਯਂ ਚੇਤਸਿਕਂ ਅਸਾਤਂ, ਚੇਤਸਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਚੇਤੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਂ ਅਸਾਤਂ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ। ਇਤਿ ਅਯਞ੍ਚ ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਇਦਞ੍ਚ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਇਮਮ੍ਹਿ ਲੋਕੇ ਵਿਨੀਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਟਿਵਿਨੀਤਾ ਸਨ੍ਤਾ ਵੂਪਸਨ੍ਤਾ ਸਮਿਤਾ ਵੂਪਸਮਿਤਾ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਾ ਅਬ੍ਭਤ੍ਥਙ੍ਗਤਾ ਅਪ੍ਪਿਤਾ ਬ੍ਯਪ੍ਪਿਤਾ ਸੋਸਿਤਾ ਵਿਸੋਸਿਤਾ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਤਾ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੩੫੬) ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਪਦਾਨਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨ ਸਹ ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੋ ਯਥਾ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ, ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੁਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

ਵੇਦਨਾਸੁ... ਚਿਤ੍ਤੇ... ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ...ਪੇ॰... ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਵੇਦਨਾਦੀਨਂ ਪੁਨ ਵਚਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਵੇਦਨਾਸੁ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸੀ, ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ, ਤਾ ਚ ਲੋਕਿਯਾ ਏਵ। ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਲੋਕਿਯਂ, ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਤੇਸਂ ਵਿਭਾਗੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸਵਾਰੇ ਪਾਕਟੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਕੇਵਲਂ ਪਨਿਧ ਯਥਾ ਵੇਦਨਾ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ **ਵੇਦਨਾਸੁ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ। ਕਥਞ੍ਚ ਵੇਦਨਾ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਸੁਖਾ ਤਾਵ ਵੇਦਨਾ ਦੁਕ੍ਖਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਸਲ੍ਲਤੋ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ। ਯਥਾਹ –

> ‘‘ਯੋ ਸੁਖਂ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਦ੍ਦ, ਦੁਕ੍ਖਮਦ੍ਦਕ੍ਖਿ ਸਲ੍ਲਤੋ।
> ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਅਦਕ੍ਖਿ ਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ।
> ਸ ਵੇ ਸਮ੍ਮਦ੍ਦਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਚਰਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੫੩)।

ਸਬ੍ਬਾ ਏਵ ਚੇਤਾ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿਪਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ‘‘ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਵੇਦਯਿਤਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੫੯)। ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਤੋਪਿ ਚ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ ਠਿਤਿਸੁਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੬੪) ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਿਚ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨਪਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸਵਾਰੇਯੇਵ ਪਾਕਟਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਤਾਵ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਪਤਿਸਹਜਾਤਭੂਮਿਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਕਿਰਿਯਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤਭੇਦਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸਵਾਰੇ ਆਗਤਸਰਾਗਾਦਿਭੇਦਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਧਮ੍ਮਾ ਸਲਕ੍ਖਣਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਸੁਞ੍ਞਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸਵਾਰੇ ਆਗਤਸਨ੍ਤਾਸਨ੍ਤਾਦਿਭੇਦਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਅਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਹੀਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਦਿਲੋਕੇਸੁਪਿ ਤਂ ਪਹੀਨਮੇਵ। ਨਾਨਾਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ ਪਨ ਨਾਨਾਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਤੋ ਵਾ ਏਕਤ੍ਥ ਪਹੀਨਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਪਹੀਨਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਪਹਾਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਉਦ੍ਦੇਸਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਆਨਾਪਾਨਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੭. ਇਦਾਨਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਛੇਕੋ ਵਿਲੀਵਕਾਰਕੋ ਥੂਲਕਿਲਞ੍ਜਸਣ੍ਹਕਿਲਞ੍ਜਚਙ੍ਕੋਟਕਪੇਲ਼ਾਪੁਟਾਦੀਨਿ ਉਪਕਰਣਾਨਿ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਏਕਂ ਮਹਾਵੇਣੁਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਏਕੇਕਂ ਵੇਣੁਖਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਉਪਕਰਣਂ ਕਰੇਯ੍ਯ,

ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਦੇਸਨਾਯ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਏਕਮੇਵ ਸਮ੍ਮਾਸਤਿਂ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਚਤੁਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਏਕੇਕਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ ''ਕਥਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸਵਾਰਂ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਥਞ੍ਚਾ**ਤਿਆਦਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾ ਪੁਚ੍ਛਾ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੇਨ ਚ ਪਕਾਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤੀਤਿ? ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਪੁਚ੍ਛਾਵਾਰੇਸੁ। **ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਇਧ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਸਾਸਨਪਰਿਦੀਪਨੋ ਅਞ੍ਞਸਾਸਨਸ੍ਸ ਤਥਾਭਾਵਪਟਿਸੇਧਨੋ ਚ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਇਧੇਵ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਣੋ...ਪੇ॰... ਸੁਞ੍ਞਾ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਾ ਸਮਣੇਭਿ ਅਞ੍ਞੇਹੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੯)। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ।

''ਅਰਞ੍ਞਗਤੋ ਵਾ...ਪੇ॰... ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋ ਵਾ''ਤਿ ਇਦਮਸ੍ਸ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਨੁਰੂਪਸੇਨਾਸਨਪਰਿਗ੍ਗਹਪਰਿਦੀਪਨਂ। ਇਮਸ੍ਸ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਨੁਵਿਸਟਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵੀਥਿਂ ਓਤਰਿਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਕੂਟਗੋਣਯੁਤ੍ਤਰਥੋ ਵਿਯ ਉਪ੍ਪਥਮੇਵ ਧਾਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਗੋਪੋ ਕੂਟਧੇਨੁਯਾ ਸਬ੍ਬਂ ਖੀਰਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਿਤਂ ਕੂਟਵਚ੍ਛਂ ਦਮੇਤੁਕਾਮੋ ਧੇਨੁਤੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਥਮ੍ਭਂ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਯੋਤ੍ਤੇਨ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯ। ਅਥਸ੍ਸ ਸੋ ਵਚ੍ਛੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਤਮੇਵ ਥਮ੍ਭਂ ਉਪਨਿਸੀਦੇਯ੍ਯ ਵਾ ਉਪਨਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਏਵਮੇਵ ਇਮਿਨਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਦਿਰਸਪਾਨਵਡ੍ਢਿਤਂ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਂ ਦਮੇਤੁਕਾਮੇਨ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਵਾ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਂ ਵਾ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਸਤਿਯੋਤ੍ਤੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਚਿਣ੍ਣਾਰਮ੍ਮਣਂ ਅਲਭਮਾਨਂ ਸਤਿਯੋਤ੍ਤਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਂ ਤਮੇਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨ ਉਪਨਿਸੀਦਤਿ ਚੇਵ ਉਪਨਿਪਜ੍ਜਤਿ ਚ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

''ਯਥਾ ਥਮ੍ਭੇ ਨਿਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯ, ਵਚ੍ਛਂ ਦਮਂ ਨਰੋ ਇਧ।
ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯੇਵਂ ਸਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਸਤਿਯਾਰਮ੍ਮਣੇ ਦਲ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ॥

ਏਵਮਸ੍ਸ ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਭਾਵਨਾਨੁਰੂਪਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਇਦਮਸ੍ਸ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਨੁਰੂਪਸੇਨਾਸਨਪਰਿਗ੍ਗਹਪਰਿਦੀਪਨ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਪਿਚ ਯਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮੁਦ੍ਧਭੂਤਂ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਂ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਸਦ੍ਦਸਮਾਕੁਲਂ ਗਾਮਨ੍ਤਂ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਨ ਸੁਕਰਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁਂ, ਸਦ੍ਦਕਣ੍ਟਕਤ੍ਤਾ ਝਾਨਸ੍ਸ। ਅਗਾਮਕੇ ਪਨ ਅਰਞ੍ਞੇ ਸੁਕਰਂ ਯੋਗਾਵਚਰੇਨ ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਨਾਪਾਨਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਦੇਵ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ। ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਸੇਨਾਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ''ਅਰਞ੍ਞਗਤੋ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਾਚਰਿਯੋ ਵਿਯ ਹਿ ਭਗਵਾ। ਸੋ ਯਥਾ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਾਚਰਿਯੋ ਨਗਰਭੂਮਿਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਥ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਥਾ''ਤਿ ਉਪਦਿਸਤਿ, ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਚ ਨਗਰੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਰਾਜਕੁਲਤੋ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰਂ ਲਭਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਯੋਗਾਵਚਰਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਦਿਸਤਿ। ਤਤੋ ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਯੋਗਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤ੍ਤੇ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਤ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਲਭਤਿ।

ਅਯਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੀਪਿਸਦਿਸੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਮਹਾਦੀਪਿਰਾਜਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਤਿਣਗਹਨਂ ਵਾ ਵਨਗਹਨਂ ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਗਹਨਂ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਿਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਵਨਮਹਿਂਸਗੋਕਣ੍ਣਸੂਕਰਾਦਯੋ ਮਿਗੇ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਅਯਂ ਅਰਞ੍ਞਾਦੀਸੁ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਥਾਕ੍ਕਮੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗੇ ਚੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਫਲਾਨਿ ਚ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ –

> ''ਯਥਾਪਿ ਦੀਪਿਕੋ ਨਾਮ, ਨਿਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੀ ਮਿਗੇ।
> ਤਥੇਵਾਯਂ ਬੁਦ੍ਧਪੁਤ੍ਤੋ, ਯੁਤ੍ਤਯੋਗੋ ਵਿਪਸ੍ਸਕੋ।
> ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾਨ, ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਫਲਮੁਤ੍ਤਮ''ਨ੍ਤਿ॥

ਤੇਨਸ੍ਸ ਪਰਕ੍ਕਮਜਵਯੋਗ੍ਗਭੂਮਿਂ ਅਰਞ੍ਞਸੇਨਾਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ''ਅਰਞ੍ਞਗਤੋ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤਾਵ ਆਨਾਪਾਨਪਬ੍ਬੇ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਇਮੇਸਂ ''ਦੀਘਂ ਵਾ ਅਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ ਦੀਘਂ ਅਸ੍ਸਸਾਮੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰... ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਯਂ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਂ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖਤੋ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਝਾਨਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਝਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਵਾ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਝਾਨਙ੍ਗਾਨਿ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਮ੍ਮਿਕੋ ''ਇਮੇ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ ਕਿਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਵਤ੍ਥੁਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ ਕਰਜਕਾਯੋ, ਕਰਜਕਾਯੋ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਉਪਾਦਾਰੂਪਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਤੋ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣੇ ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕੇ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਪਚ੍ਚਯਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤਂ, ਅਞ੍ਞੋ ਸਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਿਤਿਣ੍ਣਕਙ੍ਖੋ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਨਾਮਰੂਪੇ ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਇਦਂ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖਂ।

ਝਾਨਕਮ੍ਮਿਕੋਪਿ ''ਇਮਾਨਿ ਝਾਨਙ੍ਗਾਨਿ ਕਿਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ, ਵਤ੍ਥੁਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ ਕਰਜਕਾਯੋਤਿ ਝਾਨਙ੍ਗਾਨਿ ਨਾਮਂ, ਕਰਜਕਾਯੋ ਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਂ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਪਚ੍ਚਯਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤਂ, ਅਞ੍ਞੋ ਸਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਿਤਿਣ੍ਣਕਙ੍ਖੋ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਨਾਮਰੂਪੇ ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਇਦਂ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖਂ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। **ਬਹਿਦ੍ਧਾ** ਵਾਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਾਯੇ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾ** ਵਾਤਿ ਕਾਲੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਾਯੇ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਪਗੁਣਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸਞ੍ਚਰਣਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਪਨਿਦਂ ਉਭਯਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾਤਿ ਯਥਾ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਾਰਭਸ੍ਤਞ੍ਚ ਗਗ੍ਗਰਨਾਲ਼ਿਞ੍ਚ ਤਜ੍ਜਞ੍ਚ ਵਾਯਾਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵਾਤੋ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸਞ੍ਚਰਤਿ, ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਰਜਕਾਯਞ੍ਚ ਨਾਸਾਪੁਟਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਾਯੋ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸਞ੍ਚਰਤਿ। ਕਾਯਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਾ, ਤੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ''ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ** ਵਾਤਿ ਯਥਾ ਭਸ੍ਤਾਯ ਅਪਨੀਤਾਯ ਗਗ੍ਗਰਨਾਲ਼ਿਯਾ ਭਿਨ੍ਨਾਯ ਤਜ੍ਜੇ ਚ ਵਾਯਾਮੇ ਅਸਤਿ ਸੋ ਵਾਤੋ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ , ਏਵਮੇਵ ਕਾਯੇ ਭਿਨ੍ਨੇ ਨਾਸਾਪੁਟੇ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਚ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਾਯੋ ਨਾਮ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਕਾਯਾਦਿਨਿਰੋਧਾ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਨਿਰੋਧੋਤਿ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ''ਵਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਮੁਦਯਵਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ** ਵਾਤਿ ਕਾਲੇਨ ਸਮੁਦਯਂ, ਕਾਲੇਨ ਵਯਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। **ਅਤ੍ਥਿ ਕਾਯੋਤਿ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਯੋਵ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਸਤ੍ਤੋ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਨ ਇਤ੍ਥੀ, ਨ ਪੁਰਿਸੋ, ਨ ਅਤ੍ਤਾ, ਨ ਅਤ੍ਤਨਿਯਂ, ਨਾਹਂ, ਨ ਮਮ, ਨ ਕੋਚਿ, ਨ ਕਸ੍ਸਚੀਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ।

ਯਾਵਦੇਵਾਤਿ ਪਯੋਜਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਵਤ੍ਥਾਪਨਮੇਤਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਾ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਨ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਾਯ। ਅਥ ਖੋ ਯਾਵਦੇਵ ਞਾਣਮਤ੍ਤਾਯ ਅਪਰਾਪਰਂ ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਿ ਞਾਣਪਮਾਣਤ੍ਥਾਯ ਚੇਵ ਸਤਿਪਮਾਣਤ੍ਥਾਯ ਚ, ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਨਂ ਵੁਡ੍ਢਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਚ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਨਿਸ੍ਸਯਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। **ਨ ਚ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ ਉਪਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਂ ਵਾ...ਪੇ॰... ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਵਾ ''ਅਯਂ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿਯਂ ਵਾ''ਤਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਏਵਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਉਪਰਿਅਤ੍ਥਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ ਪਿਕਾਰੋ। ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਪਦੇਨ ਭਗਵਾ ਆਨਾਪਾਨਪਬ੍ਬਦੇਸਨਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ, ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ, ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਜਾਨਨੋ ਸਮੁਦਯਪਜਹਨੋ ਨਿਰੋਧਾਰਮ੍ਮਣੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ। ਏਵਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਉਸ੍ਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਇਦਮੇਕਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਵਸੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖਨ੍ਤਿ।

ਆਨਾਪਾਨਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਰਿਯਾਪਥਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੮. ਏਵਂ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਵਸੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਇਰਿਯਾਪਥਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤੁਂ **ਪੁਨ ਚਪਰ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਮਂ ਸੋਣਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦਯੋਪਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ''ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਨ ਪਨੇਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਜਾਨਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਰੂਪਞ੍ਹਿ ਜਾਨਨਂ ਸਤ੍ਤੂਪਲਦ੍ਧਿਂ ਨ ਪਜਹਤਿ , ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਨ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤਿ , ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਜਾਨਨਂ ਸਤ੍ਤੂਪਲਦ੍ਧਿਂ ਪਜਹਤਿ, ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤਿ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚੇਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾ ਚ ਹੋਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ''ਕੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਸ੍ਸ ਗਮਨਂ, ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਪਜਾਨਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਠਾਨਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਨ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਕਸ੍ਸ ਗਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਗਮਨਂ। **ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਸ ਏਵਂ ਪਜਾਨਾਤਿ ''ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਵਾਯਂ ਜਨੇਤਿ, ਵਾਯੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਜਨੇਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨ ਸਕਲਕਾਯਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ ਗਮਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਠਾਨਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਹਿ ''ਤਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਵਾਯਂ ਜਨੇਤਿ, ਵਾਯੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਜਨੇਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨ ਸਕਲਕਾਯਸ੍ਸ ਕੋਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਸ੍ਸਿਤਭਾਵੋ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਨਿਸੀਦਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਵਾਯਂ ਜਨੇਤਿ, ਵਾਯੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਜਨੇਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯਸ੍ਸ ਸਮਿਞ੍ਜਨਂ ਉਪਰਿਮਕਾਯਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਿਤਭਾਵੋ ਨਿਸਜ੍ਜਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਸਯਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਵਾਯਂ ਜਨੇਤਿ, ਵਾਯੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਜਨੇਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨ ਸਕਲਸਰੀਰਸ੍ਸ ਤਿਰਿਯਤੋ ਪਸਾਰਣਂ ਸਯਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਪਜਾਨਤੋ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ''ਸਤ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਤ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਾ ਠਿਤੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਥਾ ਪਨ ''ਸਕਟਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਕਟਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਚ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਕਟਂ ਨਾਮ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਨ ਗੋਣੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਛੇਕਮ੍ਹਿ ਸਾਰਥਿਮ੍ਹਿ ਪਾਜੇਨ੍ਤੇ ''ਸਕਟਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਕਟਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਅਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ ਸਕਟਂ ਵਿਯ ਕਾਯੋ। ਗੋਣਾ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਜਵਾਤਾ। ਸਾਰਥਿ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਂ। ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਤਿਟ੍ਠਾਮੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਜਨਯਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨ ਗਮਨਾਦੀਨਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ''ਸਤ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਤ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਹਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਅਹਂ ਤਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ –

‘‘ਨਾਵਾ ਮਾਲੁਤਵੇਗੇਨ, ਜਿਯਾਵੇਗੇਨ ਤੇਜਨੰ।
ਯਥਾ ਯਾਤਿ ਤਥਾ ਕਾਯੋ, ਯਾਤਿ ਵਾਤਾਹਤੋ ਅਯੰ॥

ਯਨ੍ਤੰ ਸੁਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ, ਚਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਸੇਨਿਦੰ।
ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਕਾਯਯਨ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਯਾਤਿ ਠਾਤਿ ਨਿਸੀਦਤਿ॥

ਕੋ ਨਾਮ ਏਤ੍ਥ ਸੋ ਸਤ੍ਤੋ, ਯੋ ਵਿਨਾ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇ।
ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ, ਤਿਟ੍ਠੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾ ਵਜੇ’’ਤਿ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਗਮਨਾਦੀਨਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਏਸ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਠਿਤੋ ਵਾ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ, ਸਯਾਨੋ ਵਾ ਸਯਾਨੋਮ੍ਹੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਥਾ ਯਥਾ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਪਣਿਹਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਨੰ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਚਨਮੇਤੰ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਯੇਨ ਯੇਨ ਵਾ ਆਕਾਰੇਨ ਤਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਨੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਗਮਨਾਕਾਰੇਨ ਠਿਤੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਸਯਨਾਕਾਰੇਨ ਠਿਤੰ ਸਯਾਨੋਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। **ਬਹਿਦ੍ਧਾ** ਵਾਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾ** ਵਾਤਿ ਕਾਲੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। **ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ ਰੂਪਸਮੁਦਯੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੪੯) ਨਯੇਨ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਚ ਵਯੋ ਚ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਧ ‘‘ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਤ੍ਥਿ ਕਾਯੋਤਿ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵ।

ਇਧ ਪਨ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੰ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚੰ , ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚੰ, ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਜਾਨਨੋ ਸਮੁਦਯਪਜਹਨੋ ਨਿਰੋਧਾਰਮ੍ਮਣੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚੰ। ਏਵੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਉਸ੍ਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਇਦਮੇਕਸ੍ਸ ਚਤੂਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖਨ੍ਤਿ।

ਇਰਿਯਾਪਥਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੯. ਏਵੰ ਇਰਿਯਾਪਥਵਸੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤੁੰ **ਪੁਨ ਚਪਰ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਾਵ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਗਮਨੰ। **ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ** ਨਿਵਤ੍ਤਨੰ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਗਮਨੇ ਤਾਵ ਪੁਰਤੋ ਕਾਯੰ ਅਭਿਹਰਨ੍ਤੋ **ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ** ਨਾਮ। ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ **ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ** ਨਾਮ। ਠਾਨੇਪਿ ਠਿਤਕੋਵ ਕਾਯੰ ਪੁਰਤੋ ਓਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ ਨਾਮ। ਪਚ੍ਛਤੋ ਅਪਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ ਨਾਮ। ਨਿਸਜ੍ਜਾਯਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕੋਵ ਆਸਨਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਅਙ੍ਗਾਭਿਮੁਖੋ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ ਨਾਮ। ਪਚ੍ਛਿਮਅਙ੍ਗਪ੍ਪਦੇਸੰ ਪਚ੍ਛਾ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ ਨਾਮ। ਨਿਪਜ੍ਜਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀ, ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਮੇਵ ਵਾ ਕਾਰੀ। ਸੋ ਹਿ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ ਕਰੋਤੇਵ, ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਵਿਰਹਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਾਤ੍ਥਕਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ ਸਪ੍ਪਾਯਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੰ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ। ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕਿੰ ਨੁ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਗਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥੰ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਪਰਿਗ੍ਗਹਣੰ **ਸਾਤ੍ਥਕਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ**। ਤਤ੍ਥ ਚ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਚੇਤਿਯਦਸ੍ਸਨਬੋਧਿਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਘਦਸ੍ਸਨਥੇਰਦਸ੍ਸਨਅਸੁਭਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਤੋ ਵਡ੍ਢਿ। ਚੇਤਿਯੰ ਵਾ ਬੋਧਿੰ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣੰ ਸਙ੍ਘਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਙ੍ਘਾਰਮ੍ਮਣੰ ਪੀਤਿੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਦੇਵ ਖਯਵਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਥੇਰੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਓਵਾਦੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਅਸੁਭੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਦੇਵ ਖਯਵਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇਸੰ ਦਸ੍ਸਨੰ ਸਾਤ੍ਥਕੰ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਆਮਿਸਤੋਪਿ ਵਡ੍ਢਿ ਅਤ੍ਥੋਯੇਵ, ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨੁਗ੍ਗਹਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਗਮਨੇ ਸਪ੍ਪਾਯਾਸਪ੍ਪਾਯੰ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯਪਰਿਗ੍ਗਹਣੰ **ਸਪ੍ਪਾਯਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ**। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ, ਚੇਤਿਯਦਸ੍ਸਨੰ ਤਾਵ ਸਾਤ੍ਥਕੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਮਹਾਪੂਜਾਯ ਦਸਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਨ੍ਤਰੇ ਪਰਿਸਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਭਵਾਨੁਰੂਪੰ ਇਤ੍ਥਿਯੋਪਿ ਪੁਰਿਸਾਪਿ ਅਲਙ੍ਕਤਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਰੂਪਕਾਨਿ ਵਿਯ ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਚਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਲੋਭੋ, ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਪਟਿਘੋ, ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਨੇ ਮੋਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਾਪਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨੰ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਤੰ ਠਾਨੰ ਅਸਪ੍ਪਾਯੰ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਅਨ੍ਤਰਾਯਾਭਾਵੇ ਸਪ੍ਪਾਯੰ। ਬੋਧਿਦਸ੍ਸਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਙ੍ਘਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ ਸਾਤ੍ਥੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਮਹਾਮਣ੍ਡਪੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੰ ਕਾਰੇਨ੍ਤੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨੇਵ ਜਨਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਚੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਤੰ ਠਾਨੰ ਅਸਪ੍ਪਾਯੰ। ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਭਾਵੇ ਸਪ੍ਪਾਯੰ। ਮਹਾਪਰਿਸਪਰਿਵਾਰਾਨੰ ਥੇਰਾਨੰ ਦਸ੍ਸਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਸੁਭਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ ਸਾਤ੍ਥੰ। ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਇਦੰ ਵਤ੍ਥੁ – ਏਕੋ ਕਿਰ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਮਣੇਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਤ੍ਥਾਯ ਗਤੋ। ਸਾਮਣੇਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਸੁਭੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਦੇਵ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਤੀਣਿ ਫਲਾਨਿ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਦਹਰੋ ਤੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ''ਸਾਮਣੇਰਾ''ਤਿ ਪਕ੍ਕੋਸਿ। ਸੋ ''ਮਯਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਨਾਮ ਨ ਕਥਿਤਪੁਬ੍ਬਾ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸੇ ਉਪਰਿਵਿਸੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਕਿੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਟਿਵਚਨੰ ਅਦਾਸਿ। ਏਹੀਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਕਵਚਨੇਨੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਿਨਾ ਤਾਵ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਯਾ ਠਿਤੋਕਾਸੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤੰ ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੋ ਠਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਪਤ੍ਤਵਿਸੇਸਮੇਵ ਪਾਪੁਣਿ। ਏਵੰ ਏਕੰ ਅਸੁਭੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਜਨਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਜਾਯਤਿ। ਏਵੰ ਸਾਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਪਨੇਤੰ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮਾਸੁਭੰ ਅਸਪ੍ਪਾਯੰ। ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਚ ਪੁਰਿਸਾਸੁਭੰ ਸਭਾਗਮੇਵ ਸਪ੍ਪਾਯਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਪ੍ਪਾਯਪਰਿਗ੍ਗਹਣੰ **ਸਪ੍ਪਾਯਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ** ਨਾਮ।

ਏਵੰ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸਾਤ੍ਥਸਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਪਨ ਅਟ੍ਠਤਿੰਸਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਤਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਗੋਚਰੰ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਗੋਚਰੇ ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨੰ **ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸਾਵਿਭਾਵਤ੍ਥੰ ਇਦੰ ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹਰਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ , ਏਕਚ੍ਚੋ ਨ ਹਰਤਿ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ , ਏਕਚ੍ਚੋ ਨੇਵ ਹਰਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਰਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ ਚ।

ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਵਸੰ ਚਙ੍ਕਮੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਆਵਰਣੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਠਮੰ ਯਾਮੰ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਯਾਮੇ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇਪਿ ਨਿਸਜ੍ਜਾਚਙ੍ਕਮੇਹਿ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਗੇਵ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੇ ਉਦਕੰ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਾਨੀਯੰ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ

ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੋ ਸਰੀਰਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਉਸੁਮਂ ਗਾਹਾਪੇਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾਯ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸੇਨਾਸਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਵ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਅਞ੍ਞਂ ਚੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਸੋਪਾਨਪਾਦਮੂਲੇ ਠਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹਿਤਭਣ੍ਡਂ ਵਿਯ ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪੀਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਮਹਨ੍ਤਂ ਚੇਤਿਯਂ ਚੇ, ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਚੇਤਿਯਂ ਚੇ, ਤਥੇਵ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣਂ ਪਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਿਯ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਏਵਂ ਚੇਤਿਯਞ੍ਚ ਬੋਧਿਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮਿਤਭਣ੍ਡਕਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਸਮੀਪੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨੇਵ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ।

ਅਥ ਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਯ੍ਯੋ ਨੋ ਆਗਤੋ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨਸਾਲਾਯਂ ਵਾ ਗੇਹੇ ਵਾ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਂ ਦਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਭਤ੍ਤਂ ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਾਵ ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਤੇਲੇਨ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਸੋਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਨ ਕਥਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਜਨਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮਕਥਾ ਨਾਮ ਕਾਤਬ੍ਬਾਯੇਵਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮਕਥਾ ਹਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ । ਤਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨੇਵ ਆਹਾਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨੇਹਿਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਅਨੁਗਤੋਵ ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਪੁਰੇਤਰਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿਗਾਮੇ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾ ਸਾਮਣੇਰਦਹਰਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਸ੍ਸ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ।

ਪੋਰਾਣਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਿਰ ‘‘ਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਆਚਰਿਯੋ’’ਤਿ ਮੁਖਂ ਉਲ੍ਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕਿਂ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਾਤੁਪਕ੍ਖਤੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਪਿਤਿਪਕ੍ਖਤੋ’’ਤਿ। ਕਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਥਾਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਏਤੇਸਂ ਪੇਮਂ ਬਹੁਮਾਨਨ੍ਤਿ। ਆਵੁਸੋ, ਯਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿਪਿ ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਤਂ ਏਤੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਨੋ ਏਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਮੇਵ, ਏਤੇਸਂ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਨੇਵ ਭਯੇ ਭਯਂ, ਨ ਛਾਤਕੇ ਛਾਤਕਂ ਜਾਨਾਮ, ਏਦਿਸਾ ਨਾਮ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਉਪਕਾਰਿਨੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਤੇਸਂ ਗੁਣੇ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਹਰਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤੀ**ਤਿ।

ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਪਗੇਵ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੋ ਪਜ੍ਜਲਤਿ, ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਰੀਰਤੋ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵੀਥਿਂ ਨਾਰੋਹਤਿ, ਸੋ ਪਗੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਵੇਗਸਾਵ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗੋਰੂਪਾਨਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨਵੇਲਾਯਮੇਵ ਗਾਮਂ ਯਾਗੁਭਿਕ੍ਖਾਯ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨਸਾਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਿਵਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੋ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਘਟਸਤੇਨ ਨ੍ਹਾਤੋ ਵਿਯ ਤੇਜੋਧਾਤੁਪਰਿਲਾਹਨਿਬ੍ਬਾਪਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨ ਯਾਗੁਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਮੁਖਞ੍ਚ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਭਤ੍ਤੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਟ੍ਠਾਨੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨ ਆਹਾਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪੋਙ੍ਖਾਨੁਪੋਙ੍ਖਂ ਉਪਟ੍ਠਹਮਾਨਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਨ ਹਰਤਿ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤੀ**ਤਿ। ਏਦਿਸਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਾਗੁਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਗਣਨਪਥਂ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ, ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇਯੇਵ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਗਾਮੇਸੁ ਆਸਨਸਾਲਾਯਂ ਨ ਤਂ ਆਸਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਤ੍ਥ ਯਾਗੁਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਯੋ ਪਨ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੀ ਹੋਤਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ, ਸਬ੍ਬਵਤ੍ਤਾਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਵਿਧਚੇਤੋਖਿਲਵਿਨਿਬਨ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ‘‘ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿਪਿ ਸਞ੍ਞਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕੇਨ ਗਿਹਿਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠੋ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਚ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਤੁਚ੍ਛੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਨੇਵ ਹਰਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤੀ**ਤਿ।

ਯੋ ਪਨਾਯਂ ਹਰਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਿਕਵਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਤਕਾਮਾ ਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸਪਿ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਤਿਂਸਮ੍ਪਿ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਸਤਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਵਸਨ੍ਤਾ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਨ ਇਣਟ੍ਟਾ ਨ ਭਯਟ੍ਟਾ ਨ ਜੀਵਿਕਾਪਕਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਾਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਮਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਂ ਗਮਨੇਯੇਵ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਥ, ਠਾਨੇ, ਨਿਸਜ੍ਜਾਯਂ, ਸਯਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਂ ਸਯਨੇਯੇਵ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ। ਤੇ ਏਵਂ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਅਡ੍ਢਉਸਭਉਸਭਅਡ੍ਢਗਾਵੁਤਗਾਵੁਤਨ੍ਤਰੇਸੁ ਪਾਸਾਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਾਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਕਸ੍ਸਚਿ ਗਮਨੇ ਕਿਲੇਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਥਾ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਸੋ ''ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੁਯ੍ਹਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਤਕ੍ਕਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਤੇ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ। ਤਥਾ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਨਿਸੀਦਤੀਤਿ ਸੋਯੇਵ ਨਯੋ। ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋਪਿ ਤਂ ਕਿਲੇਸਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਾਦਂ ਉਦ੍ਧਰਤਿ। ਉਦ੍ਧਰਤਿ ਚੇ, ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਪਦੇਸਂ ਯੇਵ ਏਤਿ ਆਲਿਨ੍ਦਕਵਾਸੀ ਮਹਾਫੁਸ੍ਸਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ।

ਸੋ ਕਿਰ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਏਵ ਵਿਹਾਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਸੁਦਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਕਸਨ੍ਤਾ ਚ ਵਪਨ੍ਤਾ ਚ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਾ ਚ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਥੇਰਂ ਤਥਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਥੇਰੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਮਗ੍ਗਮੂਲ੍ਹੋ ਉਦਾਹੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਮੁਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਸਮੁਲ੍ਲਪਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਦਿਵਸੇਯੇਵਸ੍ਸ ਚਙ੍ਕਮਨਕੋਟਿਯਂ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਦੀਪਂ ਉਜ੍ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਸਕ੍ਕੋ ਚ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਚ ਸਹਮ੍ਪਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਤਞ੍ਚ ਓਭਾਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਨਵਾਸੀਮਹਾਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਤਂ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਓਭਾਸੋ ਅਹੋਸਿ, ਕਿਂ ਸੋ ਓਭਾਸੋ''ਤਿ । ਥੇਰੋ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ''ਓਭਾਸੋ ਨਾਮ ਦੀਪੋਭਾਸੋਪਿ ਹੋਤਿ ਮਣਿਓਭਾਸੋਪੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਮਾਹ। ਤਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਥ ਤੁਮ੍ਹੇਤਿ ਨਿਬਦ੍ਧੋ ਆਮਾਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਸਿ ਕਾਲਵਲ੍ਲਿਮਣ੍ਡਪਵਾਸੀ ਮਹਾਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਚ।

ਸੋਪਿ ਕਿਰ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਪਧਾਨਂ ਪੂਜੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਠਾਨਚਙ੍ਕਮਨਮੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਪੁਨ ਸੋਲ਼ਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਸੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਯੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਾਦਂ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯੁਤ੍ਤੇਨ ਉਦ੍ਧਤੇ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਗਾਮਸ੍ਸ ਸਮੀਪਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਗਾਵੀ ਨੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨੂ''ਤਿ ਆਸਙ੍ਕਨੀਯਪਦੇਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਕਚ੍ਛਕਨ੍ਤਰਤੋ ਉਦਕੇਨ ਪਤ੍ਤਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਗਣ੍ਡੂਸਂ ਕਰੋਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਮਾ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖਂ ਦਾਤੁਂ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਾ ਆਗਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਦੀਘਾਯੁਕਾ ਹੋਥਾਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਅਹੋਸੀਤਿ। ਅਜ੍ਜ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਤਿਮੀਤਿ ਦਿਵਸਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਨਂ ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਪਨ ਉਦਕਂ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸਚੇ ਦਿਵਸਾਦਿਪੁਚ੍ਛਕਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਮਨਵੇਲਾਯ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਟ੍ਠੁਭਿਤ੍ਵਾਵ ਯਾਤਿ ਕਲਮ੍ਬਤਿਤ੍ਥਵਿਹਾਰੇ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਪਞ੍ਞਾਸਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਯ।

ਤੇ ਕਿਰ ਆਸਾਲ਼੍ਹੀਪੁਣ੍ਣਮਾਯਂ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਅਕਂਸੁ ''ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨ ਆਲਪਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਗਾਮਞ੍ਚ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾ ਉਦਕਗਣ੍ਡੂਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਿਂਸੁ। ਦਿਵਸਾਦੀਸੁ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਟ੍ਠੁਭਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਜਾਨਿਂਸੁ, ''ਅਜ੍ਜੇਕੋ ਆਗਤੋ, ਅਜ੍ਜ ਦ੍ਵੇ''ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਏਤੇ ਅਮ੍ਹੇਹਿਯੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨ ਸਲ੍ਲਪਨ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮ੍ਪਿ, ਯਦਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨ ਸਲ੍ਲਪਨ੍ਤਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਵਿਵਾਦਜਾਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਥ ਨੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਖਮਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸੁ ਦ੍ਵੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕੋਕਾਸੇ ਨਾਦ੍ਦਸਂਸੁ। ਤਤੋ ਯੋ ਤੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ, ਸੋ ਆਹ ''ਨ ਭੋ ਕਲਹਕਾਰਕਾਨਂ ਓਕਾਸੋ ਈਦਿਸੋ ਹੋਤਿ, ਸੁਸਮ੍ਮਟ੍ਠਂ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਂ ਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣਂ, ਸੁਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਯੋ, ਸੂਪਟ੍ਠਪਿਤਂ ਪਾਨੀਯਂ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਤੋਵ ਨਿਵਤ੍ਤਾ, ਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨ੍ਤੋਤੇਮਾਸੇਯੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਸੁਂ।

ਏਵਂ ਕਾਲਵਲ੍ਲਿਮਣ੍ਡਪਵਾਸੀ ਮਹਾਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਕਲਮ੍ਬਤਿਤ੍ਥਵਿਹਾਰੇ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਯ ਚ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਯੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਾਦਂ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਗਾਮਸਮੀਪਂ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਕਗਣ੍ਡੂਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੀਥਿਯੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਸੁਰਾਸੋਣ੍ਡਧੁਤ੍ਤਾਦਯੋ ਕਲਹਕਾਰਕਾ ਚਣ੍ਡਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਯੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਵੀਥਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨੋ ਨ ਤੁਰਿਤਤੁਰਿਤੋ ਵਿਯ ਜਵੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਨ ਹਿ ਜਵੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਯਧੁਤਙ੍ਗਂ ਨਾਮ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਵਿਸਮਭੂਮਿਭਾਗਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਪਨ ਉਦਕਸਕਟਂ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਨੁਘਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਚ ਤਂ ਦਾਤੁਕਾਮਂ ਵਾ ਅਦਾਤੁਕਾਮਂ ਵਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁਂ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਕਾਲਂ ਆਗਮੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਾ ਬਹਿਗਾਮੇ ਵਾ ਵਿਹਾਰਮੇਵ ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਥਾਫਾਸੁਕੇ ਪਤਿਰੂਪੇ ਓਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਹਾਰੇ ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖਬ੍ਭਞ੍ਜਨਵਣਲੇਪਨਪੁਤ੍ਤਮਂਸੂਪਮਾਵਸੇਨ ਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤਿ, ਨੇਵ ਦਵਾਯ ਨ ਮਦਾਯ ਨ ਮਣ੍ਡਨਾਯ ਨ ਵਿਭੂਸਨਾਯ। ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਚ ਉਦਕਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਭਤ੍ਤਕਿਲਮਥਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਪੁਰਿਮਯਾਮਂ, ਏਵਂ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਹਰਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ ਚਾ**ਤਿ।

ਇਦਂ ਪਨ ਹਰਣਪਚ੍ਚਾਹਰਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਯਦਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਪਠਮਵਯੇ ਏਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਪਠਮਵਯੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਥ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇ। ਨੋ ਚੇ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਥ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੇ। ਨੋ ਚੇ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਥ ਮਰਣਸਮਯੇ। ਨੋ ਚੇ ਮਰਣਸਮਯੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਥ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਨੋ ਚੇ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ, ਅਥ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੇ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ, ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ, ਧੁਤਙ੍ਗਧਰੋ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੋ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ, ਵਿਨਯਧਰੋ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਉਪਾਲਿ, ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਪੁਣ੍ਣੋ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਰੇਵਤੋ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਆਨਨ੍ਦੋ, ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਰਾਹੁਲੋ ਬੁਦ੍ਧਪੁਤ੍ਤੋਤਿ। ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਕ੍ਕੇ ਯ੍ਵਾਯਂ ਹਰਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਸ **ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ** ਸਿਖਾਪਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਦੀਸੁ ਪਨ ਅਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨਂ **ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ**। ਤਂ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ – ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਵਾ ਯਥਾ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਦੀਸੁ ''ਅਤ੍ਤਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਅਹਂ ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਮਿ, ਮਯਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਅਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤੋ ''ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਜਨਯਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰਵਸੇਨ ਅਯਂ ਕਾਯਸਮ੍ਮਤੋ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਤੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤੋ ਏਕੇਕਪਾਦੁਦ੍ਧਰਣੇ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਆਪੋਧਾਤੂਤਿ ਦ੍ਵੇ ਧਾਤੁਯੋ ਓਮਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਦਾ, ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਬਲਵਤਿਯੋ, ਤਥਾ ਅਤਿਹਰਣਵੀਤਿਹਰਣੇਸੁ। ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਤੇਜੋਵਾਯੋਧਾਤੁਯੋ ਓਮਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਦਾ, ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਬਲਵਤਿਯੋ। ਤਥਾ ਸਨ੍ਨਿਕ੍ਖੇਪਨਸਨ੍ਨਿਰੁਮ੍ਭਨੇਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਉਦ੍ਧਰਣੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਅਤਿਹਰਣਂ ਨ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਅਤਿਹਰਣੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਵੀਤਿਹਰਣਂ, ਵੀਤਿਹਰਣੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ, ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਨ੍ਨਿਕ੍ਖੇਪਨਂ, ਸਨ੍ਨਿਕ੍ਖੇਪਨੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਨ੍ਨਿਰੁਮ੍ਭਨਂ ਨ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਬ੍ਬਂ ਪਬ੍ਬਂ ਸਨ੍ਧਿ ਸਨ੍ਧਿ ਓਧਿ ਓਧਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਤਕਪਾਲੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤਿਲਾਨਿ ਵਿਯ ਪਟਪਟਾਯਨ੍ਤਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੋ ਏਕੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ? ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਏਕਸ੍ਸ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨਂ? ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਹਿ ਧਾਤੂਨਂਯੇਵ ਗਮਨਂ, ਧਾਤੂਨਂ ਠਾਨਂ, ਧਾਤੂਨਂ ਨਿਸਜ੍ਜਨਂ, ਧਾਤੂਨਂ ਸਯਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰੂਪੇਨ –

ਅਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ।
ਅਵੀਚਿਮਨੁਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਨਦੀਸੋਤੋਵ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ॥

ਏਵੰ ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਦੀਸੁ ਅਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨੰ **ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ** ਨਾਮਾਤਿ।
ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ।

ਆਲੋਕਿਤੇ ਵਿਲੋਕਿਤੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਆਲੋਕਿਤੰ** ਨਾਮ ਪੁਰਤੋ ਪੇਕ੍ਖਨੰ। **ਵਿਲੋਕਿਤੰ** ਨਾਮ ਅਨੁਦਿਸਾਪੇਕ੍ਖਨੰ। ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਪਰਿ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ਓਲੋਕਿਤਉਲ੍ਲੋਕਿਤਾਪਲੋਕਿਤਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਇਧ ਨ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਸਾਰੁਪ੍ਪਵਸੇਨ ਪਨ ਇਮਾਨੇਵ ਦ੍ਵੇ ਗਹਿਤਾਨਿ, ਇਮਿਨਾ ਵਾ ਮੁਖੇਨ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਤਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ''ਆਲੋਕੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਪਰਿਗ੍ਗਹਣੰ ਸਾਤ੍ਥਕਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ। ਤੰ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਨਨ੍ਦੰ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ – ''ਸਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ ਆਲੋਕੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਚੇਤਸਾ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦੋ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੰ ਦਿਸੰ ਆਲੋਕੇਤਿ, ਏਵੰ ਮੇ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੰ ਦਿਸੰ ਆਲੋਕਯਤੋ ਨ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦਿਸਾ, ਉਤ੍ਤਰਾ ਦਿਸਾ, ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਦਿਸਾ, ਉਦ੍ਧੰ, ਅਧੋ, ਅਨੁਦਿਸਾ ਆਲੋਕੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਚੇਤਸੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦੋ ਅਨੁਦਿਸੰ ਆਲੋਕੇਤਿ। ਏਵੰ ਮੇ ਅਨੁਦਿਸੰ ਆਲੋਕਯਤੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੯)।

ਅਪਿਚ ਇਧਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਚੇਤਿਯਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨੇਵ ਸਾਤ੍ਥਕਤਾ ਚ ਸਪ੍ਪਾਯਤਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਪਨ ਅਵਿਜਹਨਮੇਵ ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨੇਵ, ਕਸਿਣਾਦਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕੇਹਿ ਵਾ ਪਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨੇਵ ਆਲੋਕਨਵਿਲੋਕਨੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਆਲੋਕੇਤਾ ਵਾ ਵਿਲੋਕੇਤਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਆਲੋਕੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਜਨਯਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਇਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰਵਸੇਨੇਵ ਹੇਟ੍ਠਿਮੰ ਅਕ੍ਖਿਦਲੰ ਅਧੋ ਸੀਦਤਿ, ਉਪਰਿਮੰ ਉਦ੍ਧੰ ਲਙ੍ਘੇਤਿ, ਕੋਚਿ ਯਨ੍ਤਕੇਨ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤੋ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਦਸ੍ਸਨਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਏਵੰ ਸਮ੍ਪਜਾਨਨੰ ਪਨੇਤ੍ਥ **ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ** ਨਾਮ।

ਅਪਿਚ ਮੂਲਪਰਿਞ੍ਞਾਆਗਨ੍ਤੁਕਤਾਵਕਾਲਿਕਭਾਵਵਸੇਨਪੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਮੂਲਪਰਿਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਤਾਵ –

ਭਵਙ੍ਗਾਵਜ੍ਜਨਞ੍ਚੇਵ, ਦਸ੍ਸਨੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੰ।
ਸਨ੍ਤੀਰਣੰ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨੰ, ਜਵਨੰ ਭਵਤਿ ਸਤ੍ਤਮੰ॥

ਤਤ੍ਥ ਭਵਙ੍ਗੰ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੰ ਆਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਕਿਰਿਯਮਨੋਧਾਤੁ ਆਵਜ੍ਜਨਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨਾ, ਤਨ੍ਨਿਰੋਧਾ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਦਸ੍ਸਨਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨੰ , ਤਨ੍ਨਿਰੋਧਾ ਵਿਪਾਕਮਨੋਧਾਤੁ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨਾ, ਤਨ੍ਨਿਰੋਧਾ ਵਿਪਾਕਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਸਨ੍ਤੀਰਣਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨਾ, ਤਨ੍ਨਿਰੋਧਾ ਕਿਰਿਯਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਪਨਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧਯਮਾਨਾ, ਤਨ੍ਨਿਰੋਧਾ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਜਵਨੰ ਜਵਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਜਵਨੇਪਿ ''ਅਯੰ ਇਤ੍ਥੀ, ਅਯੰ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਰਜ੍ਜਨਦੁਸ੍ਸਨਮੁਯ੍ਹਨਵਸੇਨ ਆਲੋਕਿਤਵਿਲੋਕਿਤੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਦੁਤਿਯਜਵਨੇਪਿ...ਪੇ॰... ਸਤ੍ਤਮਜਵਨੇਪਿ। ਏਤੇਸੁ ਪਨ ਯੁਦ੍ਧਮਣ੍ਡਲੇ ਯੋਧੇਸੁ ਵਿਯ ਹੇਟ੍ਠੁਪਰਿਯਵਸੇਨ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤੇਸੁ ''ਅਯੰ ਇਤ੍ਥੀ, ਅਯੰ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਰਜ੍ਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਆਲੋਕਿਤਵਿਲੋਕਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਮੂਲਪਰਿਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਪਨ ਰੂਪੇ ਆਪਾਥਗਤੇ ਭਵਙ੍ਗਚਲਨਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਸਕਕਿਚ੍ਚੰ ਨਿਪ੍ਫਾਦਨਵਸੇਨ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਵਸਾਨੇ ਜਵਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨੰ ਗੇਹਭੂਤੇ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਯਥਾ ਪਰਗੇਹੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਚਿਤੁੰ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਆਗਨ੍ਤੁਕਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਗੇਹਸਾਮਿਕੇਸੁ ਤੁਣ੍ਹੀਮਾਸਿਨੇਸੁ ਆਣਾਕਰਣੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ।

ਏਵਂ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਂ ਗੇਹਭੂਤੇ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਸੁਪਿ ਅਰਜ੍ਜਨ੍ਤੇਸੁ ਅਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਅਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤੇਸੁ ਚ ਰਜ੍ਜਨਦੁਸ੍ਸਨਮੁਯ੍ਹਨਂ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਾਵਵਸੇਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਯਾਨਿ ਪਨ ਤਾਨਿ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਪਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਇਤ੍ਤਰਾਨਿ ਤਾਵਕਾਲਿਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਘਰੇ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਮਾਨੁਸਕੇਸੁ ਮਤੇਸੁ ਅਵਸੇਸਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ਤਙ੍ਖਣੇਞ੍ਞੇਵ ਮਰਣਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨ ਯੁਤ੍ਤਾ ਨਚ੍ਚਗੀਤਾਦੀਸੁ ਅਭਿਰਤਿ ਨਾਮ, ਏਵਮੇਵ ਏਕਦ੍ਵਾਰੇ ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਤੇਸੁ ਅਵਸੇਸਸ੍ਸ ਤਙ੍ਖਣੇਞ੍ਞੇਵ ਮਰਣਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਜਵਨਸ੍ਸਾਪਿ ਰਜ੍ਜਨਦੁਸ੍ਸਨਮੁਯ੍ਹਨਵਸੇਨ ਅਭਿਰਤਿ ਨਾਮ ਨ ਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਤਾਵਕਾਲਿਕਭਾਵਵਸੇਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਪਿਚ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਪਚ੍ਚਯਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨਪੇਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਚਕ੍ਖੁ ਚੇਵ ਰੂਪਞ੍ਚ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਸਞ੍ਞਾ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਫਸ੍ਸਾਦਿਕਾ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਸਮਵਾਯੇ ਆਲੋਕਨਵਿਲੋਕਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੋ ਏਕੋ ਆਲੋਕੇਤਿ, ਕੋ ਵਿਲੋਕੇਤਿ? ਤਥਾ ਚਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਂ, ਰੂਪਂ ਰੂਪਾਯਤਨਂ, ਦਸ੍ਸਨਂ ਮਨਾਯਤਨਂ, ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਂ। ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਆਯਤਨਾਨਂ ਸਮਵਾਯੇ ਆਲੋਕਨਵਿਲੋਕਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੋ ਏਕੋ ਆਲੋਕੇਤਿ, ਕੋ ਵਿਲੋਕੇਤਿ? ਤਥਾ ਚਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁ, ਰੂਪਂ ਰੂਪਧਾਤੁ, ਦਸ੍ਸਨਂ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ, ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ। ਏਵਮੇਤਾਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਧਾਤੂਨਂ ਸਮਵਾਯੇ ਆਲੋਕਨਵਿਲੋਕਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੋ ਏਕੋ ਆਲੋਕੇਤਿ, ਕੋ ਵਿਲੋਕੇਤਿ? ਤਥਾ ਚਕ੍ਖੁ ਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੋ, ਰੂਪਂ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯੋ, ਆਵਜ੍ਜਨਂ ਅਨਨ੍ਤਰਸਮਨਨ੍ਤਰੂਪਨਿਸ੍ਸਯਨਤ੍ਥਿਵਿਗਤਪਚ੍ਚਯੋ, ਆਲੋਕੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੋ ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚਯੋ। ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਸਮਵਾਯੇ ਆਲੋਕਨਵਿਲੋਕਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੋ ਏਕੋ ਆਲੋਕੇਤਿ, ਕੋ ਵਿਲੋਕੇਤੀਤਿ? ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਪਚ੍ਚਯਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨਪਿ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਮਿਞ੍ਜਿਤੇ ਪਸਾਰਿਤੇਤਿ ਪਬ੍ਬਾਨਂ ਸਮਿਞ੍ਜਨਪਸਾਰਣੇ। ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਸਮਿਞ੍ਜਨਪਸਾਰਣਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਨਂ ਸਮਿਞ੍ਜਨਪਸਾਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਅਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਪਰਿਗ੍ਗਹਣਂ ਸਾਤ੍ਥਕਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਅਤਿਚਿਰਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਖਣੇ ਖਣੇ ਵੇਦਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਗ੍ਗਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਿਪਤਤਿ, ਵਿਸੇਸਂ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਕਾਲੇ ਸਮਿਞ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਤਾ ਵੇਦਨਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਗ੍ਗਂ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਫਾਤਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਿਸੇਸਮਧਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥਪਰਿਗ੍ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਤ੍ਥੇ ਪਨ ਸਤਿਪਿ ਸਪ੍ਪਾਯਾਸਪ੍ਪਾਯਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯਪਰਿਗ੍ਗਹਣਂ ਸਪ੍ਪਾਯਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਨਯੋ – ਮਹਾਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਕਿਰ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੂ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਪਿਟ੍ਠਿਪਸ੍ਸੇ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰੇਕੋ ਦਹਰੋ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਕਾਰਣੇਨ ਗਿਹੀ ਜਾਤੋ। ਅਪਰੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਾਦਂ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਪਸਾਰੇਸਿ, ਅਟ੍ਠਿਂ ਆਹਚ੍ਚ ਪਾਦੋ ਝਾਯਿ। ਅਪਰੋ ਵਮ੍ਮਿਕੇ ਪਸਾਰੇਸਿ, ਸੋ ਆਸੀਵਿਸੇਨ ਦਟ੍ਠੋ। ਅਪਰੋ ਚੀਵਰਕੁਟਿਦਣ੍ਡਕੇ ਪਸਾਰੇਸਿ, ਤਂ ਮਣਿਸਪ੍ਪੋ ਡਂਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪੇ ਅਸਪ੍ਪਾਯੇ ਅਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯੇ ਪਸਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਾਯਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ।

ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਪਨ ਮਹਾਥੇਰਵਤ੍ਥੁਨਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਂ – ਮਹਾਥੇਰੋ ਕਿਰ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਯਮਾਨੋ ਸਹਸਾ ਹਤ੍ਥਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਣਿਕਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਸਿ। ਤਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ ''ਕਸ੍ਮਾ ਭਨ੍ਤੇ ਸਹਸਾ ਹਤ੍ਥਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਣਿਕਂ ਸਮਿਞ੍ਜਯਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਾਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ, ਨ ਮੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਪੁਬ੍ਬੋ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਯਮਾਨੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ

ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਨ ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮਿਞ੍ਜੇਸਿਨ੍ਤਿ। ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਾਮ ਏਵਰੂਪੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਤ੍ਥਾਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਵਿਜਹਨਮੇਵ ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਸਮਿਞ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਵਾ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਕਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਦਾਰੁਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਦਲਲ਼ਨਂ ਵਿਯ ਸਮਿਞ੍ਜਨਪਸਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਜਾਨਨਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਾਰਣੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਾਟਿਚੀਵਰਾਨਂ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਵਸੇਨ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖਾਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਭੋਗੋ ਧਾਰਣਂ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਾਟਿਚੀਵਰਧਾਰਣੇ ਤਾਵ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤੋ ਆਮਿਸਲਾਭੋ ‘‘ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋਯੇਵ ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥੋ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਾਤ੍ਥਕਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਉਣ੍ਹਪਕਤਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਦੁਬ੍ਬਲਸ੍ਸ ਚ ਚੀਵਰਂ ਸੁਖੁਮਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ। ਸੀਤਾਲੁਕਸ੍ਸ ਘਨਂ ਦੁਪਟ੍ਟਂ। ਵਿਪਰੀਤਂ ਅਸਪ੍ਪਾਯਂ। ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਜਿਣ੍ਣਂ ਅਸਪ੍ਪਾਯਮੇਵ। ਅਗ੍ਗਲਾਦਿਦਾਨੇ ਹਿਸ੍ਸ ਤਂ ਪਲਿਬੋਧਕਰਂ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਦੁਕੂਲਾਦਿਭੇਦਂ ਲੋਭਨੀਯਚੀਵਰਂ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਹਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਏਕਕਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਨ੍ਤਰਾਯਕਰਂ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਕਰਂ ਵਾਪਿ ਹੋਤਿ। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਨ ਯਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਦਿਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਯਞ੍ਚਸ੍ਸ ਸੇਵਮਾਨਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਸਪ੍ਪਾਯਂ। ਵਿਪਰੀਤਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ । ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਾਯਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਵਿਜਹਨਵਸੇਨੇਵ ਚ ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨੇਵ ਪਨ ਚੀਵਰਪਾਰੁਪਨਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਅਚੇਤਨਂ, ਕਾਯੋਪਿ ਅਚੇਤਨੋ। ਚੀਵਰਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ‘‘ਮਯਾ ਕਾਯੋ ਪਾਰੁਤੋ’’ਤਿ। ਕਾਯੋਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ‘‘ਅਹਂ ਚੀਵਰੇਨ ਪਾਰੁਤੋ’’ਤਿ, ਧਾਤੁਯੋਵ ਧਾਤੁਸਮੂਹਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ ਪਟਪਿਲੋਤਿਕਾਯ ਪੋਤ੍ਥਕਰੂਪਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੇ ਵਿਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਵ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਚੀਵਰਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਸੁਨ੍ਦਰਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ। ਨਾਗਵਮ੍ਮਿਕਚੇਤਿਯਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਹਿ ਕੇਚਿ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਧੂਮਵਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਗੂਥਮੁਤ੍ਤਕਦ੍ਦਮਦਣ੍ਡਸਤ੍ਥਪ੍ਪਹਾਰਾਦੀਹਿ ਅਸਕ੍ਕਾਰਂ, ਨ ਤੇ ਨਾਗਵਮ੍ਮਿਕਰੁਕ੍ਖਾਦਯੋ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਵਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਨੇਵ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਚੀਵਰਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਸੁਨ੍ਦਰਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਵਸੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਤ੍ਤਧਾਰਣੇਪਿ ਪਤ੍ਤਂ ਸਹਸਾਵ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਪਤ੍ਤਗਹਣਪਚ੍ਚਯਾ ਪਟਿਲਭਿਤਬ੍ਬਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਸਾਤ੍ਥਕਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਕਿਸਦੁਬ੍ਬਲਸਰੀਰਸ੍ਸ ਪਨ ਗਰੁ ਪਤ੍ਤੋ ਅਸਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਚਤੁਪਞ੍ਚਗਣ੍ਠਿਕਾਹਤੋ ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਨੀਯੋ ਅਸਪ੍ਪਾਯੋਵ। ਦੁਦ੍ਧੋਤਪਤ੍ਤੋ ਹਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਂ ਧੋਵਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਚਸ੍ਸ ਪਲਿਬੋਧੋ ਹੋਤਿ। ਮਣਿਵਣ੍ਣਪਤ੍ਤੋ ਪਨ ਲੋਭਨੀਯੋ ਚੀਵਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਸਪ੍ਪਾਯੋ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧੋ ਪਨ ਯਞ੍ਚਸ੍ਸ ਸੇਵਮਾਨਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਏਕਨ੍ਤਅਸਪ੍ਪਾਯੋਵ। ਵਿਪਰੀਤੋ ਸਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਾਯਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਵਿਜਹਨਵਸੇਨੇਵ ਚ ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨੇਵ ਪਨ ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤੋਪਿ ਅਚੇਤਨੋ, ਹਤ੍ਥਾਪਿ ਅਚੇਤਨਾ। ਪਤ੍ਤੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ‘‘ਅਹਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਗਹਿਤੋ’’ਤਿ। ਹਤ੍ਥਾਪਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ‘‘ਪਤ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹੇਹਿ

ਗਹਿਤੋ’’ਤਿ। ਧਾਤੁਯੋਵ ਧਾਤੁਸਮੂਹਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਅਗ੍ਗਿਵਣ੍ਣਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੇ ਵਿਯਾਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਪਿਚ ਯਥਾ ਛਿਨ੍ਨਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਵਣਮੁਖੇਹਿ ਪਗ੍ਘਰਿਤਪੁਬ੍ਬਲੋਹਿਤਕਿਮਿਕੁਲੇ ਨੀਲਮਕ੍ਖਿਕਸਮ੍ਪਰਿਕਿਣ੍ਣੇ ਅਨਾਥਸਾਲਾਯਂ ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਅਨਾਥਮਨੁਸ੍ਸੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਯਾਲੁਕਾ ਪੁਰਿਸਾ ਤੇਸਂ ਵਣਪਟ੍ਟਚੋਲ਼ਕਾਨਿ ਚੇਵ ਕਪਾਲਾਦੀਹਿ ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਉਪਨਾਮੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚੋਲ਼ਕਾਨਿਪਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਸਣ੍ਹਾਨਿ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਥੂਲਾਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਭੇਸਜ੍ਜਕਪਾਲਕਾਨਿਪਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਸੁਸਣ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਦੁਸ੍ਸਣ੍ਠਾਨਾਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਸੁਮਨਾ ਵਾ ਦੁਮ੍ਮਨਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵਣਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਚੋਲ਼ਕੇਨ ਭੇਸਜ੍ਜਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਪਾਲਕੇਨ ਤੇਸਮਤ੍ਥੋ, ਏਵਮੇਵ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਣਚੋਲ਼ਕਂ ਵਿਯ ਚੀਵਰਂ, ਭੇਸਜ੍ਜਕਪਾਲਕਂ ਵਿਯ ਪਤ੍ਤਂ, ਕਪਾਲੇ ਭੇਸਜ੍ਜਮਿਵ ਚ ਪਤ੍ਤੇ ਲਦ੍ਧਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਿ। ਅਯਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਾਰਣੇ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਉਤ੍ਤਮਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਸਿਤਾਦੀਸੁ **ਅਸਿਤੇ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭੋਜਨੇ। **ਪੀਤੇ**ਤਿ ਯਾਗੁਆਦਿਪਾਨੇ। **ਖਾਯਿਤੇ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਖਜ੍ਜਕਾਦਿਖਾਦਨੇ। **ਸਾਯਿਤੇ**ਤਿ ਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦਿਸਾਯਨੇ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਨੇਵ ਦਵਾਯਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਵਿਧੋਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥੋ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਾਤ੍ਥਕਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਲੂਖਪਣੀਤਤਿਤ੍ਤਮਧੁਰਾਦੀਸੁ ਪਨ ਯੇਨ ਭੋਜਨੇਨ ਯਸ੍ਸ ਅਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਸਪ੍ਪਾਯਂ। ਯਂ ਪਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ, ਯਞ੍ਚਸ੍ਸ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਏਕਨ੍ਤਅਸਪ੍ਪਾਯਮੇਵ। ਵਿਪਰੀਤਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ। ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਾਯਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਵਿਜਹਨਵਸੇਨੇਵ ਚ ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਭੁਞ੍ਜਕੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰਵਸੇਨੇਵ ਪਨ ਪਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨੇਵ ਹਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਓਤਾਰਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨੇਵ ਆਲੋਪਕਰਣਂ ਆਲੋਪਉਦ੍ਧਰਣਂ ਮੁਖਵਿਵਰਣਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ਨ ਕੋਚਿ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਯ ਯਨ੍ਤਕੇਨ ਚ ਹਨੁਕਟ੍ਠੀਨਿ ਵਿਵਰਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨੇਵ ਆਲੋਪਸ੍ਸ ਮੁਖੇ ਠਪਨਂ, ਉਪਰਿਦਨ੍ਤਾਨਂ ਮੁਸਲਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਂ, ਹੇਟ੍ਠਾਦਨ੍ਤਾਨਂ ਉਦੁਕ੍ਖਲਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਂ, ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਹਤ੍ਥਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ।

ਇਤਿ ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਜਿਵ੍ਹਾਯ ਤਨੁਕਖੇਲ਼ੋ ਮੂਲਜਿਵ੍ਹਾਯ ਬਹਲਖੇਲ਼ੋ ਮਕ੍ਖੇਤਿ। ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾਦਨ੍ਤਉਦੁਕ੍ਖਲੇ ਜਿਵ੍ਹਾਹਤ੍ਥਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਂ ਖੇਲ਼ਉਦਕਤੇਮਿਤਂ ਉਪਰਿਦਨ੍ਤਮੁਸਲਸਞ੍ਚੁਣ੍ਣਿਤਂ ਕੋਚਿ ਕਟਚ੍ਛੁਨਾ ਵਾ ਦਬ੍ਬਿਯਾ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਪਵੇਸੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਾਯੋਧਾਤੁਯਾਵ ਪਵਿਸਤਿ। ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਕੋਚਿ ਪਲਾਲਸਨ੍ਥਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਾਯੋਧਾਤੁਵਸੇਨੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਠਿਤਂ ਠਿਤਂ ਕੋਚਿ ਉਦ੍ਧਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਚਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਜੋਧਾਤੁਯਾਵ ਪਚ੍ਚਤਿ। ਪਕ੍ਕਂ ਪਕ੍ਕਂ ਕੋਚਿ ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਵਾ ਯਟ੍ਠਿਯਾ ਵਾ ਬਹਿ ਨੀਹਾਰਕੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਾਯੋਧਾਤੁਯੇਵ ਨੀਹਰਤਿ।

ਇਤਿ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਅਤਿਹਰਤਿ ਚ ਵੀਤਿਹਰਤਿ ਚ ਧਾਰੇਤਿ ਚ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ ਚ ਸਞ੍ਚੁਣ੍ਣੇਤਿ ਵਿਸੋਸੇਤਿ ਚ ਨੀਹਰਤਿ ਚ। ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਧਾਰੇਤਿ ਚ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ ਚ ਸਞ੍ਚੁਣ੍ਣੇਤਿ ਚ ਵਿਸੋਸੇਤਿ ਚ। ਆਪੋਧਾਤੁ ਸਿਨੇਹੇਤਿ ਚ ਅਲ੍ਲਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਪਾਲੇਤਿ। ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਟ੍ਠਂ ਪਰਿਪਾਚੇਤਿ। ਆਕਾਸਧਾਤੁ ਅਞ੍ਜਸੋ ਹੋਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਾਪਯੋਗਮਨ੍ਵਾਯ ਆਭੁਜਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਪਿਚ ਗਮਨਤੋ ਪਰਿਯੇਸਨਤੋ ਪਰਿਭੋਗਤੋ ਆਸਯਤੋ ਨਿਧਾਨਤੋ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਤੋ ਪਰਿਪਕ੍ਕਤੋ ਫਲਤੋ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਤੋ ਸਮ੍ਮਕ੍ਖਣਤੋਤਿ ਏਵਂ ਦਸਵਿਧਪਟਿਕੂਲਭਾਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਤੋਪੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਪਨੇਤ੍ਥ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਆਹਾਰਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞਾਨਿਦ੍ਦੇਸਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਕਮ੍ਮੇਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰਸ੍ਸ ਚ ਪਸ੍ਸਾਵਸ੍ਸ ਚ ਕਰਣੇ। ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਕਲਸਰੀਰਤੋ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਭਮਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਏਕਗ੍ਗਂ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਰੋਗਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਾਤ੍ਥਕਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਅਯਸੋ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤਿ। ਪਤਿਰੂਪੇ ਠਾਨੇ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਾਯਂ। ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਪ੍ਪਾਯਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਵਿਜਹਨਵਸੇਨੇਵ ਚ ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰੇਨੇਵ ਪਨ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਪਕ੍ਕੇ ਗਣ੍ਡੇ ਗਣ੍ਡਭੇਦੇਨ ਪੁਬ੍ਬਲੋਹਿਤਂ ਅਕਾਮਤਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਅਤਿਭਰਿਤਾ ਉਦਕਭਾਜਨਾ ਉਦਕਂ ਅਕਾਮਤਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਏਵਂ ਪਕ੍ਕਾਸਯਮੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥੀਸੁ ਸਨ੍ਨਿਚਿਤਾ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਾ ਵਾਯੁਵੇਗਸਮੁਪ੍ਪੀਲ਼ਿਤਾ ਅਕਾਮਤਾਯਪਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪਨਾਯਂ ਏਵਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵੋ ਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਰਸ੍ਸ। ਕੇਵਲਂ ਸਰੀਰਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੋਵ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? ਯਥਾ ਉਦਕਤੁਮ੍ਬਤੋ ਪੁਰਾਣਉਦਕਂ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨੇਵ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਰੇਸਂ। ਕੇਵਲਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਵਂਪਵਤ੍ਤਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਗਤਾਦੀਸੁ **ਗਤੇ**ਤਿ ਗਮਨੇ। **ਠਿਤੇ**ਤਿ ਠਾਨੇ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ। **ਸੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਯਨੇ। **ਜਾਗਰਿਤੇ**ਤਿ ਜਾਗਰਣੇ। **ਭਾਸਿਤੇ**ਤਿ ਕਥਨੇ। **ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇ**ਤਿ ਅਕਥਨੇ। ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਠਿਤੋ ਵਾ ਠਿਤੋਮ੍ਹੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਮ੍ਹੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਸਯਾਨੋ ਵਾ ਸਯਾਨੋਮ੍ਹੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਠਾਨੇ ਅਦ੍ਧਾਨਇਰਿਯਾਪਥਾ ਕਥਿਤਾ। ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਆਲੋਕਿਤੇ ਵਿਲੋਕਿਤੇ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤੇ ਪਸਾਰਿਤੇ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਜ੍ਝਿਮਾ। ''ਗਤੇ ਠਿਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਸੁਤ੍ਤੇ ਜਾਗਰਿਤੇ''ਤਿ ਇਧ ਪਨ ਖੁਦ੍ਦਕਚੁਣ੍ਣਿਕਇਰਿਯਾਪਥਾ ਕਥਿਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇਸੁਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰਿਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਿਪਿਟਕਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨਾਹ – ਯੋ ਚਿਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾ ਚਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਠਿਤੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ ''ਚਙ੍ਕਮਨਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥੇਵ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ, ਅਯਂ **ਗਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ** ਨਾਮ। ਯੋ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਹਂ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਚਿਰਂ ਠਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ ''ਠਿਤਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥੇਵ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ, ਅਯਂ **ਠਿਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ** ਨਾਮ। ਯੋ ਸਜ੍ਝਾਯਾਦਿਕਰਣਵਸੇਨੇਵ ਚਿਰਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ ''ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥੇਵ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ, ਅਯਂ **ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ** ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਨਿਪਨ੍ਨਕੋ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ ''ਸਯਨਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥੇਵ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ, ਅਯਂ **ਸੁਤ੍ਤੇ ਜਾਗਰਿਤੇ ਚ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ** ਨਾਮ। ਕਿਰਿਯਮਯਚਿਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ, ਪਵਤ੍ਤਂ ਜਾਗਰਿਤਂ ਨਾਮਾਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਭਾਸਮਾਨੋ ''ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਓਟ੍ਠੇ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਦਨ੍ਤੇ ਚ ਜਿਵ੍ਹਞ੍ਚ ਤਾਲੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਪਯੋਗਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਜਾਯਤੀ''ਤਿ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਭਾਸਤਿ, ਚਿਰਂ ਵਾ ਪਨ ਕਾਲਂ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ ''ਭਾਸਿਤਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥੇਵ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ, ਅਯਂ **ਭਾਸਿਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ** ਨਾਮ। ਯੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਚਿਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਮਨਸਿਕਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ ''ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥੇਵ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ, ਉਪਾਦਾਰੂਪਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ **ਭਾਸਤਿ** ਨਾਮ, ਅਸਤਿ **ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵਤਿ** ਨਾਮਾ''ਤਿ, ਅਯਂ **ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ** ਨਾਮਾਤਿ।

ਤਯਿਦਂ ਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਸਮ੍ਮੋਹਧੁਰਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤੇ** ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇ** ਪਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਏਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰਿਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀਤਿ ਚ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਸਤਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਸੇਨਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਵਿਭਙ੍ਗਪ੍ਪਕਰਣੇ ਪਨ, ‘‘ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੨੩) ਏਵਮੇਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨੇਵ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਕਾਯੇ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਯੇ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਧ **ਸਮੁਦਯਵਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸੇਵ ਸਮੁਦਯੋ ਚ ਵਯੋ ਚ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵ।

ਇਧ ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੰ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚੰ, ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚੰ, ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚੰ। ਏਵੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਉਸ੍ਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਇਦਮੇਕਸ੍ਸ ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਸੇਨ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਟਿਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੦. ਏਵੰ ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਵਸੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਟਿਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤੁੰ **ਪੁਨ ਚਪਰ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਮਮੇਵ ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਭਤੋਮੁਖਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਉਪਰਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਮੁਖੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾ। **ਨਾਨਾਵਿਹਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਸ੍ਸ।

ਇਦੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਓਪਮ੍ਮਸੰਸਨ੍ਦਨੰ – ਉਭਤੋਮੁਖਾ ਪੁਤੋਲ਼ਿ ਵਿਯ ਹਿ ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕੋ ਕਾਯੋ, ਤਤ੍ਥ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨਾਨਾਵਿਧਧਞ੍ਞੰ ਵਿਯ ਕੇਸਾਦਯੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਕਾਰਾ, ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਯੋਗਾਵਚਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਪੁਤੋਲ਼ਿੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਨਾਨਾਵਿਧਧਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਾਕਟਕਾਲੋ ਵਿਯ ਯੋਗਿਨੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਭੂਤਾਕਾਰੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਕੇਸਾਦਿਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਕਾਯੇ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਯੇ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ, ਇਤੋ ਪਰੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਇਧ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਕਾਰਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਯੋਜਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸੇਸੰ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਪਟਿਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧. ਏਵੰ ਪਟਿਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤੁੰ **ਪੁਨ ਚਪਰ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਓਪਮ੍ਮਸੰਸਨ੍ਦਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਗੋਘਾਤਕੋ ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਭਤ੍ਤਵੇਤਨਭਤੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਗਾਵਿੰ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਦਿਸਾ ਗਤਾਨੰ ਮਹਾਪਥਾਨੰ ਵੇਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਚਤੁਮਹਾਪਥੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਸ੍ਸ, ਏਵਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਇਰਿਯਾਪਥਾਨੰ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾਠਿਤੰ, ਯਥਾਠਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਯਥਾਪਣਿਹਿਤੰ ਕਾਯੰ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਕਾਯੇ ਪਥਵੀਧਾਤੁ...ਪੇ॰... ਵਾਯੋਧਾਤੂ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ।

ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾ ਗੋਘਾਤਕਸ੍ਸ ਗਾਵਿਂ ਪੋਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਘਾਤਨਂ ਆਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਧੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਧਿਤਂ ਮਤਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤਾਵਦੇਵ ਗਾਵੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾ ਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਯਾਵ ਨਂ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਬੀਲਸੋ ਨ ਵਿਭਜਤਿ। ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨ ਗਾਵੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਮਂਸਸਞ੍ਞਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ''ਅਹਂ ਗਾਵਿਂ ਵਿਕ੍ਕਿਣਾਮਿ, ਇਮੇ ਗਾਵਿਂ ਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖ੍ਵਸ੍ਸ ''ਅਹਂ ਮਂਸਂ ਵਿਕ੍ਕਿਣਾਮਿ, ਇਮੇ ਮਂਸਂ ਹਰਨ੍ਤਿ''ਚ੍ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਇਮਸ੍ਸਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਗਿਹਿਭੂਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤਾਵਦੇਵ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿ ਵਾ ਸਞ੍ਞਾ ਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਯਾਵ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯਂ ਯਥਾਠਿਤਂ ਯਥਾਪਣਿਹਿਤਂ ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਤੁਸੋ ਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। ਧਾਤੁਸੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਧਾਤੁਵਸੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਇਮਮੇਵ ਕਾਯਂ ਯਥਾਠਿਤਂ ਯਥਾਪਣਿਹਿਤਂ ਧਾਤੁਸੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯੇ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਆਪੋਧਾਤੁ ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਵਾਯੋਧਾਤੂਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਕ੍ਖੋ ਗੋਘਾਤਕੋ ਵਾ…ਪੇ… ਵਾਯੋਧਾਤੂ''ਤਿ।

ਗੋਘਾਤਕੋ ਵਿਯ ਹਿ ਯੋਗੀ, ਗਾਵੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ, ਚਤੁਮਹਾਪਥੋ ਵਿਯ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥੋ, ਬੀਲਸੋ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਭਾਵੋ ਵਿਯ ਧਾਤੁਸੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲਿਵਣ੍ਣਨਾ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਕਥਾ ਪਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਧਾਤੁਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਕਾਯੇ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਯੇ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਇਧ ਚਤੁਧਾਤੁਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਵਸਿਵਥਿਕਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੨. ਏਵਂ ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਵਹਿ ਸਿਵਥਿਕਪਬ੍ਬੇਹਿ ਵਿਭਜਿਤੁਂ, **ਪੁਨ ਚਪਰ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ**ਾਤਿ ਯਥਾ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ। **ਸਰੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਤਸਰੀਰਂ। **ਸਿਵਥਿਕਾਯ ਛਡ੍ਡਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਸਾਨੇ ਅਪਵਿਦ੍ਧਂ। ਏਕਾਹਂ ਮਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਏਕਾਹਮਤਂ**। ਦ੍ਵੀਹਂ ਮਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਦ੍ਵੀਹਮਤਂ**। ਤੀਹਂ ਮਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਤੀਹਮਤਂ**। ਭਸ੍ਤਾ ਵਿਯ ਵਾਯੁਨਾ ਉਦ੍ਧਂ ਜੀਵਿਤਪਰਿਯਾਦਾਨਾ ਯਥਾਨੁਕ੍ਕਮਂ ਸਮੁਗ੍ਗਤੇਨ ਸੂਨਭਾਵੇਨ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਤ੍ਤਾ **ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਂ**। ਵਿਨੀਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਿਪਰਿਭਿਨ੍ਨਵਣ੍ਣਂ। ਵਿਨੀਲਮੇਵ **ਵਿਨੀਲਕਂ**। ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਤ੍ਤਾ ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਵਿਨੀਲਨ੍ਤਿ **ਵਿਨੀਲਕਂ**। ਮਂਸੁਸ੍ਸਦਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਸਨ੍ਨਿਚਯਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸੇਤਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਚ ਨੀਲਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਨੀਲਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਨੀਲਸਾਟਕਪਾਰੁਤਸ੍ਸੇਵ ਛਵਸਰੀਰਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਪਰਿਭਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਨਵਹਿ ਵਾ ਵਣਮੁਖੇਹਿ ਵਿਸਨ੍ਦਮਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਂ ਵਿਪੁਬ੍ਬਂ। ਵਿਪੁਬ੍ਬਮੇਵ **ਵਿਪੁਬ੍ਬਕਂ**, ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਤ੍ਤਾ ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਵਿਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਵਿਪੁਬ੍ਬਕਂ**। ਵਿਪੁਬ੍ਬਕਂ ਜਾਤਂ ਤਥਾਭਾਵਂ ਗਤਨ੍ਤਿ **ਵਿਪੁਬ੍ਬਕਜਾਤਂ**।

ਸੋ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯਨ੍ਤਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਂ ਤੇਨ ਕਾਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਞਾਣੇਨ ਉਪਸਂਹਰਤਿ ਉਪਨੇਤਿ। ਕਥਂ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਕਾਯੋ ਏਵਂਧਮ੍ਮੋ ਏਵਂਭਾਵੀ ਏਵਂਅਨਤੀਤੋਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਆਯੁ, ਉਸ੍ਮਾ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਠਾਨਗਮਨਾਦਿਖਮੋ ਹੋਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਵਿਗਮਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਏਵਂਧਮ੍ਮੋ ਏਵਂਪੂਤਿਕਸਭਾਵੋਯੇਵ, **ਏਵਂਭਾਵੀ** ਏਵਂਉਦ੍ਧੁਮਾਤਾਦਿਭੇਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, **ਏਵਂਅਨਤੀਤੋ** ਏਵਂਉਦ੍ਧੁਮਾਤਾਦਿਭਾਵਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਤਿ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੁੰ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਾਦਿਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਕਾਯੇ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਯੇ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ।

ਖਜ੍ਜਮਾਨਨ੍ਤਿ ਉਦਰਾਦੀਸੁ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਉਦਰਮੰਸਓਟ੍ਠਮੰਸਅਕ੍ਖਿਕੂਟਾਦੀਨਿ ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਯਮਾਨੰ। **ਸਮੰਸਲੋਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਸਾਵਸੇਸਮੰਸਲੋਹਿਤਯੁਤ੍ਤੰ। **ਨਿਮੰਸਲੋਹਿਤਮਕ੍ਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੰਸੇ ਖੀਣੇਪਿ ਲੋਹਿਤੰ ਨ ਸੁਸ੍ਸਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਨਿਮੰਸਲੋਹਿਤਮਕ੍ਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ। **ਹਤ੍ਥਟ੍ਠਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਭੇਦਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥਟ੍ਠਿਕੰ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੰ। **ਪਾਦਟ੍ਠਿਕਾਦੀਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਤੇਰੋਵਸ੍ਸਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸੰਵਚ੍ਛਰਾਨਿ। **ਪੂਤੀਨੀ**ਤਿ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਠਿਤਾਨਿ ਵਾਤਾਤਪਵੁਟ੍ਠਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਤੇਰੋਵਸ੍ਸਿਕਾਨੇਵ ਪੂਤੀਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਭੂਮਿਗਤਾਨਿ ਪਨ ਚਿਰਤਰੰ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। **ਚੁਣ੍ਣਕਜਾਤਾਨੀ**ਤਿ ਚੁਣ੍ਣੰ ਚੁਣ੍ਣੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੋ ਇਮਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਖਜ੍ਜਮਾਨਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੁੰ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਖਜ੍ਜਮਾਨਾਦਿਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਯਾਵ ਚੁਣ੍ਣਕਭਾਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਕਾਯੇ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਯੇ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ।

ਇਧ ਪਨ ਠਤ੍ਵਾ ਨਵਸਿਵਥਿਕਾ ਸਮੋਧਾਨੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਏਕਾਹਮਤੰ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਏਕਾ, ''ਕਾਕੇਹਿ ਵਾ ਖਜ੍ਜਮਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਏਕਾ, ''ਅਟ੍ਠਿਕਸਙ੍ਖਲਿਕੰ ਸਮੰਸਲੋਹਿਤੰ ਨ੍ਹਾਰੁਸਮ੍ਬਨ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਾ, ''ਨਿਮੰਸਲੋਹਿਤਮਕ੍ਖਿਤੰ ਨ੍ਹਾਰੁਸਮ੍ਬਨ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਾ, ''ਅਪਗਤਮੰਸਲੋਹਿਤੰ ਨ੍ਹਾਰੁਸਮ੍ਬਨ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਾ, ''ਅਟ੍ਠਿਕਾਨਿ ਅਪਗਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਕਾ ਏਕਾ, ''ਅਟ੍ਠਿਕਾਨਿ ਸੇਤਾਨਿ ਸਙ੍ਖਵਣ੍ਣਪਟਿਭਾਗਾਨੀ''ਤਿ ਏਕਾ, ''ਪੁਞ੍ਜਕਿਤਾਨਿ ਤੇਰੋਵਸ੍ਸਿਕਾਨੀ''ਤਿ ਏਕਾ, ''ਪੂਤੀਨਿ ਚੁਣ੍ਣਕਜਾਤਾਨੀ''ਤਿ ਏਕਾ।

ਏਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਇਦੰ ਨਵਸਿਵਥਿਕਾ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਨਵਸਿਵਥਿਕਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੰ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚੰ, ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚੰ, ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਜਾਨਨੋ ਸਮੁਦਯਪਜਹਨੋ ਨਿਰੋਧਾਰਮ੍ਮਣੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚੰ। ਏਵੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨੇਵ ਉਸ੍ਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਇਦੰ ਨਵਸਿਵਥਿਕਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖਨ੍ਤਿ।

ਨਵਸਿਵਥਿਕਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਆਨਾਪਾਨਪਬ੍ਬੰ ਇਰਿਯਾਪਥਪਬ੍ਬੰ ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪਬ੍ਬੰ ਪਟਿਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਪਬ੍ਬੰ ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰਪਬ੍ਬੰ ਨਵਸਿਵਥਿਕਪਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਚੁਦ੍ਦਸਪਬ੍ਬਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਆਨਾਪਾਨਪਬ੍ਬੰ ਪਟਿਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਪਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨੇਵ ਦ੍ਵੇ ਅਪ੍ਪਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਸਿਵਥਿਕਾਨੰ ਪਨ ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੇਸਾਨਿ ਦ੍ਵਾਦਸਾਪਿ ਉਪਚਾਰਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੇਵਾਤਿ।

ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੩. ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਚੁਦ੍ਦਸਵਿਧੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਵਵਿਧੇਨ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਕਥੇਤੁੰ **ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖੰ ਵੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕੰ ਵਾ ਚੇਤਸਿਕੰ ਵਾ ਸੁਖੰ ਵੇਦਨੰ ਵੇਦਯਮਾਨੋ ''ਅਹੰ ਸੁਖੰ ਵੇਦਨੰ ਵੇਦਯਾਮੀ''ਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਮੰ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਾਪਿ ਦਾਰਕਾ ਥਞ੍ਞਪਿਵਨਾਦਿਕਾਲੇ ਸੁਖੰ ਵੇਦਯਮਾਨਾ ''ਸੁਖੰ

ਵੇਦਯਾਮਾ''ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਨੇਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਜਾਨਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਰੂਪਂ ਜਾਨਨਂ ਹਿ ਸਤ੍ਤੂਪਲਦ੍ਧਿਂ ਨ ਜਹਤਿ, ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਨ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤਿ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਜਾਨਨਂ ਸਤ੍ਤੂਪਲਦ੍ਧਿਂ ਜਹਤਿ , ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤਿ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਚੇਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾ ਚ ਹੋਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ''ਕੋ ਵੇਦਯਤਿ, ਕਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾ, ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਵੇਦਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਪਜਾਨਵੇਦਿਯਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਵੇਦਯਤੀ**ਤਿ ਨ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਵੇਦਯਤਿ। **ਕਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਵੇਦਨਾ। **ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਆਰਮ੍ਮਣਾਵ ਪਨਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਸ ਏਵਂ ਪਜਾਨਾਤਿ – ''ਤਂ ਤਂ ਸੁਖਾਦੀਨਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਦਨਾਵ ਵੇਦਯਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਵੇਦਨਾਪਵਤ੍ਤਿਂ ਉਪਾਦਾਯ 'ਅਹਂ ਵੇਦਯਾਮੀ'ਤਿ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਵ ਵਤ੍ਥੁਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਦਨਾਵ ਵੇਦਯਤੀਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਏਸ ''ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਾਮੀ''ਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਚਿਤ੍ਤਲਪਬ੍ਬਤੇ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਥੇਰੋ ਵਿਯ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਅਫਾਸੁਕਕਾਲੇ ਬਲਵਵੇਦਨਾਯ ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਅਪਰਾਪਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਮੇਕੋ ਦਹਰੋ ਆਹ ''ਕਤਰਂ ਵੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਠਾਨਂ ਰੁਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ਆਵੁਸੋ, ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਰੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਤ੍ਥੁਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਦਨਾਵ ਵੇਦਯਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਜਾਨਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਮਿ ਆਵੁਸੋਤਿ। ਅਧਿਵਾਸਨਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਥੇਰੋ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ। ਤਤੋ ਵਾਤੋ ਯਾਵ ਹਦਯਾ ਫਾਲੇਸਿ, ਮਞ੍ਚਕੇ ਅਨ੍ਤਾਨਿ ਰਾਸਿਕਤਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਥੇਰੋ ਦਹਰਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਸਿ ''ਵਟ੍ਟਤਾਵੁਸੋ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਧਿਵਾਸਨਾ''ਤਿ। ਦਹਰੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਥੇਰੋ ਵੀਰਿਯਸਮਤਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸਮਸੀਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ।

ਯਥਾ ਚ ਸੁਖਂ, ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਖਂ...ਪੇ॰... ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਮਾਨੋ ''ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਾਮੀ''ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਕਥੇਸਿ। ਦੁਵਿਧਞ੍ਹਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ। ਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਅਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੋਤਿਪਿ ਏਤਦੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਖੇਪਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵਾ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ।

ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਕਥੇਤਿ। ਤਿਵਿਧੋ ਹਿ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਫਸ੍ਸਵਸੇਨ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨਾਤਿ। ਕਥਂ? ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਹਿ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਪਠਮਾਭਿਨਿਪਾਤੋ ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਫੁਸਨ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਫਸ੍ਸੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੀ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਵੇਦਨਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਫਸ੍ਸੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ, ਸੋਪਿ ''ਨ ਕੇਵਲਂ ਫਸ੍ਸੋਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਦੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨਾ ਵੇਦਨਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਞ੍ਜਾਨਨਮਾਨਾ ਸਞ੍ਞਾਪਿ, ਚੇਤਯਮਾਨਾ ਚੇਤਨਾਪਿ, ਵਿਜਾਨਨਮਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕੇਯੇਵ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ। ਸੋ ''ਨ ਕੇਵਲਂ ਵੇਦਨਾਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਦੇਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਫੁਸਮਾਨੋ ਫਸ੍ਸੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਞ੍ਜਾਨਨਮਾਨਾ ਸਞ੍ਞਾਪਿ, ਚੇਤਯਮਾਨਾ ਚੇਤਨਾਪਿ, ਵਿਜਾਨਨਮਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕੇਯੇਵ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ''ਨ ਕੇਵਲਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਦੇਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਫੁਸਮਾਨੋ ਫਸ੍ਸੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਨੁਭਵਮਾਨਾ ਵੇਦਨਾਪਿ, ਸਞ੍ਜਾਨਨਮਾਨਾ ਸਞ੍ਞਾਪਿ, ਚੇਤਯਮਾਨਾ ਚੇਤਨਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕੇਯੇਵ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਸੋ ''ਇਮੇ ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਿਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ''ਤਿ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ''ਵਤ੍ਥੁਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ''ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ ਕਰਜਕਾਯੋ, ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਇਦਞ੍ਚ ਮੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਏਤ੍ਥ ਸਿਤਂ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਬਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੪,੨੩੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੫੨)। ਸੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਭੂਤਾਨਿ ਚੇਵ ਉਪਾਦਾਰੂਪਾਨਿ ਚ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ''ਵਤ੍ਥੁ ਰੂਪਂ, ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕਾ ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਰੂਪਂ ਚੇਤ੍ਥ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ,

ਨਾਮਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰੂਪਿਨੋ ਖਨ੍ਧਾਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਨਾਮਰੂਪਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ ਹਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨਾਮਰੂਪਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਸੋ ‘‘ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਕਿਂ ਹੇਤੁਕਾ’’ਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਹੇਤੁਕਾ’’ਤਿ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਤੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਚੇਵ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਇਦਂ, ਅਞ੍ਞੋ ਸਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੁਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਰਪੁਞ੍ਜਮਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਨਾਮਰੂਪਵਸੇਨ ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ‘‘ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ।

ਸੋ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਅਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਪਟਿਵੇਧਂ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਤਥਾਰੂਪੇ ਦਿਵਸੇ ਉਤੁਸਪ੍ਪਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲਸਪ੍ਪਾਯ ਭੋਜਨਸਪ੍ਪਾਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸਪ੍ਪਾਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਏਵਂ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਜਨਾਨਂ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥਿਤਂ ਹੋਤਿ।

ਇਧ ਪਨ ਭਗਵਾ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਕਥੇਸਿ। ਫਸ੍ਸਵਸੇਨ ਵਾ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਵਸੇਨ ਵਾ ਕਥੀਯਮਾਨਂ ਨ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ, ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ। ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਪਨ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵੇਦਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਾਕਟਤਾਯ। ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਨਞ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਾਕਟਾ। ਯਦਾ ਸੁਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਖੋਭੇਨ੍ਤਂ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਂ ਫਰਮਾਨਂ ਅਭਿਸਨ੍ਦਯਮਾਨਂ ਸਤਧੋਤਂ ਸਪ੍ਪਿਂ ਖਾਦਾਪਯਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਸਤਪਾਕਤੇਲਂ ਮਕ੍ਖਯਮਾਨਂ ਵਿਯ ਘਟਸਹਸ੍ਸੇਨ ਪਰਿਲ਼ਾਹਂ ਨਿਬ੍ਬਾਪਯਮਾਨਂ ਵਿਯ ‘‘ਅਹੋ ਸੁਖਂ ਅਹੋ ਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰਯਮਾਨਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਦਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਖੋਭੇਨ੍ਤਂ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਂ ਫਰਮਾਨਂ ਅਭਿਸਨ੍ਦਯਮਾਨਂ ਤਤ੍ਤਫਾਲਂ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਵਿਲੀਨਤਮ੍ਬਲੋਹੇਨ ਆਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਸੁਕ੍ਖਤਿਣਵਨਪ੍ਪਤਿਮ੍ਹਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਦਾਰੁਉਕ੍ਕਾਕਲਾਪਂ ਖਿਪਮਾਨਂ ਵਿਯ ‘‘ਅਹੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਹੋ ਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਲਾਪਯਮਾਨਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਇਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ।

ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਪਨ ਦੁਦ੍ਦੀਪਨਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰਾਵ ਅਵਿਭੂਤਾ। ਸਾ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਅਪਗਮੇ ਸਾਤਾਸਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾਕਾਰਭੂਤਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾਤਿ ਨਯਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? ਯਥਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣਂ ਆਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਲਾਤਸ੍ਸ ਮਿਗਸ੍ਸ ਅਨੁਪਥਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣਸ੍ਸ ਓਰਭਾਗੇਪਿ ਪਰਭਾਗੇਪਿ ਪਦਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ‘‘ਇਤੋ ਆਰੁਲ਼੍ਹੋ, ਇਤੋ ਓਰੁਲ਼੍ਹੋ, ਮਜ੍ਝੇ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੇ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਸੇਨ ਗਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਨਯਤੋ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਆਰੁਲ਼੍ਹਟ੍ਠਾਨੇ ਪਦਂ ਵਿਯ ਹਿ ਸੁਖਵੇਦਨਾਯ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ। ਓਰੁਲ਼੍ਹਟ੍ਠਾਨੇ ਪਦਂ ਵਿਯ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਯ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ। ‘‘ਇਤੋ ਆਰੁਯ੍ਹ ਇਤੋ ਓਰੁਯ੍ਹ ਮਜ੍ਝੇ ਏਵਂ ਗਤੋ’’ਤਿ ਨਯਤੋ ਗਹਣਂ ਵਿਯ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਅਪਗਮੇ ਸਾਤਾਸਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾਕਾਰਭੂਤਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾਤਿ ਨਯਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਪਠਮਂ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾਵ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਇਧੇਵ ਏਵਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਚੂਲ਼ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯੇ, ਮਹਾਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯੇ, ਚੂਲ਼ਵੇਦਲ੍ਲੇ, ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲੇ, ਰਟ੍ਠਪਾਲਸੁਤ੍ਤੇ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸੁਤ੍ਤੇ, ਧਾਤੁਵਿਭਙ੍ਗੇ, ਆਨੇਞ੍ਜਸਪ੍ਪਾਯੇ, **ਦੀਘਨਿਕਾਯਮ੍ਹਿ** ਮਹਾਨਿਦਾਨੇ, ਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹੇ, ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ, **ਸਂਯੁਤ੍ਤਮ੍ਹਿ** ਚੂਲ਼ਨਿਦਾਨਸੁਤ੍ਤੇ, ਰੁਕ੍ਖੋਪਮੇ, ਪਰਿਵੀਮਂਸਨਸੁਤ੍ਤੇ, ਸਕਲੇ ਵੇਦਨਾਸਂਯੁਤ੍ਤੇਤਿ ਏਵਂ ਅਨੇਕੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਠਮਂ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਯਥਾ ਚ ਤੇਸੁ, ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤੇ ਪਠਮਂ ਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖਂ ਵੇਦਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯਂ ਅਪਰੋਪਿ ਪਜਾਨਨਪਰਿਯਾਯੋ – **ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਾਮੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਸੁਖਵੇਦਨਾਕ੍ਖਣੇ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਮਾਨੋ ‘‘ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਾਮੀ’’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤੇਨ ਯਾ

ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੁਭੂਤਪੁਬ੍ਬਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਇਦਾਨਿ ਅਭਾਵਤੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਚ ਸੁਖਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਇਤੋ ਪਠਮਂ ਅਭਾਵਤੋ ਵੇਦਨਾ ਨਾਮ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਅਧੁਵਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ, ਇਤਿਹ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੋਤਿ।

ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

> ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ ਸਮਯੇ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਨੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਨ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਸੁਖਂਯੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ ਸਮਯੇ ਦੁਕ੍ਖਂ...ਪੇ॰... ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਨੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਨ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਞ੍ਞੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ। ਸੁਖਾਪਿ ਖੋ ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਖਯਧਮ੍ਮਾ ਵਯਧਮ੍ਮਾ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਾ। ਦੁਕ੍ਖਾਪਿ ਖੋ...ਪੇ॰... ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾਪਿ ਖੋ ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ...ਪੇ॰... ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਾ। ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਂ ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ ਸੁਤਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੁਖਾਯਪਿ ਵੇਦਨਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯਪਿ ਵੇਦਨਾਯ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾਯਪਿ ਵੇਦਨਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਂ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ, ਵਿਰਾਗਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਹੋਤਿ। 'ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ'ਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦੫)।

ਸਾਮਿਸਂ ਵਾ **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਸਾਮਿਸਾ ਸੁਖਾ** ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾਮਿਸਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਛ ਗੇਹਸਿਤਸੋਮਨਸ੍ਸਵੇਦਨਾ। **ਨਿਰਾਮਿਸਾ ਸੁਖਾ** ਨਾਮ ਛ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਿਤਸੋਮਨਸ੍ਸਵੇਦਨਾ। **ਸਾਮਿਸਾ ਦੁਕ੍ਖਾ** ਨਾਮ ਛ ਗੇਹਸਿਤਦੋਮਨਸ੍ਸਵੇਦਨਾ। **ਨਿਰਾਮਿਸਾ ਦੁਕ੍ਖਾ** ਨਾਮ ਛ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਿਤਦੋਮਨਸ੍ਸਵੇਦਨਾ। **ਸਾਮਿਸਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ** ਨਾਮ ਛ ਗੇਹਸਿਤਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ। **ਨਿਰਾਮਿਸਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ** ਨਾਮ ਛ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਿਤਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ। ਤਾਸਂ ਵਿਭਾਗੋ ਉਪਰਿਪਣ੍ਣਾਸਕੇ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤੋਯੇਵ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਸੁਖਵੇਦਨਾਦਿਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਵੇਦਨਾਸੁ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਵੇਦਨਾਸੁ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਸੁ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। **ਸਮੁਦਯਵਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ ਵੇਦਨਾਸਮੁਦਯੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੫੦) ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਵੇਦਨਾਨਂ ਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਵਯਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾ ਵੇਦਨਾਸੁ ਵਿਹਰਤਿ, ਵਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾ ਵੇਦਨਾਸੁ ਵਿਹਰਤਿ, ਕਾਲੇਨ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾ, ਕਾਲੇਨ ਵਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਾ ਵੇਦਨਾਸੁ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਇਧ ਵੇਦਨਾਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਦਨਾਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੪. ਏਵਂ ਨਵਵਿਧੇਨ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧੇਨ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਕਥੇਤੁਂ **ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖ**ਵੇਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਰਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਲੋਭਸਹਗਤਂ। **ਵੀਤਰਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਂ। ਇਦਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਸਨਂ ਨ ਧਮ੍ਮਸਮੋਧਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਏਕਪਦੇਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸੇਸਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨੇਵ ਪੁਰਿਮਪਦਂ, ਨ ਪਚ੍ਛਿਮਪਦਂ ਭਜਨ੍ਤਿ। **ਸਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ ਦੋਸਸਹਗਤਂ । **ਵੀਤਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਂ। ਸੇਸਾਨਿ ਦਸਾਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨੇਵ

ਪੁਰਿਮਂ ਪਦਂ, ਨ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਦਂ ਭਜਨ੍ਤਿ। **ਸਮੋਹ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸਹਗਤਞ੍ਚੇਵ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸਹਗਤਞ੍ਚਾਤਿ ਦੁਵਿਧਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮੋਹੋ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿਪਿ ਇਧ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਹਿ ਦੁਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸਾਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਾਨੀਤਿ। **ਵੀਤਮੋਹ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਂ। **ਸਂਖਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਨੁਪਤਿਤਂ, ਏਤਞ੍ਹਿ ਸਂਕੁਟਿਤਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। **ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸਹਗਤਂ, ਏਤਞ੍ਹਿ ਪਸਟਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ।

ਮਹਗ੍ਗਤਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਰੂਪਾਵਚਰਂ। **ਅਮਹਗ੍ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਂ। **ਸਉਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਂ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰਞ੍ਚ ਅਰੂਪਾਵਚਰਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਸਉਤ੍ਤਰਂ ਰੂਪਾਵਚਰਂ, ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਅਰੂਪਾਵਚਰਮੇਵ। **ਸਮਾਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ। **ਅਸਮਾਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਯਸਮਾਧਿਵਿਰਹਿਤਂ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ। **ਅਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਿਰਹਿਤਂ, ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਮੁਤ੍ਤੀਨਂ ਪਨ ਇਧ ਓਕਾਸੋਵ ਨਤ੍ਥਿ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਸਰਾਗਾਦਿਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਯਸ੍ਮਿਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਯਂ ਯਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। **ਸਮੁਦਯਵਯਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮੁਦਯੋ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੫੦) ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਚ ਵਯੋ ਚ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਇਧ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਨੀਵਰਣਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੫. ਏਵਂ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧੇਨ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਕਥੇਤੁਂ **ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਪਿਚ ਭਗਵਤਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸੁਦ੍ਧਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਕਥਿਤੋ, ਵੇਦਨਾਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਹਿ ਸੁਦ੍ਧਅਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਇਦਾਨਿ ਰੂਪਾਰੂਪਮਿਸ੍ਸਕਪਰਿਗ੍ਗਹਂ ਕਥੇਤੁਂ ''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਾ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਗ੍ਗਹੋਵ ਕਥਿਤੋ, ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਗ੍ਗਹੋਵ, ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਗ੍ਗਹੋਵਾਤਿ ਇਦਾਨਿ ਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਗ੍ਗਹਮ੍ਪਿ ਕਥੇਤੁਂ ''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਣ੍ਹਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ। **ਅਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ ਵਾ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ। **ਯਥਾ ਚਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। **ਤਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਕਾਰਣਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਸੁਭਮ੍ਪਿ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਸੁਭਾਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। **ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ** ਨਾਮ ਅਨੁਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਥਮਨਸਿਕਾਰੋ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੇ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਨਤ੍ਤਨਿ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਵਾ ਅਸੁਭੇ ਸੁਭਨ੍ਤਿ ਵਾ ਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਬਹੁਲਂ ਪਵਤ੍ਤਯਤੋ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ , ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨)।

ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ। **ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਅਸੁਭਮ੍ਪਿ ਅਸੁਭਾਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ। **ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ** ਨਾਮ ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੋ ਪਥਮਨਸਿਕਾਰੋ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੇ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਨਤ੍ਤਨਿ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਵਾ ਅਸੁਭੇ ਅਸੁਭਨ੍ਤਿ ਵਾ ਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਬਹੁਲਂ ਪਵਤ੍ਤਯਤੋ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਨਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨)।

ਅਪਿਚ ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹੋ ਅਸੁਭਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਤਾ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾਤਿ। ਦਸਵਿਧਞ੍ਹਿ ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਪਹੀਯਤਿ, ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਪਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸਾਪਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਆਲੋਪਾਨਂ ਓਕਾਸੇ ਸਤਿ ਉਦਕਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਯਾਪਨਸੀਲਤਾਯ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਨੋਪਿ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਚ ਆਲੋਪੇ, ਅਭੁਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਪਿਵੇ।
> ਅਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ''ਤਿ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੯੮੩)।

ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਿਕਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਸਦਿਸੇ ਅਸੁਭਭਾਵਨਾਰਤੇ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਪਹੀਯਤਿ, ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਦਸਅਸੁਭਨਿਸ੍ਸਿਤਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾਯਪਿ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਛਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਹੀਨਸ੍ਸ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਪਟਿਘਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਪਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਘਮ੍ਪਿ ਪਟਿਘਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਪਟਿਘਾਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਪਟਿਘਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਲਕ੍ਖਣੋਵ। ਤਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਬਹੁਲਂ ਪਵਤ੍ਤਯਤੋ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਘਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨)।

ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਪਨ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ''ਮੇਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਨਾਪਿ ਉਪਚਾਰੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਵ। ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋਵ। ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਬਹੁਲਂ ਪਵਤ੍ਤਯਤੋ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੇਤ੍ਤਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਨਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨)।

ਅਪਿਚ ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹੋ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੋ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਬਹੁਤਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾਤਿ। ਓਧਿਸਕਅਨੋਧਿਸਕਦਿਸਾਫਰਣਾਨਞ੍ਹਿ ਅਞ੍ਞਤਰਵਸੇਨ ਮੇਤ੍ਤਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਪਹੀਯਤਿ, ਓਧਿਸੋ ਅਨੋਧਿਸੋ ਦਿਸਾਫਰਣਵਸੇਨ ਮੇਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ। ''ਤ੍ਵਂ ਏਤਸ੍ਸ ਕੁਦ੍ਧੋ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ, ਕਿਮਸ੍ਸ ਸੀਲਾਦੀਨਿ ਨਾਸੇਤ੍ਤਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ, ਨਨੁ ਤ੍ਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨੇਵ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ, ਪਰਸ੍ਸ ਕੁਜ੍ਝਨਂ ਨਾਮ ਵੀਤਚ੍ਚਿਤਙ੍ਗਾਰ-ਤਤ੍ਤਅਯਸਲਾਕ-ਗੂਥਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਂ ਪਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਸਦਿਸਂ ਹੋਤਿ। ਏਸੋਪਿ ਤਵ ਕੁਦ੍ਧੋ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਂ ਤੇ ਸੀਲਾਦੀਨਿ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਤਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਪਹੇਣਕਂ ਵਿਯ ਪਟਿਵਾਤਂ ਖਿਤ੍ਤਰਜੋਮੁਟ੍ਠਿ ਵਿਯ ਚ ਏਤਸ੍ਸੇਵੇਸ ਕੋਧੋ ਮਤ੍ਥਕੇ ਪਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋਪਿ, ਉਭਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੇ ਠਿਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਅਸ੍ਸਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸਦਿਸੇ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਰਤੇ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਮੇਤ੍ਤਾਨਿਸ੍ਸਿਤਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾਯਪਿ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਛ

ਧਮ੍ਮਾ ਬਜਾਪਾਦਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਛਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਹੀਨਸ੍ਸ ਬਜਾਪਾਦਸ੍ਸ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਅਰਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। **ਅਰਤਿ** ਨਾਮ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਾ। **ਤਨ੍ਦੀ** ਨਾਮ ਕਾਯਾਲਸਿਯਤਾ। **ਵਿਜਮ੍ਭਿਤਾ** ਨਾਮ ਕਾਯਵਿਨਾਮਨਾ। **ਭਤ੍ਤਸਮ੍ਮਦੋ** ਨਾਮ ਭਤ੍ਤਮੁਚ੍ਛਾ ਭਤ੍ਤਪਰਿਲ਼ਾਹੋ। **ਚੇਤਸੋ ਲੀਨਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲੀਨਾਕਾਰੋ। ਇਮੇਸੁ ਅਰਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਂ ਬਹੁਲਂ ਪਵਤ੍ਤਯਤੋ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਤਿ ਤਨ੍ਦੀ ਵਿਜਮ੍ਭਿਤਾ ਭਤ੍ਤਸਮ੍ਮਦੋ ਚੇਤਸੋ ਲੀਨਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਿਯਜੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨)।

ਆਰਮ੍ਭਧਾਤੁਆਦੀਸੁ ਪਨ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ। **ਆਰਮ੍ਭਧਾਤੁ** ਨਾਮ ਪਠਮਾਰਮ੍ਭਵੀਰਿਯਂ। **ਨਿਕ੍ਕਮਧਾਤੁ** ਨਾਮ ਕੋਸਜ੍ਜਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤਾਯ ਤਤੋ ਬਲਵਤਰਂ। **ਪਰਕ੍ਕਮਧਾਤੁ** ਨਾਮ ਪਰਂ ਪਰਂ ਠਾਨਂ ਅਕ੍ਕਮਨਤੋ ਤਤੋਪਿ ਬਲਵਤਰਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤਿਪ੍ਪਭੇਦੇ ਵੀਰਿਯੇ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਂ ਬਹੁਲਂ ਪਵਤ੍ਤਯਤੋ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਰਮ੍ਭਧਾਤੁ ਨਿਕ੍ਕਮਧਾਤੁ ਪਰਕ੍ਕਮਧਾਤੁ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨)।

ਅਪਿਚ ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਅਤਿਭੋਜਨੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੋ ਇਰਿਯਾਪਥਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਤਾ ਆਲੋਕਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰੋ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਵਾਸੋ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾਤਿ। ਆਹਰਹਤ੍ਥਕਤਤ੍ਰਵਟ੍ਟਕਅਲਂਸਾਟਕਕਾਕਮਾਸਕਭੁਤ੍ਤਵਮਿਤਕਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੋ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਮਹਾਹਤ੍ਥੀ ਵਿਯ ਓਤ੍ਥਰਨ੍ਤਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਚਤੁਪਞ੍ਚਆਲੋਪਓਕਾਸਂ ਪਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਯਾਪਨਸੀਲਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਅਤਿਭੋਜਨੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਪਹੀਯਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਇਰਿਯਾਪਥੇ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਚਨ੍ਦਾਲੋਕਦੀਪਾਲੋਕਉਕ੍ਕਾਲੋਕੇ ਦਿਵਾ ਸੂਰਿਯਾਲੋਕਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸਦਿਸੇ ਪਹੀਨਥਿਨਮਿਦ੍ਧੇ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਪਹੀਯਤਿ। ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਧੁਤਙ੍ਗਨਿਸ੍ਸਿਤਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾਯਪਿ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ’’ਤਿ । ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਛਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਹੀਨਸ੍ਸ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਚੇਤਸੋ ਅਵੂਪਸਮੇ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। **ਅਵੂਪਸਮੋ** ਨਾਮ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਾਕਾਰੋ। ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਮੇਵੇਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਂ ਬਹੁਲਂ ਪਵਤ੍ਤਯਤੋ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੇਤਸੋ ਅਵੂਪਸਮੋ, ਤਤ੍ਥ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਭਿਯਜੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨)।

ਸਮਾਧਿਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਨ ਚੇਤਸੋ ਵੂਪਸਮੇ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੇਤਸੋ ਵੂਪਸਮੋ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨)।

ਅਪਿਚ ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਤਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਕਤਾ ਵਿਨਯੇ ਪਕਤਞ੍ਞੁਤਾ ਵੁਦ੍ਧਸੇਵਿਤਾ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾਤਿ। ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨਪਿ ਹਿ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਨਿਕਾਯੇ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਚ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਚ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਪਹੀਯਤਿ। ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਬਹੁਲਸ੍ਸਾਪਿ,

ਵਿਨਯਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਯਂ ਚਿਣ੍ਣਵਸਿਭਾਵਤਾਯ ਪਕਤਞ੍ਞੁਨੋਪਿ, ਵੁਦ੍ਧੇ ਮਹਲ੍ਲਕਤ੍ਥੇਰੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰਸਦਿਸੇ ਵਿਨਯਧਰੇ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਪਹੀਯਤਿ। ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਨਿਸ੍ਸਿਤਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾਯਪਿ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਛਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਹੀਨੇ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਟ੍ਠਾਨੀਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਟ੍ਠਾਨੀਯਾ** ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਵ। ਤਤ੍ਥ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਂ ਬਹੁਲਂ ਪਵਤ੍ਤਯਤੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ , ਤਤ੍ਥ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਵਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਵਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨)।

ਕੁਸਲਾਦੀਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਪਨਸ੍ਸਾ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ ਧਮ੍ਮਾ ਹੀਨਪ੍ਪਣੀਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ , ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਵਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਵਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਪਹਾਨਾਯਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨)।

ਅਪਿਚ ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਤਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਕਤਾ ਵਿਨਯੇ ਪਕਤਞ੍ਞੁਤਾ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਬਹੁਲਤਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾਤਿ। ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨਪਿ ਹਿ ਏਕਂ ਵਾ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਨਿਕਾਯੇ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਚ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੀਣਿ ਰਤਨਾਨਿ ਆਰਬ੍ਭ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਬਹੁਲਸ੍ਸਾਪਿ, ਵਿਨਯੇ ਚਿਣ੍ਣਵਸਿਭਾਵਸ੍ਸਾਪਿ, ਤੀਸੁ ਰਤਨੇਸੁ ਓਕਪ੍ਪਨਿਯਸਦ੍ਧਾਸਙ੍ਖਾਤਅਧਿਮੋਕ੍ਖਬਹੁਲਸ੍ਸਾਪਿ, ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੁਤ੍ਤੇ ਵਕ੍ਕਲਿਤ੍ਥੇਰਸਦਿਸੇ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਪਹੀਯਤਿ। ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਤਿਣ੍ਣਂ ਰਤਨਾਨਂ ਗੁਣਨਿਸ੍ਸਿਤਸਪ੍ਪਾਯਕਥਾਯਪਿ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਪਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਛਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਹੀਨਾਯ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। ਸਮੁਦਯਵਯਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤ ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਨੀਵਰਣੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਇਧ ਨੀਵਰਣਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨੀਵਰਣਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਨੀਵਰਣਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਖਨ੍ਧਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੬. ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤੁਂ **ਪੁਨ ਚਪਰ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਚਸੁ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੂ**ਤਿ ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਾ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ

ਧਮ੍ਮਪੁਞ੍ਜਾ ਧਮ੍ਮਰਾਸਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ । ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਖਨ੍ਧਕਥਾ ਵਿ**ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਇਤਿ ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਦੰ ਰੂਪੰ, ਏਤ੍ਤਕੰ ਰੂਪੰ, ਨ ਇਤੋ ਪਰੰ ਰੂਪੰ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਸਭਾਵਤੋ ਰੂਪੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਵੇ**ਦਨਾਦੀਸੁ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਪਨ ਰੂਪਾਦੀਨਿ ਵਿ**ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਖਨ੍ਧਕਥਾਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਇਤਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ। **ਇਤਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾਦਿਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ, ਵੇਦਨਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਵਿ**ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਉਦਯਬ੍ਬਯਞਾਣਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਪਞ੍ਚੁਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। ਸਮੁਦਯਵਯਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ ਰੂਪਸਮੁਦਯੋ''ਤਿਆਦੀਨੰ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੫੦) ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਲਕ੍ਖਣਾਨੰ ਵਸੇਨ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤੋ ਪਰੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਇਧ ਖਨ੍ਧਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਯੋਜਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਧਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸੇਸੰ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਖਨ੍ਧਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਯਤਨਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੭. ਏਵੰ ਪਞ੍ਚੁਕ੍ਖਨ੍ਧਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਆਯਤਨਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤੁੰ **ਪੁਨ ਚਪਰ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਛਸੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰੇਸੁ ਆਯਤਨੇਸੂ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਸੋਤੰ ਘਾਨੰ ਜਿਵ੍ਹਾ ਕਾਯੋ ਮਨੋਤਿ ਇਮੇਸੁ ਛਸੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੇਸੁ ਰੂਪੰ ਸਦ੍ਦੋ ਗਨ੍ਧੋ ਰਸੋ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਇਮੇਸੁ ਛਸੁ ਬਾਹਿਰੇਸੁ। **ਚਕ੍ਖੁੰ ਚ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦੰ ਯਾਥਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਰੂਪੇ ਚ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਰੂਪਞ੍ਚ ਯਾਥਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਯਞ੍ਚ ਤਦੁਭਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੰਯੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਞ੍ਚ ਤੰ ਚਕ੍ਖੁੰ ਚੇਵ ਰੂਪੇ ਚਾਤਿ ਉਭਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਾਮਰਾਗਸੰਯੋਜਨੰ ਪਟਿਘ-ਮਾਨ-ਦਿਟ੍ਠਿ-ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ-ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸ-ਭਵਰਾਗ-ਇਸ੍ਸਾ-ਮਚ੍ਛਰਿਯਾਵਿਜ੍ਜਾਸੰਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਦਸਵਿਧੰ ਸੰਯੋਜਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਯਾਥਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਕਥੰ ਪਨੇਤੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਤਾਵ ਆਪਾਥਗਤੰ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੰ ਕਾਮਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸਾਦਯਤੋ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੋ ਕਾਮਰਾਗਸੰਯੋਜਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਨਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇ ਕੁਜ੍ਝਤੋ ਪਟਿਘਸੰਯੋਜਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮੰ ਨ ਕੋਚਿ ਅਞ੍ਞੋ ਏਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਤੋ ਮਾਨਸੰਯੋਜਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਏਤੰ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੰ ਨਿਚ੍ਚੰ ਧੁਵ''ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਸੰਯੋਜਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਏਤੰ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੰ ਸਤ੍ਤੋ ਨੁ ਖੋ, ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸੰਯੋਜਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵੇ ਵਤ ਨੋ ਇਦੰ ਸੁਲਭੰ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਭਵੰ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਵਰਾਗਸੰਯੋਜਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪੰ ਸੀਲਬ੍ਬਤੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁ''ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਬ੍ਬਤੰ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਸੰਯੋਜਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਅਹੋ ਵਤ ਏਤੰ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੰ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਲਭੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਉਸੂਯਤੋ ਇਸ੍ਸਾਸੰਯੋਜਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧੰ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਮਚ੍ਛਰਾਯਤੋ ਮਚ੍ਛਰਿਯਸੰਯੋਜਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਸਹਜਾਤਅਞ੍ਞਾਣਵਸੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸੰਯੋਜਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਯਥਾ ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਅਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦਸਵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਸੰਯੋਜਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਕਾਰਣੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਯਥਾ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਪਨ ਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦਸਵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਸੰਯੋਜਨਸ੍ਸ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਪਹਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਕਾਰਣੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਯਥਾ ਚ ਪਹੀਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ

ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਪਹੀਨਸ੍ਸਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਦਸਵਿਧਸ੍ਸ ਸੰਯੋਜਨਸ੍ਸ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਆਯਤਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਪਨਸ੍ਸ ਆਯਤਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ? ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਭੇਦਸ੍ਸ ਤਾਵ ਪਞ੍ਚਵਿਧਸ੍ਸ ਸੰਯੋਜਨਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਆਯਤਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। ਕਾਮਰਾਗਪਟਿਘਸੰਯੋਜਨਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸ੍ਸ ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ, ਅਣੁਸਹਗਤਸ੍ਸ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ, ਮਾਨਭਵਰਾਗਾਵਿਜ੍ਜਾਸੰਯੋਜਨਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਆਯਤਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ।

ਸੋਤਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤਿ ਸਦ੍ਦੇ ਚਾ ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਆਯਤਨਕਥਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਆਯਤਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯਤਨਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਬਾਹਿਰਾਯਤਨਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। ਸਮੁਦਯਵਯਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ ਚਕ੍ਖੁਸਮੁਦਯੋ’’ਤਿ ਰੂਪਾਯਤਨਸ੍ਸ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇ, ਅਰੂਪਾਯਤਨੇਸੁ ਮਨਾਯਤਨਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੇ, ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਸ੍ਸ ਸੇਸਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਾ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਇਤੋ ਪਰੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਇਧ ਆਯਤਨਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਯੋਜਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਯਤਨਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸੇਸੰ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਆਯਤਨਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੮. ਏਵੰ ਛ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਾਯਤਨਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤੁੰ **ਪੁਨ ਚਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੂ**ਤਿ ਬੁਜ੍ਝਨਕਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੇਸੁ। **ਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਲਾਭਵਸੇਨ ਸੰਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ। **ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੰ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯੋਗਾਵਚਰੋਤਿ ਸਮ੍ਬੋਧਿ, ਯਾਯ ਵਾ ਸੋ ਸਤਿਆਦਿਕਾਯ ਸਤ੍ਤਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਕਿਲੇਸਨਿਦ੍ਦਾਤੋ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਸਾ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗੀ ਸਮ੍ਬੋਧਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬੋਧਿਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸਾ ਵਾ ਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਅਙ੍ਗਨ੍ਤਿ **ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੰ**। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਸਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਸਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਲਾਭਵਸੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ। **ਯਥਾ ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਤਾਵ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੮੩) ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ । ਤਤ੍ਥ ਸਤਿਯੇਵ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋਯੇਵ, ਤੰ ਤਤ੍ਥ ਬਹੁਲੰ ਪਵਤ੍ਤਯਤੋ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਅਪਿਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਤਾ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ। ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਹਿ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਭਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਕਸਦਿਸੇ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਤਿਸ੍ਸਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਅਭਯਤ੍ਥੇਰਸਦਿਸੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੇਵਨੇਨ ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ

ਸਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥਂ ਨਿਲ੍ਲੋਪੇਣਪਬ੍ਭਾਰਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਚ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਂ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਨ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨) ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ।

ਅਪਿਚ ਸਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਕਤਾ ਵਤ੍ਥੁਵਿਸਦਕਿਰਿਯਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮਤ੍ਤਪਟਿਪਾਦਨਾ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾ ਗਮ੍ਭੀਰਞਾਣਚਰਿਯਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਕਤਾ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਲਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਮਗ੍ਗਙ੍ਗਝਾਨਙ੍ਗਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਅਤ੍ਥਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਬਹੁਲਤਾ।

ਵਤ੍ਥੁਵਿਸਦਕਿਰਿਯਾਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਾਨਂ ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਵਿਸਦਭਾਵਕਰਣਂ। ਯਦਾ ਹਿਸ੍ਸ ਕੇਸਨਖਲੋਮਾ ਅਤਿਦੀਘਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਰੀਰਂ ਵਾ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਦੋਸਞ੍ਚੇਵ ਸੇਦਮਲਮਕ੍ਖਿਤਞ੍ਚ, ਤਦਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਂ ਵਤ੍ਥੁ ਅਵਿਸਦਂ ਹੋਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ । ਯਦਾ ਪਨ ਚੀਵਰਂ ਜਿਣ੍ਣਂ ਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਸੇਨਾਸਨਂ ਵਾ ਉਕ੍ਲਾਪਂ, ਤਦਾ ਬਾਹਿਰਂ ਵਤ੍ਥੁ ਅਵਿਸਦਂ ਹੋਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਕੇਸਾਦਿਚ੍ਛੇਦਾਪਨੇਨ ਉਦ੍ਧਂਵਿਰੇਚਨਅਧੋਵਿਰੇਚਨਾਦੀਹਿ ਸਰੀਰਸਲ੍ਲਹੁਕਭਾਵਕਰਣੇਨ ਉਚ੍ਛਾਦਨਨ੍ਹਾਪਨੇਨ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਂ ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਸਦਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਧੋਵਨਰਜਨਪਰਿਭਣ੍ਡਕਰਣਾਦੀਹਿ ਬਾਹਿਰਂ ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਸਦਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਅਵਿਸਦੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕੇਸੁ ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਨਿ ਦੀਪਕਪਲ੍ਲਕਵਟ੍ਟਿਤੇਲਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੀਪਸਿਖਾਯ ਓਭਾਸੋ ਵਿਯ। ਵਿਸਦੇ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕੇਸੁ ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਵਿਸਦਂ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਨਿ ਦੀਪਕਪਲ੍ਲਕਵਟ੍ਟਿਤੇਲਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੀਪਸਿਖਾਯ ਓਭਾਸੋ ਵਿਯ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਵਤ੍ਥੁਵਿਸਦਕਿਰਿਯਾ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮਤ੍ਤਪਟਿਪਾਦਨਾ ਨਾਮ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਸਮਭਾਵਕਰਣਂ। ਸਚੇ ਹਿਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਬਲਵਂ ਹੋਤਿ, ਇਤਰਾਨਿ ਮਨ੍ਦਾਨਿ। ਤਤੋ ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਗ੍ਗਹਕਿਚ੍ਚਂ, ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਕਿਚ੍ਚਂ, ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਕਿਚ੍ਚਂ, ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸਨਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਵਾ ਯਥਾ ਵਾ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਬਲਵਂ ਜਾਤਂ, ਤਥਾ ਅਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਹਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਕ੍ਕਲਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਬਲਵਂ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਨੇਵ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨ ਇਤਰਾਨਿ ਇਤਰਕਿਚ੍ਚਭੇਦਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦਿਭਾਵਨਾਯ ਹਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਸੋਣਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਕਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵੇ ਸਤਿ ਇਤਰੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾਨਂ ਸਮਾਧਿਵੀਰਿਯਾਨਂ ਚ ਸਮਤਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ। ਬਲਵਸਦ੍ਧੋ ਹਿ ਮਨ੍ਦਪਞ੍ਞੋ ਮੁਧਾਪਸਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਅਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਸੀਦਤਿ। ਬਲਵਪਞ੍ਞੋ ਮਨ੍ਦਸਦ੍ਧੋ ਕੇਰਾਟਿਕਪਕ੍ਖਂ ਭਜਤਿ। ਭੇਸਜ੍ਜਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ ਵਿਯ ਰੋਗੋ ਅਤੇਕਿਚ੍ਛੋ ਹੋਤਿ। ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਕੁਸਲਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤਿਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਿਰਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਮਤਾਯ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਸੀਦਤਿ । ਬਲਵਸਮਾਧਿਂ ਪਨ ਮਨ੍ਦਵੀਰਿਯਂ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਕੋਸਜ੍ਜਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਕੋਸਜ੍ਜਂ ਅਧਿਭਵਤਿ। ਬਲਵਵੀਰਿਯਂ ਮਨ੍ਦਸਮਾਧਿਂ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਂ ਅਧਿਭਵਤਿ । ਸਮਾਧਿ ਪਨ ਵੀਰਿਯੇਨ ਸਂਯੋਜਿਤੋ ਕੋਸਜ੍ਜੇ ਪਤਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਵੀਰਿਯਂ ਸਮਾਧਿਨਾ ਸਂਯੋਜਿਤਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇ ਪਤਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੁਭਯਂ ਸਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਉਭਯਸਮਤਾਯ ਹਿ ਅਪ੍ਪਨਾ ਹੋਤਿ।

ਅਪਿਚ ਸਮਾਧਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਬਲਵਤੀਪਿ ਸਦ੍ਧਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵੰ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਓਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਨੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਸੁ ਪਨ ਸਮਾਧਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਏਕਗ੍ਗਤਾ ਬਲਵਤੀ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਸੋ ਅਪ੍ਪਨੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ ਬਲਵਤੀ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਸੋ ਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਟਿਵੇਧੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਪਨ ਸਮਤਾਯਪਿ ਅਪ੍ਪਨਾ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਸਤਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਬਲਵਤੀ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਤਿ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਪਕ੍ਖਿਕਾਨੰ ਸਦ੍ਧਾਵੀਰਿਯਪਞ੍ਞਾਨੰ ਵਸੇਨ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਪਾਤਤੋ, ਕੋਸਜ੍ਜਪਕ੍ਖਿਕੇਨ ਚ ਸਮਾਧਿਨਾ ਕੋਸਜ੍ਜਪਾਤਤੋ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਲੋਣਧੂਪਨੰ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਸੁ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਿਕਅਮਚ੍ਚੋ ਵਿਯ ਚ ਸਬ੍ਬਰਾਜਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਸਤਿ ਚ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ। ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ? ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਪਟਿਸਰਣੰ, ਆਰਕ੍ਖਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ ਚ ਸਤਿ, ਨ ਚ ਵਿਨਾ ਸਤਿਯਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਨਿਗ੍ਗਹੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ।

ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾ ਨਾਮ ਖਨ੍ਧਾਦਿਭੇਦੇ ਅਨੋਗਾਲ੍ਹਪਞ੍ਞਾਨੰ ਦੁਮ੍ਮੇਧਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਆਰਕਾਵ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨੰ। **ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾ** ਨਾਮ ਸਮਪਞ੍ਞਾਸਲਕ੍ਖਣਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾਯ ਉਦਯਬ੍ਬਯਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਾ। **ਗਮ੍ਭੀਰਞਾਣਚਰਿਯਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ** ਨਾਮ ਗਮ੍ਭੀਰੇਸੁ ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞਾਯ ਪਭੇਦਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ। **ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾ** ਨਾਮ ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥੰ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਚਿਤ੍ਤਤਾ। ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਰਬ੍ਭਧਾਤੁ ਨਿਕ੍ਕਮਧਾਤੁ ਪਰਕ੍ਕਮਧਾਤੁ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨) ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ।

ਅਪਿਚ ਏਕਾਦਸ ਧਮ੍ਮਾ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਪਾਯਭਯਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਤਾ ਆਨਿਸੰਸਦਸ੍ਸਾਵਿਤਾ ਗਮਨਵੀਥਿਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਤਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਪਚਾਯਨਤਾ ਦਾਯਜ੍ਜਮਹਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਤਾ ਸਤ੍ਥੁਮਹਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਤਾ ਜਾਤਿਮਹਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਤਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਮਹਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਤਾ ਕੁਸੀਤਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਤਾ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਨਿਰਯੇਸੁ ਪਞ੍ਚਵਿਧਬਨ੍ਧਨਕਮ੍ਮਕਾਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਭਵਨਕਾਲੇਪਿ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯੰ ਜਾਲਕ੍ਖਿਪਕੁਮੀਨਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਕਾਲੇਪਿ, ਪਾਜਨਕਣ੍ਟਕਾਦਿਪ੍ਪਹਾਰਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨ ਸਕਟਵਾਹਨਾਦਿਕਾਲੇਪਿ, ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੇ ਅਨੇਕਾਨਿਪਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਏਕੰ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਹਿ ਆਤੁਰਿਤਕਾਲੇਪਿ, ਕਾਲਕਞ੍ਜਿਕਅਸੁਰੇਸੁ ਸਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥੁਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਟ੍ਠਿਚਮ੍ਮਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਵਾਤਾਤਪਾਦਿਦੁਕ੍ਖਾਨੁਭਵਨਕਾਲੇਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁੰ। ਅਯਮੇਵ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਲੋ ਵੀਰਿਯਕਰਣਾਯਾਤਿ ਏਵੰ ਅਪਾਯਭਯੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

‘‘ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੁਸੀਤੇਨ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੰ ਲਦ੍ਧੁੰ, ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਨੇਵ ਸਕ੍ਕਾ ਅਯਮਾਨਿਸੰਸੋ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਆਨਿਸੰਸਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਮਹਾਸਾਵਕੇਹਿ ਤੇ ਗਤਮਗ੍ਗੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੁਸੀਤੇਨ ਗਨ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਗਮਨਵੀਥਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਯੇ ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਹਿ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਇਮੇ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨੇਵ ਞਾਤਕਾ, ਨ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾ, ਨਾਪਿ ‘ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਤੇ ਪਣੀਤਾਨਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਿ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਰਾਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲਤੰ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਮਾਨਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਥਾਰਾਪਿ ‘ਅਯੰ ਇਮੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਦਲ੍ਹੀਬਹੁਲੋ ਸੁਖੰ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ ਨ ਏਵੰ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਤਾ ਤੁਯ੍ਹੰ ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਅਥ ਖੋ ‘ਅਯੰ ਇਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ

ਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਸੋ ਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ ਕੁਸੀਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਂ ਅਪਚਾਯਿਸ੍ਸਸਿ, ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਪਚਾਯਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਪਚਾਯਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਮਹਾਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਯ।

ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਕਲੇਣੇ ਨਾਮ ਪਟਿਵਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਗੋਚਰਗਾਮੇ ਏਕਾ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾ ਥੇਰਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਤਿ। ਸਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਰਞ੍ਞਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਧੀਤਰਂ ਆਹ – ''ਅਮ੍ਮ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪੁਰਾਣਤਣ੍ਡੁਲਾ, ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਖੀਰਂ, ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਸਪ੍ਪਿ, ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਫਾਣਿਤਂ, ਤਵ ਭਾਤਿਕਸ੍ਸ ਅਯ੍ਯਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਗਤਕਾਲੇ ਭਤ੍ਤਂ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਖੀਰਸਪ੍ਪਿਫਾਣਿਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦੇਹਿ, ਤ੍ਵਂ ਚ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਅਹਂ ਪਨ ਹਿਯ੍ਯੋ ਪਕ੍ਕਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਤ੍ਤਂ ਕਞ੍ਜਿਕੇਨ ਭੁਤ੍ਤਾਮ੍ਹੀ''ਤਿ। ਦਿਵਾ ਕਿਂ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ ਅਮ੍ਮਾਤਿ? ਸਾਕਪਣ੍ਣਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਣਤਣ੍ਡੁਲੇਹਿ ਅਮ੍ਬਿਲਯਾਗੁਂ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਹਿ ਅਮ੍ਮਾਤਿ।

ਥੇਰੋ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਨੀਹਰਨ੍ਤੋਵ ਤਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਓਵਦਿ – ''ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾ ਕਿਰ ਕਞ੍ਜਿਯੇਨ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿ, ਦਿਵਾਪਿ ਕਣਪਣ੍ਣਮ੍ਬਿਲਯਾਗੁਂ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੁਯ੍ਹਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਪੁਰਾਣਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਖੋ ਪਨੇਸਾ ਨੇਵ ਖੇਤ੍ਤਂ ਨ ਵਤ੍ਥੁਂ ਨ ਭਤ੍ਤਂ ਨ ਵਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ ਦੇਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਤਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀਤਿ, ਅਯਂ ਖੋ ਪਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਤਯਾ ਸਰਾਗੇਨ ਸਦੋਸੇਨ ਸਮੋਹੇਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ ਥਵਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਠਿਕਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਕਲੇਣਮੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾਮਞ੍ਚੇ ਚੀਵਰਂ ਚੀਵਰਵਂਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਵੁਤ੍ਥਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਵਿਕਸਿਤਂ ਵਿਯ ਪਦੁਮਂ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵੋ ਸਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਲੇਣਦ੍ਵਾਰੇ ਰੁਕ੍ਖਮ੍ਹਿ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ –

''ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞ, ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮ।
ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ, ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋਸਿ ਮਾਰਿਸਾ''ਤਿ॥ –

ਏਵਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਤ੍ਵਾ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਂ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨਂ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਦਤ੍ਵਾ ਮਹਲ੍ਲਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਹ।

ਥੇਰੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਪਾਤੋਯੇਵਾਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਗਾਮਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਦਾਰਿਕਾਪਿ ਭਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਭਾਤਾ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ , ਇਦਾਨਿ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਂ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਾ ਥੇਰੇ ਘਰਦ੍ਵਾਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਫਾਣਿਤਯੋਜਿਤਸ੍ਸ ਖੀਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਸਿ। ਥੇਰੋ ''ਸੁਖਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਸਾਪਿ ਤਂ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾਵ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਤਦਾ ਅਤਿਵਿਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ ਅਹੋਸਿ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਮੁਖਂ ਬਨ੍ਧਨਾ ਪਮੁਤ੍ਤਤਾਲਪਕ੍ਕਂ ਵਿਯ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾ ਅਰਞ੍ਞਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਅਮ੍ਮ, ਭਾਤਿਕੋ ਤੇ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਾ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ''ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਿਚ੍ਚਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਭਿਰਮਤਿ ਤੇ ਅਮ੍ਮ ਭਾਤਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਨ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਆਹ।

''ਮਹਨ੍ਤਂ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਸਤ੍ਥੁ ਦਾਯਜ੍ਜਂ, ਯਦਿਦਂ ਸਤ੍ਤਅਰਿਯਧਨਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੁਸੀਤੇਨ ਗਹੇਤੁਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ 'ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਪੁਤ੍ਤੋ'ਤਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਤੇਸਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਏਵਂ ਕੁਸੀਤੋਪਿ ਇਦਂ ਅਰਿਯਧਨਦਾਯਜ੍ਜਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋਵ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਦਾਯਜ੍ਜਮਹਤ੍ਤਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਮਹਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ ਸਤ੍ਥਾ, ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਹਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇਪਿ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੇਪਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਯਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਦੇਵੋਰੋਹਣ-ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਸੁਪਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇਪਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ

ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਯੁਤ੍ਤੰ ਨੁ ਤੇ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਾਸਨੇ 'ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕੁਸੀਤੇਨ ਭਵਿਤੁ'''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਤ੍ਥੁਮਹਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਜਾਤਿਯਾਪਿ – ''ਤ੍ਵੰ ਇਦਾਨਿ ਨ ਲਾਮਕਜਾਤਿਕੋ, ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਯ ਮਹਾਸਮ੍ਮਤਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤੋ, ਉਕ੍ਕਾਕਰਾਜਵੰਸੇ ਜਾਤੋਸਿ, ਸੁਦ੍ਧੋਧਨਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਮਹਾਮਾਯਾਦੇਵਿਯਾ ਚ ਨਤ੍ਤਾ, ਰਾਹੁਲਭਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਨਿਟ੍ਠੋ, ਤਯਾ ਨਾਮ ਏਵਰੂਪੇਨ ਜਿਨਪੁਤ੍ਤੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ ਕੁਸੀਤੇਨ ਵਿਹਰਿਤੁ'''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਜਾਤਿਮਹਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾ ਚੇਵ ਅਸੀਤਿ ਚ ਮਹਾਸਾਵਕਾ ਵੀਰਿਯੇਨੇਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿੰਸੁ, ਤ੍ਵੰ ਏਤੇਸੰ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ ਮਗ੍ਗੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਮਹਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਕੁਚ੍ਛਿੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਅਜਗਰਸਦਿਸੇ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯੇ ਕੁਸੀਤਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇ ਪਹਿਤਤ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਵੀਰਿਯੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥੰ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ – ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨) ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੀਤਿਯੇਵ ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕਮਨਸਿਕਾਰੋ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਨਾਮ।

ਅਪਿਚ ਏਕਾਦਸ ਧਮ੍ਮਾ ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਸੀਲਚਾਗਦੇਵਤਾਨੁਸ੍ਸਤਿ ਉਪਸਮਾਨੁਸ੍ਸਤਿ ਲੂਖਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤਾ ਸਿਨਿਦ੍ਧਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਤਾ ਪਸਾਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਤਾ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ।

ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਯਾਵ ਉਪਚਾਰਾ ਸਕਲਸਰੀਰੰ ਫਰਮਾਨੋ ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਅਖਣ੍ਡੰ ਕਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤੰ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਗਿਹਿਨੋ ਦਸਸੀਲਪਞ੍ਚਸੀਲੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਭਯਾਦੀਸੁ ਪਣੀਤੰ ਭੋਜਨੰ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ''ਏਵੰ ਨਾਮ ਅਦਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਚਾਗੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਗਿਹਿਨੋਪਿ ਏਵਰੂਪੇ ਕਾਲੇ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਨੰ ਦਿਨ੍ਨਦਾਨੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਯੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਦੇਵਤਾ ਦੇਵਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਰੂਪਾਨੰ ਗੁਣਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਤ੍ਥਿਤੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ''ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾ ਕਿਲੇਸਾ ਸਟ੍ਠਿਪਿ, ਸਤ੍ਤਤਿਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਚੇਤਿਯਦਸ੍ਸਨਬੋਧਿਦਸ੍ਸਨਥੇਰਦਸ੍ਸਨੇਸੁ ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਯ ਸੰਸੂਚਿਤਲੂਖਭਾਵੇ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਪਸਾਦਸਿਨੇਹਾਭਾਵੇਨ ਗਦ੍ਰਭਪਿਟ੍ਠੇ ਰਜਸਦਿਸੇ ਲੂਖਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਪਸਾਦਬਹੁਲੇ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੇ ਸਿਨਿਦ੍ਧਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਪਰਿਦੀਪਕੇ ਪਸਾਦਨੀਯੇ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਪੀਤਿਉਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥੰ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ – ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਯਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਚਿਤ੍ਤਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ।

ਅਪਿਚ ਸਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਣੀਤਭੋਜਨਸੇਵਨਤਾ ਉਤੁਸੁਖਸੇਵਨਤਾ ਇਰਿਯਾਪਥਸੁਖਸੇਵਨਤਾ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਪਯੋਗਤਾ ਸਾਰਦ੍ਧਕਾਯਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਤਾ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ।

ਪਣੀਤਞ੍ਹਿ ਸਿਨਿਦ੍ਧਂ ਸਪ੍ਪਾਯਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਸੀਤੁਣ੍ਹੇਸੁ ਉਤੂਸੁ ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਉਤੁਂ ਚ ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਚ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਮਹਾਪੁਰਿਸਜਾਤਿਕੋ ਸਬ੍ਬਉਤੁਇਰਿਯਾਪਥਕ੍ਖਮੋਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਸ ਸਭਾਗਵਿਸਭਾਗਤਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸਭਾਗੇ ਉਤੁਇਰਿਯਾਪਥੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਭਾਗੇ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਪਯੋਗੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ, ਇਮਿਨਾ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਪਯੋਗੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯੋ ਲੇਡ੍ਡੁਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਪਰਂ ਵਿਹੇਠਯਮਾਨੋਵ ਵਿਚਰਤਿ। ਏਵਰੂਪਂ ਸਾਰਦ੍ਧਕਾਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਸਂਯਤਪਾਦਪਾਣਿਂ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਉਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਥਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਬ੍ਯਗ੍ਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨) ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਮਥੋਵ ਸਮਥਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠੇਨ ਚ ਅਬ੍ਯਗ੍ਗਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਅਪਿਚ ਏਕਾਦਸ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਵਿਸਦਕਿਰਿਯਤਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮਤ੍ਤਪਟਿਪਾਦਨਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕੁਸਲਤਾ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਣਤਾ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹਣਤਾ ਸਮਯੇ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਤਾ ਸਮਯੇ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਤਾ ਅਸਮਾਹਿਤਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤਾ ਸਮਾਹਿਤਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਤਾ ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਤਾ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਤ੍ਥੁਵਿਸਦਕਿਰਿਯਤਾ ਚ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮਤ੍ਤਪਟਿਪਾਦਨਤਾ** ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਨਿਮਿਤ੍ਤਕੁਸਲਤਾ ਨਾਮ ਕਸਿਣਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਣਕੁਸਲਤਾ। **ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਣਤਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਤਿਸਿਥਿਲਵੀਰਿਯਤਾਦੀਹਿ ਲੀਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਣਂ। **ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹਣਤਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਤਾਦੀਹਿ ਉਦ੍ਧਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮਾਧਿਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਤਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹਣਂ। **ਸਮਯੇ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਤਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਪਯੋਗਮਨ੍ਦਤਾਯ ਵਾ ਉਪਸਮਸੁਖਾਨਧਿਗਮੇਨ ਵਾ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਟ੍ਠਸਂਵੇਗਵਤ੍ਥੁਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਸਂਵੇਜੇਤਿ। ਅਟ੍ਠ ਸਂਵੇਗਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਾਮ ਜਾਤਿਜਰਾਬ੍ਯਾਧਿਮਰਣਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਂ ਪਞ੍ਚਮਂ, ਅਤੀਤੇ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਨਾਗਤੇ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਆਹਾਰਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣੇਨ ਚ ਪਸਾਦਂ ਜਨੇਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ‘‘ਸਮਯੇ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਤਾ’’ਤਿ।

ਸਮਯੇ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਤਾ ਨਾਮ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਆਗਮ੍ਮ ਅਲੀਨਂ ਅਨੁਦ੍ਧਤਂ ਅਨਿਰਸ੍ਸਾਦਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਸਮਥਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਦਾਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਨਿਗ੍ਗਹਸਮ੍ਪਹਂਸਨੇਸੁ ਨ ਬ੍ਯਾਪਾਰਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਸਾਰਥਿ ਵਿਯ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਸੁ। ਅਸ੍ਸੇਸੁ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ‘‘ਸਮਯੇ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਤਾ’’ਤਿ। **ਅਸਮਾਹਿਤਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤਾ** ਨਾਮ ਉਪਚਾਰਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਨਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਆਰਕਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਂ। **ਸਮਾਹਿਤਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਤਾ** ਨਾਮ ਉਪਚਾਰੇਨ ਵਾ ਅਪ੍ਪਨਾਯ ਵਾ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਸੇਵਨਾ ਭਜਨਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾ। **ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾ** ਨਾਮ ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਸਮਾਧਿਉਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂਯੇਵ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਚਿਤ੍ਤਤਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੋ ਏਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਤਤ੍ਥ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ, ਅਯਮਾਹਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ

ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨) ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਉਪੇਕ੍ਖਾਯੇਵ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ।

ਅਪਿਚ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਕੇਲਾਯਨਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤਾ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਸੇਵਨਤਾ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਸਤ੍ਤਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ – ''ਤ੍ਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ, ਏਸੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਕਂ ਕੇਲਾਯਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਚ, ''ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਸਤ੍ਤੋਯੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਤ੍ਵਂ ਕਂ ਕੇਲਾਯਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਚ। ਦ੍ਵੀਹੇਵਾਕਾਰੇਹਿ ਸਙ੍ਖਾਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ – ''ਇਦਂ ਚੀਵਰਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰਂ ਚੇਵ ਜਿਣ੍ਣਭਾਵਂ ਚ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਚੋਲ਼ਕਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਟ੍ਠਿਕੋਟਿਯਾ ਛਡ੍ਡਨੀਯਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨਾਸ੍ਸ ਏਵਂ ਵਿਨਸ੍ਸਿਤੁਂ ਦਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਸਾਮਿਕਭਾਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ, ''ਅਨਦ੍ਧਨਿਯਂ ਇਦਂ ਤਾਵਕਾਲਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਾਵਕਾਲਿਕਤਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਚ। ਯਥਾ ਚ ਚੀਵਰੇ, ਏਵਂ ਪਤ੍ਤਾਦੀਸੁਪਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਕੇਲਾਯਨਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਗਿਹਿ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਾਦਿਕੇ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸਮਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾਦਿਕੇ ਮਮਾਯਤਿ, ਸਹਤ੍ਥੇਨੇਵ ਨੇਸਂ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਸੂਚਿਕਮ੍ਮਚੀਵਰਧੋਵਨਰਜਨਪਤ੍ਤਪਚਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਤਿ, ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ''ਅਸੁਕੋ ਸਾਮਣੇਰੋ ਕੁਹਿਂ, ਅਸੁਕੋ ਦਹਰੋ ਕੁਹਿ''ਨ੍ਤਿ ਭਨ੍ਤਮਿਗੋ ਵਿਯ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਆਲੋਕੇਤਿ , ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ''ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਤਾਵ ਅਸੁਕਂ ਪੇਸੇਥਾ''ਤਿ ਯਾਚੀਯਮਾਨੋਪਿ ''ਅਮ੍ਹੇਪਿ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਾਰੇਮ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਿਲਮੇਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਨ ਦੇਤਿ। ਅਯਂ **ਸਤ੍ਤਕੇਲਾਯਨੋ** ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਥਾਲਕਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਮਮਾਯਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਰਾਮਸਿਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਦੇਤਿ, ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਯਾਚਿਤੋ ''ਮਯਮ੍ਪਿ ਇਦਂ ਮਮਾਯਨ੍ਤਾ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਾਮ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕਿਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਅਯਂ **ਸਙ੍ਖਾਰਕੇਲਾਯਨੋ** ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ ਉਦਾਸਿਨੋ। ਅਯਂ **ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ** ਨਾਮ। ਇਤਿ ਅਯਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਏਵਰੂਪਂ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਕੇਲਾਯਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਆਰਕਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਂ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਤਦੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰੀ ਹੋਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। ਸਮੁਦਯਵਯਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਨਿਰੋਧਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਇਧ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯. ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤੁਂ **ਪੁਨ ਚਪਰ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹੰ ਤੇਭੂਮਕੇ ਧਮ੍ਮੇ ''ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਖੋ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਨਿਕੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕੰ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹੰ ''ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ''ਤਿ, ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ''ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਜਾਨਨੰ ਸਮੁਦਯਪਜਹਨੰ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਛਿਕਰਣੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੰ ''ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ''ਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਵਸੇਸਾ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਕਥਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਯੇਵ।

ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ। ਸਮੁਦਯਵਯਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤੋ ਪਰੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਇਧ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਯੋਜਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਚਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮੁਖੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸੇਸੰ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਬ੍ਬਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਆਨਾਪਾਨੰ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥੰ ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਕਾਰੰ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਨਵਸਿਵਥਿਕਾ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਨੀਵਰਣਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਖਨ੍ਧਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਆਯਤਨਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਸਚ੍ਚਪਰਿਗ੍ਗਹੋਤਿ ਏਕਵੀਸਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤੇਸੁ ਆਨਾਪਾਨੰ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਕਾਰੋ ਨਵਸਿਵਥਿਕਾਤਿ ਏਕਾਦਸ ਅਪ੍ਪਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਦੀਘਭਾਣਕਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ''ਨਵਸਿਵਥਿਕਾ ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਮਤੇਨ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਅਪ੍ਪਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਸੇਸਾਨਿ ਉਪਚਾਰਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਕਿੰ ਪਨੇਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਜਾਯਤੀਤਿ? ਨ ਜਾਯਤਿ। ਇਰਿਯਾਪਥਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਨੀਵਰਣਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੁ ਹਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਨ ਜਾਯਤਿ, ਸੇਸੇਸੁ ਜਾਯਤੀਤਿ। ਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨਾਹ – ''ਏਤੇਸੁਪਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਜਾਯਤਿ, ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਰਿਯਾਪਥਾ, ਉਦਾਹੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ, ਉਦਾਹੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣਾ, ਉਦਾਹੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਉਦਾਹੁ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਵੰ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਜਾਯਤੀ''ਤਿ।

੧੩੭. ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਾ ਉਪਾਸਕੋ ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਵਾ। **ਏਵੰ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਭਾਵਨਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਭਾਵੇਯ੍ਯ। **ਪਾਟਿਕਙ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਵਸ੍ਸੰ ਭਾਵੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ। **ਸਤਿ** ਵਾ **ਉਪਾਦਿਸੇਸੇ**ਤਿ ਉਪਾਦਾਨਸੇਸੇ ਵਾ ਸਤਿ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇ। **ਅਨਾਗਾਮਿਤਾ**ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਭਾਵੋ।

ਏਵੰ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਵਸ੍ਸਾਨੰ ਵਸੇਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਤੋ ਅਪ੍ਪਤਰੇਪਿ ਕਾਲੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸੇਵ ਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞੰ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ – ''ਪਾਤੋ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੋ ਸਾਯੰ ਵਿਸੇਸੰ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਾਯੰ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੋ ਪਾਤੋ ਵਿਸੇਸੰ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੪੫) ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ''ਏਵੰਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਿਤੰ ਦੇਸਨੰ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤੋ ''ਏਕਾਯਨੋ ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਗ੍ਗੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਯੰ ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਇਦਮੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸੀਹਨਾਦਵਗ੍ਗੋ

੧. ਚੂਲ਼ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੯. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਚੂਲ਼ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਚਸ੍ਸ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ। ਕਤਰਾਯ ਪਨਿਦਂ ਅਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਰਿਦੇਵਿਤੇ। ਭਗਵਤੋ ਕਿਰ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਮਹਾਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਚਤੁਪ੍ਪਮਾਣਿਕੋ ਹਿ ਅਯਂ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ, ਰੂਪਪ੍ਪਮਾਣੋ ਰੂਪਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ, ਘੋਸਪ੍ਪਮਾਣੋ ਘੋਸਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ, ਲੂਖਪ੍ਪਮਾਣੋ ਲੂਖਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ, ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਮਾਣੋ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਸੇਨ ਚਤੁਧਾ ਠਿਤੋ।

ਤੇਸਂ ਇਦਂ ਨਾਨਾਕਰਣਂ – ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਰੂਪਪ੍ਪਮਾਣੋ ਰੂਪਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਆਰੋਹਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਣਾਹਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਸਾਦਂ ਜਨੇਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਰੂਪਪ੍ਪਮਾਣੋ ਰੂਪਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ।

ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਘੋਸਪ੍ਪਮਾਣੋ ਘੋਸਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਵਣ੍ਣਨਾਯ ਪਰਥੋਮਨਾਯ ਪਰਪਸਂਸਨਾਯ ਪਰਵਣ੍ਣਹਾਰਿਕਾਯ, ਤਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਸਾਦਂ ਜਨੇਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਘੋਸਪ੍ਪਮਾਣੋ ਘੋਸਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ।

ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਲੂਖਪ੍ਪਮਾਣੋ ਲੂਖਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚੀਵਰਲੂਖਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਲੂਖਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ, ਸੇਨਾਸਨਲੂਖਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵਿਧਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਸਾਦਂ ਜਨੇਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਲੂਖਪ੍ਪਮਾਣੋ ਲੂਖਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ।

ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਮਾਣੋ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੀਲਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਧਿਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਸਾਦਂ ਜਨੇਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਮਾਣੋ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋਤਿ।

ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਰੂਪਪ੍ਪਮਾਣੋਪਿ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਣ੍ਠਾਨਪਾਰਿਪੂਰਿਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਂ, ਅਸੀਤਿਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾ ਨਾਨਾਰਤਨਵਿਚਿਤ੍ਤਮਿਵ ਸੁਵਣ੍ਣਮਹਾਪਟਂ, ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਸਮਾਕਿਣ੍ਣਤਾਯ ਤਾਰਾਗਣਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਵਿਯ ਗਗਨਤਲਂ ਸਬ੍ਬਫਾਲਿਫੁਲ੍ਲਂ ਵਿਯ ਚ ਯੋਜਨਸਤੁਬ੍ਬੇਧਂ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਂ ਅਟ੍ਠਾਰਸਰਤਨੁਬ੍ਬੇਧਂ ਬਜਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਸਸ੍ਸਿਰਿਕਂ ਅਨੋਪਮਸਰੀਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਯੇਵ ਪਸੀਦਤਿ।

ਘੋਸਪ੍ਪਮਾਣੋਪਿ, ਭਗਵਤਾ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਦਸ ਪਾਰਮਿਯੋ ਦਸ ਉਪਪਾਰਮਿਯੋ ਦਸ ਪਰਮਤ੍ਥਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰਿਤਾ ਅਙ੍ਗਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ, ਰਜ੍ਜਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ ਅਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ ਨਯਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ ਚ ਕਤੋਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਘੋਸਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਯੇਵ ਪਸੀਦਤਿ।

ਲੂਖਪ੍ਪਮਾਣੋਪਿ ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਲੂਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਿਸ੍ਸ, ਕਾਸਿਕਵਤ੍ਥਮੇਵ ਅਧਾਰਯਿਸ੍ਸ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਨਾਨੇਨ ਸਾਣਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰੇਨ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਮਾਨੇਨ ਭਾਰਿਯਂ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਯੇਵ ਪਸੀਦਤਿ। ਪਤ੍ਤਲੂਖਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ – ''ਇਮਿਨਾ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੇਨ ਰਤ੍ਤਵਰਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨੇਸੁ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾਰਹਂ ਸੁਗਨ੍ਧਸਾਲਿਭੋਜਨਂ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਾਸਾਣਮਯਂ ਪਤ੍ਤਂ ਆਦਾਯ ਉਚ੍ਚਨੀਚਕੁਲਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਸਪਦਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਪਿਣ੍ਡਿਯਾਲੋਪੇਨ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਮਾਨੋ ਭਾਰਿਯਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਯੇਵ ਪਸੀਦਤਿ। ਸੇਨਾਸਨਲੂਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ – ''ਅਯਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੋ ਤਿਣ੍ਣਂ

ਉਤੁਨਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੇਸੁ ਤੀਸੁ ਪਾਸਾਦੇਸੁ ਤਿਵਿਧਨਾਟਕਪਰਿਵਾਰੋ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਯ ਰਜ੍ਜਸਿਰਿਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਤੋ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸੇਨਾਸਨਾਦੀਸੁ ਦਾਰੁਫਲਕਸਿਲਾਪਟ੍ਟਪੀਠਮਞ੍ਚਕਾਦੀਹਿ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਮਾਨੋ ਭਾਰਿਯਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਯੇਵ ਪਸੀਦਤਿ। ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਮਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ – ''ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਨਾਮ ਮੁਗ੍ਗਯੂਸਕੁਲਤ੍ਥਯੂਸਹਰੇਣੁਯੂਸਾਦੀਨਂ ਪਸਟਮਤ੍ਤੇਨ ਯਾਪੇਸ੍ਸਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਣਕਂ ਝਾਨਂ ਝਾਯਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਰੀਰੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਹੋ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਕੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਯੇਵ ਪਸੀਦਤਿ।

ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਮਾਣੋਪਿ ਭਗਵਤੋ ਸੀਲਗੁਣਂ ਸਮਾਧਿਗੁਣਂ ਪਞ੍ਞਾਗੁਣਂ ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮਾਧਿਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦੇਵੋਰੋਹਣਂ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤਦਮਨਾਦੀਨਿ ਚ ਅਨੇਕਾਨਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਯੇਵ ਪਸੀਦਤਿ, ਤੇ ਏਵਂ ਪਸਨ੍ਨਾ ਭਗਵਤੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਭਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਪਨ **ਬਾਵੇਰੁਜਾਤਕੇ** ਕਾਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਪਰਿਹਾਯਿਤ੍ਥ। ਯਥਾਹ –

''ਅਦਸ੍ਸਨੇਨ ਮੋਰਸ੍ਸ, ਸਿਖਿਨੋ ਮਞ੍ਜੁਭਾਣਿਨੋ।
ਕਾਕਂ ਤਤ੍ਥ ਅਪੂਜੇਸੁਂ, ਮਂਸੇਨ ਚ ਫਲੇਨ ਚ॥

ਯਦਾ ਚ ਸਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਮੋਰੋ ਬਾਵੇਰੁਮਾਗਮਾ।
ਅਥ ਲਾਭੋ ਚ ਸਕ੍ਕਾਰੋ, ਵਾਯਸਸ੍ਸ ਅਹਾਯਥ॥

ਯਾਵ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਪਭਙ੍ਕਰੋ।
ਤਾਵ ਅਞ੍ਞੇ ਅਪੂਜੇਸੁਂ, ਪੁਥੂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ॥

ਯਦਾ ਚ ਸਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸਯਿ।
ਅਥ ਲਾਭੋ ਚ ਸਕ੍ਕਾਰੋ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਅਹਾਯਥਾ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੪.੧੫੩-੧੫੬)।

ਤੇ ਏਵਂ ਪਹੀਨਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਏਕਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਂ ਓਭਾਸੇਤ੍ਵਾਪਿ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨੇ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕਾ ਵਿਯ ਹਤਪ੍ਪਭਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਯਥਾ ਹਿ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕਾ, ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਮ੍ਹਿ ਰਤ੍ਤਿਯਾ।
ਨਿਦਸ੍ਸਯਨ੍ਤਿ ਓਭਾਸਂ, ਏਤੇਸਂ ਵਿਸਯੋ ਹਿ ਸੋ॥

ਯਦਾ ਚ ਰਸ੍ਮਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਬ੍ਭੁਦੇਤਿ ਪਭਙ੍ਕਰੋ।
ਅਥ ਖਜ੍ਜੁਪਸਙ੍ਘਾਨਂ, ਪਭਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ॥

ਏਵਂ ਖਜ੍ਜੁਪਸਦਿਸਾ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਪਿ ਪੁਥੂ ਇਧ।
ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੂਪਮੇ ਲੋਕੇ, ਦੀਪਯਨ੍ਤਿ ਸਕਂ ਗੁਣਂ॥

ਯਦਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਉਦੇਤਿ ਅਮਿਤਪ੍ਪਭੋ।
ਨਿਪ੍ਪਭਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੂਰਿਯੇ ਖਜ੍ਜੁਪਕਾ ਯਥਾਤਿ॥

ਤੇ ਏਵਂ ਨਿਪ੍ਪਭਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਚ੍ਛੁਪਿਲ਼ਕਾਦੀਹਿ ਕਿਣ੍ਣਸਰੀਰਾ ਪਰਮਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞਪਤ੍ਤਾ ਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਯੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਯੇਨ ਚ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਯਮ੍ਪਿ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੇਪਿ ਚਤੁਕ੍ਕੇਪਿ ਸਭਾਯਮ੍ਪਿ ਠਤ੍ਵਾ

ਪਰਿਦੇਵਨ੍ਤਿ –

> ‘‘ਕਿਂ ਭੋ ਸਮਣੋਯੇਵ ਗੋਤਮੋ ਸਮਣੋ, ਮਯਂ ਅਸ੍ਸਮਣਾ; ਸਮਣਸ੍ਸੇਵ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ ਸਮਣਾ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਵਕਾ ਅਸ੍ਸਮਣਾ? ਸਮਣਸ੍ਸੇਵ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ, ਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਨੋ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ? ਨਨੁ ਸਮਣੋਪਿ ਗੋਤਮੋ ਸਮਣੋ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਸਮਣਾ। ਸਮਣਸ੍ਸਪਿ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ ਸਮਣਾ, ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਸਾਵਕਾ ਸਮਣਾ। ਸਮਣਸ੍ਸਪਿ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ, ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਨੋ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਞ੍ਞੇਵ? ਸਮਣਸ੍ਸਪਿ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਦੇਥ ਕਰੋਥ, ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਨੋ ਦੇਥ ਸਕ੍ਕਰੋਥ? ਨਨੁ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਮਯਂ ਪਨ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਯੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ’’ਤਿ।

ਏਵਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਵਿਰਵਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਉਪਾਸਕਾ ਉਪਾਸਿਕਾਯੋਤਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ ਤੇਸਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ ‘‘ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਭਨ੍ਤੇ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਕਥੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ । ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ – ‘‘ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਵਚਨੇਨ ‘ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਣੋ ਅਤ੍ਥੀ’ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਨੋ ਅਹੁਵਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁ ਸਮਣਭਾਵਂ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੋ ਇਧੇਵ ਚ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਇਧੇਵ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਣੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਧੇਵਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਾਸਨੇ। ਅਯਂ ਪਨ ਨਿਯਮੋ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਦੁਤਿਯਾਦਯੋਪਿ ਹਿ ਸਮਣਾ ਇਧੇਵ, ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ। **ਸਮਣੋ**ਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ‘‘ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਠਮੋ ਸਮਣੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮੋ ਨਿਯਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ, ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਠਮੋ ਸਮਣੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੧)।

ਦੁਤਿਯੋਤਿ ਸਕਦਾਗਾਮੀ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ‘‘ਕਤਮੋ ਚ? ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਤਿਯੋ ਸਮਣੋ। ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾਨਂ ਤਨੁਤ੍ਤਾ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਹੋਤਿ, ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਤਿਯੋ ਸਮਣੋ’’ਤਿ।

ਤਤਿਯੋਤਿ ਅਨਾਗਾਮੀ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ‘‘ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਤਿਯੋ ਸਮਣੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਤਿਯੋ ਸਮਣੋ’’ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥੋਤਿ ਅਰਹਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ‘‘ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਸਮਣੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵਂ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਸਮਣੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੧)। ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਫਲਟ੍ਠਕਸਮਣਾਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

ਸੁਞ੍ਞਾਤਿ ਰਿਤ੍ਤਾ ਤੁਚ੍ਛਾ। **ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਾ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਏਕਚ੍ਚਸਸ੍ਸਤਿਕਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਨ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿਕਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਮਰਾਵਿਕ੍ਖੇਪਿਕਾ, ਦ੍ਵੇ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਿਕਾ, ਸੋਲ਼ਸ ਸਞ੍ਞੀਵਾਦਾ, ਅਟ੍ਠ ਅਸਞ੍ਞੀਵਾਦਾ, ਅਟ੍ਠ ਨੇਵਸਞ੍ਞੀਨਾਸਞ੍ਞੀਵਾਦਾ, ਸਤ੍ਤ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦਾ, ਪਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਾਨਵਾਦਾਤਿ ਇਮੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ** ਆਗਤਾ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ। ਇਤੋ ਬਾਹਿਰਾਨਂ ਪਰੇਸਂ ਵਾਦਾ **ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਾ** ਨਾਮ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਫਲਟ੍ਠਕਸਮਣੇਹਿ ਸੁਞ੍ਞਾ, ਨ ਹਿ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਏਤੇਹੇਵ ਸੁਞ੍ਞਾ, ਚਤੂਹਿ ਪਨ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਕਸਮਣੇਹਿਪਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕੇਹਿਪੀਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਿਪਿ ਸਮਣੇਹਿ ਸੁਞ੍ਞਾ ਏਵ। ਇਮਮੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਤਾ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ‘‘ਏਕੂਨਤਿਂਸੋ ਵਯਸਾ ਸੁਭਦ੍ਦ,

ਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਕਿਂ ਕੁਸਲਾਨੁਏਸੀ।
ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਸ ਸਮਾਧਿਕਾਨਿ,
ਯਤੋ ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸੁਭਦ੍ਦ।
ਞਾਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਦੇਸਵਤ੍ਤੀ,
ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਮਣੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ॥

''ਦੁਤਿਯੋਪਿ ਸਮਣੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤਿਯੋਪਿ ਸਮਣੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਚਤੁਤ੍ਥੋਪਿ ਸਮਣੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੁਞ੍ਞਾ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਾ ਸਮਣੇਭਿ ਅਞ੍ਞੇਹੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੪)।

ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਪਦੇਸਵਤ੍ਤੀਤਿ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਂ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਂ ਫਲਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਤਯੋਪਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਣੋਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ। ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਂ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਂ ਫਲਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਤਯੋਪਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯੋਪਿ ਸਮਣੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਅਖੇਤ੍ਤਤਾਯ। ਯਥਾ ਹਿ ਨ ਆਰਗ੍ਗੇ ਸਾਸਪੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇ ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤਿ, ਨ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੇ ਬੀਜਾਨਿ ਰੁਹਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਬਾਹਿਰੇਸੁ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੇਸੁ ਨ ਇਮੇ ਸਮਣਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਨ ਸਾਸਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਖੇਤ੍ਤਤਾਯ। ਤੇਸਂ ਅਖੇਤ੍ਤਤਾ ਚ ਖੇਤ੍ਤਤਾ ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਚ ਭਾਵਤੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ –

''ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਸੁਭਦ੍ਦ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਸਮਣੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਦੁਤਿਯੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਸਮਣੋ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤਿਯੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਸਮਣੋ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਚਤੁਤ੍ਥੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਸਮਣੋ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖੋ, ਸੁਭਦ੍ਦ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਸਮਣੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਦੁਤਿਯੋਪਿ ਤਤ੍ਥ...ਪੇ॰...। ਚਤੁਤ੍ਥੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਸਮਣੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਸੁਭਦ੍ਦ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਇਧੇਵ, ਸੁਭਦ੍ਦ, ਸਮਣੋ, ਇਧ ਦੁਤਿਯੋ ਸਮਣੋ, ਇਧ ਤਤਿਯੋ ਸਮਣੋ, ਇਧ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਸਮਣੋ, ਸੁਞ੍ਞਾ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਾ ਸਮਣੇਭਿ ਅਞ੍ਞੇਹੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੪)।

ਏਵਂ ਯਸ੍ਮਾ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਂ ਅਖੇਤ੍ਤਂ, ਸਾਸਨਂ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਸੁਰਤ੍ਤਹਤ੍ਥਪਾਦੋ ਸੂਰਕੇਸਰਕੋ ਸੀਹੋ ਮਿਗਰਾਜਾ ਨ ਸੁਸਾਨੇ ਵਾ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟੇ ਵਾ ਪਟਿਵਸਤਿ, ਤਿਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਵਿਤ੍ਥਤਂ ਪਨ ਹਿਮਵਨ੍ਤਂ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਮਣਿਗੁਹਾਯਂਯੇਵ ਪਟਿਵਸਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨਾਗਰਾਜਾ ਨ ਗੋਚਰਿਯਹਤ੍ਥਿਕੁਲਾਦੀਸੁ ਨਵਸੁ ਨਾਗਕੁਲੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਕੁਲੇਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਵਲਾਹਕੋ ਅਸ੍ਸਰਾਜਾ ਨ ਗਦ੍ਰਭਕੁਲੇ ਵਾ ਘੋਟਕਕੁਲੇ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਿਨ੍ਧੁਯਾ ਤੀਰੇ ਪਨ ਸਿਨ੍ਧਵਕੁਲੇਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਸਬ੍ਬਕਾਮਦਦਂ ਮਨੋਹਰਂ ਮਣਿਰਤਨਂ ਨ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟੇ ਵਾ ਪਂਸੁਪਬ੍ਬਤਾਦੀਸੁ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਵੇਪੁਲ੍ਲਪਬ੍ਬਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਤਿਮਿਰਪਿਙ੍ਗਲੋ ਮਚ੍ਛਰਾਜਾ ਨ ਖੁਦ੍ਦਕਪੋਕ੍ਖਰਣੀਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਗਮ੍ਭੀਰੇ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਦਿਯਡ੍ਢਯੋਜਨਸਤਿਕੋ ਸੁਪਣ੍ਣਰਾਜਾ ਨ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਏਰਣ੍ਡਵਨਾਦੀਸੁ ਪਟਿਵਸਤਿ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਨ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਸਿਮ੍ਬਲਿਦਹਵਨੇਯੇਵ ਪਟਿਵਸਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਧਤਰਟ੍ਠੋ ਸੁਵਣ੍ਣਹਂਸੋ ਨ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਆਵਾਟਕਾਦੀਸੁ ਪਟਿਵਸਤਿ, ਨਵੁਤਿਹਂਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਕੂਟਪਬ੍ਬਤੇਯੇਵ ਪਟਿਵਸਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਚਤੁਦ੍ਦੀਪਿਸ੍ਸਰੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜਾ ਨ ਨੀਚਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਜਾਤਿਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇਯੇਵ ਪਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਇਮੇਸੁ ਸਮਣੇਸੁ ਏਕਸਮਣੋਪਿ ਨ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਇਧੇਵ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਣੋ...ਪੇ॰... ਸੁਞ੍ਞਾ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਾ ਸਮਣੇਹਿ ਸਮਣੇਭਿ ਅਞ੍ਞੇਹੀ''ਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਥਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਨਾ ਨਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ। **ਸੀਹਨਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਨਾਦਂ ਅਭੀਤਨਾਦਂ ਅਪ੍ਪਟਿਨਾਦਂ। ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਮਣਾਨਂ ਇਧੇਵ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਅਯਂ ਨਾਦੋ ਸੇਟ੍ਠਨਾਦੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਉਤ੍ਤਮਨਾਦੋ। ‘‘ਇਮੇ ਸਮਣਾ ਇਧੇਵ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਤੋ ਭਯਂ ਵਾ ਆਸਙ੍ਕਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਭੀਤਨਾਦੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਸਾਸਨੇ ਇਮੇ ਸਮਣਾ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਪੂਰਣਾਦੀਸੁ ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਅਯਂ ਨਾਦੋ ਅਪ੍ਪਟਿਨਾਦੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸੀਹਨਾਦਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਨਾਦਂ ਅਭੀਤਨਾਦਂ ਅਪ੍ਪਟਿਨਾਦ’’ਨ੍ਤਿ।

੧੪੦. ਠਾਨਂ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਇਦਂ ਖੋ ਪਨ ਕਾਰਣਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਯਂ **ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਿਤ੍ਥਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਿਤ੍ਥਂ**ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਤਰਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਲਵਨ੍ਤਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਾਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਾ **ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ **ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ** ਨਾਮ। ਤੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾ **ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ**ਤਿ ਗਿਹਿਬਨ੍ਧਨਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਤਾ। **ਅਸ੍ਸਾਸੋ**ਤਿ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੋ। **ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਥਾਮੋ। **ਯੇਨ ਤੁਮ੍ਹੇ**ਤਿ ਯੇਨ ਅਸ੍ਸਾਸੇਨ ਵਾ ਬਲੇਨ ਵਾ ਏਵਂ ਵਦੇਥ।

ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਮਤਿਂਸ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਸਯਾਨੁਸਯਂ **ਜਾਨਤਾ,** ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਠਪਿਤਂ ਆਮਲਕਂ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਂ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ **ਪਸ੍ਸਤਾ**। ਅਪਿਚ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਦੀਹਿ ਜਾਨਤਾ, ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸਤਾ। ਤੀਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਹਿ ਛਹਿ ਵਾ ਪਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਹਿ ਜਾਨਤਾ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤੇਨ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸਤਾ। ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਜਾਨਨਸਮਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਜਾਨਤਾ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚਕ੍ਖੁਵਿਸਯਾਤੀਤਾਨਿ ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਾਦਿਗਤਾਨਿ ਵਾਪਿ ਰੂਪਾਨਿ ਅਤਿਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸਤਾ। ਅਤ੍ਤਹਿਤਸਾਧਿਕਾਯ ਸਮਾਧਿਪਦਟ੍ਠਾਨਾਯ ਪਟਿਵੇਧਪਞ੍ਞਾਯ ਜਾਨਤਾ, ਪਰਹਿਤਸਾਧਿਕਾਯ ਕਰੁਣਾਪਦਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਾ। ਅਰੀਨਂ ਹਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਚ **ਅਰਹਤਾ,** ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਚ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ**। ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਜਾਨਤਾ, ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਧਮ੍ਮੇ ਪਸ੍ਸਤਾ। ਕਿਲੇਸਾਰੀਨਂ ਹਤਤ੍ਤਾ ਅਰਹਤਾ, ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਵਸੇਨ ਚਤੂਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਥੋਮਿਤੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾ ਅਕ੍ਖਾਤਾ, ਯੇ ਮਯਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨਾ ਏਵਂ ਵਦੇਮ, ਨ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਂ ਕਾਯਬਲਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸਾਦੋਤਿ ‘‘ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪ੍ਪਸਾਦੋ। **ਧਮ੍ਮੇ ਪਸਾਦੋ**ਤਿ ‘‘ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਧਮ੍ਮਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪ੍ਪਸਾਦੋ। **ਸੀਲੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਕਨ੍ਤੇਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਾ। ਅਰਿਯਕਨ੍ਤਸੀਲਾਨਿ ਨਾਮ **ਪਞ੍ਚਸੀਲਾਨਿ**। ਤਾਨਿ ਹਿ ਭਵਨ੍ਤਰਗਤੋਪਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਹਿ ਨਂ ਕੋਚਿ ਵਦੇਯ੍ਯ – ‘‘ਇਮਂ ਸਕਲਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਜ੍ਜਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਖੁਦ੍ਦਕਮਕ੍ਖਿਕਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਹੀ’’ਤਿ, ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ, ਯਂ ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਏਵਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਸੀਲਾਨਿ ਕਨ੍ਤਾਨਿ ਪਿਯਾਨਿ ਮਨਾਪਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸੀਲੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਾ’’ਤਿ।

ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ ਖੋ ਪਨਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਸਾਮਣੇਰੀ ਉਪਾਸਕੋ ਉਪਾਸਿਕਾਤਿ ਏਤੇ ਸਤ੍ਤ **ਸਹਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ।** ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਹਧਮ੍ਮਂ ਚਰਤਿ ਸਮਾਨਸਿਕ੍ਖਤਾਯ। ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ...ਪੇ॰... ਉਪਾਸਿਕਾ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੇਹਿ, ਸਕਦਾਗਾਮੀ...ਪੇ॰... ਅਨਾਗਾਮੀਹਿ ਸਹਧਮ੍ਮਂ ਚਰਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਪੇਤੇ **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾਯੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਭਵਨ੍ਤਰੇਪਿ ਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨਮ੍ਹਿ ਵਿਵਾਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ

ਤੇ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਏਕਧਮ੍ਮਚਾਰਿਤਾਯ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ। ਇਮਿਨਾ, ‘‘ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਙ੍ਘੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾਨੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪ੍ਪਸਾਦੋ ਕਥਿਤੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਇਮੇ ਖੋ ਨੋ, ਆਵੁਸੋਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾ ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਅਸ੍ਸਾਸੋ ਚੇਵ ਬਲਞ੍ਚਾਤਿ ਅਕ੍ਖਾਤਾ, ਯੇ ਮਯੰ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨਾ ਏਵੰ ਵਦੇਮ।

੧੪੧. ਯੋ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਤ੍ਥਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੂਰਣਕਸ੍ਸਪਾਦਿਕੇ ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ ਅਪਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਇਦਾਨਿ ਸਾਸਨੇ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਸੁ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਆਚਰਿਯੋ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ’’ਤਿ ਗੇਹਸਿਤਪੇਮੰ ਹੋਤਿ। ਏਵਰੂਪੰ ਪੇਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸਾਦੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਥੇਰੋ ਪਨਾਹ – ‘‘ਯਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਥਾ ਨਾਮ ਨ ਏਕਸ੍ਸ, ਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ, ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਏਕੋਵ ਸਤ੍ਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ‘ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਤ੍ਥਾ’ ਤਿ ਏਕਪਦੇਨੇਵ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਵਿਸੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾਵ ਪਦੇਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧਾ ਪਰਾਜਿਤਾ’’ਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇ ਪਸਾਦੋ**ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਯਥਾ ਇਦਾਨਿ ਸਾਸਨੇ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕੰ **ਦੀਘਨਿਕਾਯੋ** ਅਮ੍ਹਾਕੰ **ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੋ**’’ਤਿ ਮਮਾਯਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ ਗੇਹਸਿਤਪੇਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸੀਲੇਸੂ**ਤਿ ਅਜਸੀਲਗੋਸੀਲਮੇਣ੍ਡਕਸੀਲਕੁਕ੍ਕੁਰਸੀਲਾਦੀਸੁ। **ਇਧ ਨੋ ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਪਸਾਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪਯਾਸੋ**ਤਿ ਕੋ ਅਧਿਕਪ੍ਪਯੋਗੋ। **ਯਦਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਯਮਿਦੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਵਦੇਯ੍ਯਾਥ। ਤੰ ਕਿੰ ਨਾਮ? ਤੁਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਹਿ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਸਾਦੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ। ਨਨੁ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਪਸਾਦੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਚ ਅਮ੍ਹੇ ਚ ਦ੍ਵੇਧਾ ਭਿਨ੍ਨਸੁਵਣ੍ਣੰ ਵਿਯ ਏਕਸਦਿਸਾਤਿ ਵਾਚਾਯ ਸਮਧੁਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠੰਸੁ।

ਅਥ ਨੇਸੰ ਤੰ ਸਮਧੁਰਤੰ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ **ਏਵੰ ਵਾਦਿਨੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਾ ਨਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਯਾ ਤਸ੍ਸ ਪਸਾਦਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਭੂਤਾ ਨਿਟ੍ਠਾ, ਕਿੰ ਸਾ ਏਕਾ, ਉਦਾਹੁ ਪੁਥੂਤਿ ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛਥਾਤਿ ਵਦਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਨਿਟ੍ਠੰ ਅਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਞ੍ਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ ਨਿਟ੍ਠਾ, ਮਹਾਤਾਪਸਾਨੰ ਆਭਸ੍ਸਰਾ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨੰ ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਾ, ਆਜੀਵਕਾਨੰ ‘‘ਅਨਨ੍ਤਮਾਨਸੋ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤੋ ਅਸਞ੍ਞੀਭਵੋ । ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਾ। ਸਬ੍ਬੇਵ ਚੇਤੇ ਅਰਹਤ੍ਤਮੇਵ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਏਕਮੇਵ ਨਿਟ੍ਠੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਭਗਵਾ **ਸਮ੍ਮਾ ਬ੍ਯਾਕਰਮਾਨਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਇਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਏਕਾ ਨਿਟ੍ਠਾ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਏਕਾ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਟ੍ਟਕਾਰਕੇਸੁ ਵਿਯ ਠਿਤੇਸੁ ਭਗਵਾ ਅਨੁਯੋਗਵਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸਾ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਨਿਟ੍ਠਾ ਸਰਾਗਸ੍ਸ, ਉਦਾਹੁ ਵੀਤਰਾਗਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਰਾਗਰਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਸਿਯਾ, ਸੋਣਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾਤਿ ਇਮੰ ਦੋਸੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ‘‘ਵੀਤਰਾਗਸ੍ਸ ਆਵੁਸੋ ਸਾ ਨਿਟ੍ਠਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਬ੍ਯਾਕਰਣੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਦ੍ਦਸੁਨੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ। **ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਾਗੇਨ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕੋਧੇਨ ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ। **ਪਪਞ੍ਚਾਰਾਮਸ੍ਸ ਪਪਞ੍ਚਰਤਿਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਰਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਆਰਾਮੋ। ਪਪਞ੍ਚੋ ਆਰਾਮੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਪਞ੍ਚਾਰਾਮੋ**। ਪਪਞ੍ਚੇ ਰਤਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਪਞ੍ਚਰਤਿ। ਪਪਞ੍ਚੋ**ਤਿ ਚ ਮਤ੍ਤਪਮਤ੍ਤਾਕਾਰਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਇਧ ਪਨ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਸਰਾਗਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਏਕੋਵ ਕਿਲੇਸੋ ਆਗਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਆਕਾਰਤੋ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਸਰਾਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਹਿ ਵਤ੍ਥੁਟ੍ਠਾਨੇ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕਰਾਗਵਸੇਨ ਗਹਿਤੋ। **ਸਤਣ੍ਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਵਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ। **ਸਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਹਣਵਸੇਨ। **ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੁਗਲ਼ਵਸੇਨ। **ਪਪਞ੍ਚਾਰਾਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਪਞ੍ਚੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ। **ਸਰਾਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਅਕੁਸਲਮੂਲ਼ਵਸੇਨ ਗਹਿਤੋ। **ਸਤਣ੍ਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪਾਦਾਨਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ। ਸੇਸੰ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ। ਥੇਰੋ ਪਨਾਹ ‘‘ਕਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਥ? ਏਕੋਯੇਵ ਹਿ ਅਯੰ ਲੋਭੋ ਰਜ੍ਜਨਵਸੇਨ **ਰਾਗੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਣ੍ਹਾਕਰਣਵਸੇਨ **ਤਣ੍ਹਾ**। ਗਹਣਟ੍ਠੇਨ **ਉਪਾਦਾਨੰ**। ਯੁਗਲ਼ਵਸੇਨ **ਅਨੁਰੋਧਪਟਿਵਿਰੋਧੋ**। ਪਪਞ੍ਚੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ **ਪਪਞ੍ਚੋ**’’ਤਿ।

੧੪੨. ਇਦਾਨਿ ਇਮੇਸੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਮੂਲਭੂਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਵਾਦੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਦ੍ਵੇਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਭਵਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ। **ਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ। **ਭਵਦਿਟ੍ਠਿੰ ਅਲ੍ਲੀਨਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿੰ ਅਲ੍ਲੀਨਾ। **ਉਪਗਤਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨੇਵ ਉਪਗਤਾ। **ਅਜ੍ਝੋਸਿਤਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨੇਵ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਾ। **ਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਤੇ ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ – ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ ਨ ਜਾਨਾਥ, ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਯੰ ਲੋਕੋ, ਨਾਯੰ ਲੋਕੋ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧਾ ਨਿਚ੍ਚੰ ਕਲਹਭਣ੍ਡਨਪਸੁਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਵਾਰੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸਮੁਦਯਞ੍ਚਾਤਿਆਦੀਸੁ ਦ੍ਵੇ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਸਮੁਦਯਾ ਖਣਿਕਸਮੁਦਯੋ ਪਚ੍ਚਯਸਮੁਦਯੋ ਚ। **ਖਣਿਕਸਮੁਦਯੋ** ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਪਚ੍ਚਯਸਮੁਦਯੋ** ਅਟ੍ਠ ਠਾਨਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ, ਖਨ੍ਧਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੰ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਿ, ਫਸ੍ਸੋਪਿ, ਸਞ੍ਞਾਪਿ, ਵਿਤਕ੍ਕੋਪਿ, ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋਪਿ, ਪਾਪਮਿਤ੍ਤੋਪਿ, ਪਰਤੋਘੋਸੋਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੰ। ‘‘ਖਨ੍ਧਾ ਹੇਤੁ ਖਨ੍ਧਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਉਪਾਦਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ। ਏਵੰ ਖਨ੍ਧਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੰ। ਅਵਿਜ੍ਜਾ… ਫਸ੍ਸੋ… ਸਞ੍ਞਾ… ਵਿਤਕ੍ਕੋ… ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ… ਪਾਪਮਿਤ੍ਤੋ… ਪਰਤੋਘੋਸੋ ਹੇਤੁ, ਪਰਤੋਘੋਸੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਉਪਾਦਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ। ਏਵੰ ਪਰਤੋਘੋਸੋਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੰ’’ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੨੪)। ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾਪਿ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਖਣਿਕਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ ਚ। **ਖਣਿਕਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ** ਨਾਮ ਖਯੋ ਵਯੋ ਭੇਦੋ ਪਰਿਭੇਦੋ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨੰ। **ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ** ਨਾਮ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਅਸ੍ਸਾਦਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਮੂਲਕੰ ਆਨਿਸੰਸੰ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ – ‘‘ਯੰਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਸਤ੍ਥਾ ਹੋਤਿ, ਤੰਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਸਾਵਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੰਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਗਰੁੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ, ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਲਭਨ੍ਤਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨੰ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ। ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੋ ਆਨਿਸੰਸੋ’’ਤਿ। **ਆਦੀਨਵ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਹਣਮੂਲਕੰ ਉਪਦ੍ਦਵੰ। ਸੋ ਵਗ੍ਗੁਲਿਵਤੰ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨੰ ਕਣ੍ਟਕਾਪਸ੍ਸਯਤਾ ਪਞ੍ਚਾਤਪਤਪ੍ਪਨੰ ਸਾਨੁਪਪਾਤਪਤਨੰ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਲੁਞ੍ਚਨੰ ਅਪ੍ਪੋਣਕੰ ਝਾਨਨ੍ਤਿਆਦੀਨੰ ਵਸੇਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨਿਸ੍ਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਨਾਮ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। **ਯਥਾਭੂਤੰ ਨਪ੍ਪਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਏਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਯਥਾਸਭਾਵੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਏਤੇਸੰ ਨਿਟ੍ਠਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਏਤੇਸੰ ਨਿਟ੍ਠਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਅਟ੍ਠਕਾਰਕਾਨੰ ਅਟ੍ਟੰ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਾਸਨਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਨਿਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਥਿਤੰ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤਿ।

੧੪੩. ਇਦਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਚ੍ਛੇਦਨੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪਾਦਾਨਾਨੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ।

ਸਬ੍ਬੁਪਾਦਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਵਾਦਾ ਪਟਿਜਾਨਮਾਨਾਤਿ ਮਯੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਉਪਾਦਾਨਾਨੰ ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੰ ਵਦਾਮਾਤਿ ਏਵੰ ਪਟਿਜਾਨਮਾਨਾ। **ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੁਪਾਦਾਨਪਰਿਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਉਪਾਦਾਨਾਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੰ ਸਮ੍ਮਾ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸਾਪਿ। ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਨ ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਸੰ ਪਨ ਭੇਦੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਛਨ੍ਨਵੁਤਿ ਪਾਸਣ੍ਡਾਪਿ ਹਿ ‘‘ਕਾਮਾ ਖੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਪਟਿਸੇਵਨੰ ਕਾਮੰ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਸੇਵਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਥੇਯ੍ਯੇਨ ਸੇਵਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਰਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸੀਲੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ ਵਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ, ਭਾਵਨਾਯ ਸੁਦ੍ਧੀ’’ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤੁਪਲਦ੍ਧਿੰ ਨ ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ, ਨ ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ , ਨ ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। **ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੂ**ਤਿ ਤੰ ਅਪਞ੍ਞਾਪਨੰ ਏਤੇਸੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ, ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ? **ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ

ਕਾਰਣਾਨਿ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪਰਿਵ੍ਵਾਨੰ ਪਵ੍ਵਾਪਨਕਾਰਣੰ ਦਿਟ੍ਠਿਞ੍ਚੇਵ ਸੀਲਬ੍ਬਤਞ੍ਚ ''ਏਤੰ ਪਹਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਰਤੋ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਯੇ ''ਅਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ''ਨ ਸੀਲੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ, ਨ ਵਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ, ਨ ਭਾਵਨਾਯ ਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਨ ਏਕੋਪਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭਿਨੋਪਿ ਹਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇ ਪਾਣਿਨਾ ਪਰਿਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਰਮਾਨਾਪਿ ਚ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਵਾਦੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵਟ੍ਟਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਤਨ੍ਤਿ। ਪਥਵਿਜਿਗੁਚ੍ਛਨਸਸਕੋ ਵਿਯ ਹਿ ਏਤੇ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਅਤ੍ਥਸਲ੍ਲਾਪਿਕਾ ਉਪਮਾ – ਪਥਵੀ ਕਿਰ ਸਸਕੰ ਆਹ – ''ਭੋ ਸਸਕਾ''ਤਿ। ਸਸਕੋ ਆਹ – ''ਕੋ ਏਸੋ''ਤਿ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਮਮੇਵ ਉਪਰਿ ਸਬ੍ਬਇਰਿਯਾਪਥੇ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਮੰ ਨ ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ। ''ਸੁਟ੍ਠੁ ਤਯਾ ਅਹੰ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਮਯਾ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗੁਲਗ੍ਗੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਉਦਕੰ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੰ, ਕਰੀਸੰ ਕਤਕਫਲਮਤ੍ਤੰ। ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦੀਹਿ ਪਨ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਮਹਨ੍ਤੰ, ਪਸ੍ਸਾਵੋਪਿ ਨੇਸੰ ਘਟਮਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਚ੍ਚਾਰੋਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਲੰ ਮਯ੍ਹੰ ਤਯਾ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਤਿਤੋ। ਤਤੋ ਨੰ ਪਥਵੀ ਆਹ – ''ਅਰੇ ਦੂਰੰ ਗਤੋਪਿ ਨਨੁ ਮਯ੍ਹੰ ਉਪਰਿਯੇਵ ਪਤਿਤੋਸੀ''ਤਿ। ਸੋ ਪੁਨ ਤੰ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਤਿਤੋ, ਏਵੰ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਤਮਾਨੋ ਸਸਕੋ ਪਥਵਿੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਏਵਮੇਵੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਬ੍ਬੁਪਾਦਾਨਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਾਦੀਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰਯੇਵ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਵਾਦੰ ਪਨ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵਟ੍ਟਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਤਨ੍ਤੀਤਿ।

ਏਵੰ ਯੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਚ੍ਛੇਦਵਾਦੰ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਸਾਦਪਚ੍ਛੇਦਵਾਦੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਏਵਰੂਪੇ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੇ ਚੇਵ ਵਿਨਯੇ ਚ, ਉਭਯੇਨਪਿ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਯੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸਾਦੋ ਸੋ ਨ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤੋ''ਤਿ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਮ੍ਹਿ ਹਿ ਸਤ੍ਥਾ ਕਾਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਹੋਪਿ ਹੋਤਿ, ਬ੍ਯਗ੍ਘੋਪਿ ਹੋਤਿ, ਦੀਪਿਪਿ ਅਚ੍ਛੋਪਿ ਤਰਚ੍ਛੋਪਿ। ਸਾਵਕਾ ਪਨਸ੍ਸ ਮਿਗਾਪਿ ਸੂਕਰਾਪਿ ਪਸਦਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ''ਇਮੇ ਮਯ੍ਹੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾ''ਤਿ ਖਨ੍ਤਿੰ ਵਾ ਮੇਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਨੁਦ੍ਦਯੰ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਉਪਰਿ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਲੋਹਿਤੰ ਪਿਵਤਿ, ਥੂਲਥੂਲਮੰਸਾਨਿਪਿ ਖਾਦਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਵਾ ਪਨ ਬਿਲ਼ਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਸਾਵਕਾ ਕੁਕ੍ਕੁਟਾ ਵਾ ਮੂਸਿਕਾ ਵਾ। ਅਥ ਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਨੁਕਮ੍ਪੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਖਾਦਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਨਿਰਯਪਾਲੋ ਹੋਤਿ, ਸਾਵਕਾ ਨੇਰਯਿਕਸਤ੍ਤਾ। ਸੋ ''ਇਮੇ ਮਯ੍ਹੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾ''ਤਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਿਵਿਧਾ ਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾ ਕਰੋਤਿ, ਆਦਿਤ੍ਤੇਪਿ ਰਥੇ ਯੋਜੇਤਿ, ਅਙ੍ਗਾਰਪਬ੍ਬਤਮ੍ਪਿ ਆਰੋਪੇਤਿ, ਲੋਹਕੁਮ੍ਭਿਯਮ੍ਪਿ ਖਿਪਤਿ , ਅਨੇਕੇਹਿਪਿ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਤਿ। ਸਾਵਕਾ ਵਾ ਪਨ ਕਾਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਹਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਮਿਗਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। ਤੇ ''ਇਮੰ ਮਯੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਹਿਮ੍ਹਾ, ਸਤ੍ਥਾ ਨੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਨ੍ਤਿੰ ਵਾ ਮੇਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਨੁਦ੍ਦਯੰ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨੰ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਯੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸਾਦੋ, ਸੋ ਨ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਕਞ੍ਚਿ ਕਾਲੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿਯੇਵ।

ਯੋ ਧਮ੍ਮੇ ਪਸਾਦੋਤਿ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮੇ ਪਸਾਦੋ ਨਾਮ, ਉਗ੍ਗਹਿਤਪਰਿਯਾਪੁਟ – ਧਾਰਿਤਵਾਚਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਕੇ ਤਨ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ ਪਸਾਦੋ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਮੋਕ੍ਖੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਏਤ੍ਥ ਪਸਾਦੋ, ਸੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵਟ੍ਟਮੇਵ ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਸਾਸਨਸ੍ਮਿੰ ਅਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤੋ ਅਸਭਾਵਤੋ ਅਕ੍ਖਾਯਤਿ।

ਯਾ ਸੀਲੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਾਤਿ ਯਾਪਿ ਚ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਅਜਸੀਲਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਾ, ਸਾਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਮੋਕ੍ਖੰ ਭਵਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਨ ਸਮ੍ਪਾਪੇਤਿ, ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਪਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿੰ ਆਵਹਤਿ, ਵਿਪਚ੍ਚਮਾਨਾ ਨਿਰਯੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਨ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤਾ ਅਕ੍ਖਾਯਤਿ। **ਯਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੂ**ਤਿ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਯੇ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ, ਤੇਸੁ ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਕਾਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਹਾਦਯੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਮਿਗਾਦਯੋ, ਤਤ੍ਥ ਸੀਹਾਦਿਭੂਤਾ ''ਇਮੇ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ ਅਹੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ ਮਿਗਾਦਿਭੂਤੇਸੁ ਖਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ

ਅਕਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਨੇਸਂ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਪਿਯਮਨਾਪਤਾਪਿ ਅਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤਾ ਅਕ੍ਖਾਯਤਿ।

ਇਦਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਭੇਦਂ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ **ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹੇਤਂ** , **ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹੋਤੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਂਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਏਵਞ੍ਹੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹੋਤਿ, ਯਂ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸਾਦੋ ਸੋ ਨ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤੋ ਅਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿਆਦਿ, ਤਂ ਏਵਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਪਸਾਦਾਦਯੋ ਦੁਰਕ੍ਖਾਤੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ...ਪੇ॰... ਅਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਯਥਾ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਤਤ੍ਥ **ਦੁਰਕ੍ਖਾਤੇ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਥਿਤੇ, ਦੁਕ੍ਖਥਿਤਤ੍ਤਾਯੇਵ **ਦੁਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ**। ਸੋ ਪਨੇਸ ਯਸ੍ਮਾ ਮਗ੍ਗਫਲਤ੍ਥਾਯ ਨ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ**। ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਉਪਸਮਾਯ ਅਸਂਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਅਨੁਪਸਮਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕੋ**। ਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨਾ ਪਵੇਦਿਤੋਤਿ **ਅਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਵੇਦਿਤੋ**। ਤਸ੍ਮਿਂ **ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੇ ਅਨੁਪਸਮਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕੇ ਅਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ**। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਭਗਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁ ਪਸਾਦੋ ਸੁਰਾਪੀਤਸਿਙ੍ਗਾਲੇ ਪਸਾਦੋ ਵਿਯ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਕੋ ਕਿਰ ਕਾਲ਼ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਰਤ੍ਤਿਂ ਨਗਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਸੁਰਾਜਲ੍ਲਿਕਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ੍ਨਾਗਵਨੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੋ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨੇ ਪਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਗਨ੍ਤੁਂ, ਬਹੂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵੇਰਿਨੋ, ਏਕਂ ਵਞ੍ਚੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ਏਕਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਮਂ ਵਞ੍ਚੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ''ਅਯ੍ਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਆਹ। ਕੋ ਏਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਪਕ੍ਕੋਸਤੀਤਿ। ''ਅਹਂ, ਸਾਮੀ, ਇਤੋ ਤਾਵ ਏਹੀਤਿ। ਕਿਂ ਭੋਤਿ? ਮਂ ਬਹਿਗਾਮਂ ਨੇਹਿ, ਅਹਂ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਕਹਾਪਣਸਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਸੋਪਿ ਨਯਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤਂ ਪਾਦੇਸੁ ਗਣ੍ਹਿ। ਅਰੇ ਬਾਲ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਕਹਾਪਣਾ ਛਡ੍ਡਿਤਕਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਕਹਾਪਣਾ, ਸਾਧੁਕਂ ਮਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀਤਿ। ਕਥਂ ਭੋ ਗਣ੍ਹਾਮੀਤਿ? ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਗਣ੍ਠਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਂਸੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਹੀਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਂ ਤਥਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਓਤਾਰੇਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਕਤਰਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਏਤਨ੍ਤਿ? ਮਹਾਦ੍ਵਾਰਂ ਏਤਨ੍ਤਿ। ਅਰੇ ਬਾਲ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਕਿਂ ਤਵ ਞਾਤਕਾ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਰੇ ਕਹਾਪਣੇ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਪਰਤੋ ਮਂ ਹਰਾ''ਤਿ। ਸੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਥ ਓਤਾਰੇਮਿ ਏਤ੍ਥ ਓਤਾਰੇਮੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਤਜ੍ਜਿਤੋ ਖੇਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਓਤਾਰੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਾਟਕਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਕਾਲ਼ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਆਹ ''ਅਹਂ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਕਹਾਪਣਸਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਵੋਚਂ। ਮਯ੍ਹਂ ਪਨ ਕਹਾਪਣਾ ਬਹੂ, ਨ ਦ੍ਵੇ ਕਹਾਪਣਸਤਾਨੇਵ, ਯਾਵ ਅਹਂ ਕਹਾਪਣੇ ਆਹਰਾਮਿ, ਤਾਵ ਤ੍ਵਂ ਸੂਰਿਯਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਥੋਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਆਹ ''ਅਯ੍ਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਮਾ ਇਤੋ ਓਲੋਕੇਹਿ, ਸੂਰਿਯਮੇਵ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਕੇਤਕਵਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਰੁਚਿਂ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸਪਿ ਸੂਰਿਯਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਲਾਟਤੋ ਚੇਵ ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਚ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਿਂਸੁ। ਅਥ ਨਂ ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ਆਹ –

> ''ਸਦ੍ਦਹਾਸਿ ਸਿਙ੍ਗਾਲਸ੍ਸ, ਸੁਰਾਪੀਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ।
> ਸਿਪ੍ਪਿਕਾਨਂ ਸਤਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਕਂਸਸਤਾ ਦੁਵੇ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੧੧੩)।

ਏਵਂ ਯਥਾ ਕਾਲ਼ਸਿਙ੍ਗਾਲੇ ਪਸਾਦੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ, ਏਵਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁਪੀਤਿ।

੧੪੪. ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਪਸਾਦਸ੍ਸ ਨਿਰਤ੍ਥਕਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਤਸ੍ਸ ਸਾਤ੍ਥਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਤਥਾਗਤੋ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ, ਇਤਰੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਉਪਾਦਾਨਾਨਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। **ਏਵਰੂਪੇ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ**ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਵਰੂਪੇ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਵਿਨਯੇ ਚ। ਉਭਯੇਨਪਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸਾਦੋ**ਤਿ ਏਵਰੂਪੇ ਸਾਸਨੇ ਯੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸਾਦੋ, ਸੋ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤੋ ਅਕ੍ਖਾਯਤਿ, ਭਵਦੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਰਣਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ – ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਵੇਦਿਯਕਪਬ੍ਬਤੇ ਇਨ੍ਦਸਾਲਗੁਹਾਯਂ ਪਟਿਵਸਤਿ। ਅਥੇਕੋ ਉਲੂਕਸਕੁਣੋ ਭਗਵਤਿ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇ ਉਪਡ੍ਢਮਗ੍ਗਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇ ਉਪਡ੍ਢਮਗ੍ਗਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਰੋਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਤਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖੇ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਸੀਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਂ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਤਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਿਤਂ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸਿ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਤੁ ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਿਤਸ੍ਸ ਪਾਤੁਕਮ੍ਮਾਯਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਪਸ੍ਸਾਨਨ੍ਦ, ਇਮਂ ਉਲੂਕਸਕੁਣਂ, ਅਯਂ ਮਯਿ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਚ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪੇ ਦੇਵੇਸੁ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਹ –

> ਉਲੂਕਮਣ੍ਡਲਕ੍ਖਿਕ, ਵੇਦਿਯਕੇ ਚਿਰਦੀਘਵਾਸਿਕ।
> ਸੁਖਿਤੋਸਿ ਤ੍ਵਂ ਅਯ੍ਯ ਕੋਸਿਯ, ਕਾਲੁਟ੍ਠਿਤਂ ਪਸ੍ਸਸਿ ਬੁਦ੍ਧਵਰਂ॥
>
> ਮਯਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇ।
> ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਦੁਗ੍ਗਤੇਸੋ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ॥
>
> ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਕੁਸਲਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
> ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਨਨ੍ਤਞਾਣੋ, ਸੋਮਨਸ੍ਸੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋਤਿ॥

ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਰਾਜਗਹਨਗਰੇ ਸੁਮਨਮਾਲਾਕਾਰਵਤ੍ਥੁ ਮਹਾਭੇਰਿਵਾਦਕਵਤ੍ਥੁ ਮੋਰਜਿਕਵਤ੍ਥੁ ਵੀਣਾਵਾਦਕਵਤ੍ਥੁ ਸਙ੍ਖਧਮਕਵਤ੍ਥੂਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਵਂ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸਾਦੋ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤੋ ਹੋਤਿ।

ਧਮ੍ਮੇ ਪਸਾਦੋਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਮ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮੇ ਪਸਾਦੋ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਸਰਮਤ੍ਤੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਾਯਕੋ ਹੋਤਿ, ਪਰਮਤ੍ਥੇ ਕਿਂ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਮਣ੍ਡੂਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸੀਲੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਾਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਮ੍ਹਿ ਸੀਲੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਾਪਿ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤਾ ਹੋਤਿ, ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਆਵਹਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਛਤ੍ਤਮਾਣਵਕਵਤ੍ਥੁਸਾਮਣੇਰਵਤ੍ਥੁਆਦੀਨਿ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੂਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਪਿਯਮਨਾਪਤਾਪਿ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤਾ ਹੋਤਿ, ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਆਵਹਤਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ **ਵਿਮਾਨਪੇਤਵਤ੍ਥੂਹਿ** ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

''ਖੀਰੋਦਨਮਹਮਦਾਸਿਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰...

ਫਾਣਿਤਂ...ਪੇ॰... ਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡਿਕਂ... ਤਿਮ੍ਬਰੁਸਕਂ... ਕਕ੍ਕਾਰਿਕਂ...

ਏਲ਼ਾਲੁਕਂ... ਵਲ੍ਲਿਪਕ੍ਕਂ... ਫਾਰੁਸਕਂ... ਹਤ੍ਥਪਤਾਕਂ...

ਸਾਕਮੁਟ੍ਠਿਂ ... ਪੁਪ੍ਫਕਮੁਟ੍ਠਿਂ... ਮੂਲਕਂ... ਨਿਮ੍ਬਮੁਟ੍ਠਿਂ...

ਅਮ੍ਬਿਕਞ੍ਜਿਕਂ... ਦੋਣਿਨਿਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਂ... ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ...

ਅਂਸਬਦ੍ਧਕਂ... ਆਯੋਗਪਟ੍ਟਂ... ਵਿਧੂਪਨਂ... ਤਾਲਵਣ੍ਟਂ...

ਮੋਰਹਤ੍ਥੰ... ਛਤ੍ਤੰ... ਉਪਾਹਨੰ... ਪੂਵੰ ਮੋਦਕੰ...

ਸਕ੍ਖਲਿਕੰ ਅਹਮਦਾਸਿਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰...

ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਪਸ੍ਸ ਵਿਮਾਨੰ, ਅਚ੍ਛਰਾ ਕਾਮਵਣ੍ਣਿਨੀਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੪੦੬)।

ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੂਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੧੪੫. ਇਦਾਨਿ ਯੇਸੰ ਉਪਾਦਾਨਾਨੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਗਤੋ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ, ਤੇਸੰ ਪਚ੍ਚਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਇਮੇ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਿਂਨਿਦਾਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਦਾਨਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਕਾਰਣਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਕਾਰਣਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਫਲੰ ਨਿਦੇਤਿ ਹਨ੍ਦ, ਨੰ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਅਪ੍ਪੇਤਿ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ **ਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੰ ਤਤੋ ਜਾਯਤਿ ਸਮੁਦੇਤਿ ਪਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਮੁਦਯੋ, ਜਾਤਿ, ਪਭਵੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਦਤ੍ਥੋ – ਕਿਂ ਨਿਦਾਨੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਿਂਨਿਦਾਨਾ**। ਕੋ ਸਮੁਦਯੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਿਂਸਮੁਦਯਾ**। ਕਾ ਜਾਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਿਂਜਾਤਿਕਾ**। ਕੋ ਪਭਵੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਿਂਪਭਵਾ**। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇਸੰ ਤਣ੍ਹਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਨਿਦਾਨਞ੍ਚੇਵ ਸਮੁਦਯੋ ਚ ਜਾਤਿ ਚ ਪਭਵੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਣ੍ਹਾਨਿਦਾਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਨ ਕੇਵਲੰ ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸੇਵ ਪਚ੍ਚਯੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯਪਿ, ਤਣ੍ਹਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਵੇਦਨਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਯੰ ਜਾਨਾਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ **ਤਣ੍ਹਾ ਚਾਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਯਤੋ ਚ ਖੋਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਹੀਨਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਮੂਲਿਕਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੇਨ ਪਹੀਨਾ ਹੋਤਿ। **ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਸੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਿਰਾਗਾ ਵਿਜ੍ਜੁਪ੍ਪਾਦਾ**ਤਿ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਚ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਨੇਵ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨੰ ਉਪਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਨੇਵ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਨ ਸੇਸਾਨਿ ਉਪਾਦਾਨਾਨਿ। **ਅਨੁਪਾਦਿਯੰ ਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਪਾਦਾਨੰ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾਯ ਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤਿ। **ਅਪਰਿਤਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਤਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੰਯੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀ**ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਆਸਵਕ੍ਖਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਖੀਣਾ ਜਾਤੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੂਲ਼ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਮਹਾਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਵੇਸਾਲਿਨਗਰਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੬. **ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਵੇਸਾਲਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤੰ ਕਿਰ ਅਪਰਾਪਰੰ ਵਿਸਾਲੀਭੂਤਤਾਯ ''ਵੇਸਾਲੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਖੰ ਗਤੰ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਥਾ – ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਕਿਰ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਗਬ੍ਭੋ ਸਣ੍ਠਾਸਿ। ਸਾ ਞਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਨਿਵੇਦੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਗਬ੍ਭਪਰਿਹਾਰੰ ਅਦਾਸਿ। ਸਾ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਰੀਯਮਾਨਾ ਗਬ੍ਭਪਰਿਪਾਕਕਾਲੇ ਵਿਜਾਯਨਘਰੰ ਪਾਵਿਸਿ। ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੀਨੰ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਗਬ੍ਭਵੁਟ੍ਠਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਚ ਤਾਸੰ ਅਞ੍ਞਤਰਾ, ਤੇਨ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਅਲਤ੍ਤਕਪਟਲਬਨ੍ਧੁਜੀਵਕਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸੰ ਮੰਸਪੇਸਿਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਤਤੋ ''ਅਞ੍ਞਾ ਦੇਵਿਯੋ ਸੁਵਣ੍ਣਬਿਮ੍ਬਸਦਿਸੇ ਪੁਤ੍ਤੇ ਵਿਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਮੰਸਪੇਸਿਨ੍ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰਤੋ ਮਮ ਅਵਣ੍ਣੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਅਵਣ੍ਣਭਯੇਨ ਤੰ ਮੰਸਪੇਸਿਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ

ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਮੁਦ੍ਦਿਕਾਯ ਲਞ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਗਙ੍ਗਾਯ ਸੋਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਾਪੇਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਛਡ੍ਡਿਤਮਤ੍ਤੇ ਦੇਵਤਾ ਆਰਕ੍ਖਂ ਸਂਵਿਦਹਿਂਸੁ। ਸੁਵਣ੍ਣਪਟ੍ਟਕਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕੇਨ ''ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਪਜਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਤਂ ਭਾਜਨਂ ਊਮਿਭਯਾਦੀਹਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਂ ਗਙ੍ਗਾਸੋਤੇਨ ਪਾਯਾਸਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਤਾਪਸੋ ਗੋਪਾਲਕਕੁਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਪਾਤੋਵ ਗਙ੍ਗਂ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਤਂ ਭਾਜਨਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਸਞ੍ਞਾਯ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਅਥੇਤ੍ਥ ਤਂ ਅਕ੍ਖਰਪਟ੍ਟਿਕਂ ਰਾਜਮੁਦ੍ਦਿਕਾਲਞ੍ਛਨਂ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਮਂਸਪੇਸਿਂ ਅਦ੍ਦਸ, ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ ''ਸਿਯਾ ਗਬ੍ਭੋ, ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਪੂਤਿਕਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਅਸ੍ਸਮਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧੇ ਓਕਾਸੇ ਠਪੇਸਿ। ਅਥ ਅਡ੍ਢਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਦ੍ਵੇ ਮਂਸਪੇਸਿਯੋ ਅਹੇਸੁਂ। ਤਾਪਸੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਾਧੁਤਰਂ ਠਪੇਸਿ। ਤਤੋ ਪੁਨ ਅਡ੍ਢਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਏਕਮੇਕਿਸ੍ਸਾ ਮਂਸਪੇਸਿਯਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਸੀਸਾਨਮਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਪਿਲ਼ਕਾ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਅਥ ਤਤੋ ਅਡ੍ਢਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਏਕਾ ਮਂਸਪੇਸਿ ਸੁਵਣ੍ਣਬਿਮ੍ਬਸਦਿਸੋ ਦਾਰਕੋ, ਏਕਾ ਦਾਰਿਕਾ ਅਹੋਸਿ।

ਤੇਸੁ ਤਾਪਸਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕਤੋ ਚਸ੍ਸ ਖੀਰਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਚ ਖੀਰਭਤ੍ਤਂ ਅਲਭਿਤ੍ਥ, ਸੋ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਖੀਰਂ ਦਾਰਕਾਨਂ ਮੁਖੇ ਆਸਿਞ੍ਚਤਿ। ਤੇਸਂ ਉਦਰਂ ਯਂ ਯਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਮਣਿਭਾਜਨਗਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਨਿਚ੍ਛਵੀ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਪਰੇ ਆਹੁ ''ਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ ਵਿਯ ਨੇਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਲੀਨਾ ਛਵਿ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਤੇ ਨਿਚ੍ਛਵਿਤਾਯ ਵਾ ਲੀਨਚ੍ਛਵਿਤਾਯ ਵਾ **ਲਿਚ੍ਛਵੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਂਸੁ।

ਤਾਪਸੋ ਦਾਰਕੇ ਪੋਸੇਨ੍ਤੋ ਉਸ੍ਸੂਰੇ ਗਾਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਵਿਸਤਿ, ਅਤਿਦਿਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਬ੍ਯਾਪਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਗੋਪਾਲਕਾ ਆਹਂਸੁ – ''ਭਨ੍ਤੇ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਦਾਰਕਪੋਸਨਂ ਪਲਿਬੋਧੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਾਰਕੇ ਦੇਥ, ਮਯਂ ਪੋਸੇਸ੍ਸਾਮ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਤਾਪਸੋ ਸਾਧੂਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿ। ਗੋਪਾਲਕਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਮਗ੍ਗਂ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਓਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਧਜਪਟਾਕਾ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਰਿਯੇਹਿ ਵਜ੍ਜਮਾਨੇਹਿ ਅਸ੍ਸਮਂ ਆਗਤਾ। ਤਾਪਸੋ – ''ਮਹਾਪੁਞ੍ਞਾ ਦਾਰਕਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਵਡ੍ਢੇਥ, ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਵਾਹਵਿਵਾਹਂ ਕਰੋਥ, ਪਞ੍ਚਗੋਰਸੇਨ ਰਾਜਾਨਂ ਤੋਸੇਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਭਾਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਥ, ਤਤ੍ਥ ਕੁਮਾਰਂ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਾਰਕੇ ਅਦਾਸਿ। ਤੇ ਸਾਧੂਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਦਾਰਕੇ ਨੇਤ੍ਵਾ ਪੋਸੇਸੁਂ।

ਦਾਰਕਾ ਵੁਦ੍ਧਿਮਨ੍ਵਾਯ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾ ਵਿਵਾਦਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇ ਗੋਪਾਲਕਦਾਰਕੇ ਹਤ੍ਥੇਨਪਿ ਪਾਦੇਨਪਿ ਪਹਰਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਰੋਦਨ੍ਤਿ। ''ਕਿਸ੍ਸ ਰੋਦਥਾ''ਤਿ ਚ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ''ਇਮੇ ਨਿਮ੍ਮਾਤਾਪਿਤਿਕਾ ਤਾਪਸਪੋਸਿਤਾ ਅਮ੍ਹੇ ਅਤਿਪਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ''ਇਮੇ ਦਾਰਕਾ ਅਞ੍ਞੇ ਦਾਰਕੇ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਇਮੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ ਇਮੇ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਕਿਰ ਸੋ ਪਦੇਸੋ **ਵਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਯੋਜਨਸਤਿਕੋ ਪਰਿਮਾਣੇਨ। ਅਥ ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਗੋਪਾਲਕਾ ਰਾਜਾਨਂ ਤੋਸੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਂ ਕੁਮਾਰਂ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਅਕਂਸੁ। ਤਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਾਰਿਕਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਵਾਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤਿਕਂ ਅਕਂਸੁ ''ਬਾਹਿਰਕਦਾਰਿਕਾ ਨ ਆਨੇਤਬ੍ਬਾ, ਇਤੋ ਦਾਰਿਕਾ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ। ਤੇਸਂ ਪਠਮਸਂਵਾਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਦਾਰਕਾ ਜਾਤਾ ਧੀਤਾ ਚ ਪੁਤ੍ਤੋ ਚ। ਏਵਂ ਸੋਲ਼ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਜਾਤਾ। ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਦਾਰਕਾਨਂ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਾਨਂ ਆਰਾਮੁਯ੍ਯਾਨਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਗਹੇਤੁਂ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਾ ਨਗਰਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਗਾਵੁਤਨ੍ਤਰੇਨ ਗਾਵੁਤਨ੍ਤਰੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ । ਤਸ੍ਸ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਿਸਾਲੀਕਤਤ੍ਤਾ ਵੇਸਾਲੀਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਜਾਤਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਵੇਸਾਲਿਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ''ਤਿ।

੦੧ ਬਹਿਨਗਰੇਤਿ ਨਗਰਸ੍ਸ ਬਹਿ, ਨ ਅਮ੍ਬਪਾਲਿਵਨਂ ਵਿਯ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰਸ੍ਮਿਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਜੀਵਕਮ੍ਬਵਨਂ ਵਿਯ ਨਗਰਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵਨਸਣ੍ਡੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਬਹਿਨਗਰੇ''ਤਿ। **ਅਪਰਪੁਰੇ**ਤਿ ਪੁਰਸ੍ਸ ਅਪਰੇ, ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਨਸਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਵਨਸਣ੍ਡੋ ਨਗਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯਂ ਗਾਵੁਤਮਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਗਵਤੋ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਚਙ੍ਕਮਲੇਣਕੁਟਿਮਣ੍ਡਪਾਦੀਨਿ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਸੁਂ, ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਪਰਪੁਰੇ

ਵਨਸਣ੍ਡੇ''ਤਿ। **ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਲਿਚ੍ਛਵੀਨਂ ਪਨ ਪੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਲਿਚ੍ਛਵਿਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਅਧੁਨਾਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। **ਪਰਿਸਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ। **ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ** ਨਾਮ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾ। ਤੇ ਪਟਿਸੇਧੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਉਪਾਰਮ੍ਭਭਯਾ। ਵੇਸਾਲਿਯਞ੍ਹਿ ਬਹੂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਪਸਨ੍ਨਾ ਬੁਦ੍ਧਮਾਮਕਾ ਧਮ੍ਮਮਾਮਕਾ ਸਙ੍ਘਮਾਮਕਾ। ਤੇ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤ੍ਵਂ ਕਤ੍ਥ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਾਣਂ ਹਨਨ੍ਤਂ ਅਦ੍ਦਸ, ਕਤ੍ਥ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣਂ ਨ ਜਾਨਾਸਿ? ਕਿਂ ਦਨ੍ਤਾ ਮੇ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪਾਸਾਣਸਕ੍ਖਰਾ ਖਾਦਸਿ, ਅਹਿਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਾਯਮਸਿ, ਕਕਚਦਨ੍ਤੇਸੁ ਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿਕਂ ਕੀਲਿਤੁਂ ਇਚ੍ਛਸਿ? ਮੁਖਤੋ ਤੇ ਦਨ੍ਤੇ ਪਾਤੇਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਉਪਾਰਮ੍ਭਭਯਾ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

ਵੇਸਾਲਿਨਗਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਂ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੋ **ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ**ਤਿ ਆਹ।

ਤਤ੍ਥ ਅਲਮਰਿਯਂ ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ **ਅਲਮਰਿਯੋ**, ਅਰਿਯਭਾਵਾਯ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਮੇਵ **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ**। ਅਲਮਰਿਯੋ ਚ ਸੋ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ ਚਾਤਿ **ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ**। ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਮਗ੍ਗੋਪਿ ਫਲਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਆਰਾਧੇਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧੧) ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ। ''ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨੀਹਰਤਿ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੫) ਏਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ। ''ਅਭਬ੍ਬਾ ਤੇ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੯੬) ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ। ''ਅਯਮਞ੍ਞੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ ਅਧਿਗਤੋ ਫਾਸੁ ਵਿਹਾਰੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੨੮) ਏਤ੍ਥ ਫਲਂ। ''ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨਂ ਉਦਪਾਦਿ, ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਮੇ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਅਯਮਨ੍ਤਿਮਾ ਜਾਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬) ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ। ''ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨਂ ਉਦਪਾਦਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਆਲਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੪੦) ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ। ਇਧ ਪਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ।

ਤਕ੍ਕਪਰਿਯਾਹਤਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਚਰਿਯਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਆਚਰਿਯੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸੁਖੁਮਂ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰਂ ਗਹਿਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਕ੍ਕਪਰਿਯਾਹਤਂ ਪਨ ਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਏਵਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਤਕ੍ਕਪਰਿਯਾਹਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀਤਿ। **ਵੀਮਂਸਾਨੁਚਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਸ੍ਸ ਲੋਕਿਯਪਞ੍ਞਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ। ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪਞ੍ਞਵਾ, ਸੋ ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਇਨ੍ਦਵਜਿਰੂਪਮਂ ਵੀਮਂਸਂ ਏਵਂ ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਅਨੁਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੀਮਂਸਾਯ ਅਨੁਚਰਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। **ਸਯਂਪਟਿਭਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ। ਏਵਂ ਹਿਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸੁਖੁਮਂ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵਾ ਮਗ੍ਗੋ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਲਦ੍ਧਪਰਿਸੋ, ਰਾਜਾਨਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਂ ਵਿਯ ਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਸੁਫੁਸਿਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤਾਵਰਣਂ, ਮੁਦੁਕਾ ਜਿਵ੍ਹਾ, ਮਧੁਰੋ ਸਰੋ, ਅਨੇਲਗਲਾ ਵਾਚਾ, ਸੋ ਯਂ ਯਦੇਵਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂਪਟਿਭਾਨਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਮਹਾਜਨਂ ਰਞ੍ਜੇਤੀਤਿ।

ਯਸ੍ਸ ਚ ਖ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋਤਿ ਯਸ੍ਸ ਚ ਖੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਰਾਗਪਟਿਘਾਤਤ੍ਥਾਯ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ, ਦੋਸਪ੍ਪਟਿਘਾਤਤ੍ਥਾਯ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾ, ਮੋਹਪਟਿਘਾਤਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ, ਵਿਤਕ੍ਕੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ।

ਸੋ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯਾਤਿ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਯੋ ਤਂ ਯਥਾਦੇਸਿਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਨਾ ਨਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ । ਇਦਂ ਪਨੇਸ ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ

ਵਦਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਅਨਿਯਜਾਨਿਕੋਤਿ ਏਵਮੇਵੰ ਪਵੇਦੇਯਜ, ਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਉਪਾਰਮ੍ਭਭਯਾ। ਵੇਸਾਲਿਯਞ੍ਹਿ ਬਹੂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ-ਸਕਦਾਗਾਮਿ-ਅਨਾਗਾਮਿਉਪਾਸਕਾ। ਤੇ ਏਵੰ ਵਦੇਯਜੁਂ ''ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤ ਤ੍ਵੰ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਧਮ੍ਮੋ ਅਨਿਯਜਾਨਿਕੋਤਿ ਵਦਸਿ, ਯਦਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਅਨਿਯਜਾਨਿਕੋ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਇਮੇ ਕਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਤਕਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਜਾਤਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਸਕਦਾਗਾਮੀ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਨਾਗਾਮੀਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਉਪਾਰਮ੍ਭਂ ਕਰੇਯਜੁਂ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਰਮ੍ਭਭਯੇਨ ਅਨਿਯਜਾਨਿਕੋਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਜ੍ਜੁਨੇਨ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਣ੍ਡਂ ਵਿਯ ਅਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੋ ਅਮੋਘੋ ਨਿਯਜਾਤਿ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਨਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਤਿ।

ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋਤਿ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲਾਦੀਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਏਵੰ ਭਾਸਮਾਨਸ੍ਸ ਤਂ ਵਚਨਂ ਸੁਣਿ, ਨ ਪਨ ਪਟਿਸੇਧੇਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਾਰੁਞ੍ਞਤਾਯ। ਏਵੰ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ਅਯਂ ਕੁਦ੍ਧੋ ਝਾਯਮਾਨਂ ਵੇਲੁਵਨਂ ਵਿਯ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਲੋਣਂ ਉਦ੍ਧਨਂ ਵਿਯ ਚ ਕੋਧਵਸੇਨ ਪਟਪਟਾਯਤਿ, ਮਯਾ ਪਟਿਬਾਹਿਤੋ ਪਨ ਮਯਿਪਿ ਆਘਾਤਂ ਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤੇ ਚ ਮਯਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਜਨੇਸੁ ਆਘਾਤੋ ਅਤਿਭਾਰਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਕਾਰੁਞ੍ਞਤਾਯ ਨ ਪਟਿਸੇਧੇਸਿ। ਅਪਿ ਚਸ੍ਸ ਏਵੰ ਅਹੋਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਵਣ੍ਣਕਥਨਂ ਨਾਮ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੇ ਦੋਸਾਰੋਪਨਸਦਿਸਂ, ਕੋ ਇਮਸ੍ਸ ਕਥਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ? ਸਯਮੇਵ ਖੇਲ਼ੇ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਮੁਖੇ ਸੁਕ੍ਖੇ ਓਰਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਨ ਪਟਿਸੇਧੇਸਿ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਰਿਯੇਸਨਤੋ ਅਪਗਤੋ।

੧੪੭. **ਕੋਧਨੋ**ਤਿ ਚਣ੍ਡੋ ਫਰੁਸੋ। **ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਤੁਚ੍ਛਪੁਰਿਸੋ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾ ''ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੇ ਸਤਿਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਮਗ੍ਗੇ ਵਾ ਫਲੇ ਵਾ ਅਸਤਿ ''ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਯੇਵ, ਤੇਨ ਤਂ ''ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਆਹ। **ਕੋਧਾ ਚ ਪਨਸ੍ਸ ਏਸਾ ਵਾਚਾ ਭਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਏਸਾ ਚ ਪਨਸ੍ਸ ਵਾਚਾ ਕੋਧੇਨ ਭਾਸਿਤਾ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਸ ਭਗਵਤੋ ਕੁਦ੍ਧੋਤਿ? ਅਯਞ੍ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਕਥੇਸਿ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਨਨ੍ਦਨਵਨਚਿਤ੍ਤਲਤਾਵਨਫਾਰੁਸਕਵਨਮਿਸ੍ਸਕਵਨੇਸੁ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨੇ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇ ਚ ਦੇਵਧੀਤਰੋ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਤੇਸਂ ਏਵਰੂਪਾਯ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਠਿਤਾਨਂ ਕੀਵਮਧੁਰੋ ਨੁ ਖੋ ਸਦ੍ਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਸੋਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਧਾਤੁਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਭਗਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਥੇਸਿ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਿਰਹਿਤ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਭਗਵਤਿ ਆਘਾਤਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਅਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਪਠਮਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂ, ਸੋ 'ਮਯ੍ਹਂ ਤਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੂ'ਤਿ ਕਥੇਸਿ। ਅਹਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪੁਰਿਸਕਾਰੇਨ ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਧਾਤੁਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂ, ਤਂ ਮੇ ਨ ਕਥੇਸਿ। ਅਦ੍ਧਾਸ੍ਸ ਏਵੰ ਹੋਤਿ 'ਅਯਂ ਰਾਜਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਧਾਤੁਞਾਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਮਯਾ ਸਮਸਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਵਸੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ। ਭਿਯ੍ਯੋਸੋ ਆਘਾਤਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਭਾਵੇ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਦਸਬਲਂ ਪਨ ਅਸਤਾ ਤੁਚ੍ਛੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਕੋਧਾ ਚ ਪਨਸ੍ਸ ਏਸਾ ਵਾਚਾ ਭਾਸਿਤਾ''ਤਿ।

ਵਣ੍ਣੋ ਹੇਸੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਤਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਨ੍ਤੇਨ ਏਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਵਾਯਾਮੋ ਕਤੋ ''ਦੇਸਨਾਧਮ੍ਮੋ ਮੇ ਨਿਯਜਾਨਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਏਵੰ ਵਦੇਯਜ, ਸੋ ਵਣ੍ਣਂਯੇਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਭਾਸਤਿ। ਵਣ੍ਣੋ ਹੇਸੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਗੁਣੋ ਏਸੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ, ਨ ਅਗੁਣੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਨਾਮ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਤਿਆਦਿਨਾ ਕਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ? ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਅਯਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ ਨਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵਦਤਿ। ਮਯ੍ਹਞ੍ਚ

ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਞਾਣੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਧਾਤੁਞਾਣੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਦਸਬਲਞਾਣੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞਾਣੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਟ੍ਠਸੁ ਪਰਿਸਾਸੁ ਅਕਮ੍ਪਨਞਾਣੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਚਤੁਯੋਨਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਪਞ੍ਚਗਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਚੇਤੇ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਯੇਵ। ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਵਿਜਾਨਨਸਮਤ੍ਥੰ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਏਤਸ੍ਸ ਮੋਘਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਅਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਨਾਮ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਇਮੰ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਵੇਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਵਯੋ,** ਜਾਨਾਤਿ , ਅਨੁਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨ੍ਵਯੋ **ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ,** ਤੰ ਤੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਦਿਧਮ੍ਮੰ ਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾਯੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਏਵਰੂਪਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਮਯ੍ਹੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੰ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੰ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮੇਵ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਜਾਨਿਤੁੰ ਤਸ੍ਸ ਮੋਘਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋਪਿ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਞਾਣਾਦੀਸੁਪਿ ਏਵੰ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦਸਬਲਞਾਣਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੮. ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਾਨਨ੍ਤਰੰ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁੰ, ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਸੁ ਉਪਰਿ ਦਸਬਲਞਾਣੰ ਨ ਪਰਿਪੂਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਦਸਬਲਞਾਣੰ ਪਰਿਪੂਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਦਸ ਖੋ ਪਨਿਮਾਨਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਥਾਗਤਬਲਾਨੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਵ ਬਲਾਨਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਬਲਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞੁਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ତਿਯਾ ਆਗਤਾਨਿ, ਤਥਾ ਆਗਤਬਲਾਨੀਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਦੁਵਿਧੰ ਤਥਾਗਤਬਲੰ ਕਾਯਬਲਞ੍ਚ ਞਾਣਬਲਞ੍ਚ। ਤੇਸੁ ਕਾਯਬਲੰ ਹਤ੍ਥਿਕੁਲਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਪੋਰਾਣੇਹਿ –

> ''ਕਾਲਾਵਕਞ੍ਚ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯੰ, ਪਣ੍ਡਰੰ ਤਮ੍ਬਪਿਙ੍ਗਲੰ।
> ਗਨ੍ਧਮਙ੍ਗਲਹੇਮਞ੍ਚ, ਉਪੋਸਥਛਦ੍ਦਨ੍ਤਿਮੇ ਦਸਾ''ਤਿ॥

ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਦਸ ਹਤ੍ਥਿਕੁਲਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਲਾਵਕਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥਿਕੁਲੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਪੁਰਿਸਾਨੰ ਕਾਯਬਲੰ, ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਕਾਲਾਵਕਹਤ੍ਥਿਨੋ। ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਕਾਲਾਵਕਾਨੰ ਬਲੰ, ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯਸ੍ਸ। ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯਾਨੰ, ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਰਸ੍ਸ। ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਪਣ੍ਡਰਾਨੰ, ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਤਮ੍ਬਸ੍ਸ। ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਤਮ੍ਬਾਨੰ, ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਪਿਙ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਪਿਙ੍ਗਲਾਨੰ, ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਹਤ੍ਥਿਨੋ। ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਗਨ੍ਧਹਤ੍ਥੀਨੰ, ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਮਙ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਮਙ੍ਗਲਾਨੰ, ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਹੇਮਵਤਸ੍ਸ। ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਹੇਮਵਤਾਨੰ, ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ। ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਉਪੋਸਥਾਨੰ, ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਾਨੰ ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ। ਨਾਰਾਯਨਸਙ੍ਘਾਤਬਲਨ੍ਤਿਪਿ ਇਦਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ । ਤਦੇਤੰ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥਿਗਣਨਾਯ ਹਤ੍ਥੀਨੰ ਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਪੁਰਿਸਗਣਨਾਯ ਦਸਨ੍ਨੰ ਪੁਰਿਸਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਬਲੰ ਹੋਤਿ। ਇਦੰ ਤਾਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ **ਕਾਯਬਲੰ**।

ਞਾਣਬਲੰ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਤਾਵ ਆਗਤਮੇਵ। ਦਸਬਲਞਾਣੰ, ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞਾਣੰ, ਅਟ੍ਠਸੁ ਪਰਿਸਾਸੁ ਅਕਮ੍ਪਨਞਾਣੰ, ਚਤੁਯੋਨਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣੰ, ਪਞ੍ਚਗਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣੰ। ਸੰਯੁਤ੍ਤਕੇ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੪) ਆਗਤਾਨਿ ਤੇਸਤ੍ਤਤਿ ਞਾਣਾਨਿ ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਤਿ ਞਾਣਾਨੀਤਿ ਏਵੰ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਞਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਏਤੰ **ਞਾਣਬਲੰ** ਨਾਮ। ਇਧਾਪਿ ਞਾਣਬਲਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਞਾਣਞ੍ਹਿ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੇਨ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਟ੍ਠੇਨ ਚ **ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਯੇਹਿ ਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਯੇਹਿ ਦਸਹਿ ਞਾਣਬਲੇਹਿ ਉਪੇਤੋ ਸਮੁਪੇਤੋ। **ਆਸਭੰ ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੰ ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠਾਨੰ। ਆਸਭਾ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾ, ਤੇਸੰ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ਗਵਸਤਜੇਟ੍ਠਕੋ ਉਸਭੋ, ਗਵਸਹਸ੍ਸਜੇਟ੍ਠਕੋ ਵਸਭੋ। ਵਜਸਤਜੇਟ੍ਠਕੋ ਵਾ ਉਸਭੋ,

ਵਜਸਹਸ੍ਸਜੇਟ੍ਠਕੋ ਵਸਭੋ। ਸਬ੍ਬਗਵਸੇਟ੍ਠੋ ਸਬ੍ਬਪਰਿਸ੍ਸਯਸਹੋ ਸੇਤੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਮਹਾਭਾਰਵਹੋ ਅਸਨਿਸਤਸਦ੍ਦੇਹਿਪਿ ਅਕਮ੍ਪਨਿਯੋ ਨਿਸਭੋ, ਸੋ ਇਧ ਉਸਭੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ। ਉਸਭਸ੍ਸ ਇਦਨ੍ਤਿ **ਆਸਭਂ। ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਪਥਵਿਂ ਉਪ੍ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਅਚਲਟ੍ਠਾਨਂ। ਇਦਂ ਪਨ ਆਸਭਂ ਵਿਯਾਤਿ ਆਸਭਂ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਨਿਸਭਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉਸਭੋ ਉਸਭਬਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਪਥਵਿਂ ਉਪ੍ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਅਚਲਟ੍ਠਾਨੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਂ ਤਥਾਗਤੋਪਿ ਦਸਹਿ ਤਥਾਗਤਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਚਤੂਹਿ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪਾਦੇਹਿ ਅਟ੍ਠਪਰਿਸਪਥਵਿਂ ਉਪ੍ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਕੇਨਚਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਨ ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤੇਨ ਅਕਮ੍ਪਿਯੋ ਅਚਲਟ੍ਠਾਨੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਏਵਂ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨੋਵ ਤਂ ਆਸਭਂ ਠਾਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਆਰੋਪੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਆਸਭਂ ਠਾਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ।

ਪਰਿਸਾਸੂਤਿ ਅਟ੍ਠਸੁ ਪਰਿਸਾਸੁ। **ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤੀ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਨਾਦਂ ਅਭੀਤਨਾਦਂ ਨਦਤਿ, ਸੀਹਨਾਦਸਦਿਸਂ ਵਾ ਨਾਦਂ ਨਦਤਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਵਾ ਸੀਹੋ ਸਹਨਤੋ ਹਨਨਤੋ ਚ ਸੀਹੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਹਨਤੋ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਾਨਞ੍ਚ ਹਨਨਤੋ ਸੀਹੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਹਸ੍ਸ ਨਾਦਂ ਸੀਹਨਾਦਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਸੀਹੋ ਸੀਹਬਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਸਾਰਦੋ ਵਿਗਤਲੋਮਹਂਸੋ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤਿ, ਏਵਂ ਤਥਾਗਤਸੀਹੋਪਿ ਤਥਾਗਤਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਟ੍ਠਸੁ ਪਰਿਸਾਸੁ ਵਿਸਾਰਦੋ ਵਿਗਤਲੋਮਹਂਸੋ ਇਤਿ ਰੂਪਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਾਨਾਵਿਧਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਰਿਸਾਸੁ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਤੀ''ਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਬ੍ਰਹ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ। ਚਕ੍ਕ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨਾਯਂ –

> ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਲਕ੍ਖਣੇ ਚ, ਰਥਙ੍ਗੇ ਇਰਿਯਾਪਥੇ।
> ਦਾਨੇ ਰਤਨਧਮ੍ਮੂਰ-ਚਕ੍ਕਾਦੀਸੁ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।
> ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਇਧ ਮਤੋ, ਤਞ੍ਚ ਦ੍ਵੇਧਾ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਕ੍ਕਾਨਿ, ਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਨਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੧) ਹਿ ਅਯਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਪਾਦਤਲੇਸੁ ਚਕ੍ਕਾਨਿ ਜਾਤਾਨੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫) ਏਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣੇ। ''ਚਕ੍ਕਂਵ ਵਹਤੋ ਪਦ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧) ਏਤ੍ਥ ਰਥਙ੍ਗੇ। ''ਚਤੁਚਕ੍ਕਂ ਨਵਦ੍ਵਾਰ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯) ਏਤ੍ਥ ਇਰਿਯਾਪਥੇ। ''ਦਦਂ ਭੁਞ੍ਜ ਮਾ ਚ ਪਮਾਦੋ, ਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤਯ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨ''ਨ੍ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੭.੧੪੯) ਏਤ੍ਥ ਦਾਨੇ। ''ਦਿਬ੍ਬਂ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਪਾਤੁਰਹੋਸੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੩) ਏਤ੍ਥ ਰਤਨਚਕ੍ਕੇ। ''ਮਯਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਚਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੬੨) ਏਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ। ''ਇਚ੍ਛਾਹਤਸ੍ਸ ਪੋਸਸ੍ਸ, ਚਕ੍ਕਂ ਭਮਤਿ ਮਤ੍ਥਕੇ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੧.੧੦੪; ੧.੫.੧੦੩) ਏਤ੍ਥ ਉਰਚਕ੍ਕੇ। ''ਖੁਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਚੇਪਿ ਚਕ੍ਕੇਨਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੬) ਏਤ੍ਥ ਪਹਰਣਚਕ੍ਕੇ। ''ਅਸਨਿਵਿਚਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੬੧; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੬੨) ਏਤ੍ਥ ਅਸਨਿਮਣ੍ਡਲੇ। ਇਧ ਪਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਤਂ ਪਨ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਦੁਵਿਧਂ ਹੋਤਿ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਞ੍ਚੇਵ ਦੇਸਨਾਞਾਣਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਪਭਾਵਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਰਿਯਬਲਾਵਹਂ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਂ। ਕਰੁਣਾਪਭਾਵਿਤਂ ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਰਿਯਬਲਾਵਹਂ ਦੇਸਨਾਞਾਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਤੋ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ। ਤੁਸਿਤਭਵਨਤੋ ਵਾ ਯਾਵ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ। ਦੀਪਙ੍ਕਰਦਸਬਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮ। ਦੇਸਨਾਞਾਣਮ੍ਪਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਯਾਵ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। ਤੇਸੁ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ, ਦੇਸਨਾਞਾਣਂ ਲੋਕਿਯਂ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਪਨੇਤਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂਯੇਵ ਓਰਸਞਾਣਂ।

ਇਦਾਨਿ ਯੇਹਿ ਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਤਥਾਗਤੋ ਆਸਭਂ ਠਾਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਯਾਨਿ ਆਦਿਤੋਵ ''ਦਸ ਖੋ ਪਨਿਮਾਨਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਬਲਾਨੀ''ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਕਤਮਾਨਿ ਦਸ? ਇਧ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋ ਠਾਨਞ੍ਚ**

ਠਾਨਤੋਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ**ਤਿ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਕਾਰਣਤੋ। ਕਾਰਣਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਫਲੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਯਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੰ ਭਗਵਾ ''ਯੇ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਸੰ ਯੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਹੇਤੂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਤੰ ਤੰ ਠਾਨੰ। ਯੇ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਸੰ ਯੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਨ ਹੇਤੂ ਨ ਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਤੰ ਤੰ ਅਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨੇਤੰ, ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਥਾਭੂਤੰ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭੰ॰ ੮੦੯) ਨਯੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ। **ਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਞਾਣੇਨ। **ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਞਾਣੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਬਲੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾਨਨ੍ਤਿ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾਨੰ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨੰ, ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਵਾ ਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨੰ। **ਠਾਨਸੋ ਹੇਤੁਸੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਚੇਵ ਹੇਤੁਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਗਤਿਉਪਧਿਕਾਲਪਯੋਗਾ ਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਠਾਨੰ। ਕਮ੍ਮੰ ਹੇਤੁ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ''ਅਤ੍ਥੇਕਚ੍ਚਾਨਿ ਪਾਪਕਾਨਿ ਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾਨਿ ਗਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਬਾਲ੍ਹਾਨਿ ਨ ਵਿਪਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭੰ॰ ੮੧੦) ਨਯੇਨ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ਆਗਤਾਯੇਵ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਗਤਿਗਾਮਿਨਿੰ ਅਗਤਿਗਾਮਿਨਿਞ੍ਚ। **ਪਟਿਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗੰ। **ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਬਹੂਸੁਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਏਕਮੇਵ ਪਾਣੰ ਘਾਤੇਨ੍ਤੇਸੁ ਇਮਸ੍ਸ ਚੇਤਨਾ ਨਿਰਯਗਾਮਿਨੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਚੇਤਨਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਗਾਮਿਨੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਕਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਚੇਤਨਾਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਪਟਿਪਤ੍ତੀਨੰ ਅਵਿਪਰੀਤਤੋ ਸਭਾਵੰ ਜਾਨਾਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿੰ ਪਟਿਪਦੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਞਾਣੰ? ਇਧ ਤਥਾਗਤੋ ਅਯੰ ਮਗ੍ਗੋ ਅਯੰ ਪਟਿਪਦਾ ਨਿਰਯਗਾਮੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭੰ॰ ੮੧੧) ਨਯੇਨ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ਆਗਤਾਯੇਵ।

ਅਨੇਕਧਾਤੁਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁਆਦੀਹਿ ਕਾਮਧਾਤੁਆਦੀਹਿ ਵਾ ਧਾਤੂਹਿ ਬਹੁਧਾਤੁੰ। **ਨਾਨਾਧਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਸੰਯੇਵ ਧਾਤੂਨੰ ਵਿਲਕ੍ਖਣਤਾਯ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਧਾਤੁੰ। **ਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਲੋਕੰ। **ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਤਾਸੰ ਤਾਸੰ ਧਾਤੂਨੰ ਅਵਿਪਰੀਤਤੋ ਸਭਾਵੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਞਾਣੰ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਨੇਕਧਾਤੁਨਾਨਾਧਾਤੁਲੋਕੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਞਾਣੰ, ਇਧ ਤਥਾਗਤੋ ਖਨ੍ਧਨਾਨਤ੍ਤੰ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ।

ਨਾਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਤਨ੍ਤਿ ਹੀਨਾਦੀਹਿ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੀਹਿ ਨਾਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਭਾਵੰ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਞਾਣੰ, ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਨਾਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਤੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਞਾਣੰ, ਇਧ ਤਥਾਗਤੋ ਪਜਾਨਾਤਿ ਸਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਹੀਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਾ''ਤਿ ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ।

ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਪਧਾਨਸਤ੍ਤਾਨੰ। **ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਰੇਸੰ ਹੀਨਸਤ੍ਤਾਨੰ। ਏਕਤ੍ਥਮੇਵ ਵਾ ਏਤੰ ਪਦਦ੍ਵਯੰ। ਵੇਨੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਪਨ ਦ੍ਵੇਧਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਰਭਾਵੰ ਅਪਰਭਾਵਞ੍ਚ, ਵੁਦ੍ਧਿਞ੍ਚ ਹਾਨਿਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ – ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਞਾਣੰ, ਇਧ ਤਥਾਗਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਆਸਯੰ ਪਜਾਨਾਤਿ ਅਨੁਸਯੰ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭੰ॰ ੮੧੪) ਨਯੇਨ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ਆਗਤਾਯੇਵ।

ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮਾਧਿਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਨ੍ਤਿ ਪਠਮਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਝਾਨਾਨੰ ਰੂਪੀ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿਆਦੀਨੰ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨੰ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਾਦੀਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਸਮਾਧੀਨੰ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਆਦੀਨਞ੍ਚ ਨਵਨ੍ਨੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ। **ਸੰਕਿਲੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਹਾਨਭਾਗਿਯਧਮ੍ਮੰ। **ਵੋਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਧਮ੍ਮੰ। **ਵੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਵੋਦਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ। ਤਮ੍ਹਾ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭੰ॰ ੮੨੮) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਪਗੁਣਜ੍ਝਾਨਞ੍ਚੇਵ ਭਵਙ੍ਗਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ। ਹੇਟ੍ਠਿਮੰ ਹੇਟ੍ਠਿਮਞ੍ਹਿ ਪਗੁਣਜ੍ਝਾਨੰ ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਵੋਦਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਭਵਙ੍ਗੇਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬਜ੍ਝਾਨੇਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਤਮ੍ਹਾ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਇਦਮ੍ਪਿ ਞਾਣੰ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮਾਧਿਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ ਸੰਕਿਲੇਸੰ ਵੋਦਾਨੰ ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਞਾਣੰ, ਝਾਯੀਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਝਾਯੀ, ਅਤ੍ਥੇਕਚ੍ਚੋ ਝਾਯੀ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰਯੇਵ ਸਮਾਨੰ ਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭੰ॰ ੮੨੮) ਨਯੇਨ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੰ। ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਞਾਣਾਨੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯੰ **ਵਿਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਕਥਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ। ਆਸਵਕ੍ਖਯਕਥਾ ਭਯਭੇਰਵੇ।

੧੪੯. ਇਮਾਨਿ ਖੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਦਸ ਖੋ ਪਨਿਮਾਨਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਬਲਾਨੀ''ਤਿ ਅਵੋਚੰ, ਇਮਾਨਿ ਤਾਨੀਤਿ ਅਪ੍ਪਨੰ ਕਰੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਵਾਦੀਕਥਾ ਹੋਤਿ – **ਦਸਬਲਞਾਣੰ** ਨਾਮ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸੇਵਾਯੰ ਪਭੇਦੋਤਿ। ਤੰ ਨ ਤਥਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਅਞ੍ਞਮੇਵ ਹਿ ਦਸਬਲਞਾਣੰ, ਅਞ੍ਞੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ। ਦਸਬਲਞਾਣਞ੍ਹਿ ਸਕਸਕਕਿਚ੍ਚਮੇਵ ਜਾਨਾਤਿ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣੰ ਤਮ੍ਪਿ ਤਤੋ ਅਵਸੇਸਮ੍ਪਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਦਸਬਲਞਾਣੇਸੁ ਹਿ ਪਠਮੰ ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਮੇਵ ਜਾਨਾਤਿ। ਦੁਤਿਯੰ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਮੇਵ। ਤਤਿਯੰ ਕਮ੍ਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮੇਵ। ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤਕਾਰਣਮੇਵ। ਪਞ੍ਚਮੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਮੇਵ। ਛਟ੍ਠੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਤਿਕ੍ਖਮੁਦੁਭਾਵਮੇਵ। ਸਤ੍ਤਮੰ ਝਾਨਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤੇਸੰ ਸੰਕਿਲੇਸਾਦਿਮੇਵ। ਅਟ੍ਠਮੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵੁਤ੍ਥਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਤਿਮੇਵ। ਨਵਮੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਮੇਵ। ਦਸਮੰ ਸਚ੍ਚਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮੇਵ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਪਨ ਏਤੇਹਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਤੇਸੰ ਪਨ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨ ਸਬ੍ਬੰ ਕਰੋਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਝਾਨੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਇਦ੍ਧਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਕੁਬ੍ਬਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਮਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸੇ ਖੇਪੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਅਪਿਚ ਪਰਵਾਦੀ ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ – ''ਦਸਬਲਞਾਣੰ ਨਾਮ ਏਤੰ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰੰ ਅਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਮਤ੍ਤੰ ਅਵਿਤਕ੍ਕਅਵਿਚਾਰੰ ਕਾਮਾਵਚਰੰ ਰੂਪਾਵਚਰੰ ਅਰੂਪਾਵਚਰੰ ਲੋਕਿਯੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ''ਨ੍ਤਿ? ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਞਾਣਾਨਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਾਨੀਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਅਵਿਤਕ੍ਕਅਵਿਚਾਰਾਨੀਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣੰ ਸਿਯਾ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰੰ, ਸਿਯਾ ਅਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਮਤ੍ਤੰ, ਸਿਯਾ ਅਵਿਤਕ੍ਕਅਵਿਚਾਰਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਤਥਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਕਾਮਾਵਚਰਾਨਿ, ਤਤੋ ਪਰਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਰੂਪਾਵਚਰਾਨਿ, ਅਵਸਾਨੇ ਏਕੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਪਨ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਮੇਵ ਕਾਮਾਵਚਰਮੇਵ ਲੋਕਿਯਮੇਵਾਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ।

ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਨੁਪਦਵਣ੍ਣਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਪਠਮੰਯੇਵ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਞਾਣੇਨ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤਾਨੰ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਚੇਵ ਅਨਧਿਗਮਸ੍ਸ ਚ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਭੂਤੰ ਕਿਲੇਸਾਵਰਣਾਭਾਵੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਲੋਕਿਯਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਤੋ ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ। ਅਥ ਨੇਸੰ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਞਾਣੇਨ ਵਿਪਾਕਾਵਰਣਾਭਾਵੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਿਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਗਾਮਿਨੀਪਟਿਪਦਾਞਾਣੇਨ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣਾਭਾਵੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਾਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਏਵੰ ਅਨਾਵਰਣਾਨੰ ਅਨੇਕਧਾਤੁਨਾਨਾਧਾਤੁਞਾਣੇਨ ਅਨੁਕੂਲਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥੰ ਚਰਿਯਵਿਸੇਸੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਧਾਤੁਵੇਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਅਥ ਨੇਸੰ ਨਾਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਤਾਞਾਣੇਨ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਪਯੋਗੰ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਪਿ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥੰ। ਅਥੇਵੰ ਦਿਟ੍ਠਾਧਿਮੁਤ੍ਤੀਨੰ ਯਥਾਸਤ੍ਤਿ ਯਥਾਬਲੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੁੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤਞਾਣੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਤਿਕ੍ਖਮੁਦੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਏਵੰ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤਾ ਪਨ ਤੇ ਸਚੇ ਦੂਰੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਸੁ ਵਸੀਭੂਤਤ੍ਤਾ ਇਦ੍ਧਿਵਿਸੇਸੇਨ ਤੇ ਖਿਪ੍ਪੰ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚ ਨੇਸੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣੇਨ ਪੁਬ੍ਬਜਾਤਿਭਾਵਨੰ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਾਨੁਭਾਵਤੋ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੇਨ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਪਤਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੇਸੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਾਨੁਭਾਵੇਨ ਆਸਵਕ੍ਖਯਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਵਿਗਤਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਤਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਇਮਾਨਿ ਦਸਬਲਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਤੰ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਵਾਚੰ ਅਪ੍ਪਹਾਯਾਤਿਆਦੀਸੁ ਪੁਨ ਏਵਰੂਪਿੰ ਵਾਚੰ ਨ ਵਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਤੰ ਵਾਚੰ ਪਜਹਤਿ ਨਾਮ। ਪੁਨ ਏਵਰੂਪੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਜਹਤਿ ਨਾਮ। ਪੁਨ ਏਵਰੂਪੰ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਨ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ, ਤਥਾ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨੇਵ ਪਜਹਤਿ, ਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ। **ਸੋ ਯਥਾਭਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਏਵੰ ਨਿਰਯੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਨਿਰਯਪਾਲੇਹਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇ ਠਪਿਤੋ, ਏਵੰ ਨਿਰਯੇ ਠਪਿਤੋਯੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਂ ਉਪਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨੇਵ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਜੀਵੇਹਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਸਤਿਸਮਾਧੀਹਿ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਏਵਂ ਸੀਲਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਥਾ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਞ੍ਞਂ ਆਰਾਧੇਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਵਦਾਮਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਂ ਏਵਰੂਪਮੇਵ । ਯਥਾ ਹਿ ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾਵ ਫਲਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਇਮਸ੍ਸਾਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰਂ ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾਵ ਨਿਰਯੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਕਲਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਇਮਾਯ ਉਪਮਾਯ ਗਾਲ੍ਹਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਉਪਮਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

੧੫੦. **ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਰਜ੍ਜਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਂ, ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਾਰਜ੍ਜਾਭਾਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸੋਮਨਸ੍ਸਮਯਞਾਣਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ**ਤਿ ਅਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਮਯਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਜਾਨਤੋ ਤਵ। **ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਇਮੇ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਾ ਤਯਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ। **ਤਤ੍ਰ ਵਤਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਵਤ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਤਿ ਏਵਂ ਦਸ੍ਸਿਤਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਸਹਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਸਹੇਤੁਨਾ ਸਕਾਰਣੇਨ ਵਚਨੇਨ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲੋਪਿ ਧਮ੍ਮੋਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਯੋ ਮਂ ਪਟਿਚੋਦੇਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮੋ ਤਯਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਮਂ ਪਟਿਚੋਦੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖੇਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਖੇਮਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯਂ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤਂ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞਾਣਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਹਿ ਅਯਂ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮੋ ਤਯਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਚੋਦਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਾ ਚੋਦਨਾਕਾਰਣਂ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ਸਭਾਵਬੁਦ੍ਧੋਯੇਵ ਵਾ ਸਮਾਨੋ ਅਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋਸ੍ਮੀਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬਲਵਤਰਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਞਾਣਂ **ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਂ** ਨਾਮ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਖੇਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ**, ਤੇ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦੁਕ੍ਕਟ-ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਮ੍ਪਿ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਮੇਥੁਨਂ ਸੇਵਤੋ ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਿਸ੍ਸਂਸਯਮੇਵ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤਿ। **ਯਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ ਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਰਾਗਕ੍ਖਯਾਦੀਸੁ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ। **ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ**ਤਿ ਅਸੁਭਭਾਵਨਾਦਿਧਮ੍ਮੋ ਕਥਿਤੋ । **ਤਤ੍ਰ ਵਤ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਧਮ੍ਮੇ ਮਂ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਦਸਬਲਞਾਣਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਟ੍ਠਪਰਿਸਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੧. ''ਅਟ੍ਠ ਖੋ ਇਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਦ੍ਧਂ? ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞਾਣਸ੍ਸ ਬਲਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਬ੍ਯਤ੍ਤਂ ਪਰਿਸਂ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧਨਸਮਤ੍ਥਾਯ ਕਥਾਯ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਛੇਕਭਾਵੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਇਮਾ ਅਟ੍ਠ ਪਰਿਸਾ ਪਤ੍ਵਾ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞਾਣਸ੍ਸ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਭਾਵੋ ਸਕ੍ਕਾ ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞਾਣਸ੍ਸ ਬਲਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, **ਅਟ੍ਠ ਖੋ ਇਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਾ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਮਾਰਕਾਯਿਕਾਨਂ ਪਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਮਾਰਪਰਿਸਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਮਾਰਾਨਂ। ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਚੇਤਾ ਪਰਿਸਾ ਉਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਗਹਿਤਾ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਹਿ ''ਏਤ੍ਥ ਰਾਜਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਪਕਤਿਵਚਨਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਉਗ੍ਗਾ ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਾ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤੀਸੁ ਵੇਦੇਸੁ ਕੁਸਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਗਹਪਤਯੋ ਨਾਨਾਵੋਹਾਰੇਸੁ ਚੇਵ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਾਯ ਚ। ਸਮਣਾ ਸਕਵਾਦਪਰਵਾਦੇਸੁ ਕੁਸਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਮਜ੍ਝੇ

ਧਮ੍ਮਕਥਾਕਥਨੰ ਨਾਮ ਅਤਿਵਿਯ ਭਾਰੋ। ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਉਗ੍ਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਮਨੁਸ੍ਸੋਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਸਕਲਸਰੀਰੰ ਸਙ੍ਕਮ੍ਪਤਿ, ਤੇਸੰ ਰੂਪੰ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦੰ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਅਮਨੁਸ੍ਸਪਰਿਸਾ ਉਗ੍ਗਾ। ਤਾਸੁਪਿ ਧਮ੍ਮਕਥਾਕਥਨੰ ਨਾਮ ਅਤਿਵਿਯ ਭਾਰੋ। ਇਤਿ ਉਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਤਾ ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਜ੍ਝੋਗਾਹਤੀਤਿ ਅਨੁਪਵਿਸਤਿ। **ਅਨੇਕਸਤੰ ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸਮਾਗਮ ਞਾਤਿਸਮਾਗਮ ਲਿਚ੍ਛਵੀਸਮਾਗਮਸਦਿਸੰ। ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵ। ਕਿੰ ਪਨ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਾਨਿਪਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ? ਆਮ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਕੀਦਿਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ? ਯਾਦਿਸਾ ਤੇ, ਤਾਦਿਸੋਯੇਵ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਖੋ ਪਨਾਹੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਨੇਕਸਤੰ ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਾ, ਤਤ੍ਰ ਯਾਦਿਸਕੋ ਤੇਸੰ ਵਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਕੋ ਮਯ੍ਹੰ ਵਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। ਯਾਦਿਸਕੋ ਤੇਸੰ ਸਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਕੋ ਮਯ੍ਹੰ ਸਰੋ ਹੋਤਿ। ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਮਿ ਸਮਾਦਪੇਮਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਮਿ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਮਿ। ਭਾਸਮਾਨਞ੍ਚ ਮੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ 'ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਅਯੰ ਭਾਸਤਿ ਦੇਵੋ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਵਾ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਾਮਿ । ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਞ੍ਚ ਮੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ 'ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਅਯੰ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਦੇਵੋ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਵਾ''''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੭੨)।

ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਕੇਯੂਰਙ੍ਗਦਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦਿਵਿਭੂਸਿਤਾ ਨਾਨਾਵਿਰਾਗਵਸਨਾ ਆਮੁਕ੍ਕਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲਾ ਮੋਲ਼ਿਧਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਿੰ ਭਗਵਾਪਿ ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਮਣ੍ਡੇਤਿ? ਤੇ ਚ ਓਦਾਤਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਾਲ਼ਾਪਿ ਮੰਗੁਲਚ੍ਛਵੀਪਿ। ਕਿੰ ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਏਵਰੂਪੋ ਹੋਤੀਤਿ? ਸਤ੍ਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਵਸੇਨੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਸੰ ਪਨ ਤਾਦਿਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਸੰ ''ਅਜ੍ਜ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਰਾਜਾ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਰੋਚਤੀ''ਤਿ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਚ ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸਰਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਗਗ੍ਗਸ੍ਸਰਾਪਿ ਕਾਕਸ੍ਸਰਾਪਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਤਿ। ਤਾਦਿਸਕੋ ਮਯ੍ਹੰ ਸਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਭਾਸਨ੍ਤਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਥਿਤੰ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਨ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਅਜ੍ਜ ਰਾਜਾ ਮਧੁਰੇਨ ਸਰੇਨ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ ਹੋਤਿ। ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਚ ਭਗਵਤਿ ਪੁਨ ਰਾਜਾਨੰ ਆਗਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੀਮੰਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਅਯੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਇਦਾਨੇਵ ਮਾਗਧਭਾਸਾਯ ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਾਯ ਮਧੁਰੇਨ ਸਰੇਨ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ, ਕਿੰ ਦੇਵੋ, ਉਦਾਹੁ ਮਨੁਸ੍ਸੋਤਿ? ਕਿਮਤ੍ਥੰ ਪਨੇਵੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੀਤਿ? ਵਾਸਨਤ੍ਥਾਯ। ਏਵੰ ਸੁਤੋਪਿ ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਅਨਾਗਤੇ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਨਾਗਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਦੇਸੇਤੀਤਿ।

ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੰ। **ਸਲ੍ਲਪਿਤਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਆਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪੋ ਕਤਪੁਬ੍ਬੋ। **ਸਾਕਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਾਕਚ੍ਛਾਪਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਪੁਬ੍ਬਾ। **ਅਨੇਕਸਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਸ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸੋਣਦਣ੍ਡਸਮਾਗਮਾਦਿਵਸੇਨ ਚੇਵ ਅਞ੍ਞਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਵਸੇਨ ਚ ਸਮ੍ਭਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਟ੍ਠਪਰਿਸਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਯੋਨਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੨. ਚਤਸ੍ਸੋ ਖੋ ਇਮਾ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਯੋਨਿਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯੋਨੀ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਕੋਟ੍ਠਾਸਸ੍ਸਪਿ ਕਾਰਣਸ੍ਸਪਿ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮੰ। ''ਚਤਸ੍ਸੋ ਨਾਗਯੋਨਿਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਸੁਪਣ੍ਣਯੋਨਿਯੋ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੨, ੩੯੨) ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਖਨ੍ਧਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਯੋਨਿ ਨਾਮ। ''ਯੋਨਿ ਹੇਸਾ ਭੂਮਿਜ ਫਲਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੨੭) ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ। ''ਨ ਚਾਹੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਬ੍ਰੂਮਿ, ਯੋਨਿਜੰ ਮਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੫੭; ਧ॰ ਪ॰ ੩੯੬) ਏਤ੍ਥ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗੋ। ਇਧ ਪਨ ਖਨ੍ਧਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਯੋਨੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਣ੍ਡੇ ਜਾਤਾ **ਅਣ੍ਡਜਾ**। ਜਲਾਬੁਮ੍ਹਿ ਜਾਤਾ **ਜਲਾਬੁਜਾ**। ਸੰਸੇਦੇ ਜਾਤਾ **ਸੰਸੇਦਜਾ**। ਵਿਨਾ ਏਤੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ **ਓਪਪਾਤਿਕਾ। ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਜ੍ਜ ਜਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨਵਸੇਨ ਜਾਯਨ੍ਤਿ। **ਪੂਤਿਕੁਣਪੇ** ਵਾਤਿਆਦੀਹਿ ਅਨਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਾਨੇਵ

ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਇਟ੍ਠੇਸੁਪਿ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਾ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਏਵ। **ਦੇਵਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਰਿਦੇਵਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਾ ਪਨ ਚਤੁਯੋਨਿਕਾ। **ਏਕਚ੍ਚੇ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਕੇਚਿ ਦੇਵਾ ਵਿਯ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਨੇਤੇ ਜਲਾਬੁਜਾਵ, ਅਣ੍ਡਜਾਪਿ ਏਤ੍ਥ ਕੋਨ੍ਤਪੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇਭਾਤਿਯਤ੍ਥੇਰਾ ਵਿਯ, ਸੰਸੇਦਜਾਪਿ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਦੁਮਵਤਿਦੇਵੀਆਦਯੋ ਵਿਯ, ਏਵਂ ਵਿਨਿਪਾਤਿਕੇਸੁ ਨਿਜ੍ਝਾਮਤਣ੍ਹਿਕਪੇਤਾ ਨੇਰਯਿਕਾ ਵਿਯ ਓਪਪਾਤਿਕਾਯੇਵ, ਅਵਸੇਸਾ ਚਤੁਯੋਨਿਕਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਤੇ ਏਵਂ ਯਕ੍ਖਾਪਿ ਸਬ੍ਬਚਤੁਪ੍ਪਦਪਕ੍ਖਿਜਾਤਿਦੀਘਜਾਤਿਆਦਯੋਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਚਤੁਯੋਨਿਕਾਯੇਵ।

ਚਤੁਯੋਨਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਗਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੩. **ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਇਮਾ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਗਤਿਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਗਤਿਯੋ। ਅਪਿਚ ਗਤਿਗਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਗਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਗਤਿ ਵਿਭਵਗਤਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਗਤੀਤਿ ਬਹੁਵਿਧਾ ਗਤਿ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ''ਤਂ ਗਤਿਂ ਪੇਚ੍ਚ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੮੪) ਚ, ''ਯਸ੍ਸ ਗਤਿਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਦੇਵਾ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਮਾਨੁਸਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੪੨੦) ਚ ਅਯਂ **ਗਤਿਗਤਿ** ਨਾਮ। ''ਇਮੇਸਂ ਖੋ ਅਹਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਨਂ ਨੇਵ ਜਾਨਾਮਿ ਗਤਿਂ ਵਾ ਅਗਤਿਂ ਵਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੦੮) ਅਯਂ **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਗਤਿ** ਨਾਮ। ''ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ ਅਹਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ ਗਤਿਂ ਚ ਪਜਾਨਾਮਿ ਜੁਤਿਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੦੩) ਅਯਂ **ਅਜ੍ਝਾਸਯਗਤਿ** ਨਾਮ। ''ਵਿਭਵੋ ਗਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਰਹਤੋ ਗਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੩੯) ਅਯਂ **ਵਿਭਵਗਤਿ** ਨਾਮ। ''ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਗਤਿਯੋ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਨਞ੍ਞਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੮; ੨.੩੪) ਅਯਂ **ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਗਤਿ** ਨਾਮ। ਤਾਸੁ ਇਧ ਗਤਿਗਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

ਨਿਰਯੋਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਰਤਿਅਤ੍ਥੇਨ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦਟ੍ਠੇਨ **ਨਿਰਯੋ**। ਤਿਰਿਯਂ ਅਞ੍ਛਿਤਾਤਿ **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾ**। ਤੇਸਂ ਯੋਨਿ **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿ**। ਪੇਚ੍ਚਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸਯੋਤਿ **ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੋ**। ਮਨਸੋ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਮਨੁਸ੍ਸਾ**। ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਹਿ ਚ ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤੀਤਿ **ਦੇਵਾ। ਨਿਰਯਞ੍ਚਾਹਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਰਯੋਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਓਕਾਸੇਨ ਖਨ੍ਧਾ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਂ ਚਾ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਗਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਯਥਾ ਚ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਯਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। **ਅਪਾਯ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਡ੍ਢਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਸੁਖਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਾ ਅਯਾ ਅਪੇਤਤ੍ਤਾ **ਅਪਾਯੋ**। ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਗਤਿ ਪਟਿਸਰਣਨ੍ਤਿ **ਦੁਗ੍ਗਤਿ**। ਦੁਕ੍ਕਟਕਾਰਿਨੋ ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਿਪਤਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਿਨਿਪਾਤੋ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਗਤਿਗਤਿਮੇਵ, ਗਤਿਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਾਹ। ਇਧ **ਮਗ੍ਗੋ ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਪਞ੍ਚਗਤਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਕਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੪. ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਇਧਾਹਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਕਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਦੁਕ੍ਖਾ। **ਤਿਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਬਹਲਾ। **ਕਟੁਕਾ**ਤਿ ਖਰਾ। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਓਪਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਸੂ**ਤਿ ਆਵਾਟੋਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਰਾਸਿਪਿ।

''ਕਿਨ੍ਨੁ ਸਨ੍ਤਰਮਾਨੋਵ, ਕਾਸੁਂ ਖਣਸਿ ਸਾਰਥਿ।

ਪੁਟ੍ਠੋ ਮੇ ਸਮ੍ਮ ਅਕ੍ਖਾਹਿ, ਕਿਂ ਕਾਸੁਯਾ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੨੨.੩) –

ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਆਵਾਟੋ ਕਾਸੁ ਨਾਮ।

''ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਂ ਅਪਰੇ ਫੁਨਨ੍ਤਿ, ਨਰਾ ਰੁਦਨ੍ਤਾ ਪਰਿਦਡ੍ਢਗਤ੍ਤਾ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੨੨.੪੬੨) –

ਏਤ੍ਥ ਰਾਸਿ। ਇਧ ਪਨ ਆਵਾਟੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਸਾਧਿਕਪੋਰਿਸਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਾਧਿਕਂ ਪੋਰਿਸਂ ਪਮਾਣਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਾਧਿਕਪੋਰਿਸਾ,** ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਰਤਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੀਤਚ੍ਚਿਕਾਨਂ ਵੀਤਧੂਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਪਰਿਲ਼ਾਹਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਚ੍ਚਿਯਾ ਵਾ ਸਤਿ ਧੂਮੇ ਵਾ ਸਤਿ, ਵਾਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਤੇਨ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਨ ਬਲਵਾ ਹੋਤਿ। **ਘਮ੍ਮਪਰੇਤੋ**ਤਿ ਘਮ੍ਮਾਨੁਗਤੋ । **ਤਸਿਤੋ**ਤਿ ਜਾਤਤਣ੍ਹੋ। **ਪਿਪਾਸਿਤੋ**ਤਿ ਉਦਕਂ ਪਾਤੁਕਾਮੋ। **ਏਕਾਯਨੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਏਕਪਥੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗੇਨ, ਅਨੁਕ੍ਕਮਨਿਯੇਨ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਨਿਰਨ੍ਤਰਕਣ੍ਟਕਰੁਕ੍ਖਗਹਨੇਨ। **ਪਣਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਂ ਪਤ੍ਥਨਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਨ ਇਰਿਯਾਪਥਸ੍ਸ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁ ਵਿਯ ਹਿ ਨਿਰਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਮਗ੍ਗੋ ਵਿਯ ਨਿਰਯੂਪਗਂ ਕਮ੍ਮਂ। ਮਗ੍ਗਾਰੁਲ਼੍ਹੋ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਸਮਙ੍ਗੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੋ ਭਗਵਾ। ਯਥਾ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮਗ੍ਗਾਰੁਲ਼੍ਹਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਜਾਨਾਤਿ ''ਅਯਂ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਂ ਪਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ਏਵਮੇਵਂ ਭਗਵਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ ਆਯੂਹਨ੍ਤਂ ਏਵਂ ਜਾਨਾਤਿ ''ਅਯਂ ਇਮਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਯਥਾ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਤਂ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਾ ਪਤਿਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ''ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕੁਹਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਆਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਬਨ੍ਧਨਾਦਿਮਹਾਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਕਾਲੇ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੋ। ਅਥਾਪਿ ''ਸੋ ਸਤ੍ਤੋ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤੋਪਿ ''ਅਯਂ ਸੋ''ਤਿ ਸੋਯੇਵ ਸਤ੍ਤੋ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ''ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਬਲਂ ਨਾਮ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਉਪਮਾਯਂ ਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਂ ਵਿਯ ਗੂਥਕੂਪੇ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਏਕਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ । ਇਮਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਭਗਵਾ ਹਤ੍ਥਿਯੋਨਿਆਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਵਧਬਨ੍ਧਨਆਕਡ੍ਢਨਵਿਕਡ੍ਢਨਾਦੀਹਿ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨਂ ਪਸ੍ਸਤਿਯੇਵ।

ਤਤਿਯਉਪਮਾਯਂ **ਤਨੁਪਤ੍ਤਪਲਾਸੋ**ਤਿ ਨ ਅਬ੍ਭਪਟਲਂ ਵਿਯ ਤਨੁਪਣ੍ਣੋ, ਵਿਰਲ਼ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਬਰਚ੍ਛਾਯੋ**ਤਿ ਵਿਰਲ਼ਚ੍ਛਾਯੋ। **ਦੁਕ੍ਖਬਹੁਲਾ**ਤਿ ਪੇਤ੍ତਿਵਿਸਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਬਹੁਲਂ, ਸੁਖਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਦਾਚਿ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਚਤੁਤ੍ਥਉਪਮਾਯਂ **ਬਹਲਪਤ੍ਤਪਲਾਸੋ**ਤਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰਪਣ੍ਣੋ ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਛਨ੍ਨੋ। **ਸਨ੍ਦਚ੍ਛਾਯੋ**ਤਿ ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਘਨਚ੍ਛਾਯੋ। **ਸੁਖਬਹੁਲਾ ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾਦੀਸੁ ਸੁਖਬਹੁਲਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਿਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ, ਤਾ ਵੇਦਯਮਾਨਂ ਨਿਪਨ੍ਨਂ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਧਾਪਿ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਞ੍ਚਮਉਪਮਾਯਂ **ਪਾਸਾਦੋ**ਤਿ ਦੀਘਪਾਸਾਦੋ। **ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਵਲਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਚੇਵ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਂ ਬਹਿ ਚ ਅਵਲਿਤ੍ਤਂ। **ਫੁਸਿਤਗ੍ਗਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਬਾਹਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੁਪਿਹਿਤਕਵਾਟਂ। **ਗੋਨਕਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਲੋਮੇਨ ਕਾਲ਼ਕੋਜਵੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ। **ਪਟਿਕਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਉਣ੍ਣਾਮਯੇਨ ਸੇਤਅਤ੍ਥਰਣੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ। **ਪਟਲਿਕਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਘਨਪੁਪ੍ਫਕੇਨ ਉਣ੍ਣਾਮਯਅਤ੍ਥਰਣੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ। **ਕਦਲਿਮਿਗਪਵਰਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੋ**ਤਿ ਕਦਲਿਮਿਗਚਮ੍ਮਮਯੇਨ ਉਤ੍ਤਮਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ। ਤਂ ਕਿਰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਸੇਤਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਕਦਲਿਮਿਗਚਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ

ਸਿਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਸਉੱਤ੍ਤਰਚ੍ਛਦੋ**ਤਿ ਸਹ ਉੱਤ੍ਤਰਚ੍ਛਦੇਨ, ਉੱਤ੍ਤਰਿਬਦ੍ਧੇਨ ਰਤ੍ਤਵਿਤਾਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਭਤੋਲੋਹਿਤਕੂਪਧਾਨੋ**ਤਿ ਸੀਸੂਪਧਾਨਞ੍ਚ ਪਾਦੂਪਧਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸ੍ਸ ਉਭਤੋ ਠਪਿਤਲੋਹਿਤਕੂਪਧਾਨੋ। ਇਧਾਪਿ ਉਪਮਾਸੰਸਨ੍ਦਨੰ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਪਰਭਾਗਯੋਜਨਾ, ਯਥਾ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮਗ੍ਗਾਰੁਲ਼੍ਹਮੇਵ ਜਾਨਾਤਿ ''ਅਯੰ ਏਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਕੂਟਾਗਾਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾ''ਤਿ, ਏਵਮੇਵੰ ਭਗਵਾ ਦਾਨਾਦੀਸੁ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਸੁ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮੰ ਆਯੂਹਨ੍ਤੰਯੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯੰ ਇਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਯਥਾ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਤੰ ਪਾਸਾਦੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਕੂਟਾਗਾਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੰ ਵਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੰ ਨਿਰਨ੍ਤਰਸੁਖੰ ਵੇਦਨੰ ਵੇਦਯਮਾਨੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਮੇਵੰ ਭਗਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ''ਸੋ ਤੰ ਕਲ੍ਯਾਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕੁਹਿੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਆਲੋਕੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨਨ੍ਦਨਵਨਾਦੀਸੁ ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੰ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਮਾਨੰ।

ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਕਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਸਵਕ੍ਖਯਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

ਆਸਵਕ੍ਖਯਵਾਰੇ ''ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਤਮੇਨੰ ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਨਿਯਮਾਭਾਵਾ। ਇਮਞ੍ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾਪਿ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣੇਨਾਪਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣੇਨਪਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿਯੇਵ। **ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦੇਵਲੋਕਸੁਖੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬਜ੍ਝਜਨਤੋ ਏਕੰ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਨਾਨਾ ਹੋਤਿ। ਦੇਵਲੋਕਸੁਖਞ੍ਹਿ ਰਾਗਪਰਿਲ਼ਾਹਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਨ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਸੁਖੰ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬਪਰਿਲ਼ਾਹਾਨੰ ਵੂਪਸਮਾਯ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੰ। ਉਪਮਾਯਮ੍ਪਿ ''ਯਥਾ ਪਾਸਾਦੇ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਮਗ੍ਗਪਰਿਲ਼ਾਹਸ੍ਸ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਤਾਯ ਛਾਤਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾਯ ਪਿਪਾਸਾਭਿਭੂਤਤਾਯ ਚ ਨ ਏਕਨ੍ਤਮੇਵ ਸੁਖੰ। ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਪਨ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯੰ ਓਰੁਯ੍ਹ ਰਜੋਜਲ੍ਲਸ੍ਸ ਪਵਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਦਰਥਸ੍ਸ ਵੂਪਸਨ੍ਤਤਾਯ ਭਿਸਮੂਲ਼ਖਾਦਨੇਨ ਚੇਵ ਮਧੁਰੋਦਕਪਾਨੇਨ ਚ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਨੰ ਵਿਨੀਤਤਾਯ ਉਦਕਸਾਟਕੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਮਟ੍ਠਦੁਕੂਲੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਡੁਲਤ੍ਥਵਿਕੰ ਉਸ੍ਸੀਸਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸਾਟਕੰ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਹਦਯੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਦਮਨ੍ਦੇਨ ਚ ਵਾਤੇਨ ਬੀਜਯਮਾਨਸ੍ਸ ਨਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੰ ਹੋਤਿ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦੰ ਓਪਮ੍ਮਸੰਸਨ੍ਦਨੰ – ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਵਿਯ ਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਮਗ੍ਗੋ ਵਿਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ। ਮਗ੍ਗਾਰੁਲ਼੍ਹੋ ਵਿਯ ਪਟਿਪਦਾਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਭਗਵਾ। ਵਨਸਣ੍ਡੋ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। ਯਥਾ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮਗ੍ਗਾਰੁਲ਼੍ਹੰ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਜਾਨਾਤਿ ''ਅਯੰ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯੰ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਰਮਣੀਯੇ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾ''ਤਿ, ਏਵਮੇਵੰ ਭਗਵਾ ਪਟਿਪਦੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤਮੇਵ ਨਾਮਰੂਪੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਮੇਵ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹੰ ਕਰੋਨ੍ਤਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਮੇਵ ਜਾਨਾਤਿ ''ਅਯੰ ਇਮੰ ਪਟਿਪਦੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਆਸਵੇ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਯਥਾ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਤਾਯੰ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯੰ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਵਨਸਣ੍ਡੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੰ ਵਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੰ ਵੇਦਨੰ ਵੇਦਯਮਾਨੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਪਟਿਪਦੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਫਲੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਸਯਨਵਰਗਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੰ ਵੇਦਨੰ ਵੇਦਯਮਾਨੰ ਪਸ੍ਸਤਿ।

ਆਸਵਕ੍ਖਯਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਦਿਸੁਦ੍ਧਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੫. ''ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਖੋ ਪਨਾਹਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਦ੍ਧਂ? ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯ ਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਲਦ੍ਧਿਕੋ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਮਯਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਕਤਂ, ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਕੋ ਨਾਮ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸਤਿ ਅਹਮੇਵ ਸੁਦ੍ਧੋ ਭਵੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਅਪਿਚ ਅਯਂ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯ ਪਸਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਪਸਨ੍ਨਭਾਵੋ, ''ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ, ਭਗ੍ਗਵ, ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਲਿਚ੍ਛਵਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਚੇਲਂ ਕੋਰਕ੍ਖਤ੍ਤਿਯਂ ਚਤੁਕ੍ਕੁਣ੍ਡਿਕਂ ਛਮਾਨਿਕਿਣ੍ਣਂ ਭਕ੍ਖਸਂ ਮੁਖੇਨ ਖਾਦਨ੍ਤਂ ਮੁਖੇਨ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ 'ਸਾਧੁ ਰੂਪੋ ਵਤ, ਭੋ, ਅਯਂ ਸਮਣੋ ਚਤੁਕ੍ਕੁਣ੍ਡਿਕੋ ਛਮਾਨਿਕਿਣ੍ਣਂ ਭਕ੍ਖਸਂ ਮੁਖੇਨੇਵ ਖਾਦਤਿ, ਮੁਖੇਨੇਵ ਭੁਞ੍ਜਤੀ'''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ **ਪਾਥਿਕਸੁਤ੍ਤੇ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੭) ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯ ਪਸਨ੍ਨੋ, ਮਯਾ ਚ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਕਤਂ, ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰੇ ਪਸੀਦਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਅਨੇਨ ਮਯਿ ਪਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਸੋਪਿਸ੍ਸ ਪਸਾਦੋ ਮਯਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ।

ਤਤ੍ਰ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਨਮ੍ਪਿ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮ੍ਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਾਪਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਿ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿਪਿ ਸਦਾਰਸਨ੍ਤੋਸੋਪਿ ਉਪੋਸਥੋਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋਪਿ ਸਕਲਸਾਸਨਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋਪਿ ਵੀਰਿਯਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

''ਕਿਂ ਤੇ ਵਤਂ ਕਿਂ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ,
ਕਿਸ੍ਸ ਸੁਚਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਅਯਂ ਵਿਪਾਕੋ।
ਇਦ੍ਧੀ ਜੁਤੀ ਬਲਵੀਰਿਯੂਪਪਤ੍ਤਿ,
ਇਦਞ੍ਚ ਤੇ ਨਾਗ ਮਹਾਵਿਮਾਨਂ॥

ਅਹਞ੍ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ,
ਸਦ੍ਧਾ ਉਭੋ ਦਾਨਪਤੀ ਅਹੁਮ੍ਹਾ।
ਓਪਾਨਭੂਤਂ ਮੇ ਘਰਂ ਤਦਾਸਿ,
ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਿਤਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ॥

ਤਂ ਮੇ ਵਤਂ ਤਂ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ,
ਤਸ੍ਸ ਸੁਚਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਅਯਂ ਵਿਪਾਕੋ।
ਇਦ੍ਧੀ ਜੁਤੀ ਬਲਵੀਰਿਯੂਪਪਤ੍ਤਿ,
ਇਦਞ੍ਚ ਮੇ ਧੀਰ ਮਹਾਵਿਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੨੨.੧੫੯੨, ੧੫੯੩, ੧੫੯੫) –

ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪੁਣ੍ਣਕਜਾਤਕੇ ਦਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

''ਕੇਨ ਪਾਣਿ ਕਾਮਦਦੋ, ਕੇਨ ਪਾਣਿ ਮਧੁਸ੍ਸਵੋ।
ਕੇਨ ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ ਇਜ੍ਝਤਿ॥

ਤੇਨ ਪਾਣਿ ਕਾਮਦਦੋ, ਤੇਨ ਪਾਣਿ ਮਧੁਸ੍ਸਵੋ।
ਤੇਨ ਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ ਇਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ॥ (ਪੇ॰ ਵ॰ ੨੭੫) –

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਙ੍ਕੁਰਪੇਤਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਵੇਯਜਾਵਚ੍ਚੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ''ਏਵੰ ਖੋ ਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਤ੍ਤਿਰਿਯੰ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੧) ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਤਿਤ੍ਤਿਰਜਾਤਕੇ ਪਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ''ਤੰ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਪਞ੍ਚਸਿਖ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਨੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਨ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨ ਨਿਰੋਧਾਯ, ਯਾਵਦੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੨੯) ਇਮਸ੍ਮਿੰ **ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤੇ** ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ''ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਮਿੰ, ਸਹਸ੍ਸੰ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੪) ਏਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਾ। ''ਪਰੇ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੮੩) ਸਲ੍ਲੇਖਸੁਤ੍ਤੇ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਾ।

''ਮਯਞ੍ਚ ਭਰਿਯਾ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਾਮ,
ਅਮ੍ਹੇ ਚ ਭਰਿਯਾ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ।
ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਾਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਾਮ,
ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਅਮ੍ਹੰ ਦਹਰਾ ਨ ਮੀਯਰੇ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੦.੯੭) –

ਮਹਾਧਮ੍ਮਪਾਲਜਾਤਕੇ ਸਦਾਰਸਨ੍ਤੋਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੋ।

''ਹੀਨੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ।
ਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਚ ਦੇਵਤ੍ਤੰ, ਉੱਤਮੇਨ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੮.੭੫) –

ਏਵੰ ਨਿਮਿਜਾਤਕੇ ਅਤ੍ਤਦਮਨਵਸੇਨ ਕਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਉਪੋਸਥੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੋ। ''ਇਦੰ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਪਞ੍ਚਸਿਖ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਯ...ਪੇ॰... ਅਯਮੇਵ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮੱਗੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੨੯) **ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਸੁੱਤ**ਸ੍ਮਿਞ੍ਞੇਵ ਅਰਿਯਮੱਗੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੋ। ''ਤਯਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਇੱਦਧਞ੍ਚੇਵ ਫੀਤਞ੍ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕੰ ਬਾਹੁਜਞ੍ਞੰ ਪੁਥੁਭੂਤੰ ਯਾਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੭੪) ਪਾਸਾਦਿਕਸੁੱਤੇ ਸਿਕ੍ਖੱਤਯਸਙ੍ਗਹੰ ਸਾਸਨੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ।

''ਅਪਿ ਅਤਰਮਾਨਾਨੰ, ਫਲਾਸਾਵ ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ।
ਵਿਪਕ੍ਕਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੋਸ੍ਮਿ, ਏਵੰ ਜਾਨਾਹਿ ਗਾਮਣੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੮) –

ਏਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੋ। ਇਧ ਪਨ ਵੀਰਿਯੰ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਵੀਰਿਯਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਹਿ ਇਦਮੇਵ ਸੁੱਤੰ। ਤਦੇਤੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਅੱਤਭਾਵੇ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਰਸ੍ਸ ਕਤੱਤਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ।

ਤਪਸ੍ਸੀ ਸੁਦੰ ਹੋਮੀਤਿ **ਸੁਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮੱਤੰ, ਤਪਨਿਸ੍ਸਿਤਕੋ ਹੋਮੀਤਿ ਅੱਥੋ। **ਪਰਮਤਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਪਰਮੋ ਤਪਸ੍ਸੀ, ਤਪਨਿਸ੍ਸਿਤਕਾਨੰ ਉੱਤਮੋ। **ਲੂਖੋ ਸੁਦੰ ਹੋਮੀ**ਤਿ ਲੂਖੋ ਹੋਮਿ। **ਜੇਗੁਚ੍ਛੀ**ਤਿ ਪਾਪਜੇਗੁਚ੍ਛਿਕੋ। **ਪਵਿਵਿੱਤੋ ਸੁਦੰ ਹੋਮੀ**ਤਿ ਪਵਿਵਿੱਤੋ ਅਹੰ ਹੋਮਿ। **ਤਤ੍ਰਾਸ੍ਸੁ ਮੇ ਇਦੰ, ਸਾਰਿਪੁੱਤਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਚਤੁਰਙ੍ਗੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ ਇਦੰ ਮਮ ਤਪਸ੍ਸਿਤਾਯ ਹੋਤਿ, ਤਪਨਿਸ੍ਸਿਤਕਭਾਵੇ ਮਯ੍ਹੰ ਇਦੰ ਅਚੇਲਕਾਦਿਤਪਸ੍ਸਿਤਕੱਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤੱਥ **ਅਚੇਲਕੋ**ਤਿ ਨਿੱਚੇਲੋ ਨੱਗੋ। **ਮੁੱਤਾਚਾਰੋ**ਤਿ ਵਿਸਟ੍ਠਾਚਾਰੋ, ਉੱਚਾਰਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਲੋਕਿਯਕੁਲਪੁੱਤਾਚਾਰੇਨ ਵਿਰਹਿਤੋ, ਠਿਤਕੋਵ ਉੱਚਾਰੰ ਕਰੋਮਿ, ਪਸ੍ਸਾਵੰ ਕਰੋਮਿ, ਖਾਦਾਮਿ ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ ਚ। **ਹੱਥਾਪਲੇਖਨੋ**ਤਿ ਹੱਥੇ ਪਿਣ੍ਡਮ੍ਹਿ ਠਿਤੇ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਹੱਥੰ ਅਪਲਿਖਾਮਿ, ਉੱਚਾਰੰ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਹੱਥਸ੍ਮਿਞ੍ਞੇਵ ਦਣ੍ਡਕਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਹੱਥੇਨ ਅਪਲਿਖਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇ ਕਿਰ ਦਣ੍ਡਕੰ ਸੱਤੋਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਪਟਿਪਦੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਕਾਸਿ। ਭਿਕ੍ਖਾਗਹਣੱਥੰ ਏਹਿ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇਤਿ ਵੁੱਤੋ ਨ ਏਤੀਤਿ **ਨ ਏਹਿਭਦ੍ਦਨ੍ਤਿਕੋ**। ਤੇਨ ਹਿ ਤਿਟ੍ਠ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇਤਿ ਵੁੱਤੋਪਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਨ ਤਿਟ੍ਠਭਦ੍ਦਨ੍ਤਿਕੋ**। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਤਿੱਥਿਯਾ ਏਵੰ ਏਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਕਤੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨ

ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਹਮ੍ਪਿ ਏਵੰ ਅਕਾਸਿਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਭਿਹਟ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰੇਤਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹਟੰ ਭਿਕ੍ਖੰ। **ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਆਰੋਚਿਤਭਿਕ੍ਖੰ। **ਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੁਕੰ ਨਾਮ ਕੁਲੰ ਵਾ ਵੀਥਿੰ ਵਾ ਗਾਮੰ ਵਾ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯਾਥਾਤਿ ਏਵੰ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਭਿਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਨ ਸਾਦਿਯਾਮਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਮਿ।

ਨ ਕੁਮ੍ਭਿਮੁਖਾਤਿ ਕੁਮ੍ਭਿਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੰ ਨ ਗਣ੍ਹਾਮਿ। **ਨ ਕਲ਼ੋਪਿਮੁਖਾ**ਤਿ ਕਲ਼ੋਪੀਤਿ ਉਕ੍ਖਲਿ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿ ਵਾ। ਤਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਮਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕੁਮ੍ਭਿਕਲ਼ੋਪਿਯੋ ਮੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕਟਚ੍ਛੁਨਾ ਪਹਾਰੰ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ। **ਨ ਏਲ਼ਕਮਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਉਮ੍ਮਾਰੰ ਅਨ੍ਤਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੰ ਨ ਗਣ੍ਹਾਮਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਯੰ ਮੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਨ੍ਤਰਕਰਣੰ ਲਭਤੀਤਿ। ਦਣ੍ਡਮੁਸਲੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਉਟ੍ਠਾਯ ਦੇਨ੍ਤੇ ਨ ਗਣ੍ਹਾਮਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਬਲ਼ਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤੀਤਿ। **ਨ ਗਬ੍ਭਿਨਿਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਗਬ੍ਭਿਨਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯੰ ਦਾਰਕੋ ਕਿਲਮਤਿ, ਪਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਖੀਰਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤਿ, ਪੁਰਿਸਨ੍ਤਰਗਤਾਯ ਰਤਿਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਮਿ। **ਨ ਸੰਕਿਤ੍ਤੀਸੂ**ਤਿ ਸੰਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤੇਸੁ। ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਸਮਯੇ ਕਿਰ ਅਚੇਲਕਸਾਵਕਾ ਅਚੇਲਕਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਤਤੋ ਤਤੋ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤੰ ਪਚਨ੍ਤਿ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਚੇਲਕੋ ਤਤੋਪਿ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਨ ਯਤ੍ਥ ਸਾਤਿ ਯਤ੍ਥ ਸੁਨਖੋ ਪਿਣ੍ਡੰ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਉਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਅਦਤ੍ਵਾ ਆਹਟੰ ਨ ਗਣ੍ਹਾਮਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਏਤਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤੀਤਿ। **ਸਣ੍ਡਸਣ੍ਡਚਾਰਿਨੀ**ਤਿ ਸਮੂਹਸਮੂਹਚਾਰਿਨੀ, ਸਚੇ ਹਿ ਅਚੇਲਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੰ ਦਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਮਾਨੁਸਕਾ ਭਤ੍ਤਗੇਹੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਚ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇਸੁ ਕਲ਼ੋਪਿਮੁਖਾਦੀਸੁ ਨਿਲੀਨਾ ਮਕ੍ਖਿਕਾ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸਣ੍ਡਸਣ੍ਡਾ ਚਰਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਆਹਟੰ ਭਿਕ੍ਖੰ ਨ ਗਣ੍ਹਾਮਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਮੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਕ੍ਖਿਕਾਨੰ ਗੋਚਰਨ੍ਤਰਾਯੋ ਜਾਤੋਤਿ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿੰ। **ਨ ਥੁਸੋਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਸ੍ਸਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਕਤੰ ਲੋਣਸੋਵੀਰਕੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੁਰਾਪਾਨਮੇਵ ਸਾਵਜ੍ਜੰ, ਅਯੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਸਾਵਜ੍ਜਸਞ੍ਞੀ।

ਏਕਾਗਾਰਿਕੋਤਿ ਯੋ ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਞੇਵ ਗੇਹੇ ਭਿਕ੍ਖੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ। **ਏਕਾਲੋਪਿਕੋ**ਤਿ ਯੋ ਏਕੇਨੇਵ ਆਲੋਪੇਨ ਯਾਪੇਤਿ। **ਦ੍ਵਾਗਾਰਿਕਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਏਕਿਸ੍ਸਾਪਿ ਦਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਕਾਯ ਦਤ੍ਤਿਯਾ। **ਦਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਏਕਾ ਖੁਦ੍ਦਕਪਾਤਿ ਹੋਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਭਿਕ੍ਖੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। **ਏਕਾਹਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਦਿਵਸਨ੍ਤਰਿਕੰ। **ਅਦ੍ਧਮਾਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਮਾਸਨ੍ਤਰਿਕੰ। **ਪਰਿਯਾਯਭਤ੍ਤਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਰਭਤ੍ਤਭੋਜਨੰ। ਏਕਾਹਵਾਰੇਨ ਦ੍ਵੀਹਵਾਰੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਡ੍ਢਮਾਸਵਾਰੇਨਾਤਿ ਏਵੰ ਦਿਵਸਵਾਰੇਨ ਆਭਤੰ ਭਤ੍ਤਭੋਜਨੰ।

ਸਾਕਭਕ੍ਖੋਤਿ ਅਲ੍ਲਸਾਕਭਕ੍ਖੋ। **ਸਾਮਾਕਭਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਸਾਮਾਕਤਣ੍ਡੁਲਭਕ੍ਖੋ। **ਨੀਵਾਰਾ**ਦੀਸੁ **ਨੀਵਾਰਾ** ਨਾਮ ਤਾਵ ਅਰਞ੍ਞੇ ਸਯੰਜਾਤਵੀਹਿਜਾਤਿ। **ਦਦ੍ਦੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਚਮ੍ਮਕਾਰੇਹਿ ਚਮ੍ਮੰ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡਿਤਕਸਟੰ। **ਹਟੰ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਿਲੇਸੋਪਿ ਸੇਵਾਲੋਪਿ ਕਣਿਕਾਰਾਦਿਰੁਕ੍ਖਨਿਯ੍ਯਾਸੋਪਿ। **ਕਣ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਣ੍ਡਕੰ । **ਆਚਾਮੋ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਉਕ੍ਖਲਿਕਾਯ ਲਗ੍ਗੋ ਝਾਮਓਦਨੋ, ਤੰ ਛਡ੍ਡਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਤਿ। ''ਓਦਨਕਞ੍ਜਿਯ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਿਞ੍ਞਾਕਾ**ਦਯੋ ਪਾਕਟਾ ਏਵ। **ਪਵਤ੍ਤਫਲਭੋਜੀ**ਤਿ ਪਤਿਤਫਲਭੋਜੀ।

ਸਾਣਾਨੀਤਿ ਸਾਣਵਾਕਚੋਲ਼ਾਨਿ। **ਮਸਾਣਾਨੀ**ਤਿ ਮਿਸ੍ਸਕਚੋਲ਼ਾਨਿ। **ਛਵਦੁਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਮਤਸਰੀਰਤੋ ਛਡ੍ਡਿਤਵਤ੍ਥਾਨਿ। ਏਰਕਤਿਣਾਦੀਨਿ ਵਾ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਕਤਨਿਵਾਸਨਾਨਿ। **ਪੰਸੁਕੂਲਾਨੀ**ਤਿ ਪਥਵਿਯੰ ਛਡ੍ਡਿਤਨਨ੍ਤਕਾਨਿ। **ਤਿਰਿਟਾਨੀ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚਵਤ੍ਥਾਨਿ। **ਅਜਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਜਿਨਮਿਗਚਮ੍ਮੰ। **ਅਜਿਨਕ੍ਖਿਪ**ਨ੍ਤਿ ਤਦੇਵ ਮਜ੍ਝੇ ਫਾਲਿਤੰ। ਸਖੁਰਕਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੁਸਚੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਤਿਣੰ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਕਤਚੀਰੰ। **ਵਾਕਚੀਰਫਲਕਚੀਰੇਸੁ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਕੇਸਕਮ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਕੇਸੇਹਿ ਕਤਕਮ੍ਬਲੰ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਨ੍ਤਾਵੁਤਾਨੰ ਵਤ੍ਥਾਨੰ, ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ ਤੇਸੰ ਪਟਿਕੁਟ੍ਠੋ ਅਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਤੇ ਸੀਤੋ, ਉਣ੍ਹੇ ਉਣ੍ਹੋ, ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੩੮)। **ਵਾਲਕਮ੍ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਵਾਲਾਦੀਹਿ ਕਤਕਮ੍ਬਲੰ। **ਉਲੂਕਪਕ੍ਖਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਲੂਕਪਤ੍ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਕਤਨਿਵਾਸਨੰ। **ਉਬ੍ਭਟ੍ਠਕੋ**ਤਿ ਉਦ੍ਧੰ ਠਿਤਕੋ। **ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਵੀਰਿਯੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਕਣ੍ਟਕਾਪਸ੍ਸਯਿਕੋ**ਤਿ ਅਯਕਣ੍ਟਕੇ ਵਾ ਪਕਤਿਕਣ੍ਟਕੇ ਵਾ ਭੂਮਿਯੰ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਚਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨਚਙ੍ਕਮਾਦੀਨਿ ਕਰੋਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ

ਸਯਨ੍ਤੋਪਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਮਿ। ਸਾਯਂ ਤਤਿਯਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਾਯਤਤਿਯਕਂ**। ਪਾਤੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਸਾਯਨ੍ਹਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਾਪਂ ਪਵਾਹੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਉਦਕੋਰੋਹਨਾਨੁਯੋਗਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੫੬. ਨੇਕਵਸ੍ਸਗਣਿਕਨ੍ਤਿ ਨੇਕਵਸ੍ਸਗਣਸਞ੍ਜਾਤਂ। **ਰਜੋਜਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਮਲਂ, ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਜੋਜਲ੍ਲਕਵਤਸਮਾਦਾਨਕਾਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਜੇਗੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਭਾਵੇ। **ਯਾਵ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਹਿਪੀ**ਤਿ ਯਾਵ ਉਦਕਥੇਵਕੇਪਿ ਮਮ ਦਯਾ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਸਕ੍ਖਰਕਠਲਦਣ੍ਡਕਵਾਲਿਕਾਦੀਸੁ। ਤੇ ਕਿਰ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੂ ਚ ਏਤੇ ਚ ਸਕ੍ਖਰਕਠਲਾਦਯੋ ਖੁਦ੍ਦਕਪਾਣਾਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਯਾਵ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਹਿਪਿ ਮੇ ਦਯਾ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਪਿ ਨ ਹਨਾਮਿ ਨ ਵਿਨਾਸੇਮਿ, ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ। **ਮਾਹਂ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਪਾਣੇ ਵਿਸਮਗਤੇ ਸਙ੍ਘਾਤਂ ਆਪਾਦੇਸਿ**ਨ੍ਤਿ। ਨਿਨ੍ਨਥਲਤਿਣਗ੍ਗਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਦੀਸੁ ਵਿਸਮਟ੍ਠਾਨੇ ਗਤੇ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁਸਙ੍ਖਾਤੇ ਖੁਦ੍ਦਕਪਾਣੇ ਸਙ੍ਘਾਤਂ ਵਧਂ ਮਾ ਆਪਾਦੇਸਿਨ੍ਤਿ। ਏਤਮਤ੍ਥਂ ''ਸਤੋਵ ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਮੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਚੇਲਕੇਸੁ ਕਿਰ ਭੂਮਿਂ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਸੀਲਵਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਗੇਹੇ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਪਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਮੋਰਪਿਞ੍ਛੇਨ ਫਲਕਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਵਨਕਮ੍ਮਿਕਨ੍ਤਿ ਕਨ੍ਦਮੂਲਫਲਾਫਲਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਨੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤਂ। **ਵਨੇਨ ਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਨਤੋ ਵਨਂ, ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਸਂਪਤਾਮੀ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਾਮਿ। **ਆਰਞ੍ਞਕੋ**ਤਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਜਾਤਵਡ੍ਢੋ, ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਜੀਵਕਕਾਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਕਿਰ ਪਾਸਣ੍ਡਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਣਤ੍ਥਾਯ ਤਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿ, ਨਿਰਤ੍ਥਕਭਾਵਂ ਪਨ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਿਤੋ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਹਿ ਯਂ ਯਂ ਠਾਨਂ ਉਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਤਧਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਮਾ ਮਂ ਕੋਚਿ ਅਦ੍ਦਸਾਤਿ ਤਤੋਵ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਮਾ ਮਂ ਤੇ ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ ਅਹਞ੍ਚ ਮਾ ਤੇ ਅਦ੍ਦਸ''ਨ੍ਤਿ।

ਗੋਟ੍ਠਾਤਿ ਗੋਵਜਾ। **ਪਟ੍ਠਿਤਗਾਵੋ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਗਾਵੋ। **ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਕ੍ਕੁਣ੍ਡਿਕੋ**ਤਿ ਵਨਨ੍ਤੇਯੇਵ ਠਿਤੋ ਗੋਪਾਲਕਾਨਂ ਗਾਵੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਪਗਤਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥੇ ਦ੍ਵੇ ਚ ਜਣ੍ਣੁਕਾਨਿ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਚਤੁਕ੍ਕੁਣ੍ਡਿਕੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਾਨਿ ਸੁਦਂ ਆਹਾਰੇਮੀ**ਤਿ ਮਹਲ੍ਲਕਵਚ੍ਛਕਾਨਂ ਗੋਮਯਾਨਿ ਕਸਟਾਨਿ ਨਿਰੋਜਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਾਨਿ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਕਾਨਂ ਖੀਰਪਾਨੇਨੇਵ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਾਨਂ ਸਓਜਾਨਿ ਗੋਮਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਕੁਚ੍ਛਿਪੂਰਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਨਸਣ੍ਡਮੇਵ ਪਵਿਸਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਤਾਨਿ ਸੁਦਂ ਆਹਾਰੇਮੀ''ਤਿ। **ਯਾਵਕੀਵਞ੍ਚ ਮੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਮਮ ਸਕਂ ਮੁਤ੍ਤਕਰੀਸਂ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ ਹੋਤਿ। ਯਾਵ ਮੇ ਦ੍ਵਾਰਵਲਞ੍ਜੋ ਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਥ, ਤਾਵ ਤਦੇਵ ਆਹਾਰੇਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਲੇ ਪਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਮਂਸਲੋਹਿਤੋ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਦ੍ਵਾਰਵਲਞ੍ਜੋ ਵਚ੍ਛਕਾਨਂ ਗੋਮਯਾਨਿ ਆਹਾਰੇਮਿ। **ਮਹਾਵਿਕਟਭੋਜਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇ ਵਿਕਟਭੋਜਨੇ, ਅਪਕਤਿਭੋਜਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੫੭. ਤਤ੍ਰਾਸ੍ਸੁਦਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਂਸਨਕਸ੍ਸ ਵਨਸਣ੍ਡਸ੍ਸ ਭਿਂਸਨਕਤਸ੍ਮਿਂ ਹੋਤੀਤਿ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਵਚਨਾਪੇਕ੍ਖਨਂ। **ਸੁਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਆਲਪਨਂ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ – **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਂਸਨਕਂ ਵਨਸਣ੍ਡਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਯੋ ਸੋ ਭਿਂਸਨਕੋ ਵਨਸਣ੍ਡੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਂਸਨਕਸ੍ਸ ਵਨਸਣ੍ਡਸ੍ਸ ਭਿਂਸਨਕਤਸ੍ਮਿਂ ਹੋਤਿ, ਭਿਂਸਨਕਕਿਰਿਯਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਂ ਹੋਤਿ? ਇਦਂ ਹੋਤਿ, ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਵੀਤਰਾਗੋ...ਪੇ॰... ਲੋਮਾਨਿ ਹਂਸਨ੍ਤੀਤਿ।

ਅਥ ਵਾ **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਸੁ ਇਤਿ ਨਿਪਾਤੋ। ਕਿਂ ਸੁ ਨਾਮ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਮਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਵਚਨਂ। **ਸੁਦ**ਨ੍ਤਿ ਸੁ ਇਦਂ, ਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਇਕਾਰਲੋਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਨਞ੍ਞਾਤਞ੍ਞਸ੍ਸਾਮੀਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਕਿਂ ਸੂਧਵਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ, ਤਸ੍ਸ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਂਸਨਕਸ੍ਸ ਵਨਸਣ੍ਡਸ੍ਸ ਭਿਂਸਨਕਤਸ੍ਮਿਂ ਇਦਂਸੁ ਹੋਤੀਤਿ। **ਭਿਂਸਨਕਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਂਸਨਕਭਾਵੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਸ੍ਸ ਤਕਾਰਸ੍ਸ ਲੋਪੋ

ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਭਿੰਸਨਕਤ੍ਤਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿਯੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ , ਭਿੰਸਨਕਤਾਯ ਇਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਕਤੋ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਚੇਤੰ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਭਿੰਸਨਕਭਾਵੇ ਇਦੰਸੁ ਹੋਤਿ, ਭਿੰਸਨਕਭਾਵਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਭਿੰਸਨਕਭਾਵਹੇਤੁ, ਭਿੰਸਨਕਭਾਵਪਚ੍ਚਯਾ ਇਦੰਸੁ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਵੀਤਰਾਗੋ ਤੰ ਵਨਸਣ੍ਡੰ ਪਵਿਸਤਿ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਲੋਮਾਨਿ ਹੰਸਨ੍ਤਿ ਬਹੁਤਰਾਨਿ ਲੋਮਾਨਿ ਹੰਸਨ੍ਤਿ, ਉਦ੍ਧੰ ਮੁਖਾਨਿ ਸੂਚਿਸਦਿਸਾਨਿ ਕਣ੍ਟਕਸਦਿਸਾਨਿ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਨਿ ਨ ਹੰਸਨ੍ਤਿ, ਬਹੁਤਰਾਨੰ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹੰਸਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪਕਾਨੰ ਅਤਿਸੂਰਪੁਰਿਸਾਨੰ ਨ ਹੰਸਨ੍ਤੀਤਿ।

ਅਨ੍ਤਰਟ੍ਠਕਾਤਿ ਮਾਘਮਾਸਸ੍ਸ ਅਵਸਾਨੇ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਫਗ੍ਗੁਣਮਾਸਸ੍ਸ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਚਤਸ੍ਸੋਤਿ ਏਵੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਟ੍ਠਰਤ੍ਤਿ। **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ**ਤਿ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ ਰਤ੍ਤਿੰ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਲੋਮਕੂਪੇਸੁ ਆਵੁਤਮੁਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹਿਮਬਿਨ੍ਦੂਨਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਸਰੀਰੰ ਸੇਤਦੁਕੂਲਪਾਰੁਤੰ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। **ਦਿਵਾ ਵਨਸਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਦਿਵਾ ਹਿਮਬਿਨ੍ਦੂਸੁ ਸੂਰਿਯਾਤਪਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਵਿਗਤੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਸੋਪਿ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਯੰ ਪਨ ਸੂਰਿਯੇ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਯੇਵ ਵਨਸਣ੍ਡੰ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿਸ੍ਸ ਸੂਰਿਯਾਤਪੇਨ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੰ ਹਿਮੰ ਸਰੀਰੇਯੇਵ ਪਤਤਿ। **ਦਿਵਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵਿਹਰਾਮਿ ਰਤ੍ਤਿੰ ਵਨਸਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਗਿਮ੍ਹਕਾਲੇ ਕਿਰੇਸ ਦਿਵਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵਿਹਾਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਸੇਦਧਾਰਾ ਮੁਚ੍ਚਿੰਸੁ, ਰਤ੍ਤਿੰ ਅਸ੍ਸਾਸੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਯੰ ਪਨ ਸੂਰਿਯੇ ਅਤ੍ਥੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਯੇਵ ਵਨਸਣ੍ਡੰ ਪਵਿਸਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਦਿਵਾ ਗਹਿਤਉਸ੍ਮੇ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯੰ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਪਰਿਦਯ੍ਹਿਤ੍ਥ। **ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਅਚ੍ਛਰਿਯਾ। **ਪਟਿਭਾਸੀ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ।

ਸੋਤਤ੍ਤੋਤਿ ਦਿਵਾ ਆਤਪੇਨ ਰਤ੍ਤਿੰ ਵਨਉਸ੍ਮਾਯ ਸੁਤਤ੍ਤੋ। **ਸੋਸਿਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿੰ ਹਿਮੇਨ ਦਿਵਾ ਹਿਮੋਦਕੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਤਿਨ੍ਤੋ। **ਭਿੰਸਨਕੇ**ਤਿ ਭਯਜਨਕੇ। **ਨਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚੋਲੋ। ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨੇ ਹਿ ਸਤਿ ਸੀਤੰ ਵਾ ਉਣ੍ਹੰ ਵਾ ਨ ਅਤਿਬਾਧੇਯ੍ਯ, ਤਮ੍ਪਿ ਮੇ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨ ਚਗ੍ਗਿਮਾਸਿਨੇ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪਗਤੋ। **ਏਸਨਾਪਸੁਤੋ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਿਏਸਨਤ੍ਥਾਯ ਪਸੁਤੋ, ਪਯੁਤ੍ਤੋ। **ਮੁਨੀ**ਤਿ, ਤਦਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਮੁਨੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਿ।

ਛਵਟ੍ਠਿਕਾਨੀਤਿ ਉਪਡ੍ਢਦਡ੍ਢਾਨਿ ਅਟ੍ਠੀਨਿ। **ਉਪਧਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੀਸੂਪਧਾਨਞ੍ਚ ਪਾਦੂਪਧਾਨਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਗਾਮਣ੍ਡਲਾ**ਤਿ ਗੋਪਾਲਦਾਰਕਾ। ਤੇ ਕਿਰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਸੁਮੇਧ, ਤ੍ਵੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਕਸ੍ਮਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਕਥੇਹੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਅਧੋਮੁਖੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਨ ਕਥੇਤਿ। ਅਥ ਨੰ ਤੇ ਅਕਥੇਤੁੰ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ **ਓਟ੍ਠੁਭਨ੍ਤਿ** ਸਰੀਰੇ ਖੇਲ਼ੰ ਪਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨ ਕਥੇਤਿ। ਅਥ ਨੰ ਤ੍ਵੰ ਨ ਕਥੇਸੀਤਿ **ਓਮੁਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ** ਪਸ੍ਸਾਵਮਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨ ਕਥੇਤਿਯੇਵ। ਤਤੋ ਨੰ ਕਥੇਹਿ ਕਥੇਹੀਤਿ ਪੰਸੁਕੇਨ ਓਕਿਰਨ੍ਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨ ਕਥੇਤਿਯੇਵ। ਅਥਸ੍ਸ ਨ ਕਥੇਸੀਤਿ ਦਣ੍ਡਕਸਲਾਕਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਣਸੋਤੇਸੁ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਮਤਕੋ ਵਿਯ ਅਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਨ ਖੋ ਪਨਾਹੰ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਤੇਸੁ ਪਾਪਕੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਾ''ਤਿ। ਨ ਮਯਾ ਤੇਸੁ ਪਾਪਕੰ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪੇਕ੍ਖਾਵਿਹਾਰਸ੍ਮਿੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਵਿਹਾਰੋ ਏਵ ਹਿ ਵਿਹਾਰਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਚ ''ਇਦੰਸੁ ਮੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਯੰਸੁ ਮੇਤਿ ਏਵੰ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਇਮਿਨਾ ਇਤੋ ਏਕਨਵੁਤਿਕਪ੍ਪੇ ਪੂਰਿਤੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਵਿਹਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ –

> ''ਸੁਖਪਤ੍ਤੋ ਨ ਰਜ੍ਜਾਮਿ, ਦੁਕ੍ਖੇ ਨ ਹੋਮਿ ਦੁਮ੍ਮਨੋ।
> ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਤੁਲਿਤੋ ਹੋਮਿ, ਏਸਾ ਮੇ ਉਪੇਕ੍ਖਾਪਾਰਮੀ''ਤਿ॥

ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਦਿਸੁਦ੍ਧਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਹਾਰਸੁਦ੍ਧਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੮. **ਆਹਾਰੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਕੋਲਾਦਿਨਾ ਏਕਚ੍ਚੇਨ ਪਰਿਤ੍ਤਕਆਹਾਰੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਜ੍ਝਿਤੁਨ੍ਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਏਵਮਾਹਂਸੂ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੋਲੇਹੀ**ਤਿ ਪਦਰੇਹਿ। **ਕੋਲੋਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਲਾਨਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਾਨਕਂ। **ਕੋਲਵਿਕਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਲਸਾਲ਼ਵਕੋਲਪੂਵਕੋਲਗੁਲ਼ਾਦਿਕੋਲਵਿਕਾਰਂ। **ਏਤਪਰਮੋ**ਤਿ ਏਤਂ ਪਮਾਣਂ ਪਰਮਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤਪਰਮੋ। ਤਦਾ ਏਕਨਵੁਤਿਕਪ੍ਪਮਤ੍ਥਕੇ ਪਨ ਨ ਬੇਲੁਵਪਕ੍ਕਤਾਲਪਕ੍ਕਪਮਾਣੋ ਕੋਲੋ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਏਤਰਹਿ ਕੋਲਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ, ਏਤ੍ਤਕੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੫੯. **ਅਧਿਮਤ੍ਤਕਸਿਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਕਿਸਭਾਵਂ। **ਆਸੀਤਿਕਪਬ੍ਬਾਨਿ** ਵਾ **ਕਾਲ਼ਪਬ੍ਬਾਨਿ** ਵਾਤਿ ਯਥਾ ਆਸੀਤਿਕਵਲ੍ਲਿਯਾ ਵਾ ਕਾਲ਼ਵਲ੍ਲਿਯਾ ਵਾ ਸਨ੍ਧਿਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਮਿਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਉਨ੍ਨਤੁਨ੍ਨਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਮਯ੍ਹਂ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਓਟ੍ਠਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਓਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਦਂ ਮਜ੍ਝੇ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਿਲਾਤੇ ਮਂਸਲੋਹਿਤੇ ਵਚ੍ਚਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਆਨਿਸਦਂ ਮਜ੍ਝੇ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਹੋਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਸਰਪੋਙ੍ਖੇਨ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਮਜ੍ਝੇ ਉਨ੍ਨਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵਟ੍ਟਨਾਵਲ਼ੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਆਵੁਨਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਵਟ੍ਟਨਾਵਲ਼ੀ ਵਟ੍ਟਨਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਨਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਨਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਉਨ੍ਨਤਾ, ਏਵਂ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕੋ ਉਨ੍ਨਤਾਵਨਤੋ ਹੋਤਿ, **ਜਰਸਾਲਾਯ ਗੋਪਾਨਸਿਯੋ**ਤਿ ਜਿਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਗੋਪਾਨਸਿਯੋ, ਤਾ ਵਂਸਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਮਣ੍ਡਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਮਣ੍ਡਲਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯਨ੍ਤਿ; ਏਵਂ ਏਕਾ ਉਪਰਿ ਹੋਤਿ, ਏਕਾ ਹੇਟ੍ਠਾਤਿ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਨ ਏਵਂ ਫਾਸੁਲ਼ਿਯੋ, ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਲੋਹਿਤੇ ਛਿਨ੍ਨੇ ਮਂਸੇ ਮਿਲਾਤੇ ਫਾਸੁਲਨ੍ਤਰੇਹਿ ਚਮ੍ਮਾਨਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਤਿਣ੍ਣਾਨਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਓਕ੍ਖਾਯਿਕਾਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਾ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਲੋਹਿਤੇ ਛਿਨ੍ਨੇ ਮਂਸੇ ਮਿਲਾਤੇ ਅਕ੍ਖਿਆਵਾਟਕਾ ਮਤ੍ਥਲੁਙ੍ਗਂ ਆਹਚ੍ਚ ਅਟ੍ਠਂਸੁ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਾ ਅਕ੍ਖਿਤਾਰਕਾ ਅਹੇਸੁਂ। **ਆਮਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਅਤਿਤਰੁਣਕਾਲੇ ਛਿਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਹਿ ਵਾਤਾਤਪੇਨ ਸਂਫੁਸਤਿ ਚੇਵ ਮਿਲਾਯਤਿ ਚ। **ਯਾਵਸ੍ਸੁ ਮੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਮਯ੍ਹਂ ਉਦਰਚ੍ਛਵਿ ਯਾਵ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਂ ਅਲ੍ਲੀਨਾ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਯਾਵਸ੍ਸੁ ਮੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਾਰਿਯਭਾਰਿਯਾ ਅਹੋਸਿ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾ, ਮਯ੍ਹਂ ਉਦਰਚ੍ਛਵਿ ਯਾਵ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਂ ਅਲ੍ਲੀਨਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਂਯੇਵ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮੀ**ਤਿ ਸਹਉਦਰਚ੍ਛਵਿ ਗਣ੍ਹਾਮਿ। **ਉਦਰਚ੍ਛਵਿਂਯੇਵ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮੀ**ਤਿ ਸਹਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਂ ਗਣ੍ਹਾਮਿ। **ਅਵਕੁਜ੍ਜੋ ਪਪਤਾਮੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਾਵੋ ਨੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਵਚ੍ਚਂ ਪਨ ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਕਟਕਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। ਬਲਵਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਸਰੀਰਤੋ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਵਕੁਜ੍ਜੋ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਵਕੁਜ੍ਜੋ ਪਪਤਾਮੀ''ਤਿ। **ਤਮੇਵ ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਏਕਨਵੁਤਿਕਪ੍ਪਮਤ੍ਥਕੇ ਕਾਯਂ। ਮਹਾਸਚ੍ਚਕਸੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮਭਵਿਕਕਾਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਪੂਤਿਮੂਲਾਨੀ**ਤਿ ਮਂਸੇ ਵਾ ਲੋਹਿਤੇ ਵਾ ਸਤਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਭਾਵੇ ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡੇ ਲੋਮਾਨਿ ਵਿਯ ਹਤ੍ਥੇਯੇਵ ਲਗ੍ਗਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਪੂਤਿਮੂਲਾਨਿ ਲੋਮਾਨਿ ਕਾਯਸ੍ਮਾ ਪਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਭਾਵਂ ਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਂ। **ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਅਰਿਯਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਅਨਧਿਗਮਾ। **ਯਾਯਂ ਅਰਿਯਾ**ਤਿ ਯਾ ਅਯਂ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਗਤਾ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾ ਏਤਰਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਏਵਂ ਏਕਨਵੁਤਿਕਪ੍ਪਮਤ੍ਥਕੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਂ ਨਾਧਿਗਤੋਸ੍ਮੀਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਭਾਣਕਤ੍ਥੇਰਾ ਪਨਾਹੁ, ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਪਿ ਯਾਯਂ ਅਰਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਪਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯੇਵ। ਅਥ ਨੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹਂਸੁ ''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਂ ਨਾਧਿਗਤੋਸ੍ਮੀਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ਆਵੁਸੋ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦੀਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਨ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯੇਵਾਤਿ, ਏਤਦੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਥਾ ਹਿ ਯਾ ਅਯਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਅਨਨੁਰੂਪੋ ਸਿਯਾ।

ਆਹਾਰਸੁਦ੍ਧਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੦. ਸੰਸਾਰੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਬਹੁਕੰ ਸੰਸਰਿਤ੍ਵਾ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਬਹੁਕੰ ਉਪਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਆਵਾਸੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਬਹੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੀਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਸੰਸਰਣਕਵਸੇਨ **ਸੰਸਾਰੋ**। ਉਪਪਜ੍ਜਨਕਵਸੇਨ **ਉਪਪਤ੍ਤਿ**। ਵਸਨਕਵਸੇਨ **ਆਵਾਸੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਯਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਬਹੁਯਾਗੇ ਯਜਿਤ੍ਵਾ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮੁਦ੍ਧਾਵਸਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੀਹਿ ਸਙ੍ਖੇਹਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਭਿਸੇਕੇਨ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤੇਨ। **ਅਗ੍ਗਿਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਬਹੁਅਗ੍ਗਿਪਰਿਚਰਣੇਨ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੬੧. ਦਹਰੋਤਿ ਤਰੁਣੋ। **ਯੁਵਾ**ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸੁਸੁਕਾਲ਼ਕੇਸੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਾਲ਼ਕੇਸੋ। **ਭਦ੍ਰੇਨ ਯੋਬ੍ਬਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾਸ੍ਸ ਯੇਨ ਯੋਬ੍ਬਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਯੁਵਾ, ਤੰ ਯੋਬ੍ਬਨੰ ਭਦ੍ਦੰ ਲਦ੍ਧਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਠਮੇਨ ਵਯਸਾਤਿ ਪਠਮਵਯੋ ਨਾਮ ਤੇਤ੍ਤਿੰਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, **ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ। **ਜਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਜਰਾਜਿਣ੍ਣੋ। **ਵੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗੋ। **ਮਹਲ੍ਲਕੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਮਹਲ੍ਲਕੋ। **ਅਦ੍ਧਗਤੋ**ਤਿ ਬਹੁਅਦ੍ਧਾਨੰ ਗਤੋ ਚਿਰਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। **ਵਯੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਸਤਸ੍ਸ ਤਤਿਯਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। **ਆਸੀਤਿਕੋ ਮੇ ਵਯੋ ਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਇਮੰ ਕਿਰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਭਗਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸੰਵਚ੍ਛਰੇ ਕਥੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਪਰਮਾਯਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਾਯ। **ਸਤਿਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਦਸਤਮ੍ਪਿ ਪਦਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣਸਮਤ੍ਥਤਾ **ਸਤਿ** ਨਾਮ। ਤਦੇਵ ਆਧਾਰਣਉਪਨਿਬਨ੍ਧਨਸਮਤ੍ਥਤਾ **ਗਤਿ** ਨਾਮ। ਏਵੰ ਗਹਿਤੰ ਧਾਰਿਤੰ ਸਜ੍ਝਾਯੰ ਕਾਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਵੀਰਿਯੰ **ਧਿਤਿ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਨਸਮਤ੍ਥਤਾ **ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੰ** ਨਾਮ।

ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾ ਧਨੁਗ੍ਗਹੋਤਿ ਦਲ਼੍ਹੰ ਧਨੁੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਇਸ੍ਸਾਸੋ। **ਦਲ਼੍ਹਧਨੁ** ਨਾਮ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਥਾਮੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਥਾਮੰ ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਆਰੋਪਿਤਸ੍ਸ ਜਿਯਾਬਦ੍ਧੋ ਲੋਹਸੀਸਾਦੀਨੰ ਭਾਰੋ ਦਣ੍ਡੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਕਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣਾ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਥਵਿਤੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਿਤੋ**ਤਿ ਦਸ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਆਚਰਿਯਕੁਲੇ ਉਗ੍ਗਹਿਤਸਿਪ੍ਪੋ। **ਕਤਹਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਕੋਚਿ ਸਿਪ੍ਪਮੇਵ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਕਤਹਤ੍ਥੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਯੰ ਪਨ ਕਤਹਤ੍ਥੋ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀਭਾਵੋ। **ਕਤੂਪਾਸਨੋ**ਤਿ ਰਾਜਕੁਲਾਦੀਸੁ ਦਸ੍ਸਿਤਸਿਪ੍ਪੋ। **ਲਹੁਕੇਨ ਅਸਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਸੁਸਿਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤੂਲਾਦੀਨਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਕਤਲਾਖਾਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ ਸਲ੍ਲਹੁਕਕਣ੍ਡੇਨ। ਏਵੰ ਕਤਞ੍ਹਿ ਏਕਉਸਭਗਾਮੀ ਦ੍ਵੇ ਉਸਭਾਨਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਟ੍ਠਉਸਭਗਾਮੀ ਸੋਲ਼ਸਉਸਭਾਨਿ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖੇਨ। **ਅਤਿਪਾਤੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ। **ਏਵੰ ਅਧਿਮਤ੍ਤਸਤਿਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੋ ਧਨੁਗ੍ਗਹੋ ਤੰ ਵਿਦਤ੍ਥਿਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਛਾਯੰ ਸੀਘੰ ਏਵ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਤਿ, ਏਵੰ ਪਦਸਤਮ੍ਪਿ ਪਦਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁੰ ਉਪਧਾਰੇਤੁੰ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤੁੰ ਅਤ੍ਥਕਾਰਣਾਨਿ ਚ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਸਿਤਪੀਤਖਾਯਿਤਸਾਯਿਤਾ**ਤਿ ਅਸਿਤਪੀਤਾਦੀਨਿ ਹਿ ਭਗਵਤਾਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿਪਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਕਰਣਮਤ੍ਤਕਾਲੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਾਯੇਵਾਤਿ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਯੇਵ। ਸਚੇ ਹਿ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ, ਅਞ੍ਞੋ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ, ਅਪਰੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ। ਇਮਿਨਾ ਪੁਟ੍ਠੰ ਅਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਕੋ ਏਕੰ ਨ ਓਲੋਕੇਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤੇਸੰ ਵਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਨ ਵਾਰੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਵਿਦਤ੍ਥਿਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਛਾਯੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੋ ਪੁਰੇਤਰੰਯੇਵ ਭਗਵਾ ਚੁਦ੍ਦਸਵਿਧੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ, ਨਵਵਿਧੇਨ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ, ਸੋਲ਼ਸਵਿਧੇਨ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ, ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਕਥੇਤਿ। ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਵਾ ਤਾਵ ਏਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। ਸਚੇ ਹਿ ਅਞ੍ਞੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇਸੁ, ਅਞ੍ਞੇ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇਸੁ, ਅਞ੍ਞੇ ਪਞ੍ਚ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ, ਅਞ੍ਞੇ ਪਞ੍ਚ ਬਲੇਸੁ, ਅਞ੍ਞੇ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੁ, ਅਞ੍ਞੇ ਅਟ੍ਠ ਮਗ੍ਗਙ੍ਗੇਸੁ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਕਥੇਯ੍ਯ। ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਵਾ ਏਤੇ ਅਟ੍ਠ। ਸਚੇ ਅਞ੍ਞੇ ਸਤ੍ਤਤਿੰਸ ਜਨਾ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯੇਸੁ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਕਥੇਯ੍ਯ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਾਵਤਾ ਹਿ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨਾ ਏਕੰ ਪਦੰ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਤਾਵ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਅਟ੍ਠ ਪਦਾਨਿ ਕਥੇਤਿ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇ ਪਨ ਏਕੰ ਪਦੰ ਕਥੇਨ੍ਤੇਯੇਵ ਭਗਵਾ ਸੋਲ਼ਸਪਦਾਨਿ ਕਥੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਜਿਵ੍ਹਾ ਮੁਦੁਕਾ ਦਨ੍ਤਾਵਰਣੰ ਸੁਫੁਸਿਤੰ ਵਚਨੰ ਅਗਲਿਤੰ ਭਵਙ੍ਗਪਰਿਵਾਸੋ ਲਹੁਕੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਾਯੇਵਸ੍ਸ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਦਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਨ੍ਤਿਠਪਨਾ। **ਧਮ੍ਮਪਦਬਜਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਦਬਜਞ੍ਜਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬਜਞ੍ਜਨਕਂ ਅਕ੍ਖਰਂ। **ਪਞ੍ਹਪਟਿਭਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਹਬਜਾਕਰਣਂ। ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ? ਤਥਾਗਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਹਰਕਾਲੇ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਦਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਪਦਾਨਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਚਤੁਅਕ੍ਖਰੇਹਿ ਵਾ ਅਟ੍ਠਅਕ੍ਖਰੇਹਿ ਵਾ ਸੋਲ਼ਸਅਕ੍ਖਰੇਹਿ ਵਾ ਪਦੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਮਹਲ੍ਲਕਕਾਲੇ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਦਂ ਵਾ, ਪਦਾਨਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਾਥਂ ਵਾ, ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਂ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਦਹਰਕਾਲੇ ਚ ਮਹਲ੍ਲਕਕਾਲੇ ਚ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਮੇਵਾਤਿ ਇਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਮਞ੍ਚਕੇਨ ਚੇਪਿ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਬੁਦ੍ਧਬਲਦੀਪਨਤ੍ਥਮੇਵ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਆਹ। ਦਸਬਲਂ ਪਨ ਮਞ੍ਚਕੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨਿਯੋ ਪਰਿਹਰਣਕਾਲੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਥਾਗਤਾ ਹਿ ਪਞ੍ਚਮੇ ਆਯੁਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਅਨਭਿਭੂਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਸਰੀਰਸ੍ਸ ਵੇਵਣ੍ਣਿਯੇ ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯਮਨਾਪਕਾਲੇਯੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਿ।

੧੬੨. **ਨਾਗਸਮਾਲੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਪਠਮਬੋਧਿਯਞ੍ਹਿ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਉਪਵਾਨਨਾਗਿਤਮੇਘਿਯਤ੍ਥੇਰਾ ਵਿਯ ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਅਹੋਸਿ। **ਬੀਜਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਮਨ੍ਦਮਨ੍ਦੇਨ ਤਾਲਵਣ੍ਟਵਾਤੇਨ ਭਗਵਤੋ ਉਤੁਸੁਖਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਯਮਾਨੋ। **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਸਕਲਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪੁਬ੍ਬਚਰਿਤਂ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਕਂ ਆਗਮ੍ਮ ਪਸਨ੍ਨੋ ਏਤਂ ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ। ਤਤ੍ਥ ਅਚ੍ਛਰਂ ਪਹਰਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ**। ਅਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਭੂਤਨ੍ਤਿ **ਅਬ੍ਭੁਤਂ**। ਉਭਯੇਨਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਮ੍ਹਯਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। **ਕੋ ਨਾਮੋ ਅਯਂ ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਭਦ੍ਦਕੋ ਵਤਾਯਂ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯੋ, ਹਨ੍ਦਸ੍ਸ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਨਾਮਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਆਹ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਨਾਮਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ **ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਯਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਵ ਲੋਮਾਨਿ ਹਟ੍ਠਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ ਤ੍ਵਂ , ਨਾਗਸਮਾਲ, ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯਂ ''ਲੋਮਹਂਸਨ ਪਰਿਯਾਯੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਨਂ ਧਾਰੇਹੀਤਿ।

ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਹਾਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੩. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤਯੋ ਜਨਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਸਙ੍ਘੋ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤਯੋ ਤਯੋ ਏਵ, ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿਂਸੂ**ਤਿ ਪਵਿਟ੍ਠਾ, ਤੇ ਪਨ ਨ ਤਾਵ ਪਵਿਟ੍ਠਾ, ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਪਾਵਿਸਿਂਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਗਾਮਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਪੁਰਿਸੋ ਤਂ ਗਾਮਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋਪਿ ''ਕੁਹਿਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਗਾਮਂ ਗਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ। **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ ਆਰਾਮੋ**ਤਿ ਜੇਤਵਨਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ ਆਰਾਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਮਾਹਂਸੁ। **ਸਮਣੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ। **ਕਾਮਾਨਂ ਪਰਿਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਾਨਂ ਪਹਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਰੂਪਵੇਦਨਾਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਤ੍ਥ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਕਸਮਯਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਕਾਮਾਨਂ ਪਰਿਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਞਪੇਯ੍ਯੁਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਵਦਮਾਨਾ, ਰੂਪਾਨਂ ਪਰਿਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਞਪੇਯ੍ਯੁਂ ਅਰੂਪਭਵਂ ਵਦਮਾਨਾ, ਵੇਦਨਾਨਂ ਪਰਿਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਞਪੇਯ੍ਯੁਂ ਅਸਞ੍ਞਭਵਂ ਵਦਮਾਨਾ। ਤੇ ਪਨ ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਅਯਂ ਰੂਪਭਵੋ ਅਯਂ ਅਰੂਪਭਵੋ''ਤਿਪਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਞ੍ਞਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਪਿ ਕੇਵਲਂ ''ਪਞ੍ਞਪੇਮ ਪਞ੍ਞਪੇਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਥਾਗਤੋ

ਕਾਮਾਨਂ ਪਰਿਞ੍ਞਂ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ, ਰੂਪਵੇਦਨਾਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ । ਤੇ ਏਵਂ ਮਹਨ੍ਤੇ ਵਿਸੇਸੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ **ਇਧ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ, ਕੋ ਵਿਵੇਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹਂਸੁ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇ। **ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਿਦਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਵੁਚ੍ਚੇਥ, ਤਂ ਕਿਨ੍ਨਾਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ । ਇਤਿ ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨਸੁਵਣ੍ਣਂ ਵਿਯ ਸਾਸਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਿਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਸਮਧੁਰਂ ਠਪਯਿਂਸੁ। **ਨੇਵ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਂਸੂ**ਤਿ ਏਵਮੇਤਨ੍ਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੁ। **ਨਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਂਸੂ**ਤਿ ਨਯਿਦਂ ਏਵਨ੍ਤਿ ਨਪ੍ਪਟਿਸੇਧੇਸੁਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇ ਕਿਰ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਨਾਮ ਅਨ੍ਧਸਦਿਸਾ, ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਥੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਿਂਸੁ, ਪਰਿਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਈਸਕਂ ਸਾਸਨਗਨ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਨਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਂਸੁ। ਜਨਪਦਵਾਸਿਨੋ ਵਾ ਤੇ ਸਕਸਮਯਪਰਸਮਯੇਸੁ ਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕੁਸਲਾਤਿਪਿ ਉਭਯਂ ਨਾਕਂਸੁ।

੧੬੫. ਨ ਚੇਵ ਸਮ੍ਪਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਰਿਞ੍ਚ ਵਿਘਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਮ੍ਪਾਯਨਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਨਂ ਨਾਮ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਯਥਾ ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਵਿਸਯਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਥਾ**ਤਿ ਕਾਰਣਵਚਨਂ, **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਿਸਯੇ ਪਞ੍ਹੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਦੇਵਕੇ**ਤਿ ਸਹ ਦੇਵੇਹਿ ਸਦੇਵਕੇ। **ਸਮਾਰਕਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਵਂ ਤੀਣਿ ਠਾਨਾਨਿ ਲੋਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਪਜਾਯਾਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿਪਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕਮੇਵ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਸਦੇਵਕਾਦਿਭੇਦੇ ਲੋਕੇ ਤਂ ਦੇਵਂ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਂ ਵਾ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਇਤੋ ਵਾ ਪਨ ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਵਾ ਪਨ ਮਮ ਸਾਸਨਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤਥਾਗਤੋਪਿ ਅਤਥਾਗਤਸਾਵਕੋਪਿ ਆਰਾਧੇਯ੍ਯ ਪਰਿਤੋਸੇਯ੍ਯ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਆਰਾਧਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੬੬. ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਹਾਨਂ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਚਿਤ੍ਤਾਰਾਧਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਕੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਕਾਮਗੁਣਾ**ਤਿ ਕਾਮਯਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ **ਕਾਮਾ**। ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ **ਗੁਣਾ**। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਹਤਾਨਂ ਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦ੍ਵਿਗੁਣਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੮) ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਪਟਲਟ੍ਠੋ ਗੁਣਟ੍ਠੋ। ‘‘ਅਚ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਕਾਲਾ ਤਰਯਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯੋ, ਵਯੋਗੁਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਜਹਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੪) ਏਤ੍ਥ ਰਾਸਟ੍ਠੋ ਗੁਣਟ੍ਠੋ। ‘‘ਸਤਗੁਣਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੭੯) ਏਤ੍ਥ ਆਨਿਸਂਸਟ੍ਠੋ ਗੁਣਟ੍ਠੋ। ‘‘ਅਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਗੁਣਂ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੩ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰੇ; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੭) ਕਯਿਰਾ ਮਾਲਾਗੁਣੇ ਬਹੂ’’ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੫੩) ਏਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੋ ਗੁਣਟ੍ਠੋ। ਇਧਾਪਿ ਏਸੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਗੁਣਾ’’ਤਿ। **ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ **ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਿਟ੍ਠਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਮਾ ਵਾ, ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਮਨੀਯਾ। **ਮਨਾਪਾ**ਤਿ ਮਨਵਡ੍ਢਨਕਾ। **ਪਿਯਰੂਪਾ**ਤਿ ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ। **ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਨ ਕਾਮੇਨ ਉਪਸਂਹਿਤਾ। **ਰਜਨੀਯਾ**ਤਿ ਰਜ੍ਜਨਿਯਾ, ਰਾਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਭੂਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੬੭. ਯਦਿ ਮੁਦ੍ਦਾਯਾਤਿਆਦੀਸੁ **ਮੁਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਬ੍ਬੇਸੁ ਸਞ੍ਞਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾ। **ਗਣਨਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਗਣਨਾ। **ਸਙ੍ਖਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਗਣਨਾ। ਯਾਯ ਖੇਤ੍ਤਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਇਧ ਏਤ੍ਤਕਾ ਵੀਹੀ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ , ਰੁਕ੍ਖਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਇਧ ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਫਲਾਨਿ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਆਕਾਸਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਇਮੇ ਆਕਾਸੇ ਸਕੁਣਾ ਏਤ੍ਤਕਾ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

ਕਸੀਤਿ ਕਸਿਕਮ੍ਮਂ। **ਵਣਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਜਙ੍ਘਵਣਿਜ੍ਜਥਲਵਣਿਜ੍ਜਾਦਿਵਣਿਪ੍ਪਥੋ। **ਗੋਰਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਗਾਵੋ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਵਿਕ੍ਕਯੇਨ ਜੀਵਨਕਮ੍ਮਂ। **ਇਸ੍ਸਤ੍ਥੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਵੁਧਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਕਮ੍ਮਂ। **ਰਾਜਪੋਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਆਵੁਧੇਨ ਰਾਜਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ। **ਸਿਪ੍ਪਞ੍ਞਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤਾਵਸੇਸਂ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਸਿਪ੍ਪਾਦਿ। **ਸੀਤਸ੍ਸ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਸਰਸ੍ਸ ਸੀਤਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ, ਸੀਤੇਨ ਬਾਧੀਯਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਣ੍ਹੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਡਂਸਾ**ਦੀਸੁ **ਡਂਸਾ**ਤਿ ਪਿਙ੍ਗਲਮਕ੍ਖਿਕਾ। **ਮਕਸਾ**ਤਿ

ਸਬ੍ਬਮਕ੍ਖਿਕਾ, **ਸਰੀਸਪਾ**ਤਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਰਿਸ੍ਸਮਾਨੇ**ਤਿ ਰੁਪ੍ਪਮਾਨੇ, ਘਟ੍ਟਿਯਮਾਨੇ। **ਮੀਯਮਾਨੇ**ਤਿ ਮਰਮਾਨੇ। **ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯਂ ਮੁਦ੍ਦਾਦੀਹਿ ਜੀਵਿਕਕਪ੍ਪਨਂ ਆਗਮ੍ਮ ਸੀਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯੋ ਆਬਾਧੋ। **ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵੋ**ਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਉਪਦ੍ਦਵੋ, ਉਪਸ੍ਸਗ੍ਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਸਾਮਂ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੋ। **ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਰਾਸਿ। **ਕਾਮਹੇਤੂ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮਾ ਅਸ੍ਸ ਹੇਤੂਤਿ ਕਾਮਹੇਤੁ। ਮੂਲਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮਾ ਨਿਦਾਨਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਕਾਮਨਿਦਾਨੋ**। ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਪਨ ਕਾਮਨਿਦਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮਾ ਅਧਿਕਰਣਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਕਾਮਾਧਿਕਰਣੋ**। ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨੇਵ ਪਨ ਕਾਮਾਧਿਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਕਾਮਾਨਮੇਵ ਹੇਤੂ**ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਯਮਵਚਨਂ, ਕਾਮਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਟ੍ਠਹਤੋਤਿ ਆਜੀਵਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਵੀਰਿਯੇਨ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਘਟਤੋ**ਤਿ ਤਂ ਵੀਰਿਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰਂ ਘਟੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਵਾਯਮਤੋ**ਤਿ ਵਾਯਾਮਂ ਪਰਕ੍ਕਮਂ ਪਯੋਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਨਾਭਿਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਹਤ੍ਥਂ ਨਾਭਿਰੁਹਨ੍ਤਿ। **ਸੋਚਤੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਬਲਵਸੋਕੇਨ ਸੋਚਤਿ। **ਕਿਲਮਤੀ**ਤਿ ਕਾਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਿਲਮਤਿ। **ਪਰਿਦੇਵਤੀ**ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਪਰਿਦੇਵਤਿ। **ਉਰਤ੍ਤਾਲ਼ਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਰਂ ਤਾਲ਼ੇਤ੍ਵਾ। **ਕਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਰੋਦਤਿ। **ਸਮ੍ਮੋਹਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਵਿਸਞ੍ਞੀ ਵਿਯ ਸਮ੍ਮੂਲ਼੍ਹੋ ਹੋਤਿ। **ਮੋਘ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਚ੍ਛਂ। **ਅਫਲੋ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਲੋ। **ਆਰਕ੍ਖਾਧਿਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਕ੍ਖਕਾਰਣਾ। **ਕਿਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਉਪਾਯੇਨ। **ਯਮ੍ਪਿ ਮੇ**ਤਿ ਯਮ੍ਪਿ ਮਯ੍ਹਂ ਕਸਿਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਂ ਧਨਂ ਅਹੋਸਿ। **ਤਮ੍ਪਿ ਨੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਇਦਾਨਿ ਨਤ੍ਥਿ।

੧੬੮. ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਮਹੇਤੂਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਆਦੀਨਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮਹੇਤੂ**ਤਿ ਕਾਮਪਚ੍ਚਯਾ ਰਾਜਾਨੋਪਿ ਰਾਜੂਹਿ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਾਮਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਂ, ਕਾਮੇ ਨਿਦਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਮਾਧਿਕਰਣ**ਨ੍ਤਿਪਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਮੇਵ, ਕਾਮੇ ਅਧਿਕਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਮਾਨਮੇਵ ਹੇਤੂ**ਤਿ ਗਾਮਨਿਗਮਨਗਰਸੇਨਾਪਤਿਪੁਰੋਹਿਤਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਰਾਦੀਨਂ ਕਾਮਾਨਮੇਵ ਹੇਤੁ ਵਿਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਹਰਨ੍ਤਿ। **ਅਸਿਚਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਿਞ੍ਚੇਵ ਖੇਟਕਫਲਕਾਦੀਨਿ ਚ। **ਧਨੁਕਲਾਪਂ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਧਨੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਰਕਲਾਪਂ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ। **ਉਭਤੋਬ੍ਯੂਲ਼੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਤੋ ਰਾਸਿਭੂਤਂ। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। **ਉਸੂਸੂ**ਤਿ ਕਣ੍ਡੇਸੁ। **ਵਿਜ੍ਜੋਤਲਨ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ। **ਤੇ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਗਾਮੇ।

ਅਦ੍ਦਾਵਲੇਪਨਾ ਉਪਕਾਰਿਯੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਾਕਾਰਪਾਦਂ ਅਸ੍ਸਖੁਰਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਸੁਧਾਯ ਲਿਮ੍ਪਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਕਤਾ ਪਾਕਾਰਪਾਦਾ ਉਪਕਾਰਿਯੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਾ ਤਿਨ੍ਤੇਨ ਕਲਲੇਨ ਸਿਤ੍ਤਾ ਅਦ੍ਦਾਵਲੇਪਨਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਾਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਤਿਖਿਣਅਯਸੂਲਾਦੀਹਿ ਵਿਜ੍ਝੀਯਮਾਨਾਪਿ ਪਾਕਾਰਸ੍ਸ ਪਿਚ੍ਛਿਲਭਾਵੇਨ ਆਰੋਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਪਿ ਉਪਧਾਵਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਛਕਣਕਾਯਾ**ਤਿ ਕੁਥਿਤਗੋਮਯੇਨ। **ਅਭਿਵਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਸਤਦਨ੍ਤੇਨ। ਤਂ ਅਟ੍ਠਦਨ੍ਤਾਕਾਰੇਨ ਕਤ੍ਵਾ ''ਨਗਰਦ੍ਵਾਰਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਆਗਤੇ ਉਪਰਿਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤਾ ਤਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਯੋਤ੍ਤਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਅਭਿਵਗ੍ਗੇਨ ਓਮਦ੍ਦਨ੍ਤਿ।

੧੬੯. ਸਨ੍ਧਿਮ੍ਪਿ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀਤਿ ਘਰਸਨ੍ਧਿਮ੍ਪਿ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। **ਨਿਲ੍ਲੋਪ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮੇ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਵਿਲੋਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਏਕਾਗਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਣਾਸਮਤ੍ਤਾਪਿ ਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾਪਿ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਜੀਵਗ੍ਗਾਹਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹਰਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਪਨ੍ਥੇਪਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਨ੍ਥਦੂਹਨਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਅਡ੍ਢਦਣ੍ਡਕੇਹੀ**ਤਿ ਮੁਗ੍ਗਰੇਹਿ ਪਹਾਰਸਾਧਨਤ੍ਥਂ ਵਾ ਚਤੁਹਤ੍ਥਦਣ੍ਡਂ ਦ੍ਵੇਧਾ ਛੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਦਣ੍ਡਕੇਹਿ। **ਬਿਲਙ੍ਗਥਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਞ੍ਜਿਯਉਕ੍ਖਲਿਕਮ੍ਮਕਾਰਣਂ, ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸੀਸਕਪਾਲਂ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਤਂ ਅਯੋਗੁਲ਼ਂ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਮਤ੍ਥਲੁਙ੍ਗਂ ਪਕ੍ਕੁਥਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਉਤ੍ਤਰਤਿ। **ਸਙ੍ਖਮੁਣ੍ਡਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਮੁਣ੍ਡਕਮ੍ਮਕਾਰਣਂ, ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰੋਟ੍ਠਉਭਤੋਕਣ੍ਣਚੂਲ਼ਿਕਗਲ਼ਵਾਟਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚਮ੍ਮਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਕੇਸੇ ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਵਲ੍ਲਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਟੇਨ੍ਤਿ, ਸਹ ਕੇਸੇਹਿ ਚਮ੍ਮਂ ਉਟ੍ਠਹਤਿ। ਤਤੋ ਸੀਸਕਟਾਹਂ ਥੂਲਸਕ੍ਖਰਾਹਿ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਧੋਵਨ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਵਣ੍ਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਰਾਹੁਮੁਖਨ੍ਤਿ ਰਾਹੁਮੁਖਕਮ੍ਮਕਾਰਣਂ, ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸਙ੍ਕੁਨਾ ਮੁਖਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਮੁਖੇ ਦੀਪਂ ਜਾਲੇਨ੍ਤਿ । ਕਣ੍ਣਚੂਲ਼ਿਕਾਹਿ ਵਾ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮੁਖਂ ਨਿਖਾਦਨੇਨ ਖਣਨ੍ਤਿ। ਲੋਹਿਤਂ ਪਗ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਂ ਪੂਰੇਤਿ। **ਜੋਤਿਮਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਤੇਲਪਿਲੋਤਿਕਾਯ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ

ਆਲਿਮ੍ਪਨ੍ਤਿ। **ਹਤ੍ਥਪਜ੍ਜੋਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥੇ ਤੇਲਪਿਲੋਤਿਕਾਯ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਦੀਪਂ ਵਿਯ ਜਾਲੇਨ੍ਤਿ। **ਏਰਕਵਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਰਕਵਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਾਰਣਂ, ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਗੀਵਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਮ੍ਮਬਦ੍ਧੇ ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਗੋਪ੍ਫਕੇ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਯੋਤ੍ਤੇਹਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਮ੍ਮਬਦ੍ਧੇ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਤਤਿ। **ਚੀਰਕਵਾਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਰਕਵਾਸਿਕਕਮ੍ਮਕਾਰਣਂ, ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਤਥੇਵ ਚਮ੍ਮਬਦ੍ਧੇ ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਕਟਿਯਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਕਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਗੋਪ੍ਫਕੇਸੁ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਉਪਰਿਮੇਹਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਸਰੀਰਂ ਚੀਰਕਨਿਵਾਸਨਨਿਵਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। **ਏਣੇਯਜਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਣੇਯਜਕਕਮ੍ਮਕਾਰਣਂ। ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਉਭੋਸੁ ਕਪ੍ਪਰੇਸੁ ਚ ਜਾਣੂਸੁ ਚ ਅਯਵਲਯਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਅਯਸੂਲਾਨਿ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਚਤੂਹਿ ਅਯਸੂਲੇਹਿ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਹਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ''ਏਣੇਯਜਕੋ ਜੋਤਿਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਯਥਾ''ਤਿ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਇਦਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਸੂਲਾਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਅਟ੍ਠਿਕੋਟੀਹਿਯੇਵ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪਾ ਕਾਰਣਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਬਲ਼ਿਸਮਂਸਿਕਨ੍ਤਿ ਉਭਤੋਮੁਖੇਹਿ ਬਲ਼ਿਸੇਹਿ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਚਮ੍ਮਮਂਸਨ੍ਹਾਰੂਨਿ ਉਪ੍ਪਾਟੇਨ੍ਤਿ। **ਕਹਾਪਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਤਿਣ੍ਹਾਹਿ ਵਾਸੀਹਿ ਕੋਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਹਾਪਣਮਤ੍ਤਂ ਕਹਾਪਣਮਤ੍ਤਂ ਪਾਤੇਨ੍ਤਾ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ। **ਖਾਰਾਪਤਚ੍ਛਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਵੁਧੇਹਿ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕੋਚ੍ਛੇਹਿ ਖਾਰਂ ਘਂਸਨ੍ਤਿ। ਚਮ੍ਮਮਂਸਨ੍ਹਾਰੂਨਿ ਪਗ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਸਵਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਿਕਸਙ੍ਖਲਿਕਾਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਪਲਿਘਪਰਿਵਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇ ਅਯਸੂਲਂ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਯਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਪਾਦੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। **ਪਲਾਲਪੀਠਕ**ਨ੍ਤਿ ਛੇਕੋ ਕਾਰਣਿਕੋ ਛਵਿਚਮ੍ਮਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਦਪੋਤੇਹਿ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕੇਸੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ। ਮਂਸਰਾਸਿਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਨਂ ਕੇਸੇਹੇਵ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਪਲਾਲਵਟ੍ਟਿਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਪਨ ਵੇਠੇਨ੍ਤਿ। **ਸੁਨਖੇਹਿ**ਪੀਤਿ ਕਤਿਪਯਾਨਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਆਹਾਰਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਛਾਤਕੇਹਿ ਸੁਨਖੇਹਿ ਖਾਦਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਲਿਕਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਦੁਤਿਯਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਿਪਾਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੭੦. ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਿਨਯੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹਿ ਆਗਮ੍ਮ ਕਾਮੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਵਿਨੀਯਤਿ ਚੇਵ ਪਹੀਯਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਿਨਯੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਾਮਂ ਵਾ ਕਾਮੇ ਪਰਿਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਯਂ ਵਾ ਤੇ ਕਾਮੇ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਤਥਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਤਥਭਾਵਾਯ। **ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਯਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ।

੧੭੧. ਖਤ੍ਤਿਯਕਞ੍ਞਾ ਵਾਤਿਆਦਿ ਅਪਰਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਪੁਲੇਨ ਕੁਸਲੇਨ ਗਹਿਤਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਂ ਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦੀਨਿ ਲਭਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਨ੍ਨਰਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਾ**ਤਿ ਪਨ੍ਨਰਸਵਸ੍ਸਵਯਾ। ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵਯਪਦੇਸਂ ਕਸ੍ਮਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ? ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਹਿ ਦੁਗ੍ਗਤਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਵਣ੍ਣਾਯਤਨਂ ਪਸੀਦਤਿ। ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਪਨ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਪਸਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। **ਨਾਤਿਦੀਘਾ**ਤਿਆਦੀਹਿ ਛਦੋਸਵਿਰਹਿਤਂ ਸਰੀਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਵਣ੍ਣਨਿਭਾ**ਤਿ ਵਣ੍ਣੋਯੇਵ।

ਜਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਂ। **ਗੋਪਾਨਸਿਵਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਪਾਨਸੀ ਵਿਯ ਵਙ੍ਕਂ। **ਭੋਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਭਗ੍ਗਂ, ਇਮਿਨਾਪਿਸ੍ਸ ਵਙ੍ਕਭਾਵਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। **ਦਣ੍ਡਪਰਾਯਣ**ਨ੍ਤਿ ਦਣ੍ਡਪਟਿਸਰਣਂ ਦਣ੍ਡਦੁਤਿਯਂ। **ਪਵੇਧਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਪਮਾਨਂ। **ਆਤੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਜਰਾਤੁਰਂ। **ਖਣ੍ਡਦਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਿਣ੍ਣਭਾਵੇਨ ਖਣ੍ਡਿਤਦਨ੍ਤਂ। **ਪਲਿਤਕੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਰਕੇਸਂ। **ਵਿਲੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਕੇਸਂ ਵਿਯ ਖਲ੍ਲਾਟਂ। **ਖਲਿਤਸਿਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਖਲ੍ਲਾਟਸੀਸਂ। **ਵਲਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਵਲਿਂ। **ਤਿਲਕਾਹਤਗਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਤਕਾਲ਼ਤਿਲਕੇਹਿ ਵਿਕਿਣ੍ਣਸਰੀਰਂ। **ਆਬਾਧਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਬਯਾਧਿਕਂ। **ਦੁਕ੍ਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਪਤ੍ਤਂ।

ਬਾਲ੍ਹਗਿਲਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਮਤ੍ਤਗਿਲਾਨਂ। **ਸਿਵਥਿਕਾਯ ਛਡ੍ਡਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਮਕਸੁਸਾਨੇ ਪਾਤਿਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਇਧਾਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂਯੇਵ ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਿਨਯੋ।

੧੭੩. ਨੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਦੁਕ੍ਖਤ੍ਥਾਯ ਨ ਚੇਤੇਤਿ। **ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂਯੇਵਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਮੇਵ।

੧੭੪. ਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਸ੍ਮਾ ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਆਕਾਰੋਵ ਵੇਦਨਾਯ ਆਦੀਨਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚੂਲ਼ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੫. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਚੂਲ਼ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਕ੍ਕੇਸੂ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਜਨਪਦੇ। ਸੋ ਹਿ ਜਨਪਦੋ ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਸਕ੍ਯਾਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਤੋ। ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਪਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਮ੍ਬਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਾਵ। **ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਪਿਲਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੇ ਕਤਤ੍ਤਾ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਨਿਗ੍ਰੋਧਾਰਾਮੇ**ਤਿ **ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ** ਨਾਮ ਸਕ੍ਕੋ, ਸੋ ਞਾਤਿਸਮਾਗਮਕਾਲੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਂ ਆਗਤੇ ਭਗਵਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਰਾਮੇ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਹਾਨਾਮੋ**ਤਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਭਾਤਾ ਭਗਵਤੋ ਚੂਲ਼ਪਿਤੁਪੁਤ੍ਤੋ। ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੋ ਸੁਕ੍ਕੋਦਨੋ ਸਕ੍ਕੋਦਨੋ ਧੋਤੋਦਨੋ ਅਮਿਤੋਦਨੋਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਭਾਤਰੋ। **ਅਮਿਤਾ** ਨਾਮ ਦੇਵੀ ਤੇਸਂ ਭਗਿਨੀ। ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤੋ। ਤਥਾਗਤੋ ਚ ਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਮਹਾਨਾਮੋ ਚ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ਸੁਕ੍ਕੋਦਨਸ੍ਸ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਅਮਿਤੋਦਨਸ੍ਸ, ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਕਨਿਟ੍ਠੋ। ਮਹਾਨਾਮੋ ਮਹਲ੍ਲਕਤਰੋ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ।

ਦੀਘਰਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਿਰਰਤ੍ਤਂ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਲੋਭਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਲੋਭਸਙ੍ਖਾਤਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਲੋਭਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਨਾਮ ''ਸਬ੍ਬਂ ਹਤ੍ਥਿਕਾਯਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਅਸ੍ਸਕਾਯਂ ਸਬ੍ਬਂ ਰਥਕਾਯਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਤ੍ਤਿਕਾਯਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਨਂ ਓਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੬) ਏਤ੍ਥ ਗਹਣੇ ਆਗਤਂ। ''ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਸਬ੍ਬਂ ਕਾਮਰਾਗਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੦੨) ਏਤ੍ਥ ਖੇਪਨੇ। ਇਧਾਪਿ ਖੇਪਨੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ।

ਯੇਨ ਮੇ ਏਕਦਾ ਲੋਭਧਮ੍ਮਾਪੀਤਿ ਯੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਲੋਭਧਮ੍ਮਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਰਾਜਾ ''ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਲੋਭਦੋਸਮੋਹਾ ਨਿਰਵਸੇਸਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞੀ ਅਹੋਸਿ, ਅਯਂ ''ਅਪ੍ਪਹੀਨਂ ਮੇ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿਪਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਪ੍ਪਹੀਨਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਪਹੀਨਕਮ੍ਪਿ ਪੁਨ ਪਚ੍ਛਤੋਵਾਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ। ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਏਵਂ ਸਨ੍ਦੇਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਆਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕੋਵਿਦਤ੍ਤਾ। ''ਅਯਂ ਕਿਲੇਸੋ ਅਸੁਕਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੋ''ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕੋਵਿਦਸ੍ਸ ਹਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸਪਿ ਏਵਂ ਹੋਤਿ। ਕਿਂ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਅਤ੍ਥਿ। ਸਾ ਪਨ ਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਹੋਤਿ। ਏਕੋ ਹਿ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਮੇਵ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। ਏਕੋ ਅਵਸਿਟ੍ਠਕਿਲੇਸਮੇਵ, ਏਕੋ ਮਗ੍ਗਮੇਵ, ਏਕੋ ਫਲਮੇਵ, ਏਕੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ। ਇਮਾਸੁ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਸੁ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਨੋ ਲਦ੍ਧੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਤਿ ਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ, ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਕਿਲੇਸਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯਂ ਅਕੋਵਿਦਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਹੋਤਿ।

੧੭੬. ਸੋ ਏਵ ਖੋ ਤੇਤਿ ਸੋਯੇਵ ਲੋਭੋ ਦੋਸੋ ਮੋਹੋ ਚ ਤਵ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਪ੍ਪਹੀਨੋ, ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਪਹੀਨਸਞ੍ਞੀ ਅਹੋਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੋ ਚ ਹਿ ਤੇ**ਤਿ ਸੋ ਤੁਯ੍ਹਂ ਲੋਭਦੋਸਮੋਹਧਮ੍ਮੋ। **ਕਾਮੇ**ਤਿ ਦੁਵਿਧੇ ਕਾਮੇ। **ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਵਿਯ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੭੭. ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਾਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਸੁਖਾ। **ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਮੇਵੇਤ੍ਥ ਬਹੁਕਂ। **ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੋ ਉਪਾਯਾਸਕਿਲੇਸੋਯੇਵੇਤ੍ਥ ਬਹੁ। **ਆਦੀਨਵੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੋ ਉਪਦ੍ਦਵੋ। **ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਅਯਂ ਆਦੀਨਵੋਯੇਵ ਬਹੁ। ਅਸ੍ਸਾਦੋ ਪਨ ਹਿਮਵਨ੍ਤਂ ਉਪਨਿਧਾਯ ਸਾਸਪੋ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪੋ, ਪਰਿਤ੍ਤਕੋ। **ਇਤਿ ਚੇਪਿ ਮਹਾਨਾਮਾ**ਤਿ ਮਹਾਨਾਮ ਏਵਂ ਚੇਪਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ। **ਯਥਾਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵਂ। ਸਮ੍ਮਾ ਨਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ, ਹੇਟ੍ਠਾਮਗ੍ਗਦ੍ਵਯਞਾਣੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋ ਚਾ**ਤਿ ਸੋ ਏਵ ਮਗ੍ਗਦ੍ਵਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠਕਾਮਾਦੀਨਵੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ। **ਪੀਤਿਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਪ੍ਪੀਤਿਕਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਝਾਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਤਤੋ ਸਨ੍ਤਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਝਾਨਦ੍ਵਯਤੋ ਸਨ੍ਤਤਰਂ ਅਞ੍ਞਂ ਉਪਰਿਝਾਨਦ੍ਵਯਞ੍ਚੇਵ ਮਗ੍ਗਦ੍ਵਯਞ੍ਚ। **ਨੇਵ ਤਾਵ ਅਨਾਵਟ੍ਟੀ ਕਾਮੇਸੁ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਪਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਉਪਰਿ ਝਾਨਾਨਂ ਵਾ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਾ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਨੇਵ ਤਾਵ ਕਾਮੇਸੁ ਅਨਾਵਟ੍ਟੀ ਹੋਤਿ, ਅਨਾਵਟ੍ਟਿਨੋ ਅਨਾਭੋਗੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਆਵਟ੍ਟਿਨੋ ਸਾਭੋਗੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਚਤੂਹਿ ਝਾਨੇਹਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ।

ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਖੋਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਤੁਯ੍ਹੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ। **ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸਮ੍ਬੋਧਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਬੋਧਿਤੋ ਪਠਮਤਰਮੇਵ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਦਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਓਰੋਧਨਾਟਕਾ ਪਜਹਨਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਨਾਜ੍ਝਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪੀਤਿਕਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਝਾਨਾਨਿ ਨ ਪਟਿਲਭਿਂ। **ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਤਤੋ ਸਨ੍ਤਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਉਪਰਿ ਝਾਨਦ੍ਵਯਂ ਚੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਮਗ੍ਗਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਪਚ੍ਚਞ੍ਞਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਅਞ੍ਞਾਸਿਂ।

੧੭੯. ਏਕਮਿਦਾਹਂ ਮਹਾਨਾਮ ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਦ੍ਧਂ? ਅਯਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਾਮਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਦੋਪਿ ਆਦੀਨਵੋਪਿ ਕਥਿਤੋ , ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨ ਕਥਿਤਂ, ਤਂ ਕਥੇਤੁਂ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਆਰਦ੍ਧਾ। ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗੋ ਹਿ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗੋ ਏਕੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਅਨ੍ਤੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤਂ ਮਮ ਸਾਸਨਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੀਸੇਨ ਸਕਲਸਾਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮ੍ਪਿ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਆਰਦ੍ਧਾ।

ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੇ ਪਬ੍ਬਤੇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਗਿਜ੍ਝਸਦਿਸਂ ਕੂਟਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਗਿਜ੍ਝਾ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕੂਟੇਸੁ ਨਿਵਸਨ੍ਤੀਤਿਪਿ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਇਸਿਗਿਲਿਪਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਇਸਿਗਿਲਿਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇ। **ਕਾਲ਼ਸਿਲਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣੇ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੇ। **ਉਬ੍ਭਟ੍ਠਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਂਯੇਵ ਠਿਤਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਨਿਸਿਨ੍ਨਾ। **ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ**ਤਿ ਉਬ੍ਭਟ੍ਠਕਾਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਾ। **ਨਿਗਣ੍ਠੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ। **ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ**ਤਿ ਸੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਬ੍ਬਂ ਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਪਰਿਸੇਸਸਙ੍ਖਾਤਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਚ ਏਵਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ ''ਚਰਤੋ ਚ ਮੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ...ਪੇ॰... ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਤਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਂ। **ਸਮਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ।

੧੮੦. ਕਿਂ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਆਵੁਸੋ, ਨਿਗਣ੍ਠਾ ਜਾਨਾਥ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਜ੍ਜਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਭਗਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਨਾਮ ਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਵੀਸਤਿਕਹਾਪਣੇ ਇਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ ਦਤ੍ਵਾ ''ਦਸ ਮੇ ਦਿਨ੍ਨਾ ਦਸ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਤੇਪਿ ਦਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬਂ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਖੇਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਤਿਯਭਾਗਂ ਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ''ਏਕੋ ਭਾਗੋ ਲਾਯਿਤੋ, ਦ੍ਵੇ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਪੁਨ ਏਕਂ ਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ''ਦ੍ਵੇ ਲਾਯਿਤਾ, ਏਕੋ ਅਵਸਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਲਾਯਿਤੇ ''ਸਬ੍ਬਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਕਤਞ੍ਚ ਅਕਤਞ੍ਚ ਜਾਨਾਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿਪਿ ਤਥਾ ਞਾਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਕੁਸਲਂ ਪਹਾਯ ਕੁਸਲਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਸਨੇ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਏਵੰ ਅਜਾਨਨਭਾਵੇ ਸਤਿ। **ਲੁਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਲੁਦ੍ਦਾਚਾਰਾ। **ਲੋਹਿਤਪਾਣਿਨੋ**ਤਿ ਪਾਣੇ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਨ੍ਤਾ ਲੋਹਿਤੇਨ ਮਕ੍ਖਿਤਪਾਣਿਨੋ। ਪਾਣਂ ਹਿ ਹਨਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਯਸ੍ਸ ਲੋਹਿਤੇਨ ਪਾਣਿ ਨ ਮਕ੍ਖਿਯਤਿ , ਸੋਪਿ ਲੋਹਿਤਪਾਣੀਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕੁਰੂਰਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਦਾਰੁਣਕਮ੍ਮਾ। ਮਾਤਰਿ ਪਿਤਰਿ ਧਮ੍ਮਿਕਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦੀਸੁ ਚ ਕਤਾਪਰਾਧਾ। ਮਾਗਵਿਕਾਦਯੋ ਵਾ ਕਕ੍ਖਲ਼ਕਮ੍ਮਾ।

ਨ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਗੋਤਮਾਤਿ ਇਦਂ ਨਿਗਣ੍ਠਾ ''ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਾਦੇ ਦੋਸਂ ਦੇਤਿ, ਮਯਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਦੋਸਂ ਆਰੋਪੇਮਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਆਰਭਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ''ਆਵੁਸੋ, ਗੋਤਮ ਯਥਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਣੀਤਚੀਵਰਾਨਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤਾ ਸਾਲਿਮਂਸੋਦਨਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਦੇਵਵਿਮਾਨਵਣ੍ਣਾਯ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ ਵਸਮਾਨਾ ਸੁਖੇਨ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਥ, ਨ ਏਵੰ ਸੁਖੇਨ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਪਨ ਮਯਂ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨਾਦੀਹਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਣਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਭਵਾਮ, ਏਵੰ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। **ਸੁਖੇਨ ਚ ਹਾਵੁਸੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਚੇ ਸੁਖੇਨ ਚ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਰਾਜਾ ਅਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ । ਤਤ੍ਥ **ਮਾਗਧੋ**ਤਿ ਮਗਧਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ। **ਸੇਨਿਯੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਬਿਮ੍ਬੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਰਭੂਤੋ ਦਸ੍ਸਨੀਯੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਮਿਦ੍ਧਿਯਾ **ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸੁਖਵਿਹਾਰਿਤਰੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਤੇ ਨਿਗਣ੍ਠਾ ਰਞ੍ਞੋ ਤੀਸੁ ਪਾਸਾਦੇਸੁ ਤਿਵਿਧਵਯੇਹਿ ਨਾਟਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਅਨੁਭਵਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਏਕਂਸੇਨ। **ਸਹਸਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਸਾਹਸਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਵ ਯਥਾ ਰਤ੍ਤੋ ਰਾਗਵਸੇਨ ਦੁਟ੍ਠੋ ਦੋਸਵਸੇਨ ਮੂਲ਼੍ਹੋ ਮੋਹਵਸੇਨ ਭਾਸਤਿ, ਏਵਮੇਵੰ ਵਾਚਾ ਭਾਸਿਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਯਥਾ ਵੋ ਖਮੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ। **ਪਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

ਅਨਿਞ੍ਜਮਾਨੋਤਿ ਅਚਲਮਾਨੋ। **ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ**ਤਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ। ''ਅਹਂ ਖੋ , ਆਵੁਸੋ, ਨਿਗਣ੍ਠਾ ਪਹੋਮਿ...ਪੇ॰... ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਥਾਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥਂ ਰਾਜਵਾਰੇ ਸਤ੍ਤ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਾ ਕਤਾ। ਸਤ੍ਤ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਾਨਿ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਛ ਪਞ੍ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੀਤਿ ਸੁਖਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਹੋਤਿ। ਸੁਦ੍ਧਵਾਰੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਨ ਛ ਪਞ੍ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾ ਕਤਾ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੂਲ਼ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਨੁਮਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੧. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਅਨੁਮਾਨਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਭਗ੍ਗੇਸੂ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਜਨਪਦੇ, ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸੁਸੁਮਾਰਗਿਰੇ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਨਗਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਪਰਿਗ੍ਗਹਦਿਵਸੇ ਅਵਿਦੂਰੇ ਉਦਕਰਹਦੇ ਸੁਂਸੁਮਾਰੋ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ, ਗਿਰਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ। ਅਥ ਨਗਰੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ **ਸੁਂਸੁਮਾਰਗਿਰਂ** ਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। **ਭੇਸਕਲ਼ਾਵਨੇ**ਤਿ ਭੇਸਕਲ਼ਾਨਾਮਕੇ ਵਨੇ। ''ਭੇਸਗਲ਼ਾਵਨੇ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਮਿਗਦਾਯੇ**ਤਿ ਤਂ ਵਨਂ ਮਿਗਪਕ੍ਖੀਨਂ ਅਭਯਦਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਜਾਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਮਿਗਦਾਯੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪਵਾਰੇਤੀਤਿ ਇਚ੍ਛਾਪੇਤਿ। **ਵਦਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਵਸੇਨ ਵਦਨ੍ਤੁ, ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਚਨੀਯੋਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਅਹਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਅਨੁਸਾਸਿਤਬ੍ਬੋ ਓਵਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋ ਚ ਹੋਤਿ ਦੁਬ੍ਬਚੋ**ਤਿ ਸੋ ਚ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਵੁਤ੍ਤੋ ਨ ਸਹਤਿ। **ਦੋਵਚਸ੍ਸਕਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਚਭਾਵਕਾਰਕੇਹਿ ਉਪਰਿ ਆਗਤੇਹਿ ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ। **ਅਪ੍ਪਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਾਹੀ ਅਨੁਸਾਸਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਹਿ

ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮੰ ਕਸ੍ਮਾ ਵਦਥ, ਅਹੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯੰ ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜੰ ਅਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥੰ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਵਦਤਿ। ਅਯੰ ਅਨੁਸਾਸਨਿੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵਾਮਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਪ੍ਪਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਾਹੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪਾਪਿਕਾਨੰ ਇਚ੍ਛਾਨਨ੍ਤਿ ਲਾਮਕਾਨੰ ਅਸਨ੍ਤਸਮ੍ਭਾਵਨਪਤ੍ਥਨਾਨੰ। **ਪਟਿਪ੍ਫਰਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧੋ, ਪਚ੍ਚਨੀਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, **ਅਪਸਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਤੁਯ੍ਹੰ ਬਾਲਸ੍ਸ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਣਿਤੇਨ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਭਣਿਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਏਵਂ ਘਟ੍ਟੇਤਿ। **ਪਚ੍ਚਾਰੋਪੇਤੀ**ਤਿ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਖੋਸਿ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਤੰ ਤਾਵ ਪਟਿਕਰੋਹੀਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਆਰੋਪੇਤਿ।

ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਵਚਨੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਕਾਰਣਂ ਵਚਨਂ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ। ''ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਕੋ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਕਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਕਂ ਭਣਥ, ਕਿਂ ਭਣਥਾ''ਤਿ ਵਾ ਵਦਤਿ। ''ਏਵਰੂਪਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਯਾ ਦਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਨ ਸੁਣਾਮੀ''ਤਿ ਸੋਤਂ ਵਾ ਉਪਨੇਤਿ। **ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥਂ ਅਪਨਾਮੇਤੀ**ਤਿ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ''ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਂ ਗਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਨ ਤਵ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਗਮਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤਤੋ ਰਾਜਗੇਹਂ ਗਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ, ਰਾਜਗੇਹਂ ਵਾ ਯਾਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗੇਹਂ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋਸੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਸੂਕਰਮਂਸਂ ਲਦ੍ਧਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਕਥਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵਿਕ੍ਖਿਪਤਿ।

ਅਪਦਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਰਿਯਾਯ। **ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਤੀ**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਤ੍ਵਂ ਕੁਹਿਂ ਵਸਸਿ, ਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਸੀਤਿ ਵਾ, ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਵਦੇਸਿ ''ਮਯਾ ਏਸ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ। ਤ੍ਵਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਕਿਂ ਕਰੋਸਿ, ਅਯਂ ਕਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਕਤ੍ਥ ਵਾ ਤ੍ਵਂ ਅਚ੍ਛਸਿ ਕਤ੍ਥ ਵਾ ਅਯਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਚਰਿਯਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

੧੮੩. ਤਤ੍ਰਾਵੁਸੋਤਿ , ਆਵੁਸੋ, ਤੇਸੁ ਸੋਲਸਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਏਵਂ ਅਨੁਮਿਨਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾ ਅਨੁਮੇਤਬ੍ਬੋ ਤੁਲੇਤਬ੍ਬੋ ਤੀਰੇਤਬ੍ਬੋ।

੧੮੪. ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਹੋਰਤ੍ਤਾਨੁਸਿਕ੍ਖਿਨਾ**ਤਿ ਦਿਵਾਪਿ ਰਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ, ਰਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਦਿਵਾ ਚ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਮੇਵ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਚ੍ਛੇ ਵਾ **ਉਦਕਪਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਪਸਨ੍ਨੇ ਵਾ ਉਦਕਭਾਜਨੇ। **ਮੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਪਟਿਬਿਮ੍ਬਂ। **ਰਜ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਰਜਂ। **ਅਙ੍ਗਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਕਂ ਤਿਲਕਂ ਵਾ ਪਿਲਕਂ ਵਾ। **ਸਬ੍ਬੇਪਿਮੇ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਹੀਨੇ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਹਾਨਂ ਕਥੇਸਿ। ਕਥਂ? ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਨਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਤਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੋ ਹਿ **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਪ੍ਪਹਾਨਂ**ਕਥਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੀਲਂ ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਕਥਿਤਂ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਕਥਿਤਂ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਕਥਿਤਂ। ਫਲੇ ਆਗਤੇ **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪ੍ਪਹਾਨਂ**, ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਆਗਤੇ **ਨਿਸ੍ਸਰਣਪ੍ਪਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਹਾਨਂ ਕਥਿਤਂਵ ਹੋਤਿ।

ਇਦਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਂ **ਭਿਕ੍ਖੁਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ** ਨਾਮਾਤਿ ਪੋਰਾਣਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਾਤੋ ਏਵ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ''ਇਮੇ ਏਤ੍ਤਕਾ ਕਿਲੇਸਾ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਮਯ੍ਹਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਹਾਨਾਯ ਵਾਯਮਿਤਬ੍ਬਂ। ਨੋ ਚੇ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਪਬ੍ਬਜਿਤੋਸ੍ਮੀਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਯਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਅਵਸ੍ਸਂ ਏਕਵਾਰਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਅਨੁਮਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਚੇਤੋਖਿਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੫. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਚੇਤੋਖਿਲਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਚੇਤੋਖਿਲਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਥਦ੍ਧਭਾਵਾ ਕਚਵਰਭਾਵਾ ਖਾਣੁਕਭਾਵਾ। **ਚੇਤਸੋ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਮੁਟ੍ਠਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇਤਸੋ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾ। **ਵੁਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੀਲੇਨ ਵੁਦ੍ਧਿਂ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ। ਸੀਲਸਮਾਧੀਹਿ ਵਾ ਵੁਦ੍ਧਿਂ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗੇਹਿ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ, ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨੇਹਿ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ। **ਸਤ੍ਥਰਿ ਕਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਰੀਰੇ ਵਾ ਗੁਣੇ ਵਾ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਸਰੀਰੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਵਰਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਨਾਮ ਸਰੀਰਂ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਗੁਣੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਜਾਨਨਸਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਕਿਚ੍ਛਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਵਿਨਿਚ੍ਛੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਏਵਮੇਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਂ ਨ ਪਟਿਲਭਤਿ। **ਨ ਸਮ੍ਪਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਗੁਣੇਸੁ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਿਚਿਕਿਚ੍ਛਭਾਵੇਨ ਪਸੀਦਿਤੁਂ, ਅਨਾਵਿਲੋ ਭਵਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਆਤਪ੍ਪਾਯਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਪਕਵੀਰਿਯਕਰਣਤ੍ਥਾਯ। **ਅਨੁਯੋਗਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਯੋਗਾਯ। **ਸਾਤਚ੍ਚਾਯਾ**ਤਿ ਸਤਤਕਿਰਿਯਾਯ **ਪਧਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਪਦਹਨਤ੍ਥਾਯ। **ਅਯਂ ਪਠਮੋ ਚੇਤੋਖਿਲੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਠਮੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਥਦ੍ਧਭਾਵੋ, ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੇ ਚ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ, ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਹਸ੍ਸਾਨੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਏਤਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੋ ਮਗ੍ਗੋ ਨਾਮ, ਮਗ੍ਗਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੋ ਫਲਂ ਨਾਮ, ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਾਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। **ਸਙ੍ਘੇ ਕਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਏਵਰੂਪਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਫਲਟ੍ਠਾਤਿ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਸਮੂਹਭੂਤੋ **ਸਙ੍ਘੋ** ਨਾਮ, ਸੋ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ** ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ ਨਾਮ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ ਨਾਮ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ ਨਾਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। **ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਮੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਕੋਪਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਞ੍ਚਮੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਥਦ੍ਧਭਾਵੋ ਕਚਵਰਭਾਵੋ ਖਾਣੁਕਭਾਵੋ।

੧੮੬. ਵਿਨਿਬਨ੍ਧੇਸੁ **ਕਾਮੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਪਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਪਿ। **ਕਾਯੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇ। **ਰੂਪੇ**ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪੇ। **ਯਾਵਦਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ। **ਉਦਰਾਵਦੇਹਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਰਪੂਰਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਉਦਰਂ ਅਵਦੇਹਨਤੋ ਉਦਰਾਵਦੇਹਕਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸੇਯ੍ਯਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਸੁਖਂ, ਉਤੁਸੁਖਂ ਵਾ। **ਪਸ੍ਸਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਕਂ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸਵਾਮਪਸ੍ਸਾਨਂ ਸੁਖਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸੁਖਂ। **ਮਿਦ੍ਧਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਾਸੁਖਂ। **ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ।

ਪਣਿਧਾਯਾਤਿ ਪਤ੍ਥਯਿਤ੍ਵਾ। **ਸੀਲੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ। **ਵਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਤਸਮਾਦਾਨਂ। **ਤਪੋ**ਤਿ ਤਪਚਰਣਂ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿ। **ਦੇਵੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਦੇਵੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਦੇਵਞ੍ਞਤਰੋ** ਵਾਪਿ ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਦੇਵੇਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੋ।

੧੮੯. ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇਸੁ ਛਨ੍ਦਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤੋ ਸਮਾਧਿ **ਛਨ੍ਦਸਮਾਧਿ**। ਪਧਾਨਭੂਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ **ਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰਾ। ਸਮਨ੍ਨਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਉਪੇਤਂ। ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਦਂ, ਇਦ੍ਧਿਭੂਤਂ ਵਾ ਪਾਦਨ੍ਤਿ **ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਂ**। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਵਿਭਙ੍ਗੇ ਆਗਤੋ ਯੇਵ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ**ਪਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ। ਇਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇਹਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਂ ਕਥਿਤਂ। **ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹੀਯੇਵ ਪਞ੍ਚਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵੀਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹੀਪਨ੍ਨਰਸਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਚੇਤੋਖਿਲਪ੍ਪਹਾਨਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਪ੍ਪਹਾਨਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹੀਤਿ ਏਵਂ ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਨ੍ਨਰਸਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਭਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਨੁਰੂਪੋ, ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ। **ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਦਾਯਾ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ

ਕਿਲੇਸਭੇਦਾਯ। **ਸਮ੍ਬੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ। **ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਧਿਗਮਾਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਲਾਭਾਯ। **ਸੇਯਜਥਾ**ਤਿ ਓਪਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਪੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਨਤ੍ਥੇ। ਉਭਯੇਨਪਿ ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ।

ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ ਅਣ੍ਡਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਵ◌ਾ **ਦਸ** ਵ◌ਾ **ਦ੍ਵ◌ਾਦਸ** ਵ◌ਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਊਨਾਧਿਕਾਨਿਪਿ ਅਣ੍ਡਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵਚਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾਯ ਪਨ ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਲੋਕੇ ਸਿਲਿਟ੍ਠਂ ਵਚਨਂ ਹੋਤਿ। **ਤਾਨਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਤਾਨਿ ਅਸ੍ਸੁ, ਭਵ◌ੇਯਜੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ ਸਮ੍ਮਾ ਅਧਿਸਯਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਤਾਯ ਜਨੇਤ੍ਤਿਯਾ ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ ਪਕ੍ਖੇ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਸਂ ਉਪਰਿ ਸਯਨ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਾ ਅਧਿਸਯਿਤਾਨਿ। **ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਸੇਦਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਤੁਂ ਗਾਹਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸੇਦਿਤਾਨਿ ਉਸ੍ਮੀਕਤਾਨਿ। **ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਭਾਵ◌ਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਭਾਵ◌ਿਤਾਨਿ, ਕੁਕ੍ਕੁਟਗਨ੍ਧਂ ਗਾਹਾਪਿਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ ਇਮਂ ਤਿਵ◌ਿਧਕਿਰਿਯਾਕਰਣੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਏਵ◌ਂ ਇਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜ। **ਅਥ ਖੋ ਭਬ੍ਬਾਵ ਤੇ**ਤਿ ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਕੁਕ੍ਕੁਟਪੋਤਕਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤੁਂ ਭਬ੍ਬਾਵ। ਤੇ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਾਯ ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ ਏਵ◌ਂ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਤਾਨਿ ਅਣ੍ਡਾਨਿ ਪਰਿਪਾਲੀਯਮਾਨਾਨਿ ਨ ਪੂਤੀਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੋਪਿ ਨੇਸਂ ਅਲ੍ਲਸਿਨੇਹੋ, ਸੋਪਿ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਪਾਲਂ ਤਨੁਕਂ ਹੋਤਿ, ਪਾਦਨਖਸਿਖਾ ਚ ਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕਞ੍ਚ ਖਰਂ ਹੋਤਿ, ਸਯਂ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਪਾਲਸ੍ਸ ਤਨੁਤ੍ਤਾ ਬਹਿ ਆਲੋਕੋ ਅਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਿਰਂ ਵਤ ਮਯਂ ਸਙ੍ਕੁਟਿਤਹਤ੍ਥਪਾਦਾ ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਸਯਿਮ੍ਹਾ, ਅਯਞ੍ਚ ਬਹਿ ਆਲੋਕੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਦਾਨਿ ਨੋ ਸੁਖਵ◌ਿਹਾਰੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁਕਾਮਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਕਪਾਲਂ ਪਾਦੇਨ ਪਹਰਨ੍ਤਿ, ਗੀਵ◌ਂ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਤਂ ਕਪਾਲਂ ਦ੍ਵ◌ੇਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਤੇ ਪਕ੍ਖੇ ਵ◌ਿਧੁਨਨ੍ਤਾ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪਂ ਵ◌ਿਰਵਨ੍ਤਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਚ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਉਪਸੋਭਯਮਾਨਾ ਵ◌ਿਚਰਨ੍ਤਿ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਮ੍ਪਟਿਪਾਦਨਂ। ਤਂ ਏਵ◌ਂ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ – ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ ਅਣ੍ਡੇਸੁ ਤਿਵ◌ਿਧਕਿਰਿਯਾਕਰਣਂ ਵ◌ਿਯ ਹਿ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹੀਪਨ੍ਨਰਸੇਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਭਾਵ◌ੋ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ ਤਿਵ◌ਿਧਕਿਰਿਯਾਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ ਅਣ੍ਡਾਨਂ ਅਪੂਤਿਭਾਵ◌ੋ ਵ◌ਿਯ ਪਨ੍ਨਰਸਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਿਵ◌ਿਧਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸ੍ਸ ਅਪਰਿਹਾਨਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਤਿਵ◌ਿਧਕਿਰਿਯਾਕਰਣੇਨ ਅਣ੍ਡਾਨਂ ਅਲ੍ਲਸਿਨੇਹਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਵ◌ਿਯ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਿਵ◌ਿਧਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ ਭਵਤ੍ਤਯਾਨੁਗਤਨਿਕਨ੍ਤਿਸਿਨੇਹਪਰਿਯਾਦਾਨਂ । ਅਣ੍ਡਕਲਾਪਾਨਂ ਤਨੁਭਾਵ◌ੋ ਵ◌ਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਣ੍ਡਕੋਸਸ੍ਸ ਤਨੁਭਾਵ◌ੋ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਪੋਤਕਾਨਂ ਪਾਦਨਖਮੁਤੁਣ੍ਡਕਾਨਂ ਥਦ੍ਧਖਰਭਾਵ◌ੋ ਵ◌ਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਖਰਵ◌ਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਸੂਰਭਾਵ◌ੋ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਪੋਤਕਾਨਂ ਪਰਿਣਾਮਕਾਲੋ ਵ◌ਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮਕਾਲੋ ਵਡ੍ਢਿਤਕਾਲੋ ਗਬ੍ਭਗ੍ਗਹਣਕਾਲੋ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਪੋਤਕਾਨਂ ਪਾਦਨਖਸਿਖਾਯ ਵ◌ਾ ਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕੇਨ ਵ◌ਾ ਅਣ੍ਡਕੋਸਂ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਖੇ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੋ ਵ◌ਿਯ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਜ੍ਜਾਤਿਕਂ ਉਤੁਸਪ੍ਪਾਯਂ ਵ◌ਾ ਭੋਜਨਸਪ੍ਪਾਯਂ ਵ◌ਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸਪ੍ਪਾਯਂ ਵ◌ਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸਪ੍ਪਾਯਂ ਵ◌ਾ ਲਭਿਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਾਧਿਗਤੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਣ੍ਡਕੋਸਂ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਕ੍ਖੇ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਪਨ ਕੁਕ੍ਕੁਟਪੋਤਕਾਨਂ ਪਰਿਣਤਭਾਵ◌ਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਮਾਤਾਪਿ ਅਣ੍ਡਕੋਸਂ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਸਤ੍ਥਾਪਿ –

''ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਦ ਸਿਨੇਹਮਤ੍ਤਨੋ, ਕੁਮੁਦਂ ਸਾਰਦਿਕਂਵ ਪਾਣਿਨਾ।
ਸਨ੍ਤਿਮਗ੍ਗਮੇਵ ਬ੍ਰੂਹਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸੁਗਤੇਨ ਦੇਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੮੫) –

ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਓਭਾਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਾਥਾਯ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਣ੍ਡਕੋਸਂ ਪਹਰਤਿ, ਸੋ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਣ੍ਡਕੋਸਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਥਾ ਤੇ ਕੁਕ੍ਕੁਟਪੋਤਕਾ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਉਪਸੋਭਯਮਾਨਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਅਯਮ੍ਪਿ

ਮਹਾਖੀਣਾਸਵੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਰਮ੍ਮਣਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਂ ਉਪਸੋਭਯਮਾਨੋ ਵਿਚਰਤਿ।

ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਹਾਨਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ। ਕਥਂ? ਚੇਤੋਖਿਲਾਨਞ੍ਹਿ ਚੇਤੋਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾਨਂ ਪਹਾਨੇਨ **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਕਥਿਤਂ, ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇਹਿ **ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਕਥਿਤ, ਮਗ੍ਗੇ ਆਗਤੇ **ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਕਥਿਤਂ, ਫਲੇ ਆਗਤੇ **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਕਥਿਤਂ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੇਤੋਖਿਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਵਨਪਤ੍ਥਪਰਿਯਾਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੦. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਨਪਤ੍ਥਪਰਿਯਾਯਂ। ਤਤ੍ਥ **ਵਨਪਤ੍ਥਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਨਪਤ੍ਥਕਾਰਣਂ, ਵਨਪਤ੍ਥਦੇਸਨਂ ਵਾ।

੧੯੧. **ਵਨਪਤ੍ਥਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੂਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਵਨਸਣ੍ਡਸੇਨਾਸਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। **ਅਨੁਪਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਤਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤੋਪਿ ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸਮਾਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਸਮਾਧਿਯਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਆਸਵਾ ਨ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜੀਵਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਸਮ੍ਭਾਰਾ। **ਸਮੁਦਾਨੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਸਮਾਹਰਿਤਬ੍ਬਾ। **ਕਸਿਰੇਨ ਸਮੁਦਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਰਤ੍ਤਿਭਾਗਂ ਵਾ ਦਿਵਸਭਾਗਂ ਵਾ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਵਾ ਦਿਵਸਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਵਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਚਣ੍ਡਵਾਲਾਦੀਨਂ ਪਰਿਬਨ੍ਧੇ ਸਤਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਂ ਆਗਮੇਤਬ੍ਬਂ। ਦਿਵਸਭਾਗੇ ਞਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਵ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਦਿਵਾ ਪਰਿਬਨ੍ਧੇ ਸਤਿ ਸੂਰਿਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਂ ਆਗਮੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੯੨. **ਸਙ੍ਖਾਪੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਭਾਵਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। ਅਨਨ੍ਤਰਵਾਰੇ ਪਨ ਸਙ੍ਖਾਪੀਤਿ ਏਵਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਭਾਵਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ।

੧੯੪. **ਯਾਵਜੀਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਜੀਵਿਤਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਮੇਵ।

੧੯੫. **ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਇਧ ਪਨ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੯੭. **ਸਙ੍ਖਾਪੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਂ ਆਪੁਚ੍ਛਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੯੮. **ਅਪਿ ਪਨੁਜ੍ਜਮਾਨੇਨਾਪੀ**ਤਿ ਅਪਿ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢੀਯਮਾਨੇਨਾਪਿ। ਏਵਰੂਪੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਚੇਪਿ ਦਾਰੁਕਲਾਪਸਤਂ ਵਾ ਉਦਕਘਟਸਤਂ ਵਾ ਵਾਲਿਕਮ੍ਬਣਸਤਂ ਵਾ ਦਣ੍ਡਂ ਆਹਰਾਪੇਤਿ, ਮਾ ਇਧ ਵਸੀਤਿ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਤਿ ਵਾ, ਤਂ ਤਂ ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਵਨਪਤ੍ਥਪਰਿਯਾਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਮਧੁਪਿਣ੍ਡਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੯. ਏਵੰ **ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਧੁਪਿਣ੍ਡਿਕਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਾਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਾਬਦ੍ਧਂ ਅਰੋਪਿਮਂ ਜਾਤਿਵਨਂ, ਨ ਯਥਾ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਰੋਪਿਤਾਰੋਪਿਤਮਿਸ੍ਸਕਂ। **ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਦਿਵਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥਾਯ। **ਬੇਲੁਵਲਟ੍ਠਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਤਰੁਣਬੇਲੁਵਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ। **ਦਣ੍ਡਪਾਣੀ**ਤਿ ਨ ਜਰਾਦੁਬ੍ਬਲਤਾਯ ਦਣ੍ਡਹਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਤਰੁਣੋ ਪਠਮਵਯੇ ਠਿਤੋ, ਦਣ੍ਡਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਪਨ ਸੁਵਣ੍ਣਦਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਦਣ੍ਡਪਾਣੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਜਙ੍ਘਾਕਿਲਮਥਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਜਙ੍ਘਾਚਾਰਂ। **ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ**ਤਿ ਆਰਾਮਦਸ੍ਸਨ-ਵਨਦਸ੍ਸਨ-ਪਬ੍ਬਤਦਸ੍ਸਨਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਚਰਮਾਨੋ। ਅਧਿਚ੍ਚਨਿਕ੍ਖਮਨੋ ਕਿਰੇਸ ਕਦਾਚਿ ਦੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਿਚਰਤਿ। **ਦਣ੍ਡਮੋਲੁਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਂ ਓਲੁਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾ ਗੋਪਾਲਕਦਾਰਕੋ ਵਿਯ ਦਣ੍ਡਂ ਪੁਰਤੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਮਤ੍ਥਕੇ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਣਿਂ ਹਨੁਕੇਨ ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

੨੦੦. **ਕਿਂਵਾਦੀ**ਤਿ ਕਿਂਦਿਟ੍ਠਿਕੋ। **ਕਿਮਕ੍ਖਾਯੀ**ਤਿ ਕਿਂ ਕਥੇਤਿ। ਅਯਂ ਰਾਜਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਮਤ੍ਤਕਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਅਞ੍ਞਾਤੁਕਾਮਤਾਯ, ਅਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰੇਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਦੇਵਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖਿਕੋ ਕਿਰੇਸ। ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਚ੍ਛਮਾਨੇ ਤਥਾਗਤੇ ਭਿਨ੍ਦਤਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਏਵਂ ਵਦੇਤਿ ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕੁਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੇਰੀ, ਨ ਨੋ ਕੁਲਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਭਗਿਨੀਪਿ ਮੇ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਪਰਿਭੋਗਾ, ਤਂ ਪਹਾਯ 'ਨਸ੍ਸਤੇਸਾ'ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਭਾਗਿਨੇਯਜੋਪਿ ਮੇ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਬੀਜਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕੁਲਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਿਯਾ ਅਤ੍ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ 'ਨਸ੍ਸਤੇਤ'ਨ੍ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਦਹਰਕਾਲੇਯੇਵ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਅਹਂ ਪਨ ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਮ੍ਪਿ ਮਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਉਜੁਕੇਹਿ ਅਕ੍ਖੀਹਿ ਓਲੋਕੇਤਿ। ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਭਾਸਨ੍ਤੋਪਿ ਮਹਾਫਰਸੁਨਾ ਪਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਆਪਾਯਿਕੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋਤਿਆਦੀਨਿ ਭਾਸਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਰਾਜਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ ਭਿਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਕਾਸਿ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਯਥਾ ਅਯਂ ਰਾਜਾ ਮਯਾ ਪਞ੍ਹੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਨ ਕਥੇਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤਸ੍ਸਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ **ਯਥਾਵਾਦੀ ਖੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਨ ਕੇਨਚਿ ਲੋਕੇ ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਲੋਕੇ ਕੇਨਚਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕਕਥਂ ਨ ਕਰੋਤਿ ਨ ਵਿਵਦਤਿ। ਤਥਾਗਤੋ ਹਿ ਲੋਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨ ਵਿਵਦਤਿ; ਲੋਕੋ ਪਨ ਤਥਾਗਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਦਮਾਨੋ, ਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਨਤ੍ਤਾ, ਅਸੁਭਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੁਭਨ੍ਤਿ ਵਦਮਾਨੋ ਵਿਵਦਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਕੇਨ ਵਿਵਦਾਮਿ, ਲੋਕੋਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਯਾ ਵਿਵਦਤਿ, ਤਥਾ ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਕੇਨਚਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਵਦਤਿ, ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਵਦਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੯੪)। **ਯਥਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ। **ਕਾਮੇਹੀ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਹਿਪਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਹਿਪਿ। **ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਖੀਣਾਸਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ। **ਅਕਥਂਕਥਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ। **ਛਿਨ੍ਨਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚੇਵ ਹਤ੍ਥਪਾਦਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਛਿਨ੍ਨਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ। **ਭਵਾਭਵੇ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਬ੍ਭਵੇ, ਹੀਨਪਣੀਤੇ ਵਾ ਭਵੇ, ਪਣੀਤੋ ਹਿ ਭਵੋ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਭਵੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਸਞ੍ਞਾ। ਕਿਲੇਸਾਯੇਵ ਵਾ ਇਧ ਸਞ੍ਞਾਨਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ ਤਂ ਲੋਕੇ ਨਿਨ੍ਨਾਵਾਦਿਂ ਖੀਣਾਸਵਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਕਿਲੇਸਸਞ੍ਞਾ ਨਾਨੁਸੇਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਕਾਰਣਂ ਅਹਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖੀਣਾਸਵਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਨਿਲ੍ਲਾਲ਼ੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕੀਲ਼ਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਤਿਵਿਸਾਖ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਸਾਖਂ। **ਨਲਾਟਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਲਿਭਙ੍ਗਂ ਨਲਾਟੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਰਾਜਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵਲਿਭਙ੍ਗਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਣ੍ਡਮੋਲੁਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਂ ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ। ''ਦਣ੍ਡਮਾਲੁਬ੍ਭਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੦੧. ਅਞ੍ਞਤਰੋਤਿ ਨਾਮੇਨ ਅਪਾਕਟੋ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਸੋ ਕਿਰ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਕੁਸਲੋ, ਭਗवਤਾ ਯਥਾ ਦਣ੍ਡਪਾਣੀ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਥਾ ਮਯਾ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ वੁਤ੍ਤੇ ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਭਗवਤਾ ਅवਿਞ੍ਞੇਯਜਂ ਕਤ੍वਾ ਪਞ੍ਹੋ ਕਥਿਤੋਤਿ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍वਾ ਦਸਬਲਂ ਯਾਚਿਤ੍वਾ ਇਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਾਕਟਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍वਾ ਦਸਨਖਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ **ਕਿਂवਾਦੀ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗ**वਾਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਯਤੋਨਿਦਾਨਨ੍ਤਿ ਭਾवਨਪੁਂਸਕਂ ਏਤਂ, ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਰਣੇ ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ। **ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਪਪਞ੍ਚਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾ , ਸਞ੍ਞਾਨਾਮੇਨ वਾ ਪਪਞ੍ਚਾਯੇव वੁਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਪਞ੍ਚਕੋਟ੍ਠਾਸਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪवਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਏਤ੍ਥ ਚੇ ਨਤ੍ਥਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਦ੍वਾਦਸਾਯਤਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਕਾਰਣੇ ਸਤਿ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਏਕਾਯਤਨਮ੍ਪਿ ਚੇ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ ਅਭਿवਦਿਤਬ੍ਬਂ ਅਜ੍ਝੋਸਿਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਨਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਂ ਮਮਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਭਿवਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਂ ਮਮਾਤਿ वਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਅਜ੍ਝੋਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਸਿਤ੍वਾ ਗਿਲਿਤ੍वਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍वਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਨੇਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾਦੀਨਂਯੇव ਅਪ੍ਪवਤ੍ਤਿਂ ਕਥੇਤਿ। **ਏਸੇवਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਾਦੀਨਂ ਨਤ੍ਥਿਭਾवੋव ਰਾਗਾਨੁਸਯਾਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤੋ। ਏਸੇव ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਦਣ੍ਡਾਦਾਨਾਦੀਸੁ ਪਨ ਯਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਦਣ੍ਡਂ ਆਦਿਯਤਿ, ਸਾ **ਦਣ੍ਡਾਦਾਨਂ**। ਯਾਯ ਸਤ੍ਥਂ ਆਦਿਯਤਿ ਪਰਾਮਸਤਿ, ਸਾ **ਸਤ੍ਥਾਦਾਨਂ**। ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਂ **ਕਲਹਂ**। ਨਾਨਾਗਾਹਮਤ੍ਤਂ **वਿਗ੍ਗਹਂ**। ਨਾਨਾवਾਦਮਤ੍ਤਂ **वਿवਾਦਂ। ਤੁवਂ ਤੁ**वਨ੍ਤਿ ਏवਂ ਪवਤ੍ਤਂ ਤੁवਂ ਤੁवਂ। ਪਿਯਸੁਞ੍ਞਕਰਣਂ **ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ**। ਅਯਥਾਸਭਾवਂ ਮੁਸਾवਾਦਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਾ **ਮੁਸਾवਾਦੋ**ਤਿ वੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਏਤ੍ਥੇਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍वਾਦਸਸੁ ਆਯਤਨੇਸੁ ਏਤੇ ਕਿਲੇਸਾ। ਕਿਲੇਸਾ ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਦ੍वਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨਾਪਿ ਦ੍वਾਦਸਸੁ ਆਯਤਨੇਸੁਯੇव ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਏवਂ ਯਤ੍ਥੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਤ੍ਥੇव ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸ੍वਾਯਮਤ੍ਥੋ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਪਞ੍ਹੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ –

‘‘ਸਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਕਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਤ੍ਥ ਨਿवਿਸਮਾਨਾ ਨਿवਿਸਤੀ’’ਤਿ वਤ੍वਾ – ‘‘ਯਂ ਲੋਕੇ ਪਿਯਰੂਪਂ ਸਾਤਰੂਪਂ, ਏਤ੍ਥੇਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਨਿवਿਸਮਾਨਾ ਨਿवਿਸਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਲੋਕੇ ਪਿਯਰੂਪਂ ਸਾਤਰੂਪਂ? ਚਕ੍ਖੁ ਲੋਕੇ ਪਿਯਰੂਪਂ ਸਾਤਰੂਪ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (वਿਭ॰ ੨੦੩) ਨਯੇਨ ਦ੍वਾਦਸਸੁਯੇव ਆਯਤਨੇਸੁ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਨਿਰੋਧੋ ਚ वੁਤ੍ਤੋ। ਯਥੇव ਚ ਤਣ੍ਹਾ ਦ੍वਾਦਸਸੁ ਆਯਤਨੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍वਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਗਮ੍ਮ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਪਿ ਆਯਤਨੇਸੁ ਪੁਨ ਸਮੁਦਾਚਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾवਤੋ ਆਯਤਨੇਸੁਯੇव ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਤਿ वੁਤ੍ਤਾ, ਏवਮਿਮੇਪਿ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਆਯਤਨੇਸੁ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ वੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ वਾ ਯ੍वਾਯਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਾਦੀਨਂ ਅਭਾवੋव ਰਾਗਾਨੁਸਯਾਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤੋਤਿ वੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥੇਤੇ ਰਾਗਾਨੁਸਯਾਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਲਦ੍ਧवੋਹਾਰੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਯਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਰੁਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸ੍वਾਯਮਤ੍ਥੋ ਨਿਰੋਧਪਞ੍ਹੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। वੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ‘‘ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ वਿਤਕ੍ਕवਿਚਾਰਾ वਚੀਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੮੩)।

੨੦੨. ਸਤ੍ਥੁ ਚੇव **ਸਂवਣ੍ਣਿਤੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਚ ਪਸਂਸਿਤੋ। **वਿਞ੍ਞੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿवਚਨਂ, ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਚ ਸਮ੍ਭਾवਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

੨੦੩. ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮੇव **ਮੂਲਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਖਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਰੋ ਨਾਮ ਮੂਲੇ वਾ ਖਨ੍ਧੇ वਾ ਭवੇਯਜ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍वਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏवਂਸਮ੍ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਏवਂਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਂ, ਈਦਿਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤਿਸਿਤ੍**वਾਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍वਾ। **ਜਾਨਂ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਮੇव ਜਾਨਾਤਿ। **ਪਸ੍ਸਂ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਮੇव ਪਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ वਾ ਏਕਚ੍ਚੋ वਿਪਰੀਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਏवਂ ਭਗवਾ। ਭਗवਾ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਜਾਨਾਤਿਯੇव, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿਯੇव। ਸ੍वਾਯਂ ਦਸ੍ਸਨਪਰਿਣਾਯਕਟ੍ਠੇਨ **ਚਕ੍ਖੁਭੂਤੋ**। वਿਦਿਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨ **ਞਾਣਭੂਤੋ**। ਅवਿਪਰੀਤਸਭਾवਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਪ੍ਪवਤ੍ਤਨਤੋ

ਵ◌ਾ ਹਦਯੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਚਾਯ ਨਿਚ੍ਛਾਰਿਤਧਮ੍ਮਮਯੋਤਿ **ਧਮ੍ਮਭੂਤੋ**। ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋ**। ਅਥ ਵ◌ਾ ਚਕ੍ਖੁ ਵ◌ਿਯ ਭੂਤੋਤਿ **ਚਕ੍ਖੁਭੂਤੋ**ਤਿ ਏਵਮੇਤੇਸੁ ਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸ੍ਵ◌ਾਯੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਵਤ੍ਤਾ**। ਪਵਤ੍ਤਾਪਨਤੋ **ਪਵਤ੍ਤਾ**। ਅਤ੍ਥੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ **ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਨ੍ਨੇਤਾ**। ਅਮਤਾਧਿਗਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਦਦਾਤੀਤਿ **ਅਮਤਸ੍ਸ ਦਾਤਾ। ਅਗਰੁੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਆਯਾਚਾਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਹਿ ਗਰੁੰ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਸਿਨੇਰੂਪਾਦਤੋ ਵ◌ਾਲੁਕੰ ਉਦ੍ਧਰਮਾਨੋ ਵ◌ਿਯ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਕਥੇਨ੍ਤੋਪਿ ਗਰੁੰ ਕਰੋਤਿਯੇਵ ਨਾਮ। ਏਵ◌ੰ ਅਕਤ੍ਵ◌ਾ ਅਮ੍ਹੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਅਯਾਚਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮ੍ਪਿ ਨੋ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਕਥੇਹੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੨੦੪. **ਯੰ ਖੋ ਨੋ ਆਵ◌ੁਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਯੰ ਖੋ ਵ◌ੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਤੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ''ਯੰ ਖੋ ਨੋ''ਤਿ ਆਹ। ਯਸ੍ਮਾ ਵ◌ਾ ਉਦ੍ਦੇਸੋਵ ਤੇਸੰ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਵ। ਭਗਵ◌ਾ ਪਨ ਥੇਰਸ੍ਸਾਪਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਭਗਵ◌ਾਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵ◌ਾਤਿ ਪਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯਪਿ ਏਵਮਾਹ, ਯੰ ਖੋ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵ◌ਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਉਦ੍ਦੇਸੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚਾਵ◌ੁਸੋਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯਮਤ੍ਥੋ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵ◌ੇਨ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵ◌ੇਨ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਰੂਪੇ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੰ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਤਿਣ੍ਣੰ ਸਙ੍ਗਤਿ ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਸਙ੍ਗਤਿਯਾ ਫਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੰ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਹਜਾਤਾਦਿਵਸੇਨ ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਵ◌ੇਦਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਾਯ ਵ◌ੇਦਨਾਯ ਯੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਵ◌ੇਦੇਤਿ, ਤਦੇਵ ਸਞ੍ਞਾ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਯੰ ਸਞ੍ਞਾ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਤਦੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੋ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੇਤਿ। ਯੰ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੋ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਤਦੇਵ◌ਾਰਮ੍ਮਣੰ ਪਪਞ੍ਚੋ ਪਪਞ੍ਚੇਤਿ। **ਤਤੋਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਚਕ੍ਖੁਰੂਪਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਪੁਰਿਸੰ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣੰ ਪੁਰਿਸੰ ਪਪਞ੍ਚਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਫਸ੍ਸਵ◌ੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾ ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਹਜਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੋ ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਾਨਨ੍ਤਰਾਦੀਸੁ ਸਵ◌ਿਤਕ੍ਕਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾ ਜਵਨੇਨ ਸਹਜਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵ◌ੰ ਕਸ੍ਮਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਗ੍ਗਹਣੰ ਕਤਨ੍ਤਿ? ਤਥਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਏਤਰਹਿ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵ◌ਾਰਿਕੋ ਪਪਞ੍ਚੋ ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਫਸ੍ਸਵ◌ੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਵ◌ਿਤਕ੍ਕੇ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਏਵਮੇਵ◌ੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇਸੁਪਿ ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਸੁ ਰੂਪੇਸੁ ਤਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ।

ਸੋਤਞ੍ਚਾਵ◌ੁਸੋਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਛਟ੍ਠਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਪਨ **ਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤੰ। **ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣੰ। **ਮਨੋਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨੰ ਵ◌ਾ ਜਵਨੰ ਵ◌ਾ। ਆਵਜ੍ਜਨੇ ਗਹਿਤੇ ਫਸ੍ਸਵ◌ੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਵ◌ਿਤਕ੍ਕਾ ਆਵਜ੍ਜਨਸਹਜਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਪਞ੍ਚੋ ਜਵਨਸਹਜਾਤੋ। ਜਵਨੇ ਗਹਿਤੇ ਸਹਾਵਜ੍ਜਨਕੰ ਭਵਙ੍ਗ ਮਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਜਵਨੇਨ ਸਹਜਾਤਾਵ। ਮਨੋਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੂ**ਤਿ ਇਦੰ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਇਦਾਨਿ ਵਟ੍ਟੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੋ ਵਤਾਵ◌ੁਸੋ**ਤਿ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭਿ। **ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਫਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਵ◌ੰ ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਤਿ, ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਏਵ◌ੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਇਦੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਾਯਤਨਵਸੇਨ ਸਕਲੰ ਵਟ੍ਟੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਾਯਤਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਵ◌ਿਵਟ੍ਟੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੋ ਵਤਾਵ◌ੁਸੋ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤੀ**ਤਿ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵ◌ੰ ਪਞ੍ਹੰ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਸਾਵਕੇਨ ਪਞ੍ਹੋ ਕਥਿਤੋਤਿ ਮਾ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਅਹੁਵਤ੍ਥ, ਅਯੰ ਭਗਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਤੁਲੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਇਚ੍ਛਮਾਨਾ ਤਮੇਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੋਥਾਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਨ੍ਤੋ **ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਾ ਚ ਪਨਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੨੦੫. **ਇਮੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਪਞ੍ਚਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਕਾਰਣੇਹਿ ਚੇਵ ਵਟ੍ਟਵ◌ਿਵਟ੍ਟਕਾਰਣੇਹਿ ਚ। **ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹੀ**ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਅਕ੍ਖਰਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨੇਹਿ। **ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹੀ**ਤਿ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਅਕ੍ਖਰੇਹਿ। **ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਚਤੂਹਿ ਵ◌ਾ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਧਾਤੁਕੁਸਲੋ ਆਯਤਨਕੁਸਲੋ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਕੁਸਲੋ ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਕੁਸਲੋਤਿ। **ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਮਹਨ੍ਤੇ

ਧਮ੍ਮੇ ਮਹਨ੍ਤਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੋ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਪਟਿਭਾਨਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਣਸਮਤ੍ਥਾਯ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਯਥਾ ਤੰ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੇਨ ਬਜਾਕਤੰ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੇਨ ਬਜਾਕਤੰ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੰ ਏਵਮੇਵੰ ਬਜਾਕਰੇਯਜੇਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਧੁਪਿਣ੍ਡਿਕਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੰ ਗੁਲ਼ਪੂਵੰ ਬਦ੍ਧਸਤ੍ਤੁਗੁਲਕੰ ਵਾ। **ਅਸੇਚਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੇਚਿਤਬ੍ਬਕੰ। ਸਪ੍ਪਿਫਾਣਿਤਮਧੁਸਕ੍ਕਰਾਦੀਸੁ ਇਦੰ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਮਨ੍ਦੰ ਇਦੰ ਬਹੁਕਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਮਯੋਜਿਤਰਸੰ। **ਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਕਜਾਤਿਕੋ। **ਦਬ੍ਬਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਸਭਾਵੋ। **ਕੋ ਨਾਮੋ ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਥੇਰੋ ਅਤਿਭਦ੍ਦਕੋ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯੋ, ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨੇਵਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਗਣ੍ਹਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਹ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਮਧੁਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਵਿਯ ਮਧੁਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਧੁਪਿਣ੍ਡਿਕਪਰਿਯਾਯੋਤ੍ਵੇਵ ਨੰ ਧਾਰੇਹੀਤਿ ਵਦਤਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਧੁਪਿਣ੍ਡਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਦ੍ਵੇਧਾਵਿਤਕ੍ਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੬. ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇਧਾਵਿਤਕ੍ਕਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਦ੍ਵਿਧਾ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਧਾ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਭਾਗੇ ਕਤ੍ਵਾ। **ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਕਾਮਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ। **ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਬਜਾਪਾਦਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ। **ਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਵਿਹਿੰਸਾਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ। **ਏਕੰ ਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ ਵਾ ਸੁਖੁਮੋ ਵਾ ਸਬ੍ਬੋ ਪਾਯੰ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖਿਕੋਯੇਵਾਤਿ ਤਯੋਪਿ ਕਾਮਬਜਾਪਾਦਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੇ ਏਕੰ ਕੋਟ੍ਠਾਸਮਕਾਸਿੰ। ਕਾਮੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕੋ** ਨਾਮ, ਸੋ ਯਾਵ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਬਜਾਪਾਦਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਅਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ,** ਸੋ ਮੇਤ੍ਤਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਵਿਹਿੰਸਾਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਅਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ,** ਸੋ ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਦੁਤਿਯੰ ਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੋਪਾਯੰ ਕੁਸਲਪਕ੍ਖਿਕੋਯੇਵਾਤਿ ਦੁਤਿਯੰ ਕੋਟ੍ਠਾਸਮਕਾਸਿੰ। ਇਮਿਨਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਨਿਗ੍ਗਹਣਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ।

ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਪਧਾਨੰ ਪਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਪੁਞ੍ਜਪੁਞ੍ਜਾ ਮਹਾਨਦਿਯੰ ਓਘਾ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਿੰਸੁ। ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸੇਨ ਪਨ ਸਹਸਾ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕੁਸਲਵਾਰੰ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਅਕੁਸਲਜਵਨਵਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯ੍ਹੰ ਇਮੇ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਕੁਸਲਵਾਰੰ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਹਨ੍ਦਾਹੰ ਇਮੇ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਦ੍ਵੇ ਭਾਗੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਾਮੀ''ਤਿ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖਿਕਾਤਿ ਏਕੰ ਭਾਗੰ ਕਰੋਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਕੁਸਲਪਕ੍ਖਿਕਾਤਿ ਏਕੰ। ਅਥ ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖਤੋ ਆਗਤੰ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਮਨ੍ਤੇਨ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੰ ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਮਿਤ੍ਤੰ ਗੀਵਾਯ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਨਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਿਤੁੰ ਦਸ੍ਸਾਮਿ। ਕੁਸਲਪਕ੍ਖਤੋ ਆਗਤੰ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਮੇਘਸਮਯੇ ਮੇਘੰ ਵਿਯ ਸੁਖੇਤ੍ਤੇ ਸਾਲਕਲ੍ਯਾਣਿਪੋਤਕੰ ਵਿਯ ਚ ਸੀਘੰ ਵਡ੍ਢੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕੇ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿ, ਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕੇ ਵਡ੍ਢੇਸਿ। ਏਵੰ ਇਮਿਨਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਨਿਗ੍ਗਹਣਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੨੦੭. ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਸ੍ਸ ਤੇ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿੰਸੁ, ਯਥਾ ਚ ਨੇ ਨਿਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇ ਠਿਤਸ੍ਸ। **ਆਤਾਪਿਨੋ**ਤਿ ਆਤਾਪਵੀਰਿਯਵਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਪਧਾਨੰ ਪਦਹਤੋ ਰਜ੍ਜਸੁਖੰ ਵਾ ਆਰਬ੍ਭ, ਪਾਸਾਦੇ ਵਾ ਨਾਟਕਾਨਿ ਵਾ ਓਰੋਧੇ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਆਰਬ੍ਭ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ ਨਾਮ ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੋ।

ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯ ਪਨਸ੍ਸ ਆਹਾਰੂਪਚ੍ਛੇਦੇਨ ਅਧਿਮਤ੍ਤਕਸਿਮਾਨੰ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਆਹਾਰੂਪਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਿਸੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁੰ, ਯਂਨੂਨਾਹੰ ਓਲ਼ਾਰਿਕੰ ਆਹਾਰੰ ਆਹਾਰੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਉਰੁਵੇਲੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ – ‘‘ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਿ, ਅਦ੍ਧਾਸ੍ਸ ਇਦਾਨਿ ਮਨੋਰਥੋ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਯਮੇਵ ਆਗਤੋ’’ਤਿ ਪਣੀਤਪਣੀਤੰ ਆਹਾਰੰ ਉਪਹਰਿਂਸੁ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਪਾਕਤਿਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਤ੍ਤਭਾਵੋ ਹਿ ਸਪ੍ਪਾਯਭੋਜਨੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਾਕਤਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਪਨ ਦਹਰੋ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਪਾਕਤਿਕੋ ਜਾਤੋ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ, ਸਮੁਗ੍ਗਤਤਾਰਾਗਣੰ ਵਿਯ ਨਭੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਸਰੀਰੰ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਤੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਤਾਵ ਕਿਲਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਏਵੰ ਪਟਿਪਾਕਤਿਕੋ ਜਾਤੋ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਞਾਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਏਵੰ ਪਰਿਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋਤਿ ਅਕਾਸਿ।

ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਪੁਰਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਚਮਰਪਸਦਗਵਯਰੋਹਿਤਮਿਗਾਦਿਕੇ ਮਗਗਣੇ ਮਨੁਞ੍ਞਸਦੂਰਵਨੇ ਮੋਰਵਨਕੁਕ੍ਕੁਟਾਦਿਕੇ ਪਕ੍ਖਿਗਣੇ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਕੁਮੁਦਕਮਲਾਦਿਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾਨਿ ਪਲ੍ਲਲਾਨਿ ਨਾਨਾਕੁਸੁਮਸਞ੍ਛਨ੍ਨਵਿਟਪਾ ਵਨਰਾਜਿਯੋ ਮਣਿਕ੍ਖਨ੍ਧਨਿਮ੍ਮਲਜਲਪਵਾਹਞ੍ਚ ਨਦਿੰ ਨੇਰਞ੍ਜਰੰ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਹੋਤਿ ‘‘ਸੋਭਨਾ ਵਤਿਮੇ ਮਿਗਜਾਤਾ ਪਕ੍ਖਿਗਣਾ ਪਲ੍ਲਲਾਨਿ ਵਨਰਾਜਿਯੋ ਨਦੀ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾ’’ਤਿ। ਸੋ ਤਮ੍ਪਿ ਏਵੰ ਪਰਿਤ੍ਤਕੰ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਮਕਾਸਿ, ਤੇਨਾਹ ‘‘ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ’’ਤਿ।

ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪੀਤਿ ਅਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖਾਯਪਿ। ਏਸੇਵਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਕਿਂ ਪਨ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਭਯਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨਕਵਿਤਕ੍ਕੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ। ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਯੰ ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਯਾਵ ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਏਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਨਾਮਾਨਿ ਲਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਪਞ੍ਞਾਨਿਰੋਧਿਕੋ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਦੇਤਿ, ਲੋਕਿਯਪਞ੍ਞੰ ਪਨ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਖਿਪਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਨਿਰੋਧਿਕੋ। ਵਿਘਾਤਪਕ੍ਖਿਕੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਕੋਟ੍ਠਾਸਿਕੋ। ਅਸਙ੍ਖਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਾਮ, ਤਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਾਤੁੰ ਨ ਦੇਤੀਤਿ **ਅਨਿਬ੍ਬਾਨਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕੋ। ਅਬ੍ਭਤ੍ਥਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਖਯਂ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਉਦਕਪੁਪ੍ਫੁਲ਼ਕੋ ਵਿਯ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। **ਪਜਹਮੇਵਾ**ਤਿ ਪਜਹਿਮੇਵ। **ਵਿਨੋਦਮੇਵਾ**ਤਿ ਨੀਹਰਿਮੇਵ। **ਬ੍ਯਨ੍ਤਮੇਵ ਨਂ ਅਕਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਨ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸੇਸਂ ਪਰਿਵਟੁਮਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੇਵ ਨਂ ਅਕਾਸਿਂ।

੨੦੮. ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋਤਿ ਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰੂਪਘਾਤਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਅਤਿਵਸ੍ਸਅਚ੍ਚੁਣ੍ਹਅਤਿਸੀਤਾਦੀਨਿ ਪਨ ਪਟਿਚ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਵਿਪਰਿਣਾਮਭਾਵੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ’’ਤਿ ਆਹ। **ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਨ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦਨਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਉਦ੍ਧਤਾਕਾਰੋ ਅਨੇਕਗ੍ਗਤਾਕਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕਮਕਾਸਿ। ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹਿ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਿਕੇ ਵਾਲ਼ਮਿਗੇ ਸੂਕਰਾਦਯੋ ਖੁਦ੍ਦਮਿਗੇ ਵਿਹਿਂਸਨ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਅਥ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਅਕੁਤੋਭਯੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਇਮੇਸਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਦੁਬ੍ਬਲੇ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਬਲਵਨ੍ਤਖਾਦਿਤਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬਿਲ਼ਾਰਾਦਯੋ ਕੁਕ੍ਕੁਟਮੂਸਿਕਾਦੀਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਰਾਜਕਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤੇ ਵਧਬਨ੍ਧਾਦੀਨਿ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਸਿਵਣਿਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤੁਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ’’ਤਿ ਆਹ। **ਤਥਾ ਤਥਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਆਕਾਰੇਨ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਸੁ ਯਂ ਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਯਂ ਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਨੇ ਚਸ੍ਸਾਕਾਰੇਨ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਭਾਵੋ ਚੇਤਸੋ ਨ ਹਿ ਹੋਤੀਤਿ। **ਪਹਾਸਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਪਜਹਤਿ। **ਬਹੁਲਮਕਾਸੀ**ਤਿ ਬਹੁਲਂ ਕਰੋਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਯ ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਤ੍ਥਾਯ। ਯਥਾ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵਂ ਨਮਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਥਦੀਪਿਕੰ ਉਪਮੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੇਯਜਥਾਪੀ** ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਿਟ੍ਠਸਮ੍ਬਾਧੇ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਸਮ੍ਬਾਧੇ। **ਆਕੋਟੇਯਜਾ**ਤਿ ਉਜੁਕੰ ਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਪਹਰੇਯਜ। **ਪਟਿਕੋਟੇਯਜਾ**ਤਿ ਤਿਰਿਯੰ ਫਾਸੁਕਾਸੁ ਪਹਰੇਯਜ। **ਸਨ੍ਨਿਰੁਨ੍ਧੇਯਜਾ**ਤਿ ਆਵਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯਜ। **ਸਨ੍ਨਿਵਾਰੇਯਜਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਗਨ੍ਤੁੰ ਨ ਦਦੇਯਜ । **ਤਤੋਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ, ਏਵੰ ਅਰਕ੍ਖਿਤਾਨੰ ਗੁਨ੍ਨੰ ਪਰੇਸੰ ਸਸ੍ਸਖਾਦਨਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬਾਲੋ ਹਿ ਗੋਪਾਲਕੋ ਏਵੰ ਗਾਵੋ ਅਰਕ੍ਖਮਾਨੋ ‘‘ਅਯੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਤ੍ਤਵੇਤਨੰ ਖਾਦਤਿ, ਉਜੁੰ ਗਾਵੋ ਰਕ੍ਖਿਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਕੁਲੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵੇਰੰ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤੀ’’ਤਿ ਗੋਸਾਮਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਵਧਾਦੀਨਿ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਕਿਟ੍ਠਸਾਮਿਕਾਨਮ੍ਪਿ। ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਪਨ ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਭਯਾਨਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਗਾਵੋ ਸਾਧੁਕੰ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਆਦੀਨਵ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਦ੍ਦਵੰ। **ਓਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਲਾਮਕੰ, ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਵਾ ਓਤਾਰੰ। **ਸੰਕਿਲੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੰ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਮ੍ਹਿ। **ਆਨਿਸੰਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਕ੍ਖੰ। **ਵੋਦਾਨਪਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ, ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਮ੍ਹਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਕ੍ਖੰ ਅਦ੍ਦਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੦੯. ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਚ ਕਾਮੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟੰ ਸਬ੍ਬਕੁਸਲੰ, ਏਕਧਮ੍ਮੇ ਸਙ੍ਗੁਯ੍ਹਮਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ। ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਓਪਮ੍ਮਸੰਸਨ੍ਦਨੰ – ਕਿਟ੍ਠਸਮ੍ਬਾਧੰ ਵਿਯ ਹਿ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣੰ, ਕੂਟਗਾਵੋ ਵਿਯ ਕੂਟਚਿਤ੍ਤੰ, ਪਣ੍ਡਿਤਗੋਪਾਲਕੋ ਵਿਯ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ, ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਭਯੰ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਪਰੂਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਪਣ੍ਡਿਤਗੋਪਾਲਕਸ੍ਸ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੰ ਭਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਿਟ੍ਠਸਮ੍ਬਾਧੇ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਗੋਰਕ੍ਖਣੰ ਵਿਯ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਪਧਾਨੰ ਪਦਹਤੋ ਅਤ੍ਤਬਜਾਬਾਧਾਦਿਭਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਯਥਾ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤਰਕ੍ਖਣੰ। **ਪਵ੍ਵਾਵੁਦ੍ਧਿਕੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਵ੍ਵਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਚ ਵੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਪਵ੍ਵਾਵੁਦ੍ਧਿਕੋ**। ਨ ਦੁਕ੍ਖਕੋਟ੍ਠਾਸਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਅਵਿਘਾਤਪਕ੍ਖਿਕੋ**। ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕੋ। ਰਤ੍ਤਿੰ ਚੇਪਿ ਨੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਵਿਤਕ੍ਕੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਰਤ੍ਤਿੰ ਚੇਪਿ ਤੰ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਪਵਤ੍ਤੇਯਜੰ। **ਤਤੋਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੰਮੂਲਕੰ। **ਓਹਵ੍ਵੇਯਜਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਘਾਤੀਯੇਯਜ, ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਰਾ**ਤਿ ਦੂਰੇ। **ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿਤੋਪਿ ਅਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿਤੋਪਿ। **ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮੇਵ ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਅਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਦੂਰੇ ਹੋਤੂਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮੇਵ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਣ੍ਠਪੇਮਿ, ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤੇ ਠਪੇਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਨ੍ਨਿਸਾਦੇਮੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਚ ਨੰ ਸਨ੍ਨਿਸੀਦਾਪੇਮਿ। **ਏਕੋਦਿੰ ਕਰੋਮੀ**ਤਿ ਏਕਗ੍ਗੰ ਕਰੋਮਿ। **ਸਮਾਦਹਾਮੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਹਾਮਿ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਰੋਪੇਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਾ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਊਹਵ੍ਵੀ**ਤਿ ਮਾ ਮਯ੍ਹੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਗ੍ਘਾਤੀਯਿਤ੍ਥ, ਮਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੧੦. ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ…ਪੇ॰… ਅਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਸੋ ਇਮਾਯ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਤਕ੍ਕੋ ਕਾਮਪਚ੍ਚਨੀਕਟ੍ਠੇਨ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੋਯੇਵ ਬਜਾਪਾਦਪਚ੍ਚਨੀਕਟ੍ਠੇਨ **ਅਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਚ ਵਿਹਿੰਸਾਪਚ੍ਚਨੀਕਟ੍ਠੇਨ **ਅਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟ੍ਠਪਨਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਸਮਾਧਿਪਿ ਤਰੁਣੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤਿਚਿਰੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਕਿਲਮਤਿ, ਅਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿ ਵਿਯ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਉਸ੍ਮਵਟ੍ਟਿ ਵਿਯ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਚਿਤ੍ਤੰ ਹਵ੍ਵਤਿ ਵਿਹਵ੍ਵਤਿ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਤਿ। ਸੋ ਪੁਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਰਿਦਮੇਤ੍ਵਾ ਮੁਦੁਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਅਤਿਚਿਰੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਥੇਵ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਪੁਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਕਰੋਤਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਹਿ ਬਹੂਪਕਾਰਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ।

ਯਥਾ ਯੋਧਸ੍ਸ ਫਲਕਕੋਟ੍ਠਕੋ ਨਾਮ ਬਹੂਪਕਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਙ੍ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥੀਹਿਪਿ ਅਸ੍ਸੇਹਿਪਿ ਯੋਧੇਹਿਪਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਵੁਧੇਸੁ ਵਾ ਖੀਣੇਸੁ ਭੁਵ੍ਜਿਤੁਕਾਮਤਾਦਿਭਾਵੇ ਵਾ ਸਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਫਲਕਕੋਟ੍ਠਕੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਆਵੁਧਾਨਿਪਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਮਤਿਪਿ, ਭੁਵ੍ਜਤਿਪਿ, ਪਾਨੀਯਮ੍ਪਿ ਪਿਵਤਿ, ਸਨ੍ਨਾਹਮ੍ਪਿ ਪਟਿਸਨ੍ਨਯ੍ਹਤਿ, ਤੰ ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਙ੍ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਉਚ੍ਚਾਰਾਦਿਪੀਲ਼ਿਤੋ ਵਾ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਵਾ ਕਰਣੀਯੇਨ ਫਲਕਕੋਟ੍ਠਕੰ

ਪਵਿਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਙ੍ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਏਵਂ ਯੋਧਸ੍ਸ ਫਲਕਕੋਟ੍ਠਕੋ ਵਿਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਬਹੂਪਕਾਰਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ।

ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਸਙ੍ਗਾਮਨਿਤ੍ਥਰਣਕਯੋਧਸ੍ਸ ਫਲਕਕੋਟ੍ਠਕਤੋਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਬਹੂਪਕਾਰਤਰਾ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਨ ਥਾਮਜਾਤਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਥਾਮਜਾਤਂ ਕਰੋਤਿ।

ਯਥਾ ਹਿ ਥਲੇ ਨਾਵਮ੍ਪਿ ਨਾਵਾਯ ਭਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਸਕਟਭਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਉਦਕਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਨ ਸਕਟਮ੍ਪਿ ਸਕਟਭਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਯੁਤ੍ਤਗੋਣੇਪਿ ਨਾਵਾਭਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਨਾਵਾ ਤਿਰਿਯਂ ਸੋਤਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਸੁਪਟ੍ਟਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮੇਵਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਨ ਥਾਮਜਾਤਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਥਾਮਜਾਤਂ ਕਰੋਤਿ। ਥਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਕਟਂ ਵਿਯ ਹਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਉਦਕਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨਾਵਾ ਵਿਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। ਇਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟ੍ਠਪਨਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਞ੍ਞਦੇਵਾਤਿਆਦਿ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਇਧਾਪਿ ਅਟ੍ਠਦੀਪਿਕਂ ਉਪਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਗਾਮਨ੍ਤਸਮ੍ਭਤੇਸੂ**ਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤਂ ਆਹਟੇਸੁ। **ਸਤਿਕਰਣੀਯਮੇਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ **ਏਤਾ ਗਾਵੋ**ਤਿ ਸਤਿਉਪ੍ਪਾਦਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕੋਟਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। **ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਏਤੇ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਥਾਮਜਾਤਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ। ਤਦਾ ਕਿਰਸ੍ਸ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਕਾਵਜ੍ਜਨੇਨ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਤ੍ਤ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਆਰੁਲ੍ਹੋ ਹੋਤਿ।

੨੧੫. **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿ ਇਧ ਕਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ? ਅਯਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ, ਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਹਿਤੂਪਚਾਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਥਭਾਵਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਰਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਅਟਵਿਯਂ। **ਪਵਨੇ**ਤਿ ਵਨਸਣ੍ਡੇ। ਅਟ੍ਠਤੋ ਹਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਏਕਮੇਵ, ਪਠਮਸ੍ਸ ਪਨ ਦੁਤਿਯਂ ਵੇਵਚਨਂ। **ਅਯੋਗਕ੍ਖੇਮਕਾਮੋ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਂ ਨਿਬ੍ਭਯਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਭਯਮੇਵ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ । **ਸੋਵਤ੍ਥਿਕੋ**ਤਿ ਸੁਵਤ੍ਥਿਭਾਵਾਵਹੋ। **ਪੀਤਿਗਮਨੀਯੋ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਿਂ ਗਮਨੀਯੋ। ''ਪੀਤਗਮਨੀਯੋ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਪਿਦਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਾਖਾਦੀਹਿ ਥਕੇਯ੍ਯ। **ਵਿਵਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵਿਸਦਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਵਟਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਾ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਵਨਪਬ੍ਬਤਾਦੀਹਿ ਸਨ੍ਨਿਰੁਦ੍ਧਂ ਅਮਗ੍ਗਂ। **ਓਦਹੇਯ੍ਯ ਓਕਚਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਓਕੇ ਚਰਮਾਨਂ ਵਿਯ ਏਕਂ ਦੀਪਕਮਿਗਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਪੇਯ੍ਯ। **ਓਕਚਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਰਜ੍ਜੁਯਾ ਬਨ੍ਧਿਤਂਯੇਵ ਮਿਗਿਂ।

ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਹਿ ਅਰਞ੍ਞਂ ਮਿਗਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਇਧ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਪਿਵਨ੍ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਪਿਧਾਯ ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਓਕਚਰਞ੍ਚ ਓਕਚਾਰਿਕਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤ੍ਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਥ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਮਿਗਾ ਅਕੁਤੋਭਯੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਮਿਗਪੋਤਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੀਲਮਾਨਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਓਕਚਰਞ੍ਚ ਓਕਚਾਰਿਕਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸਹਾਯਕਾ ਨੋ ਆਗਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਮਗ੍ਗਂ ਪਿਹਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਨਾਯਂ ਮਗ੍ਗੋ, ਅਯਂ ਮਗ੍ਗੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਨ ਤਾਵ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰੋਤਿ, ਪਵਿਟ੍ਠੇਸੁ ਪਨ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਂ ਸਣਿਕਂ ਪਹਰਤਿ। ਸੋ ਉਤ੍ਤਸਤਿ, ਤਤੋ ਸਬ੍ਬੇ ਉਤ੍ਤਸਿਤ੍ਵਾ ''ਭਯਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾ ਉਦਕੇਨ ਵਾ ਵਨੇਨ ਵਾ ਪਬ੍ਬਤੇਨ ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਰੁਦ੍ਧਂ ਮਗ੍ਗਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਭੋਹਿ ਪਸ੍ਸੇਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਸਙ੍ਖਲਿਕਂ ਵਿਯ ਗਹਨਵਨਂ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਪਵਿਟ੍ਠਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁਂ ਆਰਭਨ੍ਤਿ। ਲੁਦ੍ਦਕੋ ਤੇਸਂ ਨਿਵਤ੍ਤਨਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਿਂਸਮ੍ਪਿ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮ੍ਪਿ ਮਿਗੇ ਘਾਤੇਤਿ। ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਏਵਞ੍ਹਿ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਮਿਗਸਙ੍ਘੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

''ਨਨ੍ਦੀਰਾਗਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਯੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਞ੍ਞਾਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗੇਨ ਆਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਨਿ ਉਪਨੀਤਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸਤ੍ਤਿਯਾ ਘਾਤੰ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਓਕਚਰੰ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗੋਤਿ, ਓਕਚਾਰਿਕੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਹਿ ਏਕਦਾਪਿ ਤੇਸੰ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗੇਨ ਸਰੀਰੰ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਗਨ੍ਧੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਓਕਚਰੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਓਕਚਾਰਿਕੰ ਸਹ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਿੰ ਆਦਾਯ ਓਕਚਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਓਕਚਾਰਿਕਾ ਮਿਗਗਣਸ੍ਸ ਚਰਣਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖੀ ਗਚ੍ਛਤਿ । ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਿਗਾ ਸੀਸਾਨਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਸਾਪਿ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤੇ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਮਜਾਤਿਕਾ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਗੋਚਰੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਸਾਪਿ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਸਣਿਕੰ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਯੂਥਪਤਿਮਿਗੋ ਤਸ੍ਸਾ ਵਾਤੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਕਭਰਿਯੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਦਭਿਮੁਖੋ ਹੋਤਿ।

ਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਨਵਨਵਮੇਵ ਪਿਯੰ ਹੋਤਿ। ਓਕਚਾਰਿਕਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਮਿਗਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਭਾਵਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਤਦਭਿਮੁਖੀਵ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਓਕਚਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸਾ ਰਜ੍ਜੁ ਲਗ੍ਗਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਖੁਰੇਨ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮੋਚੇਤਿ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਮਿਗੋ ਓਕਚਰੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਓਕਚਾਰਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਓਕਚਰੇ ਉਸੂਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿੰ ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸੀਸੰ ਕਮ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਸਤ੍ਤਿੰ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਲੇਹਨ੍ਤੋਪਿ ''ਕਿੰ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਓਕਚਰੋਪਿ ਸਚਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗੇਨ ਤੰ ਮਿਗੰ ਪਹਰਿਤੁੰ ਸੁਖੰ ਹੋਤਿ, ਪਿਟ੍ਠਿੰ ਨਾਮੇਤਿ। ਸਚਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇਨ ਪਹਰਿਤੁੰ ਸੁਖੰ ਹੋਤਿ, ਹਦਯੰ ਉਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਅਥ ਲੁਦ੍ਦਕੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕੰ ਮਿਗੰ ਸਤ੍ਤਿਯਾ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਘਾਤੇਤ੍ਵਾ ਮੰਸੰ ਆਦਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਯਥਾ ਸੋ ਮਿਗੋ ਓਕਚਾਰਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤੋ ਓਕਚਰੇ ਉਸੂਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਿੰ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਲੇਹਨ੍ਤੋਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਥਾ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਧਭੂਤਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗੰ ਉਪਗਮ੍ਮ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸਤ੍ਤਿਯਾ ਵਧੰ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਭਗਵਾ ਓਕਚਰੰ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗੋਤਿ, ਓਕਚਾਰਿਕੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

ਇਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਵਟੋ ਮਯਾ ਖੇਮੋ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਇਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਯਾ ਇਮੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਿਤਚਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਹੰ ਬੁਦ੍ਧੋਸ੍ਮੀਤਿ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ ਅਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇਨ ਵਿਵਟੋ ਖੇਮੋ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਪਿਹਿਤੋ ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗੋ , ਅਞ੍ਞਾਤਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਾਦੀਨੰ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਊਹਤੋ ਓਕਚਰੋ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗੋ ਦ੍ਵੇਧਾ ਛੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਤੋ, ਨਾਸਿਤਾ ਓਕਚਾਰਿਕਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤੂਪਚਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਦ੍ਵੇਧਾਵਿਤਕ੍ਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਵਿਤਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੬. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਮਨੁਯੁਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤਮੇਵ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਤੋ ਅਧਿਕੰ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੰ। ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੰ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੇਨ, ਤਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਨੰ ਆਦਾਯ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਾ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਵਾ ਪਬ੍ਭਾਰੇ ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋਪਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਵਾ

ਪਾਦੇਹਿ ਵਾ ਨਿਸਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨਤੋ ਤਿਣਪਣ੍ਣਾਨਿ ਅਪਨੇਨ੍ਤੋਪਿ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਮੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋਪਿ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਕਾਰਣਾਨਿ। **ਕਾਲੇਨ ਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਯੇ ਸਮਯੇ। ਨ ਨੁ ਚ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ''ਕਾਲੇਨ ਕਾਲ''ਨ੍ਤਿ ਆਹਾਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਤਿੰਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਤੰ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਯਾਵ ਕੋਚਿਦੇਵ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਵ ਇਮੇਸੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਮਨਸਿਕਾਰਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦਾ ਇਮਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਬ੍ਬੁਦੰ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ।

ਛਨ੍ਦੂਪਸੰਹਿਤਾਤਿ ਛਨ੍ਦਸਹਗਤਾ ਰਾਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ। ਇਮੇਸੰ ਪਨ ਤਿਣ੍ਣੰ ਵਿਤਕ੍ਕਾਨੰ ਖੇਤ੍ਤਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾਨੰ ਅਟ੍ਠ ਲੋਭਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਖੇਤ੍ਤੰ, ਦੋਸੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾਨੰ ਦ੍ਵੇ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਾਨਿ, ਮੋਹੂਪਸਞ੍ਹਿਤਾਨੰ ਦ੍ਵਾਦਸਪਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਏਤੇਸੰ ਪਾਟਿਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਖੇਤ੍ਤੰ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਾ ਚੇਵ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣੰ, ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਅਸਮਪੇਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਹਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਚ ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ । **ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬੰ ਕੁਸਲੂਪਸੰਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਕੁਸਲਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ** ਨਾਮ ਛਨ੍ਦੂਪਸਞ੍ਹਿਤੇ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਸੁਭਭਾਵਨਾ ਅਞ੍ਞੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ। ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਨਿਚ੍ਚਮਨਸਿਕਾਰੋ ਅਞ੍ਞੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ। ਦੋਸੂਪਸਞ੍ਹਿਤੇ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾ ਅਞ੍ਞੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ। ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰੋ ਅਞ੍ਞੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ। ਮੋਹੂਪਸਞ੍ਹਿਤੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਞ੍ਚਧਮ੍ਮੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਅਞ੍ਞੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ।

ਇਮਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਾ ਵਾ ਸੋਭਨਾ ਪਾਦਾ ਵਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਲੋਭੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਸੁਭਤੋ ਉਪਸੰਹਰਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਿਮ੍ਹਿ ਸਾਰਤ੍ਤੋਸਿ? ਕੇਸੇਸੁ ਸਾਰਤ੍ਤੋਸਿ। ਲੋਮੇਸੁ...ਪੇ॰... ਮੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਾਰਤ੍ਤੋਸਿ। ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਨਾਮ ਤੀਹਿ ਅਟ੍ਠਿਸਤੇਹਿ ਉਸ੍ਸਾਪਿਤੋ, ਨਵਹਿ ਨ੍ਹਾਰੁਸਤੇਹਿ ਆਬਦ੍ਧੋ, ਨਵਹਿ ਮੰਸਪੇਸਿਸਤੇਹਿ ਅਨੁਲਿਤ੍ਤੋ, ਅਲ੍ਲਚਮ੍ਮੇਨ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੋ, ਛਵਿਰਾਗੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ, ਨਵਹਿ ਵਣਮੁਖੇਹਿ ਨਵਨਵੁਤਿਲੋਮਕੂਪਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਚ ਅਸੁਚਿ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਕੁਣਪਪੂਰਿਤੋ, ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ, ਜੇਗੁਚ੍ਛੋ, ਪਟਿਕੂਲੋ, ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਕੁਣਪਸਞ੍ਚਯੋ, ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਸਾਰੰ ਵਾ ਵਰੰ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਅਸੁਭਤੋ ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਲੋਭੋ ਪਹੀਯਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਅਸੁਭਤੋ ਉਪਸੰਹਰਣੰ ਅਞ੍ਞੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦੀਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਲੋਭੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਸਙ੍ਖਾਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਤਾਵਕਾਲਿਕਭਾਵਵਸੇਨ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਸੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਅਞ੍ਞੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਦੋਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਨ ਆਘਾਤਵਿਨਯਕਕਚੋਪਮੋਵਾਦਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ, ਤੰ ਭਾਵਯਤੋ ਦੋਸੋ ਪਹੀਯਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾ ਅਞ੍ਞੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਪਨ ਦੋਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤ੍ਵੰ ਕਸ੍ਸ ਕੁਪ੍ਪਸਿ, ਕਿੰ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ, ਉਦਾਹੁ ਆਪੋਧਾਤੁਯਾ, ਕੋ ਵਾ ਪਨਾਯੰ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਨਾਮ, ਕਿੰ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਉਦਾਹੁ ਆਪੋਧਾਤੂਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰੋ ਅਞ੍ਞੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਮੋਹੇ ਪਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ –

> ''ਗਰੂਸੰਵਾਸੋ ਉਦ੍ਦੇਸੋ, ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨੰ।
> ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੰ, ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।
> ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੂਪਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਮੋਹਧਾਤੁ ਪਹੀਯਤੀ''ਤਿ॥ –

ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਗਰੁਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ – ''ਆਚਰਿਯੋ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਵਤ੍ਤਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਘਟਸਤਉਦਕਾਹਰਣਾਦਿਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਯਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਮੋਹੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ – ''ਆਚਰਿਯੋ ਉਦ੍ਦੇਸਕਾਲੇ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸਾਧੁਕਂ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਯਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਮੋਹੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਗਰੁਭਾਵਨੀਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਭਨ੍ਤੇ ਕਥਂ ਇਮਸ੍ਸ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਕਙ੍ਖਂ ਵਿਨੋਦੇਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਮੋਹੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸਵਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਮੋਹੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਇਦਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ, ਇਦਂ ਨ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਛੇਕੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਮੋਹੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਧਮ੍ਮੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਅਪਿਚ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਇਮੇ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ ਏਵ। ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਾਨਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾਨਿ। ਇਮੇਹਿ ਪਹੀਨਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਲ੍ਲਕਟ੍ਠੇਹਿਪਿ ਪਂਸੂਹਿਪਿ ਸਾਖਾਦੀਹਿਪਿ ਪੋਥੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਉਦਕਂ ਪਨ ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਂ, ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੁਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਮੇਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਪਹੀਨਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਕੁਸਲੂਪਸਂਹਿਤਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਂ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮੇ**ਵਾਤਿ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤਂਯੇਵ। **ਪਲਗਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਕੀ। **ਸੁਖੁਮਾਯ ਆਣਿਯਾ**ਤਿ ਯਂ ਆਣਿਂ ਨੀਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਸੁਖੁਮਤਰਾਯ ਸਾਰਦਾਰੁਆਣਿਯਾ। **ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਆਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਚਨ੍ਦਫਲਕੇ ਵਾ ਸਾਰਫਲਕੇ ਵਾ ਆਕੋਟਿਤਂ ਵਿਸਮਾਣਿਂ। **ਅਭਿਨਿਹਨੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਮੁਗ੍ਗਰੇਨ ਆਕੋਟੇਨ੍ਤੋ ਹਨੇਯ੍ਯ। **ਅਭਿਨੀਹਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਭਿਨਿਹਨਨ੍ਤੋ ਫਲਕਤੋ ਨੀਹਰੇਯ੍ਯ। **ਅਭਿਨਿਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਬਹੁ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯ । ਤਤ੍ਥ ਫਲਕਂ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਫਲਕੇ ਵਿਸਮਾਣੀ ਵਿਯ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਾ, ਸੁਖੁਮਾਣੀ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਂ ਅਸੁਭਭਾਵਨਾਦਿਕੁਸਲਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਸੁਖੁਮਾਣਿਯਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਣਿਨੀਹਰਣਂ ਵਿਯ ਅਸੁਭਭਾਵਨਾਦੀਹਿ ਕੁਸਲਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਤੇਸਂ ਵਿਤਕ੍ਕਾਨਂ ਨੀਹਰਣਂ।

੨੧੭. **ਅਹਿਕੁਣਪੇਨਾ**ਤਿਆਦਿ ਅਤਿਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕੂਲਕੁਣਪਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਣ੍ਠੇ ਆਸਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਨ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਠੇ ਬਦ੍ਧੇਨ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕੇਨ। **ਅਟ੍ਟਿਯੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਟੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਹਰਾਯੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਲਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਜਿਗੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਜਿਗੁਚ੍ਛੋ ਭਵੇਯ੍ਯ।

ਪਹੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਇਮਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਏਤੇ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਾਵਜ੍ਜਾ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਞਾਬਲੇਨ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤੋ ਅਹਿਕੁਣਪਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਞਾਬਲੇਨ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤੇਨ ਆਚਰਿਯਂ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਂ ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਘਣ੍ਡਿਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਮੇਵ ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਬਹੁਨ੍ਹਿ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੇਵ ਏਕੋ ਪਣ੍ਡਿਤਮਨੁਸ੍ਸੋ, ਸ੍ਵਾਯਂ ਏਵਂ ਏਤੇਸੁ ਆਦੀਨਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ, ਕਾਯਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੀਯਕਥਾਦੀਹਿ ਵਾ ਪਨ ਤੇ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

੨੧੮. **ਅਸਤਿਅਮਨਸਿਕਾਰੋ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨੇਵ ਸੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਸਰਿਤਬ੍ਬੋ ਨ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਰੂਪਂ ਅਪਸ੍ਸਿਤੁਕਾਮੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਨਿਮੀਲੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਮੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਸੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਪਹੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਹੀਨੇ ਪੁਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਚੇ ਨ ਪਹੀਯਤਿ, ਉਗ੍ਗਹਿਤੋ ਧਮ੍ਮਕਥਾਪਬਨ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਮਹਾਸਦ੍ਦੇਨ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਚੇ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਕਸ੍ਸ ਸਤੋ ਸੋ ਨ ਪਹੀਯਤਿ। ਥਵਿਕਾਯ ਮੁਟ੍ਠਿਪੋਤ੍ਥਕੋ ਹੋਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਚ ਬੁਦ੍ਧਵਣ੍ਣਾਪਿ ਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਾਪਿ ਲਿਖਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾਚੇਨ੍ਤੇਨ

ਅਞ੍ਞਵ਼ਿਹਿਤਕੇਨ ਭਵ਼ਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵ਼ਮ੍ਪਿ ਚੇ ਨ ਪਹੀਯਤਿ, ਥਵ਼ਿਕਤੋ ਅਰਣਿਸਹਿਤਾਨਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵ਼ਾ ''ਅਯਂ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣੀ ਅਯਂ ਅਧਰਾਰਣੀ''ਤਿ ਆਵ਼ਜ੍ਜੇਨ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਵ਼ਿਹਿਤਕੇਨ ਭਵ਼ਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵ਼ਮ੍ਪਿ ਚੇ ਨ ਪਹੀਯਤਿ, ਸਿਪਾਟਿਕਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵ਼ਾ ''ਇਦਂ ਆਰਕਣ੍ਟਕਂ ਨਾਮ, ਅਯਂ ਪਿਪ੍ਫਲਕੋ ਨਾਮ, ਇਦਂ ਨਖਚ੍ਛੇਦਨਂ ਨਾਮ, ਅਯਂ ਸੂਚਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਸਮਨ੍ਨਾਨੇਨ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਵ਼ਿਹਿਤਕੇਨ ਭਵ਼ਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵ਼ਮ੍ਪਿ ਚੇ ਨ ਪਹੀਯਤਿ, ਸੂਚਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵ਼ਾ ਚੀਵ਼ਰੇ ਜਿਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨਂ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਵ਼ਿਹਿਤਕੇਨ ਭਵ਼ਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵ਼ਂ ਯਾਵ਼ ਨ ਪਹੀਯਤਿ, ਤਾਵ਼ ਤਂ ਤਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਵ਼ਿਹਿਤਕੇਨ ਭਵ਼ਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਹੀਨੇ ਪੁਨ ਮੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵ਼ਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨਵ਼ਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਨ ਪਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵ਼ਿਤਕ੍ਕੇ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਨ ਹੋਤਿ।

ਪੋਰਾਣਕਪਣ੍ਡਿਤਾ ਪਨ ਨਵ਼ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾਪਿ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਂ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਂਸੁ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵ਼ਤ੍ਥੁ – ਤਿਸ੍ਸਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਕਿਰ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਤਿਸ੍ਸਮਹਾਵ਼ਿਹਾਰੇ ਵ਼ਸਤਿ। ਤਿਸ੍ਸਸਾਮਣੇਰੋ ''ਭਨ੍ਤੇ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਨਂ ਥੇਰੋ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵ਼ਿਹਾਰੇ ਨ੍ਹਾਨਉਦਕਂ ਦੁਲ੍ਲਭਂ, ਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵ਼ਾ ਚਿਤ੍ਤਲਪਬ੍ਬਤਂ ਗਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਂ ਥੇਰੋ ਆਹ ''ਅਯਂ ਵ਼ਿਹਾਰੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਙ੍ਘਿਕੋ, ਏਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਸਾਧੁ ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯਂ ਪਬ੍ਭਾਰਸੋਧਨਂ ਤੇਜੋਧਾਤੁਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਤੀਣਿਪਿ ਏਕਤੋ ਆਰਭਿਤ੍ਵ਼ਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੇਸਿ, **ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯਂ** ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਸਿ, ਲੇਣਕਮ੍ਮਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਂ ਅਦਾਸਿ। ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ''ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਤੇ ਸਾਮਣੇਰ ਕਤਂ, ਅਜ੍ਜ ਤਾਵ਼ ਤ੍ਵ਼ਂਯੇਵ਼ ਵ਼ਸਾਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਲੇਣੇ ਵ਼ਸਨ੍ਤੋ ਉਤੁਸਪ੍ਪਾਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵ਼ਾ ਵ਼ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵ਼ਡ੍ਢੇਤ੍ਵ਼ਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵ਼ਾ ਤਤ੍ਥੇਵ਼ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਤਸ੍ਸ ਧਾਤੁਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵ਼ਾ ਚੇਤਿਯਂ ਅਕਂਸੁ। ਅਜ੍ਜਾਪਿ **ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਚੇਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਇਦਂ ਪਬ੍ਬਂ ਅਸਤਿਪਬ੍ਬਂ ਨਾਮ।

੨੧੯. ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਤ੍ਵ਼ਾ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕੇ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਇਧ ਠਤ੍ਵ਼ਾ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਮੂਲਭੇਦਂ ਪਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪੁਨ **ਤਸ੍ਸ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖ**ਵ਼ੇਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਸਙ੍ਖਾਰਸਣ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਰੋਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਖਾਰੋ,** ਪਚ੍ਚਯੋ, ਕਾਰਣਂ ਮੂਲਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਣ੍ਠਾਨਂ,** ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਂ **ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਸਙ੍ਖਾਰਸਣ੍ਠਾਨਂ,** ਤਂ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕੋ ਕਿਂ ਹੇਤੁ ਕਿਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਾਨਂ ਮੂਲਞ੍ਚ ਮੂਲਮੂਲਞ੍ਚ ਮਨਸਿਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਸੀਘਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਕਾਰਣੇਨ ਅਹਂ ਸੀਘਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ? **ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਸਣਿਕਂ ਗਚ੍ਛੇਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਂ ਮੇ ਇਮਿਨਾ ਸੀਘਗਮਨੇਨ, ਸਣਿਕਂ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। **ਸੋ ਸਣਿਕਂ ਗਚ੍ਛੇਯ**ਾਤਿ ਸੋ ਏਵ਼ਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ਼ਾ ਸਣਿਕਂ ਗਚ੍ਛੇਯ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸੀਘਗਮਨਕਾਲੋ ਵ਼ਿਯ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਸਮਾਰੁਲ੍ਹਕਾਲੋ। ਤਸ੍ਸ ਸਣਿਕਗਮਨਕਾਲੋ ਵ਼ਿਯ ਇਮਸ੍ਸ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਚਾਰਪਚ੍ਛੇਦਨਕਾਲੋ। ਤਸ੍ਸ ਠਿਤਕਾਲੋ ਵ਼ਿਯ ਇਮਸ੍ਸ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਚਾਰੇ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਮੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤੋਤਰਣਕਾਲੋ। ਤਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੋ ਵ਼ਿਯ ਇਮਸ੍ਸ ਵ਼ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵ਼ਡ੍ਢੇਤ੍ਵ਼ਾ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੋ। ਤਸ੍ਸ ਨਿਪਨ੍ਨਕਾਲੋ ਵ਼ਿਯ ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਿਵ਼ਸਂ ਵ਼ੀਤਿਵ਼ਤ੍ਤਨਕਾਲੋ। ਤਤ੍ਥ ਇਮੇ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਾ ਕਿਂ ਹੇਤੁਕਾ ਕਿਂ ਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਾਨਂ ਮੂਲਮੂਲਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਚਾਰੋ ਸਿਥਿਲੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਥਿਲੀਭੂਤੇ ਮਤ੍ਥਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਵ਼ਿਤਕ੍ਕਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੁਦ੍ਦੁਭਜਾਤਕੇਨਪਿ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ –

ਸਸਕਸ੍ਸ ਕਿਰ ਬੇਲੁਵ਼ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬੇਲੁਵ਼ਪਕ੍ਕਂ ਵ਼ਣ੍ਟਤੋ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵ਼ਾ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਪਤਿਤਂ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਪਥਵ਼ੀ ਭਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵ਼ਾ ਵ਼ੇਗੇਨ ਪਲਾਯਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵ਼ਾ ਪੁਰਤੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਚਤੁਪ੍ਪਦਾ ਪਲਾਯਿਂਸੁ। ਤਦਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਸੀਹੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਪਥਵ਼ੀ ਨਾਮ ਕਪ੍ਪਵ਼ਿਨਾਸੇ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਥਵ਼ੀਭੇਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਮੂਲਮੂਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ਼ਾ ਅਨੁਵ਼ਿਜ੍ਜੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ਼ ਸਸਕਂ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਤਯਾ, ਤਾਤ, ਪਥਵ਼ੀ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾ

ਦਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ। ਸਸੋ ''ਆਮ ਦੇਵਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੀਹੋ ''ਏਹਿ, ਭੋ, ਦਸ੍ਸੇਹੀ''ਤਿ। ਸਸੋ ''ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਹਿ, ਰੇ, ਮਾ ਭਾਯੀ''ਤਿ ਸਣ੍ਹਮੁਦੁਕੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਸਸੋ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਤ੍ਵਾ –

> ''ਦੁਦ੍ਦੁਭਾਯਤਿ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇ ਵਸਾਮਹਂ।
> ਅਹਮ੍ਪੇਤਂ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਕਿਮੇਤਂ ਦੁਦ੍ਦੁਭਾਯਤੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੪.੮੫) –

ਗਾਥਮਾਹ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ''ਤ੍ਵਂ ਏਤ੍ਥੇਵ ਤਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਸਕਸ੍ਸ ਨਿਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਅਦ੍ਦਸ, ਬੇਲੁਵਪਕ੍ਕਂ ਅਦ੍ਦਸ, ਉਦ੍ਧਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਟਂ ਅਦ੍ਦਸ, ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਸਸੋ ਏਤ੍ਥ ਨਿਪਨ੍ਨੋ, ਨਿਦ੍ਦਾਯਮਾਨੋ ਇਮਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਪਤਿਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦੇਨ 'ਪਥਵੀ ਭਿਜ੍ਜਤੀ'ਤਿ ਏਵਂਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਸਸਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਸੋ ''ਆਮ, ਦੇਵਾ''ਤਿ ਆਹ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ –

> ''ਬੇਲੁਵ ਪਤਿਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਦੁਦ੍ਦੁਭਨ੍ਤਿ ਸਸੋ ਜਵਿ।
> ਸਸਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਸਨ੍ਤਤ੍ਥਾ ਮਿਗਵਾਹਿਨੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੪.੮੬)।

ਤਤੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ''ਮਾ ਭਾਯਥਾ''ਤਿ ਮਿਗਗਣੇ ਅਸ੍ਸਾਸੇਸਿ। ਏਵਂ ਵਿਤਕ੍ਕਾਨਂ ਮੂਲਮੂਲਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ।

੨੨੦. ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਤਕ੍ਕਮੂਲਭੇਦਪਬ੍ਬੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਏਵਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪੁਨ **ਤਸ੍ਸ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਦਨ੍ਤੇਭਿਦਨ੍ਤਮਾਧਾਯਾਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਦਨ੍ਤੇ ਉਪਰਿਦਨ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਂ। **ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਥਾਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਮਹਾਬਲੋ ਪੁਰਿਸੋ ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਪੁਰਿਸਂ ਸੀਸੇ ਵਾ ਗਲੇ ਵਾ ਖਨ੍ਧੇ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲੇਯ੍ਯ ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪੇਯ੍ਯ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤਂ ਕਿਲਨ੍ਤਂ ਮੁਚ੍ਛਾਪਰੇਤਂ ਵਿਯ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਮਲ੍ਲੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਕੇ ਚ ਤੁਮ੍ਹੇ ਕੋ ਚਾਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ – ''ਕਾਮਂ ਤਚੋ ਚ ਨ੍ਹਾਰੁ ਚ ਅਟ੍ਠਿ ਚ ਅਵਸਿਸ੍ਸਤੁ ਸਰੀਰੇ ਉਪਸੁਸ੍ਸਤੁ ਮਂਸਲੋਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੫) ਏਵਂ ਮਹਾਵੀਰਿਯਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮ ਅਤ੍ਤਦੀਪਿਕਂ ਉਪਮਂ ਆਹਰਿ।

੨੨੧. **ਯਤੋ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਯਾਦਾਨਭਾਜਨਿਯਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਯਥਾ ਪਨ ਸਤ੍ਥਾਚਰਿਯੋ ਤਿਰੋਰਟ੍ਠਾ ਆਗਤਂ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਚਾਵੁਧਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਟ੍ਠੇ ਰਜ੍ਜਂ ਗਣ੍ਹ। ਸਚੇ ਤੇ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਚੋਰਾ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਧਨੁਨਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛ। ਸਚੇ ਤੇ ਧਨੁ ਨਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਵਾ ਸਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਿਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਹਿਪਿ ਆਵੁਧੇਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ। ਸੋ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਸਕਰਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਸਿਰਿਂ ਅਨੁਭੋਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਭਗਵਾ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਮਨੁਯੁਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਰਹਤ੍ਤਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਉਯ੍ਯੋਜੇਨ੍ਤੋ – ''ਸਚਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਨਿਮਿਤ੍ਤਪਬ੍ਬੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤੇ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਆਦੀਨਵਪਬ੍ਬੇ ਠਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਸਤਿਪਬ੍ਬੇ ਠਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕਮੂਲਭੇਦਪਬ੍ਬੇ ਠਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਪਬ੍ਬੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਪਬ੍ਬਾਨਿ ਦੇਸੇਸਿ।

ਵਸੀ ਵਿਤਕ੍ਕਪਰਿਯਾਯਪਥੇਸੂਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਚਾਰਪਥੇਸੁ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀ ਪਗੁਣਵਸੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਆਕਙ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਸ੍ਸ ਵਸੀਭਾਵਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਨ

ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ। ਯਂ ਨ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਵਸੀਭੂਤਤ੍ਤਾ ਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਂਯੇਵ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ। ਯਂ ਨ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤੁਕਾਮੋ, ਨ ਤਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਆਕਙ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਸ੍ਸਤਿ। ਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਨਾਕਙ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਤਕ੍ਖੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। **ਅਚ੍ਛੇਚ੍ਛਿ ਤਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ **ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੁਤ੍ਤੇ** ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਵਿਤਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਸਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਠਮੋ ਭਾਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ

ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਸ-ਅਟ੍ਠਕਥਾ

(ਦੁਤਿਯੋ ਭਾਗੋ)

੩. ਓਪਮ੍ਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਕਕਚੂਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੨. **ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਕਚੂਪਮਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਮੋਲ਼ਿਯਫਗ੍ਗੁਨੋ**ਤਿ **ਮੋਲ਼ੀ**ਤਿ ਚੂਲ਼ਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ‘‘ਛੇਤ੍ਵਾਨ ਮੋਲ਼ਿਂ ਵਰਗਨ੍ਧਵਾਸਿਤਂ,
> ਵੇਹਾਯਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿ ਸਕ੍ਯਪੁਙ੍ਗਵੋ।
> ਰਤਨਚਙ੍ਕੋਟਵਰੇਨ ਵਾਸਵੋ,
> ਸਹਸ੍ਸਨੇਤ੍ਤੋ ਸਿਰਸਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੀ’’ਤਿ॥

ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਮਹਤੀ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ **ਮੋਲ਼ਿਯਫਗ੍ਗੁਨੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾ ਉਦਪਾਦਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਮ੍ਪਿ ਨਂ ਤੇਨੇਵ ਨਾਮੇਨ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਅਤਿਵੇਲ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਲਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਲਵੇਲਾ, ਸੀਮਵੇਲਾ, ਸੀਲਵੇਲਾਤਿ ਤਿਵਿਧਾ ਵੇਲਾ। ‘‘ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀ’’ਤਿ (ਧਮ੍ਮਪਦੇ ਵਗ੍ਗਾਨਮੁਦ੍ਦਾਨਂ, ਗਾਥਾਨਮੁਦ੍ਦਾਨਂ; ਮਹਾਵ॰ ੧-੩) ਅਯਂ ਕਾਲਵੇਲਾ ਨਾਮ। ‘‘ਠਿਤਧਮ੍ਮੋ ਵੇਲਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੪; ਉਦਾ॰ ੪੫; ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧੯) ਅਯਂ ਸੀਮਵੇਲਾ ਨਾਮ। ‘‘ਵੇਲਾਅਨਤਿਕ੍ਕਮੋ ਸੇਤੁਘਾਤੋ’’ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੨੯੯-੩੦੧) ਚ, ‘‘ਵੇਲਾ ਚੇਸਾ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਚ, ਅਯਂ ਸੀਲਵੇਲਾ ਨਾਮ। ਤਂ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਯੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਹਿ ਓਵਦਿਤੁਂ ਕਾਲੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇਪਿ ਸੂਰਿਯੇ ਓਵਦਨ੍ਤੋ ਤਂ ਕਾਲਵੇਲਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਓਵਾਦੇ ਪਮਾਣਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ ਸੀਮਾ ਮਰਿਯਾਦਾ। ਸੋ ਉਤ੍ਤਰਿਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵਾਚਾਹਿ ਓਵਦਨ੍ਤੋ ਤਂ ਸੀਮਵੇਲਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿ। ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਪਨ ਦਵਸਹਗਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਪਤ੍ਤਿਪਹੋਨਕਂ ਕਥੇਤਿ, ਏਵਂ ਸੀਲਵੇਲਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿ।

ਸਂਸਟ੍ਠੋਤਿ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤੋ ਸਮਾਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਸਮ੍ਮੁਖਾ**ਤਿ ਪੁਰਤੋ। **ਅਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਤਾ ਪਨ ਪਚਨਕੋਟ੍ਟਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਇਮਾਸਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਇਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਨਾਚਾਰਾ ਦੁਬ੍ਬਚਾ ਪਗਬ੍ਭਾਤਿ ਅਗੁਣਂ ਕਥੇਤਿ। **ਅਧਿਕਰਣਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਇਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਦਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਪੁਪ੍ਫਪੂਜਾ ਵਾ ਆਸਨਧੋਵਨਪਰਿਭਣ੍ਡਕਰਣਾਦੀਨਿ ਵਾ ਇਮਾਸਂ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕੁਲਧੀਤਰੋ ਏਤਾ ਲਜ੍ਜਿਨਿਯੋ , ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਮਾ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਵਦਥ, ਅਯਂ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਵਿਨਯਧਰਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਮੇ ਦੇਥਾਤਿ ਅਧਿਕਰਣਂ ਆਕਡ੍ਢਤਿ।

ਮੋਲ਼ਿਯਫਗ੍ਗੁਨਸ੍ਸ ਅਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਇਮਸ੍ਸ ਪਰਿਵੇਣਦ੍ਵਾਰਂ ਅਸੁਞ੍ਞਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹੀਤਿ ਅਗੁਣਂ ਕਥੇਤਿ। **ਅਧਿਕਰਣਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਮੋਲ਼ਿਯਫਗ੍ਗੁਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਦਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਓਲੋਕੇਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਤਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਾਦਂ ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸਪਦਂ ਵਾ ਥੇਰਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਕੋ ਲਜ੍ਜੀ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ, ਏਵਰੂਪਂ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਵਦਥ, ਏਥ ਵਿਨਯਧਰਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦੇਥਾਤਿ ਅਧਿਕਰਣਂ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ।

ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ ਨੇਵ ਪਿਯਕਮ੍ਯਤਾਯ ਨ ਭੇਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ, ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ ਅਵੋਚ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਏਵਂ ਸਂਸਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਯਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਸਾਸਨਸ੍ਸਾਪਿ ਅਵਣ੍ਣੋਯੇਵ। ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਕਥਿਤੋ ਅਯਂ ਨ ਓਰਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਓਵਦਿਤੋ ਓਰਮਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਂ, ‘‘ਆਯਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ।

੨੨੩. **ਆਮਨ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਜਾਨਾਪੇਹਿ। **ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਪਕ੍ਕੋਸਤਿ।

੨੨੪. **ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਯ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਚੇਵ ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਚ, ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤੇ ਏਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਸਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਯੇ ਤਾ ਅਕ੍ਕੋਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਪਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਤੇਸੁ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਂਸਗ੍ਗੇ ਪਹੀਨੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਵਣ੍ਣਭਾਸਨੇ। **ਗੇਹਸਿਤਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਨਿਸ੍ਸਿਤਾ। **ਛਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਛਨ੍ਦਾਪਿ ਪਟਿਘਛਨ੍ਦਾਪਿ। **ਵਿਪਰਿਣਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਪਰਿਣਤਂ। ਦੁਟ੍ਠਮ੍ਪਿ, ਮੂਲ੍ਹਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਪਰਿਣਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਤਣ੍ਹਾਛਨ੍ਦਵਸੇਨ ਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਟਿਘਛਨ੍ਦਵਸੇਨ ਦੁਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਹਿਤੇਨ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਹਿਤੇਨ ਫਰਮਾਨੋ। **ਨ ਦੋਸਨ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਨ ਦੋਸਚਿਤ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ।

੨੨੫. **ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭਿ? ਫਗ੍ਗੁਨਸ੍ਸ ਕਿਰ ਏਤ੍ਤਕਂ ਓਵਾਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ, ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਂਸਗ੍ਗਤੋ ਓਰਮਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਿਰਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਭਗਵਤਾ ਪਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਾਣੀ ਵਿਯ ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਯਥਾ ਨਾਮ ਜਿਘਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਭੋਜਨੇ, ਪਿਪਾਸਿਤਸ੍ਸ ਪਾਨੀਯੇ, ਸੀਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹੇ ਦੁਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਸੁਖੇ ਪਤ੍ਥਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਇਮਂ ਦੁਬ੍ਬਚਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਠਮਬੋਧਿਯਂ ਸੁਬ੍ਬਚਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਪਾਥਂ ਆਗਮਿਂਸੁ। ਅਥ ਤੇਸਂ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਆਰਾਧਯਿਂਸੂ**ਤਿ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ ਪੂਰਯਿਂਸੁ। **ਏਕਂ ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ। **ਏਕਾਸਨਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਭੋਜਨਂ। ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਤੋ ਹਿ ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭੁਤ੍ਤਭੋਜਨਮ੍ਪਿ ਇਧ ਏਕਾਸਨਭੋਜਨਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰਾਬਾਧਤਂ। **ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਤਂ। **ਲਹੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਹੁਕਂ ਉਟ੍ਠਾਨਂ। **ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਬਲਂ। **ਫਾਸੁਵਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਸੁਖਵਿਹਾਰਂ। ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਕਥਿਤਂ? ਦਿਵਾ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਂ ਪਜਹਾਪਿਤਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ। ਭਦ੍ਦਾਲਿਸੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਂ ਪਜਹਾਪਿਤਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ। ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਭੋਜਨਾਨਿ ਭਗਵਾ ਨ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਪਜਹਾਪੇਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਇਮਾਨੇਵ ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਭੋਜਨਾਨਿ ਵਟ੍ਟੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਚਿਣ੍ਣਾਨਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸੁਖੁਮਾਲਾ, ਤੇ ਏਕਤੋ ਦ੍ਵੇਪਿ ਭੋਜਨਾਨਿ ਪਜਹਨ੍ਤਾ ਕਿਲਮਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਤੋ ਅਪਜਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਦਿਵਾ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਂ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਪਜਹਾਪੇਸਿ। ਤੇਸੁ ਇਧ ਦਿਵਾ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਂ ਪਜਹਾਪਿਤਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਨ ਭਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਜਹਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਜਹਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖੇਨ ਪਜਹਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਗੁਣੇ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। **ਅਨੁਸਾਸਨੀ ਕਰਣੀਯਾ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਾਸਨੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਾਹੋਸਿ। ‘‘ਇਦਂ ਕਰੋਥ, ਇਦਂ ਮਾ ਕਰੋਥਾ’’ਤਿ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਕਰਣੀਯਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਤਾਵਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਤੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਕਂਸੁ, ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਪਜਹਿਂਸੁ, ਪਠਮਬੋਧਿਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਬ੍ਬਚਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਹੇਸੁਂ ਅਸ੍ਸਵਾ ਓਵਾਦਪਟਿਕਰਾਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਨੇਸਂ ਸੁਬ੍ਬਚਭਾਵਦੀਪਿਕਂ ਉਪਮਂ ਆਹਰਨ੍ਤੋ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਭੂਮਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਭੂਮਿਯਂ। ‘‘ਸੁਭੂਮਜਂ ਸੁਖੇਤ੍ਤੇ ਵਿਹਤਖਾਣੁਕੇ ਬੀਜਾਨਿ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੩੮) ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਮਣ੍ਡਭੂਮਿ ਸੁਭੂਮੀਤਿ ਆਗਤਾ। **ਚਤੁਮਹਾਪਥੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਹਾਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ। **ਆਜਞ੍ਞਰਥੋ**ਤਿ ਵਿਨੀਤਅਸ੍ਸਰਥੋ। **ਓਧਸ੍ਤਪਤੋਦੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਰਥਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ, ਏਵਂ ਆਲਮ੍ਬਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਿਰਿਯਤੋ ਠਪਿਤਪਤੋਦੋ। **ਯੋਗ੍ਗਾਚਰਿਯੋ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਚਰਿਯੋ। ਸ੍ਵੇਵ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮੇ ਸਾਰੇਤੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ। ਯੇਨਿਚ੍ਛਕ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਇਚ੍ਛਤਿ। **ਯਦਿਚ੍ਛਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਯਂ ਗਤਿਂ ਇਚ੍ਛਤਿ। **ਸਾਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਜੁਕਂ ਪੁਰਤੋ ਪੇਸੇਯ੍ਯ। **ਪਚ੍ਚਾਸਾਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਯਥਾ ਹਿ ਸੋ ਯੋਗ੍ਗਾਚਰਿਯੋ ਯੇਨ ਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਮਨਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਅਸ੍ਸਾ ਆਰੁਲ੍ਹਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਾਯ ਯਾਯ ਚ ਗਤਿਯਾ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਸਾ ਸਾ ਗਤਿ ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਤਿ। ਰਥਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਾ ਨੇਵ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ ਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕੇਵਲਂ ਤੇਸਂ

ਸਮੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਖੁਰੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨਮੇਵ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਾਹੋਸਿ। ਇਦਂ ਕਰੋਥ ਇਦਂ ਮਾ ਕਰੋਥਾਤਿ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਹਿਪਿ ਤਾਵਦੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਜਹਿਤਮੇਵ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਬ੍ਬਚਾ ਯੁਤ੍ਤਯਾਨਪਟਿਭਾਗਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਜਹਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਪਜਹਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਲਣ੍ਡੇਹੀ**ਤਿ ਏਲਣ੍ਡਾ ਕਿਰ ਸਾਲਦੂਸਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਵਿਸੋਧੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਲਣ੍ਡੇ ਚੇਵ ਅਞ੍ਞਾ ਚ ਵਲ੍ਲਿਯੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਨੀਹਰਣੇਨ ਸੋਧੇਯ੍ਯ। **ਸੁਜਾਤਾ**ਤਿ ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਾ। **ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਮਰਿਯਾਦਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਾਸਿਞ੍ਚਨੇਨਪਿ ਕਾਲੇਨਕਾਲਂ ਮੂਲਮੂਲੇ ਖਣਨੇਨਪਿ ਵਲ੍ਲਿਗੁਮ੍ਬਾਦਿਚ੍ਛੇਦਨੇਨਪਿ ਕਿਪਿਲ੍ਲਪੁਟਕਹਰਣੇਨਪਿ ਮਕ੍ਕਟਕਜਾਲਸੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡਕਹਰਣੇਨਪਿ ਸਮ੍ਮਾ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਪੋਸੇਯ੍ਯ। **ਵੁਦ੍ਧਿ**ਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਨੇਵ।

੨੨੬. ਇਦਾਨਿ ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਭੂਤਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵੇਦੇਹਿਕਾ**ਤਿ ਵਿਦੇਹਰਟ੍ਠਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਧੀਤਾ। ਅਥ ਵਾ **ਵੇਦੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਵੇਦੇਨ ਈਹਤਿ ਇਰਿਯਤੀਤਿ **ਵੇਦੇਹਿਕਾ**, ਪਣ੍ਡਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਹਪਤਾਨੀ**ਤਿ ਘਰਸਾਮਿਨੀ। **ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਘੋਸੋ। **ਸੋਰਤਾ**ਤਿ ਸੋਰਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਨਿਵਾਤਾ**ਤਿ ਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤਿ। **ਉਪਸਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ। **ਦਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਪਚਨਸਯਨਤ੍ਥਰਣਦੀਪੁਜ੍ਜਲਨਾਦਿਕਮ੍ਮੇਸੁ ਛੇਕਾ। **ਅਨਲਸਾ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਹਿਕਾ, **ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਂਵਿਹਿਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ। ਏਕਾ ਅਨਲਸਾ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਯਂ ਪਨ ਭਾਜਨਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਵਾ ਛਿਦ੍ਦਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਨ ਤਾਦਿਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਦਿਵਾ ਉਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਪਾਤੋਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ ਧੇਨੁਦੁਹਨਾਦਿਕਮ੍ਮਾਨਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਉਸ੍ਸੂਰੇ ਉਟ੍ਠਿਤਾ। **ਹੇ ਜੇ ਕਾਲ਼ੀ**ਤਿ ਅਰੇ ਕਾਲ਼ਿ। **ਕਿਂ ਜੇ ਦਿਵਾ ਉਟ੍ਠਾਸੀ**ਤਿ ਕਿਂ ਤੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਫਾਸੁਕਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਕਿਂ ਦਿਵਾ ਉਟ੍ਠਾਸੀਤਿ? **ਨੋ ਵਤ ਰੇ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਅਰੇ ਯਦਿ ਤੇ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਫਾਸੁਕਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਨੇਵ ਸੀਸਂ ਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਪਿਟ੍ਠਿ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਪਾਪਿ ਦਾਸਿ ਦਿਵਾ ਉਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਕੁਪਿਤਾ ਅਨਤ੍ਤਮਨਾ ਭਾਕੁਟਿਮਕਾਸਿ। **ਦਿਵਾਤਰਂ ਉਟ੍ਠਾਸੀ**ਤਿ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਉਸ੍ਸੂਰਤਰਂ ਉਟ੍ਠਾਸਿ। **ਅਨਤ੍ਤਮਨਵਾਚ**ਨ੍ਤਿ ਅਰੇ ਪਾਪਿ ਦਾਸਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣਂ ਨ ਜਾਨਾਸਿ; ਕਿਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਸੀਤੋਤਿ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਮਾਨਾ ਕੁਪਿਤਵਚਨਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ।

ਪਟਿਵਿਸਕਾਨਨ੍ਤਿ ਸਾਮਨ੍ਤਗੇਹਵਾਸੀਨਂ। **ਉਜ੍ਝਾਪੇਸੀ**ਤਿ ਅਵਜਾਨਾਪੇਸਿ। **ਚਣ੍ਡੀ**ਤਿ ਅਸੋਰਤਾ ਕਿਬ੍ਬਿਸਾ। ਇਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ ਗੁਣਾ, ਤਤੋ ਦਿਗੁਣਾ ਦੋਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਗੁਣਾ ਨਾਮ ਸਣਿਕਂ ਸਣਿਕਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ; ਦੋਸਾ ਏਕਦਿਵਸੇਨੇਵ ਪਤ੍ਥਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸੋਰਤਸੋਰਤੋ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਸੋਰਤੋ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਨੁ ਖੋ, ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਰਹਾ ਨੁ ਖੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਫੁਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਫੁਸਨ੍ਤਾ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੋਰਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਥ ਅਧਿਵਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਂ ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੋਰਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਯੋ ਚੀਵਰ...ਪੇ॰... ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਹੇਤੂ**ਤਿ ਯੋ ਏਤਾਨਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਪਣੀਤਪਣੀਤਾਨਿ ਲਭਨ੍ਤੋ ਪਾਦਪਰਿਕਮ੍ਮਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਏਕਵਚਨੇਨੇਵ ਕਰੋਤਿ। **ਅਲਭਮਾਨੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਲਭਤਿ, ਏਵਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋ। **ਧਮ੍ਮਞ੍ਞੇਵ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਂਯੇਵ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਸੁਕਤਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਗਰੁਭਾਰਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਮਾਨੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਮਨੇਨ ਪਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਪੂਜੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਨ੍ਤੋ। **ਅਪਚਾਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਂਯੇਵ ਅਪਚਾਯਮਾਨੋ ਅਪਚਿਤਿਂ ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ।

੨੨੭. ਏਵਂ ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਏਵਂ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚ ਵਚਨਪਥੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਲੇਨਾ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਪਤ੍ਤਕਾਲੇਨ। **ਭੂਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਤਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਨ। **ਸਣ੍ਹੇਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਟ੍ਠੇਨ । **ਅਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਕਾਰਣਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ। **ਅਕਾਲੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਦੋਸਨ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੋਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਵਚਨਪਥੇਸੁ। **ਫਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ। **ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਕਥਂ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਂ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਕਰੋਤਿ? ਪਞ੍ਚ ਵਚਨਪਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਸ੍ਸੇਵ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਸੇਸਸਤ੍ਤੇ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਂ

ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ। **ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਵਨ੍ਤਂ। **ਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ। ਵਿ**ਪੁਲੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੇਕਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੇਨ। **ਮਹਗ੍ਗਤੇਨਾ**ਤਿ ਮਹਗ੍ਗਤਭੂਮਿਕੇਨ। **ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਭਾਵਿਤੇਨ। **ਅਵੇਰੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸੇਨ। **ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖੇਨ। **ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਤਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮ।

੨੨੮. ਇਦਾਨਿ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਿਕਂ ਉਪਮਂ ਆਹਰਨ੍ਤੋ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਥਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਥਵਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ। **ਵਿਕਿਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਯਾ ਪਂਸੁਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਬੀਜਾਨਿ ਵਿਯ ਵਿਕਿਰੇਯ੍ਯ। **ਓਟ੍ਠੁਭੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਖੇਲ਼ਂ ਪਾਤੇਯ੍ਯ। **ਅਪਥਵਿਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਕਾਯੇਨ ਚ ਵਾਚਾਯ ਚ ਪਯੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਅਪਥਵਿਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ? **ਗਮ੍ਭੀਰਾ**ਤਿ ਬਹਲਤ੍ਤੇਨ ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਨਹੁਤਾਨਿ ਗਮ੍ਭੀਰਾ। **ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਿਰਿਯਂ ਪਨ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਪਥਵੀ ਵਿਯ ਹਿ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕੁਦਾਲਪਿਟਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚ ਵਚਨਪਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਯਥਾ ਸੋ ਕੁਦਾਲਪਿਟਕੇਨ ਮਹਾਪਥਵਿਂ ਅਪਥਵਿਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵਂ ਵੋ ਪਞ੍ਚ ਵਚਨਪਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

੨੨੯. ਦੁਤਿਯਉਪਮਾਯਂ **ਹਲਿਦ੍ਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪੀਤਕਵਣ੍ਣਂ। **ਨੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਂਸਨੀਲਂ ਵਾ ਪਲਾਸਨੀਲਂ ਵਾ। **ਅਰੂਪੀ**ਤਿ ਅਰੂਪੋ । ਨਨੁ ਚ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਕਟ੍ਟਾਨਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੇਯ੍ਯਾਨਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੇਲਾਨਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਕਾਸਰੂਪਨ੍ਤਿ ਆਗਤਂ, ਕਸ੍ਮਾ ਇਧ **ਅਰੂਪੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਸਨਿਦਸ੍ਸਨਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਅਨਿਦਸ੍ਸਨੋ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਰੂਪਂ ਲਿਖਿਤੁਂ, ਰੂਪਪਾਤੁਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਰੂਪੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਨਿਦਸ੍ਸਨੋ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਨਾਪਾਥੋ। ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਕਾਸੋ ਵਿਯ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ। ਤੁਲਿਕਪਞ੍ਚਮਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਰਙ੍ਗਜਾਤਾ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚ ਵਚਨਪਥਾ, ਤੁਲਿਕਪਞ੍ਚਮੇ ਰਙ੍ਗੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚ ਵਚਨਪਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਯਥਾ ਸੋ ਤੁਲਿਕਪਞ੍ਚਮੇਹਿ ਰਙ੍ਗੇਹਿ ਆਕਾਸੇ ਰੂਪਪਾਤੁਭਾਵਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵਂ ਵੋ ਪਞ੍ਚ ਵਚਨਪਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੋਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

੨੩੦. ਤਤਿਯਉਪਮਾਯਂ **ਆਦਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਜ੍ਜਲਿਤਂ। **ਗਮ੍ਭੀਰਾ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਙ੍ਗਾਯ ਗਮ੍ਭੀਰਟ੍ਠਾਨਂ ਗਾਵੁਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਮ੍ਪਿ, ਯੋਜਨਮ੍ਪਿ। ਪੁਥੁਲਂ ਪਨਸ੍ਸਾ ਏਵਰੂਪਂਯੇਵ, ਦੀਘਤੋ ਪਨ ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਸਤਾਨਿ। ਸਾ ਕਥਂ ਗਮ੍ਭੀਰਾ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਏਤੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਨੇ ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਤਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤੋ। ਠਿਤੋਦਕਂ ਪਨ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨ ਅਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਡ੍ਢਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਏਵਂ ਤਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਯਂ ਪਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਗਙ੍ਗਾ ਵਿਯ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਣੁਕ੍ਕਂ ਆਦਾਯ ਆਗਤਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚ ਵਚਨਪਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਯਥਾ ਸੋ ਆਦਿਤ੍ਤਾਯ ਤਿਣੁਕ੍ਕਾਯ ਗਙ੍ਗਂ ਤਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵਂ ਵੋ ਪਞ੍ਚ ਵਚਨਪਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

੨੩੧. ਚਤੁਤ੍ਥਉਪਮਾਯਂ **ਬਿਲ਼ਾਰਭਸ੍ਤਾ**ਤਿ ਬਿਲ਼ਾਰਚਮ੍ਮਪਸਿਬ੍ਬਕਾ। **ਸੁਮਦ੍ਦਿਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਦ੍ਦਿਤਾ। **ਸੁਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸੁਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤਾ। **ਤੂਲਿਨੀ**ਤਿ ਸਿਮ੍ਬਲਿਤੂਲਲਤਾਤੂਲਸਮਾਨਾ। **ਛਿਨ੍ਨਸਸ੍ਸਰਾ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਸਸ੍ਸਰਸਦ੍ਦਾ। **ਛਿਨ੍ਨਭਬ੍ਭਰਾ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਭਬ੍ਭਰਸਦ੍ਦਾ। ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਬਿਲ਼ਾਰਭਸ੍ਤਾ ਵਿਯ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ, ਕਟ੍ਠਕਠਲਂ ਆਦਾਯ ਆਗਤਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚ ਵਚਨਪਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਯਥਾ ਸੋ ਕਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਕਠਲੇਨ ਵਾ ਬਿਲ਼ਾਰਭਸ੍ਤਂ ਸਰਸਰਂ ਭਰਭਰਂ ਸਦ੍ਦਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵਂ ਵੋ ਪਞ੍ਚ ਵਚਨਪਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੋਸਾਨੁਗਤਭਾਵਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

੨੩੨. **ਓਚਰਕਾ**ਤਿ ਅਵਚਰਕਾ ਹੇਟ੍ਠਾਚਰਕਾ, ਨੀਚਕਮ੍ਮਕਾਰਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੋ ਮਨੋ ਪਦੂਸੇਯਜਾ**ਤਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਾ ਮਨੋ ਪਦੂਸੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਕਕਚੇਨ ਓਕਨ੍ਤਨ੍ਤਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਯ੍ਯ। **ਨ ਮੇ ਸੋ ਤੇਨ ਸਾਸਨਕਰੋ**ਤਿ ਸੋ ਤੇਨ ਅਨਧਿਵਾਸਨੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਓਵਾਦਕਰੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ।

੨੩੩. **ਅਣੁਂ ਵਾ ਥੂਲਂ ਵਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਂ ਵਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਂ ਵਾ। **ਯਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨਾਧਿਵਾਸੇਯ੍ਯਾਥਾ**ਤਿ ਯੋ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨਧਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ ਵਚਨਪਥਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ**ਤਿ ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇਨ ਕੂਟਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਕਕਚੂਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਲਗਦ੍ਦੂਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੪. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਗਦ੍ਦੂਪਮਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਗਦ੍ਧੇ ਬਾਧਯਿਂਸੂਤਿ ਗਦ੍ਧਬਾਧਿਨੋ, ਗਦ੍ਧਬਾਧਿਨੋ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਗਦ੍ਧਬਾਧਿਪੁਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਸ **ਗਦ੍ਧਬਾਧਿਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ,** ਗਿਜ੍ਝਘਾਤਕਕੁਲਪ੍ਪਸੁਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ**। ਤੇ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਵਿਪਾਕਉਪਵਾਦਆਣਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਾਨਨ੍ਤਰਿਯਧਮ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਦੂਸਕਕਮ੍ਮਂ, ਤਂ ਪਨ ਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ। ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮਾ ਕਿਲੇਸਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਨਾਮ। ਪਣ੍ਡਕਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਨਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਧਮ੍ਮਾ ਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਨਾਮ। ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਧਮ੍ਮਾ ਉਪਵਾਦਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਨਾਮ, ਤੇ ਪਨ ਯਾਵ ਅਰਿਯੇ ਨ ਖਮਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਾਵਦੇਵ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ। ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਆਣਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਨਾਮ। ਤੇਪਿ ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਵਾ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ ਵਾ, ਨ ਦੇਸੇਤਿ ਵਾ, ਤਾਵਦੇਵ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਸੇਸਨ੍ਤਰਾਯਿਕੇ ਜਾਨਾਤਿ, ਵਿਨਯੇ ਪਨ ਅਕੋਵਿਦਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕੇ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਹੋਗਤੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ਇਮੇ ਆਗਾਰਿਕਾ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਪਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋਪਿ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਮਨਾਪਿਕਾਨਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ ਫੁਸਨ੍ਤਿ, ਮੁਦੁਕਾਨਿ ਅਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣਾਦੀਨਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਇਤ੍ਥੀਨਂਯੇਵ ਰੂਪਸਦ੍ਦਗਨ੍ਧਰਸਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ? ਏਤੇਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਰਸੇਨ ਰਸਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਰਿਭੋਗਞ੍ਚ ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਰਿਭੋਗਞ੍ਚ ਏਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥੂਲਵਾਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤਿਸੁਖੁਮਸੁਤ੍ਤਂ ਉਪਨੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਸਾਸਪੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਿਨੇਰੁਂ ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਪਾਪਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ, ''ਕਿਂ ਭਗਵਤਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਮਹਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਵਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞ੍ਞਾਣਂ ਪਟਿਬਾਹਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਾਦੀਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਜਿਨਸ੍ਸ ਆਣਾਚਕ੍ਕੇ ਪਹਾਰਂ ਅਦਾਸਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਤਥਾਹਂ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਮੀ''ਤਿਆਦਿ।

ਏਵਂ ਬ੍ਯਾ ਖੋਤਿ ਏਵਂ ਵਿਯ ਖੋ। **ਸਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਿਂ ਲਦ੍ਧਿਕੋ ਤ੍ਵਂ, ਲਦ੍ਧਿਂ ਵਦੇਹੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਮਾਨਾ ਸਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਾ ਸਮਨੁਗ੍ਗਾਹਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਏਵਂ ਵਦਸੀਤਿ ਕਾਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਸਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲੂਪਮਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੨-੪੮) **ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲੂਪਮਾ** ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਟ੍ਠੇਨ। **ਮਂਸਪੇਸੂਪਮਾ** ਬਹੁਸਾਧਾਰਣਟ੍ਠੇਨ। **ਤਿਣੁਕ੍ਕੂਪਮਾ** ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ। **ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੂਪਮਾ** ਮਹਾਭਿਤਾਪਨਟ੍ਠੇਨ। **ਸੁਪਿਨਕੂਪਮਾ** ਇਤ੍ਤਰਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ। **ਯਾਚਿਤਕੂਪਮਾ** ਤਾਵਕਾਲਿਕਟ੍ਠੇਨ। **ਰੁਕ੍ਖਫਲੂਪਮਾ** ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਪਲਿਭਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ। **ਅਸਿਸੂਨੂਪਮਾ** ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਟ੍ਠੇਨ। **ਸਤ੍ਤਿਸੂਲੂਪਮਾ**

ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ। **ਸਪ੍ਪਸਿਰੂਪਮਾ** ਸਾਸਙ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਯਟ੍ਠੇਨ। **ਥਾਮਸਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਥਾਮੇਨ। **ਪਰਾਮਾਸਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੇਨ। **ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਵੋਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਵੋਹਰਤਿ ਦੀਪੇਤਿ ਵਾ।

੨੩੫. ਯਤੋ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਯਦਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ। **ਏਵੰ ਬ੍ਯਾ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਏਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋਪਿ ਭਗਵਤੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਿਰ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਕਥੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

੨੩੬. ਕਸ੍ਸ ਖੋ ਨਾਮ ਤ੍ਵਂ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾਤਿ ਤ੍ਵਂ ਮੋਘਪੁਰਿਸ ਕਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਸੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਾ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਦੇਵਸ੍ਸ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਮਯਾ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਸਿ। **ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ। ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਭਗਵਾ ਮਂ ਮੋਘਪੁਰਿਸੋਤਿ ਵਦਤਿ, ਨ ਖੋ ਪਨ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਕੇਨ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਉਪਸੇਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਪੁਤ੍ਤਂ, 'ਅਤਿਲਹੁਂ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਮੋਘਪੁਰਿਸ, ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ ਆਵਤ੍ਤੋ'ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੫) ਭਗਵਾ ਮੋਘਪੁਰਿਸਵਾਦੇਨ ਓਵਦਿ। ਥੇਰੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਅਹਮ੍ਪਿ ਤਥਾਰੂਪਂ ਵੀਰਿਯਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਬਨ੍ਧਨਾ ਪਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਵਿਰੁਲ੍ਹਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ।

ਉਸ੍ਮੀਕਤੋਪੀਤਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਿਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਥ, ਅਯਂ ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਏਵਂਲਦ੍ਧਿਕੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵਿਰੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞਾਣਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਆਣਾਚਕ੍ਕੇ ਪਹਾਰਂ ਦਦਮਾਨੋ ਅਪਿ ਨੁ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਉਸ੍ਮੀਕਤੋਪਿ? ਯਥਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤੇਪਿ ਮਹਨ੍ਤੇ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਖਜ੍ਜੁਪਨਕਮਤ੍ਤਾਪਿ ਅਗ੍ਗਿਪਪਟਿਕਾ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਨ ਮਹਾਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿ ਞਾਣੁਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਤਿ? **ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵਂਲਦ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਕੁਤੋ ਏਵਰੂਪਾ ਞਾਣੁਸ੍ਮਾਤਿ? ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਸਮਤ੍ਥਾਯ ਞਾਣੁਸ੍ਮਾਯ ਉਸ੍ਮੀਕਤਭਾਵਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਙ੍ਕੁਭੂਤੋ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਤੇਜਭੂਤੋ। **ਪਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਪਤਿਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। **ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨੋ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਭਾਨਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਭਿਨ੍ਨਪਟਿਭਾਨੋ ਏਵਰੂਪਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਵਿਰੁਲ੍ਹਿਧਮ੍ਮੋ ਕਿਰਮ੍ਹਿ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਪਚ੍ਚਯੋ ਜਾਤੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਬ੍ਬਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇਨ ਭੂਮਿਂ ਖਣਮਾਨੋ ਨਿਸੀਦਿ।

ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸਸਿ ਖੋਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ। ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਭਗਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਤਿ ਵਦਤਿ, ਨ ਖੋ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾ ਸਉਪਨਿਸ੍ਸਯਾਨਂਯੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਪਨਿਸ੍ਸਯਾਨਮ੍ਪਿ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਅਹਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਸੁਗਤੋਵਾਦਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੂਪਗਂ ਕੁਸਲਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਓਵਾਦਂ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ''ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਤ੍ਵਂਯੇਵ, ਮੋਘਪੁਰਿਸ, ਇਮਿਨਾ ਪਾਪਕੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇਨ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸਸਿ, ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਤੁਯ੍ਹਂ ਸੁਗਤੋਵਾਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਨ ਮੇ ਤਯਾ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਧਾਹਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ।

੨੩੭. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਠਾਨੇ ਭਗਵਾ ਪਰਿਸਂ ਸੋਧੇਤਿ, ਅਰਿਟ੍ਠਂ ਗਣਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰੇਤਿ। ਸਚੇ ਹਿ ਪਰਿਸਗਤਾਨਂ ਕਸ੍ਸਚਿ ਏਵਂ ਭਵੇਯ੍ਯ – ''ਅਯਂ ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਭਗਵਤਾ ਅਕਥਿਤਂ ਕਥੇਤੁਂ ਕਿਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਚ੍ਚਿ ਨੁ ਖੋ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਭਗਵਤਾ ਕਥਾਯ ਸਮਾਰਦ੍ਧਾਯ ਸਹਸਾ ਕਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਕਥਿਤਂ ਪਨ ਨ ਅਰਿਟ੍ਠੋਵ ਸੁਣਾਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਸੁਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਥਾਪਿਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ''ਯਥਾ ਸਤ੍ਥਾ ਅਰਿਟ੍ਠਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਮਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ''ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਮਯਾਪਿ ਨ ਕਥਿਤਂ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਸੁਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ''ਤੁਮ੍ਹੇਪਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰਿਸਾਯ ਲਦ੍ਧਿਂ ਸੋਧੇਤਿ। ਪਰਿਸਾਯ ਪਨ ਲਦ੍ਧਿਸੋਧਨੇਨੇਵ ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਗਣਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਅਰਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਿਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੋ ਵਤ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੋ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਤੇ ਪਟਿਸੇਵਤੋ ਨਾਲਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਯਾ''ਤਿ ਏਵਂਲਦ੍ਧਿਕੋ, ਸੋ ਵਤ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਹਿ ਚੇਵ ਕਿਲੇਸਕਾਮਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਹਿ

ਸਞ੍ਞਾਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਚ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ, ਏਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਹਾਯ, ਵਿਨਾ ਏਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਪਟਿਸੇਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਮੇਥੁਨਸਮਾਚਾਰਂ ਸਮਾਚਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਇਦਂ ਕਾਰਣਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ ਅਨਵਕਾਸੋਤਿ।

੨੩੮. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਅਯਂ ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਯਥਾ ਨਾਮ ਰਜਕੋ ਸੁਗਨ੍ਧਾਨਿਪਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਾਨਿਪਿ ਜਿਣ੍ਣਾਨਿਪਿ ਨਵਾਨਿਪਿ ਸੁਦ੍ਧਾਨਿਪਿ ਅਸੁਦ੍ਧਾਨਿਪਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਏਕਤੋ ਭਣ੍ਡਿਕਂ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਣੀਤਚੀਵਰਾਦਿਪਰਿਭੋਗਞ੍ਚ ਅਨਿਬਦ੍ਧਸੀਲਾਨਂ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨੁਰਾਯਕਰਂ ਸਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਰਿਭੋਗਞ੍ਚ ਨਿਬਦ੍ਧਸੀਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਵਰਣਕਰਂ ਸਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਰਿਭੋਗਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਏਕਸਦਿਸਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਰਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਿਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਾਯ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸਖਨ੍ਧਕਪਰਿਵਾਰਾ, ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੇ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਰਤਨਸੁਤ੍ਤਨਾਲਕਸੁਤ੍ਤਤੁਵਟ੍ਟਕਸੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਚ ਸੁਤ੍ਤਨਾਮਕਂ ਤਥਾਗਤਵਚਨਂ **ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਗਾਥਕਂ ਸੁਤ੍ਤਂ **ਗੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਸੇਸੇਨ ਸਂਯੁਤ੍ਤਕੇ ਸਕਲੋਪਿ ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗੋ। ਸਕਲਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕਂ, ਨਿਗ੍ਗਾਥਕਂ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਯਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ, ਤਂ **ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਧਮ੍ਮਪਦਂ, ਥੇਰਗਾਥਾ, ਥੇਰਿਗਾਥਾ, ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੇ ਨੋਸੁਤ੍ਤਨਾਮਿਕਾ ਸੁਦ੍ਧਿਕਗਾਥਾ ਚ **ਗਾਥਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੋਮਨਸ੍ਸਞਾਣਮਯਿਕਗਾਥਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇਅਸੀਤਿਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ **ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧,੨) ਦਸੁਤ੍ਤਰਸਤਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ **ਇਤਿਵੁਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਪਣ੍ਣਕਜਾਤਕਾਦੀਨਿ ਪਣ੍ਣਾਸਾਧਿਕਾਨਿ ਪਞ੍ਚਜਾਤਕਸਤਾਨਿ **ਜਾਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ ਅਬ੍ਭੁਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੇ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੯) ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਅਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ **ਅਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਚੂਲ਼ਵੇਦਲ੍ਲਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹਸਙ੍ਖਾਰਭਾਜਨਿਯਮਹਾਪੁਣ੍ਣਮਸੁਤ੍ਤਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵੇਦਞ੍ਚ ਤੁਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਲਦ੍ਧਾ ਲਦ੍ਧਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ **ਵੇਦਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਤ੍ਥਂ ਕਾਰਣਤ੍ਥਂ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਅਨੁਪਪਰਿਕ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾਨਂ। **ਨ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ ਨ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸੀਲਂ ਸਮਾਧਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਮਗ੍ਗੋ ਫਲਂ ਵਟ੍ਟਂ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇ ਉਪਾਰਮ੍ਭਾਨਿਸਂਸਾ ਚੇ**ਵਾਤਿ ਤੇ ਪਰੇਸਂ ਵਾਦੇ ਦੋਸਾਰੋਪਨਾਨਿਸਂਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਤਿਵਾਦਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਾਨਿਸਂਸਾ ਚਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਾਦਪਮੋਕ੍ਖਾਨਿਸਂਸਾ, ਪਰੇਹਿ ਸਕਵਾਦੇ ਦੋਸੇ ਆਰੋਪਿਤੇ ਤਂ ਦੋਸਂ ਏਵਂ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਕਾਰਣੇਨ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਨਾਨੁਭੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਚ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵਾ ਫਲਸ੍ਸ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਏਤੇ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਾਹਿਨੋ ਨਾਨੁਭੋਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾਦੇ ਉਪਾਰਮ੍ਭਂ ਆਰੋਪੇਤੁਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦਂ ਮੋਚੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਪਿ ਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਨਾਨੁਭੋਨ੍ਤਿਯੇਵ।

੨੩੯. **ਅਲਗਦ੍ਦਤ੍ਥਿਕੋ**ਤਿ ਆਸਿਵਿਸਅਤ੍ਥਿਕੋ। **ਗਦੋ**ਤਿ ਹਿ ਵਿਸਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਲਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਲਗਦ੍ਦੋ। ਭੋਗੇ**ਤਿ ਸਰੀਰੇ। **ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਥਰਣਪਰਿਯਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਹਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯੋ ਅਲਗਦ੍ਦਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਨਿਤ੍ਥਰਣਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਪਰਿਯਤ੍ਤੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਵਾ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਚਤੁਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਵਾ ਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਹੇਤੁ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ **ਅਲਗਦ੍ਦਪਰਿਯਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ। ਏਵਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਤੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਅਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੋਕ੍ਕਮਨਂ ਵਰਤਰਂ।

ਯੋ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਸ੍ਸ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੀਲਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਮਾਧਿਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਸ੍ਸਾਮਿ ਫਲਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ **ਨਿਤ੍ਥਰਣਪਰਿਯਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਪਨ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ **ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਂ ਅਭਾਵਿਤਂ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੋ ਭਾਵਿਤਮਗ੍ਗੋ ਸਚ੍ਛਿਕਤਫਲੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ਤਨ੍ਤਿਧਾਰਕੋ ਪਵੇਣਿਪਾਲਕੋ ਵਂਸਾਨੁਰਕ੍ਖਕੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਇਤਿਸ੍ਸ ਸਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਯੋ ਪਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਛਾਤਭਯਾਦੀਸੁ ਗਨ੍ਥਧਰੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਵਸਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਸੁ ਸਯਂ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰੇਨ ਅਕਿਲਮਮਾਨੋ ਅਤਿਮਧੁਰਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਮਾ ਨਸ੍ਸਤੁ, ਤਨ੍ਤਿਂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਵਂਸਂ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਵੇਣਿਂ ਪਾਲੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯਾਪੁਤਤ੍ਤਾ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਹਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਲਗਦ੍ਦੂ ਵਾ ਹੋਤਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣਾ ਵਾ, ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸੇਕ੍ਖਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਾਵ, ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਨ੍ਤੀਤਿ ਸੀਲਾਦੀਨਂ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਇਧ ਸੀਲਂ ਕਥਿਤਂ, ਇਧ ਸਮਾਧਿ, ਇਧ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਇਧ ਮਗ੍ਗੋ, ਇਧ ਫਲਂ, ਇਧ ਵਟ੍ਟਂ, ਇਧ ਵਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਤਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇਸਂ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਫਲਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਨ੍ਤਾ ਤਞ੍ਞਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਿ। ਪਰਵਾਦੇ ਉਪਾਰਮ੍ਭਂ ਆਰੋਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਪਿ ਸਕਵਾਦੇ ਆਰੋਪਿਤਂ ਦੋਸਂ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੋਚੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਪਿ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੀਲਾਦੀਨਂ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੀਲਾਦੀਨਿ ਪੂਰੇਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ, ਪਰੇਸਂ ਵਾਦੇ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਉਪਾਰਮ੍ਭਂ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ, ਸਕਵਾਦਤੋ ਦੋਸਂ ਹਰਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਪਸਨ੍ਨੇਹਿ ਉਪਨੀਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਸੁਗ੍ਗਹਿਤੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ **ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਅਲਗਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਅਲਗਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਥਾ ਨਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾਥਾ**ਤਿ ਤਥੇਵ ਨਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾਥ, ਤੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੇਨ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਥ। **ਯੇ ਵਾ ਪਨਾਸ੍ਸੁ ਵਿਯਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਯੇ ਵਾ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਮਹਾਕਸ੍ਸਪਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਾਦਿਕਾ ਬਜ੍ਝਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਸ੍ਸੁ, ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਰਿਟ੍ਠੇਨ ਵਿਯ ਪਨ ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਨ ਕਲਲਂ ਵਾ ਕਚਵਰਂ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੪੦. **ਕੁਲ੍ਲੂਪਮ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲ੍ਲਸਦਿਸਂ। **ਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਰੋਘਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯ। **ਉਦਕਣ੍ਣਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਞ੍ਹਿ ਉਦਕਂ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਨ ਪੁਥੁਲਂ। ਪੁਥੁਲਂ ਵਾ ਪਨ ਨ ਗਮ੍ਭੀਰਂ, ਨ ਤਂ ਅਣ੍ਣਵੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਗਮ੍ਭੀਰਞ੍ਚੇਵ ਪੁਥੁਲਞ੍ਚ, ਤਂ ਅਣ੍ਣਵੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਮਹਨ੍ਤਂ ਉਦਕਣ੍ਣਵ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪੁਥੁਲਂ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਉਦਕਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾਸਙ੍ਕਂ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਚੋਰਾਨਂ ਨਿਵੁਤ੍ਥੋਕਾਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਠਿਤੋਕਾਸੋ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਕਾਸੋ, ਨਿਪਨ੍ਨੋਕਾਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਂ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਚੋਰੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਹਤਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਵਿਲੁਤ੍ਤਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਆਕੋਟਿਤਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਰਸੇਤੂ**ਤਿ ਉਦਕਣ੍ਣਵਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਬਦ੍ਧੋ ਸੇਤੁ। **ਕੁਲ੍ਲਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ **ਕੁਲ੍ਲੋ** ਨਾਮ ਤਰਣਤ੍ਥਾਯ ਕਲਾਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧੋ। ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਾ ਪਨ ਪਦਰਚਾਟਿਆਦਯੋ ਉਲ੍ਲੁਮ੍ਪੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਉਚ੍ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਕਾਰੀ ਯੁਤ੍ਤਕਾਰੀ, ਪਤਿਰੂਪਕਾਰੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮਾਪਿ ਵੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਸਮਥੇਪਿ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਪਜਹਾਪੇਸਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਪਿ। ਸਮਥੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਕਤ੍ਥ ਪਜਹਾਪੇਸਿ? ''ਇਤਿ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸ੍ਸਪਿ ਪਹਾਨਂ ਵਦਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਸਿ ਨੋ ਤ੍ਵਂ, ਉਦਾਯਿ, ਤਂ ਸਂਯੋਜਨਂ ਅਣੁਂ ਵਾ ਥੂਲਂ ਵਾ, ਯਸ੍ਸਾਹਂ ਨੋ ਪਹਾਨਂ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੬) ਏਤ੍ਥ ਸਮਥੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਪਜਹਾਪੇਸਿ। ''ਇਮਂ ਚੇ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਏਵਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਏਵਂ ਪਰਿਯੋਦਾਤਂ ਨ ਅਲ੍ਲੀਯੇਥ ਨ ਕੇਲਾਯੇਥ ਨ ਧਨਾਯੇਥਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੦੧) ਏਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਪਜਹਾਪੇਸਿ । ਇਧ ਪਨ ਉਭਯਤ੍ਥ ਪਜਹਾਪੇਨ੍ਤੋ ''ਧਮ੍ਮਾਪਿ ਵੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਪਗੇਵ ਅਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਆਹ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਹੰ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਣੀਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੰ ਵਦਾਮਿ, ਕਿੰ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਗਾਮਧਮ੍ਮੇ ਵਸਲਧਮ੍ਮੇ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲੇ ਓਦਕਨ੍ਤਿਕੇ, ਯਤ੍ਥ ਅਯੰ ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ ਨਿਦ੍ਦੋਸਸਞ੍ਞੀ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੰ ਨਾਲੰ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਯਾਤਿ ਵਦਤਿ। ਅਰਿਟ੍ਠੇਨ ਵਿਯ ਨ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਮਯ੍ਹੰ ਸਾਸਨੇ ਕਲਲੰ ਵਾ ਕਚਵਰੰ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਇਮਿਨਾਪਿ ਓਵਾਦੇਨ ਅਰਿਟ੍ਠੰਯੇਵ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੨੪੧. ਇਦਾਨਿ ਯੋ ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਤਿਵਿਧਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ ਅਹੰ ਮਮਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋ ਮਯ੍ਹੰ ਸਾਸਨੇ ਅਯੰ ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਵਿਯ ਕਲਲੰ ਕਚਵਰੰ ਪਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਛਯਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੰ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੰ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋਪਿ। **ਰੂਪੰ ਏਤੰ ਮਮਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਏਤੰ ਮਮਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਗ੍ਗਾਹੋ। **ਏਸੋਹਮਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਮਾਨਗ੍ਗਾਹੋ। **ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹੋ। ਏਵੰ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਕਥਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਰੂਪੰ ਪਨ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਵੇਦਨਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਦਿਟ੍ਠੰ** ਰੂਪਾਯਤਨੰ, **ਸੁਤੰ** ਸਦ੍ਦਾਯਤਨੰ , **ਮੁਤੰ** ਗਨ੍ਧਾਯਤਨੰ ਰਸਾਯਤਨੰ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਯਤਨੰ, ਤਞ੍ਹਿ ਪਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ **ਮੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਸਤ੍ਤਾਯਤਨਾਨਿ **ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ** ਨਾਮ। **ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ। **ਪਰਿਯੇਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ। **ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਸਞ੍ਚਰਿਤੰ। ਲੋਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨੋਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨੋਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਨਾਮ। ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨੋਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਨਾਮ। ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨੋਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਮਨਸਾਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਨਾਮ।

ਅਥ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠੇਨ ਪਤ੍ਤੰ ਨਾਮ। ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨੋਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਨਾਮ। ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨੋਪਤ੍ਤੰ ਮਨਸਾਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬੰ ਵਾ ਏਤੰ ਮਨਸਾ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਤ੍ਤਾ ਮਨਸਾਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਨਾਮ। ਇਮਿਨਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਰਮ੍ਮਣਾ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਕਥਿਤਾ, ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ । **ਯਮ੍ਪਿ ਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਮ੍ਪਿ ਏਤੰ ਸੋ ਲੋਕੋਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੰ।

ਸੋ ਲੋਕੋ ਸੋ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਯਾ ਏਸਾ ''ਰੂਪੰ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਲੋਕੋ ਚ ਅਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੋ ਪੇਚ੍ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਸੋ ਅਹੰ ਪਰਲੋਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਧੁਵੋ ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਿਨੇਰੁਮਹਾਪਥਵੀਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਾਦੀਹਿ ਸਸ੍ਸਤੀਹਿ ਸਮੰ ਤਥੇਵ ਠਸ੍ਸਾਮਿ। **ਤਮ੍ਪਿ ਏਤੰ ਮਮਾ**ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸਨੰ ਏਤੰ ਮਮ, ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਾ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਕਥਿਤਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਟਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਾਲੇ ਵਿਯ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪੁਰਿਮਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ ਏਵੰ ਹੋਤਿ।

ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ **ਰੂਪੰ ਨੇਤੰ ਮਮਾ**ਤਿ ਰੂਪੇ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ। ਵੇਦਨਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਪਦਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਮਾਨਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਞਾਣਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾਤਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਾ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨੰ, ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ਞਾਣਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਸਤਿ ਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਭਯਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾਯ ਤਣ੍ਹਾਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾਯ ਵਾ ਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਭਗਵਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਵਿਨਾਸੇ ਅਪਰਿਤਸ੍ਸਮਾਨੰ ਖੀਣਾਸਵੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਸਿ।

੨੪੨. **ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਏਵੰ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਕੁਸਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ – ''ਭਗਵਤਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਵਿਨਾਸੇ ਅਪਰਿਤਸ੍ਸਨ੍ਤੰ ਖੀਣਾਸਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਾ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਪਰਿਤਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਖੋ ਪਨ ਸਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਪਰਿਤਸ੍ਸਕੇਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਨਾਸੇ ਪਰਿਤਸ੍ਸਕੇਨ ਅਪਰਿਤਸ੍ਸਕੇਨ ਚਾਪਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ। ਇਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਯੰ ਪਞ੍ਹੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਕੰਸੰ ਚੀਵਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ। **ਬਹਿਦ੍ਧਾ**

ਅਸਤੀਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਨਾਸੇ। **ਅਹੁ ਵਤ ਮੇ**ਤਿ ਅਹੋਸਿ ਵਤ ਮੇ ਭਦ੍ਦਕਂ ਯਾਨਂ ਵਾਹਨਂ ਹਿਰਞ੍ਞਂ ਸੁਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਂ ਵਤ ਮੇ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਤਂ ਵਤ ਇਦਾਨਿ ਮਯ੍ਹਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਰਾਜੂਹਿ ਵਾ ਚੋਰੇਹਿ ਵਾ ਹਟਂ, ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਵਾ ਦਡ੍ਢਂ, ਉਦਕੇਨ ਵਾ ਵੁਲ੍ਹਂ, ਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਾ ਜਿਣ੍ਣਂ। **ਸਿਯਾ ਵਤ ਮੇ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ ਵਤ ਮਯ੍ਹਂ ਯਾਨਂ ਵਾਹਨਂ ਹਿਰਞ੍ਞਂ ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਸਾਲਿ ਵੀਹਿ ਯਵੋ ਗੋਧੁਮੋ। **ਤਂ ਵਤਾਹਂ ਨ ਲਭਾਮੀ**ਤਿ ਤਮਹਂ ਅਲਭਮਾਨੋ ਤਦਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ਨ ਲਭਾਮੀਤਿ ਸੋਚਤਿ, ਅਯਂ ਅਗਾਰਿਯਸੋਚਨਾ, ਅਨਗਾਰਿਯਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾਵਾਰੇ **ਨ ਏਵਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਏਵਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤੇਸਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਨ ਏਵਂ ਹੋਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਾਧਿਟ੍ਠਾਨਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਾਭਿਨਿਵੇਸਾਨੁਸਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੀਨਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਾਨਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਾਨਞ੍ਚ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਨੁਸਯਾਨਞ੍ਚ। **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹਿ ਆਗਮ੍ਮ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਾਇਞ੍ਜਿਤਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਚਲਨਾਨਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ, ''ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਦੇਵ ਚ ਆਗਮ੍ਮ ਖਨ੍ਧੂਪਧਿ ਕਿਲੇਸੂਪਧਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੂਪਧਿ, ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੂਪਧੀਤਿ ਇਮੇ ਉਪਧਯੋ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਣ੍ਹਾ ਖੀਯਤਿ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ, ''ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਨਸ੍ਸ ਸਰੂਪਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਇਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ। **ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸ੍ਸ **ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਾਮਸ੍ਸੁ, ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਾਮਸ੍ਸੁ, ਨਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਹੋਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸ੍ਸ ਹਿ ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਞ੍ਞਤਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਯਮਾਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਤਾਸੋ ਹੇਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸ੍ਸੁਤਵਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਨੋ ਚਸ੍ਸਂ, ਨੋ ਚ ਮੇ ਸਿਯਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੫੫)।

੨੪੩. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਿਨਾਸੇ ਤਸ੍ਸਨਕਸ੍ਸ ਚ ਨੋਤਸ੍ਸਨਕਸ੍ਸ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਵਿਨਾਸੇ ਤਸ੍ਸਨਕਸ੍ਸ ਚ ਨੋਤਸ੍ਸਨਕਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਇਮੇਸਂ ਵਸੇਨ ਚਤੁਕ੍ਕੋਟਿਕਾ ਸੁਞ੍ਞਤਾ ਕਥਿਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਂ ਨਾਮ ਕਤ੍ਵਾ, ਵੀਸਤਿਵਤ੍ਥੁਕਂ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਂ ਨਾਮ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਪਮੁਖਾ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਂ ਨਾਮ ਕਤ੍ਵਾ ਤਿਕੋਟਿਕਂ ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਗ੍ਗਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਗ੍ਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ। **ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਵਿਞ੍ਞੂ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ । **ਅਹਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਥ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਤਿ ਏਵਰੂਪੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੨੪੪. ਏਵਂ ਤਿਕੋਟਿਕਂ ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਅਤ੍ਤਨਿਯਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਕੋਟਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਤਤ੍ਥ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਾ ਸਤਿ ਇਦਂ ਮੇ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਜਾਤਂ ਅਤ੍ਤਨਿਯਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਨਿਯੇਵ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਸਤਿ ਅਯਂ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਸਾਮੀਤਿ, ਏਵਂ ਅਹਨ੍ਤਿ। ਸਤਿ ਮਮਾਤਿ, ਮਮਾਤਿ ਸਤਿ ਅਹਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਸਚ੍ਚਤੋ**ਤਿ ਭੂਤਤੋ, **ਥੇਤਤੋ**ਤਿ ਤਥਤੋ ਥਿਰਤੋ ਵਾ।

ਇਦਾਨਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਯਂ ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਵਿਯ ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਸਨੇ ਕਲਲਂ ਕਚਵਰਂ ਪਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰੂਪਂ ਨਿਚ੍ਚਂ** ਵਾਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨਿਚ੍ਚਂ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਸ੍ਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਿਚ੍ਚਂ। ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਵਤ੍ਤਿਤੋ ਵਿਪਰਿਣਾਮਤਾਵਕਾਲਿਕਨਿਚ੍ਚਪਟਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠੇਨ ਵਾਤਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਨਿਚ੍ਚਂ। **ਦੁਕ੍ਖਂ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਟਿਪੀਲ਼ਨਾਕਾਰੇਨ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਨ੍ਤਾਪਦੁਕ੍ਖਮਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਕਸੁਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠੇਨ ਵਾਤਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖਂ। **ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਭਵਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿਉਪਗਮਨਸਭਾਵਂ ਪਕਤਿਭਾਵਵਿਜਹਨਸਭਾਵਂ। **ਕਲ੍ਲਂ ਨੁ ਤਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਏਤਂ ਮਮ, ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਨੁ ਖੋ ਤਂ ਇਮੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਹਂ ਮਮਾਤਿ ਏਵਂ ਗਹੇਤੁਂ। **ਨੋ ਹੇਤਂ,**

ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਾਕਾਰੇਨ ਰੂਪਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਸੁਞ੍ਞਅਸ੍ਸਾਮਿਕਅਨਿਸ੍ਸਰਅਤ੍ਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠੇਨ ਵਾਤਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਨਤ੍ਤਾ।

ਭਗਵਾ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਅਨਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਭਯਵਸੇਨ। ''ਚਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋਪਿ ਵਯੋਪਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ ਉਪ੍ਪਾਦੋਪਿ ਵਯੋਪਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਤ੍ਤਾ ਮੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚ ਵੇਤਿ ਚਾਤਿ ਇਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਮਾਗਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਇਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੨੨) ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ **ਛਛਕ੍ਕਸੁਤ੍ਤੇ** ਅਨਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਅਨਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਰੂਪਞ੍ਚ ਹਿਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ , ਅਤ੍ਤਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸ, ਨਯਿਦਂ ਰੂਪਂ ਆਬਾਧਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਲਬ੍ਭੇਥ ਚ ਰੂਪੇ 'ਏਵਂ ਮੇ ਰੂਪਂ ਹੋਤੁ, ਏਵਂ ਮੇ ਰੂਪਂ ਮਾ ਅਹੋਸੀ'ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰੂਪਂ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਰੂਪਂ ਆਬਾਧਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਚ ਲਬ੍ਭਤਿ ਰੂਪੇ 'ਏਵਂ ਮੇ ਰੂਪਂ ਹੋਤੁ, ਏਵਂ ਮੇ ਰੂਪਂ ਮਾ ਅਹੋਸੀ'''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੫੯) ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤੇ** ਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨ ਅਨਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਰੂਪਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਿਚ੍ਚਂ, ਯਦਨਿਚ੍ਚਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਦਨਤ੍ਤਾ, ਯਦਨਤ੍ਤਾ ਤਂ 'ਨੇਤਂ ਮਮ, ਨੇਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਨ ਮੇਸੋ ਅਤ੍ਤਾ'ਤਿ ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੬) ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਅਰਹਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੇ** ਉਭਯਵਸੇਨ ਅਨਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਾਕਟਂ। ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਨ ਪਾਕਟਂ।

ਪਰਿਭੋਗਭਾਜਨਾਦੀਸੁ ਹਿ ਭਿਨ੍ਨੇਸੁ ਅਹੋ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਹੋ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਵਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਰੀਰੇ ਗਣ੍ਡਪਿਲ਼ਕਾਦੀਸੁ ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤਾਸੁ ਕਣ੍ਟਕੇਨ ਵਾ ਵਿਦ੍ਧਾ ਅਹੋ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਹੋ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਇਦਞ੍ਹਿ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਨਾਮ ਅਵਿਭੂਤਂ ਦੁਦ੍ਦਸਂ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾਪਨਂ। ਤੇਨ ਤਂ ਭਗਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨ ਵਾ ਉਭਯਵਸੇਨ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਯਿਦਂ ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਤੇਪਰਿਵਟ੍ਟੇ ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਵੇਦਨਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਸ੍ਮਾ ਏਤਰਹਿ ਅਞ੍ਞਦਾਪਿ ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਖਨ੍ਧਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੇਵ।

੨੪੫. **ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ**ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨੀਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨੀਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਹਿ ਬਹੂਨਿ ਨਾਮਾਨਿ। ਏਸਾ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਞ੍ਞਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਟਿਪਦਾਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧੀਤਿ । ਕਤ੍ਥਚਿ ਤਮ੍ਮਯਤਾਪਰਿਯਾਦਾਨਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਤੀਹਿ ਨਾਮੇਹਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਦ੍ਵੀਹੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪੋਟ੍ਠਪਾਦਸੁਤ੍ਤੇ** ਤਾਵ ''ਸਞ੍ਞਾ ਖੋ, ਪੋਟ੍ਠਪਾਦ, ਪਠਮਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੧੬) ਏਵਂ **ਸਞ੍ਞਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸੁਸਿਮਸੁਤ੍ਤੇ** ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਖੋ, ਸੁਸਿਮ, ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣਂ , ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੭੦) ਏਵਂ **ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ** ''ਪਟਿਪਦਾਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੫੯) ਏਵਂ **ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਦਾਨਿਯਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਰਥਵਿਨੀਤੇ** ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਪਟਿਪਦਾਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਥਂ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵੁਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੭) ਏਵਂ **ਪਟਿਪਦਾਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਲ਼ਾਯਤਨਵਿਭਙ੍ਗੇ** ''ਅਤਮ੍ਮਯਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤਮ੍ਮਯਤਂ ਆਗਮ੍ਮ ਯਾਯਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਨਾਨਤ੍ਤਾ ਨਾਨਤ੍ਤਸਿਤਾ, ਤਂ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਾਯਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਏਕਤ੍ਤਾ ਏਕਤ੍ਤਸਿਤਾ, ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਂ ਆਗਮ੍ਮ ਏਵਮੇਤਿਸ੍ਸਾ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਤਿਸ੍ਸਾ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧੦) ਏਵਂ **ਤਮ੍ਮਯਤਾਪਰਿਯਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ** ''ਯਾ ਚ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਮ੍ਯਤਾ, ਯਾ ਚ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ, ਯਾ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾ, ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਏਕਤ੍ਥਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੫੪) ਏਵਂ ਤੀਹਿ

ਨਾਮੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਪਟ੍ਠਾਨੇ** ''ਅਨੁਲੋਮੰ ਗੋਤ੍ਰਭੁਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਅਨੁਲੋਮੰ ਵੋਦਾਨਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ (ਪਟ੍ਠਾ॰ ੧.੧.੪੧੭) ਏਵੰ ਦ੍ਵੀਹਿ ਨਾਮੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਅਲਗਦ੍ਦੂਸੁਤ੍ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨਾਮੇਨ ਆਗਤਾ।

ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਵਿਰਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿ**ਰਾਗੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੋ **ਵਿਰਾਗਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਰਾਗੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਫਲੰ ਕਥਿਤੰ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਧ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਕਥਿਤਾ।

ਏਵੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੰ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਭੂਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਨਾਮੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ **ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਮੂਲਿਕਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਦੁਰੁਕ੍ਖਿਪਨਟ੍ਠੇਨ **ਪਲਿਘੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨੇਸ ਤਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਲਿਘੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ**ਤਿ ਸੀਸਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਾਲੋ ਵਿਯ ਕਤਾ, ਸਮੂਲੰ ਵਾ ਤਾਲੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਤਾਲਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ ਕਤਾ, ਯਥਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਪੁਨ ਸੋ ਤਾਲੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵੰ ਪੁਨ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭਾਵੰ ਨੀਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕੋ**ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵਦਾਯਕੋ। **ਜਾਤਿਸੰਸਾਰੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਜਾਯਨਵਸੇਨ ਚੇਵ ਸੰਸਰਣਵਸੇਨ ਚ ਏਵੰ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨੰ ਪੁਨਬ੍ਭਵਖਨ੍ਧਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯੋ ਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਸੋ ਹਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਰਣਵਸੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਪਰਿਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇਨੇਸ ਤਸ੍ਸਾ ਸੰਕਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਵਿਕਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ **ਸੰਕਿਣ੍ਣਪਰਿਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਮੂਲਿਕਾ ਤਣ੍ਹਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਗਮ੍ਭੀਰਾਨੁਗਤਟ੍ਠੇਨ **ਏਸਿਕਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨੇਸ ਤਸ੍ਸਾ ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹਤ੍ਤਾ ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹੇਸਿਕੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਓਰੰ ਭਜਨਕਾਨਿ ਕਾਮਭਵੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾਨਿ। ਏਤਾਨਿ ਹਿ ਕਵਾਟੰ ਵਿਯ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਗ੍ਗਲ਼ਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਸ ਤੇਸੰ ਨਿਰਾਕਤਤ੍ਤਾ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਨਿਰਗ੍ਗਲ਼ੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਰਿਯੋ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ। **ਪਨ੍ਨਦ੍ਧਜੋ**ਤਿ ਪਤਿਤਮਾਨਦ੍ਧਜੋ। **ਪਨ੍ਨਭਾਰੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਭਾਰਕਿਲੇਸਭਾਰਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਭਾਰਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਭਾਰਾ ਪਨ੍ਨਾ ਓਰੋਹਿਤਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਨ੍ਨਭਾਰੋ**। ਅਪਿਚ ਇਧ ਮਾਨਭਾਰਸ੍ਸੇਵ ਓਰੋਪਿਤਤ੍ਤਾ ਪਨ੍ਨਭਾਰੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਚ ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ ਪਨ ਮਾਨਸੰਯੋਗੇਨੇਵ ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ**ਤਿ ਰੂਪੇ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਮਾਨੋ, ਵੇਦਨਾਯ... ਸਞ੍ਞਾਯ... ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ... ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਮਾਨੋ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਭਗਵਤਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਸਯਨਵਰਗਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤੋ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਕਾਲੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਨਗਰਾਨਿ ਏਕੰ ਚੋਰਨਗਰੰ, ਏਕੰ ਖੇਮਨਗਰੰ। ਅਥ ਏਕਸ੍ਸ ਮਹਾਯੋਧਸ੍ਸ ਏਵੰ ਭਵੇਯ੍ਯ – ''ਯਾਵਿਮੰ ਚੋਰਨਗਰੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਾਵ ਖੇਮਨਗਰੰ ਭਯਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਚੋਰਨਗਰੰ ਅਨਗਰੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਾਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਖਗ੍ਗੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੋਰਨਗਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਉਸ੍ਸਾਪਿਤੇ ਏਸਿਕਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਖਗ੍ਗੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਵਾਰਬਾਹਕੰ ਕਵਾਟੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਲਿਘੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਾਕਾਰੰ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਪਰਿਕ੍ਖੰ ਸੰਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਨਗਰਸੋਭਨਤ੍ਥਾਯ ਉਸ੍ਸਿਤੇ ਧਜੇ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰੰ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਝਾਪੇਤ੍ਵਾ ਖੇਮਨਗਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦੰ ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ ਞਾਤਿਗਣਪਰਿਵੁਤੋ ਸੁਰਸਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਚੋਰਨਗਰੰ ਵਿਯ ਸਕ੍ਕਾਯੋ, ਖੇਮਨਗਰੰ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਮਹਾਯੋਧੋ ਵਿਯ ਯੋਗਾਵਚਰੋ। ਤਸ੍ਸੇਵੰ ਹੋਤਿ, ''ਯਾਵ ਸਕ੍ਕਾਯਵਟ੍ਟੰ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਕਮ੍ਮਕਾਰਣਅਟ੍ਠਨਵੁਤਿਰੋਗਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਮਹਾਭਯੇਹਿ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨੰ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਸੋ ਮਹਾਯੋਧੋ ਵਿਯ ਸਨ੍ਨਾਹੰ ਸੀਲਸਨ੍ਨਾਹੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਪਞ੍ਞਾਖਗ੍ਗੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਗ੍ਗੇਨ ਏਸਿਕਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਵਿਯ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਤਣ੍ਹੇਸਿਕੰ ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ, ਸੋ ਯੋਧੋ ਸਦ੍ਵਾਰਬਾਹਕੰ ਨਗਰਕਵਾਟੰ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸੰਯੋਜਨਗ੍ਗਲ਼ੰ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ, ਸੋ ਯੋਧੋ ਪਲਿਘੰ ਵਿਯ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਲਿਘੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ , ਸੋ ਯੋਧੋ ਪਾਕਾਰੰ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਪਰਿਕ੍ਖੰ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੰ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਜਾਤਿਸੰਸਾਰਪਰਿਕ੍ਖੰ ਸੰਕਿਰਿਤ੍ਵਾ, ਸੋ ਯੋਧੋ ਨਗਰਸੋਭਨਤ੍ਥਾਯ ਉਸ੍ਸਾਪਿਤੇ ਧਜੇ ਵਿਯ ਮਾਨਦ੍ਧਜੇ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾਯਨਗਰੰ ਝਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਸੋ ਯੋਧੋ ਖੇਮਨਗਰੇ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦੇ ਸੁਰਸਭੋਜਨੰ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਗਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਮਤਨਿਰੋਧਾਰਮ੍ਮਣੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੰ ਅਨੁਭਵਮਾਨੋ ਕਾਲੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ।

੨੪੬. ਇਦਾਨਿ ਏਵਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਪਰੇਹਿ ਅਨਧਿਗਮਨੀਯਵਿਞ੍ਞਾਣਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਏਵਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਖੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਵੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਵੇਸਨ੍ਤਾ ਗਵੇਸਨ੍ਤਾ। **ਇਦਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨਾਮ ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। **ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤੋਪਿ **ਤਥਾਗਤੋ**ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਉਤ੍ਤਮਪੁਗ੍ਗਲੋ ਖੀਣਾਸਵੋਪਿ। **ਅਨਨੁਵਿਜ੍ਜੋ**ਤਿ ਅਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ ਵਾ ਅਵਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯੋ ਵਾ। ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਹਿ ਸਤ੍ਤੇ ਗਹਿਤੇ ਅਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਖੀਣਾਸਵੇ ਗਹਿਤੇ ਅਵਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਨਯੇ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਹਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਧਰਮਾਨਕਂਯੇਵ ਖੀਣਾਸਵਂ ਤਥਾਗਤੋ ਸਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ। ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਂ ਪਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਂ ਖੀਣਾਸਵਂ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿ ਵਾ ਕਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮਿ? ਅਨਨੁਵਿਜ੍ਜੋ ਤਥਾਗਤੋ। ਨ ਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਸਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਇਦਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਵੇਸਨ੍ਤਾਪਿ ਕਿਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ? ਕਥਂ ਪਟਿਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਤਿਯਨਯੇ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਹਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਧਰਮਾਨਕਂਯੇਵ ਖੀਣਾਸਵਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਵਸੇਨ ਇਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਅਵਿਨ੍ਦਿਯਂ ਵਦਾਮਿ। ਨ ਹਿ ਸਇਨ੍ਦਾ ਦੇਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾ ਸਪਜਾਪਤਿਕਾ ਅਨ੍ਵੇਸਨ੍ਤਾਪਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਫਲਚਿਤ੍ਤਂ ਵਾ, ਇਦਂ ਨਾਮ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਜਾਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਕਿਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ?

ਅਸਤਾਤਿ ਅਸਨ੍ਤੇਨ। **ਤੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਤੁਚ੍ਛਕੇਨ। **ਮੁਸਾ**ਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ। **ਅਭੂਤੇਨਾ**ਤਿ ਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ। **ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਵੇਨਯਿਕੋ**ਤਿ ਵਿਨਯਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ **ਵਿਨਯੋ,** ਸੋ ਏਵ **ਵੇਨਯਿਕੋ,** ਸਤ੍ਤਵਿਨਾਸਕੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਯਥਾ ਚਾਹਂ ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯੇਨ ਵਾਕਾਰੇਨ ਅਹਂ ਨ ਸਤ੍ਤਵਿਨਾਸਕੋ। **ਯਥਾ ਚਾਹਂ ਨ ਵਦਾਮੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਅਹਂ ਸਤ੍ਤਵਿਨਾਸਂ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ । ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾਹਂ ਨ ਸਤ੍ਤਵਿਨਾਸਕੋ, ਯਥਾ ਚ ਨ ਸਤ੍ਤਵਿਨਾਸਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ, ਤਥਾ ਮਂ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ''ਵੇਨਯਿਕੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਵਿਨਾਸਕੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋਤਿ ਚ, ''ਸਤੋ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਵਿਨਾਸਂ ਵਿਭਵਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਵਿਨਾਸਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀਤਿ ਚ ਅਸਤਾ ਤੁਚ੍ਛਾ ਮੁਸਾ ਅਭੂਤੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਚਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਹਾਬੋਧਿਮਣ੍ਡਮ੍ਹਿਯੇਵ ਚ। **ਏਤਰਹਿ ਚਾ**ਤਿ ਏਤਰਹਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯਞ੍ਚ। **ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚੇਵ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਨਿਰੋਧ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋਪਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਮੇਵ ਪਞ੍ਞਪੇਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਭੂਤੋ ਸਮੁਦਯੋ, ਨਿਰੋਧਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਂਸਮ੍ਪਾਪਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਗਹਿਤੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤਤ੍ਰ ਚੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਸਨੇ। **ਪਰੇ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਆਜਾਨਿਤੁਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਪੁਗ੍ਗਲਾ। **ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿ। **ਰੋਸੇਨ੍ਤਿ ਵਿਹੇਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰੋਸੇਸ੍ਸਾਮ ਵਿਹੇਸੇਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਅਕ੍ਕੋਸਾਦੀਸੁ, ਤੇਸੁ ਵਾ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ। **ਆਘਾਤੋ**ਤਿ ਕੋਪੋ। **ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ**ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ। **ਅਨਭਿਰਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਅਤੁਟ੍ਠਿ।

ਤਤ੍ਰ ਚੇਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਸਨੇਯੇਵ। **ਪਰੇ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਸਨਂ ਆਜਾਨਿਤੁਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਪੁਗ੍ਗਲਾ। **ਆਨਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਆਨਨ੍ਦਪੀਤਿ। **ਉਪ੍ਪਿਲਾਵਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਿਲਾਪਨਪੀਤਿ। **ਤਤ੍ਰ ਚੇ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਸਨਮ੍ਹਿਯੇਵ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਰਾਦੀਸੁ। **ਯਂ ਖੋ ਇਦਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ। **ਤਤ੍ਥਮੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੇ ਇਮੇ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਇਮੇ ਸਕ੍ਕਾਰਾ ਮਯਿ ਕਰੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ ਅਹਂ ਏਤੇ ਅਨੁਭਵਾਮੀਤਿ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂਯੇਵ ਏਤੇ ਸਕ੍ਕਾਰੇ ਅਨੁਭੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾ ਤਥਾਗਤਮ੍ਪਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੪੭. ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ , **ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨਿਯੇਪਿ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ, ਤਂ ਪਜਹਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਯਥਾ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਤਥਾ ਤਥਾ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਨ ਹਿ ਨੋ ਏਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਤਾ** ਵਾਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਂ ਤਿਣਕਟ੍ਠਸਾਖਾਪਲਾਸਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਾ ਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰੂਪਂ ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨਿਯਂ** ਵਾਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਚੀਵਰਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋਪਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਤਂ ਪਜਹਥਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ, ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂਯੇਵ ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਜਹਾਪੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਨ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ, ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਵਾ। ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਿਨਯੇਨ ਪਨੇਤਂ ਪਜਹਾਪੇਤਿ।

੨੪੮. ਏਵਂ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਇਮਂ ਠਾਨਂ ਆਹਰਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਟਿਲੋਮੇਨ ਪੇਮਮਤ੍ਤਕੇਨ ਸਗ੍ਗਪਰਾਯਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਇਮਂ ਠਾਨਂ ਆਹਰਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ**ਤਿ ਸੁਕਥਿਤੋ। ਸੁਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਉਤ੍ਤਾਨੋ ਵਿਵਟੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। **ਛਿਨ੍ਨਪਿਲੋਤਿਕੋ**ਤਿ ਪਿਲੋਤਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਛਿਨ੍ਨਂ ਭਿਨ੍ਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਗਣ੍ਠਿਕਤਂ ਜਿਣ੍ਣਂ ਵਤ੍ਥਂ, ਤਂ ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਟ੍ਠਹਤ੍ਥਂ ਵਾ ਨਵਹਤ੍ਥਂ ਵਾ ਅਹਤਸਾਟਕਂ ਨਿਵਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਛਿਨ੍ਨਪਿਲੋਤਿਕੋ ਨਾਮ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਤਾਦਿਸੋ, ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਕੋਹਞ੍ਞਾਦਿਵਸੇਨ ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਸਿਬ੍ਬਿਤਗਣ੍ਠਿਕਤਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਪਿਚ ਕਚਵਰੋ ਪਿਲੋਤਿਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਾਸਨੇ ਸਮਣਕਚਵਰਂ ਨਾਮ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ –

> ‘‘ਕਾਰਣ੍ਡਵਂ ਨਿਦ੍ਧਮਥ, ਕਸਮ੍ਬੁਞ੍ਚਾਪਕਸ੍ਸਥ।
> ਤਤੋ ਪਲਾਪੇ ਵਾਹੇਥ, ਅਸ੍ਸਮਣੇ ਸਮਣਮਾਨਿਨੇ॥
>
> ਨਿਦ੍ਧਮਿਤ੍ਵਾਨ ਪਾਪਿਚ੍ਛੇ, ਪਾਪਆਚਾਰਗੋਚਰੇ।
> ਸੁਦ੍ਧਾ ਸੁਦ੍ਧੇਹਿ ਸਂਵਾਸਂ, ਕਪ੍ਪਯਵ੍ਹੋ ਪਤਿਸ੍ਸਤਾ।
> ਤਤੋ ਸਮਗ੍ਗਾ ਨਿਪਕਾ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾ’’ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੮੩-੨੮੫)।

ਇਤਿ ਸਮਣਕਚਵਰਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾਪਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ **ਛਿਨ੍ਨਪਿਲੋਤਿਕੋ ਨਾਮ** ਹੋਤਿ। **ਵਟ੍ਟਂ ਤੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿ ਪਞ੍ਞਾਪਨਾਯਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਵਟ੍ਟਂ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਗਤਂ ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਂ ਜਾਤਂ। ਏਵਰੂਪੋ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵੋ ਏਵਂ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੇ ਸਾਸਨੇਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਖੀਣਾਸਵੋ, ਏਵਂ ਅਨਾਗਾਮਿਆਦਯੋਪਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰਿਨੋ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ? ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਵਾਹਿਂ ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ, ਫਲੇ ਠਿਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ? ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਵਾਹਿਂ ਸਦ੍ਧਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ, ਫਲੇ ਠਿਤੋ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ (ਪੁ॰ ਪ॰ ੩੦)। **ਯੇਸਂ ਮਯਿ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਂ ਪੇਮਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੇਸਂ ਅਞ੍ਞੋ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਗਤੇ ਪਨ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਂ ਪੇਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਵਿਪਸ੍ਸਕਪੁਗ੍ਗਲਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਕਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਹਿ ਏਵਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਦਸਬਲੇ ਏਕਾ ਸਦ੍ਧਾ ਏਕਂ ਪੇਮਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯ ਤੇਨ ਪੇਮੇਨ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨਿਯਤਗਤਿਕਾ ਕਿਰ ਏਤੇ। ਪੋਰਾਣਕਤ੍ਥੇਰਾ ਪਨ ਏਵਰੂਪਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਚੂਲ਼ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਅਲਗੱਦੂਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਵਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੯. **ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਆਯਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਿਯਵਚਨਮੇਤੰ। **ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ਕੁਮਾਰਕਾਲੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਭਗਵਤਾ, ''ਕਸ੍ਸਪੰ ਪਕ੍ਕੋਸਥ, ਇਦੰ ਫਲੰ ਵਾ ਖਾਦਨੀਯੰ ਵਾ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਕਤਰਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸਾਤਿ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵੰ ਗਹਿਤਨਾਮਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵੁਡ੍ਢਕਾਲੇਪਿ ''ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪੋ'' ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਪਿਚ ਰਞ੍ਞਾ ਪੋਸਾਵਨਿਕਪੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਪਿ ਤੰ ''ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਿੰਸੁ। ਅਯੰ ਪਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਵਿਭਾਵਕਥਾ –

ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਰਕਥਿੰ ਏਕੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਵਕੰ ਠਾਨਨ੍ਤਰੇ ਠਪੇਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ, ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਅਨਾਗਤੇ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਯੰ ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਰਕਥੀ ਸਾਵਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿ।

ਤਦਾ ਕਿਰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਓਸਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤੰ ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਅਕੰਸੁ। ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ। ਅਨੁਥੇਰੋ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਹੋਸਿ। ਇਤਰੇ ਤਯੋ ਵਿਸੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰਸੁ। ਤੇਸੰ ਏਕੰ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰੰ ਦੇਵੇਸੁ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤਾਨੰ ਏਕੋ ਤਕ੍ਕਸਿਲਾਯੰ ਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪੁਕ੍ਕੁਸਾਤਿ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸਾਲਾਯੰ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੰ ਪਤ੍ਤੋ। ਏਕੋ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਸਮੁਦ੍ਦਪਟ੍ਟਨੇ ਕੁਲਘਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਨਾਵੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਭਿਨ੍ਨਨਾਵੋ ਦਾਰੁਚੀਰਾਨਿ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਲਾਭਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਤ੍ਤੋ, ''ਅਹੰ ਅਰਹਾ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ, ''ਨ ਤ੍ਵੰ ਅਰਹਾ, ਗਚ੍ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਕਾਮਾਯ ਦੇਵਤਾਯ ਚੋਦਿਤੋ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੰ ਪਤ੍ਤੋ।

ਏਕੋ ਰਾਜਗਹੇ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਕੁਲਦਾਰਿਕਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਸਾ ਚ ਪਠਮੰ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਅਲਭਮਾਨਾ ਕੁਲਘਰੰ ਗਤਾ ਗਬ੍ਭਸਣ੍ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੀ ਸਾਮਿਕੰ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਗਬ੍ਭਿਨਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ, ਸੋ ''ਅਸ੍ਸਮਣੀ''ਤਿ ਆਹ। ਦਸਬਲੰ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ, ਸਤ੍ਥਾ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਨਗਰਵਾਸੀਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਵਿਸਾਖਞ੍ਚ ਉਪਾਸਿਕੰ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੋਧੇਨ੍ਤੋ, – ''ਪੁਰੇ ਲਦ੍ਧੋ ਗਬ੍ਭੋ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਰੋਗਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਸੁਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੰ ਅਧਿਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਾਧੁਕਾਰੰ ਅਦਾਸਿ। ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸੁਵਣ੍ਣਬਿਮ੍ਬਸਦਿਸੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਯਿ, ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਪੋਸਾਪੇਸਿ। ''ਕਸ੍ਸਪੋ''ਤਿ ਚਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਇਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਪੋਸਾਵਨਿਕਪੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਪਿ ਤੰ ''ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਿੰਸੂਤਿ।

ਅਨ੍ਧਵਨੇਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕੇ ਵਨੇ। ਤੰ ਕਿਰ ਵਨੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਕਾਲੇ ਅਵਿਜਹਿਤਨਾਮੰ ਅਨ੍ਧਵਨੰਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਿਭਾਵਨਾ – ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਸਰੀਰਧਾਤੁ ਨ ਏਕਗ੍ਘਨਾ ਹੋਤਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨੁਭਾਵੇਨ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਯਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ, – ''ਅਹੰ ਨ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕੋ, ਅਪ੍ਪਕੇਹਿ ਸਤ੍ਤੇਹਿ ਅਹੰ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਯੇਹਿ ਨ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਤੇਵ ਬਹੁਤਰਾ, ਤੇ ਮੇ ਧਾਤੁਯੋ ਆਦਾਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪੂਜੇਨ੍ਤਾ ਸਗ੍ਗਪਰਾਯਣਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ, ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੰ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਯਤੂ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਦੀਘਾਯੁਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਨ ਸੁਵਣ੍ਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਏਕਗ੍ਘਨੰ ਧਾਤੁਸਰੀਰੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਤਥੇਵ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਤੋ ਮਹਾਜਨਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ, ''ਧਾਤੁਯੋ ਏਕਗ੍ਘਨਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਯੋਜੇਤੁੰ, ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ ਏਕਗ੍ਘਨਮੇਵ ਚੇਤਿਯੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਕਿਤ੍ਤਕੰ ਪਨ ਹੋਤੁ ਤਨ੍ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਏਕੇ ਸਤ੍ਤਯੋਜਨਿਯਨ੍ਤਿ

ਆਹੰਸੁ। ਏਤੰ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੰ, ਅਨਾਗਤੇ ਜਗ੍ਗਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਛਯੋਜਨੰ ਹੋਤੁ, ਪਞ੍ਚਯੋਜਨੰ... ਚਤੁਯੋਜਨੰ... ਤਿਯੋਜਨੰ... ਦ੍ਵਿਯੋਜਨੰ... ਏਕਯੋਜਨੰ ਹੋਤੂਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਾ ਕੀਦਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤੂਤਿ ਬਾਹਿਰਨ੍ਤੇ ਇਟ੍ਠਕਾ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਮਯਾ ਏਕਗ੍ਘਨਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਿਮਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਞਾਸਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕਾ। ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਾਹਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਕਿਚ੍ਚੰ ਕਯਿਰਤੁ, ਤੇਲੇਨ ਉਦਕਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮੁਖਾਨਿ ਚਤੁਧਾ ਵਿਭਜਿੰਸੁ। ਰਾਜਾ ਏਕੰ ਮੁਖੰ ਗਣ੍ਹਿ, ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ਪਥਵਿਨ੍ਧਰਕੁਮਾਰੋ ਏਕੰ, ਅਮਚ੍ਚਾਨੰ ਜੇਟ੍ਠਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਪਤਿ ਏਕੰ, ਜਨਪਦਾਨੰ ਜੇਟ੍ਠਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਿ ਏਕੰ।

ਤਤ੍ਥ ਧਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਰਾਜਾਪਿ ਸੁਵਣ੍ਣੰ ਨੀਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹਿਤਮੁਖੇ ਕਮ੍ਮੰ ਆਰਭਿ, ਉਪਰਾਜਾਪਿ, ਸੇਨਾਪਤਿਪਿ। ਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਗਹਿਤਮੁਖੇ ਪਨ ਕਮ੍ਮੰ ਓਲੀਯਤਿ। ਤਤੋ ਯਸੋਰਤੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਉਪਾਸਕੋ ਤੇਪਿਟਕੋ ਭਾਣਕੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ, ਸੋ ਕਮ੍ਮੰ ਓਲੀਯਤੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਸਕਟਸਤਾਨਿ ਯੋਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਜਨਪਦੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਠਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਯੋਜਨਿਕੰ ਰਤਨਚੇਤਿਯੰ ਕਯਿਰਤਿ, ਯੋ ਯੰ ਦਾਤੁੰ ਉਸ੍ਸਹਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣੰ ਵਾ ਹਿਰਞ੍ਞੰ ਵਾ ਸਤ੍ਤਰਤਨੰ ਵਾ ਹਰਿਤਾਲੰ ਵਾ ਮਨੋਸਿਲੰ ਵਾ, ਸੋ ਤੰ ਦੇਤੂ''ਤਿ ਸਮਾਦਪੇਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਥਾਮੇਨ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਅਦੰਸੁ। ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਤੇਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ ਦੇਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਉਪਾਸਕੋ ਤੇਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ ਕਮ੍ਮਕਾਰਾਨੰ ਭਤ੍ਤਵੇਤਨਤ੍ਥੰ ਪਹਿਣਾਤਿ, ਅਵਸੇਸੇਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣੰ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਹਿਣਾਤਿ, ਏਵੰ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੰ ਅਚਰਿ।

ਚੇਤਿਯੇ ਕਮ੍ਮੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਣ੍ਣੰ ਪਹਿਣਿੰਸੁ – ''ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਕਮ੍ਮੰ ਆਚਰਿਯੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯੰ ਵਨ੍ਦਤੂ''ਤਿ। ਸੋਪਿ ਪਣ੍ਣੰ ਪਹਿਣਿ – ''ਮਯਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਸਮਾਦਪਿਤੋ, ਯੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੂ''ਤਿ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਸਮਾਗਮਿੰਸੁ। ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਤੋ ਪਨ ਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਣ੍ਣੰ ਪਠਮਤਰੰ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੋ ਪਣ੍ਣੰ ਵਾਚੇਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯੰ ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਕਕੋਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਅਟਵਿਯੰ ਪਞ੍ਚ ਚੋਰਸਤਾਨਿ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਤਤ੍ਰੇਕਚ੍ਚੇ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਤੋ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣੰ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤੰ, ਨਿਧਿਕੁਮ੍ਭੀ ਨੋ ਪਵਟ੍ਟਮਾਨਾ ਆਗਤਾਤਿ ਅਵਸੇਸਾਨੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁੰ। ਕਸ੍ਮਾ ਤਾਤਾ, ਮੰ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ? ਤਯਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਤੋ ਸਬ੍ਬੰ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣੰ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤੰ, ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਥੋਕੰ ਥੋਕੰ ਦੇਹੀਤਿ। ਕਿੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨ ਜਾਨਾਥ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਯੋਜਨਿਕੰ ਰਤਨਚੇਤਿਯੰ ਕਯਿਰਤਿ, ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਮਯਾ ਸਮਾਦਪਿਤੰ, ਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ। ਤੰ ਤੰ ਲਦ੍ਧਲਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪੇਸਿਤੰ, ਮਯ੍ਹੰ ਪਨ ਨਿਵਤ੍ਥਸਾਟਕਮਤ੍ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਵਿਤ੍ਤੰ ਕਾਕਣਿਕਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਏਕੇ, ''ਏਵਮੇਤੰ ਵਿਸ੍ਸਜੇਥ ਆਚਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਏਕੇ, ''ਅਯੰ ਰਾਜਪੂਜਿਤੋ ਅਮਚ੍ਚਪੂਜਿਤੋ , ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਕਞ੍ਚਿਦੇਵ ਨਗਰਵੀਥਿਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਅਨਯਵ੍ਯਸਨੰ ਪਾਪੁਣਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਉਪਾਸਕੋ, ''ਤਾਤਾ, ਨਾਹੰ ਏਵੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਤੇਸੁ ਕਾਰੁਞ੍ਞੇਨ, ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ। ਅਥ ਤੇਸੁ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਿਵਦਨ੍ਤੇਸੁ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਲਦ੍ਧਿਕਾ ਏਵ ਬਹੁਤਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਯਿੰਸੁ।

ਤੇਸੰ ਬਲਵਗੁਣੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇ ਅਪਰਾਧੇਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤਦੀਪਸਿਖਾ ਵਿਯ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿੰਸੁ। ਤੇ, ''ਕਹੰ ਭੋ ਚਕ੍ਖੁ, ਕਹੰ ਭੋ ਚਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਞਾਤਕੇਹਿ ਗੇਹੰ ਨੀਤਾ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਨੋਞਾਤਕਾ ਅਨਾਥਾਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਟਵਿਯੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯੰ ਵਸਿੰਸੁ। ਅਟਵਿੰ ਆਗਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਾਰੁਞ੍ਞੇਨ ਤੇਸੰ ਤਣ੍ਡੁਲੰ ਵਾ ਪੁਟਭਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਯੰ ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਦਾਰੁਪਣ੍ਣਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕੁਹਿੰ ਗਤਤ੍ਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਨ੍ਧਵਨੰ ਗਤਮ੍ਹਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਕਾਲੇ ਤੰ ਵਨੰ ਅਨ੍ਧਵਨੰਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਪਨੇਤੰ ਛਡ੍ਡਿਤਜਨਪਦੇ ਅਟਵਿ ਅਹੋਸਿ। ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਜੇਤਵਨਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਭਾਗੇ ਪਵਿਵੇਕਕਾਮਾਨੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਪਧਾਨਘਰੰ ਅਹੋਸਿ, ਤਤ੍ਥ ਆਯਸ੍ਮਾ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪੋ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸੇਖਪਟਿਪਦੰ ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਨ੍ਧਵਨੇ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ।

ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਦੇਵਤਾਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਪਾਕਟਾ ਏਕਾ ਦੇਵਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਤਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਮਹੇਸਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਭਾਸਿਤਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੯੫) ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ ਸਕ੍ਕੋਪਿ ਦੇਵਰਾਜਾ ਅਞ੍ਞਤਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਦੇਵਤਾ**ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਦੇਵਾਨਮ੍ਪਿ ਦੇਵਧੀਤਾਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਵਚਨਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨਤ੍ਥ ਦੇਵੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਖਯਸੁਨ੍ਦਰਾਭਿਰੂਪਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਠਮੋ ਯਾਮੋ, ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ, ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੦) ਖਯੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੦੦) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਸੁਨ੍ਦਰੇ।

''ਕੋ ਮੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਪਾਦਾਨਿ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਯਸਸਾ ਜਲਂ।
ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ ਵਣ੍ਣੇਨ, ਸਬ੍ਬਾ ਓਭਾਸਯਂ ਦਿਸਾ''ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੫੭) –

ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਭਿਰੂਪੇ। ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੧੫) ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੇ। ਇਧ ਪਨ ਖਯੇ। ਤੇਨ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮਸਮਨ੍ਨਤਰੇ ਆਗਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਇਧ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਅਭਿਰੂਪੇ। ਵਣ੍ਣਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਛਵਿ-ਥੁਤਿ-ਕੁਲਵਗ੍ਗਕਾਰਣ-ਸਣ੍ਠਾਨਪਮਾਣਰੂਪਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ, ''ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਸਿ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਛਵਿਯਾ। ''ਕਦਾ ਸਞ੍ਞੂਲ੍ਹਾ ਪਨ ਤੇ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੭੭) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਥੁਤਿਯਂ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੧੫) ਕੁਲਵਗ੍ਗੇ। ''ਅਥ ਕੇਨ ਨੁ ਵਣ੍ਣੇਨ, ਗਨ੍ਧਥੇਨੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੪) ਕਾਰਣੇ। ''ਮਹਨ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਿਰਾਜਵਣ੍ਣਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੮) ਸਣ੍ਠਾਨੇ। ''ਤਯੋ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੬੦੨) ਪਮਾਣੇ। ''ਵਣ੍ਣੋ ਗਨ੍ਧੋ ਰਸੋ ਓਜਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਰੂਪਾਯਤਨੇ। ਸੋ ਇਧ ਛਵਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਅਭਿਰੂਪਛਵਿਇਟ੍ਠਵਣ੍ਣਾ, ਮਨਾਪਵਣ੍ਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦੇਵਤਾ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਂ ਆਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਪਕਤਿਵਣ੍ਣਂ ਪਕਤਿਇਦ੍ਧਿਂ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਓਲਾਰਿਕਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਵਣ੍ਣਂ ਅਤਿਰੇਕਇਦ੍ਧਿਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਟਸਮਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਿਯ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੇਨ ਕਾਯੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਤਥੇਵ ਆਗਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ।

ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਵਲਸਦ੍ਦੋ ਅਨਵਸੇਸ-ਯੇਭੁਯ੍ਯ-ਅਬ੍ਯਾਮਿਸ੍ਸਾਨਤਿਰੇਕਦਲ੍ਹਤ੍ਥ-ਵਿਸਂਯੋਗਾਦਿਅਨੇਕਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ, ''ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਨਵਸੇਸਤ੍ਤਮਤ੍ਥੋ। ''ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਾ ਚ ਅਙ੍ਗਮਗਧਾ ਪਹੂਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਆਦਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾ। ''ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੨੨੫) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਬ੍ਯਾਮਿਸ੍ਸਤਾ। ''ਕੇਵਲਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕਂ ਨੂਨ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੪੪) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਨਤਿਰੇਕਤਾ। ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਬਾਹਿਯੋ ਨਾਮ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਂ ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਯ ਠਿਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੩) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਦਲ੍ਹਤ੍ਥਤਾ । ''ਕੇਵਲੀ ਵੁਸਿਤਵਾ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੫੭) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਵਿਸਂਯੋਗੋ। ਇਧ ਪਨਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤ੍ਤਮਤ੍ਥੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਕਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਪਨਾਯਂ ਅਭਿਸਦ੍ਦਹਨ-ਵੋਹਾਰ-ਕਾਲ-ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ- ਛੇਦਨ-ਵਿਕਪ੍ਪ-ਲੇਸ-ਸਮਨ੍ਤਭਾਵਾਦਿ-ਅਨੇਕਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ, ''ਓਕਪ੍ਪਨਿਯਮੇਤਂ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ, ਯਥਾ ਤਂ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੮੭) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਭਿਸਦ੍ਦਹਨਮਤ੍ਥੋ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹਿ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੦) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਵੋਹਾਰੋ। ''ਯੇਨ ਸੁਦਂ ਨਿਚ੍ਚਕਪ੍ਪਂ ਵਿਹਰਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੮੭) ਕਾਲੋ। ''ਇਚ੍ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੪) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ''ਅਲਙ੍ਕਤਾ ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੬੫) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਛੇਦਨਂ। ''ਕਪ੍ਪਤਿ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੪੬) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੋ। ''ਅਤ੍ਥਿ ਕਪ੍ਪੋ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੮੦) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਲੇਸੋ। ''ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਂ ਵੇਲੁਵਨਂ

ਓਭਾਸੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੪) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਸਮਨੁਭਾਵੋ। ਇਧ ਪਨਸ੍ਸ ਸਮਨੁਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਂ ਅਨ੍ਧਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਵਸੇਸਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਨ੍ਧਵਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਓਭਾਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਸਰੀਰਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਆਭਾਯ ਫਰਿਤ੍ਵਾ, ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਵਿਯ ਚ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਏਕੋਭਾਸਂ ਏਕਪਜ੍ਜੋਤਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸੀ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤੇ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਏਤਂ ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਮਵੋਚ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਅਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਵੋਹਾਰੇਨੇਵ ਕਥੇਤੀਤਿ? ਸਮਣਸਞ੍ਞਾਸਮੁਦਾਚਾਰੇਨੇਵ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਅਯਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਕਾਮਾਵਚਰੇ ਵਸਿ। ਅਹਂ ਪਨ ਅਸ੍ਮਿ ਤਤੋ ਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ''ਤਿ ਸਮਣਸਞ੍ਞਾਵਸ੍ਸ ਸਮੁਦਾਚਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਵੋਹਾਰੇਨੇਵ ਕਥੇਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਸਹਾਯੋ ਕਿਰੇਸੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਥੇਰਸ੍ਸ। ਕੁਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ? ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ਯੋ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗੇ ਆਗਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਾਯੇਸੁ ਅਨੁਥੇਰੋ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਹੋਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਯਂ ਸੋ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਤੇਸੁ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਆਗਮਿਂਸੁ। ਸੋ, ''ਮਯ੍ਹਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਹਾਸਂ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹੇ ਮੁਖਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਆਦਾਯ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਇਮਂ, ਆਵੁਸੋ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਇਤਰੇ ਆਹਂਸੁ – ''ਨ, ਆਵੁਸੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਵਂ ਕਤਿਕਾ ਅਤ੍ਥਿ – 'ਯੋ ਪਠਮਂ ਵਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਆਹਰਤਿ, ਤੇਨਾਭਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੇਸੇਹਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪਯਿਤ੍ਥ। ਮਯਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਨੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਚ੍ਚਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਸ੍ਸਾਮ। ਪਪਞ੍ਚੋ ਏਸ ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਗਚ੍ਛਥ ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ। ਸੋ ਯਥਾਫਾਸੁਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਯੁਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ।

ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਅਨੁਥੇਰੋ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ ਸਚ੍ਛਕਾਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਆਗਮਿਂਸੁ। ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਯਥਾਫਾਸੁਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਯੁਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸੋ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤੇ ਸਹਾਯੇ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ, ਏਕੋ ਤਦਾਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਏਕੋ ਅਧੁਨਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਏਕੋ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ''ਅਹਂ ਅਰਹਾ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕਪਟ੍ਟਨੇ ਵਸਤੀਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ''ਨ ਤ੍ਵਂ ਅਰਹਾ, ਨ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਗਚ੍ਛ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਹੀ''ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ। ਸੋਪਿ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਓਵਾਦਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ, ''ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ ਤੇ ਬਾਹਿਯ ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੧੦) ਭਗਵਤਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਓਵਦਿਤੋ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿ।

ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਏਕੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਕੁਹਿਨ੍ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਧਵਨੇ ਸੇਕ੍ਖਪਟਿਪਦਂ ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਹਾਯਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਤੁਚ੍ਛਹਤ੍ਥੇਨ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਹਾਯੋ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਨਿਰਾਮਿਸੋ ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਮਯਾ ਆਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਮ੍ਪਿ ਅਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸਿ, ਇਦਾਨਿ ਆਮਿਸਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਕਿਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ? ਧਮ੍ਮਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਠਿਤੋਵ ਰਤਨਾਵਲਿਂ ਗਨ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪਨ੍ਨਰਸ ਪਞ੍ਹੇ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਧਮ੍ਮਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਆਦਾਯ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਹਾਯਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਣਸਞ੍ਞਾਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ ਤਂ ਅਨਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾਵ, ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਆਲਪਿਤ੍ਵਾ **ਅਯਂ ਵਮ੍ਮਿਕੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਤੁਰਿਤਾਲਪਨਵਸੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਆਮੇਡਿਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਵਾ ਏਕਨੇਵ ਤਿਲਕੇਨ ਨਲਾਟਂ ਨ ਸੋਭਤਿ, ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਦਿਨ੍ਨੇਸੁ ਫੁਲ੍ਲਿਤਮਣ੍ਡਿਤਂ ਵਿਯ ਸੋਭਤਿ, ਏਵਂ ਏਕੇਨੇਵ ਪਦੇਨ ਵਚਨਂ ਨ ਸੋਭਤਿ , ਪਰਿਵਾਰਿਕਪਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਫੁਲ੍ਲਿਤਮਣ੍ਡਿਤਂ ਵਿਯ ਸੋਭਤੀਤਿ ਤਂ ਪਰਿਵਾਰਿਕਪਦਵਸੇਨ ਵਚਨਂ ਫੁਲ੍ਲਿਤਮਣ੍ਡਿਤਂ ਵਿਯ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਏਵਮਾਹ।

ਅਯਂ ਵਮ੍ਮਿਕੋਤਿ ਪੁਰਤੋ ਠਿਤੋ ਵਮ੍ਮਿਕੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਪਨ ਪੁਰਤੋ ਠਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਲਙ੍ਗਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਂ ਆਦਾਯ ਖਣਨ੍ਤੋ ਪਲਿਘਂ ਅਦ੍ਦਸ। **ਉਕ੍ਖਿਪ ਲਙ੍ਗਿਂ ਅਭਿਕ੍ਖਣ ਸੁਮੇਧਾ**ਤਿ ਤਾਤ, ਪਣ੍ਡਿਤ, ਲਙ੍ਗੀ ਨਾਮ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧੂਮਾਯਤਿ ਦਿਵਾ ਪਜ੍ਜਲਤਿ। ਉਕ੍ਖਿਪੇਤ ਪਰਂ ਪਰਤੋ ਖਣਾਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਉਦ੍ਧੁਮਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਣ੍ਡੂਕਂ। **ਚਙ੍ਕਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਖਾਰਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ। **ਕੁਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਚ੍ਛਪਂ। **ਅਸਿਸੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਂਸਚ੍ਛੇਦਕਂ ਅਸਿਞ੍ਚੇਵ ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਞ੍ਚ। **ਮਂਸਪੇਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸਦਪੋਤਪ੍ਪਮਾਣਂ

ਅਲ੍ਲਮਂਸਪਿਣ੍ਡਂ। **ਨਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਮਨਪੁਪ੍ਫਕਲਾਪਸਦਿਸਂ ਮਹਾਫਣਂ ਤਿਵਿਧਸੋਵਤ੍ਥਿਕਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਅਹਿਨਾਗਂ ਅਦ੍ਦਸ। **ਮਾ ਨਾਗਂ ਘਟ੍ਟੇਸੀ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਕਕੋਟਿਯਾ ਵਾ ਵਲ੍ਲਿਕੋਟਿਯਾ ਵਾ ਪਂਸੁਚੁਣ੍ਣਂ ਵਾ ਪਨ ਖਿਪਮਾਨੋ ਮਾ ਨਾਗਂ ਘਟ੍ਟਯਿ। **ਨਮੋ ਕਰੋਹਿ ਨਾਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਰਿਵਾਤਤੋ ਅਪਗਮ੍ਮ ਸੁਦ੍ਧਵਤ੍ਥਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਨਾਗਸ੍ਸ ਨਮਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਹਿ। ਨਾਗੇਨ ਅਧਿਸਯਿਤਂ ਧਨਂ ਨਾਮ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟਾ ਖਾਦਤੋ ਨ ਖੀਯਤਿ, ਨਾਗੋ ਤੇ ਅਧਿਸਯਿਤਂ ਧਨਂ ਦਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਮੋ ਕਰੋਹਿ ਨਾਗਸ੍ਸਾਤਿ। **ਇਤੋ ਵਾ ਪਨ ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਇਤੋਤਿ ਸਾਸਨੇ ਨਿਸ੍ਸਕਂ, ਨ ਤਥਾ ਇਧ। ਇਧ ਪਨ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਇਤੋ ਵਾ ਪਨਾ**ਤਿ ਮਮ ਵਾ ਪਨ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਸੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੫੧. **ਚਾਤੁਮ੍ਮਹਾਭੂਤਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਤੁਮਹਾਭੂਤਮਯਸ੍ਸ। **ਕਾਯਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਬਾਹਿਰਕੋ ਵਮ੍ਮਿਕੋ, ਵਮਤੀਤਿ ਵਨ੍ਤਕੋਤਿ ਵਨ੍ਤੁਸ੍ਸਯੋਤਿ ਵਨ੍ਤੁਸਿਨੇਹਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋਤਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ **ਵਮ੍ਮਿਕੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਅਹਿਮਙ੍ਗੁਸਉਨ੍ਦੂਰਘਰਗੋਲ਼ਿਕਾਦਯੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇ ਪਾਣਕੇ ਵਮਤੀਤਿ ਵਮ੍ਮਿਕੋ। ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਵਨ੍ਤਕੋਤਿ ਵਮ੍ਮਿਕੋ। ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਵਮਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਂਸੁਚੁਣ੍ਣੇਨ ਕਟਿਪ੍ਪਮਾਣੇਨਪਿ ਪੋਰਿਸਪ੍ਪਮਾਣੇਨਪਿ ਉਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਵਮ੍ਮਿਕੋ। ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਵਨ੍ਤਖੇਲ਼ਸਿਨੇਹੇਨ ਆਬਦ੍ਧਤਾਯ ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਹਂ ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਨ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਯਤਿ, ਨਿਦਾਘੇਪਿ ਤਤੋ ਪਂਸੁਮੁਟ੍ਠਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮੁਟ੍ਠਿਨਾ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨੇ ਸਿਨੇਹੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਏਵਂ ਵਨ੍ਤਸਿਨੇਹੇਨ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧੋਤਿ ਵਮ੍ਮਿਕੋ। ਏਵਮਯਂ ਕਾਯੋਪਿ, ''ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਾ ਅਕ੍ਖਿਗੂਥਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਅਸੁਚਿਕਲਿਮਲਂ ਵਮਤੀਤਿ ਵਮ੍ਮਿਕੋ। ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਖੀਣਾਸਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਕਨ੍ਤਿਪਰਿਯਾਦਾਨੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਤਾਤਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਵਨ੍ਤਕੋਤਿਪਿ ਵਮ੍ਮਿਕੋ। ਯੇਹਿ ਚਾਯਂ ਤੀਹਿ ਅਟ੍ਠਿਸਤੇਹਿ ਉਸ੍ਸਿਤੋ ਨ੍ਹਾਰੁਸਮ੍ਬਦ੍ਧੋ ਮਂਸਾਵਲੇਪਨੋ ਅਲ੍ਲਚਮ੍ਮਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੋ ਛਵਿਰਞ੍ਜਿਤੋ ਸਤ੍ਤੇ ਵਞ੍ਚੇਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਰਿਯੇਹਿ ਵਨ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਵਨ੍ਤੁਸ੍ਸਯੋਤਿਪਿ ਵਮ੍ਮਿਕੋ। ''ਤਣ੍ਹਾ ਜਨੇਤਿ ਪੁਰਿਸਂ, ਚਿਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਵਿਧਾਵਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੫) ਏਵਂ ਤਣ੍ਹਾਯ ਜਨਿਤਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯੇਹਿ ਵਨ੍ਤੇਨੇਵ ਤਣ੍ਹਾਸਿਨੇਹੇਨ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਵਨ੍ਤੁਸਿਨੇਹੇਨ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧੋਤਿਪਿ ਵਮ੍ਮਿਕੋ। ਯਥਾ ਚ ਵਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਪਾਣਕਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਗਿਲਾਨਾ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਮਤਾ ਪਤਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਸੋ ਤੇਸਂ ਸੂਤਿਘਰਂ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿ ਗਿਲਾਨਸਾਲਾ ਸੁਸਾਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਖਤ੍ਤਿਯਮਹਾਸਾਲਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਕਾਯੋ ਅਯਂ ਗੋਪਿਤਰਕ੍ਖਿਤੋ ਮਣ੍ਡਿਤਪ੍ਪਸਾਧਿਤੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾਨਂ ਕਾਯੋਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਛਵਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਪਾਣਾ ਚਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਪਾਣਾ ਮਂਸਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਪਾਣਾ ਨ੍ਹਾਰੁਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਪਾਣਾ ਅਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਪਾਣਾ ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਪਾਣਾਤਿ ਏਵਂ ਕੁਲਗਣਨਾਯ ਅਸੀਤਿਮਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਮਿਕੁਲਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋਕਾਯਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਗੇਲਞ੍ਞੇਨ ਆਤੁਰਿਤਾਨਿ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਮਤਾਨਿ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਪਾਣਾਨਂ ਸੂਤਿਘਰਂ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿ ਗਿਲਾਨਸਾਲਾ ਸੁਸਾਨਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ''ਵਮ੍ਮਿਕੋ'' ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਵਮ੍ਮਿਕੋਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਇਮਸ੍ਸ ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ।

ਮਾਤਾਪੇਤ੍ਤਿਕਸਮ੍ਭਵਸ੍ਸਾਤਿ ਮਾਤਿਤੋ ਚ ਪਿਤਿਤੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਮਾਤਾਪੇਤ੍ਤਿਕੇਨ ਸੁਕ੍ਕਸੋਣਿਤੇਨ ਸਮ੍ਭੂਤਸ੍ਸ। **ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸੂਪਚਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਓਦਨੇਨ ਚੇਵ ਕੁਮ੍ਮਾਸੇਨ ਚ ਉਪਚਿਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਿਤਸ੍ਸ। **ਅਨਿਚ੍ਚੁਚ੍ਛਾਦਨਪਰਿਮਦ੍ਦਨਭੇਦਨਵਿਦ੍ਧਂਸਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ **ਅਨਿਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ**। ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਵਿਘਾਤਤ੍ਥਾਯ ਤਨੁਵਿਲੇਪਨੇਨ **ਉਚ੍ਛਾਦਨਧਮ੍ਮੋ**। ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਬਾਧਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕਸਮ੍ਬਾਹਨੇਨ **ਪਰਿਮਦ੍ਦਨਧਮ੍ਮੋ**। ਦਹਰਕਾਲੇ ਵਾ ਊਰੂਸੁ ਸਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭਵਾਸੇਨ ਦੁਸ੍ਸਣ੍ਠਿਤਾਨਂ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਸਣ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ ਅਞ੍ਛਨਪੀਲ਼ਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਮਦ੍ਦਨਧਮ੍ਮੋ। ਏਵਂ ਪਰਿਹਰਤੋਪਿ ਚ ਭੇਦਨਵਿਦ੍ਧਂਸਨਧਮ੍ਮੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਚੇਵ ਵਿਕਿਰਤਿ ਚ, ਏਵਂ ਸਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਮਾਤਾਪੇਤ੍ਤਿਕਸਮ੍ਭਵਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸੂਪਚਯਉਚ੍ਛਾਦਨਪਰਿਮਦ੍ਦਨਪਦੇਹਿ ਸਮੁਦਯੋ ਕਥਿਤੋ, ਅਨਿਚ੍ਚਭੇਦਵਿਦ੍ਧਂਸਨਪਦੇਹਿ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ। ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਾਵਚਭਾਵੋ ਵਡ੍ਢਿਪਰਿਹਾਨਿ ਸਮੁਦਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ ਕਥਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦਿਵਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋਤਿ ਦਿਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ। **ਧੂਮਾਯਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ ਧੂਮਸਦ੍ਦੋ ਕੋਧੇ ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਪਕਤਿਧੂਮੇਤਿ ਇਮੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ। ''ਕੋਧੋ ਧੂਮੋ ਭਸ੍ਮਨਿਮੋਸਵਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੫) ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਕੋਧੇ ਵਤ੍ਤਤਿ।

‘‘ਇਚ੍ਛਾਧੂਮਾਯਿਤਾ ਸਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾਯ। ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਧੂਮਾਯਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਤਕ੍ਕੇ।

> ‘‘ਪਙ੍ਕੋ ਚ ਕਾਮਾ ਪਲਿਪੋ ਚ ਕਾਮਾ,
> ਭਯਞ੍ਚ ਮੇਤਂ ਤਿਮੂਲਂ ਪਵੁਤ੍ਤਂ।
> ਰਜੋ ਚ ਧੂਮੋ ਚ ਮਯਾ ਪਕਾਸਿਤਾ।
> ਹਿਤ੍ਵਾ ਤੁਵਂ ਪਬ੍ਬਜ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤਾ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੬.੧੪) –

ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇਸੁ। ‘‘ਧੂਮਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੪੯) ਏਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ। ‘‘ਧਜੋ ਰਥਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਣਂ, ਧੂਮੋ ਪਞ੍ਞਾਣਮਗ੍ਗਿਨੋ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੨) ਏਤ੍ਥ ਪਕਤਿਧੂਮੇ। ਇਧ ਪਨਾਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਯਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧੂਮਾਯਨਾ’’ਤਿ।

ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਹਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬਾਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ** ਨਾਮ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ। ਕਤਮੇਸਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ? ਰਾਗੋ ਬਾਹਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਦੋਸੋ… ਮੋਹੋ… ਮਾਨੋ… ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ… ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ… ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੋ ਬਾਹਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਇਮੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ’’ਤਿ (ਚੂਲਨਿ॰ ਮੇਤ੍ਤਗੂਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੨੮)। **ਸੁਮੇਧੋ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਪਞ੍ਞੋ। **ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਸੇਕ੍ਖੋ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਕ੍ਖੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਤਿ? ਅਧਿਸੀਲਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ, ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ, ਅਧਿਪਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੬)।

ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਨ ਆਵੁਧਸਤ੍ਥਸ੍ਸ। **ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯਸ੍ਸ। ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਗਤਿਕਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਲੋਕਿਯਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਲੋਕਿਯਂ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨਾਯਂ ਅਤ੍ਥਦੀਪਨਾ –

ਏਕੋ ਕਿਰ ਜਾਨਪਦੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਾਤੋਵ ਮਾਣਵਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਦਿਵਸਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਮਨ੍ਤੇ ਵਾਚੇਤ੍ਵਾ ਸਾਯਂ ਗਾਮਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਚ ਏਕੋ ਵਮ੍ਮਿਕੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧੂਮਾਯਤਿ, ਦਿਵਾ ਪਜ੍ਜਲਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਂ ਸੁਮੇਧਂ ਮਾਣਵਂ ਆਹ – ‘‘ਤਾਤ, ਅਯਂ ਵਮ੍ਮਿਕੋ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧੂਮਾਯਤਿ, ਦਿਵਾ ਪਜ੍ਜਲਤਿ, ਵਿਕਾਰਮਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮ, ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਖਿਪਾਹੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਸਾਧੂਤਿ ਕੁਦਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਪਥਵਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਤਤ੍ਰ ਆਚਰਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਿਯ ਭਗਵਾ। ਸੁਮੇਧਮਾਣਵਕੋ ਵਿਯ ਸੇਕ੍ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਵਮ੍ਮਿਕੋ ਵਿਯ ਕਾਯੋ। ‘‘ਤਾਤ, ਅਯਂ ਵਮ੍ਮਿਕੋ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧੂਮਾਯਤਿ, ਦਿਵਾ ਪਜ੍ਜਲਤਿ, ਵਿਕਾਰਮਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮ, ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਖਿਪਾਹੀ’’ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੋ ਵਿਯ, ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕਂ ਕਾਯਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਹੀ’’ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੋ। ਤਸ੍ਸ ਸਾਧੂਤਿ ਕੁਦਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾਕਰਣਂ ਵਿਯ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ‘‘ਯੋ ਵੀਸਤਿਯਾ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਥਦ੍ਧਭਾਵੋ, ਅਯਂ ਪਥਵੀਧਾਤੁ। ਯੋ ਦ੍ਵਾਦਸਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਆਬਨ੍ਧਨਭਾਵੋ, ਅਯਂ ਆਪੋਧਾਤੁ। ਯੋ ਚਤੂਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਪਰਿਪਾਚਨਭਾਵੋ, ਅਯਂ ਤੇਜੋਧਾਤੁ। ਯੋ ਛਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨਭਾਵੋ, ਅਯਂ ਵਾਯੋਧਾਤੂ’’ਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਵਸੇਨ ਕਾਯਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਲਙ੍ਗੀਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਂ ਲਙ੍ਗੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ? ਯਥਾ ਹਿ ਨਗਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਧਾਯ ਪਲਿਘੇ ਯੋਜਿਤੇ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਗਮਨਂ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਯੇ ਨਗਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ, ਤੇ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਬਹਿ, ਤੇ ਬਹਿਯੇਵ। ਏਵਮੇਵ ਯਸ੍ਸ ਞਾਣਮੁਖੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾਲਙ੍ਗੀ ਪਤਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਾਪਕਂ ਞਾਣਗਮਨਂ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਂ ਲਙ੍ਗੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। **ਪਜਹ ਅਵਿਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਉਗ੍ਗਹਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਹਾਨਂ ਕਥਿਤਂ।

ਉਦ੍ਧੁਮਾਯਿਕਾਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਦ੍ਧੁਮਾਯਿਕਮਣ੍ਡੂਕੋ** ਨਾਮ ਨੋ ਮਹਨ੍ਤੋ, ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣੋ ਹੋਤਿ, ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਵਲ੍ਲਿਅਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਵਸਤਿ। ਸੋ ਦਣ੍ਡਕੋਟਿਯਾ ਵਾ ਵਲ੍ਲਿਕੋਟਿਯਾ ਵਾ ਪੰਸੁਚੁਣ੍ਣਕੇਨ ਵਾ ਘਟ੍ਟਿਤੋ ਆਯਮਿਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੋ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋ ਬੇਲੁਵਪਕ੍ਕਪ੍ਪਮਾਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਦੇ ਆਕਾਸਗਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਮਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਮਿਤ੍ਤਵਸੰ ਯਾਤਿ, ਕਾਕਕੁਲਲਾਦਿਭਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਅਯੰ ਕੋਧੋ ਪਠਮੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਾਵਿਲਮਤ੍ਤਕੋਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਵਿਕੁਲਨੰ ਪਾਪੇਤਿ। ਤਦਾ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਹਨੁਸਞ੍ਚੋਪਨੰ ਪਾਪੇਤਿ। ਤਦਾ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਫਰੁਸਵਾਚਾਨਿਚ੍ਛਾਰਣੰ ਪਾਪੇਤਿ। ਤਦਾ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਦਿਸਾਵਿਲੋਕਨੰ ਪਾਪੇਤਿ। ਤਦਾ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਆਕਡ੍ਢਨਪਰਿਕਡ੍ਢਨੰ ਪਾਪੇਤਿ। ਤਦਾ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਪਾਣਿਨਾ ਲੇਡ੍ਡੁਦਣ੍ਡਸਤ੍ਥਪਰਾਮਸਨੰ ਪਾਪੇਤਿ। ਤਦਾ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਦਣ੍ਡਸਤ੍ਥਾਭਿਨਿਪਾਤੰ ਪਾਪੇਤਿ । ਤਦਾ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਪਰਘਾਤਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਘਾਤਨਮ੍ਪਿ ਪਾਪੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹੇਤੰ – ‘‘ਯਤੋ ਅਯੰ ਕੋਧੋ ਪਰੰ ਘਾਤੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਘਾਤੇਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਯੰ ਕੋਧੋ ਪਰਮੁਸ੍ਸਦਗਤੋ ਹੋਤਿ ਪਰਮਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਉਦ੍ਧੁਮਾਯਿਕਾਯ ਚਤੂਸੁ ਪਾਦੇਸੁ ਆਕਾਸਗਤੇਸੁ ਗਮਨੰ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਉਦ੍ਧੁਮਾਯਿਕਾ ਅਮਿਤ੍ਤਵਸੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਾਕਾਦਿਭਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਕੋਧਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਮਿਤ੍ਤਵਸੰ ਯਾਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਮਾਰਾਨੰ ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਉਦ੍ਧੁਮਾਯਿਕਾਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਕੋਧੂਪਾਯਾਸਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਬਲਵਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਕੋਧੋਵ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸੋ। **ਪਜਹ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਪ੍ਪਹਾਨੰ ਕਥਿਤੰ।

ਦ੍ਵਿਧਾਪਥੋਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਯਥਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਧਨੋ ਸਭੋਗੋ ਕਨ੍ਤਾਰਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਦ੍ਵੇਧਾਪਥੰ ਪਤ੍ਵਾ, ‘‘ਇਮਿਨਾ ਨੁ ਖੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਇਮਿਨਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਛੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਥ ਨੰ ਚੋਰਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬਜਸਨੰ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਕਙ੍ਖਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਥ ਨੰ ਕਿਲੇਸਮਾਰਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ ਮਾਰਾ ਅਨਯਬਜਸਨੰ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਦ੍ਵੇਧਾਪਥਸਮਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਦ੍ਵਿਧਾਪਥੋਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ। **ਪਜਹ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਉਗ੍ਗਹਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਹਾਨੰ ਕਥਿਤੰ।

ਚਙ੍ਗਵਾਰਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਯਥਾ ਰਜਕੇਹਿ ਖਾਰਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਮ੍ਹਿ ਉਦਕੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਏਕੋ ਉਦਕਘਟੋ ਦ੍ਵੇਪਿ ਦਸਪਿ ਵੀਸਤਿਪਿ ਘਟਸਤਮ੍ਪਿ ਪਗ੍ਘਰਤਿਯੇਵ, ਪਸਟਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਦਕੰ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਨੀਵਰਣਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੋ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਚਙ੍ਗਵਾਰਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੇਤੰ ਨੀਵਰਣਾਨੰ ਅਧਿਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ। **ਪਜਹ ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨੰ ਕਥਿਤੰ।

ਕੁਮ੍ਮੋਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਯਥਾ ਕਚ੍ਛਪਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਦਾ ਸੀਸਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚੇਵ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਙ੍ਖਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਗਯ੍ਹਮਾਨਾ ਪਞ੍ਚੇਵ ਖਨ੍ਧਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਕੁਮ੍ਮੋਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੇਤੰ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਅਧਿਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ। **ਪਜਹ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੰ ਕਥਿਤੰ।

ਅਸਿਸੂਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਯਥਾ ਸੂਨਾਯ ਉਪਰਿ ਮੰਸੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਸਿਨਾ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਮਿਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਤ੍ਥਾਯ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਹਿ ਘਾਤਯਮਾਨਾ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾਨੰ ਉਪਰਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਹਿ ਕਨ੍ਤਿਤਾ ਕੋਟ੍ਟਿਤਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਅਸਿਸੂਨਾਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੇਤੰ ਕਾਮਗੁਣਾਨੰ ਅਧਿਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ। **ਪਜਹ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੰ ਕਥਿਤੰ।

ਮੰਸਪੇਸੀਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯੰ **ਮੰਸਪੇਸਿ** ਨਾਮ ਬਹੁਜਨਪਤ੍ਥਿਤਾ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਨੰ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ ਕਾਕਾਦਯੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਪਿ। ਇਮੇ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਨਨ੍ਦਿਰਾਗੰ ਉਪਗਮ੍ਮ ਵਟ੍ਟੰ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਮੰਸਪੇਸਿ ਠਪਿਤਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਲਗ੍ਗਤਿ, ਏਵਮਿਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਨਨ੍ਦਿਰਾਗਬਦ੍ਧਾ ਵਟ੍ਟੇ ਲਗ੍ਗਨ੍ਤਿ, ਦੁਕ੍ਖੰ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨ੍ਤਿ , ਇਤਿ ਨਨ੍ਦਿਰਾਗੋ ਮੰਸਪੇਸਿਸਦਿਸੋ ਹੋਤਿ।

ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਮੰਸਪੇਸੀਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਨਨ੍ਦੀਰਾਗਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ। **ਪਜਹ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇਨ ਨਨ੍ਦੀਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੰ ਕਥਿਤੰ।

ਨਾਗੋਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸੇਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਧਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇਨਟ੍ਠੇਨ ਖੀਣਾਸਵੋ ਨਾਗੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਅਨਙ੍ਗਣਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੬੩) ਪਕਾਸਿਤੋ ਏਵ। **ਨਮੋ ਕਰੋਹਿ ਨਾਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਨਾਗਸ੍ਸ, ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਸੋ ਭਗਵਾ ਬੋਧਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਦਨ੍ਤੋ ਸੋ ਭਗਵਾ ਦਮਥਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਸਨ੍ਤੋ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਮਥਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਿਣ੍ਣੋ ਸੋ ਭਗਵਾ ਤਰਣਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੋ ਭਗਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੬੧) ਏਵੰ ਨਮਕ੍ਕਾਰੰ ਕਰੋਹੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਇਦੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਅਹੋਸਿ। ਥੇਰੋਪਿ ਇਦਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤੰ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ। **ਅਯਮੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਅਯੰ ਏਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਰਤਨਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਮਣਿਕੂਟੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਵ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਵਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਰਥਵਿਨੀਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੨. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਰਥਵਿਨੀਤਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਰਾਜਗਹੇ**ਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ, ਤਞ੍ਹਿ ਮਨ੍ਧਾਤੁਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਰਾਜਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਪੇਤ੍ਥ ਪਕਾਰੇ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। ਕਿੰ ਤੇਹਿ? ਨਾਮਮੇਤੰ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ। ਤੰ ਪਨੇਤੰ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਚ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਚ ਨਗਰੰ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਕਾਲੇ ਸੁਞ੍ਞੰ ਹੋਤਿ ਯਕ੍ਖਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਤੇਸੰ ਵਸਨ੍ਤਵਨੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਵੇਲ਼ੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ**ਤਿ **ਵੇਲ਼ੁਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਯ੍ਯਾਨਸ੍ਸ ਨਾਮੰ, ਤੰ ਕਿਰ ਵੇਲ਼ੂਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਅਹੋਸਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਤ੍ਥੇਨ ਚ ਪਾਕਾਰੇਨ, ਗੋਪੁਰਟ੍ਟਾਲਕਯੁਤ੍ਤੰ ਨੀਲੋਭਾਸੰ ਮਨੋਰਮੰ, ਤੇਨ **ਵੇਲ਼ੁਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਲਨ੍ਦਕਾਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਵਾਪੰ ਅਦੰਸੁ, ਤੇਨ **ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਤਤ੍ਥ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਨਤ੍ਥੰ ਆਗਤੋ ਸੁਰਾਮਦੇਨ ਮਤ੍ਤੋ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯੰ ਉਪਗਤੋ ਸੁਪਿ। ਪਰਿਜਨੋਪਿਸ੍ਸ, ''ਸੁਤ੍ਤੋ ਰਾਜਾ''ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦੀਹਿ ਪਲੋਭਿਯਮਾਨੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਕ੍ਕਾਮਿ, ਅਥ ਸੁਰਾਗਨ੍ਧੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਾ ਸੁਸਿਰਰੁਕ੍ਖਾ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞਾਭਿਮੁਖੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾ, ''ਰਞ੍ਞੋ ਜੀਵਿਤੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਵੇਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ। ਰਾਜਾ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿ, ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੋ ਨਿਵਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਇਮਾਯ ਮਮ ਜੀਵਿਤੰ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਾਨੰ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਪੰ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ, ਅਭਯਘੋਸਨਞ੍ਚ ਘੋਸਾਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ **ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਤੰ। **ਕਲਨ੍ਦਕਾ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਾਨੰ ਨਾਮੰ।

ਜਾਤਿਭੂਮਿਕਾਤਿ ਜਾਤਿਭੂਮਿਵਾਸਿਨੋ। ਤਤ੍ਥ **ਜਾਤਿਭੂਮੀ**ਤਿ ਜਾਤਟ੍ਠਾਨੰ। ਤੰ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਨੇਵ ਕੋਸਲਮਹਾਰਾਜਾਦੀਨੰ ਨ ਚਙ੍ਕੀਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦੀਨੰ ਨ ਸਕ੍ਕਸੁਯਾਮਸਨ੍ਤੁਸਿਤਾਦੀਨੰ ਨ ਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕਾਦੀਨੰ ਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਜਾਤਟ੍ਠਾਨੰ ''ਜਾਤਿਭੂਮੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਜਾਤਦਿਵਸੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਏਕਦ੍ਧਜਮਾਲਾਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਕੁਸੁਮਵਾਸਚੁਣ੍ਣਗਨ੍ਧਸੁਗਨ੍ਧਾ ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲਮਿਵ ਨਨ੍ਦਨਵਨੰ ਵਿਰੋਚਮਾਨਾ ਪਦੁਮਿਨਿਪਣ੍ਣੇ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਅਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਦੀਨਞ੍ਚ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਾਦੀਨਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਿੰਸੁ, ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਟ੍ਠਾਨਸਾਕਿਯਜਨਪਦੋ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥਾਹਾਰੋ, ਸਾ ''ਜਾਤਿਭੂਮੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਧਮ੍ਮਗਰੁਭਾਵਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਸ੍ਸੰਵੁਟ੍ਠਾਤਿ ਤੇਮਾਸੰ ਵਸ੍ਸੰਵੁਟ੍ਠਾ ਪਵਾਰਿਤਪਵਾਰਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ''ਕਚ੍ਚਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਖਮਨੀਯ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਤੰ, ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਮਵੋਚ। ਤੇ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ, – ''ਕਚ੍ਚਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਖਮਨੀਯੰ ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯੰ, ਕਚ੍ਚਿਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਕਿਲਮਥੇਨ ਅਦ੍ਧਾਨੰ ਆਗਤਾ, ਨ ਚ ਪਿਣ੍ਡਕੇਨ ਕਿਲਮਿਤ੍ਥ, ਕੁਤੋ ਚ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ – ''ਭਗਵਾ ਸਾਕਿਯਜਨਪਦੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਆਹਾਰਤੋ ਜਾਤਿਭੂਮਿਤੋ ਆਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਨੇਵ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਦਨਸ੍ਸ, ਨ ਸੁਕ੍ਕੋਦਨਸ੍ਸ, ਨ ਧੋਤੋਦਨਸ੍ਸ, ਨ ਅਮਿਤੋਦਨਸ੍ਸ, ਨ ਅਮਿਤ੍ਤਾਯ ਦੇਵਿਯਾ, ਨ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ, ਨ ਸਕਲਸ੍ਸ ਸਾਕਿਯਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਆਰੋਗ੍ਯੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਲਾਭਿੰ ਪਰਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਸਮਾਦਪੇਤਾਰੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਇਦੰ – ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਅਵੋਚ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਾਦੀਨੰ ਆਰੋਗ੍ਯੰ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਏਵਰੂਪੰ ਭਿਕ੍ਖੁਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਪਿਯਤਾਯ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਪਟਿਪਨ੍ਨਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਉਪਾਸਕਾ ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਚ ਪਿਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਨਾਪਾ। ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ? ਧਮ੍ਮਗਰੁਤਾਯ। ਧਮ੍ਮਗਰੁਨੋ ਹਿ ਤਥਾਗਤਾ, ਸੋ ਚ ਨੇਸੰ ਧਮ੍ਮਗਰੁਭਾਵੋ, ''ਦੁਕ੍ਖੰ ਖੋ ਅਗਾਰਵੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੧) ਇਮਿਨਾ ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧਮੂਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਧਮ੍ਮਗਰੁਤਾਯੇਵ ਹਿ ਭਗਵਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਦਿਵਸੇ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਿਗਾਵੁਤੰ ਮਗ੍ਗੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਤਿਰੇਕਤਿਯੋਜਨਸਤੰ ਮਗ੍ਗੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੰ ਸਪਰਿਸੰ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਚਤ੍ਤਾਲੀਸਯੋਜਨੰ ਮਗ੍ਗੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੇ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿੰ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਕ੍ਕੁਸਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤੰ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਵੀਸਯੋਜਨਸਤੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨਵਾਸਿਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹੰ ਅਕਾਸਿ। ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਮਗ੍ਗੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖਦਿਰਵਨਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੋ ਪਾਚੀਨਵੰਸਦਾਯੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਮਹਾਪੁਰਿਸਵਿਤਕ੍ਕੰ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਓਰੁਯ੍ਹ ਸਾਧੁਕਾਰਮਦਾਸਿ। ਕੋਟਿਕਣ੍ਣਸੋਣਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਞ੍ਞਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਅਜ੍ਝੇਸਿਤ੍ਵਾ ਸਰਭਞ੍ਞਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਾਧੁਕਾਰਮਦਾਸਿ। ਤਿਗਾਵੁਤੰ ਮਗ੍ਗੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਣ੍ਣੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨੇ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਾਨਿਸੰਸੰ ਕਥੇਸਿ। ਕਸ੍ਸਪੋਪਿ ਭਗਵਾ – ''ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਹਤ੍ਥਾ ਆਮਿਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ।

ਅਮ੍ਹਾਕੰਯੇਵ ਭਗਵਾ ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਜੇਤਵਨਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਚਾਰਿਕੰ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਕੋਸਲਮਹਾਰਾਜਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਾਦਯੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿੰਸੁ। ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਘਰੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਨੰ ਪੁਣ੍ਣਾ ਨਾਮ ਦਾਸੀ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤੋਸਿ ਸਾਮੀਤਿ ਆਹ। ''ਆਮ ਜੇ, ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿੰ, ਅਥ ਮੇ ਇਮੰ ਤੇਮਾਸੰ ਧਮ੍ਮੰ ਵਾ ਸੋਤੁੰ, ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਵਾ ਦਾਨੰ ਦਾਤੁੰ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ। ਅਹਮ੍ਪਿ ਸਾਮਿ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਸਚੇ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਸਿ, ਭੁਜਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਤ੍ਵਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ''ਨਿਵਤ੍ਤਥ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਆਹ। ਪੁਣ੍ਣੇ ਤ੍ਵੰ ਪਰਪਟਿਬਦ੍ਧਜੀਵਿਕਾ ਕਿੰ ਮੇ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀਤਿ। ਭਗਵਾ ਮਯ੍ਹੰ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਜਾਨਾਥ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਨਿਵਤ੍ਤਨਪਚ੍ਚਯਾ ਪਨਾਹੰ ਤੀਸੁ ਸਰਣੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਭਗਵਾ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਪੁਣ੍ਣੇਤਿ ਸਾਧੁਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਮੇਵ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਅਯੰ ਕਥਾ ਪਾਕਟਾ ਅਹੋਸਿ। ਸੇਟ੍ਠਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪੁਣ੍ਣਾਯ ਕਿਰ ਭਗਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਤੰ ਭੁਜਿਸ੍ਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਧੀਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਆਰਭਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਸਤ੍ਥਾ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਓਭਾਸਗਾਥੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ –

''ਪੁਣ੍ਣੇ ਪੂਰੇਸਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੰ, ਚਨ੍ਦੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ ਯਥਾ।

ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ॥ (ਥੇਰੀਗਾ॰ ੩)।

ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਸਾਵਿਕਾ ਅਹੋਸੀਤਿ। ਏਵੰ ਧਮ੍ਮਗਰੁਨੋ ਤਥਾਗਤਾ।

ਨਨ੍ਦਕਤ੍ਥੇਰੇ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇਪਿ ਭਗਵਾ ਅਨਹਾਤੋਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿਂ ਠਿਤਕੋਵ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਾਧੁਕਾਰਮਦਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਕਾਯ ਵੇਲਾਯ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਗਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਯਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਆਰਦ੍ਧਮਤ੍ਤੇਤਿ। ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਕਰਿਤ੍ਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬੁਦ੍ਧਸੁਖੁਮਾਲਾ ਤੁਮ੍ਹੇਤਿ। ਸਚੇ ਤ੍ਵੰ, ਨਨ੍ਦ, ਕਪ੍ਪਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਕਪ੍ਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਾਹਂ ਠਿਤਕੋਵ ਸੁਣੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ। ਏਵੰ ਧਮ੍ਮਗਰੁਨੋ ਤਥਾਗਤਾ। ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਗਰੁਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਕਾ ਪਿਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਕੇ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਪਟਿਪਨ੍ਨਕੋ ਚ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਨੋ ਪਰਹਿਤਾਯ, ਪਰਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਨੋ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ, ਨੋ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਚ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਨੋ ਪਰਹਿਤਾਯ ਚ, ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਚ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਪਰਹਿਤਾਯ ਚਾਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਸਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਂ ਲਾਭੀ ਹੋਤਿ, ਪਰਂ ਤਤ੍ਥ ਨ ਓਵਦਤਿ ਨ ਅਨੁਸਾਸਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਬਾਕੁਲੋ ਵਿਯ। ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਨੋ ਪਰਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਏਵਰੂਪਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਭਗਵਾ ਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਿਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੋਤਿ।

ਯੋ ਪਨ ਦਸਨ੍ਨਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਂ ਅਲਾਭੀ, ਪਰਂ ਤੇਹਿ ਓਵਦਤਿ ਤੇਨ ਕਤਵਤ੍ਤੁਸਾਦਿਯਨਤ੍ਥਂ ਉਪਨਨ੍ਦੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਅਯਂ ਪਰਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਨੋ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ, ਏਵਰੂਪਮ੍ਪਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾ ਮਹਾਪਚ੍ਛਿ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾਤਿ।

ਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਦਸਨ੍ਨਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਂ ਅਲਾਭੀ, ਪਰਮ੍ਪਿ ਤੇਹਿ ਨ ਓਵਦਤਿ, ਲਾਲੁਦਾਯੀ ਵਿਯ, ਅਯਂ ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਨ ਪਰਹਿਤਾਯ, ਏਵਰੂਪਮ੍ਪਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਕਿਲੇਸਾ ਫਰਸੁਛੇਜ੍ਜਾ ਵਿਯ ਮਹਨ੍ਤਾਤਿ।

ਯੋ ਪਨ ਸਯਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਂ ਲਾਭੀ, ਪਰਮ੍ਪਿ ਤੇਹਿ ਓਵਦਤਿ, ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਚੇਵ ਪਰਹਿਤਾਯ ਚ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦਯੋ ਅਸੀਤਿਮਹਾਥੇਰਾ ਵਿਯ, ਏਵਰੂਪਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਵੁਡ੍ਢਿਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੋਤਿ। ਇਧਾਪਿ ਏਵਰੂਪਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ – ‘‘ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਏਵੰ ਭਗਵਤਾ ਪੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਭੂਮਿਯਂ ਉਭਯਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਲਾਭਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਤਤ੍ਥ ਏਵਰੂਪੋਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਚਿਨ੍ਤਨਾ ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਨਾ ਵਾ ਅਹੋਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਆਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਨਪਦੇ ਆਕਾਸਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤੋ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਪਾਕਟੋ ਪਞ੍ਞਾਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮੇਘਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਕਜ੍ਝਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਮੋਰਘਟਾ ਵਿਯ ਘਨਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਾਤੁਂ, ਆਰਦ੍ਧਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਯ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯਂ ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਗੁਣਂ ਭਾਸਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇਹਿ ਮੁਖੇਹਿ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ **ਪੁਣ੍ਣੋ ਨਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ **ਪੁਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਮਨ੍ਤਾਣਿਯਾ ਪਨ ਸੋ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਮ੍ਭਾਵਿਤੋ**ਤਿ ਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਾਯ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤੋ।

ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋਤਿ ਇਚ੍ਛਾਵਿਰਹਿਤੋ ਨਿਇਚ੍ਛੋ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਸਾਵਸੇਸਂ ਵਿਯ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਨਿਰਵਸੇਸੋ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਅਣੁਮਤ੍ਤਾਪਿ ਪਾਪਿਕਾ ਇਚ੍ਛਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਖੀਣਾਸਵੋ ਹੇਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤਣ੍ਹੋ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਤਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾ ਮਹਿਚ੍ਛਤਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਤਿ ਅਯਂ ਭੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ਸਕਲਾਭੇ ਅਤਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਲਾਭੇ ਪਤ੍ਥਨਾ **ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਤਾ** ਨਾਮ। ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਏਕਭਾਜੇਨ ਪਕ੍ਕਪੂਵੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਿਤੋ ਨ ਸੁਪਕ੍ਕੋ ਵਿਯ ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਵਿਯ ਚ ਖਾਯਤਿ। ਸ੍ਵੇਵ ਪਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਸੁਪਕ੍ਕੋ ਵਿਯ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਖਾਯਤਿ। ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਤਾ ਪਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਚ ਅਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ **ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾ** ਨਾਮ, ਸਾ, ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ ਸਦ੍ਧੋਤਿ ਮੰ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਆਗਤਾਯੇਵ, ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕੋਹਞ੍ਞੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਾ ਪਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਚ ਅਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ **ਮਹਿਚ੍ਛਤਾ** ਨਾਮ। ਸਾਪਿ, ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਦ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ ਸਦ੍ਧੋਤਿ ਮੰ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਸੀਲਵਾ ਸਮਾਨੋ ਸੀਲਵਾਤਿ ਮੰ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੮੫੧) ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਗਤਾਯੇਵ, ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਯੋ ਹੋਤਿ, ਵਿਜਾਤਮਾਤਾਪਿਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤੇਨੇਤੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

> ''ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਚ, ਮਹਿਚ੍ਛੋ ਚਾਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ।
> ਸਕਟੇਨ ਪਚ੍ਚਯੰ ਦੇਤੁ, ਤਯੋਪੇਤੇ ਅਤਪ੍ਪਯਾ''ਤਿ॥

ਸਨ੍ਤਗੁਣਨਿਗੂਹਨਤਾ ਪਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਚ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ **ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ** ਨਾਮ, ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਗੁਣੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਕਾਮਤਾਯ, ''ਸਦ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ ਸਦ੍ਧੋਤਿ ਮੰ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਸੀਲਵਾ, ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ, ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਪਞ੍ਞਵਾ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਸਮਾਨੋ ਖੀਣਾਸਵੋਤਿ ਮੰ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂ''ਤਿ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਜ੍ਝਨ੍ਤਿਕਤ੍ਥੇਰੋ।

ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵੋ ਅਹੋਸਿ, ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਪਨਸ੍ਸ ਪਾਦਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਗ੍ਘਤਿ, ਸੋ ਅਸੋਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਰਞ੍ਞੋ ਵਿਹਾਰਮਹਦਿਵਸੇ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਅਤਿਲੂਖਭਾਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਥੋਕੰ ਬਹਿ ਹੋਥਾ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਥੇਰੋ, ''ਮਾਦਿਸੇ ਖੀਣਾਸਵੇ ਰਞ੍ਞੋ ਸਙ੍ਗਹੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਥਵਿਯੰ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਯੇਵ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਿ। ਏਵੰ ਖੀਣਾਸਵੋ ਸਮਾਨੋ, ''ਖੀਣਾਸਵੋਤਿ ਮੰ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂ''ਤਿ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਏਵੰ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਲਾਭੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਲਾਭੰ ਥਾਵਰੰ ਕਰੋਤਿ, ਦਾਯਕਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਰਾਧੇਤਿ, ਯਥਾ ਯਥਾ ਹਿ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਅਪ੍ਪੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤੇ ਪਸਨ੍ਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਬਹੂ ਦੇਨ੍ਤਿ।

ਅਪਰੋਪਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ – ਪਚ੍ਚਯਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਧੁਤਙ੍ਗਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਅਧਿਗਮਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ **ਪਚ੍ਚਯਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ** ਨਾਮ, ਸੋ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਵਸੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਥਾਮੰ ਜਾਨਾਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁ ਹੋਤਿ, ਦਾਯਕੋ ਅਪ੍ਪੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋ ਅਪ੍ਪੋ, ਦਾਯਕੋ ਬਹੁੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋਪਿ ਬਹੁ, ਦਾਯਕੋਪਿ ਬਹੁੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਥਾਮੰ ਞਤ੍ਵਾ ਪਮਾਣੇਨੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਧੁਤਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੰ ਨਜਾਨਾਪੇਤੁਕਾਮੋ **ਧੁਤਙ੍ਗਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥੰ ਇਮਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ – ਸੋਸਾਨਿਕਮਹਾਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਸਟ੍ਠਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਸੁਸਾਨੇ ਵਸਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਨ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਤੇਨੇਵਾਹ –

> ''ਸੁਸਾਨੇ ਸਟ੍ਠਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ ਵਸਾਮਹੰ।
> ਦੁਤਿਯੋ ਮੰ ਨ ਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਅਹੋ ਸੋਸਾਨਿਕੁਤ੍ਤਮੋ''ਤਿ॥

ਚੇਤਿਯਪਬ੍ਬਤੇ ਦ੍ਵੇਭਾਤਿਯਤ੍ਥੇਰਾ ਵਸਿੰਸੁ। ਤੇਸੁ ਕਨਿਟ੍ਠੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇਨ ਪੇਸਿਤਾ ਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡਿਕਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਪਰਿਭੋਗੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਰੋਥਾਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮੁਖੰ ਵਿਕ੍ਖਾਲਨਕਾਲੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਅਲੰ, ਆਵੁਸੋਤਿ ਆਹ।

ਕਚ੍ਚਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕਾਸਨਿਕਤ੍ਥਾਤਿ। ਆਹਰਾਵ◌ੁਸੋ, ਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡਿਕਾਤਿ ਪਵ੍ਵਾਸ ਵ◌ਸ੍ਸਾਨਿ ਏਕਾਸਨਿਕੋ ਸਮਾਨੋਪਿ ਧੁਤਙ੍ਗੰ ਨਿਗੂਹਮਾਨੋ ਪਰਿਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਮੁਖੰ ਵ◌ਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਧੁਤਙ੍ਗੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਗਤੋ।

ਯੋ ਪਨ ਸਾਕੇਤਕਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਵ◌ਿਯ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਾਵ◌ੰ ਜਾਨਾਪੇਤੁੰ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਅਯੰ **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ** ਨਾਮ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਖਣੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਸੁ ਓਕਾਸੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਮਰਣਕ੍ਖਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਲਭਿਸ੍ਸਥਾਤਿ ਚੋਦਿਤੋ ਗਣੰ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਣਿਕਾਰਵ◌ਾਲਿਕਸਮੁਦ੍ਦਵ◌ਿਹਾਰੰ ਗਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੰ ਥੇਰਨਵਮਜ੍ਝਿਮਾਨੰ ਉਪਕਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਮਹਾਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਜਨਤੰ ਖੋਭੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਤੋ।

ਯੋ ਪਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਿਭਾਵ◌ੰ ਜਾਨਾਪੇਤੁੰ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਅਯੰ **ਅਧਿਗਮਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ** ਨਾਮ, ਤਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਯ ਘਟਿਕਾਰਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਵ◌ਿਯ ਚ।

ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਪੁਣ੍ਣੋ ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਤੰ ਪਾਪਿਚ੍ਛਤੰ ਮਹਿਚ੍ਛਤਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਇਚ੍ਛਾਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾਯ ਅਲੋਭਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ, ''ਆਵ◌ੁਸੋ, ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਤਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾ ਮਹਿਚ੍ਛਤਾਤਿ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਆਦੀਨਵ◌ੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਵ◌ਰੂਪੰ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤੰ ਸਮਾਦਾਯ ਵ◌ਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥੰ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ''ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ।

ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਵ◌ਿਧਸਨ੍ਤੋਸਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

ਇਦਾਨਿ **ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਵ◌ਿਸੇਸਤ੍ਥਮੇਵ◌ ਦੀਪਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਯੋਜਨਾ ਪਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ◌ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਇਤਰੀਤਰਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਸੋ ਪਨੇਸ ਸਨ੍ਤੋਸੋ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਵ◌ਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ, ਚੀਵ◌ਰੇ ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ ਯਥਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋਤਿ ਤਿਵ◌ਿਧੋ, ਏਵ◌ੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਸੁ। ਤਸ੍ਸਾਯੰ ਪਭੇਦਸੰਵ◌ਣ੍ਣਨਾ।

ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੀਵ◌ਰੰ ਲਭਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਵ◌ਾ ਅਸੁਨ੍ਦਰੰ ਵ◌ਾ। ਸੋ ਤੇਨੇਵ◌ ਯਾਪੇਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵ◌ਰੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਥ ਯੋ ਪਕਤਿਦੁਬ੍ਬਲੋ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ ਆਬਾਧਜਰਾਭਿਭੂਤੋ ਵ◌ਾ, ਗਰੁਚੀਵ◌ਰੰ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤੋ ਕਿਲਮਤਿ, ਸੋ ਸਭਾਗੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤੰ ਪਰਿਵ◌ਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਲਹੁਕੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ◌ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵ◌ਰੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਪਰੋ ਪਣੀਤਪਚ੍ਚਯਲਾਭੀ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਪਟ੍ਟਚੀਵ◌ਰਾਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਮਹਗ੍ਘਚੀਵ◌ਰੰ ਬਹੂਨਿ ਵ◌ਾ ਪਨ ਚੀਵ◌ਰਾਨਿ ਲਭਿਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦੰ ਥੇਰਾਨੰ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਇਦੰ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨੰ ਅਨੁਰੂਪੰ, ਇਦੰ ਗਿਲਾਨਾਨੰ ਇਦੰ ਅਪ੍ਪਲਾਭਾਨੰ ਹੋਤੂਤਿ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਸੰ ਪੁਰਾਣਚੀਵ◌ਰੰ ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਾਦਿਤੋ ਵ◌ਾ ਨਨ੍ਤਕਾਨਿ ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ◌ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵ◌ਰੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਲਭਤਿ ਲੂਖੰ ਵ◌ਾ ਪਣੀਤੰ ਵ◌ਾ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ◌ ਯਾਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞੰ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਯੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਵ◌ਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵ◌ਾ ਬ੍ਯਾਧਿਵ◌ਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵ◌ਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਲਭਤਿ, ਯੇਨਸ੍ਸ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇਨ ਅਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤੰ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਸਪ੍ਪਾਯਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ◌ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਪਰੋ ਬਹੁੰ ਪਣੀਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤੰ ਚੀਵ◌ਰੰ ਵ◌ਿਯ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਬਹੁਸ੍ਸੁਤਅਪ੍ਪਲਾਭਿਗਿਲਾਨਾਨੰ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਸੰ ਵ◌ਾ ਸੇਸਕੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਵ◌ਾ ਚਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਿਸ੍ਸਕਾਹਾਰੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ◌ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੇਨਾਸਨਂ ਲਭਤਿ ਮਨਾਪਂ ਵਾ ਅਮਨਾਪਂ ਵਾ, ਸੋ ਤੇਨ ਨੇਵ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਨ ਪਟਿਘਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕੇਨਾਪਿ ਯਥਾਲਦ੍ਧੇਨੇਵ ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ** । ਯੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਾ ਬ੍ਯਾਧਿਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਲਭਤਿ, ਯਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਸਤੋ ਅਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੇ ਸਪ੍ਪਾਯਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਪਰੋ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞੋ ਲੇਣਮਣ੍ਡਪਕੂਟਾਗਾਰਾਦੀਨਿ ਬਹੂਨਿ ਪਣੀਤਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤਾਨਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਬਹੁਸ੍ਸੁਤਅਪ੍ਪਲਾਭਿਗਿਲਾਨਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਯੋਪਿ, ''ਉਤ੍ਤਮਸੇਨਾਸਨਂ ਨਾਮ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ, ਨਿਦ੍ਦਾਭਿਭੂਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਤੋ ਪਾਪਵਿਤਕ੍ਕਾ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦੀਸੁ ਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਲਭਤਿ ਲੂਖਂ ਵਾ ਪਣੀਤਂ ਵਾ, ਸੋ ਯਂ ਲਭਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਯੋ ਪਨ ਤੇਲੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਫਾਣਿਤਂ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਤੇਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਦੇਵ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਪਰੋ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞੋ ਬਹੁਂ ਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦਿਪਣੀਤਭੇਸਜ੍ਜਂ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਵਿਯ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਬਹੁਸ੍ਸੁਤਅਪ੍ਪਲਾਭਿਗਿਲਾਨਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਆਭਤਕੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਮਧੁਰਂ, ''ਗਣ੍ਹ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦਿਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਸਚਸ੍ਸ ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਪਿ ਰੋਗੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਅਥ ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕਂ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤਨ੍ਤਿ ਚਤੁਮਧੁਰਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕੇਨੇਵ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਰਮਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਤਿਣ੍ਣਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਨ੍ਤੋਸਾਨਂ ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋਵ ਅਗ੍ਗੋ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਪੁਣ੍ਣੋ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਚਯੇ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਨ੍ਤੋਸੇਹਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਅਹੋਸਿ। **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਕਥਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਚ ਇਮਂ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਕਥਂ ਕਤ੍ਤਾਵ ਅਹੋਸਿ।

ਤਿਵਿਧਪਵਿਵੇਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋਤਿ ਕਾਯਪਵਿਵੇਕੋ ਚਿਤ੍ਤਪਵਿਵੇਕੋ ਉਪਧਿਪਵਿਵੇਕੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਪਵਿਵੇਕੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਕੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਕੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਏਕੋ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਏਕੋ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ, ਏਕੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਏਕੋ ਚਙ੍ਕਮਮਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਏਕੋ ਚਰਤਿ, ਏਕੋ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਯਂ **ਕਾਯਪਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ। ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਨ **ਚਿਤ੍ਤਪਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ **ਉਪਧਿਪਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹੇਤਂ – ''ਕਾਯਪਵਿਵੇਕੋ ਚ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਕਾਯਾਨਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਭਿਰਤਾਨਂ। ਚਿਤ੍ਤਪਵਿਵੇਕੋ ਚ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਮਵੋਦਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ। ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ ਚ ਨਿਰੁਪਧੀਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਿਸਙ੍ਖਾਰਗਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੫੭)। **ਪਵਿਵੇਕਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਚ ਇਮਂ ਪਵਿਵੇਕਕਥਂ ਕਤ੍ਤਾ।

ਪਞ੍ਚਵਿਧਸਂਸਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਸਂਸਟ੍ਠੋਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨ ਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਵਿਰਹਿਤੋ। ਸਵਨਸਂਸਗ੍ਗੋ ਦਸ੍ਸਨਸਂਸਗ੍ਗੋ ਸਮੁਲ੍ਲਪਨਸਂਸਗ੍ਗੋ ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਸਗ੍ਗੋ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਸਂਸਗ੍ਗੋ। ਤੇਸੁ ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਣਾਤਿ, ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਵਾ ਨਿਗਮੇ ਵਾ ਇਤ੍ਥੀ ਵਾ ਕੁਮਾਰਿਕਾ ਵਾ ਅਭਿਰੂਪਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਪਰਮਾਯ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ''ਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਂਸੀਦਤਿ ਵਿਸੀਦਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ, ਸਿਕ੍ਖਾਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਰੇਹਿ ਵਾ ਕਥੀਯਮਾਨਂ ਰੂਪਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ

ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਹਸਿਤਲਪਿਤਗੀਤਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਰਾਗੋ **ਸਵਨਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਸੋ ਅਨਿਤ੍ਥਿਗਨ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਞ੍ਚਗ੍ਗਲ੍ਲੇਣਵਾਸੀਤਿਸ੍ਸਦਹਰਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ –

ਦਹਰੋ ਕਿਰ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਿਰਿਗਾਮਵਾਸਿਕਮ੍ਮਾਰਧੀਤਾਯ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕੁਮਾਰੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਦੁਮਸਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਾਨਿ ਚ ਪਿਲਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੇਨ ਗਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਵਿਦ੍ਧੋ ਵਿਸੇਸਾ ਪਰਿਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਹੇਵ ਖੋ ਸੁਣਾਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਸਾਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਇਤ੍ਥਿਂ ਵਾ ਕੁਮਾਰਿਂ ਵਾ ਅਭਿਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸਨੀਯਂ ਪਾਸਾਦਿਕਂ ਪਰਮਾਯ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। ਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਂਸੀਦਤਿ ਵਿਸੀਦਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ, ਸਿਕ੍ਖਾਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਏਵਂ ਵਿਸਭਾਗਰੂਪਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗੋ **ਦਸ੍ਸਨਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਸੋ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ –

ਏਕੋ ਕਿਰ ਦਹਰੋ ਕਾਲਦੀਘਵਾਪਿਦ੍ਵਾਰਵਿਹਾਰਂ ਉਦ੍ਦੇਸਤ੍ਥਾਯ ਗਤੋ। ਆਚਰਿਯੋ ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਓਕਾਸਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਸੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ੍ਨਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤਿ। ਆਚਰਿਯੋ ਸਚੇ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਨ ਚਰਿਸ੍ਸਸਿ। ਦਸ੍ਸਾਮਿ ਤੇ ਉਦ੍ਦੇਸਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਸਾਧੂਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਆਚਰਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਚਰਿਯੋ ਮੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਚਰਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮਂ ਪਾਵਿਸਿ, ਏਕਾ ਕੁਲਧੀਤਾ ਪੀਤਕਵਤ੍ਥਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਗੇਹੇ ਠਿਤਾ ਦਹਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਰਾਗਾ ਉਲ੍ਙ੍ਕੇਨ ਯਾਗੁਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚਕੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਕਿਂ ਅਮ੍ਮਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ, ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਗਤਂ ਦਹਰਂ ਲਭਮਾਨਾ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਲਭਮਾਨਾ ਮਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਵੇਗੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਦਹਰਂ ਪਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ''ਨਿਵਤ੍ਤਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਦਹਰੋ ਅਲਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ। ਤੇ, ''ਇਦਂ ਨਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ – ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗੇਹੇ ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਾਮ ਧਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਏਕਾਯੇਵ ਨੋ ਧੀਤਾ, ਤ੍ਵਂ ਨੋ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਸ੍ਸਸਿ, ਸੁਖੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਜੀਵਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਦਹਰੋ, ''ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਇਮਿਨਾ ਪਲਿਬੋਧੇਨ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਵ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ।

ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਅਮ੍ਮ, ਨਾਸਕ੍ਖਿਮ੍ਹਾ ਦਹਰਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ, ਯਂ ਅਞ੍ਞਂ ਸਾਮਿਕਂ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਤਂ ਲਭਿਸ੍ਸਸਿ, ਉਟ੍ਠੇਹਿ ਖਾਦ ਚ ਪਿਵ ਚਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਸਾ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਰਾਹਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪੀਤਕਵਤ੍ਥਂ ਧੁਰਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਦਂਸੁ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਤ੍ਥਂ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਜਯਿਂਸੁ। ਏਕੋ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣੀਵਿਹਾਰਂ ਆਗਤੋ। ਸੋਪਿ ਦਹਰੋ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਤਂ ਵਤ੍ਥਖਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ''ਇਮਿਨਾ ਮੇ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਵਿਚਾਰੇਥਾ''ਤਿ ਦਹਰਂ ਅਵੋਚ। ਦਹਰੋ ਮਹਾਥੇਰ ''ਕੁਹਿਂ ਲਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਸਬ੍ਬਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਕਥੇਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾਵ, ''ਏਵਰੂਪਾਯ ਨਾਮ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਲਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਕਾਲਮਕਾਸਿ।

ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗੋ ਪਨ **ਸਮੁਲ੍ਲਪਨਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗਕਰਣਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗੋ **ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਸੋ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਮਰਿਚਵਟ੍ਟਿਵਿਹਾਰਮਹੇ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਨਵੁਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਏਵ ਅਹੇਸੁਂ। ਏਕੋ ਸਾਮਣੇਰੋ ਉਣ੍ਹਯਾਗੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਕਿਂ ਚੀਵਰਕਣ੍ਣੇ ਠਪੇਸਿ, ਸਕਿਂ ਭੂਮਿਯਂ। ਏਕਾ ਸਾਮਣੇਰੀ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਹੀਤਿ ਥਾਲਕਂ ਅਦਾਸਿ। ਤੇ ਅਪਰਭਾਗੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਰਸਮੁਦ੍ਦਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪੁਰੇਤਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਾ, ''ਏਕੋ ਕਿਰ ਸੀਹਲਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, – ''ਭਨ੍ਤੇ, ਮਰਿਚਵਟ੍ਟਿਵਿਹਾਰਮਹਕਾਲੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਤਿਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਦਾਹਂ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕਸਾਮਣੇਰੋ। ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਕਤਿਵਸ੍ਸਾਤਿ? ਅਹਂ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕਸਾਮਣੇਰੀਯੇਵ ਏਕਸ੍ਸ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹਯਾਗੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਠਪਨਤ੍ਥਂ ਥਾਲਕਮਦਾਸਿਨ੍ਤਿ। ਥੇਰੋ, ''ਅਹਂ ਸੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਥਾਲਕਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਤੇ ਏਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਵਿਬ੍ਭਮਿਂਸੁ।

ਹਤ੍ਥਗਾਹਾਦਿਵਸੇਨ ਪਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗੋ **ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਵਤ੍ਥੁ – ਮਹਾਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਕਿਰ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੂ ਸਜ੍ਝਾਯੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਪਿਟ੍ਠਿਪਸ੍ਸੇ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰੇਕੋ ਦਹਰੋ ਹਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਕਾਯੰ ਛੁਪਿ। ਸਾ ਤੰ ਹਤ੍ਥੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਰਸ੍ਮਿੰ ਠਪੇਸਿ, ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਸੰਸਗ੍ਗੇਨ ਦ੍ਵੇਪਿ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਭਾਵੰ ਪਤ੍ਤਾ।

ਗਾਹਗਾਹਕਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੰਸਗ੍ਗੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਵਨਦਸ੍ਸਨਸਮੁਲ੍ਲਪਨਸਮ੍ਭੋਗਕਾਯਪਰਾਮਾਸਾ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੰ ਸੇਸਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਹੋਨ੍ਤਿ; ਤਥਾ ਉਪਾਸਕਉਪਾਸਿਕਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਕੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਾਹਗਾਹਕੋ ਹੋਤਿ, ਏਕੋ ਗਾਹਮੁਤ੍ਤਕੋ, ਏਕੋ ਮੁਤ੍ਤਗਾਹਕੋ, ਏਕੋ ਮੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਕੋ।

ਤਤ੍ਥ ਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਆਮਿਸੇਨ ਉਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣਵਸੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦੀਹਿ ਉਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣਵਸੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਅਯੰ **ਗਾਹਗਾਹਕੋ** ਨਾਮ। ਯੰ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਅਯੰ **ਗਾਹਮੁਤ੍ਤਕੋ** ਨਾਮ। ਯਸ੍ਸ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦੀਹਿ ਉਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣਵਸੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਅਯੰ **ਮੁਤ੍ਤਗਾਹਕੋ** ਨਾਮ। ਯਸ੍ਸ ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਚੂਲ਼ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਯਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਯੰ **ਮੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਕੋ** ਨਾਮ।

ਥੇਰੰ ਕਿਰ ਏਕਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਉਪਟ੍ਠਹਿ। ਏਕਦਿਵਸੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਅਗ੍ਗਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗੇਹਾਨਿ ਝਾਪੇਸਿ। ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਕੁਲੂਪਕਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ – ''ਕਿੰ ਉਪਾਸਿਕੇ, ਅਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਣ੍ਡਕੰ ਅਰੋਗੰ ਕਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਖਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੰ ਅਕੰਸੁ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਮਾਤੁ ਕੁਲੂਪਕਤ੍ਥੇਰੋ ਭੁਞ੍ਜਨਵੇਲਾਯਮੇਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਥੇਰੋਪਿ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾਵ ਆਗਤੋ। ਉਪਾਸਿਕਾ ਕੋਟ੍ਠਚ੍ਛਾਯਾਯ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਥੇਰੇ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਆਹੰਸੁ – ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਮਾਤੁ ਕੁਲੂਪਕਤ੍ਥੇਰੋ ਭੁਞ੍ਜਨਵੇਲਾਯਮੇਵ ਆਗਤੋ''ਤਿ। ਉਪਾਸਿਕਾ, ''ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਕੁਲੂਪਕਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰਯੇਵ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾ, ਮਯ੍ਹੰ ਥੇਰੋ ਮਯ੍ਹੇਵ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ''ਤਿ ਆਹ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸੰਸਗ੍ਗੇਹਿ ਚਤੂਹਿਪਿ ਪਰਿਸਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਸੰਸਟ੍ਠੋ ਗਾਹਮੁਤ੍ਤਕੋ ਚੇਵ ਮੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਕੋ ਚ ਅਹੋਸਿ। ਯਥਾ ਚ ਸਯੰ ਅਸੰਸਟ੍ਠੋ, ਏਵੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਤੰ ਅਸੰਸਗ੍ਗਕਥੰ ਕਤ੍ਤਾ ਅਹੋਸਿ।

ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋਤਿ ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯੋ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਮਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸੰ ਠਾਨੰ ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ ਨ ਦੇਤਿ, ਠਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸੰ ਨਿਸਜ੍ਜੰ, ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸੰ ਸਯਨੰ ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ ਨ ਦੇਤਿ, ਮਨ੍ਤੇਨ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੰ ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਅਮਿਤ੍ਤੰ ਗੀਵਾਯ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਵਿਚਰਤਿ, ਅਯੰ **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ** ਨਾਮ। ਥੇਰੋ ਚ ਤਾਦਿਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਕਥੰ ਕਤ੍ਤਾ ਅਹੋਸਿ।

ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿਆਦੀਸੁ **ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੰ। **ਸਮਾਧੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਞਾਣੰ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਰਿਯਫਲੰ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਿਧੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੰ। ਥੇਰੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਹੋਸਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਸੀਲਾਦਿਕਥੰ ਕਤ੍ਤਾ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਦਸਹਿ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਹਿ ਓਵਦਤੀਤਿ **ਓਵਾਦਕੋ**। ਯਥਾ ਪਨ ਏਕੋ ਓਵਦਤਿਯੇਵ, ਸੁਖੁਮੰ ਅਤ੍ਥੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਪੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਨ ਏਵੰ ਥੇਰੋ। ਥੇਰੋ ਪਨ ਤਾਨਿ ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ **ਵਿਞ੍ਞਾਪਕੋ**। ਏਕੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਥੇਰੋ ਕਾਰਣਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਕੋ**। ਏਕੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਗਾਹੇਤੁੰ ਪਨ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਥੇਰੋ ਗਾਹੇਤੁਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ **ਸਮਾਦਪਕੋ**। ਏਵੰ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਤੇਸੁ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਸੁ ਉਸ੍ਸਾਹਜਨਨਵਸੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤੀਤਿ **ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਕੋ**। ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤੇ ਵਣ੍ਣੰ ਵਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਪਹੰਸਕੋ**।

ਪਞ੍ਚਲਾਭਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੩. **ਸੁਲਦ੍ਧਲਾਭਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦਿਗੁਣਲਾਭਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪਨ ਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਸੁਲਦ੍ਧਲਾਭਾ ਏਤੇ, ਯਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਏਵਂ ਵਣ੍ਣੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ਅਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਵਣ੍ਣਕਥਨਂ ਨਾਮ ਨ ਤਥਾ ਲਾਭੋ, ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਵਣ੍ਣਕਥਨਂ ਪਨ ਲਾਭੋ। ਗਿਹੀ ਹਿ ਵਾ ਵਣ੍ਣਕਥਨਂ ਨ ਤਥਾ ਲਾਭੋ, ਗਿਹੀ ਹਿ ''ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਯ੍ਯੋ ਸਣ੍ਹੋ ਸਖਿਲੋ ਸੁਖਸਮ੍ਭਾਸੋ, ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਤਾਨਂ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਫਾਣਿਤਾਦੀਹਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਅਵਣ੍ਣਮੇਵ ਕਥੇਤਿ। ''ਅਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ''ਅਯਂ ਥੇਰੋ ਮਨ੍ਦਮਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਅਬਲਬਲੋ ਵਿਯ ਭਾਕੁਟਿਕਭਾਕੁਟਿਕੋ ਵਿਯ ਨਤ੍ਥਿ ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਸ੍ਸਾਸੋ''ਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਮੇਵ ਕਥੇਤਿ। ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਣ੍ਣਕਥਨਂ ਨ ਤਥਾ ਲਾਭੋ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਨ ਅਤਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਵਸਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਸੁਲਦ੍ਧਲਾਭਾ''ਤਿ ਆਹ। **ਅਨੁਮਸ੍ਸ ਅਨੁਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ। **ਤਞ੍ਚ ਸਤ੍ਥਾ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਤੀ**ਤਿ ਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਏਵਮੇਤਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਚ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਚ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਅਨੁਮੋਦਤਿ। ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਵਣ੍ਣਭਾਸਨਂ ਏਕੋ ਲਾਭੋ, ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਏਕੋ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਏਕੋ, ਅਨੁਮਸ੍ਸ ਅਨੁਮਸ੍ਸ ਏਕੋ, ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨਂ ਏਕੋਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਲਾਭੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸੁਲਦ੍ਧਲਾਭਾ''ਤਿ ਆਹ। **ਕਦਾਚੀ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਕਾਲੇ। **ਕਰਹਚੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸਿਯਾ ਕੋਚਿਦੇਵ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ**ਤਿ ਅਪਿ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਕਥਾਸਮੁਦਾਚਾਰੋਪਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਥੇਰੇਨ ਕਿਰ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪੁਣ੍ਣੋ ਨੇਵ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ, ਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਥਾ ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ। ਇਤਿ ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਕਥਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ ਏਵਮਾਹ।

ਚਾਰਿਕਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੪. **ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਛਾਯੂਦਕਾਦਿਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਅਪ੍ਫਾਸੁਕਸੇਨਾਸਨਂ ਵਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦਿਭਾਵਂ ਵਾ ਆਗਮ੍ਮ ਅਨਭਿਰਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ''ਇਧ ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਾਮਾ''ਤਿ ਅਭਿਰਮਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰਵਿਹਾਰੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਤਥਾਗਤੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਰਣੇਸੁ ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਸੀਲਾਨਿ ਵਾ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਿ, ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਤਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾਦੀਨਂ ਵਾ ਪਨ ਤੇਸਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਾ ਸਤ੍ਤੇ ਤਾਸੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਵਸਨ੍ਤਿ; ਤਾਸਂ ਅਭਾਵੇ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਯਥਾਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ। **ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। ਚਾਰਿਕਾ ਚ ਨਾਮੇਸਾ ਭਗਵਤੋ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ ਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ ਚ, ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ ਚ।

ਤਤ੍ਥ ਦੂਰੇਪਿ ਬੋਧਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਬੋਧਨਤ੍ਥਾਯ ਸਹਸਾ ਗਮਨਂ **ਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ** ਨਾਮ। ਸਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਾਦੀਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਤਿਗਾਵੁਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਆਲਵਕਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਤਿਂਸਯੋਜਨਂ, ਤਥਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ । ਪੁਕ੍ਕੁਸਾਤਿਸ੍ਸ ਪਨ ਪਞ੍ਚਚਤ੍ਤਾਲੀਸਯੋਜਨਂ, ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਸ੍ਸ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤਂ, ਖਦਿਰਵਨਿਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਸਤ੍ਤ ਯੋਜਨਸਤਾਨਿ ਅਗਮਾਸਿ; ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਨਵਾਸੀਤਿਸ੍ਸਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਤਿਗਾਵੁਤਾਧਿਕਂ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤਂ।

ਏਕਦਿਵਸਂ ਕਿਰ ਥੇਰੋ, ''ਤਿਸ੍ਸਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਭਗਵਾ, ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਆਨਨ੍ਦ, ਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਛਲਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਆਰੋਚੇਹਿ – 'ਭਗਵਾ ਵਨਵਾਸੀਤਿਸ੍ਸਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ'''ਤਿ। ਤਤੋ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਖੀਣਾਸਵਪਰਿਵੁਤੋ ਆਕਾਸੇ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤਮਤ੍ਥਕੇ ਤਸ੍ਸ ਗੋਚਰਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿ। ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਸਤ੍ਥਾ, ਭੋ, ਆਗਤੋ, ਮਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਅਗਮਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਾਨਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ, ''ਕੁਹਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਉਪਾਸਕਾ, ਨ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਇਧੇਵ ਤਿਸ੍ਸਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ

ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਆਗਤੋਤਿ । ਤੇ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕਿਰ ਕੁਲੂਪਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਸਤ੍ਥਾ ਆਗਤੋ, ਨੇ ਵਤ ਨੋ ਥੇਰੋ ਓਰਮਤ੍ਤਕੋ’’ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਅਥ ਭਗਵਤੋ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਾਮਣੇਰੋ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਪਾਸਕਾ ਮਹਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤੇ, ‘‘ਸਤ੍ਥਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਗਤੋ’’ਤਿ ਆਰੋਚੇਸੁਂ, ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਆਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਅਲਂ, ਤਿਸ੍ਸ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਮਕਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਤ੍ਥਾ ਮਙ੍ਗਲਂ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ, ‘‘ਕਤਰੋ ਤੇ, ਤਿਸ੍ਸ, ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਮਨਮਗ੍ਗੋ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਅਯਂ ਭਗਵਾ’’ਤਿ। ਮਗ੍ਗਂ ਦੇਸਯਮਾਨੋ ਪੁਰਤੋ ਯਾਹਿ ਤਿਸ੍ਸਾਤਿ। ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਦੇਸਕੋ ਸਮਾਨੋਪਿ ‘‘ਸਕਲਤਿਗਾਵੁਤੇ ਮਗ੍ਗੇ ਸਾਮਣੇਰਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਲਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ ਤਂ ਮਗ੍ਗਦੇਸਕਮਕਾਸਿ।

ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਵਤ੍ਤਮਕਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ, ‘‘ਕਤਰੋ ਤੇ, ਤਿਸ੍ਸ, ਚਙ੍ਕਮੋ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਨਿਸੀਦਨਪਾਸਾਣੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਤਿਸ੍ਸ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸੁਖਂ ਵਸਸੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋ ਆਹ – ‘‘ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮੇ ਠਾਨੇ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਹਤ੍ਥਿਮਿਗਮੋਰਾਦੀਨਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਤੋ ਅਰਞ੍ਞਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਯ ਸੁਖਂ ਵਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ, ‘‘ਤਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਹਿ, ਬੁਦ੍ਧਦਾਯਜ੍ਜਂ ਤੇ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਅਗਮਾਸੀਤਿ। ਅਯਂ **ਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ** ਨਾਮ।

ਯਂ ਪਨ ਗਾਮਨਿਗਮਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਦੇਵਸਿਕਂ ਯੋਜਨਡ੍ਢਯੋਜਨਵਸੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਚਰਿਯਾਦੀਹਿ ਲੋਕਂ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਮਨਂ, ਅਯਂ **ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ** ਨਾਮ। ਇਮਂ ਪਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਮਹਾਮਣ੍ਡਲਂ ਮਜ੍ਝਿਮਮਣ੍ਡਲਂ ਅਨ੍ਤਿਮਮਣ੍ਡਲਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਣ੍ਡਲਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਚਰਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਹਾਮਣ੍ਡਲਂ ਨਵਯੋਜਨਸਤਿਕਂ, ਮਜ੍ਝਿਮਮਣ੍ਡਲਂ ਛਯੋਜਨਸਤਿਕਂ, ਅਨ੍ਤਿਮਮਣ੍ਡਲਂ ਤਿਯੋਜਨਸਤਿਕਂ। ਯਦਾ ਮਹਾਮਣ੍ਡਲੇ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵਾਰੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। ਸਮਨ੍ਤਾ ਯੋਜਨਸਤਂ ਏਕਕੋਲਾਹਲਂ ਅਹੋਸਿ, ਪੁਰਿਮਂ ਪੁਰਿਮਂ ਆਗਤਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤਿ; ਇਤਰੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਣ੍ਡਲੇਸੁ ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਮਹਾਮਣ੍ਡਲੇ ਓਸਰਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਭਗਵਾ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਗਾਮਨਿਗਮੇਸੁ ਏਕਾਹਂ ਦ੍ਵੀਹਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਮਹਾਜਨਂ ਆਮਿਸਪਟਿਗ੍ਗਹੇਨ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਦਾਨੇਨ ਚਸ੍ਸ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਕੁਸਲਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਨਵਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਚਾਰਿਕਂ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਤਰੁਣਾ ਹੋਤਿ, ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਅਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰਣਾਸਙ੍ਗਹਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਮਿਗਸਿਰਸ੍ਸ ਪਠਮਦਿਵਸੇ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵਾਰੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਮਣ੍ਡਲਂ ਓਸਰਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਮਣ੍ਡਲੇ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਿਤੁਕਾਮੋ ਚਤੁਮਾਸਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾਵ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਇਤਰੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਣ੍ਡਲੇਸੁ ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਮਜ੍ਝਿਮਮਣ੍ਡਲੇ ਓਸਰਤਿ। ਭਗਵਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਲੋਕਂ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਚਾਰਿਕਂ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਚਤੁਮਾਸਂ ਵੁਟ੍ਠਵਸ੍ਸਸ੍ਸਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਂ ਆਗਮਯਮਾਨੋ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਏਕਂ ਮਾਸਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਤਿਚਤੁਮਾਸਂ ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵਾਰੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਇਤਰੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਣ੍ਡਲੇਸੁ ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਅਨ੍ਤੋਮਣ੍ਡਲੇ ਓਸਰਤਿ। ਭਗਵਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਲੋਕਂ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਹਿ ਵਾ ਛਹਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਵਾ ਮਾਸੇਹਿ ਚਾਰਿਕਂ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤਿ। ਇਤਿ ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਮਣ੍ਡਲੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਨ ਚੀਵਰਾਦਿਹੇਤੁ ਚਰਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਯੇ ਦੁਗ੍ਗਤਾ ਬਾਲਾ ਜਿਣ੍ਣਾ ਬ੍ਯਾਧਿਤਾ, ਤੇ ਕਦਾ ਤਥਾਗਤਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ? ਮਯਿ ਪਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੇ ਮਹਾਜਨੋ ਤਥਾਗਤਦਸ੍ਸਨਂ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਸਾਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਮਾਲਾਦੀਹਿ ਪੂਜੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ

ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਸ੍ਸਨਂ ਪਹਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾਤਿ ਏਵਂ ਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਤਿ।

ਅਪਿਚ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤਿ – ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਸਰੀਰਫਾਸੁਕਤ੍ਥਾਯ, ਅਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਨਤ੍ਥਾਯ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਾਯ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਪਾਕਗਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਬੋਧਨੇਯਜਸਤ੍ਤੇ ਬੋਧਨਤ੍ਥਾਯਾਤਿ। ਅਪਰੇਹਿਪਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤਿ – ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ, ਧਮ੍ਮਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ, ਸਙ੍ਘਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ, ਮਹਤਾ ਧਮ੍ਮਵਸ੍ਸੇਨ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾਤਿ । ਅਪਰੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤਿ – ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵਿਰਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ... ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ... ਮੁਸਾਵਾਦਾ... ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜਜਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਾ ਵਿਰਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾਤਿ। ਅਪਰੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤਿ – ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਪਟਿਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ, ਦੁਤਿਯਂ...ਪੇ॰... ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾਤਿ। ਅਪਰੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤਿ – ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਂ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ...ਪੇ॰... ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾਤਿ। ਅਯਂ **ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ,** ਸਾ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ ਨਿਬਦ੍ਧਚਾਰਿਕਾ, ਅਨਿਬਦ੍ਧਚਾਰਿਕਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਬੋਧਨੇਯਜਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ ਨਿਬਦ੍ਧਚਾਰਿਕਾ ਨਾਮ। ਯਂ ਪਨ ਗਾਮਨਿਗਮਨਗਰਪਟਿਪਾਟਿਵਸੇਨ ਚਰਤਿ, ਅਯਂ ਅਨਿਬਦ੍ਧਚਾਰਿਕਾ ਨਾਮ। ਏਸਾ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ। ਤਂ ਪਨ ਪਟਿਸਾਮੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਨ ਚੂਲ਼ਪਤ੍ਤਮਹਾਪਤ੍ਤ-ਚੂਲ਼ਥਾਲਕਮਹਾਥਾਲਕ-ਪਟ੍ਟਣ੍ਣਚੀਵਰ-ਦੁਕੂਲਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਭਣ੍ਡਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਾਦੀਨਂ ਵਾ ਪਨ ਘਟੇ ਪੂਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭੇ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਧਾਯ ਕੁਞ੍ਚਿਕਮੁਦ੍ਦਿਕਾਦੀਨਿ ਯੋਜਾਪੇਸਿ। ‘‘ਸਚੇ ਨ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕੋ ਵਾ ਉਪਾਸਕੋ ਵਾ, ਚਤੂਸੁ ਪਾਸਾਣੇਸੁ ਮਞ੍ਚੇ ਮਞ੍ਚਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਪੀਠੇ ਪੀਠਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਵਂਸੇ ਵਾ ਚੀਵਰਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵਾ ਉਪਰਿ ਪੁਞ੍ਜਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਂ ਥਕੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੬੧) ਵਚਨਤੋ ਪਨ ਨੇਵਾਸਿਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਪੁਚ੍ਛਨਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਪਟਿਸਾਮੇਸਿ।

ਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮੀਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਤੇਨ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਚ ਨ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਆਰੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਨਿ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। ਯੂਥਂ ਪਹਾਯ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਨ ਮਤ੍ਤਹਤ੍ਥੀ ਵਿਯ, ਅਸਹਾਯਕਿਚ੍ਚੋ ਸੀਹੋ ਵਿਯ, ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਤ੍ਤਂ ਆਦਾਯ ਏਕਕੋਵ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਸ ਪਞ੍ਚਸਤੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਾਜਗਹਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋਤਿ? ਰਾਜਗਹਂ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਤੋ ਦੂਰਂ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਨਿ, ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਪਨ ਪਞ੍ਚਦਸ। ਸਤ੍ਥਾ ਰਾਜਗਹਤੋ ਪਞ੍ਚਚਤ੍ਤਾਲੀਸਯੋਜਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਆਸਨ੍ਨੇ ਜਾਤੋਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮੀਤਿ ਅਕਾਰਣਮੇਤਂ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਹਿ ਏਸ ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛੇਯਜ, ਤਦਾ ਪਨ ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁਨ੍ਤਿ। ਬਹੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਮਨਕਾਲੇ ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇ ਏਕੋ ਇਧੇਵ ਵਸਾਮਾਤਿ ਵਦਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਸਾਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇ ਏਕੋ ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਵਦਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਾ ਫਾਸੁਕਸੇਨਾਸਨੇ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਏਕਕਸ੍ਸ ਪਨ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਲਭਂ ਹੋਤੀਤਿ ਤਦਾ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਯਂ ਚਾਰਿਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਜਨਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂਯੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਬੁਦ੍ਧੇ ਉਪਾਦਾਯ ਪਨ ਰੁਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦੇਨ ਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਿਲਞ੍ਜਾਦੀਹਿ ਕਤਂ ਬੀਜਨਮ੍ਪਿ ਤਾਲਵਣ੍ਟਂ ਵਿਯ। **ਯੇਨ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਜੇਤਵਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਪਾਨੀਯਂ ਵਾ ਪਾਨਕਂ ਵਾ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਥੋਕਂ ਵਿਸ੍ਸਮਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕਂ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣਮੇਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮਸ੍ਸ

ਅਞ੍ਞੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੰ ਵਾ ਆਨਨ੍ਦੰ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਓਕਾਸੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ।

ਥੇਰੋ ਹਿ ਸਯਮੇਵ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਵਲ੍ਲਭੋ ਰਞ੍ਞੋ ਸਙ੍ਗਾਮਵਿਜਯਮਹਾਯੋਧੋ ਵਿਯ। ਯਥਾ ਹਿ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਯੋਧਸ੍ਸ ਰਾਜਾਨੰ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੰ ਸੇਵਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ; ਵਲ੍ਲਭਤਾਯ ਸਯਮੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਵੰ ਥੇਰੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਵਲ੍ਲਭੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੰ ਸੇਵਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਮ੍ਹਿ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਭਗਵਾਪਿ ''ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲੇਯੇਵ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਸ੍ਮਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸੂਚਿਘਟਿਕੰ ਅਦਤ੍ਵਾਵ ਦਰਥੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਨਿਸੀਦਿ। ਥੇਰੋ ਕਵਾਟੰ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। **ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਿੰ ਕਥੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਚੂਲ਼ਗੋਸਿਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੨੫ ਆਦਯੋ) ਤਿਣ੍ਣੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਾਨਿਸੰਸੰ ਕਥੇਸਿ; ਸੇਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੨ ਆਦਯੋ) ਆਵਸਥਾਨਿਸੰਸੰ, ਘਟਿਕਾਰਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੮੨ ਆਦਯੋ) ਸਤਿਪਟਿਲਾਭਿਕੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਪ੍ਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਕਥੰ; ਰਟ੍ਠਪਾਲਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੦੪) ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸੇ, ਸੇਲਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੬ ਆਦਯੋ) ਪਾਨਕਾਨਿਸੰਸਕਥੰ , ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੩੬ ਆਦਯੋ) ਭਗੁਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਏਕੀਭਾਵੇ ਆਨਿਸੰਸੰ ਕਥੇਸਿ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਰਥਵਿਨੀਤੇ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਨਿਸ੍ਸਯੰ ਅਨਨ੍ਤਨਯੰ ਨਾਮ ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਪੁਣ੍ਣ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾਯੇਵ ਸਨ੍ਤੋਸਕਥਾਯੇਵਾਤਿ। ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਵੇਲਨ੍ਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਸਾਰਣੰ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ।

ਯੇਨ ਅਨ੍ਧਵਨਨ੍ਤਿ ਤਦਾ ਕਿਰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੇ ਜੇਤਵਨੰ ਆਕਿਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ, ਬਹੂ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਜੇਤਵਨੰ ਓਸਰਨ੍ਤਿ; ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਵਿਵੇਕੰ ਲਭਿਤੁੰ। ਅਨ੍ਧਵਨੰ ਪਨ ਪਧਾਨਘਰਸਦਿਸੰ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੇਨਨ੍ਧਵਨੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮਹਾਥੇਰੇ ਨ ਅਦ੍ਦਸ? ਏਵੰ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਥੇਰੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਨ ਦਸਬਲੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਵੰ ਮਹਾਥੇਰਾਨੰ ਏਕੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਤ੍ਥੁ ਦ੍ਵੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਞ੍ਹਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੬. ਅਭਿਣ੍ਹੰ ਕਿਤ੍ਤਯਮਾਨੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵਣ੍ਣੰ ਕਿਤ੍ਤਯਮਾਨੋ ਵਿਹਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ''ਪੁਣ੍ਣੋ ਕਿਰ ਨਾਮ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ ਚਤੂਹਿ ਪਰਿਸਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਸੰਸਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ; ਕਚ੍ਚਿ ਨੁ ਖੋ ਮੰ ਅਦਿਸ੍ਵਾਵ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਥੇਰਨਵਮਜ੍ਝਿਮਾਨੰ ਸਤਿਕਰਣਤ੍ਥੰ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਗੁਣੰ ਭਾਸਤਿ। ਏਵੰ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਮਹਲ੍ਲਕਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਮ ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਹੋਨ੍ਤਿ; ਗੁਣਕਥਾਯ ਪਨਸ੍ਸ ਕਥਿਤਾਯ ਯੋ ਚ ਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ; ਸੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਅਥਾਯੰ ਥੇਰਸ੍ਸੇਵ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ ਤੰ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤੰ ਅਦ੍ਦਸ। ਕਥੰ ਪਨ ਨੰ ਏਸ ਅਞ੍ਞਾਸੀਤਿ? ਪੁਣ੍ਣ, ਪੁਣ੍ਣਾਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਅਞ੍ਞਾਸਿ – ''ਅਯੰ ਸੋ ਥੇਰੋ, ਯਸ੍ਸ ਮੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਭਿਣ੍ਹੰ ਕਿਤ੍ਤਯਮਾਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਇਤਿ ਸੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸਿ। **ਨਿਸੀਦਨੰ ਆਦਾਯਾ**ਤਿ **ਨਿਸੀਦਨੰ** ਨਾਮ ਸਦਸੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਵਾਯਿਮੰ। ਥੇਰੋ ਪਨ ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ। **ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ। **ਸੀਸਾਨੁਲੋਕੀ**ਤਿ ਯੋ ਉਨ੍ਨਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਿਟ੍ਠਿੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸੀਸੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਸੀਸਾਨੁਲੋਕੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਾਦਿਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ। ਥੇਰੋ ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੰਯਤਪਦਸਦ੍ਦਤਾਯ ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਪਦਸਦ੍ਦੇਨ ਨ ਬਾਧਤਿ, ''ਨਾਯੰ ਸਮ੍ਮੋਦਨਕਾਲੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਨ ਨ ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੋ, ਅਨ੍ਧਵਨੰ ਨਾਮ ਮਹਨ੍ਤੰ, ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਨਿਲੀਨੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਨ, ਆਵੁਸੋ ਪੁਣ੍ਣ, ਪੁਣ੍ਣਾਤਿ ਅਫਾਸੁਕਸਦ੍ਦੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤੀਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੀਸਾਨੁਲੋਕੀ ਅਗਮਾਸਿ। **ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸੀਦੀ**ਤਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸੀਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਆਯਸ੍ਮਾਪਿ ਪੁਣ੍ਣੋ ਉਦਿਚ੍ਚਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਚ੍ਚੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਪਿ। ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਪਿ। ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਪਿ। ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਂ ਏਕਮਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਂ। ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤੋ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਪਿ। ਇਤਿ ਏਕਂ ਕਨਕਗੁਹਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਦ੍ਵੇ ਸੀਹਾ ਵਿਯ, ਏਕਂ ਵਿਜਮ੍ਭਨਭੂਮਿਂ ਓਤਿਣ੍ਣਾ ਦ੍ਵੇ ਬ੍ਯਗ੍ਘਾ ਵਿਯ, ਏਕਂ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਸਾਲਵਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਦ੍ਵੇ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਨਾਗਰਾਜਾਨੋ ਵਿਯ, ਏਕਂ ਸਿਮ੍ਬਲਿਵਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਦ੍ਵੇ ਸੁਪਣ੍ਣਰਾਜਾਨੋ ਵਿਯ, ਏਕਂ ਨਰਵਾਹਨਯਾਨਂ ਅਭਿਰੁਲ੍ਹਾ ਦ੍ਵੇ ਵੇਸ੍ਸਵਣਾ ਵਿਯ, ਏਕਂ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲਸਿਲਂ ਅਭਿਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਦ੍ਵੇ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਯ, ਏਕਵਿਮਾਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤਾ ਦ੍ਵੇ ਹਾਰਿਤਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਵਿਯ ਚ ਤੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਚ੍ਚਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭਿਨੋ ਦ੍ਵੇਪਿ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤਾ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵਾ ਏਕਂ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਾ ਤਂ ਵਨਟ੍ਠਾਨਂ ਸੋਭਯਿਂਸੁ।

ਭਗਵਤਿ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵੁਸ੍ਸਤੀਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਕਿਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵੁਸ੍ਸਤੀਤਿ? ਇਦਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਕਥਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਪੁਰਿਮਕਥਾਯ ਹਿ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਚ੍ਛਿਮਕਥਾ ਨ ਜਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਥੇਰੋ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ‘‘ਏਵਮਾਵੁਸੋ’’ਤਿ ਆਹ। ਅਥਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਸੋਤੁਕਾਮੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਆਵੁਸੋ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਥਂ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵੁਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਾਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵੁਤ੍ਤਾ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਪੁਣ੍ਣੋ ਯਸ੍ਮਾ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਾਦੀਸੁ ਠਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਮਤ੍ਥਕਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ, ‘‘ਨੋ ਹਿਦਂ, ਆਵੁਸੋ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ।

ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਚਰਹਾਵੁਸੋਤਿ ਯਦਿ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵੁਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਵੁਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। **ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ** ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਦ੍ਵੇਧਾ ਉਪਾਦਾਨਾਨਿ ਗਹਣੂਪਾਦਾਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯੂਪਾਦਾਨਞ੍ਚ। **ਗਹਣੂਪਾਦਾਨਂ** ਨਾਮ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਾਦਿਕਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ, **ਪਚ੍ਚਯੂਪਾਦਾਨਂ** ਨਾਮ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ। ਤਤ੍ਥ ਗਹਣੂਪਾਦਾਨਵਾਦਿਨੋ ਆਚਰਿਯਾ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਉਪਾਦਾਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾਪਿ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਨ ਚ ਉਪਾਦਾਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਉਪਾਦਿਯਤਿ, ਕਿਲੇਸਾਨਞ੍ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਚ੍ਚਯੂਪਾਦਾਨਵਾਦਿਨੋ ਪਨ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਸਙ੍ਖਤਂ ਅਮਤਧਾਤੁਮੇਵ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਅਨ੍ਤੋ, ਅਯਂ ਕੋਟਿ, ਅਯਂ ਨਿਟ੍ਠਾ। ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ‘‘ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਂ ਆਰਭਿ।

੨੫੮. ਥੇਰੋਪਿ ਸਬ੍ਬਪਰਿਵਤ੍ਤੇਸੁ ਤਥੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਚੇ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਞਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਯਦਿ ਪਞ੍ਞਪੇਯ੍ਯ। **ਸਉਪਾਦਾਨਂਯੇਵ ਸਮਾਨਂ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਗ੍ਗਹਣਧਮ੍ਮਮੇਵ ਨਿਗ੍ਗਹਣਧਮ੍ਮਂ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਮੇਵ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਮੇਵ ਅਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਂ ਪਨ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਮੇਵ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਮੇਵ ਅਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਯਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਹਿ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਾਨੁਗਤੋ ਲੋਕਿਯਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਹਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਮਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਭਾਵਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਇਮੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ। **ਤੇਨ ਹੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਉਪਮਾਯ ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਉਪਮਂ ਤੇ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਤ੍ਤਰਥਵਿਨੀਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੯. ਸਤ੍ਤ ਰਥਵਿਨੀਤਾਨੀਤਿ ਵਿਨੀਤਅਸ੍ਸਾਜਾਨਿਯਯੁਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤ ਰਥੇ। **ਯਾਵਦੇਵ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਥਾ**ਤਿ , ਆਵੁਸੋ, ਅਯਂ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਨਾਮ, ਯਾਵਦੇਵ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਥਾ। **ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਮੇਤਂ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ, ਯਾਵਦੇਵ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਤ੍ਥਾ, ਤਾਵ ਅਯਂ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਨਾਮ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਾ ਪਨ ਅਯਂ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਏਸਾ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਯਂ ਕੋਟਿ, ਇਦਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ।

ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਵਿਯ ਹਿ ਜਰਾਮਰਣਭੀਰੁਕੋ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਨਗਰਂ ਵਿਯ ਸਕ੍ਕਾਯਨਗਰਂ, ਸਾਕੇਤਨਗਰਂ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਂ, ਰਞ੍ਞੋ ਸਾਕੇਤੇ ਵਡ੍ਢਿਆਵਹਸ੍ਸ ਸੀਘਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕਾਲੋ ਵਿਯ ਯੋਗਿਨੋ ਅਨਭਿਸਮੇਤਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਅਭਿਸਮਯਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕਾਲੋ। ਸਤ੍ਤ ਰਥਵਿਨੀਤਾਨਿ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ, ਪਠਮਂ ਰਥਵਿਨੀਤਂ ਆਰੁਲ੍ਹਕਾਲੋ ਵਿਯ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਂ ਠਿਤਕਾਲੋ, ਪਠਮਰਥਵਿਨੀਤਾਦੀਹਿ ਦੁਤਿਯਾਦੀਨਿ ਆਰੁਲ੍ਹਕਾਲੋ ਵਿਯ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦੀਹਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦੀਸੁ ਠਿਤਕਾਲੋ। ਸਤ੍ਤਮੇਨ ਰਥਵਿਨੀਤੇਨ ਸਾਕੇਤੇ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਓਰੁਯ੍ਹ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦੇ ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤਗਣਪਰਿਵੁਤਸ੍ਸ ਸੁਰਸਭੋਜਨਪਰਿਭੋਗਕਾਲੋ ਵਿਯ ਯੋਗਿਨੋ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਵਰਪਾਸਾਦਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਪਰੋਪਣ੍ਣਾਸਕੁਸਲਧਮ੍ਮਪਰਿਵਾਰਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਸਯਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਾਨੁਭਵਨਕਾਲੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਇਤਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪੁਣ੍ਣਂ ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਲਾਭਿਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਤ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਪੁਣ੍ਣੋ ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਕਿਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ? ਤਿਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਵਾ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸਯਸ੍ਮਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਤਿਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਵਿਸਯਸ੍ਮਿਂ? ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਚ ਕਿਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ? ਤਿਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਵਾ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਤਿਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਵਿਸਯੇਤਿ? ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸਯੇ ਪੁਚ੍ਛੀਤਿ ਹਿ ਵਦਮਾਨੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਂਯੇਵ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸਯੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸੀਤਿ ਵਦਮਾਨੋ ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰਂਯੇਵ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਯਞ੍ਹਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਸੁ ਸਂਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਸੁ ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਂ। ਯਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਂਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਸੁ ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਂ। ਤਦਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਸੁ ਹਿ ਏਕਾ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਕਥਾ ਅਸਂਸਗ੍ਗਕਥਾ, ਸੀਲਕਥਾਤਿ। ਏਕਾ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਤੀਣਿ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ – ਪਵਿਵੇਕਕਥਾ, ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਕਥਾ, ਸਮਾਧਿਕਥਾਤਿ, ਏਵਂ ਤਾਵ ਯਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਸੁ ਸਂਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਸੁ ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਂ। ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਸੁ ਪਨ ਏਕਾ ਪਞ੍ਞਾਕਥਾ ਪਞ੍ਚ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ – ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਪਟਿਪਦਾਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧੀਤਿ, ਏਵਂ ਯਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਂਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਸੁ ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਤ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿਯੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਸਤ੍ਤ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ, ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿਯੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸੀਤਿ। ਇਤਿ ਉਭੋਪੇਤੇ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸਯੇਵ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ ਚੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸੁਂ ਚਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੨੬੦. ਕੋ ਨਾਮੋ ਆਯਸ੍ਮਾਤਿ ਨ ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਪਨ ਸਮ੍ਮੋਦਿਤੁਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। **ਕਥਞ੍ਚ ਪਨਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਥੇਰੋ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨੋ ਆਹ। **ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਮਨ੍ਤਾਣਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋ। **ਯਥਾ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਯਥਾ ਸੁਤਵਤਾ ਸਾਵਕੇਨ ਬ੍ਯਾਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਏਵਮੇਵ ਬ੍ਯਾਕਤਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ। **ਅਨੁਮਸ੍ਸ ਅਨੁਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ। **ਚੇਲਣ੍ਡੁਪਕੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚੇਲਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਤ੍ਥਂ, **ਅਣ੍ਡੁਪਕਂ** ਚੁਮ੍ਬਟਕਂ। ਵਤ੍ਥਚੁਮ੍ਬਟਕਂ ਸੀਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਾਪਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਲਭੇਯ੍ਯੁਂ, ਏਵਂ ਲਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ

ਲਾਭਾਯੇਵਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਪਰਿਕਪ੍ਪੇਨ ਅਭਿਣ੍ਹਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਉਪਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਏਵਂ ਅਪਰਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਹਿ ਪਞ੍ਹਂ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਕਾਮੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਸੋਤੁਕਾਮੇਨ ''ਥੇਰੋ ਕਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਕਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੇਨ ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਾ ਪਨ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਸੀਸਤੋ ਓਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਰਹੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਹਂ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਸੋਤੁਂ। ਇਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਪਰਿਕਪ੍ਪੇਨ ਅਭਿਣ੍ਹਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਉਪਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਚ ਪਨ ਮਨ੍ਤਿ ਸਾਰਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਚ ਪਨ ਏਵਂ ਮਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਸਤ੍ਥੁਕਪ੍ਪੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਸਦਿਸੇਨ। ਇਤਿ ਏਕਪਦੇਨੇਵ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪੁਣ੍ਣੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਂ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਂ ਆਹਚ੍ਚ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਉਕ੍ਖਿਪਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਏਕਨ੍ਤਧਮ੍ਮਕਥਿਕਭਾਵੋ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਮਚ੍ਚਞ੍ਹਿ ਪੁਰੋਹਿਤਂ ਮਹਨ੍ਤੋਤਿ ਵਦਮਾਨੋ ਰਾਜਸਦਿਸੋਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਗੋਣਂ ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣੋਤਿ, ਵਾਪਿਂ ਸਮੁਦ੍ਦਪ੍ਪਮਾਣੋਤਿ, ਆਲੋਕਂ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਲੋਕਪ੍ਪਮਾਣੋਤਿ, ਇਤੋ ਪਰਂ ਏਤੇਸਂ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਕਥਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਾਵਕਮ੍ਪਿ ਮਹਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁਪਟਿਭਾਗੋਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਇਤੋ ਪਰਂ ਤਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਕਥਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਚ੍ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਪੁਣ੍ਣੋ ਏਕਪਦੇਨੇਵ ਥੇਰਂ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਂ ਆਹਚ੍ਚ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਉਕ੍ਖਿਪਿ।

ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਨੋ ਨਪ੍ਪਟਿਭਾਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਾ ਪਨਾਯਂ ਉਪਮਾ ਆਹਟਾ, ਤਂ ਨ ਆਹਰੇਯ੍ਯਾਮ, ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਕਥੇਯ੍ਯਾਮ। ਉਪਮਾ ਹਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਆਹਰੀਯਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਇਦਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਮਾ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਹਰੀਯਤਿ, ਥੇਰਂ ਪਨੇਸ ਅਪਚਾਯਮਾਨੋ ਏਵਮਾਹਾਤਿ।

ਅਨੁਮਸ੍ਸ ਅਨੁਮਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਤਿ ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ। ਕਿਂ ਪਨ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਨਂ ਭਾਰਿਯਂ, ਉਦਾਹੁ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ? ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਨਂ ਨੋ ਭਾਰਿਯਂ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਪਨ ਭਾਰਿਯਂ। ਸਹੇਤੁਕਂ ਵਾ ਸਕਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਨਮ੍ਪਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਭਾਰਿਯਮੇਵ। **ਸਮਨੁਮੋਦਿਂਸੂ**ਤਿ ਸਮਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਂਸੁ। ਇਤਿ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਵ ਦੇਸਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਰਥਵਿਨੀਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਨਿਵਾਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੧. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਨਿਵਾਪਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਨੇਵਾਪਿਕੋ**ਤਿ ਯੋ ਮਿਗਾਨਂ ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਅਰਞ੍ਞੇ ਤਿਣਬੀਜਾਨਿ ਵਪਤਿ ''ਇਦਂ ਤਿਣਂ ਖਾਦਿਤੁਂ ਆਗਤੇ ਮਿਗੇ ਸੁਖਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। **ਨਿਵਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਵਪ੍ਪਂ। **ਨਿਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਪਿਤਂ। **ਮਿਗਜਾਤਾ**ਤਿ ਮਿਗਘਟਾ। **ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ। **ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਮੁਚ੍ਛਨਾਯ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ, ਤਣ੍ਹਾਯ ਹਦਯਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮੁਚ੍ਛਨਾਕਾਰਂ ਪਾਪਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਦਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਾਨਮਦਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਪਮਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸਤਿਭਾਵਂ। **ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਇਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮ, ਤਥਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਿਵਾਪੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਿਵਾਪਟ੍ਠਾਨੇ। ਏਕਂ ਕਿਰ ਨਿਵਾਪਤਿਣਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ ਨਿਦਾਘਭਦ੍ਦਕਂ, ਤਂ ਯਥਾ ਯਥਾ ਨਿਦਾਘੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਨੀਵਾਰਵਨਂ ਵਿਯ ਮੇਘਮਾਲਾ ਵਿਯ ਚ ਏਕਗ੍ਘਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਲੁਦ੍ਦਕਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਉਦਕਫਾਸੁਕਟ੍ਠਾਨੇ ਕਸਿਤ੍ਵਾ ਵਪਿਤ੍ਵਾ ਵਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਯਦਾ ਮਹਾਨਿਦਾਘੇ ਸਬ੍ਬਤਿਣਾਨਿ ਸੁਕ੍ਖਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਜਿਵ੍ਹਾਤੇਮਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਦਕਂ ਦੁਲ੍ਲਭਂ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਮਿਗਜਾਤਾ ਸੁਕ੍ਖਤਿਣਾਨਿ ਚੇਵ ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਾਨਿ ਚ ਖਾਦਨ੍ਤਾ ਕਮ੍ਪਮਾਨਾ ਵਿਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾ ਨਿਵਾਪਤਿਣਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਂ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ ਵਧਬਨ੍ਧਨਾਦੀਨਿ ਅਗਣਯਿਤ੍ਵਾ ਵਤਿਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਨਿਵਾਪਤਿਣਂ ਅਤਿਵਿਯ ਪਿਯਂ ਹੋਤਿ ਮਨਾਪਂ। ਨੇਵਾਪਿਕੋ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਨਿਵਾਪਟ੍ਠਾਨੇ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ ਉਦਕਆਵਾਟਕਾਪਿ

ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮਿਗਾ ਵਿਵਟਦ੍ਵਾਰੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤਮਤ੍ਤਕਂ ਪਿਵਿਤਮਤ੍ਤਕਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਕਣ੍ਣੇ ਚਾਲਯਮਾਨਾ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਅਤਰਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਕੋਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਮਣ੍ਡਲਗੁਮ੍ਬਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਲੁਦ੍ਦਕਾ ਤੇਸਂ ਪਮਤ੍ਤਭਾਵਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਧਾਯ ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕੋਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਤੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਵਾਪੇ ਨੇਵਾਪਿਕਸ੍ਸ ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯਾ ਭਵਨ੍ਤਿ।

੨੬੨. **ਤਤ੍ਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਸੁ ਮਿਗਜਾਤੇਸੁ। **ਪਠਮਾ ਮਿਗਜਾਤਾ**ਤਿ, ਮਿਗਜਾਤਾ ਪਠਮਦੁਤਿਯਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਆਗਤਪਟਿਪਾਟਿਵਸੇਨ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਾ, ਦੁਤਿਯਾ, ਤਤਿਯਾ , ਚਤੁਤ੍ਥਾਤਿ ਨਾਮਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। **ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਕਾਮਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ; ਵਸੀਭਾਵੋਯੇਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦ੍ਧੀਤਿ ਚ ਆਨੁਭਾਵੋਤਿ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

੨੬੩. **ਭਯਭੋਗਾ**ਤਿ ਭਯੇਨ ਭੋਗਤੋ। **ਬਲਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸਞ੍ਚਰਣਵਾਯੋਧਾਤੁ, ਸਾ ਪਰਿਹਾਯੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੬੪. **ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਸਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਭਯਮੇਵ, ਬਾਹਿਰਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਭਯਮੇਵ, ਮਯਂ ਪਨ ਅਮੁਂ ਨਿਵਾਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਆਸਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾਮਾਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ। **ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਸਯਂ ਕਪ੍ਪਯਿਂਸੂ**ਤਿ ਲੁਦ੍ਦਕਾ ਨਾਮ ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਮਯਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਮਣ੍ਡਲਗੁਮ੍ਬੇਸੁ ਚੇਵ ਵਤਿਪਾਦੇਸੁ ਚ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਤੇਸੁ ਮੁਖਧੋਵਨਤ੍ਥਂ ਵਾ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਕਰਣਤ੍ਥਂ ਵਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਨਿਵਾਪਵਤ੍ਥੁਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤਮਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਨਿਵਾਪਵਤ੍ਥੁਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਗਹਨੇਸੁ ਗੁਮ੍ਬਵਤਿਪਾਦਾਦੀਸੁ ਆਸਯਂ ਕਪ੍ਪਯਿਂਸੁ। **ਭੁਞ੍ਜਿਂਸੂ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਲੁਦ੍ਦਕਾਨਂ ਪਮਾਦਕਾਲਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸੀਘਂ ਸੀਘਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਂਸੁ। **ਕੇਤਬਿਨੋ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਕੇਰਾਟਿਕਾ। **ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੋ ਵਿਯ। **ਪਰਜਨਾ**ਤਿ ਯਕ੍ਖਾ। ਇਮੇ ਨ ਮਿਗਜਾਤਾਤਿ। **ਆਗਤਿਂ ਵਾ ਗਤਿਂ** ਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਾਮ ਠਾਨੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਮੁਤ੍ਰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਇਦਂ ਨੇਸਂ ਨ ਜਾਨਾਮ। **ਦਣ੍ਡਵਾਕਰਾਹੀ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਵਾਕਰਜਾਲੇਹਿ। **ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਪ੍ਪਦੇਸਂ ਅਨੁਪਰਿਵਾਰੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਮਾਯਾਵਿਨੋ ਏਤੇ, ਨ ਦੂਰਂ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਨ੍ਤਿਕੇਯੇਵ ਨਿਪਨ੍ਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਨਿਵਾਪਕ੍ਖੇਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਪ੍ਪਦੇਸਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਓਕਾਸਂ ਅਨੁਪਰਿਵਾਰੇਸੁਂ। **ਅਦ੍ਦਸਂਸੂ**ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾਕਰਜਾਲਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾ ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ। **ਯਤ੍ਥ ਤੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਤੇ ਗਾਹਂ ਅਗਮਂਸੁ, ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਦ੍ਦਸਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੬੫. **ਯਂਨੂਨ ਮਯਂ ਯਤ੍ਥ ਅਗਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਕਿਰ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ – ''ਅਞ੍ਞੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਖਾਦਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਭਯਮੇਵ, ਬਾਹਿਰਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਭਯਮੇਵ, ਤੇਪਿ ਹਿ ਵਾਕਰਜਾਲੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਾਯੇਵਾ''ਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਯਂਨੂਨ ਮਯਂ ਯਤ੍ਥ ਨੇਵਾਪਿਕਸ੍ਸ ਚ ਨੇਵਾਪਿਕਪਰਿਸਾਯ ਚ ਅਗਤਿ ਅਵਿਸਯੋ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ। **ਅਞ੍ਞੇ ਘਟ੍ਟੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਦੂਰਤਰਵਾਸਿਨੋ ਅਞ੍ਞੇ ਘਟ੍ਟੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਤੇ ਘਟ੍ਟਿਤਾ ਅਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਤੇਪਿ ਘਟ੍ਟਿਤਾ ਅਞ੍ਞੇ ਤਤੋ ਦੂਰਤਰਵਾਸਿਨੋ ਘਟ੍ਟੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਏਵਂ ਇਮਂ ਨਿਵਾਪਂ ਨਿਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਮਿਗਜਾਤਾ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਇਮਂ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਨਿਵੁਤ੍ਤਂ ਨਿਵਾਪਂ ਸਬ੍ਬੇ ਮਿਗਘਟਾ ਮਿਗਸਙ੍ਘਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਗਹਣੇ ਅਬ੍ਯਾਵਟਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਮਾਤਿ; ਯਥਾ ਤਥਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ ਹਿ ਤਰੁਣਪੋਤਕੋ ਵਾ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਵਾ ਦੁਬ੍ਬਲੋ ਵਾ ਯੂਥਪਰਿਹੀਨੋ ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧੁਂ, ਅਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਂਸੁ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਯਾਵਟਾਵ ਅਹੇਸੁਂ।

੨੬੭. **ਅਮੁਂ ਨਿਵਾਪਂ ਨਿਵੁਤ੍ਤਂ ਮਾਰਸ੍ਸ ਅਮੂਨਿ ਚ ਲੋਕਾਮਿਸਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਵਾਪੋਤਿ ਵਾ ਲੋਕਾਮਿਸਾਨੀਤਿ ਵਾ ਵਟ੍ਟਾਮਿਸਭੂਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਕਾਮਗੁਣਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਮਾਰੋ ਨ ਚ ਬੀਜਾਨਿ ਵਿਯ ਕਾਮਗੁਣੇ ਵਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹਿਣ੍ਡਤਿ, ਕਾਮਗੁਣਗਿਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਉਪਰਿ ਵਸਂ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਮਗੁਣਾ ਮਾਰਸ੍ਸ ਨਿਵਾਪਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਮੁਂ ਨਿਵਾਪਂ ਨਿਵੁਤ੍ਤਂ ਮਾਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਿੰਸੁ ਮਾਰਸ੍ਸ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਾਤਿ ਮਾਰਸ੍ਸ ਵਸਂ ਗਤਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯਾ। ਅਯਂ ਸਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਆਗਤਉਪਮਾ।

੨੬੮. **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਪਰਿਹਾਯੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਅਜ੍ਝਾਸਯੋ; ਸੋ ਪਰਿਹਾਯੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਥੂਪਮੇ ਅਹਂ ਇਮੇ ਦੁਤਿਯੇ**ਤਿ ਅਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਉਪਮਾ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਹਿ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਸ੍ਸਾਨਿ ਕੋਮਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟੁਪਚ੍ਛੇਦਭਯੇਨ ਪਵੇਣਿਂ ਘਟਯਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਧਨਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਭਰਿਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪੁਤ੍ਤੇ ਜਾਤੇ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਜਾਤੋ ਵਟ੍ਟਂ ਨ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਪਵੇਣਿ ਘਟਿਤਾ''ਤਿ ਪੁਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤਮੇਵ ਵਾ ਸ'ਕਲਤ੍ਤਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤਿ।

੨੬੯. **ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਤਿਯਾਪਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਿੰਸੂ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਾ ਵਿਯ ਤੇਪਿ ਮਾਰਸ੍ਸ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਿੰਸੁ; ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯਾਵ ਅਹੇਸੁਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇ ਅਕਂਸੂਤਿ? ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨਿਯੋ ਓਸਰਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਆਰਾਮਉਯ੍ਯਾਨਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਅਸ੍ਸਮਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਸਨ੍ਤਾ ਕੁਲਦਾਰਕੇ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਥਸਿਪ੍ਪਾਦੀਨਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿ ਸਿਪ੍ਪਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਸੁਂ। ਇਤਿ ਤੇ ਵਾਕਰਜਾਲੇਨ ਤਤਿਯਾ ਮਿਗਜਾਤਾ ਵਿਯ ਮਾਰਸ੍ਸ ਪਾਪਿਮਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਜਾਲੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯਾ ਅਹੇਸੁਂ।

੨੭੦. **ਤਥੂਪਮੇ ਅਹਂ ਇਮੇ ਚਤੁਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਸ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਉਪਮਾ ਆਹਟਾ।

੨੭੧. **ਅਨ੍ਧਮਕਾਸਿ ਮਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਮਾਰਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਇਮਂ ਨਾਮ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਮਾਰੋ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਨ੍ਧਮਕਾਸਿ ਮਾਰ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਪਦਂ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰਚਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਯਥਾ ਮਾਰਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁ ਅਪਦਂ ਹੋਤਿ ਨਿਪ੍ਪਦਂ, ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ, ਨਿਰਾਰਮ੍ਮਣਂ, ਏਵਂ ਵਧਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਗਤੋ ਪਾਪਿਮਤੋ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਮਾਰਸ੍ਸ ਪਾਪਿਮਤੋ ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਗਤੋ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਞਾਣਸਰੀਰਂ ਦਟ੍ਠਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਤਿਣ੍ਣੋ ਲੋਕੇ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇ ਸਤ੍ਤਵਿਸਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਏਵਂ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ। ਅਥ ਵਾ ''ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ? ਵਿਸਤਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ ਵਿਸਟਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਪੁਲਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਾਲਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਮਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਕ੍ਕਤੀਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਂ ਹਰਤੀਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਂਵਾਦਿਕਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਮੂਲਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਫਲਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਪਰਿਭੋਗਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਾਲਾ ਵਾ ਪਨ ਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਰੂਪੇ ਸਦ੍ਦੇ ਗਨ੍ਧੇ ਰਸੇ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ''ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੩; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਮੇਤ੍ਤਗੂਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੨੨, ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨੪) ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ। ਏਵਂ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ ਤਣ੍ਹਂ ਤਿਣ੍ਣੋ ਨਿਤ੍ਤਿਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣੋ। ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – ''ਤਿਣ੍ਣੋ ਲੋਕੇ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਨਿਵਾਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਪਾਸਰਾਸਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੨. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਸਰਾਸਿਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਧੁ ਮਯਂ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਆਯਾਚਨ੍ਤਾ ਭਣਨ੍ਤਿ। ਏਤੇ ਕਿਰ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਜਨਪਦਵਾਸਿਨੋ ''ਦਸਬਲਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ। ਸਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨਂ ਪਨ ਏਤੇਹਿ ਲਦ੍ਧਂ, ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਂ ਨ ਤਾਵ ਸੁਣਨ੍ਤਿ।

ਤੇ ਸਤ੍ਥੁਗਾਰਵੇਨ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ, ਭਨ੍ਤੇ , ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਥੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਹਿ ਗਰੂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਚਾਰਿਕੋ ਸੀਹੋ ਮਿਗਰਾਜਾ ਵਿਯ, ਪਭਿਨ੍ਨਕੁਞ੍ਜਰੋ ਵਿਯ, ਫਣਕਤਆਸੀਵਿਸੋ ਵਿਯ, ਮਹਾਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਚ ਦੁਰਾਸਦਾ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ –

> ''ਆਸੀਵਿਸੋ ਯਥਾ ਘੋਰੋ, ਮਿਗਰਾਜਾਵ ਕੇਸਰੀ।
> ਨਾਗੋਵ ਕੁਞ੍ਜਰੋ ਦਨ੍ਤੀ, ਏਵੰ ਬੁਦ੍ਧਾ ਦੁਰਾਸਦਾ''ਤਿ॥

ਏਵੰ ਦੁਰਾਸਦੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਯੰ ਯਾਚਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਯਾਚਮਾਨਾ ''ਸਾਧੁ ਮਯੰ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ।

ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮਾਤਿ ਅਪਿ ਨਾਮ ਲਭੇਯਜਾਥ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਥੇਰੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਰਮ੍ਮਕਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯਜਾਥਾ''ਤਿ ਆਹ? ਪਾਕਟਕਿਰਿਯਤਾਯ। ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਹਿ ਕਿਰਿਯਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ; ਜਾਨਾਤਿ ਥੇਰੋ, ''ਅਜ੍ਜ ਸਤ੍ਥਾ ਜੇਤਵਨੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ; ਅਜ੍ਜ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ; ਅਜ੍ਜ ਏਕਕੋਵ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਤਿ; ਅਜ੍ਜ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕੰ ਨਿਕ੍ਖਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਕਿੰ ਪਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ। ਅਨੁਮਾਨਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਨ ਕਤਕਿਰਿਯਾਯ ਨਯਗ੍ਗਾਹੇਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਦਿਵਸੰ ਭਗਵਾ ਜੇਤਵਨੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਭਣ੍ਡਾਨੰ ਪਟਿਸਾਮਨਾਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਥੇਰੋ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਸਙ੍ਕਾਰਛਡ੍ਡਨਕਾਦੀਨਿ ਪਟਿਸਾਮੇਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨੰ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯ ਆਗਮਨਕਾਲੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਯਦਾ ਪਨ ਏਕਕੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਪਾਤੋਵ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰੰ ਪਿਧਾਯ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਥੇਰੋ ''ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਾ ਬੋਧਨੇਯਜਬਨ੍ਧਵੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਜ੍ਜ, ਆਵੁਸੋ, ਭਗਵਾ ਏਕਕੋ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਸਜ੍ਜਾ ਹੋਥਾ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਞ੍ਞੰ ਦੇਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵਾਰੋ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਦ੍ਵਾਰੰ ਉਪਡ੍ਢਪਿਦਹਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਥੇਰੋ ਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਞਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਞ੍ਞੰ ਦੇਤਿ। ਯਦਾ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕੰ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਏਕੰ ਦ੍ਵੇ ਆਲੋਪੇ ਅਤਿਰੇਕੰ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਚਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚਾਰੁਯ੍ਹ ਅਪਰਾਪਰੰ ਚਙ੍ਕਮਤਿ, ਥੇਰੋ ਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਞਤ੍ਵਾ ''ਭਗਵਾ, ਆਵੁਸੋ, ਜਨਪਦਚਾਰਿਕੰ ਚਰਿਤੁਕਾਮੋ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਞ੍ਞੰ ਦੇਤਿ।

ਭਗਵਾ ਪਠਮਬੋਧਿਯੰ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸੋ ਅਹੋਸਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰਯੇਵ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸੇ ਦ੍ਵੇ ਠਾਨਾਨਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਜੇਤਵਨੇ ਰਤ੍ਤਿੰ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਕਰੋਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਰਤ੍ਤਿੰ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਕਰੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਕੁਲਾਨੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ। ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤੇਨ ਹਿ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੇਨ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚਿ, ਮਾਤੁਗਾਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਾਯ ਚ ਵਿਸਾਖਾਯ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਤਥਾਗਤੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਧਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ ਕਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤੇਸੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਏਕਦਿਵਸੇ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਠਾਨਾਨਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਦਿਵਸੇ ਜੇਤਵਨੇ ਵਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ – ''ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਕਾਲੇ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਨਤ੍ਥਾਯ ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ; ਅਥਾਹੰ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਰਮ੍ਮਕਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਏਵਮਿਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਸਵਨਾਯਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਮਾਹ।

ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੋਤਿ ਵਿਸਾਖਾਯ ਪਾਸਾਦੇ। ਸਾ ਹਿ ਮਿਗਾਰੇਨ ਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਮਾਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ **ਮਿਗਾਰਮਾਤਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਪਾਸਾਦੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਰਿਗਬ੍ਭਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਭਗਵਤੋ ਸਿਰਿਗਬ੍ਭੋ ਅਹੋਸਿ। ਥੇਰੋ ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਬ੍ਭਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਕਚਵਰਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਞ੍ਞਂ ਅਦਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਸਿਰਿਗਬ੍ਭਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ ਉਪਗਮ੍ਮ ਦਰਥਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ।

ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤੁਨ੍ਤਿ ਯੋ ਹਿ ਚੁਣ੍ਣਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਹਿ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਮਲ੍ਲਕਮੁਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਵਾ ਘਂਸਨ੍ਤੋ ਨ੍ਹਾਯਤਿ, ਸੋ **ਨ੍ਹਾਯਤੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯੋ ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਕਤਿਯਾਵ ਨ੍ਹਾਯਤਿ, ਸੋ **ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਭਗਵਤੋਪਿ ਸਰੀਰੇ ਤਥਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬਂ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਨ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਉਤੁਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਕੇਵਲਂ ਉਦਕਂ ਓਤਰਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੋ**ਤਿ ਪਾਚੀਨਕੋਟ੍ਠਕੋ।

ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕਿਰ ਵਿਹਾਰੋ ਕਦਾਚਿ ਮਹਾ ਹੋਤਿ ਕਦਾਚਿ ਖੁਦ੍ਦਕੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਯੋਜਨਿਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਤਿਗਾਵੁਤੋ, ਵੇਸ੍ਸਭੁਸ੍ਸ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਿਕੋ, ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਗਾਵੁਤਪ੍ਪਮਾਣੋ, ਕੋਣਾਗਮਨਸ੍ਸ ਅਡ੍ਢਗਾਵੁਤਪ੍ਪਮਾਣੋ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਵੀਸਤਿਉਸਭਪ੍ਪਮਾਣੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਅਟ੍ਠਕਰੀਸਪ੍ਪਮਾਣੋ ਜਾਤੋ। ਤਮ੍ਪਿ ਨਗਰਂ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਕਦਾਚਿ ਪਾਚੀਨਤੋ ਹੋਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ, ਕਦਾਚਿ ਪਚ੍ਛਿਮਤੋ, ਕਦਾਚਿ ਉਤ੍ਤਰਤੋ। ਜੇਤਵਨੇ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਪਨ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਞ੍ਚਪਾਦਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਅਚਲਮੇਵ।

ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਹਿ **ਅਚਲਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨਾਨਿ** ਨਾਮ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨਂ ਇਸਿਪਤਨੇ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠਾਨਂ ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਦੇਵੋਰੋਹਣਕਾਲੇ ਸੋਪਾਨਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ ਮਞ੍ਚਪਾਦਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੋ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਵੀਸਤਿਉਸਭਵਿਹਾਰਕਾਲੇ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰੇ ਕੋਟ੍ਠਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਇਦਾਨਿਪਿ ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੋਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਅਚਿਰਵਤੀ ਨਗਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਮਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕਂ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇਨ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਉਦਕਰਹਦਂ ਮਾਪੇਸਿ ਸਮਤਿਤ੍ਥਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਗਮ੍ਭੀਰਂ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਂ ਰਞ੍ਞੋ ਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥਂ, ਏਕਂ ਨਾਗਰਾਨਂ, ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਾਨਿ ਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਰਮਣੀਯਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਰਜਤਪਟ੍ਟਸਦਿਸਵਾਲਿਕਾਨਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੇਨ ਅਯਂ ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤੁਂ । ਅਥਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਉਦਕਸਾਟਿਕਂ ਉਪਨੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਰਤ੍ਤਦੁਪਟ੍ਟਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸਾਟਿਕਂ ਨਿਵਾਸੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਦੁਪਟ੍ਟੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਹਾਚੀਵਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਗਤਮਕਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਉਦਕਂ ਓਤਰਿ। ਸਹੋਤਰਣੇਨੇਵਸ੍ਸ ਉਦਕੇ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਯਨ੍ਤਨਾਲਿਕਾਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਧਾਰਾਨਿਸਿਞ੍ਚਮਾਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟਪਸਾਰਣਕਾਲੋ ਵਿਯ ਚ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਭਗਵਤੋ ਨ੍ਹਾਨਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਥੇਰੋ ਰਤ੍ਤਦੁਪਟ੍ਟਂ ਉਪਨੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਤਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾਸਦਿਸਂ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਚੀਵਰਂ ਅਨ੍ਤਨ੍ਤੇਨ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨੀਤਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਪੁਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਕੇ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਚੀਵਰੋ ਅਟ੍ਠਾਸੀ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਂ ਵਿਕਸਿਤਕਮਲੁਪ੍ਪਲਸਰਂ ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲਂ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਂ ਤਾਰਾਮਰੀਚਿਵਿਕਸਿਤਂ ਚ ਗਗਨਤਲਂ ਸਿਰਿਯਾ ਅਵਹਸਮਾਨਂ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਕ੍ਖੇਪਵਿਲਾਸਿਨੀ ਚਸ੍ਸ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਵਰਲਕ੍ਖਣਮਾਲਾ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਚਨ੍ਦਮਾਲਾ ਵਿਯ, ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਸੂਰਿਯਮਾਲਾ ਵਿਯ, ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪਿਤਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਦੇਵਰਾਜਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਵਿਯ ਚ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ, ਵਣ੍ਣਭੂਮਿਨਾਮੇਸਾ। ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਗੁਣਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦੇਹਿ ਵਾ ਗਾਥਾਹਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਉਪਮਾਯੋ ਚ ਕਾਰਣਾਨਿ ਚ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੇਨ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਥਾਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੨੭੩. ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਾਪਯਮਾਨੋਤਿ ਪਕਤਿਭਾਵਂ ਗਮਯਮਾਨੋ ਨਿਰੁਦਕਾਨਿ ਕੁਰੁਮਾਨੋ, ਸੁਕ੍ਖਾਪਯਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋਦਕੇਨ ਗਤ੍ਤੇਨ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਚੀਵਰੇ ਕਣ੍ਣਿਕਾ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਭਣ੍ਡਂ ਦੁਸ੍ਸਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਸਰੀਰੇ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਨ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ; ਪਦੁਮਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਉਦਕਂ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਗਾਰਵਤਾਯ ਭਗਵਾ, ''ਪਬ੍ਬਜਿਤਵਤ੍ਤਂ ਨਾਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਚੀਵਰਂ ਉਭੋਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਕਾਯਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਥੇਰੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਭਗਵਾ ਮਹਾਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦਂ ਆਰਬ੍ਭ ਗਮਨਾਭਿਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੁਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ; ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਕੋਪਨਂ ਨਾਮ ਏਕਚਾਰਿਕਸੀਹਸ੍ਸ ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਸਾਰਣਂ ਵਿਯ; ਪਭਿਨ੍ਨਵਰਵਾਰਣਸ੍ਸ ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਪਰਾਮਸਨਂ ਵਿਯ; ਉਗ੍ਗਤੇਜਸ੍ਸ ਆਸੀਵਿਸਸ੍ਸ ਗੀਵਾਯ ਗਹਣਂ ਵਿਯ ਚ ਭਾਰਿਯਂ ਹੋਤਿ। ਇਧੇਵ ਰਮ੍ਮਕਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਯਾਚਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ...ਪੇ॰... ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਤਂ ਅਸ੍ਸਮਂ ਗਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਤੇਸੁ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਦਸਸੁ ਪਾਰਮਿਤਾਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ ਪਾਰਮਿਯਾ ਚੇਵ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥਯਮਾਨਾ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਆਗਮਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਓਲੋਕਯਮਾਨੋ। ਅਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਸਹਸਾ ਅਪ੍ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਸਾ ਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਾਵ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਗ੍ਗਲ਼ਂ ਆਕੋਟੇਸੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਨਖੇਨ ਕਵਾਟੇ ਸਞ੍ਞਂ ਅਦਾਸਿ। **ਵਿਵਰਿਂਸੂ**ਤਿ ਸੋਤਂ ਓਦਹਿਤ੍ਵਾਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਙ੍ਖਣਂਯੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਵਰਿਂਸੁ।

ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇਤਿ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਕਿਰ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਏਕੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਫਾਸੁਕਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ ''ਅਸੁਕੋ ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ, ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ ਨੁ ਖੋ ਵਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਨੋ ਵਾ''ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕੇ ਵਿਤਕ੍ਕਯਮਾਨਂ, ਤਤੋ ''ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ ਇਮਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਾ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੇ ਸਂਸਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਥੇਵਂ ਓਵਦਿਯਮਾਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ – ''ਸਤ੍ਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਮਨਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ; ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ, 'ਭਨ੍ਤੇ, ਇਧ ਨਿਸੀਦਥ, ਇਧ ਨਿਸੀਦਥਾ'ਤਿ ਆਸਨਪਰਿਯੇਸਨਂ ਨਾਮ ਭਾਰੋ''ਤਿ। ਤੇ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾਵ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪੀਠਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਤਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਮਞ੍ਚਂ ਵਾ ਫਲਕਂ ਵਾ ਕਟ੍ਠਂ ਵਾ ਪਾਸਾਣਂ ਵਾ ਵਾਲਿਕਪੁਞ੍ਜਂ ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਤਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਾਨਿਪਿ ਸਙ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਪਕਤਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮੇਵ ਆਸਨਂ ਅਹੋਸਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦੀ''ਤਿ।

ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥਾਤਿ ਕਤਮਾਯ ਨੁ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਭਵਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਕਾਯ ਨੇਤ੍ਥਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਤਮਾਯ ਨੁ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਕਾਯ ਨੋਤ੍ਥਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪੁਰਿਮੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨ੍ਤਰਾ ਕਥਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਞ੍ਞਾ ਏਕਾ ਕਥਾ। **ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ**ਤਿ ਮਮ ਆਗਮਨਪਚ੍ਚਯਾ ਅਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਸਿਖਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾ। **ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਥ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਭਗਵਾ ਆਗਤੋ। **ਧਮ੍ਮੀ ਵਾ ਕਥਾ**ਤਿ ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਵਾ ਧਮ੍ਮੀ ਕਥਾ। **ਅਰਿਯੋ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਅਰਿਯੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ ਮੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਝਾਨਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ, ਮੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਿਯੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੨੭੪. ਦ੍ਵੇਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਯੇਸਨਾਤਿ ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ? ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਭਾਰਂ ਅਕਂਸੁ, ਥੇਰੋ ਤੇਸਂ ਅਸ੍ਸਮਗਮਨਮਕਾਸਿ। ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਅਥ

ਭਗਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਰਿਯੇਸਨਾ ਅਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਤਮਾ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਮਗ੍ਗਕੁਸਲੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪਠਮਂ ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਂ ਅਪਾਯਮਗ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਵਾਮਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਗਣ੍ਹਾ’’ਤਿ ਵਦਤਿ। ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਦੇਸਨਾਕੁਸਲਤਾਯ ਪਠਮਂ ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਂ ਅਨਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਇਤਰਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਾਨੁਕ੍ਕਮਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ। **ਜਾਤਿਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਜਾਯਨਸਭਾਵੋ। **ਜਰਾਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਜੀਰਣਸਭਾਵੋ। **ਬ੍ਯਾਧਿਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਬ੍ਯਾਧਿਸਭਾਵੋ। **ਮਰਣਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਮਰਣਸਭਾਵੋ। **ਸੋਕਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸੋਚਨਕਸਭਾਵੋ। **ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨਸਭਾਵੋ।

ਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਜਾਤਰੂਪਰਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਜਾਤਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਂ। **ਰਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਵੋਹਾਰੂਪਗਂ ਲੋਹਮਾਸਕਾਦਿ। **ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾ ਹੇਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪਧਯੋ**ਤਿ ਏਤੇ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੂਪਧਯੋ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਬ੍ਯਾਧਿਧਮ੍ਮਵਾਰਾਦੀਸੁ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਨ ਗਹਿਤਂ, ਨ ਹੇਤਸ੍ਸ ਸੀਸਰੋਗਾਦਯੋ ਬ੍ਯਾਧਯੋ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਯ ਚੁਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਰਣਂ, ਨ ਸੋਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਯਾਦੀਹਿ ਪਨ ਸਂਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਵਾਰੇ ਗਹਿਤਂ। ਤਥਾ ਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਵਾਰੇ। ਮਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਜੀਰਣਤੋ ਜਰਾਧਮ੍ਮਵਾਰੇ ਚ।

੨੭੫. ਅਯਂ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਾ ਪਰਿਯੇਸਨਾਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯਂ ਨਿਦ੍ਦੋਸਤਾਯਪਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਤਾਯਪਿ ਅਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੨੭੬. ਅਹਮ੍ਪਿ ਸੁਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭਿ? ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਂ ਪਰਿਯੇਸਿਂ। ਸ੍ਵਾਹਂ ਤਂ ਪਹਾਯ ਅਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ। ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾਪਿ ਅਨਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਂ ਪਰਿਯੇਸਿਂਸੁ। ਤੇ ਤਂ ਪਹਾਯ ਅਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਖੀਣਾਸਵਭੂਮਿਂ ਪਤ੍ਤਾ। ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਮਮ ਚੇਵ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾਨਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗਂ ਆਰੁਲ਼੍ਹਾ। ਅਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਰਿਯੇਸਨਾ’’ਤਿ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ।

੨੭੭. ਤਤ੍ਥ **ਦਹਰੋਵ ਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਤਰੁਣੋਵ ਸਮਾਨੋ। **ਸੁਸੁਕਾਲ਼ਕੇਸੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਾਲ਼ਕੇਸੋ, ਅਞ੍ਜਨਵਣ੍ਣਕੇਸੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਦ੍ਰੇਨਾ**ਤਿ ਭਦ੍ਦਕੇਨ। **ਪਠਮੇਨ ਵਯਸਾ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਯਾਨਂ ਪਠਮਵਯੇਨ। **ਅਕਾਮਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਮਾਨਾਨਂ, ਅਨਾਦਰਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਅਸ੍ਸੂਨਿ ਮੁਖੇ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸੁਮੁਖਾ; ਤੇਸਂ **ਅਸ੍ਸੁਮੁਖਾਨਂ,** ਅਸ੍ਸੁਕਿਲਿਨ੍ਨਮੁਖਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰੁਦਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਰੋਦਮਾਨਾਨਂ। **ਕਿਂ ਕੁਸਲਗਵੇਸੀ**ਤਿ ਕਿਂ ਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਗਵੇਸਮਾਨੋ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਤਿਵਰਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਂ ਸਨ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਰਪਦਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇਨ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਲ਼ਾਰੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਦੀਘਪਿਙ੍ਗਲੋ ਕਿਰੇਸੋ। ਤੇਨਸ੍ਸ **ਆਲ਼ਾਰੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। **ਕਾਲਾਮੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਂ। **ਵਿਹਰਤਾਯਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਵਿਹਰਤੁ ਆਯਸ੍ਮਾ। **ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਪੁਰਿਸੋ। **ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯਸਮਯਂ। **ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤੇਨ ਓਕਾਸੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ। **ਤਂ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਤੇਸਂ ਸਮਯਂ ਤਨ੍ਤਿਂ। **ਪਰਿਯਾਪੁਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਂ।

ਓਟ੍ਠਪਹਤਮਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਓਟ੍ਠਪਹਰਣਮਤ੍ਤੇਨ; ਅਪਰਾਪਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਓਟ੍ਠਸਞ੍ਚਰਣਮਤ੍ਤਕੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲਪਿਤਲਾਪਨਮਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਲਪਿਤਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਪਨਮਤ੍ਤਕੇਨ। **ਞਾਣਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਵਾਦਂ । **ਥੇਰਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਥਿਰਭਾਵਵਾਦਂ, ਥੇਰੋ ਅਹਮੇਤ੍ਥਾਤਿ ਏਤਂ ਵਚਨਂ। **ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਅਞ੍ਞੇ ਚਾ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਹਂ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬਹੂ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੇਵਲਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧੇਨ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਕਿਰ ਵਾਚਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਯੇਵ, ‘‘ਨ ਕਾਲਾਮਸ੍ਸ ਵਾਚਾਯ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ, ਅਦ੍ਧਾ ਏਸ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਲਾਭੀ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ।

ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਪਵ◌ੇਦੇਸੀਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਸਤ੍ਤ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮਂ ਜਾਨਾਪੇਸਿ। **ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਇਮਾਸਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ ਸਦ੍ਧਾ। ਵ◌ੀਰਿਯਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪਦਹੇਯ੍ਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਪਯੋਗਂ ਕਰੇਯ੍ਯਂ। **ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵ◌ਿਹਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਕਿਰ ਵ◌ੀਰਿਯਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਿਪਾਹਞ੍ਞੇਵ ਸਤ੍ਤ ਸੁਵਣ੍ਣਨਿਸ੍ਸੇਣਿਯੋ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਯ ਸਤ੍ਤ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸਿ; ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ।

ਲਾਭਾ ਨੋ, ਆਵ◌ੁਸੋਤਿ ਅਨੁਸੂਯਕੋ ਕਿਰੇਸ ਕਾਲਾਮੋ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਯਂ ਅਧੁਨਾਗਤੋ, ਕਿਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸੀ''ਤਿ ਉਸੂਯਂ ਅਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਸਨ੍ਨੋ ਪਸਾਦਂ ਪਵ◌ੇਦੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। **ਉਭੋਵ ਸਨ੍ਤਾ ਇਮਂ ਗਣਂ ਪਰਿਹਰਾਮਾ**ਤਿ ''ਮਹਾ ਅਯਂ ਗਣੋ, ਦ੍ਵ◌ੇਪਿ ਜਨਾ ਪਰਿਹਰਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਗਣਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਂ ਅਦਾਸਿ, ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਲਾਭੀ, ਮਹਾਪੁਰਿਸੋਪਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਮੇਵ , ਏਤ੍ਤਕਾ ਜਨਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਥ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਦਾਸਿ। **ਉਲ਼ਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਾਯ। **ਪੂਜਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਲਾਮਸ੍ਸ ਕਿਰ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋਪਿ ਪੁਰਿਸਾਪਿ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਕਾਲਾਮੋ – ''ਗਚ੍ਛਥ, ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਪੂਜੇਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਤੇ ਤਂ ਪੂਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯਂ ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਕਾਲਾਮਂ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ। ਮਹਗ੍ਘਾਨਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਿ ਆਹਰਨ੍ਤਿ; ਤਾਨਿਪਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯਦਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਰਸੇਨਾਸਨਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਗ੍ਗਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੇਸਕਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਉਲ਼ਾਰਾਯ ਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਸਿ। **ਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯਂ ਸਤ੍ਤਸਮਾਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਨੇਵ ਵਟ੍ਟੇ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ, ਨ ਵ◌ਿਰਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ, ਨ ਰਾਗਾਦਿਨਿਰੋਧਤ੍ਥਾਯ, ਨ ਉਪਸਮਤ੍ਥਾਯ, ਨ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਜਾਨਨਤ੍ਥਾਯ, ਨ ਚਤੁਮਗ੍ਗਸਮ੍ਬੋਧਾਯ, ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਾਵਦੇਵ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਯਾਵ ਸਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਯੁਪਰਿਮਾਣੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਭਵ◌ੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿ, ਤਾਵਦੇਵ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ। ਏਵਮਯਂ ਪੁਨਰਾਵਤ੍ਤਨਧਮ੍ਮੋਯੇਵ; ਯਞ੍ਚ ਠਾਨਂ ਪਾਪੇਤਿ, ਤਂ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣੇਹਿ ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤਮੇਵ ਮਚ੍ਚੁਪਾਸਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੇਵ◌ਾਤਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ ਪਨ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਯਥਾ ਨਾਮ ਛਾਤਜ੍ਝਤ੍ਤਪੁਰਿਸੋ ਮਨੁਞ੍ਞਭੋਜਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਪਿਯਾਯਮਾਨੋਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਸੇਮ੍ਹਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਮਕ੍ਖਿਕਾਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਏਕਂ ਪਿਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਮਨਂ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਇਮਾ ਸਤ੍ਤ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾਪਿ, ਤਾਸੁ ਇਮਂ ਪੁਨਰਾਵਤ੍ਤਿਕਾਦਿਭੇਦਂ ਆਦੀਨਵ◌ਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ, ਪੁਨ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਵਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵ◌ਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵ◌ਾ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵ◌ਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। **ਅਨਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਲਂ ਇਮਿਨਾ, ਅਲਂ ਇਮਿਨਾਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਅਪਕ੍ਕਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਗਮਾਸਿਂ।

੨੭੮. ਨ ਖੋ ਰਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਇਧਾਪਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਯੇਵ ਅਞ੍ਞਾਸਿ – ''ਨਾਯਂ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਉਦਕਸ੍ਸ ਵ◌ਾਚਾਯ ਉਗ੍ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੋਵ, ਅਦ੍ਧਾ ਪਨੇਸ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭੀ''ਤਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਨ ਖੋ ਰਾਮੋ...ਪੇ॰... ਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸਂ ਵ◌ਿਹਾਸੀ''ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਵ◌ਾਰੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੭੯. ਯੇਨ ਉਰੁਵ◌ੇਲਾ ਸੇਨਾਨਿਗਮੋਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਰੁਵ◌ੇਲਾ**ਤਿ ਮਹਾਵ◌ੇਲਾ, ਮਹਾਵ◌ਾਲਿਕਰਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵ◌ਾ **ਉਰੂ**ਤਿ ਵ◌ਾਲਿਕਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ; **ਵ◌ੇਲਾ**ਤਿ ਮਰਿਯਾਦਾ, ਵ◌ੇਲਾਤਿਕ੍ਕਮਨਹੇਤੁ ਆਹਟਾ ਉਰੁ **ਉਰੁਵ◌ੇਲਾ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਅਕਂਸੁ – ''ਕਾਯਕਮ੍ਮਵਚੀਕਮ੍ਮਾਨਿ ਨਾਮ ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਪਾਕਟਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਅਪਾਕਟਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਕਾਮਵ◌ਿਤਕ੍ਕਂ ਵ◌ਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵ◌ਿਤਕ੍ਕਂ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹਿਂਸਾਵ◌ਿਤਕ੍ਕਂ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੋ ਚੋਦਕੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ; ਸੋ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਚੋਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਤ੍ਤਪੁਟੇਨ ਵ◌ਾਲਿਕਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਆਕਿਰਤੁ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯੋ ਤਾਦਿਸਂ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕਂ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਪੁਟੇਨ ਵ◌ਾਲਿਕਂ ਆਕਿਰਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਮਹਾਵ◌ਾਲਿਕਰਾਸਿ ਜਾਤੋ। ਤਤੋ ਤਂ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਜਨਤਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨਮਕਾਸਿ; ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ – **"ਉਰੁਵ◌ੇਲਾ**ਤਿ ਮਹਾਵ◌ੇਲਾ,

ਮਹਾਵਾਲਿਕਰਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ। ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਥ ਵਾ **ਉਰੂ**ਤਿ ਵਾਲਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਵੇਲਾ**ਤਿ ਮਰਿਯਾਦਾ। ਵੇਲਾਤਿਕ੍ਕਮਨਹੇਤੁ ਆਹਟਾ ਉਰੁ ਉਰੁਵੇਲਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

ਸੇਨਾਨਿਗਮੋਤਿ ਸੇਨਾਯ ਨਿਗਮੋ। ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕਾਨਂ ਕਿਰ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸੇਨਾਨਿਵੇਸੋ ਅਹੋਸਿ; ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਪਦੇਸੋ **ਸੇਨਾਨਿਗਮੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਸੇਨਾਨਿ-ਗਾਮੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਸੇਨਾਨੀ** ਨਾਮ ਸੁਜਾਤਾਯ ਪਿਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਗਾਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਦਵਸਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਓਸਰਿਂ। **ਰਮਣੀਯਂ ਭੂਮਿਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਜਲਜਥਲਜਪੁਪ੍ਫਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਮਨੋਰਮ੍ਮਂ ਭੂਮਿਭਾਗਂ। **ਪਾਸਾਦਿਕਞ੍ਚ ਵਨਸਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਮੋਰਪਿਞ੍ਛਕਲਾਪਸਦਿਸਂ ਪਸਾਦਜਨਨਵਨਸਣ੍ਡਞ੍ਚ ਅਦ੍ਦਸਂ। **ਨਦਿਞ੍ਚ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਦਮਾਨਞ੍ਚ ਮਣਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸਦਿਸਂ ਵਿਮਲਨੀਲਸੀਤਲਸਲਿਲਂ ਨੇਰਞ੍ਜਰਂ ਨਦਿਂ ਅਦ੍ਦਸਂ। **ਸੇਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਨਿਕ੍ਕਦ੍ਦਮਂ। **ਸੁਪਤਿਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਗਮ੍ਭੀਰੇਹਿ ਸੁਨ੍ਦਰੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥੇਹਿ ਉਪੇਤਂ। **ਰਮਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਤਪਟ੍ਟਸਦਿਸਂ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਵਾਲਿਕਂ ਪਹੂਤਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਂ ਅਭਿਰਾਮਦਸ੍ਸਨਂ। **ਸਮਨ੍ਤਾ ਚ ਗੋਚਰਗਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਗਮਨਾਗਮਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਸੁਲਭਪਿਣ੍ਡਂ ਗੋਚਰਗਾਮਞ੍ਚ ਅਦ੍ਦਸਂ। **ਅਲਂ ਵਤਾ**ਤਿ ਸਮਤ੍ਥਂ ਵਤ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸੀਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਉਪਰਿਸੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਟ੍ਠਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਇਧ ਪਨ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ। ਤੇਨਾਹ – ''ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸੀਦਿ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਲਮਿਦਂ ਪਧਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਪਧਾਨਤ੍ਥਾਯ ਸਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੮੦. **ਅਜ੍ਝਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਂ ਪਟਿਲਭਿਂ। **ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਸਮਤ੍ਥਞ੍ਚ ਮੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਉਦਪਾਦਿ। **ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਮੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਤਾਯ ਚ ਅਕੁਪ੍ਪਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ ਚ ਅਕੁਪ੍ਪਾ, ਸਾ ਹਿ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਤਾਯਪਿ ਅਕੁਪ੍ਪਾ, ਅਕੁਪ੍ਪਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਸ੍ਸਾਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿਪਿ ਅਕੁਪ੍ਪਾ। **ਅਯਮਨ੍ਤਿਮਾ ਜਾਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਾ ਜਾਤਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਪੁਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਮ੍ਪਿ ਮੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੮੧. **ਅਧਿਗਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ। **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ। **ਗਮ੍ਭੀਰੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਮੇਤਂ। **ਦੁਦ੍ਦਸੋ**ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾਵ ਦੁਦ੍ਦਸੋ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਖੇਨ ਦਟ੍ਠੁਂ। ਦੁਦ੍ਦਸਤ੍ਤਾਵ **ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ,** ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਵਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਖੇਨ ਅਵਬੁਜ੍ਝਿਤੁਂ। **ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। **ਪਣੀਤੋ**ਤਿ ਅਤਪ੍ਪਕੋ। ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰੋ**ਤਿ ਤਕ੍ਕੇਨ ਅਵਚਰਿਤਬ੍ਬੋ ਓਗਾਹਿਤਬ੍ਬੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਞਾਣੇਨੇਵ ਅਵਚਰਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨਿਪੁਣੋ**ਤਿ ਸਣ੍ਹੋ। **ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਆਲਯਰਾਮਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਅਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ **ਆਲਯਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਿ ਆਲਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਲਯਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਹਿ ਆਲਯੇਹਿ ਰਮਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਲਯਰਾਮਾ**। ਆਲਯੇਸੁ ਰਤਾਤਿ **ਆਲਯਰਤਾ**। ਆਲਯੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮੁਦਿਤਾਤਿ **ਆਲਯਸਮ੍ਮੁਦਿਤਾ**। ਯਥੇਵ ਹਿ ਸੁਸਜ੍ਜਿਤਂ ਪੁਪ੍ਫਫਲਭਰਿਤਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਰਾਜਾ ਤਾਯ ਤਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰਮਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਦਿਤੋ ਆਮੋਦਿਤਪਮੋਦਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਤਿ, ਸਾਯਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ; ਏਵਮਿਮੇਹਿਪਿ ਕਾਮਾਲਯਤਣ੍ਹਾਲਯੇਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਰਮਨ੍ਤਿ, ਸਂਸਾਰਵਟ੍ਟੇ ਸਮ੍ਮੁਦਿਤਾ ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਾ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਨੇਸਂ ਭਗਵਾ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਆਲਯਂ ਉਯ੍ਯਾਨਭੂਮਿਂ ਵਿਯ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਆਲਯਰਾਮਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਯਦਿਦਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯਂ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ**ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ; ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ; ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ ਚ ਸਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਚਾਤਿ **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ**। ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ**ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਤਂ ਆਗਮ੍ਮ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤਂ ਆਗਮ੍ਮ ਸਬ੍ਬੇ ਉਪਧਯੋ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਾ ਤਣ੍ਹਾ ਖੀਯਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਕਿਲੇਸਰਾਗਾ ਵਿਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ; ਤਸ੍ਮਾ **ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ

ਵੁੱਚਤਿ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਭਵੇਨ ਭਵੰ, ਫਲੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਮ੍ਮੰ ਵਿਨਤਿ ਸੰਸਿਬ੍ਬਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ, ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੰ ਵਾਨਤੋਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ**। **ਸੋ ਮਮਸ੍ਸ ਕਿਲਮਥੋ**ਤਿ ਯਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਦੇਸਨਾ ਨਾਮ, ਸੋ ਮਮ ਕਿਲਮਥੋ ਅਸ੍ਸ, ਸਾ ਮਮ ਵਿਹੇਸਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਯਕਿਲਮਥੋ ਚੇਵ ਕਾਯਵਿਹੇਸਾ ਚ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਨਤ੍ਥਿ। **ਅਪਿਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਅਨੁਬ੍ਰੂਹਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਸੋ ''ਨ ਕੇਵਲੰ ਏਤਦਹੋਸਿ, ਇਮਾਪਿ ਗਾਥਾ ਪਟਿਭੰਸੂ''ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਮਨ੍ਤਿ** ਮਮ। **ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਅਚ੍ਛਰਿਯਾ। **ਪਟਿਭੰਸੂ**ਤਿ ਪਟਿਭਾਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ ਗੋਚਰਾ ਅਹੇਸੁੰ; ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਯਿਤਬ੍ਬਤੰ ਪਾਪੁਣਿੰਸੁ।

ਕਿਚ੍ਛੇਨਾਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ, ਨ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਮਗ੍ਗਾ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਪਦਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਾਰਮੀਪੂਰਣਕਾਲੇ ਪਨ ਸਰਾਗਸਦੋਸਸਮੋਹਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਆਗਤਾਗਤਾਨੰ ਯਾਚਕਾਨੰ , ਅਲਙ੍ਕਤਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤੰ ਸੀਸੰ ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ, ਗਲਲੋਹਿਤੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ, ਸੁਅਞ੍ਜਿਤਾਨਿ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ, ਕੁਲਵੰਸਪ੍ਪਦੀਪੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਮਨਾਪਚਾਰਿਨਿੰ ਭਰਿਯਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਖਨ੍ਤਿਵਾਦਿਸਦਿਸੇਸੁ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਸੁ ਛੇਜ੍ਜਭੇਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨਿਯਪਟਿਪਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁੱਤੰ । **ਹਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹ**-ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੋ, **ਅਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਕਾਸਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਿਤੁੰ, ਏਵੰ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਅਧਿਗਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਲੰ ਦੇਸਿਤੁੰ, ਪਰਿਯਤ੍ਤੰ ਦੇਸਿਤੁੰ, ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ ਦੇਸਿਤੇਨਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। **ਰਾਗਦੋਸਪਰੇਤੇਹੀ**ਤਿ ਰਾਗਦੋਸਪਰਿਫੁਟ੍ਠੇਹਿ ਰਾਗਦੋਸਾਨੁਗਤੇਹਿ ਵਾ।

ਪਟਿਸੋਤਗਾਮਿਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਾਦੀਨੰ ਪਟਿਸੋਤੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖਮਨਤ੍ਤਾ ਅਸੁਭਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਗਤੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੰ। **ਰਾਗਰਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਭਵਰਾਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਰਾਗੇਨ ਚ ਰਤ੍ਤਾ। **ਨ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖਮਨਤ੍ਤਾ ਅਸੁਭਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਭਾਵੇਨ ਨ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਕੋ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ ਏਵੰ ਗਾਹਾਪੇਤੁੰ। **ਤਮੋਖਨ੍ਧੇਨ ਆਵੁਟਾ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਰਾਸਿਨਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਤਾ।

੨੮੨. **ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਰੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕਭਾਵੇਨ, ਅਦੇਸੇਤੁਕਾਮਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਮਿ, ਨਨੁ ਏਸ ਮੁਤ੍ਤੋ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਿਣ੍ਣੋ ਤਾਰੇਸ੍ਸਾਮਿ।

> ''ਕਿੰ ਮੇ ਅਞ੍ਞਾਤਵੇਸੇਨ, ਧਮ੍ਮੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤੇਨਿਧ।
> ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ, ਤਾਰਯਿਸ੍ਸੰ ਸਦੇਵਕ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵੰ॰ ੨.੫੬) –

ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋਤਿ। ਸਚ੍ਚਮੇਤੰ, ਤਦੇਵੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਮਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਕਿਲੇਸਗਹਨਤੰ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਗਮ੍ਭੀਰਤੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਕਿਲੇਸਗਹਨਤਾ ਚ ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਪਾਕਟਾ ਜਾਤਾ। ਅਥਸ੍ਸ ''ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਕਞ੍ਜਿਕਪੁਣ੍ਣਾ ਲਾਬੁ ਵਿਯ, ਤਕ੍ਕਭਰਿਤਾ ਚਾਟਿ ਵਿਯ, ਵਸਾਤੇਲਪੀਤਪਿਲੋਤਿਕਾ ਵਿਯ, ਅਞ੍ਜਨਮਕ੍ਖਿਤਹਤ੍ਥੋ ਵਿਯ ਚ ਕਿਲੇਸਭਰਿਤਾ ਅਤਿਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਾ ਰਾਗਰਤ੍ਤਾ ਦੋਸਦੁਟ੍ਠਾ ਮੋਹਮੂਲ੍ਹਾ, ਤੇ ਕਿੰ ਨਾਮ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ ਕਿਲੇਸਗਹਨਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਨੁਭਾਵੇਨਾਪਿ ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਮਿ।

''ਅਯਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੋ ਪਥਵੀਸਨ੍ਧਾਰਕਉਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਗਮ੍ਭੀਰੋ, ਪਬ੍ਬਤੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਸਾਸਪੋ ਵਿਯ ਦੁਦ੍ਦਸੋ, ਸਤਧਾ ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾਲਸ੍ਸ ਕੋਟਿਯਾ ਕੋਟਿਪਟਿਪਾਦਨੰ ਵਿਯ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ। ਨਨੁ ਮਯਾ ਹਿ ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁੰ ਵਾਯਮਨ੍ਤੇਨ ਅਦਿਨ੍ਨੰ ਦਾਨੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਰਕ੍ਖਿਤੰ ਸੀਲੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਪਰਿਪੂਰਿਤਾ ਕਾਚਿ ਪਾਰਮੀ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ? ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹੰ ਵਿਯ ਮਾਰਬਲੰ ਵਿਧਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਥਵੀ ਨ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਪਠਮਯਾਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁੰ ਸੋਧੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ, ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਪਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਮੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ। ਇਤਿ ਮਾਦਿਸੇਨਾਪਿ ਤਿਕ੍ਖਞਾਣੇਨ ਕਿਚ੍ਛੇਨੇਵਾਯੰ ਧਮ੍ਮੋ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ, ਤੰ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨਾ ਕਥੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰਤਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਨੁਭਾਵੇਨਾਪਿ ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਮੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਪਿਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਯਾਚਿਤੇ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮਤਾਯਪਿਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤੁੰ ਨਮਿ। ਜਾਨਾਤਿ ਹਿ ਭਗਵਾ – ''ਮਮ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤੇ ਨਮਮਾਨੇ ਮਂ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਯਾਚਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਮੇ ਚ ਸਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਰੁਕਾ, ਤੇ 'ਸਤ੍ਥਾ ਕਿਰ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਥ ਨਂ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਦੇਸਾਪੇਸਿ, ਸਨ੍ਤੋ ਵਤ, ਭੋ, ਧਮ੍ਮੋ ਪਣੀਤੋ ਵਤ, ਭੋ, ਧਮ੍ਮੋ'ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਸੁਸ੍ਸੂਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤੁੰ ਨਮਿ, ਨੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਹਮ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਸਹਕੋ ਨਾਮ ਥੇਰੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਯਂ ਕਪ੍ਪਾਯੁਕਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਰ ਨਂ ਸਹਮ੍ਪਤਿਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ – ''ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਸਹਮ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ। **ਨਸ੍ਸਤਿ ਵਤ, ਭੋ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਇਮਂ ਸਦ੍ਦਂ ਤਥਾ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ, ਯਥਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਂਸੁ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਲੋਕੇ। **ਪੁਰਤੋ ਪਾਤੁਰਹੋਸੀ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਦਸਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਮਯੇ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਰਜਂ ਏਤੇਸਂ, ਏਵਂਸਭਾਵਾਤਿ **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ**। **ਅਸ੍ਸਵਨਤਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਵਨਤਾਯ। **ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਦਸਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਸੇਨ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਪਰਿਪਾਕਗਤਪਦੁਮਾਨਿ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ, ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂਯੇਵ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਾ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਗਾਥਾਵਸਾਨੇ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਓਕ੍ਕਮਨਾਰਹਾ ਨ ਏਕੋ, ਨ ਦ੍ਵੇ, ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਤਾਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਾਤੁਰਹੋਸੀਤਿ ਪਾਤੁਭਵਿ। **ਸਮਲੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤੋ**ਤਿ ਸਮਲੇਹਿ ਛਹਿ ਸਤ੍ਥਾਰੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤੋ। ਤੇ ਹਿ ਪੁਰੇਤਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਕਣ੍ਟਕੇ ਪਤ੍ਥਰਮਾਨਾ ਵਿਯ, ਵਿਸਂ ਸਿਞ੍ਚਮਾਨਾ ਵਿਯ ਚ ਸਮਲਂ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਯਿਂਸੁ। **ਅਪਾਪੁਰੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰ ਏਤਂ। **ਅਮਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਭੂਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ। **ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਮਲੇਨਾਨੁਬੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਰਾਗਾਦਿਮਲਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਵਿਮਲੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਤਾਵ ਭਗਵਾਤਿ ਯਾਚਤਿ।

ਸੇਲੇ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਤਮੁਦ੍ਧਨਿਟ੍ਠਿਤੋਤਿ ਸੇਲਮਯੇ ਏਕਗ੍ਘਨੇ ਪਬ੍ਬਤਮੁਦ੍ਧਨਿ ਯਥਾ ਠਿਤੋਵ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਠਿਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਗੀਵੁਕ੍ਖਿਪਨਪਸਾਰਣਾਦਿਕਿਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਥਿ। **ਤਥੂਪਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਭਾਗਂ ਸੇਲਪਬ੍ਬਤੂਪਮਂ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਸੇਲਪਬ੍ਬਤਮੁਦ੍ਧਨਿ ਠਿਤੋਵ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਜਨਤਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਤਥਾ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ, ਸੁਮੇਧ, ਸੁਨ੍ਦਰਪਞ੍ਞ-ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਮਯਂ ਪਾਸਾਦਮਾਰੁਯ੍ਹ ਸਯਂ ਅਪੇਤਸੋਕੋ ਸੋਕਾਵਤਿਣ੍ਣਂ ਜਾਤਿਜਰਾਭਿਭੂਤਂ ਜਨਤਂ ਅਵੇਕ੍ਖਸ੍ਸੁ ਉਪਧਾਰਯ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਥਾ ਹਿ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਸਮਨ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਖੇਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕੇਦਾਰਪਾਲੀਸੁ ਕੁਟਿਕਾਯੋ ਕਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜਾਲੇਯ੍ਯੁਂ। ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਞ੍ਚ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਅਸ੍ਸ, ਅਥ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਮਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਭੂਮਿਂ ਓਲੋਕਯਤੋ ਨੇਵ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਨ ਕੇਦਾਰਪਾਲ਼ਿਯੋ, ਨ ਕੁਟਿਯੋ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਸਯਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯੁਂ। ਕੁਟਿਕਾਸੁ ਪਨ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾਮਤ੍ਤਕਮੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ। ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਪਾਸਾਦਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਂ ਓਲੋਕਯਤੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ, ਯੇ ਤੇ ਅਕਤਕਲ੍ਯਾਣਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਦਕ੍ਖਿਣਜਾਣੁਪਸ੍ਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਪਾਥਂ ਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਰਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਕਤਕਲ੍ਯਾਣਾ ਵੇਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਤੇ ਏਵਸ੍ਸ ਦੂਰੇਪਿ ਠਿਤਾ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਵਿਯ ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਚ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

> ''ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤੋ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਹਿਮਵਨ੍ਤੋਵ ਪਬ੍ਬਤੋ।
> ਅਸਨ੍ਤੇਤ੍ਥ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਖਿਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਸਰਾ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੦੪)।

ਉਟ੍ਠੇਹੀਤਿ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਚਾਰਿਕਚਰਣਂ ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਭਣਤਿ। **ਵੀਰਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਭਗਵਾ ਵੀਰਿਯਵਨ੍ਤਤਾਯ **ਵੀਰੋ**। ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਚ੍ਚੁਕਿਲੇਸਮਾਰਾਨਂ ਵਿਜਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮੋ**। ਜਾਤਿਕਨ੍ਤਾਰਾਦਿਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਵਾਹਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ **ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ**। ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਇਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਣਣੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੨੮੩. ਅਜ੍ਝੇਸਨਨ੍ਤਿ ਯਾਚਨਂ। **ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤੁਞਾਣੇਨ ਚ ਆਸਯਾਨੁਸਯਞਾਣੇਨ ਚ। ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਞਾਣਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੂਤਿ ਨਾਮਂ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂਤਿ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣਾਨਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੂਤਿ। **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੇਸਂ ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਰਾਗਾਦਿਰਜਂ ਅਪ੍ਪਂ, ਤੇ **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ**। ਯੇਸਂ ਤਂ ਮਹਨ੍ਤਂ, ਤੇ **ਮਹਾਰਜਕ੍ਖਾ**। ਯੇਸਂ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਤਿਕ੍ਖਾਨਿ, ਤੇ **ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ**। ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ ਮੁਦੂਨਿ, ਤੇ **ਮੁਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ**। ਯੇਸਂ ਤੇਯੇਵ ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ ਆਕਾਰਾ ਸੁਨ੍ਦਰਾ, ਤੇ **ਸ੍ਵਾਕਾਰਾ**। ਯੇ ਕਥਿਤਕਾਰਣਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤਿ, ਸੁਖੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ, ਤੇ **ਸੁਵਿਞ੍ਞਾਪਯਾ**। ਯੇ ਪਰਲੋਕਞ੍ਚੇਵ ਵਜ੍ਜਞ੍ਚ ਭਯਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ **ਪਰਲੋਕਵਜ੍ਜਭਯਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ** ਨਾਮ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿ – ''ਸਦ੍ਧੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖੋ, ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖੋ। ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ..., ਕੁਸਿਤੋ..., ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ..., ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿ..., ਸਮਾਹਿਤੋ..., ਅਸਮਾਹਿਤੋ..., ਪਞ੍ਞਵਾ..., ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖੋ। ਤਥਾ ਸਦ੍ਧੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਞਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਲੋਕਵਜ੍ਜਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨ ਪਰਲੋਕਵਜ੍ਜਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ। **ਲੋਕੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਲੋਕੋ, ਆਯਤਨਲੋਕੋ, ਧਾਤੁਲੋਕੋ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਲੋਕੋ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਲੋਕੋ, ਵਿਪਤ੍ਤਿਭਵਲੋਕੋ, ਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਲੋਕੋ, ਏਕੋ ਲੋਕੋ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ। ਦ੍ਵੇ ਲੋਕਾ – ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚ। ਤਯੋ ਲੋਕਾ – ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਲੋਕਾ – ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਹਾਰਾ। ਪਞ੍ਚ ਲੋਕਾ – ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ਛ ਲੋਕਾ – ਛ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਆਯਤਨਾਨਿ। ਸਤ੍ਤ ਲੋਕਾ – ਸਤ੍ਤ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯੋ। ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਾ – ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾ। ਨਵ ਲੋਕਾ – ਨਵ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਾ। ਦਸ ਲੋਕਾ – ਦਸਾਯਤਨਾਨਿ। ਦ੍ਵਾਦਸ ਲੋਕਾ – ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ। ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਲੋਕਾ – ਅਟ੍ਠਾਰਸ੍ਸ ਧਾਤੁਯੋ। ਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਕਿਲੇਸਾ ਵਜ੍ਜਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾ ਵਜ੍ਜਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵਜ੍ਜਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਗਾਮਿਕਮ੍ਮਾ ਵਜ੍ਜਾ। ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਲੋਕੇ ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਵਜ੍ਜੇ ਤਿਬ੍ਬਾ ਭਯਸਞ੍ਞਾ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਸਿਕੇ ਵਧਕੇ। ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹਿ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ। ਇਦਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤੇ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੨)।

ਉਪ੍ਪਲਿਨਿਯਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਲਵਨੇ। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਨ੍ਤੋਨਿਮੁਗ੍ਗਪੋਸੀਨੀ**ਤਿ ਯਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਮੁਗ੍ਗਾਨੇਵ ਪੋਸਿਯਨ੍ਤਿ। **ਉਦਕਂ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮ੍ਮ ਠਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਉਦਕਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਾਨਿ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮ੍ਮ ਠਿਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ ਆਗਮਯਮਾਨਾਨਿ ਠਿਤਾਨਿ ਅਜ੍ਜ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ। ਯਾਨਿ ਸਮੋਦਕਂ ਠਿਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਸ੍ਵੇ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ। ਯਾਨਿ ਉਦਕਾਨੁਗ੍ਗਤਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋਨਿਮੁਗ੍ਗਪੋਸੀਨਿ, ਤਾਨਿ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ। ਉਦਕਾ ਪਨ ਅਨੁਗ੍ਗਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਸਰੋਗਉਪ੍ਪਲਾਦੀਨਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਾਨਿ ਨੇਵ ਪੁਪ੍ਫਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਭਕ੍ਖਾਨੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਨਾਰੁਲ਼੍ਹਾਨਿ। ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਦੀਪਿਤਾਨਿ।

ਯਥੇਵ ਹਿ ਤਾਨਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ, ਏਵਮੇਵ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ ਨੇਯ੍ਯੋ ਪਦਪਰਮੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਹ ਉਦਾਹਟਵੇਲਾਯ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ**। ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਭਜਿਯਮਾਨੇ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ**। ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸਤੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤੋ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸੇਵਤੋ ਭਜਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਨੇਯ੍ਯੋ**। ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਸੁਣਤੋ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਭਣਤੋ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਧਾਰਯਤੋ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਵਾਚਯਤੋ ਨ ਤਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਪਦਪਰਮੋ''** (ਪੁ॰ ਪ॰ ੧੫੧)। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਉਪ੍ਪਲਵਨਾਦਿਸਦਿਸਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ''ਅਜ੍ਜ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ ਵਿਯ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ, ਸ੍ਵੇ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ ਵਿਯ ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ, ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ ਵਿਯ ਨੇਯ੍ਯੋ, ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਭਕ੍ਖਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਿਯ ਪਦਪਰਮੋ''ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਚ ''ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਏਤ੍ਤਕਾ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋਵ ਅਦ੍ਦਸ।

ਤਤ੍ਥ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਅਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਤਿ। ਪਦਪਰਮਾਨਂ ਅਨਾਗਤੇ ਵਾਸਨਤ੍ਥਾਯ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਵਹਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤੁਕਮ੍ਯਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇ ਭਬ੍ਬਾਭਬ੍ਬਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਅਕਾਸਿ। ਯੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਕਤਮੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਅਭਬ੍ਬਾ, ਯੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਕਿਲੇਸਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਿਪਾਕਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਅਚ੍ਛਨ੍ਦਿਕਾ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ ਅਭਬ੍ਬਾ ਨਿਯਾਮਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਂ, ਇਮੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਅਭਬ੍ਬਾ। ਕਤਮੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਭਬ੍ਬਾ? ਯੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਨ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨ...ਪੇ॰... ਇਮੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਭਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੮੨੭; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੫)। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਹਾਯ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇਯੇਵ ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕਾ ਰਾਗਚਰਿਤਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਦੋਸਮੋਹਚਰਿਤਾ ਵਿਤਕ੍ਕਸਦ੍ਧਾਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਤਾ''ਤਿ ਛ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਅਕਾਸਿ; ਏਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ।

ਪਚ੍ਚਭਾਸਿਨ੍ਤਿ ਪਤਿਅਭਾਸਿਂ। **ਅਪਾਰੁਤਾ**ਤਿ ਵਿਵਟਾ। **ਅਮਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ। ਸੋ ਹਿ ਅਮਤਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਂ, ਸੋ ਮਯਾ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੁ ਸਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਂ ਪਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੁ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੁ। ਪਚ੍ਛਿਮਪਦਦ੍ਵਯੇ ਅਯਮਤ੍ਥੋ, ਅਹਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਗੁਣਂ ਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਮ੍ਪਿ ਇਮਂ ਪਣੀਤਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕਾਯਵਾਚਾਕਿਲਮਥਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਭਾਸਿਂ । ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬੋ ਜਨੋ ਸਦ੍ਧਾਭਾਜਨਂ ਉਪਨੇਤੁ, ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮਿ ਨੇਸਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ।

੨੮੪. **ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਦਹੋਸੀ**ਤਿ ਏਤਂ ਅਹੋਸਿ – **ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਦਾ ਪਨੇਸ ਉਦਪਾਦੀਤਿ? ਬੁਦ੍ਧਭੂਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ – ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਕਿਰ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਦਿਵਸੇ ਵਿਵਟਂ ਇਤ੍ਥਾਗਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਂਵਿਗ੍ਗਹਦਯੋ, ''ਕਣ੍ਡਕਂ ਆਹਰਾ''ਤਿ ਛਨ੍ਨਂ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਨਸਹਾਯੋ ਅਸ੍ਸਰਾਜਪਿਟ੍ਠਿਗਤੋ ਨਗਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਡਕਨਿਵਤ੍ਤਨਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਰਜ੍ਜਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਨੋਮਾਨਦੀਤੀਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਵਪਬ੍ਬਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਮਗਧਿਸ੍ਸਰੇਨ ਰਞ੍ਞਾ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ, ''ਇਮਂ ਰਜ੍ਜਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ''ਅਲਂ ਮਹਾਰਾਜ, ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਰਜ੍ਜੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਹਂ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਲੋਕਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਪਧਾਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕੇ ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ''ਤੇਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਮਯ੍ਹਂ ਵਿਜਿਤਂ ਓਸਰੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਗਹਿਤੋ ਕਾਲਾਮਞ੍ਚ ਉਦਕਞ੍ਚ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਸਾਰਂ ਅਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਉਰੁਵੇਲਾਯ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਅਮਤਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਓਲਾਰਿਕਾਹਾਰਪਟਿਸੇਵਨੇਨ ਕਾਯਂ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ।

ਤਦਾ ਚ ਉਰੁਵੇਲਗਾਮੇ **ਸੁਜਾਤਾ** ਨਾਮ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਯਧੀਤਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖੇ ਪਤ੍ਥਨਮਕਾਸਿ – ''ਸਚਾਹਂ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਂ ਕੁਲਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਠਮਗਬ੍ਭੇ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਬਲਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਸਾ ਪਤ੍ਥਨਾ ਸਮਿਜ੍ਝਿ। ਸਾ ਵਿਸਾਖਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਪਾਤੋਵ ਬਲਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਏਵ ਪਾਯਸਂ ਪਟਿਯਾਦੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਯਸੇ ਪਚ੍ਚਮਾਨੇ ਮਹਨ੍ਤਮਹਨ੍ਤਾ ਪੁਪ੍ਫੁਲ਼ਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਟ੍ਟਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤਿ। ਏਕਫੁਸਿਤਮ੍ਪਿ ਬਹਿ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰੇਸਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਲੋਕਪਾਲਾ ਖਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾ ਆਰਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ। ਸਕ੍ਕੋ ਅਲਾਤਾਨਿ ਸਮਾਨੇਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜਾਲੇਸਿ। ਦੇਵਤਾ ਚਤੂਸੁ ਦੀਪੇਸੁ ਓਜਂ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਕਾਲਂ ਆਗਮਯਮਾਨੋ ਪਾਤੋਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਸੋਧਨਤ੍ਥਾਯ ਗਤਾ ਧਾਤੀ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੁਜਾਤਾਯ ਆਰੋਚੇਸਿ – ''ਦੇਵਤਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ। ਸੁਜਾਤਾ, ਸਬ੍ਬਂ ਪਸਾਧਨਂ ਪਸਾਧੇਤ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕੇ ਸੁਵਣ੍ਣਥਾਲੇ ਪਾਯਸਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਯ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿਯਾ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਤਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਹੇਵ ਪਾਤਿਯਾ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਯਥਾ ਮਯ੍ਹਂ ਮਨੋਰਥੋ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੋ, ਏਵਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਤੀਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਥਾਲਂ ਤੀਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕੂਨਪਣ੍ਣਾਸਪਿਣ੍ਡੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਾਯਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ''ਸਚਾਹਂ ਅਜ੍ਜ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਾਮਿ, ਥਾਲਂ ਪਟਿਸੋਤਂ ਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਖਿਪਿ। ਥਾਲਂ ਪਟਿਸੋਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੋਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਕਾਲਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਭਵਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਥਾਲਾਨਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ **ਸੋਤ੍ਥਿਯੇਨ** ਦਿਨ੍ਨਾ ਅਟ੍ਠ ਤਿਣਮੁਟ੍ਠਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਭਾਗੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਪਦੁਮਿਨਿਪਤ੍ਤੇ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਅਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ। ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ, ''ਅਯਂ ਮਮ ਗੁਣਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਭਾਗਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਅਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ। ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਭਾਗਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਅਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ। ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਭਾਗਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਪ੍ਪਮਾਣਂ ਠਾਨਂ ਸੁਨਿਖਾਤਇਨ੍ਦਖਿਲੋ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚਲਮਹੋਸਿ। ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ''ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਿਲੇਸਭਞ੍ਜਨਵਿਦ੍ਧਂਸਨਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਤਾਨਿ ਤਿਣਾਨਿ ਅਗ੍ਗੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਾਲੇਸਿ। ਤਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਕਾਰੇਨ ਤੂਲਿਕਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ ਵਿਯ ਅਹੇਸੁਂ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ , ''ਬੋਧਿਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਨ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਵੀਰਿਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ।

ਤਙ੍ਖਣਞ੍ਞੇਵ ਮਾਰੋ ਬਾਹੁਸਹਸ੍ਸਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਯਡ੍ਢਯੋਜਨਸਤਿਕਂ ਗਿਰਿਮੇਖਲਂ ਨਾਮ ਹਤ੍ਥਿਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਨਵਯੋਜਨਂ ਮਾਰਬਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਦ੍ਧਕ੍ਖਿਕੇਨ ਓਲੋਕਯਮਾਨੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ, ''ਮਯ੍ਹਂ ਦਸ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਦੇਵੋ ਵਾ ਮਾਰੋ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਾ ਸਕ੍ਖਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਤ੍ਤਭਾਵੇ ਪਨ ਮਯ੍ਹਂ ਸਤ੍ਤਸੁ ਵਾਰੇਸੁ ਮਹਾਪਥਵੀ ਸਕ੍ਖਿ ਅਹੋਸਿ; ਇਦਾਨਿਪਿ ਮੇ ਅਯਮੇਵ ਅਚੇਤਨਾ ਕਟ੍ਠਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਮਾ ਮਹਾਪਥਵੀ ਸਕ੍ਖੀ''ਤਿ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਤਿ। ਮਹਾਪਥਵੀ ਤਾਵਦੇਵ ਅਯਦਣ੍ਡੇਨ ਪਹਤਂ ਕਂਸਥਾਲਂ ਵਿਯ ਰਵਸਤਂ ਰਵਸਹਸ੍ਸਂ ਮੁਞ੍ਚਮਾਨਾ ਵਿਰਵਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਮਾਰਬਲਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਂ ਮੁਞ੍ਚਨਮਕਾਸਿ। ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਸੂਰਿਯੇ ਧਰਮਾਨੇਯੇਵ ਮਾਰਬਲਂ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ ਪਠਮਯਾਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਂ, ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਵਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇ ਞਾਣਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਂ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੋਦਯੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ , ''ਮਯਾ ਅਨੇਕਕਪ੍ਪਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਇਮਸ੍ਸ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਾਯਾਮੋ ਕਤੋ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥੇਕਚ੍ਚਾਨਂ ਦੇਵਤਾਨਂ, ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਾ ਉਦਪਾਦਿ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਟ੍ਠਮੇ ਦਿਵਸੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਦੇਵਤਾਨਂ ਕਙ੍ਖਂ ਞਤ੍ਵਾ ਕਙ੍ਖਾਵਿਧਮਨਤ੍ਥਂ ਆਕਾਸੇ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਕਙ੍ਖਂ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਤੋ ਈਸਕਂ ਪਾਚੀਨਨਿਸ੍ਸਿਤੇ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਭਾਗੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਪੂਰਿਤਾਨਂ ਪਾਰਮੀਨਂ ਫਲਾਧਿਗਮਟ੍ਠਾਨਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਞ੍ਚੇਵ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਅਨਿਮਿਸੇਹਿ ਅਕ੍ਖੀਹਿ ਓਲੋਕਯਮਾਨੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ, ਤਂ ਠਾਨਂ **ਅਨਿਮਿਸਚੇਤਿਯਂ** ਨਾਮ ਜਾਤਂ।

ਅਥ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸ੍ਸ ਚ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਪਚ੍ਛਿਮਤੋ ਆਯਤੇ ਰਤਨਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ, ਤਂ ਠਾਨਂ **ਰਤਨਚਙ੍ਕਮਚੇਤਿਯਂ** ਨਾਮ ਜਾਤਂ। ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਭਾਗੇ ਦੇਵਤਾ ਰਤਨਘਰਂ ਮਾਪਯਿਂਸੁ, ਤਤ੍ਥ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ **ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕਂ** ਵਿਸੇਸਤੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਨਨ੍ਤਨਯਸਮਨ੍ਤਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ, ਤਂ ਠਾਨਂ **ਰਤਨਘਰਚੇਤਿਯਂ** ਨਾਮ ਜਾਤਂ। ਏਵਂ ਬੋਧਿਸਮੀਪੇਯੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤ੍ਤਾਹਾਨਿ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾ ਯੇਨ ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਞ੍ਚ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਚੇਤ੍ਥ ਏਵਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਨਯਮਗ੍ਗਂ ਸਮ੍ਮਸਿ – ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਣੀਪਕਰਣਂ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਵਿਭਙ੍ਗਪਕਰਣਂ, ਧਾਤੁਕਥਾਪਕਰਣਂ, ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਕਰਣਂ, ਕਥਾਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ ਪਕਰਣਂ, ਯਮਕਂ ਨਾਮ ਪਕਰਣਂ, ਤਤੋ ਮਹਾਪਕਰਣਂ ਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਪਟ੍ਠਾਨਮ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਓਤਿਣ੍ਣੇ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ; ਪੀਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਲੋਹਿਤਂ ਪਸੀਦਿ, ਲੋਹਿਤੇ ਪਸਨ੍ਨੇ ਛਵਿ ਪਸੀਦਿ। ਛਵਿਯਾ ਪਸਨ੍ਨਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਕਾਯਤੋ ਕੂਟਾਗਾਰਾਦਿਪ੍ਪਮਾਣਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਛਦ੍ਦਨ੍ਤਨਾਗਕੁਲਂ ਵਿਯ ਪਾਚੀਨਦਿਸਾਯ ਅਨਨ੍ਤਾਨਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲਾਨਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ, ਪਚ੍ਛਿਮਕਾਯਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯ, ਦਕ੍ਖਿਣਂਸਕੂਟਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਯ, ਵਾਮਂਸਕੂਟਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਯ ਅਨਨ੍ਤਾਨਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲਾਨਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ, ਪਾਦਤਲੇਹਿ ਪਵਾਲਙ੍ਕੁਰਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਥਵਿਂ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਅਜਟਾਕਾਸਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ, ਸੀਸਤੋ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਂ ਮਣਿਦਾਮਂ ਵਿਯ ਨੀਲਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿਵਟ੍ਟਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਛ ਦੇਵਲੋਕੇ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਨਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਵੇਹਪ੍ਫਲੇ ਪਞ੍ਚ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇ ਚ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਰੁਪ੍ਪੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਜਟਾਕਾਸਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਅਪਰਿਮਾਣੇਸੁ ਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁ ਅਪਰਿਮਾਣਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾਵ ਅਹੇਸੁਂ। ਤਂ ਦਿਵਸਞ੍ਚ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਯਾਵਜ੍ਜਦਿਵਸਾਪਿ ਤਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਅਨਨ੍ਤਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੇ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਪਰਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੇ ਨਿਸੀਦਿ, ਨਿਸਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਚਸ੍ਸ ਸਕਲਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲਗਬ੍ਭਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਮਹਾਅਕਾਲਮੇਘੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਏਵਰੂਪੋ ਕਿਰ ਮਹਾਮੇਘੋ ਦ੍ਵੀਸੁਯੇਵ ਕਾਲੇਸੁ ਵਸ੍ਸਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਵਾ। ਇਧ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਉਦਪਾਦਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੋ ਨਾਗਰਾਜਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਮੇਘੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਮਯ੍ਹਂ ਭਵਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਵਾਸਾਗਾਰਮਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਤਰਤਨਮਯਂ ਪਾਸਾਦਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋਪਿ ਏਵਂ ਕਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਕਾਯਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭੋਗੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਫਣਂ ਧਾਰੇਸਿ। ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਓਕਾਸੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਲੋਹਪਾਸਾਦਪ੍ਪਮਾਣੋ ਅਹੋਸਿ। ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਸਤ੍ਥਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਓਕਾਸਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਮਜ੍ਝੇ ਰਤਨਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਰਿ ਸੁਵਣ੍ਣਤਾਰਕਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮੋਸਰਿਤਗਨ੍ਧਦਾਮਕੁਸੁਮਦਾਮਚੇਲਵਿਤਾਨਂ ਅਹੋਸਿ। ਚਤੂਸੁ ਕੋਣੇਸੁ ਗਨ੍ਧਤੇਲੇਨ ਦੀਪਾ ਜਲਿਤਾ, ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਚਨ੍ਦਨਕਰਣ੍ਡਕਾ ਠਪਿਤਾ। ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਤਤ੍ਥ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਪਰਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਰਾਜਾਯਤਨੇ ਨਿਸੀਦਿ।

ਅਟ੍ਠਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਸਕ੍ਕੇਨ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੇਨ ਆਭਤਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਓਸਧਹਰੀਤਕਞ੍ਚ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਲੋਕਪਾਲੇਹਿ ਉਪਨੀਤੇ ਪਚ੍ਚਗ੍ਘੇ ਸੇਲਮਯੇ ਪਤ੍ਤੇ **ਤਪੁਸ੍ਸਭਲ੍ਲਿਕਾਨਂ** ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਚਿਣ੍ਣੋ ਅਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਵਿਯਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮੇਧਾਵੀ**ਤਿ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਜਾਤਿਕੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਸਤ੍ਤੋ। **ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸ੍ਸਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ। **ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਦੇਵਤਾਯ ਕਥਿਤੇਨੇਵ ਨਿਟ੍ਠਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਸਤ੍ਤਮਦਿਵਸਮਤ੍ਥਕੇ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ – ''ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨਂ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ। **ਮਹਾਜਾਨਿਯੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਮਗ੍ਗਫਲਤੋ ਪਰਿਹੀਨਤ੍ਤਾ ਮਹਤੀ ਜਾਨਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਜਾਨਿਯੋ**। ਅਕ੍ਖਣੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਯਮਾਨਂ ਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਸੋਤੁਂ ਸੋਤਪ੍ਪਸਾਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਧ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਮਨਪਾਦਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਮਹਾਜਾਨਿਯੋ ਜਾਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਭਿਦੋਸਕਾਲਙ੍ਕਤੋ**ਤਿ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤੇ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ। **ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਉਦਪਾਦਿ। ਇਧਾਪਿ ਕਿਰ ਭਗਵਾ ਦੇਵਤਾਯ ਵਚਨੇਨ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ''ਹਿਯ੍ਯੋ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤੇ ਕਾਲਙ੍ਕਤ੍ਵਾ ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਨਯਸਦਿਸਮੇਵ। **ਬਹੁਕਾਰਾ**ਤਿ ਬਹੂਪਕਾਰਾ। **ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੂ**ਤਿ ਪਧਾਨਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸਿਤਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਰਿਵੇਣਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੇਨ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨੇਨ ਮੁਖੋਦਕਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਦਾਨਾਦਿਨਾ ਚ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਕੇ ਪਨ ਤੇ **ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ** ਨਾਮ? ਯੇਤੇ –

ਰਾਮੋ ਧਜੋ ਲਕ੍ਖਣੋ ਜੋਤਿਮਨ੍ਤਿ,
ਯਞ੍ਞੋ ਸੁਭੋਜੋ ਸੁਯਾਮੋ ਸੁਦਤ੍ਤੋ।
ਏਤੇ ਤਦਾ ਅਟ੍ਠ ਅਹੇਸੁਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ,
ਛਲਙ੍ਗਵਾ ਮਨ੍ਤਂ ਵਿਯਾਕਰਿਂਸੂਤਿ॥

ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਕਾਲੇ ਸੁਪਿਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਚੇਵ ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਚ ਅਟ੍ਠ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ। ਤੇਸੁ ਤਯੋ ਦ੍ਵੇਧਾ ਬਜਾਕਰਿਂਸੁ – ‘‘ਇਮੇਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਮਾਨੇ ਰਾਜਾ ਹੋਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ, ਪਬ੍ਬਜਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ। ਪਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਕਂਸਬਜਾਕਰਣਾ ਅਹੇਸੁਂ – ‘‘ਇਮੇਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਗਾਰੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਬੁਦ੍ਧੋਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਤੇਸੁ ਪੁਰਿਮਾ ਤਯੋ ਯਥਾਮਨ੍ਤਪਦਂ ਗਤਾ, ਇਮੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚ ਮਨ੍ਤਪਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ। ਤੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਂ ਪੁਣ੍ਣਪਤ੍ਤਂ ਞਾਤਕਾਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਅਗਾਰਂ ਨ ਅਜ੍ਝਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਤਕ੍ਕਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸਮਣਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਤੇਸਂ ਪੁਤ੍ਤਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ।

ਏਤੇ ਕਿਰ ਦਹਰਕਾਲੇਯੇਵ ਬਹੂ ਮਨ੍ਤੇ ਜਾਨਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਆਚਰਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਯਿਂਸੁ। ਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਜਟਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਨ੍ਤਿ ਦਹਰਕਾਲੇਯੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਰਮਣੀਯਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਿਂਸੁ। ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਪਨ ‘‘ਕਿਂ, ਭੋ, ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ‘‘ਕੁਹਿਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਥ, ਤੀਸੁ ਪਾਸਾਦੇਸੁ ਤਿਵਿਧਨਾਟਕਮਜ੍ਝੇ ਦੇਵੋ ਵਿਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸੁਤ੍ਵਾ, ‘‘ਨ ਤਾਵ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਞਾਣਂ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਵਿਹਰਿਂਸੁਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ, ‘‘ਬਹੁਕਾਰਾ ਖੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ’’ਤਿ ਆਹ? ਕਿਂ ਉਪਕਾਰਕਾਨਂਯੇਵ ਏਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਅਨੁਪਕਾਰਕਾਨਂ ਨ ਦੇਸੇਤੀਤਿ? ਨੋ ਨ ਦੇਸੇਤਿ। ਪਰਿਚਯਵਸੇਨ ਹੇਸ ਆਲਾਰਞ੍ਚੇਵ ਕਾਲਾਮਂ ਉਦਕਞ੍ਚ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤਂ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਂ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਥਾਵਿਧਉਪਨਿਸ੍ਸਯਤ੍ਤਾ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਪੁਞ੍ਞਕਰਣਕਾਲੇ ਦ੍ਵੇ ਭਾਤਰੋ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇ ਏਕਤੋਵ ਸਸ੍ਸਂ ਅਕਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਜੇਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ‘‘ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਸ੍ਸੇ ਨਵਵਾਰੇ ਅਗ੍ਗਸਸ੍ਸਦਾਨਂ ਮਯਾ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਪ੍ਪਕਾਲੇ ਬੀਜਗ੍ਗਂ ਨਾਮ ਦਤ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭਕਾਲੇ ਕਨਿਟ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਗਬ੍ਭਕਾਲੇ ਗਬ੍ਭਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ। ਕਨਿਟ੍ਠੋ ‘‘ਤਰੁਣਸਸ੍ਸਂ ਨਾਸੇਤੁਕਾਮੋਸੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਜੇਟ੍ਠੋ ਕਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨਨੁਵਤ੍ਤਨਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਗਬ੍ਭਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਖੀਰਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਫਾਣਿਤੇਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ, ਪੁਥੁਕਕਾਲੇ ਪੁਥੁਕਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ, ਲਾਯਨੇ ਲਾਯਨਗ੍ਗਂ ਵੇਣਿਕਰਣੇ ਵੇਣਗ੍ਗਂ ਕਲਾਪਾਦੀਸੁ ਕਲਾਪਗ੍ਗਂ ਖਲ਼ਗ੍ਗਂ ਭਣ੍ਡਗ੍ਗਂ ਕੋਟ੍ਠਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਏਕਸਸ੍ਸੇ ਨਵਵਾਰੇ ਅਗ੍ਗਦਾਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਕਨਿਟ੍ਠੋ ਪਨਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ, ਤੇਸੁ ਜੇਟ੍ਠੋ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰੋ ਜਾਤੋ, ਕਨਿਟ੍ਠੋ ਸੁਭਦ੍ਦਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ। ਇਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਸ੍ਸੇ ਨਵਨ੍ਨਂ ਅਗ੍ਗਦਾਨਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਅਞ੍ਞੋ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ‘‘ਬਹੁਕਾਰਾ ਖੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਉਪਕਾਰਾਨੁਸ੍ਸਰਣਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਸਿਪਤਨੇ ਮਿਗਦਾਯੇਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਪਦੇਸੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਪਬ੍ਬਤੇ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਨਾਗਲਤਾਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹੇ ਮੁਖਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਆਕਾਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਨਗਰੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾ ਗਮਨਕਾਲੇਪਿ ਤਤੋਯੇਵ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਇਸਯੋ ਏਤ੍ਥ ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਤਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਤਂ ਠਾਨਂ **ਇਸਿਪਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ। ਮਿਗਾਨਂ ਪਨ ਅਭਯਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਮਿਗਦਾਯੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਇਸਿਪਤਨੇ ਮਿਗਦਾਯੇ’’ਤਿ।

੨੮੫. **ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਗਯਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਬੋਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਗਯਾਯ ਚ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਚ ਵਿਵਰੇ ਤਿਗਾਵੁਤਨ੍ਤਰੇ ਠਾਨੇ। ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਤੋ ਹਿ ਗਯਾ ਤੀਣਿ ਗਾਵੁਤਾਨਿ। ਬਾਰਾਣਸੀ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਯੋਜਨਾਨਿ। ਉਪਕੋ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚ ਗਯਾਯ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਨ੍ਤਰਾਸਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਕਤਂ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਚ ਠਾਨੇਸੁ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ''ਅਨ੍ਤਰਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਨਦਿਞ੍ਚ ਯਾਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਏਕਮੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਸਦ੍ਦਂ ਪਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਦੁਤਿਯਪਦੇਨਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ । ਅਯੋਜਿਯਮਾਨੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ। **ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ, ਦੀਘਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਗਮਨਸਮਯਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ''ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਂ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਪਾਚਿ॰ ੨੧੮) ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ। ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਤੋ ਪਨ ਗਯਾ ਤਿਗਾਵੁਤਂ।

ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਸਬ੍ਬਵਿਦੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਚਤੁਭੂਮਕਧਮ੍ਮਂ ਅਵੇਦਿਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿਂ। **ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨੂਪਲਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਿਲੇਸਲੇਪਨੇਨ ਅਨੂਪਲਿਤ੍ਤੋ। **ਸਬ੍ਬਂ ਜਹੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। **ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਚਤੁਭੂਮਕਧਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਕਮੁਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਂ ਅਞ੍ਞਂ ''ਅਯਂ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ''ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਂ।

ਨ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਮਯ੍ਹਂ ਆਚਰਿਯੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਪਟਿਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸਹੇਤੁਨਾ ਨਯੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ। **ਸੀਤਿਭੂਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਗ੍ਗਿਨਿਬ੍ਬਾਪਨੇਨ ਸੀਤਿਭੂਤੋ। ਕਿਲੇਸਾਨਂਯੇਵ ਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤਾ **ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। ਕਾਸਿਨਂ ਪੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਸਿਰਟ੍ਠੇ ਨਗਰਂ। **ਆਹਞ੍ਛਂ ਅਮਤਦੁਨ੍ਦੁਭਿ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪਟਿਲਾਭਾਯ ਅਮਤਭੇਰਿਂ ਪਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਚ੍ਛਾਮਿ। **ਅਰਹਸਿ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋਤਿ ਭਵਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋ। **ਹੁਪੇਯ੍ਯ ਪਾਵੁਸੋ**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਪਕ੍ਕਾਮੀ**ਤਿ ਵਙ੍ਕਹਾਰਜਨਪਦਂ ਨਾਮ ਅਗਮਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥੇਕਂ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਗਾਮਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਜੇਟ੍ਠਕਲੁਦ੍ਦਕੋ ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਜਨਪਦੇ ਚਣ੍ਡਾ ਮਕ੍ਖਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਏਕਾਯ ਚਾਟਿਯਾ ਵਸਾਪੇਸੁਂ, ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਦੂਰੇ ਮਿਗਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਮਾ ਪਮਜ੍ਜੀ''ਤਿ **ਛਾਵਂ** ਨਾਮ ਧੀਤਰਂ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਤ੍ਤਭਾਤੁਕੇਹਿ। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਹੋਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ **ਉਪਕੋ** ਘਰਂ ਆਗਤੋ ਤਂ ਦਾਰਿਕਂ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਚਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਿਸਿਤੁਂ ਉਪਗਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਗੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਭਾਜਨੇਨ ਭਤ੍ਤਂ ਆਦਾਯ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਛਾਵਂ ਲਭਾਮਿ, ਜੀਵਾਮਿ, ਨੋ ਚੇ, ਮਰਾਮੀਤਿ ਨਿਰਾਹਾਰੋ ਸਯਿ। ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਾਗਵਿਕੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧੀਤਰਂ ਉਪਕਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਾ ''ਏਕਦਿਵਸਮੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਾਗਤਪੁਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਆਹ। ਮਾਗਵਿਕੋ ਆਗਤਵੇਸੇਨੇਵ ਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤਂਖਣਂਯੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਪ੍ਫਾਸੁਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਦੇ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤੋ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਉਪਕੋ ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿਯੇਵ। ਸੋ ''ਵਦਥ ਭਨ੍ਤੇ, ਯਂ ਮਯਾ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਉਪਕੋ, ''ਸਚੇ ਛਾਵਂ ਲਭਾਮਿ, ਜੀਵਾਮਿ, ਨੋ ਚੇ, ਇਧੇਵ ਮਰਣਂ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਆਹ। ਜਾਨਾਸਿ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ। ਨ ਜਾਨਾਮੀਤਿ। ਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਘਰਾਵਾਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਨ੍ਤਿ।

ਸੋ ਆਹ – ''ਨਾਹਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਅਪਿਚ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਮਂਸਹਾਰਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਂਸਞ੍ਚ ਵਿਕ੍ਕੀਣਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਮਾਗਵਿਕੋ, ''ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਏਤਦੇਵ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਸਾਟਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਘਰਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਧੀਤਰਂ ਅਦਾਸਿ। ਤੇਸਂ ਸਂਵਾਸਮਨ੍ਵਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਜਾਯਿ। **ਸੁਭਦ੍ਦੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਛਾਵਾ ਤਸ੍ਸ ਰੋਦਨਕਾਲੇ ''ਮਂਸਹਾਰਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤ, ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤ ਮਾ ਰੋਦੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਮਾਨਾ ਪੁਤ੍ਤਤੋਸਨਗੀਤੇਨ ਉਪਕਂ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੇਸਿ। ਭਦ੍ਦੇ ਤ੍ਵਂ ਮਂ ਅਨਾਥੋਤਿ ਮਞ੍ਞਸਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ **ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ** ਨਾਮ ਸਹਾਯੋ। ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਹ। ਛਾਵਾ ਏਵਮਯਂ ਅਟ੍ਟੀਯਤੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਥੇਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਾਭਿਮੁਖੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਭਗਵਾ ਚ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਮਹਾਵਿਹਾਰੇ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ‘‘ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ‘ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਮਾਨੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਥਾ’’ਤਿ। ਉਪਕੋਪਿ ਖੋ ‘‘ਕੁਹਿਂ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ ਵਸਤੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕੁਹਿਂ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨਯਿਂਸੁ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ – ‘‘ਸਞ੍ਜਾਨਾਥ ਮਂ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਆਮ, ਉਪਕ, ਸਞ੍ਜਾਨਾਮਿ, ਕੁਹਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਵਸਿਤ੍ਥਾਤਿ। ਵਙ੍ਕਹਾਰਜਨਪਦੇ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਉਪਕ, ਮਹਲ੍ਲਕੋਸਿ ਜਾਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਿਹੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣੀਤਿ। ਅਵਿਹੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤ ਜਨਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ, ਤੇਸਂ ਸੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ।

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ –

> ‘‘ਅਵਿਹਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾਸੇ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਭਿਕ੍ਖਵੋ।
> **ਰਾਗਦੋਸ**ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਤਿਣ੍ਣਾ ਲੋਕੇ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਂ॥
>
> ਉਪਕੋ ਪਲਗਣ੍ਡੋ ਚ, ਪੁਕ੍ਕੁਸਾਤਿ ਚ ਤੇ ਤਯੋ।
> ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਖਣ੍ਡਦੇਵੋ ਚ, ਬਹੁਰਗ੍ਗਿ ਚ ਸਿਙ੍ਗਿਯੋ।
> ਤੇ ਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਦਿਬ੍ਬਯੋਗਂ ਉਪਜ੍ਝਗੁ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੫)।

੨੮੬. ਸਣ੍ਠਪੇਸੁਨ੍ਤਿ ਕਤਿਕਂ ਅਕਂਸੁ। **ਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ**ਤਿ ਚੀਵਰਬਾਹੁਲ੍ਲਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। **ਪਧਾਨਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਧਾਨਤੋ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ ਭਟ੍ਠੋ ਪਰਿਹੀਨੋ। **ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਬਹੁਲਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਆਵਤ੍ਤੋ। **ਅਪਿਚ ਖੋ ਆਸਨਂ ਠਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਸਨਮਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਿਂਸੁ। **ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੂ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਬੁਦ੍ਧਤੇਜਸਾ ਅਭਿਭੂਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਿਕਾਯ ਠਾਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ। **ਨਾਮੇਨ ਚ ਆਵੁਸੋਵਾਦੇਨ ਚ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗੋਤਮਾਤਿ, ਆਵੁਸੋਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਮਯਂ ਉਰੁਵੇਲਾਯਂ ਪਧਾਨਕਾਲੇ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਿਮ੍ਹਾ, ਮੁਖੋਦਕਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਅਦਮ੍ਹਾ, ਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵੇਣਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਮ੍ਹਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਕੋ ਤੇ ਵਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਮਕਾਸਿ, ਕਚ੍ਚਿ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਨ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਏਵਰੂਪਿਂ ਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਇਰਿਯਾਯ। **ਪਟਿਪਦਾਯਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਪਸਤਪਸਤ-ਮੁਗ੍ਗਯੂਸਾਦਿਆਹਰਕਰਣਾਦਿਨਾ ਦੁਕ੍ਕਰਕਰਣੇਨ। **ਅਭਿਜਾਨਾਥ ਮੇ ਨੋ**ਤਿ ਅਭਿਜਾਨਾਥ ਨੁ ਮਮ। **ਏਵਰੂਪਂ ਪਭਾਵਿਤਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਵਾਕ੍ਯਭੇਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿ ਨੁ ਅਹਂ ਉਰੁਵੇਲਾਯ ਪਧਾਨੇ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਂ ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਨਤ੍ਥਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਦਿਵਾ ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, – ‘‘ਆਵੁਸੋ, ਮਾ ਵਿਤਕ੍ਕਯਿਤ੍ਥ, ਮਯ੍ਹਂ ਓਭਾਸੋ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ’’ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਕਞ੍ਚਿ ਵਚਨਭੇਦਂ ਅਕਾਸਿਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇ ਏਕਪਦੇਨੇਵ ਸਤਿਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਗਾਰਵਾ, ‘‘ਹਨ੍ਦ ਅਦ੍ਧਾ ਏਸ ਬੁਦ੍ਧੋ ਜਾਤੋ’’ਤਿ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ **ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਆਹਂਸੁ। **ਅਸਕ੍ਖਿਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਂ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਹਨ੍ਤਿ ਜਾਨਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਖਿਂ। ਤਦਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਯੇਵ ਆਗਚ੍ਛਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰਂ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਂ ਕਥੇਸਿ। ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਥੇਰੋ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕੋਟੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੂਰਿਯੇ ਧਰਮਾਨੇਯੇਵ ਦੇਸਨਾ ਨਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿ।

ਦ੍ਵੇਪਿ ਸੁਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਓਵਦਾਮੀਤਿਆਦਿ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਤ੍ਥਾਯਪਿ ਗਾਮਂ ਅਪ੍ਪਵਿਸਨਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਲਵਿਸੋਧਨਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਲੇ ਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਾਪਿ ਤੇਸਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਲਂ ਵਿਨੋਦੇਤਿ।

ਅਥ ਨੇਸੰ ਭਗਵਤਾ ਏਵੰ ਨੀਹਟਭਤ੍ਤੇਨ ਓਵਦਿਯਮਾਨਾਨੰ ਵਪ੍ਪਤ੍ਥੇਰੋ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਅਹੋਸਿ। ਭਦ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਦੁਤਿਯਾਯੰ, ਮਹਾਨਾਮਤ੍ਥੇਰੋ ਤਤਿਯਾਯੰ, ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰੋ ਚਤੁਤ੍ਥਿਯੰ। ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਨ ਪਞ੍ਚਮਿਯੰ ਸਬ੍ਬੇਵ ਤੇ ਏਕਤੋ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤੰ ਕਥੇਸਿ, ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯਾ ਏਵੰ ਓਵਦਿਯਮਾਨਾ...ਪੇ॰... ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਜ੍ਝਗਮੰਸੁ...ਪੇ॰... ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ’’ਤਿ। ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਥਾਮਗ੍ਗੰ ਭਗਵਾ ਯੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵਚ – ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਮਮਞ੍ਚੇਵ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾਨਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗੰ ਆਰੁਲ੍ਹਾ, ਅਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਪਰਿਯੇਸਨਾ’’ਤਿ ਇਮੰ ਏਕਮੇਵ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹਰਿ।

੨੮੭. ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਅਗਾਰਿਯਾਨੰਯੇਵ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਪਰਿਯੇਸਨਾ ਹੋਤਿ, ਅਨਗਾਰਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨੰ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਵਸੇਨ ਅਨਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਮਗੁਣਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਨਵਰਤ੍ਤੇਸੁ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦੀਸੁ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਰੂਪਾਤਿਆਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਾਮਗੁਣਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਰਸੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਰਿਭੋਗਰਸੋ ਹੋਤਿ। ਮਨੁਞ੍ਞੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਭੇਸਜ੍ਜੇ ਚ ਪਞ੍ਚਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਹਿ ਚੀਵਰੇ ਵਿਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। ਰਸੋ ਪਨ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪਰਿਭੋਗਰਸੋਵ। **ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭਿ? ਏਵੰ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ, ‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾ ਨਾਮ ਕੁਤੋ, ਅਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਪਟਿਸੇਧਨਤ੍ਥਾਯ ‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਰਿਭੋਗੋ ਅਨਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾ ਏਵਾ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਇਮੰ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਗਧਿਤਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਗੇਧੇਨ ਗਧਿਤਾ। **ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਮੁਚ੍ਛਾਯ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ । **ਅਜ੍ਝੋਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਜ੍ਝੋਗਾਲ੍ਹਾ। **ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ**ਤਿ ਆਦੀਨਵੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ। **ਅਨਿਸ੍ਸਰਣਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੰ। ਤੇ ਤੇਨ ਵਿਰਹਿਤਾ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕੰ ਉਪਮੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਰੇਵੰ ਓਪਮ੍ਮਸੰਸਨ੍ਦਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ – ਆਰਞ੍ਞਕਮਗੋ ਵਿਯ ਹਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਲੁਦ੍ਦਕੇਨ ਅਰਞ੍ਞੇ ਠਪਿਤਪਾਸੋ ਵਿਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ, ਤਸ੍ਸ ਲੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਾਸਰਾਸਿੰ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਤੇਸੰ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗਕਾਲੋ। ਲੁਦ੍ਦਕੇ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਮਗਸ੍ਸ ਯੇਨ ਕਾਮੰ ਅਗਮਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਮਾਰਸ੍ਸ ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯਕਾਲੋ, ਮਾਰਵਸੰ ਉਪਗਤਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਗਸ੍ਸ ਪਨ ਅਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਾਸਰਾਸਿੰ ਅਧਿਸਯਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਰਿਭੋਗੋ, ਲੁਦ੍ਦਕੇ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਮਗਸ੍ਸ ਯੇਨ ਕਾਮੰ ਗਮਨੰ ਵਿਯ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਮਾਰਵਸੰ ਅਨੁਪਗਮਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਭਯੋ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕੋ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਪਾਸਰਾਸਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਰਿਯਪਰਿਯੇਸਨਾਤਿਪਿ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮੰ।

੭. ਚੂਲ਼ਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੮. **ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੂਲ਼ਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਸੇਤੇਨ ਵਲ਼ਵਾਭਿਰਥੇਨਾ**ਤਿ, ‘‘ਸੇਤਾ ਸੁਦੰ ਅਸ੍ਸਾ ਯੁਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸੇਤਾਲਙ੍ਕਾਰਾ। ਸੇਤੋ ਰਥੋ ਸੇਤਾਲਙ੍ਕਾਰੋ ਸੇਤਪਰਿਵਾਰੋ, ਸੇਤਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ, ਸੇਤਾ ਪਤੋਦਲਟ੍ਠਿ, ਸੇਤੰ ਛਤ੍ਤੰ, ਸੇਤੰ ਉਣ੍ਹੀਸੰ, ਸੇਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ, ਸੇਤਾ ਉਪਾਹਨਾ, ਸੇਤਾਯ ਸੁਦੰ ਵਾਲਬੀਜਨਿਯਾ ਬੀਜਿਯਤੀ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੪) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਸਕਲਸੇਤੇਨ ਚਤੂਹਿ ਵਲ਼ਵਾਹਿ ਯੁਤ੍ਤਰਥੇਨ।

ਰਥੋ ਚ ਨਾਮੇਸੋ ਦੁਵਿਧੋ ਹੋਤਿ – ਯੋਧਰਥੋ, ਅਲਙ੍ਕਾਰਰਥੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੋਧਰਥੋ ਚਤੁਰਸ੍ਸਸਣ੍ਠਾਨੋ ਹੋਤਿ ਨਾਤਿਮਹਾ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਵਾ ਜਨਾਨੰ ਗਹਣਸਮਤ੍ਥੋ। ਅਲਙ੍ਕਾਰਰਥੋ ਮਹਾ ਹੋਤਿ, ਦੀਘਤੋ ਦੀਘੋ, ਪੁਥੁਲਤੋ ਪੁਥੁਲੋ। ਤਤ੍ਥ ਛਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਕੋ ਵਾਲਬੀਜਨਿਗ੍ਗਾਹਕੋ ਤਾਲਵਣ੍ਟਗ੍ਗਾਹਕੋਤਿ ਏਵੰ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਦਸ ਵਾ ਸੁਖੇਨ ਠਾਤੁੰ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਵਾ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਰਥੋਯੇਵ। ਸੋ ਸਬ੍ਬੋ ਸਚਕ੍ਕਪਞ੍ਜਰਕੁਬ੍ਬਰੋ ਰਜਤਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਵਲ਼ਵਾ ਪਕਤਿਯਾ ਸੇਤਵਣ੍ਣਾਵ। ਪਸਾਧਨਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸੰ ਰਜਤਮਯੰ ਅਹੋਸਿ। ਰਸ੍ਮਿਯੋਪਿ ਰਜਤਪਨਾਲ਼ਿ ਸੁਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ। ਪਤੋਦਲਟ੍ਠਿਪਿ ਰਜਤਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਸੇਤਵਤ੍ਥੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸੇਤੰਯੇਵ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਮਕਾਸਿ, ਸੇਤਵਿਲੇਪਨੰ ਵਿਲਿਮ੍ਪਿ, ਸੇਤਮਾਲੰ ਪਿਲਨ੍ਧਿ, ਦਸਸੁ ਅਙ੍ਗੁਲੀਸੁ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮੁਦ੍ਦਿਕਾ, ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਕੁਣ੍ਡਲਾਨੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿਅਲਙ੍ਕਾਰੋਪਿਸ੍ਸ ਰਜਤਮਯੋਵ ਅਹੋਸਿ। ਪਰਿਵਾਰਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਪਿਸ੍ਸ ਦਸਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਤਥੇਵ ਸੇਤਵਤ੍ਥਵਿਲੇਪਨਮਾਲਾਲਙ੍ਕਾਰਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਬ੍ਬਸੇਤੇਨ ਵਲ਼ਵਾਭਿਰਥੇਨਾ''ਤਿ।

ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤੀਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਛਨ੍ਨੰ ਛਨ੍ਨੰ ਮਾਸਾਨੰ ਏਕਵਾਰੰ ਨਗਰੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਰੋਤਿ। ਇਤੋ ਏਤ੍ਤਕੇਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਨਗਰੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਘੋਸਨਾ ਕਰੀਯਤਿ; ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇ ਨਗਰਤੋ ਨ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਤੇ ਨ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਤੇਪਿ, ''ਪੁਞ੍ਞਵਤੋ ਸਿਰਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਯੰ ਦਿਵਸੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨਗਰੰ ਅਨੁਵਿਚਰਤਿ, ਤਦਾ ਪਾਤੋਵ ਨਗਰਵੀਥਿਯੋ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਾਲਿਕੰ ਓਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਲਾਜਪਞ੍ਚਮੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਅਭਿਪ੍ਪਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਣ੍ਣਘਟੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਦਲਿਯੋ ਚ ਧਜੇ ਚ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕਲਨਗਰੰ ਧੂਪਿਤਵਾਸਿਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਾਤੋਵ ਸੀਸੰ ਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸੇਤਵਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਰਥੰ ਅਭਿਰੁਹਤਿ। ਅਥ ਨੰ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਬ੍ਬਸੇਤਵਤ੍ਥਵਿਲੇਪਨਮਾਲਾਲਙ੍ਕਾਰਾ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ; ਤਤੋ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਨਤ੍ਥੰ ਪਠਮੰਯੇਵ ਤਰੁਣਦਾਰਕਾਨੰ ਫਲਾਫਲਾਨਿ ਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਮਾਸਕਰੂਪਾਨਿ; ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਕਹਾਪਣੇ ਵਿਕਿਰਨ੍ਤਿ; ਮਹਾਜਨਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ। ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠਿਯੋ ਚੇਵ ਚੇਲੁਕ੍ਖੇਪਾ ਚ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਮਙ੍ਗਲਿਕਸੋਵਤ੍ਥਿਕਾਦੀਸੁ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਚੇਵ ਸੁਵਤ੍ਥਿਯੋ ਚ ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਗਰੰ ਅਨੁਵਿਚਰਤਿ। ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਏਕਭੂਮਕਾਦਿਪਾਸਾਦੇ ਆਰੁਯ੍ਹ ਸੁਕਪਤ੍ਤਸਦਿਸਾਨਿ ਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਾਨਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਸਸਿਰਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਗਰੰ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰਾਭਿਮੁਖੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤੀ''ਤਿ।

ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਦਿਵਾ, ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿਲੋਤਿਕੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕ**ਨ੍ਤਿ **ਪਿਲੋਤਿਕਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ। ਸੋ ਕਿਰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਦਹਰੋ ਪਠਮਵਯੇ ਠਿਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਕੋ, ਪਾਤੋਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਚੇਵ ਮਹਾਥੇਰਾਨਞ੍ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਿਦਣ੍ਡਕੁਣ੍ਡਿਕਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਆਦਾਯ ਜੇਤਵਨਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਨਗਰਾਭਿਮੁਖੋ ਪਾਯਾਸਿ। ਤੰ ਏਸ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਅਦ੍ਦਸ। **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਆਗਤੰ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਏਤੰ, ''ਹਨ੍ਦ ਕੁਤੋ ਨੁ ਭਵੰ ਵਚ੍ਛਾਯਨੋ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਗੋਤ੍ਤੰ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਵਚਨੰ ਅਵੋਚ। **ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਭਵੰ ਵਚ੍ਛਾਯਨੋ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਨੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕੋ ਚਾਹੰ, ਭੋਤਿ, ਭੋ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੰ ਜਾਨਨੇ ਅਹੰ ਕੋ ਨਾਮ? **ਕੋ ਚ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਕੁਤੋ ਚਾਹੰ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ? ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜਾਨਨਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ । **ਸੋਪਿ ਨੂਨਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸੋ**ਵਾਤਿ ਯੋ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਸੋਪਿ ਨੂਨ ਦਸ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਤਾਦਿਸੋ ਬੁਦ੍ਧੋਯੇਵ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਸਿਨੇਰੁੰ ਵਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤੰ ਵਾ ਪਥਵਿੰ ਵਾ ਆਕਾਸੰ ਵਾ ਪਮੇਤੁਕਾਮੇਨ ਤਪ੍ਪਮਾਣੋਵ ਦਣ੍ਡੋ ਵਾ ਰਜ੍ਜੁ ਵਾ ਲਦ੍ਧੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞੰ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨਪਿ ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਸਦਿਸਮੇਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਲਦ੍ਧੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਆਦਰਵਸੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਮੇਡਿਤੰ ਕਤੰ। **ਉਲ਼ਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਸੇਟ੍ਠਾਯ। **ਕੋ ਚਾਹੰ, ਭੋ**ਤਿ, ਭੋ, ਅਹੰ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਸੰਸਨੇ ਕੋ ਨਾਮ? **ਕੋ ਚ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਪਸੰਸਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਪਸੰਸਿਸ੍ਸਾਮਿ? **ਪਸਤ੍ਥਪਸਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਗੁਣਾਨੰ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੇਹਿ ਸਬ੍ਬਲੋਕਪਸਤ੍ਥੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇਹੇਵ

ਪਸਤ੍ਥੋ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਸੰਸਨਕਿਚ੍ਚੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਚਮ੍ਪਕਪੁਪ੍ਫੰ ਵਾ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲੰ ਵਾ ਪਦੁਮੰ ਵਾ ਲੋਹਿਤਚਨ੍ਦਨੰ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਸਿਰਿਯਾਵ ਪਾਸਾਦਿਕਞ੍ਚੇਵ ਸੁਗਨ੍ਧਞ੍ਚ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧੇਹਿ ਥੋਮਨਕਿਚ੍ਚੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਥਾ ਚ ਮਣਿਰਤਨੰ ਵਾ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲੰ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਲੋਕੇਨੇਵ ਓਭਾਸਤਿ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨ ਓਭਾਸਨਕਿਚ੍ਚੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਏਵੰ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਪਸਤ੍ਥੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇਹੇਵ ਪਸਤ੍ਥੋ ਥੋਮਿਤੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਤੰ ਪਾਪਿਤੋ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਸੰਸਨਕਿਚ੍ਚੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਪਸਤ੍ਥੇਹਿ ਵਾ ਪਸਤ੍ਥੋਤਿਪਿ ਪਸਤ੍ਥਪਸਤ੍ਥੋ।

ਕੇ ਪਸਤ੍ਥਾ ਨਾਮ? ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਕਾਸਿਕੋਸਲਵਾਸਿਕੇਹਿ ਪਸਤ੍ਥੋ, ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਅਙ੍ਗਮਗਧਵਾਸੀਹਿ। ਵੇਸਾਲਿਕਾ ਲਿਚ੍ਛਵੀ ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠਵਾਸੀਹਿ ਪਸਤ੍ਥਾ। ਪਾਵੇਯ੍ਯਕਾ ਮਲ੍ਲਾ, ਕੋਸਿਨਾਰਕਾ ਮਲ੍ਲਾ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਤੇ ਤੇ ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਜਾਨਪਦੇਹਿ ਪਸਤ੍ਥਾ। ਚਙ੍ਕੀਆਦਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਣੇਹਿ, ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਾਦਯੋ ਉਪਾਸਕਾ ਅਨੇਕਸਤੇਹਿ ਉਪਾਸਕਗਣੇਹਿ, ਵਿਸਾਖਾਦਯੋ ਉਪਾਸਿਕਾ ਅਨੇਕਸਤਾਹਿ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿ, ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਆਦਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਨੇਕੇਹਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਤੇਹਿ, ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਥੇਰਿਆਦਿਕਾ ਮਹਾਸਾਵਿਕਾ ਅਨੇਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਤੇਹਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਾਦਯੋ ਮਹਾਸਾਵਕਾ ਅਨੇਕਸਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ, ਸਕ੍ਕਾਦਯੋ ਦੇਵਾ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਦੇਵੇਹਿ, ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਦਯੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇਹਿ ਪਸਤ੍ਥਾ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦਸਬਲੰ ਥੋਮੇਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ, ਪਸੰਸਨ੍ਤੀਤਿ ਭਗਵਾ ''ਪਸਤ੍ਥਪਸਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਅਤ੍ਥਵਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਨਿਸੰਸੰ। ਅਥਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਸਾਦਕਾਰਣੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ, ਕੁਸਲੋ ਨਾਗਵਨਿਕੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਾਗਵਨਿਕੋ**ਤਿ ਨਾਗਵਨਵਾਸਿਕੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਸਿਪ੍ਪੋ ਪੁਰਿਸੋ। ਪਰਤੋ ਪਨ ਉਗ੍ਗਹਿਤਸਿਪ੍ਪੋ ਪੁਰਿਸੋ ਨਾਗਵਨਿਕੋਤਿ ਆਗਤੋ। **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਦਾਨੀ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਞਾਣਪਦਾਨਿ ਞਾਣਵਲਞ੍ਜਾਨਿ, ਞਾਣੇਨ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੮੯. **ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਪਣ੍ਡਿਤੇ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ। **ਨਿਪੁਣੇ**ਤਿ ਸਣ੍ਹੇ ਸੁਖੁਮਬੁਦ੍ਧਿਨੇ, ਸੁਖੁਮਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਸਮਤ੍ਥੇ। **ਕਤਪਰਪ੍ਪਵਾਦੇ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਪਰਪ੍ਪਵਾਦੇ ਚੇਵ ਪਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਤਵਾਦਪਰਿਚਯੇ ਚ। **ਵਾਲਵੇਧਿਰੂਪੇ**ਤਿ ਵਾਲਵੇਧਿਧਨੁਗ੍ਗਹਸਦਿਸੇ। **ਤੇ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਮਞ੍ਞੇ ਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਾਲਵੇਧਿ ਵਿਯ ਵਾਲੰ ਸੁਖੁਮਾਨਿਪਿ ਪਰੇਸੰ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਞਾਗਤੇਨ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਹੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦੁਪਦਮ੍ਪਿ ਤਿਪਦਮ੍ਪਿ ਚਤੁਪ੍ਪਦਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਹੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਦੋਸੰ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮ। **ਨ ਚੇਵ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ; ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ? ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਪਰਿਸਾਯ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਓਲੋਕੇਤਿ, ਤਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ – ''ਇਮੇ ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤਾ ਗੁਲ੍ਹੰ ਰਹਸ੍ਸੰ ਪਞ੍ਹੰ ਓਵਟ੍ਟਿਕਸਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ''ਤਿ। ਸੋ ਤੇਹਿ ਅਪੁਟ੍ਠੋਯੇਵ ਏਵਰੂਪੇ ਪਞ੍ਹੇ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਏਤ੍ਤਕਾ ਦੋਸਾ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਏਤ੍ਤਕਾ, ਅਤ੍ਥੇ ਪਦੇ ਅਕ੍ਖਰੇ ਏਤ੍ਤਕਾਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਹੇ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਏਵੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ, ਇਤਿ ਓਵਟ੍ਟਿਕਸਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਨੀਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਅਨ੍ਤਰੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤਿ। ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤਾ ''ਸੇਯ੍ਯੋ ਵਤ ਨੋ, ਯੇ ਮਯੰ ਇਮੇ ਪਞ੍ਹੇ ਨ ਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਾ, ਸਚੇ ਹਿ ਮਯੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮ, ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੇ ਨੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਖਿਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਅਪਿਚ ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤਾ ਪਰਿਸੰ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਮੇਤ੍ਤਾਫਰਣੇਨ ਦਸਬਲੇ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸੀਦਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਨਾਮ ਰੂਪਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰਾ ਮੁਦੁਜਿਵ੍ਹਾ ਸੁਫੁਸਿਤਦਨ੍ਤਾਵਰਣਾ ਅਮਤੇਨ ਹਦਯੰ ਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਨੇਸੰ ਮੇਤ੍ਤਾਫਰਣੇਨ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – ''ਏਵਰੂਪੰ ਅਦ੍ਵੇਜ੍ਝਕਥੰ ਅਮੋਘਕਥੰ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਕਥੰ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮ ਪਚ੍ਚਨੀਕਗ੍ਗਾਹੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਸਨ੍ਨਭਾਵੇਨੇਵ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੂਤਿ ਏਕੰਸੇਨ। **ਸਾਵਕਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਰਣਗਮਨਵਸੇਨ ਸਾਵਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਤਦਨੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਭੂਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੰ, ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਹਿ ਤੇ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ। **ਮਨੰ ਵਤ, ਭੋ, ਅਨਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ, ਭੋ, ਸਚੇ ਮਯੰ ਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਮ, ਇਮਿਨਾ ਥੋਕੇਨ ਅਨੁਪਸਙ੍ਕਮਨਮਤ੍ਤੇਨ ਅਪਯਿਰੁਪਾਸਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਟ੍ਠਾ

ਭਵੇਯ੍ਯਾਮ। ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਮਤ੍ਤਕੇਨ ਪਨਮ੍ਹਾ ਨ ਨਟ੍ਠਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਤਿਯਪਦੰ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। **ਅਸ੍ਸਮਣਾਵ ਸਮਾਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਾਪਾਨੰ ਅਸਮਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਸ੍ਸਮਣਾਵ**। ਅਬਾਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਪਨ **ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ**। ਕਿਲੇਸਾਰੀਨੰ ਅਹਤਤ੍ਤਾ **ਅਨਰਹਨ੍ਤੋ**ਯੇਵ ਸਮਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੯੦. **ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸੀ**ਤਿ ਉਦਾਹਾਰੰ ਉਦਾਹਰਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਯੰ ਤੇਲੰ ਮਾਨੰ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੰ ਅਵਸੇਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਞ੍ਚ ਜਲੰ ਤਲ਼ਾਕੰ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੰ ਓਘੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਯੰ ਪੀਤਿਮਯੰ ਵਚਨੰ ਹਦਯੰ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਧਿਕੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਅਸਣ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਤੰ **ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਰੂਪੰ ਪੀਤਿਮਯੰ ਵਚਨੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਪਦੰ ਉਪਮਾ ਅਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮੋ। ਸੋ ਨ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਪਰਿਪੂਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨਾਗਵਨਿਕੋ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪੋ ਹਤ੍ਥਿਵਨਚਾਰਿਕੋ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਇਧ ਕੁਸਲੋਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਪਰਤੋ ''ਯੋ ਹੋਤਿ ਕੁਸਲੋ''ਤਿ ਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਪਵਿਸਤਿ, ਯੋ ਪਨ ਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਨੇਵ ਤਾਵ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਕੁਸਲੋਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੨੯੧. **ਵਾਮਨਿਕਾ**ਤਿ ਰਸ੍ਸਾ ਆਯਾਮਤੋਪਿ ਨ ਦੀਘਾ ਮਹਾਕੁਚ੍ਛਿਹਤ੍ਥਿਨਿਯੋ। **ਉਚ੍ਚਾ ਚ ਨਿਸੇਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤੁਟ੍ਠਰਤਨੁਬ੍ਬੇਧੇ ਵਟਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਦੇਸੇ ਘੰਸਿਤਟ੍ਠਾਨੰ। **ਉਚ੍ਚਾ ਕਾਲ਼ਾਰਿਕਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾ ਚ ਯਟ੍ਠਿਸਦਿਸਪਾਦਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਕਾਲ਼ਾਰਿਕਾ ਚ ਦਨ੍ਤਾਨੰ ਕਲ਼ਾਰਤਾਯ। ਤਾਸੰ ਕਿਰ ਏਕੋ ਦਨ੍ਤੋ ਉਨ੍ਨਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਕੋ ਓਨਤੋ। ਉਭੋਪਿ ਚ ਵਿਰਲ਼ਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਆਸਨ੍ਨਾ। **ਉਚ੍ਚਾ ਚ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਆਰਞ੍ਜਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੁਟ੍ਠਰਤਨੁਬ੍ਬੇਧੇ ਵਟਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਦੇਸੇ ਫਰਸੁਨਾ ਪਹਤਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਯ ਦਾਟ੍ਠਾਹਿ ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੰ। **ਉਚ੍ਚਾ ਕਣੇਰੁਕਾ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾ ਚ ਯਟ੍ਠਿਸਦਿਸਦੀਘਪਾਦਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਕਣੇਰੁਕਾ ਚ ਦਨ੍ਤਾਨੰ ਕਣੇਰੁਤਾਯ, ਤਾ ਕਿਰ ਮਕੁਲ਼ਦਾਠਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਣੇਰੁਕਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਸੋ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਨਾਗਵਨਿਕੋ ਯਸ੍ਸ ਵਤਾਹੰ ਨਾਗਸ੍ਸ ਅਨੁਪਦੰ ਆਗਤੋ, ਅਯਮੇਵ ਸੋ, ਨ ਅਞ੍ਞੋ। ਯਞ੍ਹਿ ਅਹੰ ਪਠਮੰ ਪਦੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾਮਨਿਕਾਨੰ ਪਦੰ ਇਦੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨਿਟ੍ਠੰ ਨ ਗਤੋ, ਯਮ੍ਪਿ ਤਤੋ ਓਰਭਾਗੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਾਲ਼ਾਰਿਕਾਨੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਣੇਰੁਕਾਨੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨਿਟ੍ਠੰ ਨ ਗਤੋ, ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਨੋ ਪਦਨ੍ਤਿ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦੰ ਓਪਮ੍ਮਸੰਸਨ੍ਦਨੰ – ਨਾਗਵਨੰ ਵਿਯ ਹਿ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕੁਸਲੋ ਨਾਗਵਨਿਕੋ ਵਿਯ ਯੋਗਾਵਚਰੋ; ਮਹਾਨਾਗੋ ਵਿਯ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ; ਮਹਨ੍ਤੰ ਹਤ੍ਥਿਪਦੰ ਵਿਯ ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾ। ਨਾਗਵਨਿਕਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਿਪਦੰ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਵਾਮਨਿਕਾਨੰ ਪਦੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਾਲ਼ਾਰਿਕਾਨੰ ਕਣੇਰੁਕਾਨੰ ਪਦੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤਭਾਵੋ ਵਿਯ ਯੋਗਿਨੋ, ਇਮਾ ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਬਾਹਿਰਕਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤਭਾਵੋ। ਨਾਗਵਨਿਕਸ੍ਸ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠੰ ਪਦੰ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਨੋ, ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾਤਿ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਮਨੰ ਵਿਯ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾਵ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਮਨੰ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਨ ਓਪਮ੍ਮਸੰਸਨ੍ਦਨੰ ਮਤ੍ਥਕੇ ਠਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਠਾਨੇ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਅਨੁਕ੍ਕਮਾਗਤੰ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਪਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਧੇਵ ਕਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਦੇਸਾਪਦੇਸੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਸ੍ਵਾਯੰ ਕਤ੍ਥਚਿ ਲੋਕੰ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਇਧ ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੯)। ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਾਸਨੰ। ਯਥਾਹ – ''ਇਧੇਵ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਣੋ, ਇਧ ਦੁਤਿਯੋ ਸਮਣੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੧)। ਕਤ੍ਥਚਿ ਓਕਾਸੰ। ਯਥਾਹ –

''ਇਧੇਵ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਸ੍ਸ, ਦੇਵਭੂਤਸ੍ਸ ਮੇ ਸਤੋ।
ਪੁਨਰਾਯੁ ਚ ਮੇ ਲਦ੍ਧੋ, ਏਵੰ ਜਾਨਾਹਿ ਮਾਰਿਸਾ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੬੯; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੯੦)।

ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਯਥਾਹ – ''ਇਧਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਅਸ੍ਸੰ ਪਵਾਰਿਤੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦)। ਇਧ ਪਨ ਲੋਕੰ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੇ ਤਥਾਗਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਰਹੰ...ਪੇ॰... ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਥਾਗਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਮੂਲਪਰਿਯਾਯੇ, ਅਰਹਨ੍ਤਿਆਦਯੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ। **ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਲੋਕੋ**ਤਿ ਓਕਾਸਲੋਕੋ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੋਤਿ ਤਿਵਿਧੋ। ਇਧ ਪਨ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਚ ਤਥਾਗਤੋ ਨ ਦੇਵਲੋਕੇ, ਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ, ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇਪਿ ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਚਕ੍ਕਵਾਲੇ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਸੁ, ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ **ਗਜਙ੍ਗਲਂ** ਨਾਮ ਨਿਗਮੋ। ਤਸ੍ਸਾਪਰੇਨ ਮਹਾਸਾਲੇ, ਤਤੋ ਪਰਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਾ ਜਨਪਦਾ, ਓਰਤੋ ਮਜ੍ਝੇ। ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ **ਸਲ੍ਲਵਤੀ** ਨਾਮ ਨਦੀ, ਤਤੋ ਪਰਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਾ ਜਨਪਦਾ, ਓਰਤੋ ਮਜ੍ਝੇ। ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ **ਸੇਤਕਣ੍ਣਿਕਂ** ਨਾਮ ਨਿਗਮੋ, ਤਤੋ ਪਰਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਾ ਜਨਪਦਾ, ਓਰਤੋ ਮਜ੍ਝੇ। ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਥੂਣਂ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ , ਤਤੋ ਪਰਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਾ ਜਨਪਦਾ, ਓਰਤੋ ਮਜ੍ਝੇ। ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ **ਉਸਿਰਦ੍ਧਜੋ** ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤੋ, ਤਤੋ ਪਰਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਾ ਜਨਪਦਾ, ਓਰਤੋ ਮਜ੍ਝੇ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੯) ਏਵਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਆਯਾਮਤੋ ਤਿਯੋਜਨਸਤੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਯੋਜਨਸਤੇ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਨਵਯੋਜਨਸਤੇ ਮਜ੍ਝਿਮਪਦੇਸੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਤਥਾਗਤੋਵ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਅਸੀਤਿ ਮਹਾਥੇਰਾ ਬੁਦ੍ਧਮਾਤਾ ਬੁਦ੍ਧਪਿਤਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਰਾਜਾ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਸਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਏਤ੍ਥੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਥਾਗਤੋ ਸੁਜਾਤਾਯ ਦਿਨ੍ਨਮਧੁਪਾਯਾਸਭੋਜਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ, ਤਾਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ। ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ। ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਤੋ ਵਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ। ਤੁਸਿਤਭਵਨਤੋ ਵਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ। ਦੀਪਙ੍ਕਰਪਾਦਮੂਲਤੋ ਵਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ, ਤਾਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ। ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ। ਇਧ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ , ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੋ ਇਮਂ ਲੋਕਨ੍ਤਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਲੋਕਂ, ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਦੇਵਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਹ ਦੇਵੇਹਿ ਸਦੇਵਕਂ। ਏਵਂ ਸਹ ਮਾਰੇਨ **ਸਮਾਰਕਂ**। ਸਹ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਂ**। ਸਹ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ **ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ**। ਪਜਾਤਤ੍ਤਾ ਪਜਾ, ਤਂ **ਪਜਂ**। ਸਹ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ **ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਂ**। ਤਤ੍ਥ ਸਦੇਵਕਵਚਨੇਨ ਪਞ੍ਚਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਗ੍ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਮਾਰਕਵਚਨੇਨ ਛਟ੍ਠਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਗ੍ਗਹਣਂ। ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਵਚਨੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਗ੍ਗਹਣਂ। ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਵਚਨੇਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗ੍ਗਹਣਂ ਸਮਿਤਪਾਪਬਾਹਿਤਪਾਪਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ। ਪਜਾਵਚਨੇਨ ਸਤ੍ਤਲੋਕਗ੍ਗਹਣਂ। ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਵਚਨੇਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵਅਵਸੇਸਮਨੁਸ੍ਸਗ੍ਗਹਣਂ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਓਕਾਸਲੋਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਜਾਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋਵ ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਸਦੇਵਕਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਰੂਪਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕੋ ਗਹਿਤੋ। ਸਮਾਰਕਗ੍ਗਹਣੇਨ ਛਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕੋ। ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਗ੍ਗਹਣੇਨ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ। ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚਤੁਪਰਿਸਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵੇਹਿ ਵਾ ਸਹ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੋ ਅਵਸੇਸਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਵਾ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਸਦੇਵਕਵਚਨੇਨ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਤਭਾਵਮਾਹ। ਤਤੋ ਯੇਸਂ ਅਹੋਸਿ – ''ਮਾਰੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਛਕਾਮਾਵਚਰਿਸ੍ਸਰੋ ਵਸਵਤ੍ਤੀ। ਕਿਂ ਸੋਪਿ ਏਤੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ''ਤਿ? ਤੇਸਂ ਵਿਮਤਿਂ ਵਿਧਮਨ੍ਤੋ **ਸਮਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਯੇਸਂ ਪਨ ਅਹੋਸਿ – ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ , ਏਕਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲਸਹਸ੍ਸੇ ਆਲੋਕਂ ਫਰਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿ...ਪੇ॰... ਦਸਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਦਸਸੁ ਚਕ੍ਕਵਾਲਸਹਸ੍ਸੇਸੁ ਆਲੋਕਂ ਫਰਤਿ, ਅਨੁਤ੍ਤਰਞ੍ਚ ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ। ਕਿਂ ਸੋਪਿ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ''ਤਿ? ਤੇਸਂ ਵਿਮਤਿਂ ਵਿਧਮਨ੍ਤੋ **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਯੇ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ – ''ਪੁਥੂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ, ਕਿਂ ਤੇਪਿ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ''ਤਿ? ਤੇਸਂ ਵਿਮਤਿਂ ਵਿਧਮਨ੍ਤੋ **ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਪਜ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਏਵਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੁਕ੍ਕਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਥ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵੇ ਅਵਸੇਸਮਨੁਸ੍ਸੇ ਚ ਉਪਾਦਾਯ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਸੇਸਸਤ੍ਤਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਤਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਭਾਵਾਨੁਕ੍ਕਮੋ। ਪੋਰਾਣਾ ਪਨਾਹੁ – **ਸਦੇਵਕ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਵਸੇਸਲੋਕਂ। **ਸਮਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਵਸੇਸਲੋਕਂ। **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਵਸੇਸਲੋਕਂ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤਿਭਵੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਤੀਸੁ ਪਦੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਪਰਿਯਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ''ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਪਜਂ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਦੇਹਿ ਤੇਨ ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਤੇਧਾਤੁਕਮੇਵ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ।

ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਤੀਤਿ **ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਂ ਅਪਰਨੇਯ੍ਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ, ਅਧਿਕੇਨ ਞਾਣੇਨ ਞਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਏਤੇਨ ਅਨੁਮਾਨਾਦਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ। **ਪਵੇਦੇਤੀ**ਤਿ ਬੋਧੇਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ ਪਕਾਸੇਤਿ। **ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਂ...ਪੇ॰... ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਕਾਰੁਞ੍ਞਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਵਿਵੇਕਸੁਖਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਾ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵ ਦੇਸੇਤਿ। ਆਦਿਮ੍ਹਿਪਿ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਭਦ੍ਦਕਂ ਅਨਵਜ੍ਜਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤਿ। ਮਜ੍ਝੇਪਿ... ਪਰਿਯੋਸਾਨੇਪਿ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਭਦ੍ਦਕਂ ਅਨਵਜ੍ਜਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਸਨਾਯ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਾਸਨਸ੍ਸ। **ਦੇਸਨਾਯ** ਤਾਵ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਾਯਪਿ ਗਾਥਾਯ ਪਠਮਪਾਦੋ ਆਦਿ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਦ੍ਵੇ ਮਜ੍ਝਂ ਨਾਮ, ਅਨ੍ਤੇ ਏਕੋ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਨਾਮ। ਏਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨਮਾਦਿ, ਇਦਮਵੋਚਾਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਮਜ੍ਝਂ। ਅਨੇਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਾਨੁਸਨ੍ਧਿ ਆਦਿ, ਅਨ੍ਤੇ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਮਜ੍ਝੇ ਏਕੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਬਹੂ ਵਾ ਮਜ੍ਝਮੇਵ। **ਸਾਸਨਸ੍ਸ** ਪਨ ਸੀਲਸਮਾਧਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਆਦਿ ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ – ''ਕੋ ਚਾਦਿ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਂ, ਦਿਟ੍ਠਿ ਚ ਉਜੁਕਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੬੯)। ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਪਟਿਪਦਾ ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਮਜ੍ਝਂ ਨਾਮ, ਫਲਞ੍ਚੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਨਾਮ। ''ਏਤਦਤ੍ਥਮਿਦਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮੇਤਂ ਸਾਰਂ, ਏਤਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੨੪) ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਫਲਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਨਿਬ੍ਬਾਨੋਗਧਞ੍ਹਿ , ਆਵੁਸੋ ਵਿਸਾਖ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵੁਸ੍ਸਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਾਯਣਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਿਯੋਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੬੬) ਏਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧ ਦੇਸਨਾਯ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸੀਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਮਗ੍ਗਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ –

> ''ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸੀਲਂ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਮਜ੍ਝੇ ਮਗ੍ਗਂ ਵਿਭਾਵਯੇ।
> ਪਰਿਯੋਸਾਨਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਏਸਾ ਕਥਿਕਸਣ੍ਠਿਤੀ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੯੦)।

ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਦੇਸਨਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਸੋ ਸਾਤ੍ਥਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਂ ਦੇਸਨਂ ਪਹਾਯ ਚਤੁਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਦੇਸਨਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਾਤ੍ਥਂ ਦੇਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਦੇਸਨਾ ਏਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਦਿਯੁਤ੍ਤਾ ਵਾ ਸਬ੍ਬਨਿਰੋਟ੍ਠਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ ਵਾ ਸਬ੍ਬਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸਬ੍ਬਨਿਗ੍ਗਹੀਤਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਦਮਿਲ਼ਕਿਰਾਸਵਰਾਦਿਮਿਲਕ੍ਖੂਨਂ ਭਾਸਾ ਵਿਯ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਅਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ ਨਾਮ ਦੇਸਨਾ ਹੋਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ –

> ''ਸਿਥਿਲਂ ਧਨਿਤਞ੍ਚ ਦੀਘਰਸ੍ਸਂ, ਗਰੁਕਂ ਲਹੁਕਞ੍ਚ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਂ।
> ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਵਵਤ੍ਥਿਤਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ, ਦਸਧਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਭੇਦੋ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੯੦) –

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਦਸਵਿਧਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਅਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕੇਵਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਾਧਿਵਚਨਂ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੂਨਾਧਿਕਵਚਨਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ''ਸਕਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮੇਵ ਦੇਸੇਤਿ, ਏਕਦੇਸਨਾਪਿ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ। ਯੋ ਹਿ ਇਦਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਲਾਭਂ ਵਾ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਵਾ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਦੇਸਨਾ ਹੋਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਲੋਕਾਮਿਸਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਹਿਤਫਰਣੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਯ ਮੁਦੁਹਦਯੋ ਉਲ੍ਲੁਮ੍ਪਨਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਂ ਸਕਲਸਾਸਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ ਸੋ

ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣੰ...ਪੇ॰... ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ, ਏਵੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਚ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਿਤੰ ਸਕਲਸਾਸਨੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੰ ਚਰਿਯੰ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤਾਨੰ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਤੰ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਸਮ੍ਪਦੰ ਧਮ੍ਮੰ। **ਸੁਣਾਤਿ ਗਹਪਤਿ** ਵਾਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਪਠਮੰ ਗਹਪਤਿੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤੀਤਿ? ਨਿਹਤਮਾਨਤ੍ਤਾ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਹਿ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਜਾਤਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਾਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਮਨ੍ਤੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਾਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਹੀਨਜਚ੍ਚਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜਾਤਿਤਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਗਹਪਤਿਦਾਰਕਾ ਪਨ ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਸੇਦੰ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੇਹਿ ਪਿਟ੍ਠਿਯਾ ਲੋਣੰ ਪੁਪ੍ਫਮਾਨਾਯ ਭੂਮਿੰ ਕਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਹਤਮਾਨਦਪ੍ਪਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੰ ਵਾ ਦਪ੍ਪੰ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਬਲੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁੰ। ਇਤਰੇਹਿ ਚ ਕੁਲੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨਾਮ ਨ ਬਹੁਕਾ, ਗਹਪਤਿਕਾਵ ਬਹੁਕਾ, ਇਤਿ ਨਿਹਤਮਾਨਤ੍ਤਾ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚ ਪਠਮੰ ਗਹਪਤਿੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤੀਤਿ।

ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਵਾਤਿ ਇਤਰੇਸੰ ਵਾ ਕੁਲਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ। **ਪਚ੍ਚਾਜਾਤੋ**ਤਿ ਪਤਿਜਾਤੋ। **ਤਥਾਗਤੇ ਸਦ੍ਧੰ ਪਟਿਲਭਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮਿਮ੍ਹਿ ਤਥਾਗਤੇ ‘‘ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਤ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਸਦ੍ਧੰ ਪਟਿਲਭਤਿ। **ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। **ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਘਰਾਵਾਸੋ**ਤਿ ਸਚੇਪਿ ਸਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥੇ ਘਰੇ ਯੋਜਨਸਤਨ੍ਤਰੇਪਿ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਨੇਸੰ ਸਕਿਞ੍ਚਨਸਪਲਿਬੋਧਟ੍ਠੇਨ ਘਰਾਵਾਸੋ ਸਮ੍ਬਾਧੋਯੇਵ। **ਰਜੋਪਥੋ**ਤਿ ਰਾਗਰਜਾਦੀਨੰ ਉਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਆਗਮਨਪਥੋਤਿਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਲਗ੍ਗਨਟ੍ਠੇਨ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ**। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹਿ ਕੂਟਾਗਾਰਰਤਨਪਾਸਾਦਦੇਵਵਿਮਾਨਾਦੀਸੁ ਪਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨੇਸੁ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਸੁ ਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਨੇਵ ਲਗ੍ਗਤਿ ਨ ਸਜ੍ਜਤਿ ਨ ਬਜ੍ਝਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ‘‘ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ’’ਤਿ। ਅਪਿਚ ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਘਰਾਵਾਸੋ ਕੁਸਲਕਿਰਿਯਾਯ ਓਕਾਸਾਭਾਵਤੋ। ਰਜੋਪਥੋ ਅਸੰਵੁਤਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਯ ਰਜਾਨੰ ਕਿਲੇਸਰਜਾਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਤੋ। ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਕੁਸਲਕਿਰਿਯਾਯ ਯਥਾਸੁਖੰ ਓਕਾਸਸਬ੍ਭਾਵਤੋ।

ਨਯਿਦੰ ਸੁਕਰੰ...ਪੇ॰... ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਕਥਾ – ਯਦੇਤੰ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਏਕਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸੰ ਅਖਣ੍ਡੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤੰ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ। ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਚ ਕਿਲੇਸਮਲੇਨ ਅਮਲਿਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤੰ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ, ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤੰ ਲਿਖਿਤਸਙ੍ਖਸਦਿਸੰ ਧੋਤਸਙ੍ਖਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੰ ਚਰਿਤਬ੍ਬੰ, ਇਦੰ ਨ ਸੁਕਰੰ ਅਗਾਰੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ...ਪੇ॰... ਚਰਿਤੁੰ। ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਕੇਸੇ ਚ ਮਸ੍ਸੁਞ੍ਚ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਰਸਪੀਤਤਾਯ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਨ੍ਤਾਨੰ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਅਗਾਰਸ੍ਸ ਹਿਤੰ ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿਕਮ੍ਮੰ **ਅਗਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਨਗਾਰਿਯਾਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਾ, ਤੰ **ਅਨਗਾਰਿਯੰ। ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੰ। **ਅਪ੍ਪੰ** ਵਾਤਿ ਸਹਸ੍ਸਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਅਪ੍ਪੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸਹਸ੍ਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਹਾ। ਆਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਞਾਤਿ ਏਵ ਪਰਿਵਟ੍ਟੋ **ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟੋ**। ਸੋ ਵੀਸਤਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਪ੍ਪੋ ਹੋਤਿ, ਵੀਸਤਿਯਾ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਹਾ।

੨੯੨. **ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਧਿਸੀਲਸਙ੍ਖਾਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾ, ਤਞ੍ਚ, ਯਤ੍ਥ ਚੇਤੇ ਸਹ ਜੀਵਨ੍ਤਿ ਏਕਜੀਵਿਕਾ ਸਭਾਗਵੁਤ੍ਤਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਾਜੀਵਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਨਭਾਵੇਨ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ। **ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ, ਸਾਜੀਵਞ੍ਚ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਦੁਭਯੰ ਉਪਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੰ ਪਹਾਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਕਥਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ ਏਵ। **ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਇਮੰ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਚੇਤਨਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯੰ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਹੀਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਤੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਤੋ ਓਰਤੋ ਵਿਰਤੋਵ ਹੋਤਿ। **ਨਿਹਿਤਦਣ੍ਡੋ ਨਿਹਿਤਸਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪਰੂਪਘਾਤਤ੍ਥਾਯ ਦਣ੍ਡੰ ਵਾ ਸਤ੍ਥੰ ਵਾ ਆਦਾਯ ਅਵਤ੍ਤਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਦਣ੍ਡੋ ਚੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਤ੍ਥੋ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ

ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਵਸੇਸਂ ਉਪਕਰਣਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਹਿਂਸਨਭਾਵਤੋ ਸਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਤ੍ਤਰਦਣ੍ਡਂ ਵਾ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਵਾਸਿਂ ਵਾ ਪਿਪ੍ਫਲਕਂ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਂ ਪਰੂਪਘਾਤਤ੍ਥਾਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਹਿਤਦਣ੍ਡੋ ਨਿਹਿਤਸਤ੍ਥੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਲਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਲਜ੍ਜਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਦਯਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਦਯਂ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਂ ਆਪਨ੍ਨੋ। **ਸਬ੍ਬਪਾਣਭੂਤਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਣਭੂਤੇ ਹਿਤੇਨ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ। ਤਾਯ ਦਯਾਪਨ੍ਨਤਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਣਭੂਤਾਨਂ ਹਿਤਚਿਤ੍ਤਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਇਰਿਯਤਿ ਪਾਲੇਤਿ।

ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਆਦਿਯਤੀਤਿ **ਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ**। ਚਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਪਟਿਕਙ੍ਖਤੀਤਿ **ਦਿਨ੍ਨਪਾਟਿਕਙ੍ਖੀ**। ਥੇਨੇਤੀਤਿ ਥੇਨੋ। ਨ ਥੇਨੇਨ **ਅਥੇਨੇਨ**। ਅਥੇਨਤ੍ਤਾਯੇਵ **ਸੁਚਿਭੂਤੇਨ। ਅਤ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ, ਅਥੇਨਂ ਸੁਚਿਭੂਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਅਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯਂ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਆਚਾਰਂ ਚਰਤੀਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ। ਆਰਾਚਾਰੀ**ਤਿ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਤੋ ਦੂਰਚਾਰੀ। **ਮੇਥੁਨਾ**ਤਿ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਮੇਥੁਨਕਾਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੇਹਿ ਪਟਿਸੇਵਿਤਬ੍ਬਤੋ ਮੇਥੁਨਾਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਾ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ। **ਗਾਮਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਗਾਮਵਾਸੀਨਂ ਧਮ੍ਮਾ।

ਸਚ੍ਚਂ ਵਦਤੀਤਿ **ਸਚ੍ਚਵਾਦੀ**। ਸਚ੍ਚੇਨ ਸਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਦਹਤਿ ਘਟੇਤੀਤਿ **ਸਚ੍ਚਸਨ੍ਧੋ,** ਨ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਮੁਸਾ ਵਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਹਿ ਪੁਰਿਸੋ ਕਦਾਚਿ ਮੁਸਾ ਵਦਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਸਚ੍ਚਂ, ਤਸ੍ਸ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਅਨ੍ਤਰਿਤਤ੍ਤਾ ਸਚ੍ਚਂ ਸਚ੍ਚੇਨ ਨ ਘਟੀਯਤਿ । ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸੋ ਸਚ੍ਚਸਨ੍ਧੋ, ਅਯਂ ਪਨ ਨ ਤਾਦਿਸੋ, ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਪਿ ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਚੇਨ ਸਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਦਹਤਿਯੇਵਾਤਿ **ਸਚ੍ਚਸਨ੍ਧੋ। ਥੇਤੋ**ਤਿ ਥਿਰੋ, ਥਿਰਕਥੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹਲਿਦ੍ਦਿਰਾਗੋ ਵਿਯ, ਥੁਸਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਨਿਖਾਤਖਾਣੁ ਵਿਯ, ਅਸ੍ਸਪਿਟ੍ਠੇ ਠਪਿਤਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਮਿਵ ਚ ਨ ਥਿਰਕਥੋ ਹੋਤਿ। ਏਕੋ ਪਾਸਾਣਲੇਖਾ ਵਿਯ ਇਨ੍ਦਖਿਲੋ ਵਿਯ ਚ ਥਿਰਕਥੋ ਹੋਤਿ; ਅਸਿਨਾ ਸੀਸੇ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇਪਿ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਨ ਕਥੇਤਿ; ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਥੇਤੋ । **ਪਚ੍ਚਯਿਕੋ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਕੋ, ਸਦ੍ਧਾਯਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨ ਪਚ੍ਚਯਿਕੋ ਹੋਤਿ, ''ਇਦਂ ਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਸੁਕੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸਦ੍ਦਹਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਕੋ ਪਚ੍ਚਯਿਕੋ ਹੋਤਿ, ''ਇਦਂ ਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਸੁਕੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ, ''ਯਦਿ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਮੇਵ ਪਮਾਣਂ, ਇਦਾਨਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਮੇਵ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਚ੍ਚਯਿਕੋ। **ਅਵਿਸਂਵਾਦਕੋ ਲੋਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਾਯ ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਤਾਯ ਲੋਕਂ ਨ ਵਿਸਂਵਾਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਮੇਸਂ ਭੇਦਾਯਾਤਿ ਯੇਸਂ ਇਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੁਤਂ, ਤੇਸਂ ਭੇਦਾਯ। **ਭਿਨ੍ਨਾਨਂ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਤਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਸਮਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾਦੀਨਂ ਵਾ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਾਰਣੇਨ ਭਿਨ੍ਨਾਨਂ ਏਕਮੇਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਈਦਿਸੇ ਕੁਲੇ ਜਾਤਾਨਂ ਏਵਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਇਦਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਨਂ ਕਤ੍ਤਾ। **ਅਨੁਪ੍ਪਦਾਤਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਧਾਨਾਨੁਪ੍ਪਦਾਤਾ, ਦ੍ਵੇ ਜਨੇ ਸਮਗ੍ਗੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਏਵਰੂਪੇ ਕੁਲੇ ਜਾਤਾਨਂ ਏਵਰੂਪੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਨਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮੇਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮਗ੍ਗੋ ਆਰਾਮੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਮਗ੍ਗਾਰਾਮੋ**। ਯਤ੍ਥ ਸਮਗ੍ਗਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਸਿਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਇਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਮਗ੍ਗਰਾਮੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਅਯਮੇਵੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਗ੍ਗਰਤੋ**ਤਿ ਸਮਗ੍ਗੇਸੁ ਰਤੋ, ਤੇ ਪਹਾਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਗਨ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਇਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮਗ੍ਗੇ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਨਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਸਮਗ੍ਗਨਨ੍ਦੀ। ਸਮਗ੍ਗਕਰਣਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਯਾ ਵਾਚਾ ਸਤ੍ਤੇ ਸਮਗ੍ਗੇਯੇਵ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ ਸਾਮਗ੍ਗਿਗੁਣਪਰਿਦੀਪਕਮੇਵ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ, ਨ ਇਤਰਨ੍ਤਿ।

ਨੇਲਾਤਿ ਏਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦੋਸੋ, ਨਾਸ੍ਸਾ ਏਲਨ੍ਤਿ ਨੇਲਾ, ਨਿਦ੍ਦੋਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਨੇਲਙ੍ਗੋ ਸੇਤਪਚ੍ਛਾਦੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨੇਲਂ ਵਿਯ। **ਕਣ੍ਣਸੁਖਾ**ਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮਧੁਰਤਾਯ ਕਣ੍ਣਾਨਂ ਸੁਖਾ, ਸੂਚਿਵਿਜ੍ਝਨਂ ਵਿਯ ਕਣ੍ਣਸੂਲਂ ਨ ਜਨੇਤਿ। ਅਤ੍ਥਮਧੁਰਤਾਯ ਸਕਲਸਰੀਰੇ ਕੋਪਂ ਅਜਨੇਤ੍ਵਾ ਪੇਮਂ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਪੇਮਨੀਯਾ**। ਹਦਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਪਟਿਹਞ੍ਞਮਾਨਾ ਸੁਖੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਵਿਸਤੀਤਿ **ਹਦਯਙ੍ਗਮਾ**। ਗੁਣਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਪੁਰੇ ਭਵਾਤਿ **ਪੋਰੀ,** ਪੁਰੇ ਸਂਵਦ੍ਧਨਾਰੀ ਵਿਯ ਸੁਕੁਮਾਰਾਤਿਪਿ ਪੋਰੀ, ਪੁਰਸ੍ਸ ਏਸਾਤਿਪਿ ਪੋਰੀ, ਨਗਰਵਾਸੀਨਂ

ਕਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਗਰਵਾਸਿਨੋ ਹਿ ਯੁਤ੍ਤਕਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਿਤਿਮਤ੍ਤੁਂ ਪਿਤਾਤਿ, ਮਾਤਿਮਤ੍ਤੁਂ ਮਾਤਾਤਿ, ਭਾਤਿਮਤ੍ਤੁਂ ਭਾਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪੀ ਕਥਾ ਬਹੁਨੋ ਜਨਸ੍ਸ ਕਨ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ **ਬਹੁਜਨਕਨ੍ਤਾ**। ਕਨ੍ਤਭਾਵੇਨੇਵ ਬਹੁਨੋ ਜਨਸ੍ਸ ਮਨਾਪਾ ਚਿਤ੍ਤਵੁਦ੍ਧਿਕਰਾਤਿ **ਬਹੁਜਨਮਨਾਪਾ**।

ਕਾਲੇਨ ਵਦਤੀਤਿ **ਕਾਲਵਾਦੀ**, ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਾਲਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭੂਤਂ ਤਚ੍ਛਂ ਸਭਾਵਮੇਵ ਵਦਤੀਤਿ **ਭੂਤਵਾਦੀ**। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਤ੍ਥਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤੀਤਿ **ਅਤ੍ਥਵਾਦੀ** । ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ**। ਸਂਵਰਵਿਨਯਪਹਾਨਵਿਨਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤੀਤਿ **ਵਿਨਯਵਾਦੀ**। ਨਿਧਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਠਪਨੋਕਾਸੋ, ਨਿਧਾਨਮਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਨਿਧਾਨਵਤੀ**, ਹਦਯੇ ਨਿਧਾਤਬ੍ਬ ਯੁਤ੍ਤਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਲੇਨਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਿਂ ਭਾਸਮਾਨੋਪਿ ਚ ''ਅਹਂ ਨਿਧਾਨਵਤਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨ ਅਕਾਲੇਨ ਭਾਸਤਿ, ਯੁਤ੍ਤਕਾਲਂ ਪਨ ਅਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਭਾਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾਪਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਉਪਮਂ, ਸਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਯਨ੍ਤਵਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸ੍ਸਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਭਾਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕੇਹਿਪਿ ਨਯੇਹਿ ਵਿਭਜਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਦਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਯਂ ਵਾ ਸੋ ਅਤ੍ਥਵਾਦੀ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਤਿ, ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਂਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਭਾਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੯੩. ਬੀਜਗਾਮਭੂਤਗਾਮਸਮਾਰਮ੍ਭਾਤਿ ਮੂਲਬੀਜਂ ਖਨ੍ਧਬੀਜਂ ਫਲੁਬੀਜਂ ਅਗ੍ਗਬੀਜਂ ਬੀਜਬੀਜਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਸ੍ਸ ਬੀਜਗਾਮਸ੍ਸ ਚੇਵ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨੀਲਤਿਣਰੁਕ੍ਖਾਦਿਕਸ੍ਸ ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਚ ਸਮਾਰਮ੍ਭਾ, ਛੇਦਨਭੇਦਨਪਚਨਾਦਿਭਾਵੇਨ ਵਿਕੋਪਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਭਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਪਾਤਰਾਸਭਤ੍ਤਂ ਸਾਯਮਾਸਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਭਤ੍ਤਾਨਿ। ਤੇਸੁ ਪਾਤਰਾਸਭਤ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤੋਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ, ਇਤਰਂ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇਨ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤੋਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਏਕਭਤ੍ਤਿਕੋਵ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਕਭਤ੍ਤਿਕੋ''ਤਿ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਭੋਜਨਂ ਰਤ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਉਪਰਤੋਤਿ **ਰਤ੍ਤੂਪਰਤੋ**। ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਯਾਵ ਸੂਰਿਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਾ ਭੋਜਨਂ **ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਂ** ਨਾਮ। ਤਤੋ ਵਿਰਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਰਤੋ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾ**। ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਅਨਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਵਿਸੂਕਂ ਪਟਾਣੀਭੂਤਂ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ **ਵਿਸੂਕਦਸ੍ਸਨਂ**। ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਚ੍ਚਨਨਚ੍ਚਾਪਨਾਦਿਵਸੇਨ ਨਚ੍ਚਾ ਚ ਗੀਤਾ ਚ ਵਾਦਿਤਾ ਚ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਯੂਰਨਚ੍ਚਨਾਦਿਵਸੇਨਾਪਿ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਵਿਸੂਕਭੂਤਾ ਦਸ੍ਸਨਾ ਚਾਤਿ **ਨਚ੍ਚਗੀਤਵਾਦਿਤਵਿਸੂਕਦਸ੍ਸਨਾ**। ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਯੋਜੇਤੁਂ ਵਾ ਪਰੇਹਿ ਪਯੋਜਾਪੇਤੁਂ ਵਾ ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਵਾ ਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। **ਮਾਲਾਦੀਸੁ ਮਾਲਾ**ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਪ੍ਫਂ। **ਗਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਗਨ੍ਧਜਾਤਂ। **ਵਿਲੇਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਛਵਿਰਾਗਕਰਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨ੍ਤੋ **ਧਾਰੇਤਿ** ਨਾਮ। ਊਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ **ਮਣ੍ਡੇਤਿ** ਨਾਮ। ਗਨ੍ਧਵਸੇਨ ਛਵਿਰਾਗਵਸੇਨ ਚ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ **ਵਿਭੂਸੇਤਿ** ਨਾਮ। ਠਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਰਣਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਯ ਦੁਸ੍ਸੀਲ਼ਜਚੇਤਨਾਯ ਤਾਨਿ ਮਾਲਾਧਾਰਣਾਦੀਨਿ ਮਹਾਜਨੋ ਕਰੋਤਿ, ਤਤੋ ਪਟਿਵਿਰਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ। **ਮਹਾਸਯਨਂ** ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਥਰਣਂ। ਤਤੋ ਪਟਿਵਿਰਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜਾਤਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਂ। **ਰਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਹਾਪਣੋ ਲੋਹਮਾਸਕੋ ਜਤੁਮਾਸਕੋ ਦਾਰੁਮਾਸਕੋਤਿ ਯੇ ਵੋਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਭਯਸ੍ਸਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਨੇਵ ਨਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ, ਨ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਸਾਦਿਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਮਕਧਞ੍ਞਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ**ਤਿ ਸਾਲਿਵੀਹਿਯਵਗੋਧੂਮਕਙ੍ਗੁਵਰਕਕੁਦ੍ਰੂਸਕਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਆਮਕਧਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਏਤੇਸਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ, ਆਮਸਨਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। **ਆਮਕਮਂਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਓਦਿਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਆਮਕਮਂਸਮਚ੍ਛਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨੋ ਆਮਸਨਂ।

ਇਤ੍ਥਿਕੁਮਾਰਿਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਨ੍ਤਰਗਤਾ, ਇਤਰਾ **ਕੁਮਾਰਿਕਾ** ਨਾਮ। ਤਾਸਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮ੍ਪਿ ਆਮਸਨਮ੍ਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੇਵ। **ਦਾਸਿਦਾਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਾਸਿਦਾਸਵਸੇਨੇਵ ਤੇਸਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ''ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਂ ਦਮ੍ਮਿ, ਆਰਾਮਿਕਂ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਜੇਲ਼ਕਾਦੀਸੁ** ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਨਯੋ ਵਿਨਯਵਸੇਨ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਖੇਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਂ ਰੁਹਤਿ। **ਵਤ੍ਥੁ** ਨਾਮ ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਪਰਣ੍ਣਂ ਰੁਹਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਰੁਹਤਿ,

ਤੰ **ਖੇਤ੍ਤੁੰ**। ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਅਕਤਭੂਮਿਭਾਗੋ **ਵਤ੍ਥੁ**। ਖੇਤ੍ਤੁਵਤ੍ਥੁਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਵਾਪਿਤਲਾਕਾਦੀਨਿਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨੇਵ। **ਦੂਤੇਯ੍ਯਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦੂਤਕਮ੍ਮਂ, ਗਿਹੀਨਂ ਪਣ੍ਣਂ ਵਾ ਸਾਸਨਂ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਮਨਂ। **ਪਹਿਣਗਮਨਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਘਰਾ ਘਰਂ ਪੇਸਿਤਸ੍ਸ ਖੁਦ੍ਦਕਗਮਨਂ। **ਅਨੁਯੋਗੋ** ਨਾਮ ਤਦੁਭਯਕਰਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੂਤੇਯ੍ਯਪਹਿਣਗਮਨਾਨਂ ਅਨੁਯੋਗਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਾਤਿ ਕਯਾ ਚ ਵਿਕ੍ਕਯਾ ਚ। **ਤੁਲਾਕੂਟਾ**ਦੀਸੁ **ਕੂਟ**ਨ੍ਤਿ ਵਞ੍ਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਤੁਲਾਕੂਟਂ ਤਾਵ ਰੂਪਕੂਟਂ ਅਙ੍ਗਕੂਟਂ ਗਹਣਕੂਟਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕੂਟਨ੍ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਰੂਪਕੂਟਂ** ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਤੁਲਾ ਸਰੂਪਾ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਮਹਤਿਯਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਦਦਨ੍ਤੋ ਖੁਦ੍ਦਿਕਾਯ ਦੇਤਿ। **ਅਙ੍ਗਕੂਟਂ** ਨਾਮ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇ ਹਤ੍ਥੇਨ ਤੁਲਂ ਅਕ੍ਕਮਤਿ, ਦਦਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ। **ਗਹਣਕੂਟਂ** ਨਾਮ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਮੂਲੇ ਰਜ੍ਜੁਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਦਦਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗੇ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕੂਟਂ** ਨਾਮ ਤੁਲਂ ਸੁਸਿਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਅਯਚੁਣ੍ਣਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਤਂ ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇ ਕਰੋਤਿ, ਦਦਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਭਾਗੇ। **ਕਂਸੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿ, ਤਾਯ ਵਞ੍ਚਨਂ **ਕਂਸਕੂਟਂ**। ਕਥਂ? ਏਕਂ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾ ਦ੍ਵੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਲੋਹਪਾਤਿਯੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਕਰੋਤਿ, ਤਤੋ ਜਨਪਦਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਡ੍ਢਕੁਲਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ, ''ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨਾਨਿ ਕਿਣਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਘੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਸਮਗ੍ਘਤਰਂ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਹਿ ''ਕਥਂ ਇਮੇਸਂ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਵੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ – ''ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿਂ ਪਾਸਾਣੇ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾ ਪਾਤਿਯੋ ਦਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਮਾਨਕੂਟਂ ਨਾਮ ਹਦਯਭੇਦਸਿਖਾਭੇਦਰਜ੍ਜੁਭੇਦਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਹਦਯਭੇਦੋ** ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਾਦਿਮਿਨਨਕਾਲੇ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਛਿਦ੍ਦੇਨ ਮਾਨੇਨ, ''ਸਣਿਕਂ ਆਸਿਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਭਾਜਨੇ ਬਹੁਂ ਪਗ੍ਘਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ; ਦਦਨ੍ਤੋ ਛਿਦ੍ਦਂ ਪਿਧਾਯ ਸੀਘਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ। **ਸਿਖਾਭੇਦੋ** ਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਮਿਨਨਕਾਲੇ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਸਣਿਕਂ ਸਿਖਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਦਦਨ੍ਤੋ ਵੇਗੇਨ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਿਖਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਦੇਤਿ। **ਰਜ੍ਜੁਭੇਦੋ** ਖੇਤ੍ਤੁਵਤ੍ਥੁਮਿਨਨਕਾਲੇ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਲਞ੍ਜਂ ਅਲਭਨ੍ਤਾ ਹਿ ਖੇਤ੍ਤਂ ਅਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਿਨਨ੍ਤਿ।

ਉਕ੍ਕੋਟਨਾਦੀਸੁ **ਉਕ੍ਕੋਟਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਕੇ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕੇ ਕਾਤੁਂ ਲਞ੍ਜਗ੍ਗਹਣਂ। **ਵਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਉਪਾਯੇਹਿ ਪਰੇਸਂ ਵਞ੍ਚਨਂ। ਤਤ੍ਰਿਦਮੇਕਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਏਕੋ ਕਿਰ ਲੁਦ੍ਦਕੋ ਮਿਗਞ੍ਚ ਮਿਗਪੋਤਕਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਮੇਕੋ ਧੁਤ੍ਤੋ, ''ਕਿਂ, ਭੋ, ਮਿਗੋ ਅਗ੍ਘਤਿ, ਕਿਂ ਮਿਗਪੋਤਕੋ''ਤਿ ਆਹ। ''ਮਿਗੋ ਦ੍ਵੇ ਕਹਾਪਣੇ ਮਿਗਪੋਤਕੋ ਏਕ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਹਾਪਣਂ ਦਤ੍ਵਾ ਮਿਗਪੋਤਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੋਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੋ, ''ਨ ਮੇ, ਭੋ, ਮਿਗਪੋਤਕੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਮਿਗਂ ਮੇ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਹਿ ''ਦ੍ਵੇ ਕਹਾਪਣੇ ਦੇਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਆਹ – ''ਨਨੁ ਤੇ, ਭੋ, ਮਯਾ ਪਠਮਂ ਏਕੋ ਕਹਾਪਣੋ ਦਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ਆਮ ਦਿਨ੍ਨੋਤਿ। ''ਇਮਮ੍ਪਿ ਮਿਗਪੋਤਕਂ ਗਣ੍ਹ, ਏਵਂ ਸੋ ਚ ਕਹਾਪਣੋ ਅਯਞ੍ਚ ਕਹਾਪਣਗ੍ਘਨਕੋ ਮਿਗਪੋਤਕੋਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕਹਾਪਣਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ਕਾਰਣਂ ਵਦਤੀਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਮਿਗਪੋਤਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਿਗਂ ਅਦਾਸੀਤਿ।

ਨਿਕਤੀਤਿ ਯੋਗਵਸੇਨ ਵਾ ਮਾਯਾਵਸੇਨ ਵਾ ਅਪਾਮਙ੍ਗਂ ਪਾਮਙ੍ਗਨ੍ਤਿ, ਅਮਣਿਂ ਮਣਿਨ੍ਤਿ, ਅਸੁਵਣ੍ਣਂ ਸੁਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਰੂਪਕੇਨ ਵਞ੍ਚਨਂ। **ਸਾਚਿਯੋਗੋ**ਤਿ ਕੁਟਿਲਯੋਗੋ, ਏਤੇਸਂਯੇਵ ਉਕ੍ਕੋਟਨਾਦੀਨਮੇਤਂ ਨਾਮਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਕ੍ਕੋਟਨਸਾਚਿਯੋਗੋ ਵਞ੍ਚਨਸਾਚਿਯੋਗੋ ਨਿਕਤਿਸਾਚਿਯੋਗੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਕੇਚਿ ਅਞ੍ਞਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਸਾਚਿਯੋਗੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਵਞ੍ਚਨੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। **ਛੇਦਨਾਦੀਸੁ ਛੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛੇਦਨਾਦਿ। **ਵਧੋ**ਤਿ ਮਾਰਣਂ। **ਬਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਰਜ੍ਜੁਬਨ੍ਧਨਾਦੀਹਿ ਬਨ੍ਧਨਂ। **ਵਿਪਰਾਮੋਸੋ**ਤਿ ਹਿਮਵਿਪਰਾਮੋਸੋ ਗੁਮ੍ਬਵਿਪਰਾਮੋਸੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ। ਯਂ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ ਹਿਮੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਜਨਂ ਮੁਸਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਹਿਮਵਿਪਰਾਮੋਸੋ**। ਯਂ ਗੁਮ੍ਬਾਦੀਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਮੁਸਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ **ਗੁਮ੍ਬਵਿਪਰਾਮੋਸੋ। ਆਲੋਪੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਗਾਮਨਿਗਮਾਦੀਨਂ ਵਿਲੋਪਕਰਣਂ। **ਸਹਸਾਕਾਰੋ**ਤਿ ਸਾਹਸਿਕਕਿਰਿਯਾ, ਗੇਹਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਰੇ ਸਤ੍ਥਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਭਣ੍ਡਗ੍ਗਹਣਂ। ਏਵਮੇਤਸ੍ਮਾ ਛੇਦਨ...ਪੇ॰... ਸਹਸਾਕਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ।

੨੯੪. ਸੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸ੍ਵਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧੇਨ ਇਤਰੀਤਰਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧੇਨ ਇਤਰੀਤਰਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਟ੍ਠ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਤੀਣਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਪਤ੍ਤੋ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਨਵਾਸਿ ਏਕਾ ਸੂਚਿ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

> ''ਤਿਚੀਵਰਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤੋ ਚ, ਵਾਸਿ ਸੂਚਿ ਚ ਬਨ੍ਧਨਂ।
> ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇਨ ਅਟ੍ਠੇਤੇ, ਯੁਤ੍ਤਯੋਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ''ਤਿ॥

ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕਾਪਿ। ਕਥਂ? ਤਿਚੀਵਰਂ ਤਾਵ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚ ਵਿਚਰਣਕਾਲੇ ਕਾਯਂ ਪਰਿਹਰਤਿ ਪੋਸੇਤੀਤਿ **ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕਂ** ਹੋਤਿ, ਚੀਵਰਕਣ੍ਣੇਨ ਉਦਕਂ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਿਵਨਕਾਲੇ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਫਲਾਫਲਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ ਚ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਰਿਹਰਤਿ ਪੋਸੇਤੀਤਿ **ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕਂ** ਹੋਤਿ। ਪਤ੍ਤੋਪਿ ਤੇਨ ਉਦਕਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਨਹਾਨਕਾਲੇ ਕੁਟਿਪਰਿਭਣ੍ਡਕਰਣਕਾਲੇ ਚ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਆਹਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨਕਾਲੇ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਵਾਸਿਪਿ ਤਾਯ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਨਕਾਲੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਂ ਅਙ੍ਗਪਾਦਚੀਵਰਕੁਟਿਦਣ੍ਡਕਸਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਚ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕਾ ਹੋਤਿ, ਉਚ੍ਛੁਚ੍ਛੇਦਨਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਤਚ੍ਛਨਕਾਲੇ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕਾ। ਸੂਚਿਪਿ ਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਨਕਾਲੇ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕਾ ਹੋਤਿ, ਪੂਵਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨਕਾਲੇ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕਾ। ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਣਕਾਲੇ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕਂ, ਉਚ੍ਛੁਆਦੀਨਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਹਣਕਾਲੇ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕਂ। ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਤੇਨ ਉਦਕਂ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਨਹਾਨਕਾਲੇ, ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭਣ੍ਡਕਰਣਕਾਲੇ ਚ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕਂ, ਪਾਨੀਯਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਕਾਲੇ ਤੇਨੇਵ ਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਪੁਥੁਕਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨਕਾਲੇ ਚ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕਂ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਿਕਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਮਤ੍ਤਾ।

ਨਵਪਰਿਕ੍ਖਾਰਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਸੇਯ੍ਯਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਰਟ੍ਠਕਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਵਾ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਦਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰਿਕਸ੍ਸ ਨਿਸੀਦਨਂ ਵਾ ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡਂ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਕਾਦਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰਿਕਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿ ਵਾ ਤੇਲਨਾਲ਼ਿਕਾ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਦ੍ਵਾਦਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰਿਕਸ੍ਸ ਛਤ੍ਤਂ ਵਾ ਉਪਾਹਨਾ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਤੇਸੁ ਚ ਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਿਕੋਵ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ, ਇਤਰੇ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ, ਮਹਿਚ੍ਛਾ ਮਹਾਭਾਰਾਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਏਤੇਪਿ ਹਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾਵ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾਵ ਸੁਭਰਾਵ ਸਲ੍ਲਹੁਕਵੁਤ੍ਤਿਨੋਵ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਨਯਿਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਕਥੇਸਿ, ਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਕਥੇਸਿ। ਸੋ ਹਿ ਖੁਦ੍ਦਕਵਾਸਿਞ੍ਚ ਸੂਚਿਞ੍ਚ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਅਂਸਕੂਟੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਤਿਚੀਵਰਂ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨਿਚ੍ਛਕਂ ਸੁਖਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ, ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਲ੍ਲਹੁਕਵੁਤ੍ਤਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ, **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਪਰਿਹਰਣਮਤ੍ਤਕੇਨ। **ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਰਣਮਤ੍ਤਕੇਨ। **ਸਮਾਦਾਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਮਤ੍ਤਕਂ ਸਬ੍ਬਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ''ਮਮ ਵਿਹਾਰੋ ਪਰਿਵੇਣਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ''ਤਿਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗੋ ਵਾ ਬਦ੍ਧੋ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਜਿਯਾ ਮੁਤ੍ਤੋ ਸਰੋ ਵਿਯ, ਯੂਥਾ ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਮਤ੍ਤਹਤ੍ਥੀ ਵਿਯ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਵਨਪਬ੍ਭਾਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਏਕੋਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਕੋਵ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਏਕੋਵ ਅਦੁਤਿਯੋ।

> ''ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ ਅਪ੍ਪਟਿਘੋ ਚ ਹੋਤਿ,
> ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਮਾਨੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ।
> ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨਂ ਸਹਿਤਾ ਅਛਮ੍ਭੀ,
> ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੨)।

ਏਵਂ ਵਣ੍ਣਿਤਂ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਉਪਮਾਯ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਕ੍ਖੀ ਸਕੁਣੋ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਯੁਤ੍ਤੋ ਸਕੁਣੋ। **ਡੇਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਤਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਸਕੁਣਾ ਨਾਮ ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਰੁਕ੍ਖੋ ਪਰਿਪਕ੍ਕਫਲੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਦਿਸਾਹਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਖਪਕ੍ਖਤੁਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਤਸ੍ਸ ਫਲਾਨਿ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਾ ਵਿਧੁਨਨ੍ਤਾ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ''ਇਦਂ ਅਜ੍ਜਤਨਾਯ ਇਦਂ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਨੇਸਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਫਲੇ ਪਨ ਖੀਣੇ ਨੇਵ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਰਕ੍ਖਂ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਨਖਂ ਵਾ ਤੁਣ੍ਡਂ ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯੋ ਯਂ ਦਿਸਾਭਾਗਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਸੋ ਤੇਨ ਸਪਤ੍ਤਭਾਰੋਵ – ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਸ੍ਸਙ੍ਗੋ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਮਾਦਾਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ। **ਅਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸੇਨ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਕੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ। **ਅਨਵਜ੍ਜਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸਸੁਖਂ।

੨੯੫. ਸੋ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਅਰਿਯੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਰੂਪਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਬ੍ਯਾਸੇਕਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਨਵਸਿਤ੍ਤਸੁਖਂ, ਅਵਿਕਿਣ੍ਣਸੁਖਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸੁਖਞ੍ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਾਯ ਅਵਿਕਿਣ੍ਣਂ ਹੋਤਿ। **ਸੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਸੋ ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠਾਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਸਂਵਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮੇਸੁ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜ੍ਞਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

੨੯੬. ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਚਾਤਿਆਦਿਨਾ ਕਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ? ਅਰਞ੍ਞਵਾਸਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੋ ਨ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇਹਿ ਵਾ ਵਨਚਰਕੇਹਿ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ, ''ਕਿਂ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੇਨਾ''ਤਿ ਭੇਰਵਸਦ੍ਦਂ ਸਾਵੇਨ੍ਤਿ, ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਸੀਸਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਨਾਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ''ਅਸੁਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸੀ''ਤਿ ਅਯਸੋ ਪਤ੍ਥਰਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨੇਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੋ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਸੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਲ਼ਕਂ ਵਾ ਤਿਲਕਂ ਵਾ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪੀਤਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਖਯਤੋ ਵਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿ, ਇਤਿਸ੍ਸ ਉਦਕੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤੇਲਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਯਸੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕੋ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਵਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਞ੍ਞਂ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਂ, ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤਦੇਵ ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਿਭਙ੍ਗੇ, ''ਵਿਵਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਚੇਪਿ ਸੇਨਾਸਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਨਾਕਿਣ੍ਣਂ ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਹਿ, ਤੇਨ ਤਂ ਵਿਵਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੨੬) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਤਿ ਚੇਵ ਆਸਤਿ ਚ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸੇਨਾਸਨਂ,** ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸੇਨਾਸਨਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਚੋਪਿ ਸੇਨਾਸਨਂ, ਪੀਠਮ੍ਪਿ ਭਿਸਿਪਿ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਮ੍ਪਿ, ਵਿਹਾਰੋਪਿ ਅਡ੍ਢਯੋਗੋਪਿ, ਪਾਸਾਦੋਪਿ, ਹਮ੍ਮਿਯਮ੍ਪਿ, ਗੁਹਾਪਿ, ਅਟ੍ਟੋਪਿ, ਮਾਲ਼ੋਪਿ, ਲੇਣਮ੍ਪਿ, ਵੇਲ਼ੁਗੁਮ੍ਬੋਪਿ , ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮ੍ਪਿ, ਮਣ੍ਡਪੋਪਿ ਸੇਨਾਸਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਸੇਨਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ''ਵਿਹਾਰੋ ਅਡ੍ਢਯੋਗੋ ਪਾਸਾਦੋ ਹਮ੍ਮਿਯਂ ਗੁਹਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਹਾਰਸੇਨਾਸਨਂ ਨਾਮ। ''ਮਞ੍ਚੋ ਪੀਠਂ, ਭਿਸਿ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠਸੇਨਾਸਨਂ ਨਾਮ। ''ਚਿਮਿਲਿਕਾ, ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡੋ, ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰੋ, ਪਣ੍ਣਸਨ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਨ੍ਥਤਸੇਨਾਸਨਂ ਨਾਮ। ''ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਓਕਾਸਸੇਨਾਸਨਂ ਨਾਮਾਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਮੇਵ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਸਕੁਣਸਦਿਸਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਅਰਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਰਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ''ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਇਨ੍ਦਖੀਲਾ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਅਰਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਸੇਨ ਆਗਤਂ ਅਰਞ੍ਞਂ। ''ਆਰਞ੍ਞਕਂ ਨਾਮ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਞ੍ਚਧਨੁਸਤਿਕਂ ਪਚ੍ਛਿਮ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੪) ਇਦਂ ਪਨ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨੁਰੂਪਂ, ਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਧੁਤਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਰੁਕ੍ਖਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਨ੍ਦਚ੍ਛਾਯਂ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਰਕ੍ਖਮੂਲਂ। **ਪਬ੍ਬਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਲਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਉਦਕਸੋਣ੍ਡੀਸੁ ਉਦਕਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਤਾਯ ਰੁਕ੍ਖਚ੍ਛਾਯਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਾਨਾਦਿਸਾਸੁ ਖਾਯਮਾਨਾਸੁ ਸੀਤੇਨ ਵਾਤੇਨ ਵੀਜਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਗ੍ਗਂ ਹੋਤਿ। **ਕਨ੍ਦਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਉਦਕਂ, ਤੇਨ ਦਾਰਿਤਂ, ਉਦਕੇਨ ਭਿਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਤਪ੍ਪਦੇਸਂ, ਯਂ

ਨਦੀਤੁਮ੍ਬਨ੍ਤਿਪਿ ਨਦੀਕੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਰਜਤਪਟ੍ਟਸਦਿਸਾ ਵਾਲਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮਤ੍ਥਕੇ ਮਣਿਵਿਤਾਨਂ ਵਿਯ ਵਨਗਹਨਂ, ਮਣਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸਦਿਸਂ ਉਦਕਂ ਸਨ੍ਦਤਿ। ਏਵਰੂਪਂ ਕਨ੍ਦਰਂ ਓਰੁਯ੍ਹ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਸੀਤਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਲਿਕਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਗ੍ਗਂ ਹੋਤਿ। **ਗਿਰਿਗੁਹ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ, ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਾ ਉਮਙ੍ਗਸਦਿਸਂ ਮਹਾਵਿਵਰਂ। ਸੁਸਾਨਲਕ੍ਖਣਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਨਪਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਚਾਰਟ੍ਠਾਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਨ ਕਸਨ੍ਤਿ ਨ ਵਪਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਵਨਪਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦੂਰਾਨਮੇਤਂ ਸੇਨਾਸਨਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਵਿਭ॰ ੫੩੧)। **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚੀਵਰਕੁਟਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਤਿ। **ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਪਲਾਲਰਾਸਿਂ । ਮਹਾਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜਤੋ ਹਿ ਪਲਾਲਂ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਭਾਰਲੇਣਸਦਿਸੇ ਆਲਯੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਗਚ੍ਛਗੁਮ੍ਬਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਉਪਰਿ ਪਲਾਲਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਰਿਯੇਸਨਤੋ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। **ਪਲ੍ਲਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਊਰੁਬਦ੍ਧਾਸਨਂ। **ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਰਿਮਂ ਸਰੀਰਂ ਉਜੁਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕੇ ਕੋਟਿਯਾ ਕੋਟਿਂ ਪਟਿਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚਮ੍ਮਮਂਸਨਹਾਰੂਨਿ ਨ ਪਣਮਨ੍ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਯਾ ਤੇਸਂ ਪਣਮਨਪਚ੍ਚਯਾ ਖਣੇ ਖਣੇ ਵੇਦਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਾਸੁ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਸੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਗ੍ਗਂ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਪਰਿਪਤਤਿ, ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਫਾਤਿਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। **ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਠਪਯਿਤ੍ਵਾ, ਮੁਖਸਮੀਪੇ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਯਂ ਸਤਿ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ ਸੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਨਾਸਿਕਗ੍ਗੇ ਵਾ ਮੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਵਾ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੩੭)। ਅਥ ਵਾ "**ਪਰੀ**ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਟ੍ਠੋ, **ਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਟ੍ਠੋ, **ਸਤੀ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੋ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿ''ਨ੍ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੬੪) ਏਵਂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪੋ ''ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਨਿਯ੍ਯਾਨਸਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ।

ਅਭਿਜ੍ਝਂ ਲੋਕੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਲੁਜ੍ਜਨਪਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਲੋਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਰਾਗਂ ਪਹਾਯ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਗਤਾਭਿਜ੍ਝੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਵਿਗਤਾਭਿਜ੍ਝੇਨ, ਨ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸਦਿਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਜ੍ਝਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਸੋਧੇਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਮੋਚੇਤਿ। ਯਥਾ ਨਂ ਸਾ ਮੁਞ੍ਚਤਿ ਚੇਵ, ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਚ ਨ ਪੁਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਦੋਸਂ ਪਹਾਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੂਤਿਕਮ੍ਮਾਸਾਦਯੋ ਵਿਯ ਪੁਰਿਮਪਕਤਿਂ ਪਜਹਤੀਤਿ **ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ**। ਵਿਕਾਰਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਦੁਸ੍ਸਤਿ, ਪਰਂ ਵਾ ਪਦੂਸੇਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ **ਪਦੋਸੋ**। ਉਭਯਮੇਤਂ ਕੋਧਸ੍ਸੇਵਾਧਿਵਚਨਂ। **ਥਿਨਂ** ਚਿਤ੍ਤਗੇਲਞ੍ਞਂ। **ਮਿਦ੍ਧਂ** ਚੇਤਸਿਕਗੇਲਞ੍ਞਂ। ਥਿਨਞ੍ਚ ਮਿਦ੍ਧਞ੍ਚ **ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ। ਆਲੋਕਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਦਿਵਾ ਦਿਟ੍ਠਆਲੋਕਸਞ੍ਜਾਨਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਵਿਗਤਨੀਵਰਣਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ**ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਚ ਞਾਣੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਇਦਂ ਉਭਯਂ ਆਲੋਕਸਞ੍ਞਾਯ ਉਪਕਾਰਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਞ੍ਚ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਞ੍ਚ **ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ। ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। ''ਕਥਮਿਦਂ ਕਥਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਅਕਥਂਕਥੀ। ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ''ਇਮੇ ਨੁ ਖੋ ਕੁਸਲਾ, ਕਥਮਿਮੇ ਕੁਸਲਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਿ ਨ ਕਙ੍ਖਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਨੀਵਰਣੇਸੁ ਵਚਨਤ੍ਥਲਕ੍ਖਣਾਦਿਭੇਦਤੋ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੯੭. **ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣੇ**ਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਪਿ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤੇਨ੍ਤਿ; ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਤਥਾਗਤਪਦਂ ਇਤਿਪੀ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਞਾਣਪਦਂ ਞਾਣਵਲਞ੍ਜਂ ਞਾਣੇਨ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਤਥਾਗਤਨਿਸੇਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਞਾਣਫਾਸੁਕਾਯ ਨਿਘਂਸਿਤਟ੍ਠਾਨਂ। **ਤਥਾਗਤਾਰਞ੍ਜਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਞਾਣਦਾਠਾਯ ਆਰਞ੍ਜਿਤਟ੍ਠਾਨਂ।

੨੯੯. ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਨਤ੍ਵੇਵ ਤਾਵ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਾ ਞਾਣਾਭਿਞ੍ਞਾ ਬਾਹਿਰਕੇਹਿਪਿ ਸਾਧਾਰਣਾਤਿ ਨ ਤਾਵ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇਪਿ ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਨ ਤਾਵ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਤੋ ਹੋਤਿ। **ਅਪਿਚ ਖੋ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨਾਗਵਨਿਕੋ ਵਿਯ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਕਾਰੇਨ ਤੀਸੁ ਰਤਨੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਕ੍ਖਣੇ ਪਰਿਯੋਸਿਤਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਤੀਸੁ ਰਤਨੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੂਲ਼ਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੦. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਜਙ੍ਗਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਥਵੀਤਲਚਾਰੀਨੰ। **ਪਾਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਪਾਦਕਪਾਣਾਨੰ। **ਪਦਜਾਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਦਾਨਿ। **ਸਮੋਧਾਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਓਧਾਨੰ ਪਕ੍ਖੇਪੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠੰ ਅਕ੍ਖਾਯਤਿ। **ਯਦਿਦੰ ਮਹਨ੍ਤਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੇਨ ਅਗ੍ਗੰ ਅਕ੍ਖਾਯਤਿ, ਨ ਗੁਣਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇ ਕੇਚਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਲੋਕਿਯਾ ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਵਾ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ। **ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਸਙ੍ਗਹੋ – ਸਜਾਤਿਸਙ੍ਗਹੋ, ਸਞ੍ਜਾਤਿਸਙ੍ਗਹੋ, ਕਿਰਿਯਸਙ੍ਗਹੋ, ਗਣਨਸਙ੍ਗਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਬ੍ਬੇ ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ ਸਬ੍ਬੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਮਾਨਜਾਤਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ **ਸਜਾਤਿਸਙ੍ਗਹੋ** ਨਾਮ। ''ਸਬ੍ਬੇ ਕੋਸਲਕਾ ਸਬ੍ਬੇ ਮਾਗਧਕਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਞ੍ਜਾਤਿਦੇਸਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ **ਸਞ੍ਜਾਤਿਸਙ੍ਗਹੋ** ਨਾਮ। ''ਸਬ੍ਬੇ ਰਥਿਕਾ ਸਬ੍ਬੇ ਧਨੁਗ੍ਗਹਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਕਿਰਿਯਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ **ਕਿਰਿਯਸਙ੍ਗਹੋ** ਨਾਮ। ''ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ ਕਤਮਕ੍ਖਨ੍ਧਗਣਨੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ? ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਗਣਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਹਞ੍ਚਿ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਗਣਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਵਤ ਰੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਕਥਾ॰ ੪੭੧), ਅਯੰ **ਗਣਨਸਙ੍ਗਹੋ** ਨਾਮ। ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਠਾਨੇ ਅਯਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਨਨੁ ਚ ''ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੰ ਕਤਿ ਕੁਸਲਾ ਕਤਿ ਅਕੁਸਲਾ ਕਤਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਤਿ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚੰ ਅਕੁਸਲੰ, ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚੰ ਕੁਸਲੰ, ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚੰ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ, ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੰ ਸਿਯਾ ਕੁਸਲੰ, ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲੰ, ਸਿਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੨੧੬-੨੧੭) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਚਤੁਭੂਮਕਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲੰ ਦ੍ਵਿਯਡ੍ਢਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਭਜਤਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਮਹਾਥੇਰੋ ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਗਣਨੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਆਹਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਹਿ ''ਸਾਧਿਕਮਿਦੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਿਯਡ੍ਢਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਤੰ ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸੰ ਉਦ੍ਦੇਸੰ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਕਾਮਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਇਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਿਕ੍ਖਾ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੮) ਏਤ੍ਥ ਸਾਧਿਕਮਿਦੰ ਦਿਯਡ੍ਢਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਤੰ ਏਕਾ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਵ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋਪਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਸਿਕ੍ਖਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਚ ਏਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਪਦਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਓਤਿਣ੍ਣਾਨਿਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਤੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਓਤਿਣ੍ਣਾਨਿਪਿ ਸਿਙ੍ਗਾਲਸਸਮਿਗਾਦੀਨੰ ਪਾਦਾਨਿ ਹਤ੍ਥਿਪਦੇ ਸਮੋਧਾਨੰ ਗਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਹਤ੍ਥਿਪਦਤੋ ਅਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ। ਏਵਮੇਵ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਤੀਸੁਪਿ ਚਤੂਸੁਪਿ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਗਣਨੰ ਗਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਗਣਨੰ ਗਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ; ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾਤਿ ਦਿਯਡ੍ਢਸਚ੍ਚਗਣਨੰ ਗਤੇਪਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ ''ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਉਦ੍ਦੇਸਪਦੇਸੁ ਚੇਵ ਜਾਤਿਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਦੇਸੁ ਚ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਕੇਵਲੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾਨੁਕ੍ਕਮੋਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੩੦੧. ਯਥਾ ਹਿ ਛੇਕੋ ਵਲ਼ੀਵਕਾਰੋ ਸੁਜਾਤੰ ਵੇਲ਼ੁੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਧਾ ਛੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਤਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕੰ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਧਾ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਤਤੋਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕੰ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਫਾਲੇਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚ ਪੇਸਿਯੋ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਤੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕੰ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਭਾਗੰ ਪਿਟ੍ਠਿਭਾਗਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਭਾਗੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਭਾਗੰ ਆਦਾਯ ਤਤੋ

ਸਮੁਗ੍ਗਬੀਜਨਿਤਾਲਵਣ੍ਟਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਵਿਲੁਵਿਕਤਿਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਪਿਟ੍ਠਿਭਾਗਞ੍ਚ ਇਤਰਾ ਚ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪੇਸਿਯੋ ਇਤਰੇ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਇਤਰੇ ਚ ਤਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਮ੍ਮਾਯ ਨ ਉਪਨੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਪਨ ਉਪਨੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਉਪਨੇਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਅਯਂ ਮਹਾਥੇਰੋਪਿ ਵਿਲੀਵਕਾਰੋ ਸੁਜਾਤਂ ਵੇਲੁਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਵਿਯ, ਇਮਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਅਰਿਯਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਮਾਤਿਕਂ ਠਪੇਸਿ। ਵਿਲੀਵਕਾਰਸ੍ਸ ਤਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਧਾ ਕਰਣਂ ਵਿਯ ਥੇਰਸ੍ਸ ਤੀਣਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਾਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਧਾ ਕਰਣਂ। ਤਤੋ ਯਥਾ ਸੋ ਵਿਲੀਵਕਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਭਾਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਧਾ ਫਾਲੇਸਿ, ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਧਾ ਅਕਾਸਿ। ਤਤੋ ਯਥਾ ਸੋ ਵਿਲੀਵਕਾਰੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪੇਸਿਯੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਭਾਗਂ ਪਿਟ੍ਠਿਭਾਗਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਫਾਲੇਸਿ, ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਉਪਾਦਾਯ ਰੂਪਞ੍ਚ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚ ਧਾਤੁਯੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਪਥਵੀਧਾਤੁਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਯਥਾ ਸੋ ਵਿਲੀਵਕਾਰੋ ਪਿਟ੍ਠਿਭਾਗਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਭਾਗਂ ਆਦਾਯ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਵਿਲੀਵਵਿਕਤਿਂ ਅਕਾਸਿ, ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਬਾਹਿਰਂ ਪਥਵੀਧਾਤੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਂ ਪਥਵੀਧਾਤੁਂ ਵੀਸਤਿਯਾ ਆਕਾਰੇਹਿ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਕਤਮਾ ਚਾਵੁਸੋ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਪਥਵੀਧਾਤੂ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਯਥਾ ਪਨ ਵਿਲੀਵਕਾਰੋ ਪਿਟ੍ਠਿਭਾਗਞ੍ਚ ਇਤਰਾ ਚ ਚਤ੍ਤਸ੍ਸੋ ਪੇਸਿਯੋ ਇਤਰੇ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਇਤਰੇ ਚ ਤਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕਮ੍ਮਾਯ ਉਪਨੇਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਉਪਨੇਤੁਂ, ਏਵਂ ਥੇਰੋਪਿ ਬਾਹਿਰਞ੍ਚ ਪਥਵੀਧਾਤੁਂ ਇਤਰਾ ਚ ਤਿਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋ ਉਪਾਦਾਰੂਪਞ੍ਚ ਇਤਰੇ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰੂਪਿਨੋ ਖਨ੍ਧੇ ਇਤਰਾਨਿ ਚ ਤੀਣਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ। ਅਪਿਚ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੂਪਮਾਯਪਿ ਅਯਂ ਕਮੋ ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ –

ਏਕੋ ਕਿਰ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਤਸ੍ਸ ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਂ ਪੁਤ੍ਤਾ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਪਿਲਨ੍ਧਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਚਤੂਸੁ ਪੇਲਾਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪੇਸਿ – ''ਇਦਂ ਤੇ, ਤਾਤ, ਭਾਤਿਕਾਨਂ ਪਿਲਨ੍ਧਨਭਣ੍ਡਂ ਤਥਾਰੂਪੇ ਛਣੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪਿਲਨ੍ਧਨਂ ਨੋ ਦੇਹੀਤਿ ਯਾਚਨ੍ਤਾਨਂ ਦਦੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ। ਸੋ ''ਸਾਧੁ ਦੇਵਾ''ਤਿ ਸਾਰਗਬ੍ਭੇ ਪਟਿਸਾਮੇਸਿ, ਤਥਾਰੂਪੇ ਛਣਦਿਵਸੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਪਿਲਨ੍ਧਨਂ ਨੋ, ਤਾਤ, ਦੇਥ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਕੀਲਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਾਤਾ, ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਿਕਸ੍ਸ ਵੋ ਹਤ੍ਥੇ ਮਯਾ ਪਿਲਨ੍ਧਨਂ ਠਪਿਤਂ, ਤਂ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਿਲਨ੍ਧਥਾਤਿ। ਤੇ ਸਾਧੂਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕਿਰ ਨੋ ਹਤ੍ਥੇ ਪਿਲਨ੍ਧਨਭਣ੍ਡਂ, ਤਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਸੋ ਏਵਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਬ੍ਭਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਪੇਲਾਯੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਪਞ੍ਚ ਸਮੁਗ੍ਗੇ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਰਣ੍ਡੇਸੁ ਨੀਹਰਿਤੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪਿਧਾਨਂ ਪਸ੍ਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਹਤ੍ਥੂਪਗਪਾਦੂਪਗਾਦੀਨਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿ ਪਿਲਨ੍ਧਨਾਨਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਤਰੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਕਰਣ੍ਡੇਹਿ ਇਤਰੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਮੁਗ੍ਗੇਹਿ ਇਤਰਾਹਿ ਤੀਹਿ ਪੇਲਾਹਿ ਨ ਤਾਵ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਨ ਦਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਦਾਤੁਂ।

ਤਤ੍ਥ ਮਹਾਰਾਜਾ ਵਿਯ ਭਗਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ – ''ਰਾਜਾਹਮਸ੍ਮਿ ਸੇਲਾਤਿ ਭਗਵਾ, ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੫੯)। ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ, ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ – ''ਯਂ ਖੋ ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, 'ਭਗਵਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਓਰਸੋ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤੋ ਧਮ੍ਮਜੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦੋ, ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦੋ'ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੇਵ ਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਭਗਵਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਨੋ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੯੭)। ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

> ''ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਸੁਗਤਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ।
> ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਵਿਰਜਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਕੁਤੋਭਯ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੬)।

ਰਞ੍ਞੋ ਤੇਸਂ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਿਲਨ੍ਧਨਂ ਚਤੂਸੁ ਪੇਲ਼ਾਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਸਨਾਯ ਠਪਿਤਕਾਲੋ, ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਹੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੁਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤੁਂ ਵਿਵਰਿਤੁਂ ਵਿਭਜਿਤੁਂ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੭੧)। ਤਥਾਰੂਪੇ ਖਣੇ ਤੇਸਂ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਤਂ ਰਾਜਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਿਲਨ੍ਧਨਂ ਯਾਚਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਸਮਯੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਯਾਚਿਤਕਾਲੋ। ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਕਿਰ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਦੇਸਿਤਂ। ਰਞ੍ਞੋ, ''ਤਾਤਾ, ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਿਕਸ੍ਸ ਵੋ ਹਤ੍ਥੇ ਮਯਾ ਪਿਲਨ੍ਧਨਂ ਠਪਿਤਂ ਤਂ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਿਲਨ੍ਧਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨਾਪਿ, ''ਸੇਵੇਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ, ਭਜਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ। ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨੁਗ੍ਗਾਹਕਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੇਸਿਤਕਾਲੋ।

ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਰਞ੍ਞੋ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਿਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਿਲਨ੍ਧਨਂ ਯਾਚਿਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਤ੍ਥੁਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਆਯਾਚਿਤਕਾਲੋ। ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਿਕਸ੍ਸ ਗਬ੍ਭਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪੇਲ਼ਾਯੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਨਂ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਵਸੇਨ ਮਾਤਿਕਾਯ ਠਪਨਂ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਪੇਲ਼ਾਯੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਞ੍ਚਸਮੁਗ੍ਗਨੀਹਰਣਂ ਵਿਯ ਤੀਣਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਦਸ੍ਸਨਂ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮੁਗ੍ਗੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਞ੍ਚਕਰਣ੍ਡਨੀਹਰਣਂ ਵਿਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਮਹਾਭੂਤਉਪਾਦਾਰੂਪਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਕੋਟ੍ਠਾਸਦਸ੍ਸਨਂ।

੩੦੨. ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਰਣ੍ਡੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪਿਧਾਨਂ ਪਸ੍ਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੂਪਗਪਾਦੂਪਗਾਦਿਪਿਲਨ੍ਧਨਦਾਨਂ ਵਿਯ ਤੀਣਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਉਪਾਦਾਰੂਪਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਪਥਵੀਧਾਤੁਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬਾਹਿਰਂ ਤਾਵ ਪਿਧਾਨਂ ਵਿਯ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਨਾਨਾਸਭਾਵਤੋ ਵੀਸਤਿਯਾ ਆਕਾਰੇਹਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਕਤਮਾ ਚਾਵੁਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਪਥਵੀਧਾਤੂ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ।

ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਕਰਣ੍ਡੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਮੁਗ੍ਗੇਹਿ ਤੀਹਿ ਚ ਪੇਲ਼ਾਹਿ ਪਚ੍ਛਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਿਲਨ੍ਧਨਦਾਨਂ ਵਿਯ ਥੇਰਸ੍ਸਾਪਿ ਇਤਰੇਸਞ੍ਚ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਉਪਾਦਾਰੂਪਾਨਞ੍ਚ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਤਿਣ੍ਣਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਪਨੇਤਂ ''ਕਤਮਾ ਚਾਵੁਸੋ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਪਥਵੀਧਾਤੂ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਨਿਯਕਾਧਿਵਚਨਮੇਵ। **ਕਕ੍ਖਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਥਦ੍ਧਂ। **ਖਰਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਫਰੁਸਂ। **ਉਪਾਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮੇਵ, ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪਨ ਸਰੀਰਟ੍ਠਕਸ੍ਸੇਤਂ ਗਹਣਂ। ਸਰੀਰਟ੍ਠਕਞ੍ਹਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਂ ਵਾ, ਆਦਿਨ੍ਨਗਹਿਤਪਰਾਮਟ੍ਠਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਨਾਮ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਕੇਸਾ ਲੋਮਾ...ਪੇ॰... ਉਦਰਿਯਂ ਕਰੀਸਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਧਾਤੁਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਪਥਵੀਧਾਤੁਵਸੇਨ ਤਾਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਭਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤੁਕਾਮੇਨ ਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ। ਮਤ੍ਥਲੁਙ੍ਗਂ ਪਨ ਨ ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਆਰੁਲ਼੍ਹਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ, ''ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਚੇਤਨਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾ ਸੁਞ੍ਞਾ ਥਦ੍ਧਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਏਵਾ''ਤਿ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਯਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਇਤਰੇਸੁ ਤੀਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਅਨੁਗਤਾਯ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਾ ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਪਥਵੀਧਾਤੂ**ਤਿ ਯਾ ਚ ਅਯਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ। **ਯਾ ਚ ਬਾਹਿਰਾ**ਤਿ ਯਾ ਚ ਵਿਭਙ੍ਗੇ, ''ਅਯੋ ਲੋਹਂ ਤਿਪੁ ਸੀਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੧੭੩) ਨਯੇਨ ਆਗਤਾ ਬਾਹਿਰਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਥੇਰੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਨਾਨਾਸਭਾਵਤੋ ਵੀਸਤਿਯਾ ਆਕਾਰੇਹਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਬਾਹਿਰਾ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਠਾਨੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਲਯੋ ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਾ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹਣਂ ਪਰਾਮਾਸੋ ਬਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤੇਸਂ ਆਲਯਾਦੀਨਂ

ਉਦ੍ਧਰਣਤ੍ਥੰ ਬੁਦ੍ਧਾ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥੰ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਨ ਬਲਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਕਸ੍ਸਕੋ ਖੇਤ੍ਤੰ ਕਸਮਾਨੋ ਯਤ੍ਥ ਮੂਲਸਨ੍ਤਾਨਕਾਨੰ ਬਲਵਤਾਯ ਨਙ੍ਗਲੰ ਲਗ੍ਗਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗੋਣੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੰਸੁੰ ਵਿਯੂਹਿਤ੍ਵਾ ਮੂਲਸਨ੍ਤਾਨਕਾਨਿ ਛੇਤ੍ਵਾ ਛੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਬਹੁੰ ਵਾਯਾਮੰ ਕਰੋਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਤਾਨਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਬਲਵੰ ਪਯੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗੋਣੇ ਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਪਹਰਮਾਨੋ ਕਸਤਿਯੇਵ, ਏਵੰਸਮ੍ਪਦਮਿਦੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਪਥਵੀਧਾਤੁਰੇਵੇਸਾਤਿ ਦੁਵਿਧਾਪੇਸਾ ਥਦ੍ਧਟ੍ਠੇਨ ਕਕ੍ਖਲਟ੍ਠੇਨ ਫਰੁਸਟ੍ਠੇਨ ਏਕਲਕ੍ਖਣਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯੇਵ , ਆਵੁਸੋਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੰ ਬਾਹਿਰਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਬਾਹਿਰਾਯ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਅਚੇਤਨਾਭਾਵੋ ਪਾਕਟੋ, ਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਬਾਹਿਰਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਸਦਿਸਾ ਅਚੇਤਨਾਯੇਵਾਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਕਿੰ? ਯਥਾ ਦਨ੍ਤੇਨ ਗੋਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੋਜਿਤੋ ਅਦਨ੍ਤੋ ਕਤਿਪਾਹਮੇਵ ਵਿਸੂਕਾਯਤਿ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਤਿ, ਅਥ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਦਮਥੰ ਉਪੇਤਿ। ਏਵੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਪਿ ਬਾਹਿਰਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਸਦਿਸਾਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਤਿਪਾਹਮੇਵ ਅਚੇਤਨਾਭਾਵੋ ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਥ ਨ ਚਿਰੇਨੇਵਸ੍ਸਾ ਅਚੇਤਨਾਭਾਵੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ। **ਤੰ ਨੇਤੰ ਮਮਾ**ਤਿ ਤੰ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਨ ਏਤੰ ਮਮ, ਨ ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਨ ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਯਥਾਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵੰ, ਤਞ੍ਹਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਭਾਵੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖਮਨਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਹੋਤਿ ਖੋ ਸੋ, ਆਵੁਸੋਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭਿ? ਬਾਹਿਰਆਪੋਧਾਤੁਵਸੇਨ ਬਾਹਿਰਾਯ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਵਿਨਾਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਤਰੇਨ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਾਯ ਸਰੀਰਟ੍ਠਕਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਵਿਨਾਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ। **ਪਕੁਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਆਪੋਸੰਵਟ੍ਟਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢਮਾਨਾ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। **ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਬਾਹਿਰਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਖਾਰੋਦਕੇਨ ਵਿਲੀਯਮਾਨਾ ਉਦਕਾਨੁਗਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾ ਪਬ੍ਬਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਣ੍ਠਿਤਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਵਿਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਤਾਵ ਮਹਲ੍ਲਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਤਾਵ ਮਹਨ੍ਤਾਯ।

ਦੁਵੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਹੁਤਾਨਿ ਚ।
ਏਤ੍ਤਕੰ ਬਹਲਤ੍ਤੇਨ, ਸਙ੍ਖਾਤਾਯੰ ਵਸੁਨ੍ਧਰਾਤਿ॥ –

ਏਵੰ ਬਹਲਤ੍ਤੇਨੇਵ ਮਹਨ੍ਤਾਯ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪ੍ਪਮਾਣਾਯ। **ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ**ਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਤਾ। **ਖਯਧਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਖਯੰ ਗਮਨਸਭਾਵਤਾ । **ਵਯਧਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਵਯੰ ਗਮਨਸਭਾਵਤਾ। **ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਪਕਤਿਵਿਜਹਨਸਭਾਵਤਾ, ਇਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯੰ ਪਨ ਅਨਿਚ੍ਚੰ, ਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰ। ਯੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਤੰ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਤੀਣਿਪਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਆਗਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਮਤ੍ਤਟ੍ਠਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਟ੍ਠਿਤਿਕਸ੍ਸ, ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਤ੍ਤਟ੍ਠਿਤਿਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਠਿਤਿਪਰਿਤ੍ਤਤਾਯ ਚ ਸਰਸਪਰਿਤ੍ਤਤਾਯ ਚ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਤੀਤੇ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਜੀਵਿਤ੍ਥ, ਨ ਜੀਵਤਿ, ਨ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਨਾਗਤੇ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਜੀਵਤਿ, ਨ ਜੀਵਿਤ੍ਥ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਜੀਵਤਿ , ਨ ਜੀਵਿਤ੍ਥ, ਨ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

''ਜੀਵਿਤੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਚ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ ਚ ਕੇਵਲਾ।
ਏਕਚਿਤ੍ਤਸਮਾਯੁਤ੍ਤਾ, ਲਹੁ ਸੋ ਵਤ੍ਤਤੇ ਖਣੋ''ਤਿ॥ –

ਇਦੰ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਤ੍ਤਟ੍ਠਿਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵੰ **ਠਿਤਿਪਰਿਤ੍ਤਤਾਯ** ਪਰਿਤ੍ਤਟ੍ਠਿਤਿਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੂਪਨਿਬਦ੍ਧਾਦਿਭਾਵੇਨ ਪਨਸ੍ਸ **ਸਰਸਪਰਿਤ੍ਤਤਾ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਅਸ੍ਸਾਸੂਪਨਿਬਦ੍ਧੰ ਜੀਵਿਤੰ, ਪਸ੍ਸਾਸੂਪਨਿਬਦ੍ਧੰ ਜੀਵਿਤੰ, ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੂਪਨਿਬਦ੍ਧੰ ਜੀਵਿਤੰ, ਮਹਾਭੂਤੂਪਨਿਬਦ੍ਧੰ ਜੀਵਿਤੰ, ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰੂਪਨਿਬਦ੍ਧੰ ਜੀਵਿਤੰ, ਵਿਞ੍ਞਾਣੂਪਨਿਬਦ੍ਧੰ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੰ।

ਤਣ੍ਹਾਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਆਦਿਨ੍ਨਗਹਿਤਪਰਾਮਟ੍ਠਸ੍ਸ **ਅਹਨ੍ਤਿ** ਵ◌ਾ **ਮਮਨ੍ਤਿ** ਵ◌ਾ **ਅਸ੍ਮੀਤਿ** ਵ◌ਾ। **ਅਥ ਖ੍ਵ◌ਾਸ੍ਸ ਨੇਤੰਵ◌ੇਤ੍ਥ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਥ ਖੋ ਅਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਵ◌ਂ ਤੀਣਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯ ਪਥਵ◌ੀਧਾਤੁਯਾ ਅਹਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾਤਿਆਦਿ ਤਿਵ◌ਿਧੋ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹੋ ਨੇਤੰਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਹੋਤਿਯੇਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਚ ਆਪੋਧਾਤੁਵਸੇਨ, ਏਵ◌ਂ ਤੇਜੋਧਾਤੁਵ◌ਾਯੋਧਾਤੁਵਸੇਨਪਿ ਬਾਹਿਰਾਯ ਪਥਵ◌ੀਧਾਤੁਯਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਏਕਂਯੇਵ ਆਗਤਂ। ਇਤਰਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਤਞ੍ਚੇ, ਆਵ◌ੁਸੋਤਿ ਇਧ ਤਸ੍ਸ ਧਾਤੁਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੋਤਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹਂ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਬਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਯਾ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਕਤਂ, ਏਵਞ੍ਚ ਏਵਞ੍ਚ ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਵ◌ਾਚਾਯ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿ। **ਰੋਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ। **ਵ◌ਿਹੇਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਵ◌ਾਚਾਯ ਘਟ੍ਟਨਮੇਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਸੋ ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਧਾਤੁਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕੋ ਏਵ◌ਂ ਸਮ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਖੋ ਮੇ ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤਿਵਤ੍ਤਮਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵ◌ੇਨ ਚ ਸਮੁਦਾਚਾਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵ◌ੇਨ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਸੋਤਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾ**ਤਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਸੋਤਸਮ੍ਫਸ੍ਸਤੋ ਜਾਤਾ ਸੋਤਦ੍ਵ◌ਾਰਜਵਨਵ◌ੇਦਨਾ, **ਫਸ੍ਸੋ ਅਨਿਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਸੋਤਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚੋਤਿ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਵ◌ੇਦਨਾਦਯੋਪਿ ਸੋਤਸਮ੍ਫਸ੍ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਧਾਤਾਰਮ੍ਮਣਮੇਵ**◌ਾਤਿ ਧਾਤੁਸਙ੍ਖਾਤਮੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਓਤਰਤਿ। **ਪਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਸੀਦਤਿ, ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਮੇਵ ਵ◌ਾ ਏਤਂ। ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ''ਧਾਤਾਰਮ੍ਮਣਮੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਧਾਤਾਰਮ੍ਮਣੇਯੇਵ◌ਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਧਾਤੁਵਸੇਨ ਏਵਨ੍ਤਿ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਦੁਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਸੋਤਦ੍ਵ◌ਾਰਸ੍ਮਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਆਪਾਥਗਤੇ ਮੂਲਪਰਿਞ੍ਞਾਆਗਨ੍ਤੁਕਤਾਵਕਾਲਿਕਵਸੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। ਸਾ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵ◌ਾਰਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਸੋਤਦ੍ਵ◌ਾਰਵਸੇਨ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਵ◌ਂ ਕਤਪਰਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਹਿ ਧਾਤੁਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸ ਬਲਵਵ◌ਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਸਚੇਪਿ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵ◌ਾਰਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਆਪਾਥਗਤੇ ਅਯੋਨਿਸੋ ਆਵਜ੍ਜਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਵ◌ੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਂ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਂ ਦ੍ਵ◌ੇ ਵ◌ਾਰੇ ਆਸੇਵਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵ◌ਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਵਙ੍ਗਮੇਵ ਓਤਰਤਿ, ਨ ਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਂ ਕੋਟਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਤਿਕ੍ਖਵ◌ਿਪਸ੍ਸਕੋ। ਅਪਰਸ੍ਸ ਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨ ਏਕਂ ਵ◌ਾਰਂ ਜਵਨਂ ਜਵਤਿ, ਜਵਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਨ ਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨ ਏਵ◌ਂ ਮੇ ਜਵਨਂ ਜਵ◌ਿਤਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਪੁਨ ਵ◌ਾਰਂ ਤਥਾ ਨ ਜਵਤਿ। ਅਪਰਸ੍ਸ ਏਕਵ◌ਾਰਂ ਏਵ◌ਂ ਆਵਜ੍ਜਤੋ ਪੁਨ ਦੁਤਿਯਵ◌ਾਰਂ ਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨ ਜਵਨਂ ਜਵਤਿਯੇਵ, ਦੁਤਿਯਵ◌ਾਰਾਵਸਾਨੇ ਪਨ ਏਵ◌ਂ ਮੇ ਜਵਨਂ ਜਵ◌ਿਤਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਤਿਯਵ◌ਾਰੇ ਤਥਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਠਮੋ ਅਤਿਤਿਕ੍ਖੋ, ਤਤਿਯੋ ਅਤਿਮਨ੍ਦੋ, ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਪਨ ਵਸੇਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ, ਲਟੁਕਿਕੋਪਮੇ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਭਾਵਨੇ ਚ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵ◌ਂ ਸੋਤਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਵਸੇਨ ਧਾਤੁਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸ ਬਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਕਾਯਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **ਤਞ੍ਚੇ, ਆਵ◌ੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਨਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਞ੍ਹਿ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਵ◌ਾਰੇਸੁ ਕਿਲਮਤਿ ਸੋਤਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਚ ਕਾਯਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਚ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਖੇਤ੍ਤਸ੍ਸਾਮੀ ਪੁਰਿਸੋ ਕੁਦਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਖੇਤ੍ਤਂ ਅਨੁਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤੋ ਯਤ੍ਥ ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਾ ਮਤ੍ਤਿਕਪਿਣ੍ਡਂ ਅਦਤ੍ਵ◌ਾ ਦੁਬ੍ਬਲਟ੍ਠਾਨੇਸੁਯੇਵ ਕੁਦਾਲੇਨ ਭੂਮਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਤਿਣਮਤ੍ਤਿਕਪਿਣ੍ਡਂ ਦੇਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਮਹਾਥੇਰੋ ਅਨਾਗਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾ ਪਧਾਨਕਮ੍ਮਿਕਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵ◌ਾਰੇਸੁ ਸਂਵਰਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮੇਸੁਯੇਵ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਦ੍ਵ◌ਾਰੇਸੁ ਗਾਲ੍ਹਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਸਂਵਰਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। **ਪਾਣਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਣਿਪ੍ਪਹਾਰੇਨ, ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਤਥਾਭੂਤੋ**ਤਿ ਤਥਾਸਭਾਵ◌ੋ। **ਯਥਾਭੂਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਭਾਵ◌ੇ। **ਕਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਏਵ◌ਂ ਬੁਦ੍ਧਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵ◌ਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਭਗਵਤਾਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿਯੇਵ। ਸ੍ਵ◌ਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਕਕਚੂਪਮੋਵ◌ਾਦਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋਪਿ

ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿਯੇਵ। ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋਪਿ ਸਙ੍ਘਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਕਕਚੋਕਨ੍ਤਨਂ ਅਧਿਵਾਸਯਮਾਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗੁਣਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਮਾਨੋਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿਯੇਵ।

ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਕੁਸਲਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਨ ਸਣ੍ਠਾਤੀਤਿ ਇਧ ਵਿਪਸ੍ਸਨੁਪੇਕ੍ਖਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਕੁਸਲਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਸਣ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਇਧ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ, ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਰਜ੍ਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੀਰਿਯਬਲੇਨ ਭਾਵਨਾਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਠਾਨੇ ਠਪੇਤੀਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ।

੩੦੩. ਆਪੋਧਾਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਆਪੋਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਆਪੇਸੁ ਗਤਂ ਅਲ੍ਲਯੂਸਭਾਵਲਕ੍ਖਣਂ। **ਪਿਤ੍ਤਂ ਸੇਮ੍ਹ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਾਵਨਾਨਯੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਕੁਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਓਘਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਸਮੁਦ੍ਦਤੋ ਵਾ ਉਦਕਂ ਉਤ੍ਤਰਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਾਕਤਿਕੋ ਪਕੋਪੋ, ਆਪੋਸਂਵਟ੍ਟਕਾਲੇ ਪਨ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਉਦਕਪੂਰਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਓਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਉਦ੍ਧਨੇ ਆਰੋਪਿਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਖਯਂ ਵਿਨਾਸਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੩੦੪. ਤੇਜੋਧਾਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਤੇਜੋਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤੇਜੇਸੁ ਗਤਂ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ। ਤੇਜੋ ਏਵ ਵਾ ਤੇਜੋਭਾਵਂ ਗਤਨ੍ਤਿ **ਤੇਜੋਗਤਂ**। ਪੁਰਿਮੇ ਆਪੋਗਤੇਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਵਾਯੋਗਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਯੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਤੇਜੋਗਤੇਨ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੁਪ੍ਪਿਤੇ ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਤਿ, ਏਕਾਹਿਕਜਰਾਦਿਭਾਵੇਨ ਉਸੁਮਜਾਤੋ ਹੋਤਿ। **ਯੇਨ ਚ ਜੀਰੀਯਤੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਜੀਰਤਿ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵੇਕਲ੍ਲਤ੍ਤਂ ਬਲਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਵਲਿਪਲਿਤਾਦਿਭਾਵਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਯੇਨ ਚ ਪਰਿਡਯ੍ਹਤੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਕੁਪ੍ਪਿਤੇਨ ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਦਯ੍ਹਤਿ, ਸੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਯ੍ਹਾਮਿ ਦਯ੍ਹਾਮੀਤਿ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਸਤਧੋਤਸਪ੍ਪਿਗੋਸੀਤਚਨ੍ਦਨਾਦਿਲੇਪਞ੍ਚ ਤਾਲਵਣ੍ਟਵਾਤਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ। **ਯੇਨ ਚ ਅਸਿਤਪੀਤਖਾਯਿਤਸਾਯਿਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਾਮਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਤਂ ਅਸਿਤਂ ਵਾ ਓਦਨਾਦਿ, ਪੀਤਂ ਵਾ ਪਾਨਕਾਦਿ, ਖਾਯਿਤਂ ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਖਜ੍ਜਕਾਦਿ, ਸਾਯਿਤਂ ਵਾ ਅਮ੍ਬਪਕ੍ਕਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਰਸਾਦਿਭਾਵੇਨ ਵਿਵੇਕਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਾਵਨਾਨਯੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਹਰਿਤਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਹਰਿਤਮੇਵ। ਅਲ੍ਲਤਿਣਾਦਿਂ ਆਗਮ੍ਮ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਨ੍ਥਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਮਗ੍ਗਮੇਵ। **ਸੇਲਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਂ। **ਉਦਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਂ। **ਰਮਣੀਯਂ ਵਾ ਭੂਮਿਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣਗੁਮ੍ਬਾਦਿਰਹਿਤਂ, ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਂ ਭੂਮਿਭਾਗਂ। **ਅਨਾਹਾਰਾ**ਤਿ ਨਿਰਾਹਾਰਾ ਨਿਰੁਪਾਦਾਨਾ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਕਤਿਯਾਵ ਤੇਜੋਵਿਕਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਜੋਸਂਵਟ੍ਟਕਾਲੇ ਪਨ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਝਾਪੇਤ੍ਵਾ ਛਾਰਿਕਾਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਨ੍ਹਾਰੁਦਦ੍ਦੁਲੇਨਾ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਨਿਲ੍ਲੇਖਨੇਨ। **ਅਗ੍ਗਿਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਸੁਖੁਮਂ ਉਪਾਦਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ, ਯਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਉਸੁਮਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਜ੍ਜਲਤਿ, ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੩੦੫. ਵਾਯੋਧਾਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਉਦ੍ਧਙ੍ਗਮਾ ਵਾਤਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਾਰਹਿਕ੍ਕਾਰਾਦਿਪਵਤ੍ਤਕਾ ਉਦ੍ਧਂ ਆਰੋਹਨਵਾਤਾ। **ਅਧੋਗਮਾ ਵਾਤਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਾਦਿਨੀਹਰਣਕਾ ਅਧੋ ਓਰੋਹਨਵਾਤਾ। **ਕੁਚ੍ਛਿਸਯਾ ਵਾਤਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਾਨਂ ਬਹਿਵਾਤਾ। **ਕੋਟ੍ਠਾਸਯਾ ਵਾਤਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਵਾਤਾ। **ਅਙ੍ਗਮਙ੍ਗਾਨੁਸਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਧਮਨੀਜਾਲਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸਕਲਸਰੀਰੇ ਅਙ੍ਗਮਙ੍ਗਾਨਿ ਅਨੁਸਟਾ ਸਮਿਞ੍ਜਨਪਸਾਰਣਾਦਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਵਾਤਾ। **ਅਸ੍ਸਾਸੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਸਨਨਾਸਿਕਵਾਤੋ । **ਪਸ੍ਸਾਸੋ**ਤਿ ਬਹਿਨਿਕ੍ਖਮਨਨਾਸਿਕਵਾਤੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਾਵਨਾਨਯੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਗਾਮਮ੍ਪਿ ਵਹਤੀਤਿ ਸਕਲਗਾਮਮ੍ਪਿ ਚੁਣ੍ਣਵਿਚੁਣ੍ਣਂ ਕੁਰੁਮਾਨਾ ਆਦਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਿਗਮਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਧ ਵਾਯੋਸਂਵਟ੍ਟਕਾਲੇ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਵਿਦ੍ਧਂਸਨਵਸੇਨ ਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਕਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਵਿਧੂਪਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਬੀਜਨਕੇਨ। **ਓਸ੍ਸਵਨੇ**ਤਿ ਛਦਨਗ੍ਗੇ, ਤੇਨ ਹਿ ਉਦਕਂ ਸਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ‘‘ਓਸ੍ਸਵਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੩੦੬. ਸੇਯਜਥਾਪਿ , **ਆਵ◌ੁਸੋ**ਤਿ ਇਧ ਕਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ? ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਥਿਤਾਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵ◌ਂ। **ਕਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਦਬ੍ਬਸਮ੍ਭਾਰਂ। ਵ**ਲ੍ਲਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਬਨ੍ਧਨਵਲ੍ਲਿਂ। **ਤਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਛਦਨਤਿਣਂ। **ਮਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਲੇਪਮਤ੍ਤਿਕਂ। **ਆਕਾਸੋ ਪਰਿਵ◌ਾਰਿਤੋ**ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਕਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਪਰਿਵ◌ਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਆਕਾਸੋ ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਗਾਰਂਤ੍ਵ◌ੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ **ਅਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਪਨ ਵ◌ਿਸੁਂ ਵ◌ਿਸੁਂ ਰਾਸਿਕਤੇਸੁ ਕਟ੍ਠਰਾਸਿਵਲ੍ਲਿਰਾਸੀਤ੍ਵ◌ੇਵ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ**ਤਿ ਏਵਮੇਵ ਅਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਪਰਿਵ◌ਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋ ਆਕਾਸੋ, ਤਾਨੇਵ ਅਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪਂਤ੍ਵ◌ੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਵ◌ੋਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਥਾ ਕਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਗੇਹਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ ਅਗਾਰਂ ਖਤ੍ਤਿਯਗੇਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗੇਹਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਮਿਦਮ੍ਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯਸਰੀਰਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤੋ ਵ◌ਾ ਜੀਵ◌ੋ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤਿ।

ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਞ੍ਚੇਵ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਚਕ੍ਖੁਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਦ੍ਧਂ? ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਪਾਦਾਰੂਪਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਅਰੂਪਿਨੋ ਖਨ੍ਧਾ ਤੀਣਿ ਚ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਨ ਕਥਿਤਾਨਿ, ਇਦਾਨਿ ਤਾਨਿ ਕਥੇਤੁਂ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਆਰਦ੍ਧਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਚਕ੍ਖੁਂ ਅਪਰਿਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇਪਿ ਉਪਹਤੇਪਿ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਲੋਹਿਤੇਹਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੇਪਿ ਚਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵ◌ਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਪਰਿਭਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵ◌ਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਅਪਰਿਭਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮ। **ਬਾਹਿਰਾ ਚ ਰੂਪਾ**ਤਿ ਬਾਹਿਰਾ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਰੂਪਾ। **ਤਜ੍ਜੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰੋ**ਤਿ ਤਂ ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਭਵਙ੍ਗਂ ਆਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਭਵਙ੍ਗਾਵਟ੍ਟਨਸਮਤ੍ਥਂ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਕਿਰਿਯਮਨੋਧਾਤੁਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਰੂਪਾਨਂ ਅਨਾਪਾਥਗਤਤ੍ਤਾਪਿ ਅਞ੍ਞਾਵ◌ਿਹਿਤਸ੍ਸਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, **ਤਜ੍ਜਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਦਨੁਰੂਪਸ੍ਸ। **ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਭਾਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕੋਟ੍ਠਾਸਸ੍ਸ।

ਯਂ ਤਥਾਭੂਤਸ੍ਸਾਤਿਆਦੀਸੁ ਦ੍ਵ◌ਾਰਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਥਾਭੂਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਹਭੂਤਸ੍ਸ, ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਸਮਙ੍ਗਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਨ ਰੂਪਜਨਕਤ੍ਤਾ ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਣੇ ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਰੂਪਂ, ਤਦਨਨ੍ਤਰਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਗਣਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਵ◌ੇਦਨਾਦਯੋ ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ। ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿ ਚੇਤਨਾਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। **ਸਙ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ**ਤਿ ਸਮਾਗਮੋ। **ਸਮਵ◌ਾਯੋ**ਤਿ ਰਾਸਿ। **ਯੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮੇ ਪਸ੍ਸਤਿ, **ਛਨ੍ਦੋ**ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤਣ੍ਹਾਵ◌ੇਵਚਨਮੇਵ , ਤਣ੍ਹਾ ਹਿ ਛਨ੍ਦਕਰਣਵਸੇਨ **ਛਨ੍ਦੋ**। ਆਲਯਕਰਣਵਸੇਨ **ਆਲਯੋ**। ਅਨੁਨਯਕਰਣਵਸੇਨ **ਅਨੁਨਯੋ**। ਅਜ੍ਝੋਗਾਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਿਲਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹਨਵਸੇਨ **ਅਜ੍ਝੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਛਨ੍ਦਰਾਗਵ◌ਿਨਯੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸੇਵ ਵ◌ੇਵਚਨਂ, ਇਤਿ ਤੀਣਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਾਲਿਯਂ ਆਗਤਾਨੇਵ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਯਾ ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਵ◌ਾਚਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਆਜੀਵ◌ੋ ਵ◌ਾਯਾਮੋ ਸਤਿ ਸਮਾਧਿ ਭਾਵਨਾਪਟਿਵ◌ੇਧੋ, ਅਯਂ ਮਗ੍ਗੋਤਿ। **ਬਹੁਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਬਹੁਂ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਞ੍ਚੇਵ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਸੋਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਵ◌ਾਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਮਨੋਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੋ ਮਨੋ ਨਾਮ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਨਿਰੁਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਆਵਜ੍ਜਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵ◌ਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਂ ਮਨ੍ਦਥਾਮਗਤਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਪਿ **ਪਰਿਭਿਨ੍ਨਂ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਆਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵ◌ਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ **ਅਪਰਿਭਿਨ੍ਨਂ** ਨਾਮ। **ਬਾਹਿਰਾ ਚ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਂ। **ਨੇਵ ਤਾਵ ਤਜ੍ਜਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਭਵਙ੍ਗਸਮਯੇਨੇਵ ਕਥਿਤਂ। ਦੁਤਿਯਵ◌ਾਰੋ ਪਗੁਣਜ੍ਝਾਨਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣੇਨ ਵ◌ਾ, ਪਗੁਣਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਵ◌ਾ, ਪਗੁਣਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸਜ੍ਝਾਯਕਰਣਾਦਿਨਾ ਵ◌ਾ, ਅਞ੍ਞਵ◌ਿਹਿਤਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਾਰੇ **ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਮਨੋਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਹਿ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਵ◌ੇਦਨਾਦਯੋ ਮਨੋਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ , ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਂ ਮਨੋਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵ। ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਫਸ੍ਸਚੇਤਨਾਵਸੇਨੇਵ ਗਹਿਤਾ। ਸੇਸਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਮਹਾਥੇਰੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਏਕਦੇਸਮੇਵ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਰਿਹੀਨਦੇਸਨਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂਤਂਦ੍ਵ◌ਾਰਵਸੇਨ ਭਾਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਵ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਮਹਾਸਾਰੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੭. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਾਰੋਪਮਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਰੁਹਿਰੁਪ੍ਪਾਦਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਸਲਿਙ੍ਗੇਨੇਵ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੇ ਜਾਤੇ।

ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਸੁਕਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਨ ਨਿਯਾਮਿਤੋ, ਦੇਵਦਤ੍ਤਂਯੇਵ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੋ ਹਿ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਯ ਮਹਾਸਮ੍ਮਤਪਵੇਣਿਯਾ ਓਕ੍ਕਾਕਵਂਸੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ। **ਓਤਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਜਾਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਾ, ਸੋ ਜਾਤਿਯਾ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਨਾਮ। ਜਰਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾਦੀ**ਸੁਪਿ **ਲਾਭੋ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ। **ਸਕ੍ਕਾਰੋ**ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਸੁਕਤਭਾਵੋ। **ਸਿਲੋਕੋ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਭਣਨਂ। **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। **ਅਪਞ੍ਞਾਤਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਜਨਾਨਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। **ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਪਰਿਵਾਰਾ, ਪੁਰਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ।

ਸਾਰੇਨ ਸਾਰਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਸਾਰੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਕ੍ਖਚਕ੍ਕਯੁਗਨਙ੍ਗਲਾਦਿਕਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ। **ਸਾਖਾਪਲਾਸਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਸਾਰਸ੍ਸ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਾਖਾਪਲਾਸਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। **ਤੇਨ ਚ ਵੋਸਾਨਂ ਆਪਾਦੀ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਚ ਅਲਮੇਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਾਰੋ ਮੇ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਵੋਸਾਨਂ ਆਪਨ੍ਨੋ।

੩੧੦. ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਆਰਾਧੇਤੀਤਿ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞੋ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਚ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕੇ ਠਿਤਂ, ਤਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ''ਞਾਣਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ । **ਅਜਾਨਂ ਅਪਸ੍ਸਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸੁਖੁਮਂ ਰੂਪਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਨੁਮਸੋ ਪਂਸੁਪਿਸਾਚਕਮ੍ਪਿ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੩੧੧. ਅਸਮਯਵਿਮੋਕ੍ਖਂ ਆਰਾਧੇਤੀਤਿ, ''ਕਤਮੋ ਅਸਮਯਵਿਮੋਕ੍ਖੋ? ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ, ਅਯਂ ਅਸਮਯਵਿਮੋਕ੍ਖੋ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੨੧੩) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਆਰਾਧੇਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ ਪਟਿਲਭਤਿ। ਲੋਕਿਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹਿ ਅਪ੍ਪਿਤਪ੍ਪਿਤਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ, ''ਕਤਮੋ ਸਮਯਵਿਮੋਕ੍ਖੋ? ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਝਾਨਾਨਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਚ ਅਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਅਯਂ ਸਮਯਵਿਮੋਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਮਯਵਿਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ ਪਨ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਸਕਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨਿ ਹਿ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਇਮੇ ਨਵ ਧਮ੍ਮਾ ਅਸਮਯਵਿਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਏਤਦਤ੍ਥਂ,** ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਤ੍ਥਮਿਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। ਅਯਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਏਤਂ ਸਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਾਰਂ। **ਏਤਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਏਸਾ ਕੋਟਿ, ਨ ਇਤੋ ਪਰਂ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਵ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਹਾਸਾਰੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਚੂਲਸਾਰੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੨. **ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੂਲ਼ਸਾਰੋਪਮਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਪਿਙ੍ਗਲਕੋਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਿਙ੍ਗਲਧਾਤੁਕੋ। **ਕੋਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਪਨਸ੍ਸ ਨਾਮੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਿਙ੍ਗਲਕੋਚ੍ਛੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਙ੍ਘਿਨੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਮੂਹਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਙ੍ਘਿਨੋ**। ਸ੍ਵੇਵ ਗਣੋ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਗਣਿਨੋ**। ਆਚਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਨਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਗਣਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯਾਤਿ **ਗਣਾਚਰਿਯਾ। ਞਾਤਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਤਾ ਪਾਕਟਾ। ''ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ, ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਵਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਨ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਮੁਗ੍ਗਤੋ ਯਸੋ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ। ਤਿਤ੍ਥਕਰਾ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਕਰਾ। **ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਇਮੇ ਸਾਧੁ ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਤਿ ਏਵੰ ਸਮ੍ਮਤਾ। **ਬਹੁਜਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸੁਤਵਤੋ ਅਨ੍ਧਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ। ਇਦਾਨਿ ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ ਪੂਰਣੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪੂਰਣੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਪਟਿਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। **ਕਸ੍ਸਪੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤੰ। ਸੋ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਕੁਲਸ੍ਸ ਏਕੂਨਦਾਸਸਤੰ ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਜਾਤੋ, ਤੇਨਸ੍ਸ ''ਪੂਰਣੋ''ਤਿ ਨਾਮੰ ਅਕੰਸੁ। ਮਙ੍ਗਲਦਾਸਤ੍ਤਾ ਚਸ੍ਸ ''ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਕਤੰ ਵਾ ਨ ਕਤਨ੍ਤਿ। ''ਸੋ ਕਿਮਹਮੇਤ੍ਥ ਵਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਲਾਯਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਚੋਰਾ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿੰਸੁ। ਸੋ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਤਿਣੇਨ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਮ੍ਪਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਜਾਤਰੂਪੇਨੇਵ ਏਕੰ ਗਾਮੰ ਪਾਵਿਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਯੰ ਸਮਣੋ ਅਰਹਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਇਮਿਨਾ ਸਦਿਸੋ''ਤਿ ਪੂਵਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਸੋ ''ਮਯ੍ਹੰ ਸਾਟਕੰ ਅਨਿਵਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਇਦੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾਟਕੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਨਿਵਾਸੇਸਿ, ਤਦੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਬ੍ਬਜਿੰਸੁ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਪੂਰਣੋ ਕਸ੍ਸਪੋ''ਤਿ।

ਮਕ੍ਖਲੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ਗੋਸਾਲਾਯ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਗੋਸਾਲੋ**ਤਿ ਦੁਤਿਯੰ ਨਾਮੰ। ਤੰ ਕਿਰ ਸਕਦ੍ਦਮਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਤੇਲਘਟੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ, ''ਤਾਤ, ਮਾ ਖਲੀ''ਤਿ ਸਾਮਿਕੋ ਆਹ। ਸੋ ਪਮਾਦੇਨ ਖਲਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਭਯੇਨ ਪਲਾਯਿਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਸਾਮਿਕੋ ਉਪਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਾਟਕਕਣ੍ਣੇ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਸੋਪਿ ਸਾਟਕੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਚੇਲਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਿ, ਸੇਸੰ ਪੂਰਣਸਦਿਸਮੇਵ।

ਅਜਿਤੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੰ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ**। ਇਤਿ ਨਾਮਦ੍ਵਯੰ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਅਜਿਤੋ ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ** ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਕੇਸੇਹਿ ਕਤਕਮ੍ਬਲੋ, ਤਤੋ ਪਟਿਕਿਟ੍ਠਤਰੰ ਵਤ੍ਥੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਥਾਹ – ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਤਨ੍ਤਾਵੁਤਾਨੰ ਵਤ੍ਥਾਨੰ, ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ ਤੇਸੰ ਪਟਿਕਿਟ੍ਠੋ ਅਕ੍ਖਾਯਤਿ, ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਤੇ ਸੀਤੋ ਉਣ੍ਹੇ ਉਣ੍ਹੋ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੩੮)।

ਪਕੁਧੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤੰ। ਇਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੰ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ''ਪਕੁਧੋ ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੀਤੁਦਕਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਏਸ, ਵਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਉਦਕਕਿਚ੍ਚੰ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਉਣ੍ਹੋਦਕੰ ਵਾ ਕਞ੍ਜਿਯੰ ਵਾ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਨਦਿੰ ਵਾ ਮਗ੍ਗੋਦਕੰ ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ, ''ਸੀਲੰ ਮੇ ਭਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾਲਿਕਥੂਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਲੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਰੂਪੋ ਨਿਸ੍ਸਿਰਿਕਲਦ੍ਧਿਕੋ ਏਸ।

ਸਞ੍ਜਯੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ਬੇਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਬੇਲਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ**। ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਗਣ੍ਠਨਕਿਲੇਸੋ ਪਲਿਬੁਜ੍ਝਨਕਿਲੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਿਲੇਸਗਣ੍ਠਰਹਿਤਾ ਮਯਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਵਾਦਿਤਾਯ ਲਦ੍ਧਨਾਮਵਸੇਨ **ਨਿਗਣ੍ਠੋ**। ਨਾਟਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ। ਅਬ੍ਭਞ੍ਞੰਸੂ**ਤਿ ਯਥਾ ਤੇਸੰ ਪਟਿਞ੍ਞਾ, ਤਥੇਵ ਜਾਨਿੰਸੁ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਸਚੇ ਨੇਸੰ ਸਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ ਸਬ੍ਬੇ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞੰਸੁ। ਨੋ ਚੇ, ਨ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞੰਸੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਿੰ ਤੇਸੰ ਪਟਿਞ੍ਞਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ ਨ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾਤਿ, ਅਯਮੇਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਨੇਸੰ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵਕਥਨੇਨ ਅਤ੍ਥਾਭਾਵਤੋ ਅਲਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਮਾਯ ਅਤ੍ਥੰ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਮੇਵ ਦੇਸੇਤੁੰ, **ਧਮ੍ਮੰ, ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਆਹ।

੩੨੦. ਤਤ੍ਥ **ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਸਚ੍ਛਿਕਰਣਤ੍ਥੰ। **ਨ ਛਨ੍ਦੰ ਜਨੇਤੀ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦੰ ਨ ਜਨਯਤਿ। **ਨ ਵਾਯਮਤੀ**ਤਿ ਵਾਯਾਮੰ ਪਰਕ੍ਕਮੰ ਨ ਕਰੋਤਿ। **ਓਲੀਨਵੁਤ੍ਤਿਕੋ ਚ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਲੀਨਜ੍ਝਾਸਯੋ ਹੋਤਿ। **ਸਾਥਲਿਕੋ**ਤਿ ਸਿਥਿਲਗ੍ਗਾਹੀ, ਸਾਸਨੰ ਸਿਥਿਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਦਲ੍ਹੰ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੩੨੩. ਇਧ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹੀਤਿ ਕਥੰ ਇਮੇ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿਧਮ੍ਮਾ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇਨ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਾ ਜਾਤਾਤਿ? ਨਿਰੋਧਪਾਦਕਤ੍ਤਾ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿਧਮ੍ਮਾ ਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਾ , ਇਧ ਨਿਰੋਧਪਾਦਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਾ ਜਾਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਵ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਵਸਾਨੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਰਣੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੂਲ਼ਸਾਰੋਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਮਹਾਯਮਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਚੂਲ਼ਗੋਸਿਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੫. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੂਲ਼ਗੋਸਿਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਨਾਤਿਕੇ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ **ਨਾਤਿਕਾ** ਨਾਮ ਏਕਂ ਤਲ਼ਾਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਚੂਲ਼ਪਿਤਿਮਹਾਪਿਤਿਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵੇ ਗਾਮਾ, ਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ। **ਗਿਞ੍ਜਕਾਵਸਥੇ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਕਾਮਯੇ ਆਵਸਥੇ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਸਮਯੇ ਭਗਵਾ ਮਹਾਜਨਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠੇ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਨਾਤਿਕਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਨਾਤਿਕਵਾਸਿਨੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਹਦਯਾ, ''ਸਤ੍ਥੁ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਾਹੇਵ ਭਿਤ੍ਤਿਸੋਪਾਨਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਵਾਲ਼ਰੂਪਾਦੀਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪਾਸਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਧਾਯ ਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਲਤਾਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥਰਣਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਸੁਂ। ਅਪਰਾਪਰਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਮਣ੍ਡਪਚਙ੍ਕਮਾਦੀਨਿ ਕਾਰਯਿਂਸੁ। ਇਤਿ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ ਮਹਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਗਿਞ੍ਜਕਾਵਸਥੇ''ਤਿ।

ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨਦਾਯੇਤਿ ਤਤ੍ਥ ਏਕਸ੍ਸ ਜੇਟ੍ਠਕਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਤੋ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਟਪਂ ਉਟ੍ਠਹਿ, ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਂ ਵਨਂ **ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ। **ਦਾਯੋ**ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਤਸ੍ਮਾ **ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨਦਾਯੇ**ਤਿ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨਅਰਞ੍ਞੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਰਿਪਣ੍ਣਾਸਕੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ, ਇਧ ਖੀਣਾਸਵਕਾਲੋ। ਤਦਾ ਹਿ ਤੇ ਲਦ੍ਧਸ੍ਸਾਦਾ ਲਦ੍ਧਪਤਿਟ੍ਠਾ ਅਧਿਗਤਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਖੀਣਾਸਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਿਂਸੁ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯੇਨ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨਦਾਯੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੇਸੁ ਵਾ ਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕੇਸੁ ਵਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਮ੍ਪਿ ਕਞ੍ਚਿ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਅਨੀਕਾ ਨਿਸ੍ਸਟੋ ਹਤ੍ਥੀ ਵਿਯ, ਯੂਥਾ ਨਿਸ੍ਸਟੋ ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ ਵਿਯ , ਵਾਤਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਵਲਾਹਕੋ ਵਿਯ ਏਕਕੋਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਸਯਂ ਅਗਮਾਸੀਤਿ? ਤਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ, ਪਚ੍ਛਿਮਜਨਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨਤੋ ਧਮ੍ਮਗਰੁਭਾਵਤੋ ਚ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਅਹਂ ਇਮੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਂਸਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਨੇਸਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਪਰਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਅਨਾਗਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਮਗ੍ਗਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿ, ਕੋ ਨਾਮ ਸਮਗ੍ਗਵਾਸਂ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਮਗ੍ਗਵਾਸਂ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਪਚ੍ਛਿਮਜਨਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨਤੋਪਿ ਅਗਮਾਸਿ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਗਰੁਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਚ ਨੇਸਂ ਧਮ੍ਮਗਰੁਭਾਵੋ ਰਥਵਿਨੀਤੇ ਆਵਿਕਤੋਵ। ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਗਰੁਭਾਵਤੋਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਗਮਾਸਿ।

ਦਾਯਪਾਲੋਤਿ ਅਰਞ੍ਞਪਾਲੋ। ਸੋ ਤਂ ਅਰਞ੍ਞਂ ਯਥਾ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਪ੍ਪਦੇਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਸਂ ਵਾ ਦਬ੍ਬਸਮ੍ਭਾਰਂ ਵਾ ਨ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਵਤਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਸ ਯੋਜਿਤੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਰਞ੍ਞਂ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਪਾਲੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਦਾਯਪਾਲੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਤ੍ਤਕਾਮਰੂਪਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਂ ਕਾਮਯਮਾਨਸਭਾਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਦੂਤਕਮ੍ਮਪਹਿਣਗਮਨਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਏਕਵੀਸਤਿਅਨੇਸਨਾਹਿ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਅਯਂ ਨ ਅਤ੍ਤਕਾਮਰੂਪੋ ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕਵੀਸਤਿਅਨੇਸਨਂ ਪਹਾਯ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯਧੁਤਙ੍ਗਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਯਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਨ੍ਤਂ ਪਹਾਯ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ

ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਰੁਮਾਨੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਕਾਮੋ ਨਾਮ। ਤੇਪਿ ਤਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਏਵਰੂਪਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਤ੍ਤਕਾਮਰੂਪਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਮਾ ਤੇਸਂ ਅਫਾਸੁਮਕਾਸੀਤਿ ਤੇਸਂ ਮਾ ਅਫਾਸੁਕਂ ਅਕਾਸੀਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਾਰੇਸਿ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਇਮੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮਗ੍ਗਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਭਣ੍ਡਨਕਲਹਵਿਵਾਦਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਿਖਿਣਸਿਙ੍ਗੋ ਚਣ੍ਡਗੋਣੋ ਵਿਯ ਓਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਅਥੇਕਮਗ੍ਗੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਗਮਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਇਮੇਸਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮਗ੍ਗਵਾਸਂ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਚ ਪਨੇਸ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਸੁਰਸਗਿਦ੍ਧੋ ਮਞ੍ਞੇ, ਗਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਣੀਤਦਾਯਕਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣਕਥਨਾਦੀਹਿ ਇਮੇਸਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਂ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਚਾਪਿ ਏਤੇਸਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਬਦ੍ਧਾਨਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾ ਤਯੋ ਚਙ੍ਕਮਾ ਤੀਣਿ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਤੀਣਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਸਮਣੋ ਮਹਾਕਾਯੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਮਞ੍ਞੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਅਕਾਲੇ ਇਮੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਸੇਨਾਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਏਤੇਸਂ ਅਫਾਸੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ''ਮਾ ਤੇਸਂ ਅਫਾਸੁਕਮਕਾਸੀ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਾਰੇਸਿ।

ਕਿਂ ਪਨੇਸ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਾਰੇਸਿ, ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਤਿ? ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲਕਮ੍ਪਨਾਦੀਨਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਿਂਸੁ, ਅਰਞ੍ਞਵਾਸਿਨੋ ਪਨ ਦੁਬ੍ਬਲਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਕਮ੍ਮਪ੍ਪਸੁਤਾ ਤਾਨਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਚ ਨਾਮ ਯਦਾ ਅਨੇਕਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਯ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਸਿਰਿਯਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਤਦਾ ਕੋ ਏਸੋਤਿ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਤਦਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਚੀਵਰਗਬ੍ਭੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਲਾਹਕਗਬ੍ਭੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸਯਮੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵੇਸੇਨ ਅਗਮਾਸਿ। ਇਤਿ ਨਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਵ ਦਾਯਪਾਲੋ ਨਿਵਾਰੇਸਿ।

ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਮਾ ਸਮਣਾਤਿ ਦਾਯਪਾਲਸ੍ਸ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯਂ ਤਯੋ ਜਨਾ ਇਧ ਵਿਹਰਾਮ, ਅਞ੍ਞੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਦਾਯਪਾਲੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਤਿ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਭਗਵਾਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਹ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਸਰੀਰੋਭਾਸਂ ਮੁਞ੍ਚਿ, ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਵਿਰਾਜਿਤਾ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾ ਪਸਾਰਿਤਸੁਵਣ੍ਣਪਟੋ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। ਥੇਰੋ, ''ਅਯਂ ਦਾਯਪਾਲੋ ਫਣਕਤਂ ਆਸਿਵਿਸਂ ਗੀਵਾਯ ਗਹੇਤੁਂ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋਵ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਞ੍ਞਤਰਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤੋ ਏਤਂ, ''ਮਾ, ਆਵੁਸੋ ਦਾਯਪਾਲਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ।

ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ? ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਮਯਂ ਤਯੋ ਜਨਾ ਸਮਗ੍ਗਵਾਸਂ ਵਸਾਮ, ਸਚਾਹਂ ਏਕਕੋਵ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਮਗ੍ਗਵਾਸੋ ਨਾਮ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਿਯਮਿਤ੍ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਯਥਾ ਚ ਭਗਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਯੋ, ਏਵਂ ਸਹਾਯਾਨਮ੍ਪਿ ਮੇ ਪਿਯੋਤਿ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਸਯਂ ਅਕਤ੍ਵਾਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਤੇਸਂ ਥੇਰਾਨਂ ਪਣ੍ਣਸਾਲਦ੍ਵਾਰੇ ਚਙ੍ਕਮਨਕੋਟਿਯਾ ਭਗਵਤੋ ਆਗਮਨਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਤੇਸਂ ਸਞ੍ਞਂ ਦਦਮਾਨੋਵ ਗਤੋਤਿ। **ਅਭਿਕ੍ਕਮਥਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਆਗਚ੍ਛਥ। **ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸੀ**ਤਿ ਵਿਕਸਿਤਪਦੁਮਸਨ੍ਨਿਭੇਹਿ ਜਾਲਹਤ੍ਥੇਹਿ ਮਣਿਵਣ੍ਣਂ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੇਸੁ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦੇਸੁ ਉਦਕਮਭਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਪਾਦਂ ਘਂਸਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਾਯੇ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਨ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸੀਤਿ? ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਉਤੁਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਹਂਸਨਤ੍ਥਂ। ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਅਭਿਹਟੇਨ ਉਦਕੇਨ ਭਗਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸਿ, ਪਰਿਭੋਗਂ ਅਕਾਸੀਤਿ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਬਲਵਸੋਮਨਸ੍ਸਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੀਣਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸਿ। **ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਤੇਸਂ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ।

੩੨੬. ਤਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾਹੇ ਕਤੇ ਸੇਸਾਨੰ ਕਤੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਥੇਰਵ੍ਵੇਵ ਏਤੰ **ਕੱਚਿ ਵੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ**ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਅਵੋਚ। ਤਤ੍ਥ **ਕੱਚੀ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਵੋਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। ਇਦੰ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ – ਕੱਚਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਖਮਨੀਯੰ, ਇਰਿਯਾਪਥੋ ਵੋ ਖਮਤਿ? ਕੱਚਿ ਯਾਪਨੀਯੰ, ਕੱਚਿ ਵੋ ਜੀਵਿਤੰ ਯਾਪੇਤਿ ਘਟਿਯਤਿ? ਕੱਚਿ ਪਿਣ੍ਡਕੇਨ ਨ ਕਿਲਮਥ, ਕੱਚਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸੁਲਭਪਿਣ੍ਡੰ, ਸਮ੍ਪੱਤੇ ਵੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਲੁਙ੍ਕਯਾਗੁੰ ਵਾ ਕਟੱਛੁਭਿਕ੍ਖੰ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੱਤੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪੱਚਯੇਨ ਅਕਿਲਮਨ੍ਤੇਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ ਕਾਤੁੰ, ਵੱਤਮੇਵ ਵਾ ਏਤੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ। ਅਥ ਤੇਨ ਪਟਿਵਚਨੇ ਦਿਨ੍ਨੇ, ''ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਰਾਜਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸਨ੍ਤਾਨੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਏਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਮਿਗਪੋਤਕਾ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਥ, ਉਦਾਹੁ ਸਾਮੱਗ੍ਗਿਭਾਵੋ ਵੋ ਅੱਥੀ''ਤਿ ਸਾਮੱਗ੍ਗਿਰਸੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, **ਕੱਚਿ ਪਨ ਵੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਸਮੱਗ੍ਗਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਖੀਰੋਦਕੀਭੂਤਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਖੀਰਞ੍ਚ ਉਦਕਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸੰਸਨ੍ਦਤਿ, ਵਿਸੁੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਕੱਤੰ ਵਿਯ ਉਪੇਤਿ, ਕੱਚਿ ਏਵੰ ਸਾਮੱਗ੍ਗਿਵਸੇਨ ਏਕੱਤੂਪਗਤਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦਾ ਵਿਹਰਥਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਪਿਯਚਕ੍ਖੂਹੀ**ਤਿ ਮੇੱਤਚਿੱਤੰ ਪੱਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕਨਚਕ੍ਖੂਨਿ ਪਿਯਚਕ੍ਖੂਨਿ ਨਾਮ। ਕੱਚਿ ਤਥਾਰੂਪੇਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਥਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਤਗ੍ਘਾ**ਤਿ ਏਕੰਸਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਏਕੰਸੇਨ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। **ਯਥਾ ਕਥੰ ਪਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਥਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮੱਤੰ। **ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣਪੁੱਛਾ। ਕਥੰ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵੰ ਵਿਹਰਥ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਹਰਥ, ਤੰ ਮੇ ਕਾਰਣੰ ਬ੍ਰੂਥਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। **ਮੇੱਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਮੇੱਤਚਿੱਤਵਸੇਨ ਪਵੱਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ। **ਆਵਿ ਚੇਵ ਰਹੋ ਚਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਚੇਵ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਚ। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਾਯਵਚੀਕਮ੍ਮਾਨਿ ਸਹਵਾਸੇ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਇਤਰਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇ। ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਸਹਵਸਨ੍ਤੇਸੁ ਏਕੇਨ ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਵਾ ਦਾਰੁਭਣ੍ਡੰ ਵਾ ਮੱਤਿਕਾਭਣ੍ਡੰ ਵਾ ਬਹਿ ਦੁੱਨਿਕ੍ਖਿੱਤੰ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕੇਨਿਦੰ ਵਲਞ੍ਜਿਤਨ੍ਤਿ ਅਵਞ੍ਞੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅੱਤਨਾ ਦੁੱਨਿਕ੍ਖਿੱਤੰ ਵਿਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਜੱਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਯੁੱਤੰ ਵਾ ਪਨ ਠਾਨੰ ਪਟਿਜੱਗ੍ਗਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇੱਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਤੇਨ ਦੁੱਨਿਕ੍ਖਿੱਤੰ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਤਥੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਜੱਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਯੁੱਤਟ੍ਠਾਨੰ ਵਾ ਪਨ ਪਟਿਜੱਗ੍ਗਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇੱਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਹਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਤੇਹਿ ਸੱਧਿੰ ਮਧੁਰੰ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯਕਥੰ ਧਮ੍ਮੀਕਥੰ ਸਰਭਞ੍ਞੰ ਸਾਕੱਛੰ ਪਞ੍ਹਪੁੱਛਨੰ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਰਣੇ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇੱਤੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਥੇਰੇਸੁ ਪਨ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਮਯ੍ਹੰ ਪਿਯਸਹਾਯੋ ਨਨ੍ਦਿਯੱਥੇਰੋ ਕਿਮਿਲੱਥੇਰੋ ਏਵੰ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਏਵੰ ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿਆਦਿਗੁਣਕਥਨੰ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇੱਤੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਮਯ੍ਹੰ ਪਿਯਮਿੱਤੋ ਨਨ੍ਦਿਯੱਥੇਰੋ ਕਿਮਿਲੱਥੇਰੋ ਅਵੇਰੋ ਹੋਤੁ, ਅਬ੍ਯਾਪੱਜ੍ਜੋ ਸੁਖੀ ਹੋਤੂਤਿ ਏਵੰ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਤੋ ਪਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਮੇੱਤੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿਯੇਵ।

ਨਾਨਾ ਹਿ ਖੋ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਯਾਤਿ ਕਾਯਞ੍ਹਿ ਪਿਟ੍ਠੰ ਵਿਯ ਮੱਤਿਕਾ ਵਿਯ ਚ ਓਮੱਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। **ਏਕਞ੍ਚ ਪਨ ਮਞ੍ਞੇ ਚਿੱਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿੱਤੰ ਪਨ ਨੋ ਹਿਤਟ੍ਠੇਨ ਨਿਰਨ੍ਤਰਟ੍ਠੇਨ ਅਵਿਗ੍ਗਹਟ੍ਠੇਨ ਸਮੱਗ੍ਗਟ੍ਠੇਨ ਏਕਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਥੰ ਪਨੇਤੰ ਸਕੰ ਚਿੱਤੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਸੰ ਚਿੱਤਵਸੇਨ ਵੱਤਿੰਸੂਤਿ? ਏਕਸ੍ਸ ਪੱਤੇ ਮਲੰ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਏਕਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਹੋਤਿ, ਏਕਸ੍ਸ ਪਰਿਭਣ੍ਡਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਪੱਤੇ ਮਲੰ ਉਟ੍ਠਿਤੰ, ਤੇਨ ਮਮਾਵੁਸੋ, ਪੱਤੇ ਮਲੰ ਉਟ੍ਠਿਤੰ ਪਚਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁੱਤੇ ਇਤਰੇ ਮਯ੍ਹੰ ਚੀਵਰੰ ਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਧੋਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਮਯ੍ਹੰ ਪਰਿਭਣ੍ਡੰ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਾਰੂਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪੱਤਕਟਾਹੇ ਪਰਿਭਣ੍ਡੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੰ ਚੀਵਰੰ ਵਾ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਭਣ੍ਡੰ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਮਮਾਵੁਸੋ, ਚੀਵਰੰ ਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਧੋਵਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਮ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾ ਉਕ੍ਲਾਪਾ ਪਰਿਭਣ੍ਡੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪਠਮਤਰੰ ਆਰੋਚਿਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੩੨੭. **ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਚ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਿਣ੍ਡਕੇਨ ਕਿਲਮਿਮ੍ਹਾਤਿ ਵੁੱਤੇ ਨ ਸਾਧੁਕਾਰਮਦਾਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਯਞ੍ਹਿ ਕਬਲੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ ਨਾਮ ਇਮੇਸੰ ਸੱਤਾਨੰ ਅਪਾਯਲੋਕੇਪਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇਪਿ ਆਚਿਣ੍ਣਸਮਾਚਿਣ੍ਣੋਵ। ਅਯੰ ਪਨ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵਿਵਾਦਪਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਅਪਾਯਲੋਕੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇਪਿ ਇਮੇ ਸੱਤਾ ਪਟਿਵਿਰੁੱਧਾ ਏਵ, ਏਤੇਸੰ ਸਾਮੱਗ੍ਗਿਕਾਲੋ

ਦੁਲ੍ਲਭੋ, ਕਦਾਚਿਦੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮਗ੍ਗਵਾਸਸ੍ਸ ਦੁਲ੍ਲਭਤ੍ਤਾ ਇਧ ਭਗਵਾ ਸਾਧੁਕਾਰਮਦਾਸਿ। ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਮਾਦਲਕ੍ਖਣਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਕਚ੍ਚਿ ਪਨ ਵੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਵੋਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ਵਾ, ਕਚ੍ਚਿ ਤੁਮ੍ਹੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਮ੍ਹਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਤੀਸੁ ਜਨੇਸੁ। **ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤੀ**ਤਿ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਤਿ। **ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਠਪਨਤ੍ਥਾਯ ਏਕਂ ਸਮੁਗ੍ਗਪਾਤਿਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ।

ਯੋ ਪਚ੍ਛਾਤਿ ਤੇ ਕਿਰ ਥੇਰਾ ਨ ਏਕਤੋਵ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਰਤਾ ਹੇਤੇ। ਪਾਤੋਵ ਸਰੀਰਪ੍ਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਯੋ ਪਠਮਤਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਠਮਤਰਂ ਉਟ੍ਠਾਤਿ; ਸੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੋ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – ''ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਚ੍ਛਾ, ਅਹਂ ਪਠਮਤਰਂ ਆਗਤੋ''ਤਿ। ਅਥ ਪਤ੍ਤਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ਪਤ੍ਤੇ ਪਟਿਵਿਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਯਦਿ ਅਤਿਰੇਕਂ ਹੋਤਿ, ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤਿਯਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਂ ਪਿਧਾਯ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਪਤ੍ਤਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵੋਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥਵਿਕਾਯ ਓਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਦੁਤਿਯੋਪਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾਵ ਜਾਨਾਤਿ – ''ਏਕੋ ਪਠਮਂ ਆਗਤੋ, ਏਕੋ ਪਚ੍ਛਤੋ''ਤਿ। ਸੋ ਸਚੇ ਪਤ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤਂ ਪਮਾਣਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਸਚੇ ਮਨ੍ਦਂ, ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤਿਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਸਚੇ ਅਤਿਰੇਕਂ ਹੋਤਿ, ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤਿਯਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਮਾਣਮੇਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਤਤਿਯੋਪਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾਵ ਜਾਨਾਤਿ – ''ਦ੍ਵੇ ਪਠਮਂ ਆਗਤਾ, ਅਹਂ ਪਚ੍ਛਤੋ''ਤਿ। ਸੋਪਿ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਪਤ੍ਤਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵੋਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥਵਿਕਾਯ ਓਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨਾਨਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮੇਤਿ; ਪਾਨੀਯਘਟੇ ਵਾ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਘਟੇ ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਉਦਕਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਘਟੇ ਨਿਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਵਕ੍ਕਾਰਪਾਤਿਯਂ ਸਚੇ ਅਵਸੇਸਭਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਵਤ੍ਤਨਯੇਨ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮੇਤਿ; ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਤਿ। ਤਤੋ ਕਚਵਰਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਮੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਇਦਂ ਥੇਰਾਨਂ ਬਹਿਵਿਹਾਰੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਕਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਂ ਵਤ੍ਤਂ। ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ''ਯੋ ਪਚ੍ਛਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯੋ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿਆਦਿ ਪਨ ਨੇਸਂ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਵਚ੍ਚਘਟ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਮਨਕੁਮ੍ਭਿਂ। **ਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਿਤ੍ਤਕਂ। **ਤੁਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਅਵਿਸਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ, ਅਤਿਭਾਰਿਯਂ। **ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਸਞ੍ਞਾਯ। ਤੇ ਕਿਰ ਪਾਨੀਯਘਟਾਦੀਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਤੁਚ੍ਛਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤੀਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰੇਨ ਆਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਓਦਿਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਵਾ ਸਦ੍ਦਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਓਦਿਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ? ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਦ੍ਦੋ ਬਾਧੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ? ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦੇ ਦਿਨ੍ਨੇ, ''ਅਹਂ ਪੁਰੇ, ਅਹਂ ਪੁਰੇ''ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਨਿਕ੍ਖਮੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਤੋ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇ ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਸਂਯਤਪਦਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਸਞ੍ਞਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਇਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤੋ ਦ੍ਵੇ ਜਨਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਸਂਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ – ''ਹਤ੍ਥਵਿਕਾਰੇਨ ਦੁਤਿਯਂ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਵਿਲਙ੍ਘਕੇਨ ਉਪਟ੍ਠਪੇਮਾ''ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਾਹਿਕਂ ਖੋ ਪਨਾਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਅਟ੍ਠਮਿਯਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਤਾਵ ਪਕਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਮੇਵ, ਤਂ ਅਖਣ੍ਡਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮੇ ਪਞ੍ਚਮੇ ਦਿਵਸੇ ਦ੍ਵੇ ਥੇਰਾ ਨਾਤਿਵਿਕਾਲੇ ਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਯੋਪਿ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਿਟਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ , ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਅਰੁਣਂ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਥੇਰੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦਲਕ੍ਖਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨੇਸੁਯੇਵ ਅਪ੍ਪਮਾਦਲਕ੍ਖਣਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਂ ਪਵਿਸਨਕਾਲੋ, ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੋ, ਨਿਵਾਸਨਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ, ਚੀਵਰਪਾਰੁਪਨਂ, ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਣਂ ਧਮ੍ਮਕਥਨਂ, ਅਨੁਮੋਦਨਂ , ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਕਰਣਂ, ਪਤ੍ਤਧੋਵਨਂ, ਪਤ੍ਤਓਸਾਪਨਂ,

ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਪਟਿਸਾਮਨਨ੍ਤਿ ਪਪਞ੍ਚਕਰਣਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਏਤਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਏਤ੍ਤਕੰ ਠਾਨੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਮਾਦਕਾਲੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨੇਸੁਯੇਵ ਅਪ੍ਪਮਾਦਲਕ੍ਖਣੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ।

੩੨੮. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਸਾਧੁਕਾਰੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪੁਨ **ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ** ਵੋਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ। **ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ**ਤਿ ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਣਸਮਤ੍ਥੋ ਞਾਣਵਿਸੇਸੋ। **ਕਿਞ੍ਹਿ ਨੋ ਸਿਯਾ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਧਿਗਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਧਿਗਤੋਯੇਵਾਤਿ। **ਯਾਵ ਦੇਵਾ**ਤਿ ਯਾਵ ਏਵ।

੩੨੯. ਏਵੰ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਧਿਗਮੇ ਬ੍ਯਾਕਤੇ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਏਤਸ੍ਸ ਪਨ** ਵੋਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯਾ**ਤਿ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਤ੍ਥਾਯ। **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਤ੍ਥਾਯ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਚ੍ਛਿਮਪਞ੍ਹੇ ਪਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਅਧਿਗਤੰ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸੋ**ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋਪਿ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਰੂਪੇਨੇਵ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਵੇਦਯਿਤਸੁਖਤੋ ਅਵੇਦਯਿਤਸੁਖੰ ਸਨ੍ਤਤਰੰ ਪਣੀਤਤਰੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਞ੍ਞੰ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੰ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੰ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੰ ਵਾ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਆਹ।

੩੩੦. **ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਾਨਿਸੰਸਪ੍ਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਚ੍ਚਾ, ਤੇਨ ਤੇਸੰ ਪਟਿਵੇਧਤ੍ਥਾਯ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸੇਨ ਪਨ ਅਯਞ੍ਚ ਅਯਞ੍ਚ ਆਨਿਸੰਸੋਤਿ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਾਨਿਸੰਸਮੇਵ ਨੇਸੰ ਭਗਵਾ ਕਥੇਸਿ। **ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਨੁਸੰਯਾਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਤੇ ਕਿਰ ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੋਕੰ ਅਗਮੰਸੁ, ਅਥ ਭਗਵਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਵੇਣਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਗਤਕਾਲੇ, ''ਆਹਰਥ ਮੇ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਧੇਵ ਤਿਟ੍ਠਥਾ''ਤਿ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। **ਤਤੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ। **ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਮਯੰ ਆਯਸ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਕਥਾਯ ਅਟ੍ਟਿਯਮਾਨਾ ਅਧਿਗਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਆਹੰਸੁ। **ਇਮਾਸਞ੍ਚ ਇਮਾਸਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨੰ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨੰ। **ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਵਿਦਿਤੋ**ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਲੋਕਿਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸੁੰ, ਅਜ੍ਜ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯਾਤਿ ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਦਿਤੰ। **ਦੇਵਤਾਪਿ ਮੇ**ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧ, ਅਜ੍ਜ ਅਯਞ੍ਚੋ ਨਨ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰੋ, ਅਜ੍ਜ ਅਯਞ੍ਚੋ ਕਿਮਿਲਤ੍ਥੇਰੋ ਇਮਾਯ ਚ ਇਮਾਯ ਚ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸੀਤਿ ਏਵਮਾਰੋਚੇਸੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਹਾਭਿਪੁਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਮਯਾ ਸਯੰ ਵਿਦਿਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਦੇਵਤਾਹਿ ਆਰੋਚਿਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਮੁਖੰ ਮੇ ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਕਥੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਪੁਟ੍ਠੇਨੇਵ ਮੇ ਨ ਕਥਿਤੰ। ਭਗਵਤਾ ਪਨ ਪਞ੍ਹਾਭਿਪੁਟ੍ਠੇਨ ਪਞ੍ਹੰ ਅਭਿਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਸਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤੰ, ਤਤ੍ਰ ਮੇ ਕਿੰ ਨ ਰੋਚਥਾਤਿ ਆਹ।

੩੩੧. **ਦੀਘੋ**ਤਿ ''ਮਣਿ ਮਾਣਿਵਰੋ ਦੀਘੋ, ਅਥੋ ਸੇਰੀਸਕੋ ਸਹਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੯੩) ਏਵੰ ਆਗਤੋ ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਯਾ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤੀਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਏਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ। **ਪਰਜਨੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। **ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਵੇਸ੍ਸਵਣੇਨ ਪੇਸਿਤੋ ਏਤੰ ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸਯੰ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਿਞ੍ਜਕਾਵਸਥਤੋ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨੇ ਤਿਣ੍ਣੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਜ੍ਜ ਮਹਤੀ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਮਯਾਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਭਾਗਿਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਨ ਕਾਯੇਨ ਸਤ੍ਥ ਪਦਾਨੁਪਦਿਕੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਪਿ ਨ ਗਤੋ, – ''ਇਮੇ ਥੇਰਾ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਪਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਿਤੋ। ਅਥ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਥੇਰੇ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੰ ਪਲਿਵੇਠੇਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, – ''ਇਮੇ ਥੇਰਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬਗੁਣੇ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਭਗਵਤੋਵ ਮਚ੍ਛਰਾਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਹਨ੍ਤਿ, ਅਤਿਵਿਯ ਨਿਲੀਯਨ੍ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਦਾਨਿ ਤੇਸੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁੰ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਥਵਿਤੋ ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਏਤੇਸੰ ਗੁਣੇ ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਲਾਭਾ ਵਤ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਯੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠਵਾਸਿਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਞ੍ਚ ਇਮੇ ਚ ਤਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਵਨ੍ਦਿਤੁੰ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੰ ਦਾਤੁੰ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮੰ ਸੋਤੁੰ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਲਾਭਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਜ੍ਜੀਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਅਤ੍ਤਨੋ

ਯਕ੍ਖਾਨੁਭਾਵੇਨ ਮਹਨ੍ਤੰ ਸਦ੍ਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਕਲੰ ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠੰ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੋ ਤੰ ਵਾਚੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ। ਤੇਨ ਚਸ੍ਸ ਤੇਸੁ ਰੁਕ੍ਖਪਬ੍ਬਤਾਦੀਸੁ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਭੁਮ੍ਮਾ ਦੇਵਤਾ ਸਦ੍ਦੰ ਅਸ੍ਸੋਸੁੰ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ। **ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੰ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾਵੇਸੁੰ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ**ਤਿ ਯਾਵ ਅਕਨਿਟ੍ਠਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ। **ਤਞ੍ਚੇਪਿ ਕੁਲ**ਨ੍ਤਿ, ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਕੁਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਇਮੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਏਵੰ ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਗੁਣਵਨ੍ਤੋ ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਤਞ੍ਚੇਪਿ ਕੁਲੰ ਏਤੇ ਤਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਵ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੂਲ਼ਗੋਸਿਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਮਹਾਗੋਸਿਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੨. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਮਹਾਗੋਸਿਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨਦਾਯੇ**ਤਿ ਇਦੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ, ''ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਠਮੰ ਗੋਚਰਗਾਮੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਮਹਾਗੋਸਿਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਗੋਚਰਗਾਮੋ ਅਨਿਬਨ੍ਧੋ, ਕੋਚਿਦੇਵ ਗੋਚਰਗਾਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਪਰਿਦੀਪਿਤੰ। ਅਰਞ੍ਞਨਿਦਾਨਕੰ ਨਾਮੇਤੰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਸਮ੍ਬਹੁਲੇਹੀ**ਤਿ ਬਹੁਕੇਹਿ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੇਹਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੇਹੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਸ੍ਸੁਤੇਹਿ ਪਾਕਟੇਹਿ। **ਥੇਰੇਹਿ ਸਾਵਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਾਦੀਹਿ ਥਿਰਕਾਰਕੇਹੇਵ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਥੇਰੇਹਿ, ਸਵਨਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਸਾਵਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਤੋ। ਇਦਾਨਿ ਤੇ ਥੇਰੇ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, **ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਚ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ। ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤਾਨੰ ਗਗਨਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤੋ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ, ਸਮੁਦ੍ਦਤੀਰੇ ਠਿਤਾਨੰ ਸਾਗਰੋ ਵਿਯ ਚ ਪਾਕਟੋ ਪਞ੍ਞਾਤੋ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਗੁਣਵਸੇਨੇਵ ਮਹਨ੍ਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤੰ ਅਨਙ੍ਗਣਸੁਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤੰ ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤੰ ਰਥਵਿਨੀਤੰ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮੰ ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲੰ ਚਾਤੁਮਸੁਤ੍ਤੰ ਦੀਘਨਖੰ ਅਨੁਪਦਸੁਤ੍ਤੰ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਸੇਵਿਤਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤੰ ਸਚ੍ਚਵਿਭਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯੰ ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤੰ ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੰ ਪਵਾਰਣਾਸੁਤ੍ਤੰ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੫ ਆਦਯੋ) ਸੁਸਿਮਸੁਤ੍ਤੰ ਥੇਰਪਞ੍ਹਸੁਤ੍ਤੰ ਮਹਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੋ ਥੇਰਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤੰ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਏਤਦਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤਦਗ੍ਗਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ, ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੮-੧੮੯) ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਪਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਚੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਗੁਣੇਹਿ ਚ ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ ਪਾਕਟੋ ਮਹਾ। ਅਪਿਚਸ੍ਸ ਅਨੁਮਾਨਸੁਤ੍ਤੰ, ਚੂਲ਼ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਸੁਤ੍ਤੰ ਮਾਰਤਜ੍ਜਨਿਯਸੁਤ੍ਤੰ ਪਾਸਾਦਕਮ੍ਪਨੰ ਸਕਲੰ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਦਮਨੰ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਾਲੇ ਦੇਵਲੋਕਗਮਨੰ ਵਿਮਾਨਵਤ੍ਥੁ ਪੇਤਵਤ੍ਥੁ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਏਤਦਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ । ਏਤਦਗ੍ਗਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ, ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੦) ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋਪਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਚੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਗੁਣੇਹਿ ਚ ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ ਪਾਕਟੋ ਮਹਾ। ਅਪਿਚਸ੍ਸ ਚੀਵਰਪਰਿਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤੰ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰਸੁਤ੍ਤੰ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੪ ਆਦਯੋ) ਚਨ੍ਦੋਪਮੰ ਸਕਲੰ ਕਸ੍ਸਪਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਮਹਾਅਰਿਯਵੰਸਸੁਤ੍ਤੰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਏਤਦਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤਦਗ੍ਗਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ, ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਧੁਤਵਾਦਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੧) ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਚੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਗੁਣੇਹਿ ਚ ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ ਪਾਕਟੋ ਮਹਾ। ਅਪਿਚਸ੍ਸ ਚੂਲ਼ਗੋਸਿਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਂ ਨਲ਼ਕਪਾਨਸੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਸੁਤ੍ਤਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਸੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸਵਿਤਕ੍ਕਸੁਤ੍ਤਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਏਤਦਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਮਹਨੁਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤਦਗ੍ਗਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ, ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੨) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਚ ਰੇਵਤੇਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਰੇਵਤਾ ਖਦਿਰਵਨਿਯਰੇਵਤੋ ਚ ਕਙ੍ਖਾਰੇਵਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਖਦਿਰਵਨਿਯਰੇਵਤੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਿਕੋ, ਨ ਸੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ''ਅਕਪ੍ਪਿਯੋ ਗੁਲ਼ੋ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਾ ਮੁਗ੍ਗਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੨) ਏਵਂ ਕਙ੍ਖਾਬਹੁਲੋ ਪਨ ਥੇਰੋ ਇਧ ਰੇਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸੋਪਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਚੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਗੁਣੇਹਿ ਚ ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ ਪਾਕਟੋ ਮਹਾ। ਅਪਿਚਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੇਨਪਿ ਏਤਦਗ੍ਗੇਨਪਿ ਮਹਨੁਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤਦਗ੍ਗਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ, ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਝਾਯੀਨਂ ਯਦਿਦਂ ਕਙ੍ਖਾਰੇਵਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੪) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਚੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਗੁਣੇਹਿ ਚ ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ ਪਾਕਟੋ ਮਹਾ। ਅਪਿਚਸ੍ਸ ਸੇਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤਂ ਬਾਹਿਤਿਕਸੁਤ੍ਤਂ ਆਨੇਞ੍ਜਸਪ੍ਪਾਯਂ ਗੋਪਕਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਂ ਬਹੁਧਾਤੁਕਂ ਚੂਲ਼ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਮਹਾਸੁਞ੍ਞਤਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਸੁਤ੍ਤਂ ਭਦ੍ਦੇਕਰਤ੍ਤਂ ਮਹਾਨਿਦਾਨਂ ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸੁਭਸੁਤ੍ਤਂ ਚੂਲ਼ਨਿਯਲੋਕਧਾਤੁਸੁਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਏਤਦਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਮਹਨੁਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤਦਗ੍ਗਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ, ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਆਨਨ੍ਦੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੯-੨੨੩) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੇਹਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੇਹੀਤਿ ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਏਤੇਹੇਵ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਮਹਾਗੁਣਤਾਯ ਪਾਕਟੇਹਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੇਹਿ ਬਹੂਹਿ ਥੇਰੇਹਿ ਸਾਵਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਗਵਾ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨਦਾਯੇ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਸਯਂ ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬਹੂ ਮਹਾਪਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਦਸਬਲਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਸਯਂ ਇਦ੍ਧਿਮਾ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਸਯਂ ਧੁਤਵਾਦੋ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਸਯਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੋ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਰੇਵਤੋ ਸਯਂ ਝਾਨਾਭਿਰਤੋ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਸਯਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬਹੂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਦਸਬਲਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ, ਏਵਂ ਤਦਾ ਏਤੇ ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਮਹਾਥੇਰਾ ਤਿਂਸਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਸਬਲਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਂਸੂਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਵੇਕਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ। **ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਲੋਕਧਾਤੁਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਵਨਨ੍ਤੇ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਤ੍ਤਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਤੋ ਪਤਮਾਨਂ ਕੁਣ੍ਡਲਂ ਵਿਯ, ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਗ੍ਗੇ ਪਕ੍ਖਿਪਮਾਨਂ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਂ ਵਿਯ, ਮਣਿਨਾਗਦਨ੍ਤਤੋ ਪਤਮਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕਂ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿਂ ਵਿਯ ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਗਚ੍ਛਮਾਨਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਣ੍ਣਾਸਯੋਜਨਂ ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਪਾਚੀਨਲੋਕਧਾਤੁਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਨੇਮਿਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਯਮਾਨਂ ਰਜਤਚਕ੍ਕਂ ਵਿਯ, ਰਜਤਕੂਟਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਂ ਖੀਰਧਾਰਾਮਣ੍ਡਂ ਵਿਯ, ਸਪਕ੍ਖੇ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਗਗਨਤਲੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਮਾਨਂ ਸੇਤਹਂਸਂ ਵਿਯ ਚ ਮੇਘਵਣ੍ਣਾਯ ਸਮੁਦ੍ਦਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਚੀਨਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ ਸਸਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਏਕੂਨਪਣ੍ਣਾਸਯੋਜਨਂ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਤੋ ਸਾਲਵਨਂ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਮਯੇ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖਾ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਗ੍ਗਾ ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲਾ ਦੁਕੂਲਪਾਰੁਤਾ ਵਿਯ, ਮੁਤ੍ਤਾਕਲਾਪਵਿਨਦ੍ਧਾ ਵਿਯ ਚ ਵਿਰੋਚਿਂਸੁ। ਭੂਮਿਤਲਂ ਪੁਪ੍ਫਸਨ੍ਥਰਪੂਜਾਯ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਵਿਯ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਪਤਨ੍ਤੇਨ ਪੁਪ੍ਫਰੇਣੁਨਾ ਲਾਖਾਰਸੇਨ ਸਿਞ੍ਚਮਾਨਂ ਵਿਯ ਚ ਅਹੋਸਿ। ਭਮਰਮਧੁਕਰਗਣਾ ਕੁਸੁਮਰੇਣੁਮਦਮਤ੍ਤਾ ਉਪਗਾਯਮਾਨਾ ਵਿਯ ਵਨਨ੍ਤਰੇਸੁ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਤਦਾ ਚ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਥੇਰੋ, ''ਕਾਯ ਨੁ ਖੋ ਅਜ੍ਜ ਰਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ ਚ ਨਾਮ ਪਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਜ੍ਜ ਮਯ੍ਹਂ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਿਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਰਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਨ ਏਕਕੋਵ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਮਯ੍ਹੰ ਪਿਯਸਹਾਯੰ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡੰ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਏਵਮਾਵੁਸੋਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋਤਿ ਥੇਰੋਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੋਵ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਵੁਸੋ, ਤ੍ਵੰ, ਮਯ੍ਹੰ ਸੀਸੰ ਵਾ ਰੁਜ੍ਜਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿ ਵਾਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੇਸਾਪਦੇਸੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਤੁਟ੍ਠਹਦਯੋਵ, ''ਏਵਮਾਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡੰ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੰ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਥੇਰਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਿਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਵਿਯ, ਦ੍ਵੇ ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਵਿਯ, ਦ੍ਵੇ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਨਾਗਰਾਜਾਨੋ ਵਿਯ, ਦ੍ਵੇ ਸੀਹਾ ਵਿਯ, ਦ੍ਵੇ ਬ੍ਯਗ੍ਘਾ ਵਿਯ ਚ ਵਿਰੋਚਿੰਸੁ। ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਥੇਰੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਲੋਕਧਾਤੁੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸੂਰਿਯੰ ਵਨਨ੍ਤੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤੰ ਵਿਯ, ਪਾਚੀਨਲੋਕਧਾਤੁੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਚਨ੍ਦੰ ਵਨਨ੍ਤਤੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਵਿਯ, ਸਾਲਵਨੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲਮੇਵ ਸਾਲਵਨਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਜ੍ਜ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੋ, ਇਮੇ ਚ ਮੇ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਿਕਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਭਾਗੀ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡੰ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਥੇਰਾਨੰ ਪਦਾਨੁਪਦਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੂ''ਤਿ। **ਉਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੂ**ਤਿ। ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਿਤਾ ਤਯੋ ਚਨ੍ਦਾ ਵਿਯ, ਸੂਰਿਯਾ ਵਿਯ, ਸੀਹਾ ਵਿਯ ਚ ਵਿਰੋਚਮਾਨਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ।

੩੩੩. ਏਵੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਪਨ ਤੇ ਮਹਾਥੇਰੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਯੇਵ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਜ੍ਜ ਮਹਨ੍ਤੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਯਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਭਾਗਿਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਖੋ ਪਨ ਏਕਕੋਵ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਯ੍ਹੰ ਪਿਯਸਹਾਯਮ੍ਪਿ ਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਇਤਿ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਜਨਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਿਤਾ ਦ੍ਵੇ ਚਨ੍ਦਾ ਵਿਯ, ਸੂਰਿਯਾ ਵਿਯ, ਸੀਹਾ ਵਿਯ ਚ ਵਿਰੋਚਮਾਨਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿ । **ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਦੂਰਤੋਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਥਾਉਪਚਾਰੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਮੇਤੰ, ''ਏਤੁ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਅਵੋਚ। **ਰਮਣੀਯੰ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਵਿਧੰ ਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕੰ ਵਨਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕੰ ਪੁਗ੍ਗਲਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਵਨੰ ਨਾਮ ਨਾਗਸਲਲਸਾਲਚਮ੍ਪਕਾਦੀਹਿ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ ਬਹਲਚ੍ਛਾਯੰ ਪੁਪ੍ਫਫਲੂਪਗੰ ਵਿਵਿਧਰੁਕ੍ਖੰ ਉਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਗਾਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟੰ, ਇਦੰ ਵਨਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕੰ ਨਾਮ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ –

> ''ਰਮਣੀਯਾਨਿ ਅਰਞ੍ਞਾਨਿ, ਯਤ੍ਥ ਨ ਰਮਤੀ ਜਨੋ।
> ਵੀਤਰਾਗਾ ਰਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇ ਕਾਮਗਵੇਸਿਨੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੯੯)।

ਵਨੰ ਪਨ ਸਚੇਪਿ ਉਜ੍ਜਙ੍ਗਲੇ ਹੋਤਿ ਨਿਰੁਦਕੰ ਵਿਰਲਚ੍ਛਾਯੰ ਕਣ੍ਟਕਸਮਾਕਿਣ੍ਣੰ, ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋਪੇਤ੍ਥ ਅਰਿਯਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਇਦੰ ਪੁਗ੍ਗਲਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕੰ ਨਾਮ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ –

> ''ਗਾਮੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾਰਞ੍ਞੇ, ਨਿਨ੍ਨੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾ ਥਲੇ।
> ਯਤ੍ਥ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਭੂਮਿਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੯੮)।

ਇਧ ਪਨ ਤੰ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਦਾ ਹਿ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨੰ ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲੰ ਹੋਤਿ ਕੁਸੁਮਗਨ੍ਧਸੁਗਨ੍ਧੰ, ਸਦੇਵਕੇ ਚੇਤ੍ਥ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਤਿੰਸਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤੇਹਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਰਮਣੀਯੰ, ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨ''ਨ੍ਤਿ।

ਦੋਸਿਨਾਤਿ ਦੋਸਾਪਗਤਾ, ਅਬ੍ਭਂ ਮਹਿਕਾ ਧੂਮੋ ਰਜੋ ਰਾਹੂਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਰਹਿਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲਾ, ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਗ੍ਗਾ ਅਪੁਪ੍ਫਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਦਿਬ੍ਬਾ ਮਞ੍ਞੇ ਗਨ੍ਧਾ ਸਮ੍ਪਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਾ ਮਨੁਞ੍ਞਰਪੁਪ੍ਫਕੇਵਿਲਾਰਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਚਨ੍ਦਨਚੁਣ੍ਣਗਨ੍ਧਾ ਵਿਯ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਵਾਯਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਸੁਯਾਸਨ੍ਤੁਸਿਤਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤਿਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਓਤਿਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ ਵਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਕਥਂਰੂਪੇਨ , **ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਥੇਰਾਨਂ ਸਙ੍ਘਨਵਕੋਵ। ਕਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਤਂਯੇਵ ਪਠਮਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ? ਮਮਾਯਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਥੇਰਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮਮਾਯਿਂਸੁ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ, ''ਮਯਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਤ੍ਥੁ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ ਮਮਾਯਿ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਂ ਮਮਾਯਿ, ਕੁਲਦਾਰਕੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਸਿ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਤਥੇਵ ਅਕਾਸਿ। ਏਵਂ ਏਕਮੇਕੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਾਪਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਪਣੀਤਾਨਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿਪਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸੇਵ ਦੇਤਿ।

ਏਕੋ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਘਰਤਨਸ੍ਸ ਚ ਪੂਜਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਧਮ੍ਮਰਤਨਂ ਪੂਜਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਭਗਵਾ ਆਹ – ''ਸਚੇਸਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਧਮ੍ਮਰਤਨਂ ਪੂਜਿਤੁਕਾਮੋ, ਏਕਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਪੂਜੇਹੀ''ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਚਿਕ੍ਖਥਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਚਿਕ੍ਖਥਾਤਿ ਆਹ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਥੇਰਂ ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਪੂਜੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਭਗਵਾ ''ਕੁਤੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਲਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਏਕੇਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਇਦਂ ਪਨਾਹਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮੋਤਿ। ਦੇਹਿ, ਆਨਨ੍ਦਾਤਿ। ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਆਗਤਕਾਲੇ ਦੇਹੀਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕਦਾ ਪਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ? ਦਸਾਹਮਤ੍ਤੇਨ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੬੧; ਮਹਾਵ॰ ੩੪੭) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਤਥੇਵ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨਾਪਂ ਲਭਤਿ, ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। ਏਵਂ ਤੇ ਥੇਰਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮਮਾਯਿਂਸੁ, ਇਤਿ ਮਮਾਯਿਤਤ੍ਤਾ ਪਠਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿ।

ਅਪਿਚ ਅਨੁਮਤਿਪੁਚ੍ਛਾ ਨਾਮੇਸਾ ਖੁਦ੍ਦਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ ਪਠਮਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਭਾਨਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤੋ ਰੇਵਤਂ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਂ, ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਂ, ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਭਾਨਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤੋ ਪਞ੍ਚਪਿ ਥੇਰਾ ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਭਾਨਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਮਯਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦਸਬਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮ, ਸਤ੍ਥਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਜਨਪਦਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਟ੍ਟੋ ਗਾਮਭੋਜਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਜਨਪਦਭੋਜਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮਹਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਅਮਚ੍ਚਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਸੇਨਾਪਤਿਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਉਪਰਾਜਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਰਾਜਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਰਞ੍ਞਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਟ੍ਟੋ ਅਪਰਾਪਰਂ ਨ ਸਞ੍ਚਰਤਿ, ਰਾਜਵਚਨੇਨੇਵ ਛਿਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਅਹਞ੍ਹਿ ਪਠਮਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ...ਪੇ॰... ਅਥ ਮਯਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦਸਬਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮ, ਸਤ੍ਥਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਅਨੁਮਤਿਪੁਚ੍ਛਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਪਠਮਂ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿ।

ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਬਹੁ ਅਸ੍ਸ ਸੁਤਂ ਹੋਤਿ, ਨਵਙ੍ਗਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਪਾਲਿਅਨੁਸਨ੍ਧਿਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਸੇਨ ਉਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਤਧਰੋ**ਤਿ ਸੁਤਸ੍ਸ ਆਧਾਰਭੂਤੋ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਇਤੋ ਗਹਿਤਂ ਇਤੋ ਪਲਾਯਤਿ, ਛਿਦ੍ਦਘਟੇ ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਏਕਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਜਾਤਕਂ ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਵਾ ਵਾਚੇਤੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਯਂ **ਨ ਸੁਤਧਰੋ** ਨਾਮ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਉਗ੍ਗਹਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਾਲਸਦਿਸਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਦਸਪਿ ਵੀਸਤਿਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਨਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਂ **ਸੁਤਧਰੋ** ਨਾਮ।

ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋਤਿ ਸੁਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਚਯਭੂਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਸੁਤੰ ਹਦਯਮਞ੍ਜੂਸਾਯ ਸਨ੍ਨਿਚਿਤੰ ਸਿਲਾਯੰ ਲੇਖਾ ਵਿਯ, ਸੁਵਣ੍ਣਘਟੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸੀਹਵਸਾ ਵਿਯ ਚ ਅਜ੍ਝੋਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਯੰ **ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ** ਨਾਮ। **ਧਾਤਾ**ਤਿ ਠਿਤਾ ਪਗੁਣਾ। ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਹਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਧਾਤੰ ਪਗੁਣੰ ਨਿਚ੍ਚਲਿਤੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਸੁਕਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਜਾਤਕੰ ਵਾ ਕਥੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮਨੁਗ੍ਗਾਹਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਦਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਧਾਤੰ ਪਗੁਣੰ ਭਵਙ੍ਗਸੋਤਸਦਿਸੰ ਹੋਤਿ, ਅਸੁਕਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਜਾਤਕੰ ਵਾ ਕਥੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਕਥੇਤਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਧਾਤਾ''ਤਿ।

ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾਤਿ ਸੁਤ੍ਤਦਸਕ-ਵਗ੍ਗਦਸਕ-ਪਣ੍ਣਾਸਦਸਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵਾਚਾਯ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤਾ। **ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ, ਯਸ੍ਸ ਵਾਚਾਯ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਮਨਸਾ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਕਟੰ ਹੋਤਿ। ਮਹਾਦੀਪੰ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਰੂਪਗਤੰ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ''ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਕਾਰਣਤੋ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ। **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੇਹਿ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਦਮੇਵ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ, ਤੰ ਅਕ੍ਖਰਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸਵਿਧਬ੍ਯਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਯੋ ਅਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਏਵਰੂਪੇਹਿ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਸਤਿ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਜਾਤਕੰ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਉਪਾਰਮ੍ਭਕਰੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਮੰ ਕਥੇਤਿ, ਤਦਤ੍ਥੰ ਓਹਾਰੇਤਿ, ਏਵਮਿਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਏਕਪਸ੍ਸੇਨੇਵ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਕਾਲੰ ਞਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਤਿ। ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੰ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਥਾ ਅਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਜਾਤਕੰ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਏਕਪਦਮ੍ਪਿ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਞ੍ਚ ਅਮਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਨਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤੁਲਿਕਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਗਮ੍ਭੀਰਮਾਤਿਕਾਯ ਉਦਕੰ ਪੇਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਪਦੰ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਸਿਨ੍ਧਵਾਜਾਨੀਯੋ ਵਿਯ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਥਾ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਵਰੂਪਿੰ ਕਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ – ''ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੇਹਿ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਨੁਪ੍ਪਬਨ੍ਧੇਹੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਜਾਤਕੰ ਵਾ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਆਰਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤੁਰਿਤਤੁਰਿਤੋ ਅਰਣਿੰ ਮਨ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਉਣ੍ਹਖਾਦਨੀਯੰ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਪੁਬ੍ਬਾਪਰੇਸੁ ਗਹਿਤੰ ਗਹਿਤਮੇਵ ਅਗ੍ਗਹਿਤੰ ਅਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਨ੍ਤਰੇਸੁ ਚਰਮਾਨੰ ਗੋਧੰ ਉਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਹਰਨ੍ਤੋ ਓਸਾਪੇਨ੍ਤੋ ਓਹਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯੋਪਿ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਕਾਲੇਨ ਸੀਘੰ ਕਾਲੇਨ ਦਨ੍ਧੰ ਕਾਲੇਨ ਮਹਾਸਦ੍ਦੰ ਕਾਲੇਨ ਖੁਦ੍ਦਕਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਤਿ। ਯਥਾ ਪੇਤਗ੍ਗਿ ਕਾਲੇਨ ਜਲਤਿ, ਕਾਲੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਇਧ **ਪੇਤਗ੍ਗਿਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਸਾਯ ਉਟ੍ਠਾਤੁਕਾਮਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਆਰਭਤਿ। ਯੋਪਿ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਯਤਿ, ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਕਥੇਤਿ, ਇਮੇਸੰ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕਥਾ ਅਪ੍ਪਬਨ੍ਧਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਨਯੇ ਠਿਤੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਧਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਦੀਸੋਤੰ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਤੋ ਭਸ੍ਸਮਾਨੰ ਉਦਕੰ ਵਿਯ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਕਥੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਥਾ ਅਨੁਪ੍ਪਬਨ੍ਧਾ ਹੋਤਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਨੁਪ੍ਪਬਨ੍ਧੇਹੀ''ਤਿ। **ਅਨੁਸਯਸਮੁਗ੍ਘਾਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਅਨੁਸਯਾਨੰ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਤ੍ਥਾਯ। **ਏਵਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਥਾਰੂਪੇਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਕਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਕਣ੍ਣੰ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਹਚ੍ਚ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨੰ ਸੋਭੇਯ੍ਯ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੩੩੪. ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨੰ ਅਸ੍ਸ ਆਰਾਮੋਤਿ **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾਰਾਮੋ**। ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨੇ ਰਤੋਤਿ **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਰਤੋ**।

੩੩੫. **ਸਹਸ੍ਸੰ ਲੋਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਸ੍ਸੰ ਲੋਕਧਾਤੂਨੰ। ਏਤ੍ਤਕਞ੍ਹਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਧੁਵਸੇਵਨੰ ਆਵਜ੍ਜਨਪਟਿਬਦ੍ਧੰ, ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਪਨ ਥੇਰੋ ਅਨੇਕਾਨਿਪਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵੋਲੋਕੇਤਿਯੇਵ। **ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਵਰਗਤੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਭੂਮਕਸ੍ਸ ਵਾ ਨਵਭੂਮਕਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਸਾਦਵਰਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਗਤੋ। **ਸਹਸ੍ਸੰ ਨੇਮਿਮਣ੍ਡਲਾਨੰ ਵੋਲੋਕੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਾਸਾਦਪਰਿਵੇਣੇ ਨਾਭਿਯਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਨੰ ਨੇਮਿਵਟ੍ਟਿਯਾ ਨੇਮਿਵਟ੍ਟਿੰ ਆਹਚ੍ਚ ਠਿਤਾਨੰ ਨੇਮਿਮਣ੍ਡਲਾਨੰ ਸਹਸ੍ਸੰ ਵਾਤਪਾਨੰ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਨਾਭਿਯੋਪਿ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ,

ਅਰਾਪਿ ਅਰਨੁਰਾਨਿਪਿ ਨੇਮਿਯੋਪਿ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਏਵੰ ਅਯਮ੍ਪਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨੁਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਹਸ੍ਸਂ ਲੋਕਾਨਂ ਵੋਲੋਕੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦੇ ਠਿਤਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਨਾਭਿਯੋ ਵਿਯ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਹਸ੍ਸੇ ਸਿਨੇਰੁਸਹਸ੍ਸਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ। ਅਰਾ ਵਿਯ ਦੀਪਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਰਨੁਰਾਨਿ ਵਿਯ ਦੀਪਟ੍ਠਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨੇਮਿਯੋ ਵਿਯ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੩੩੬. **ਆਰਦ੍ਧਵਿਕੋ**ਤਿ ਸਮਾਦਿਨ੍ਣਅਰਞ੍ਞਧੁਤਙ੍ਗੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੩੩੭. **ਨੇ ਚ ਸਂਸਾਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਓਸਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਸਹੇਤੁਕਞ੍ਹਿ ਸਕਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਸਂਸਾਦੇਤਿ ਨਾਮ। ਏਵੰ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਵਤ੍ਤਿਨੀ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਦੀਸੋਤੋਦਕਂ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

੩੩੮. **ਯਾਯ ਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਯਾਯ ਲੋਕਿਯਾਯ ਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਯਾਯ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ।

੩੩੯. **ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਾਧੁਕਾਰੋ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ ਪਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਗਵਾ ਆਲਪਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਯਥਾ ਤਂ ਆਨਨ੍ਦੋ**ਵਾਤਿ ਯਥਾ ਆਨਨ੍ਦੋਵ ਸਮ੍ਮਾ ਬ੍ਯਾਕਰਮਾਨੋ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਬ੍ਯਾਕਤਂ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮੇਵ, ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਮੇਵ ਬ੍ਯਾਕਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਅਜ੍ਝਾਸਯੋਪਿਸ੍ਸ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – ''ਅਹੋ ਵਤ ਸਾਸਨੇ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ ਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜਂ, ਗਰੁਕਲਹੁਕਂ ਸਤੇਕਿਚ੍ਛਾਤੇਕਿਚ੍ਛਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ। ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਉਗ੍ਗਹਿਤਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸੀਲਂ ਕਥਿਤਂ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਧਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨੀਤਿ ਸੀਲਸ੍ਸ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੀਲਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਮਾਧਿਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਫਲਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਏਵੰ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਹੋਤਿ – ''ਅਹੋ ਵਤ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਨਿਕਾਯੇ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਸੀਲਾਦੀਨਂ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸੀਲਾਦੀਨਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਵਾਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੩੪੦. ਆਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਰੇਵਤੋ ਝਾਨਜ੍ਝਾਸਯੋ ਝਾਨਾਭਿਰਤੋ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – ''ਅਹੋ ਵਤ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਏਕਿਕਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਝਾਨਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

੩੪੧. ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – ''ਅਹੋ ਵਤ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਆਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਅਨੇਕੇਸੁ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਹਸ੍ਸੇਸੁ ਚਵਮਾਨੇ ਚ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਚ ਸਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਭਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਂਵੇਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

੩੪੨. ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਧੁਤਵਾਦੋ, ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – ''ਅਹੋ ਵਤ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਧੁਤਵਾਦਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਯਤਣ੍ਹਂ ਮਿਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰੇਪਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇ ਕਿਲੇਸੇ ਧੁਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

੩੪੩. ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਸਮਾਧਿਪਾਰਮਿਯਾ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਸੁਖੁਮਂ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਰਂ ਖਨ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਧਾਤ੍ਵਨ੍ਤਰਂ ਆਯਤਨਨ੍ਤਰਂ ਝਾਨੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਂ ਆਰਮ੍ਮਣੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਂ ਅਙ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਅਙ੍ਗਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿ ਏਕਤੋਵਡ੍ਢਨਂ ਉਭਤੋਵਡ੍ਢਨਨ੍ਤਿ ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸੇਵ ਪਾਕਟਂ। ਅਨਾਭਿਧਮ੍ਮਿਕੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ – ''ਅਯਂ ਸਕਵਾਦੋ ਅਯਂ

ਪਰਵ◌ਾਦੋ’’ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਸਕਵ◌ਾਦਂ ਦੀਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਰਵ◌ਾਦਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਪਰਵ◌ਾਦਂ ਦੀਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਕਵ◌ਾਦਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰਂ ਵ◌ਿਸਂਵ◌ਾਦੇਤਿ। ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕੋ ਸਕਵ◌ਾਦਂ ਸਕਵ◌ਾਦਨਿਯਾਮੇਨੇਵ , ਪਰਵ◌ਾਦਂ ਪਰਵ◌ਾਦਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਦੀਪੇਤਿ, ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰਂ ਨ ਵ◌ਿਸਂਵ◌ਾਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਏਵ◌ਂ ਹੋਤਿ – ‘‘ਅਹੋ ਵਤ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਖੁਮੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਞਾਣਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵ◌ਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ◌ਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

੩੪੪. ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਯਾ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਪਞ੍ਞਵ◌ਾਯੇਵ ਚ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ। ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵ◌ਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਗਿਹਿਭਾਵ◌ਂ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਏਵ◌ਂ ਹੋਤਿ – ‘‘ਅਹੋ ਵਤ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਅਚਿਤ੍ਤਵਸਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਵ◌ਿਸੇਵ◌ਿਤਵ◌ਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਿ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁਂ ਅਦੇਨ੍ਤਾ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵ◌ਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ◌ਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

੩੪੫. **ਸਬ੍ਬੇਸਂ** ਵ◌ੋ, **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਸ੍ਸ ਨਾਮ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਿਕ੍ਖੂਹਿਪਿ ਸੋਭਨਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਝਾਨਾਭਿਰਤੇਹਿਪਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੇਹਿਪਿ, ਧੁਤਵ◌ਾਦੇਹਿਪਿ, ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿਪਿ, ਅਚਿਤ੍ਤਵਸਿਕੇਹਿਪਿ ਸੋਭਨਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵ◌ੋ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਪਰਿਯਾਯੇਨ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਸੁਭਾਸਿਤਮੇਵ, ਨੋ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ। **ਅਪਿਚ ਮਮਪਿ ਸੁਣਾਥਾ**ਤਿ ਅਪਿਚ ਮਮਪਿ ਵਚਨਂ ਸੁਣਾਥ। **ਨ ਤਾਵ◌ਾਹਂ ਇਮਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਨ ਤਾਵ ਅਹਂ ਇਮਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗਵ◌ੀਰਿਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਆਭੁਜਿਤਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਕਿਰ ਭਗਵ◌ਾ ਪਰਿਪਾਕਗਤੇ ਞਾਣੇ ਰਜ੍ਜਸਿਰਿਂ ਪਹਾਯ ਕਤਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਚਤੁਰਙ੍ਗਵ◌ੀਰਿਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਲ੍ਹਸਮਾਦਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਾਰਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਂ ਉਨ੍ਨਾਦੇਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਪਟਿਵ◌ਿਜ੍ਝਿ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਮਾਹ। ਅਪਿਚ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਜਨਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋਪਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਾਰਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। ਪਸ੍ਸਤਿ ਹਿ ਭਗਵ◌ਾ – ‘‘ਅਨਾਗਤੇ ਏਵ◌ਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ‘ਭਗਵ◌ਾ ਮਹਾਗੋਸਿਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਇਧ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ...ਪੇ॰... ਏਵਰੂਪੇਨ ਖੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨਂ ਸੋਭੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ, ਮਯਂ ਭਗਵਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗਵ◌ੀਰਿਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਦਲ੍ਹਸਮਾਦਾਨਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ‘ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਇਮਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਨ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਏਵ◌ਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ, ਇਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਜਨਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਾਰਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। **ਏਵਰੂਪੇਨ ਖੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨਂ ਸੋਭੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਏਵਰੂਪੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨਂ ਸੋਭੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਵ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਹਾਗੋਸਿਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਮਹਾਗੋਪਾਲਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੬. **ਏਵ◌ਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਗੋਪਾਲਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਤਿਸ੍ਸੋ ਕਥਾ ਏਕਨਾਲ਼ਿਕਾ, ਚਤੁਰਸ੍ਸਾ, ਨਿਸਿਨ੍ਨਵਤ੍ਤਿਕਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕੇਕਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਕਥਨਂ **ਏਕਨਾਲ਼ਿਕਾ** ਨਾਮ। ਅਪਣ੍ਡਿਤਂ ਗੋਪਾਲਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਅਪਣ੍ਡਿਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਪਣ੍ਡਿਤਂ ਗੋਪਾਲਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਪਣ੍ਡਿਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਥਨਂ **ਚਤੁਰਸ੍ਸਾ** ਨਾਮ। ਅਪਣ੍ਡਿਤਂ ਗੋਪਾਲਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਗਮਨਂ, ਅਪਣ੍ਡਿਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਗਮਨਂ, ਪਣ੍ਡਿਤਂ ਗੋਪਾਲਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ

ਪਰਿਯੋਸਾਨਗਮਨੰ, ਪਣ੍ਡਿਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਗਮਨਨ੍ਤਿ ਅਯੰ **ਨਿਸਿਨ੍ਨਵਤ੍ਤਿਕਾ** ਨਾਮ। ਅਯੰ ਇਧ ਸਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਨੰ ਆਚਿਣ੍ਣਾ।

ਏਕਾਦਸਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹੀਤਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗੁਣਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ। **ਗੋਗਣ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਮਣ੍ਡਲੰ। **ਪਰਿਹਰਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਿਤੁੰ। **ਫਾਤਿੰ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਿੰ ਆਪਾਦੇਤੁੰ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੇ। **ਨ ਰੂਪਞ੍ਞੂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਗਣਨਤੋ ਵਾ ਵਣ੍ਣਤੋ ਵਾ ਰੂਪੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। **ਗਣਨਤੋ** ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਨ੍ਨੰ ਸਤੰ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸੰ ਵਾਤਿ ਸਙ੍ਖਜੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਗਾਵੀਸੁ ਹਟਾਸੁ ਵਾ ਪਲਾਤਾਸੁ ਵਾ ਗੋਗਣੰ ਗਣੇਤ੍ਵਾ, ਅਜ੍ਜ ਏਤ੍ਤਿਕਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਨਿ ਵਾ ਅਟਵਿੰ ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਨ ਪਰਿਯੇਸਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਗਾਵੀਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੋਗਣੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾਸੁਪਿ ਗੋਗਣੰ ਗਣੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਇਮਾ ਏਤ੍ਤਿਕਾ ਗਾਵੋ ਨ ਅਮ੍ਹਾਕ’’ਨ੍ਤਿ ਯਟ੍ਠਿਯਾ ਪੋਥੇਤ੍ਵਾ ਨ ਨੀਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਟ੍ਠਾ ਗਾਵਿਯੋ ਨਟ੍ਠਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਰਗਾਵਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੰ ਗੋਸਾਮਿਕਾ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਅਯੰ ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਧੇਨੁੰ ਗਣ੍ਹਾਤੀ’’ਤਿ ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਵਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਗੋਗਣੋਪਿ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਪਰਿਭੋਗਤੋਪਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ। **ਵਣ੍ਣਤੋ** ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ – ‘‘ਏਤ੍ਤਿਕਾ ਗਾਵੋ ਸੇਤਾ, ਏਤ੍ਤਿਕਾ ਰਤ੍ਤਾ, ਏਤ੍ਤਿਕਾ ਕਾਲ਼ਾ, ਏਤ੍ਤਿਕਾ ਕਬਰਾ ਏਤ੍ਤਿਕਾ ਨੀਲਾ’’ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਗਾਵੀਸੁ ਹਟਾਸੁ ਵਾ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਪਰਿਭੋਗਤੋਪਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲੋ ਹੋਤੀਤਿ ਗਾਵੀਨੰ ਸਰੀਰੇ ਕਤੰ ਧਨੁਸਤ੍ਤਿਸੂਲਾਦਿਭੇਦੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ , ਸੋ ਗਾਵੀਸੁ ਹਟਾਸੁ ਵਾ ਪਲਾਤਾਸੁ ਵਾ ਅਜ੍ਜ ਅਸੁਕਲਕ੍ਖਣਾ ਚ ਅਸੁਕਲਕ੍ਖਣਾ ਚ ਗਾਵੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਪਰਿਭੋਗਤੋਪਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਆਸਾਟਿਕੰ ਹਾਰੇਤਾਤਿ ਗੁਨ੍ਨੰ ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਾਦੀਹਿ ਪਹਟਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਵਣੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨੀਲਮਕ੍ਖਿਕਾ ਅਣ੍ਡਕਾਨਿ ਪਾਤੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਆਸਾਟਿਕਾਤਿ ਨਾਮ। ਤਾਨਿ ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਬਾਲੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਤਥਾ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ‘‘ਨ ਆਸਾਟਿਕੰ ਹਾਰੇਤਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਗੁਨ੍ਨੰ ਵਣਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਗਮ੍ਭੀਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਾਣਕਾ ਕੁਚ੍ਛਿੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਗਾਵੋ ਗੇਲਞ੍ਞਾਭਿਭੂਤਾ ਨੇਵ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਿਤੁੰ, ਨ ਪਾਨੀਯੰ ਪਾਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਗੁਨ੍ਨੰ ਖੀਰੰ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਗੋਣਾਨੰ ਜਵੋ ਹਾਯਤਿ, ਉਭਯੇਸੰ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਗੋਗਣੋਪਿ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਤੋਪਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਵਣੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਗੁਨ੍ਨੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਞ੍ਜਾਤੇ ਵਣੇ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਦਤ੍ਵਾ ਵਾਕੇਨ ਵਾ ਚੀਰਕੇਨ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਬਾਲੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਤਥਾ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਗੁਨ੍ਨੰ ਵਣੇਹਿ ਯੂਸਾ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਿ, ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਨਿਘੰਸੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਵਣਾ ਜਾਯਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਗਾਵੋ ਗੇਲਞ੍ਞਾਭਿਭੂਤਾ ਨੇਵ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਿਤੁੰ...ਪੇ॰... ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਧੂਮੰ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਡੰਸਮਕਸਾਦੀਨੰ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਕਾਲੇ ਗੋਗਣੇ ਵਜੰ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਧੂਮੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਅਪਣ੍ਡਿਤੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਤੰ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਗੋਗਣੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਡੰਸਾਦੀਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤੋ ਨਿਦ੍ਦੰ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦੀਸੁ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿ, ਨੇਵ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਿਤੁੰ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਪਰਿਭੋਗਤੋਪਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਤਿਤ੍ਥੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਤਿਤ੍ਥੰ ਸਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਿਸਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਗਾਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਾਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਅਤਿਤ੍ਥੇਨ ਗਾਵਿਯੋ ਓਤਾਰੇਤਿ। ਤਾਸੰ ਵਿਸਮਤਿਤ੍ਥੇ ਪਾਸਾਣਾਦੀਨਿ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀਨੰ ਪਾਦਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਗਾਹੰ ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਤਿਤ੍ਥੰ ਓਤਿਣ੍ਣਾ ਕੁਮ੍ਭੀਲਾਦਯੋ ਗਾਹਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਅਜ੍ਜ ਏਤ੍ਤਿਕਾ ਗਾਵੋ ਨਟ੍ਠਾ, ਅਜ੍ਜ ਏਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਗੋਗਣੋਪਿ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਤੋਪਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਪੀਤੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਪੀਤਮ੍ਪਿ ਅਪੀਤਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਗੋਪਾਲਕੇਨ ਹਿ ''ਇਮਾਯ ਗਾਵਿਯਾ ਪੀਤੰ, ਇਮਾਯ ਨ ਪੀਤੰ, ਇਮਾਯ ਪਾਨੀਯਤਿਤ੍ਥੇ ਓਕਾਸੋ ਲਦ੍ਧੋ, ਇਮਾਯ ਨ ਲਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਪੀਤਾਪੀਤੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਅਯੰ ਪਨ ਦਿਵਸਭਾਗੰ ਅਰਞ੍ਞੇ ਗੋਗਣੰ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਾਨੀਯੰ ਪਾਯੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਦਿੰ ਵਾ ਤਲਾਕੰ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਹਾਉਸਭਾ ਚ ਅਨੁਉਸਭਾ ਚ ਬਲਵਗਾਵਿਯੋ ਚ ਦੁਬ੍ਬਲਾਨਿ ਚੇਵ ਮਹਲ੍ਲਕਾਨਿ ਚ ਗੋਰੂਪਾਨਿ ਸਿਙ੍ਗੇਹਿ ਵਾ ਫਾਸੁਕਾਹਿ ਵਾ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਕਾਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਊਰੁਪ੍ਪਮਾਣੰ ਉਦਕੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਕਾਮੰ ਪਿਵਨ੍ਤਿ। ਅਵਸੇਸਾ ਓਕਾਸੰ ਅਲਭਮਾਨਾ ਤੀਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕਲਲਮਿਸ੍ਸਕੰ ਉਦਕੰ ਪਿਵਨ੍ਤਿ, ਅਪੀਤਾ ਏਵ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨੇ ਗੋਪਾਲਕੋ ਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵੇਸੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਪੀਤਗਾਵਿਯੋ ਪਿਪਾਸਾਯ ਸੁਕ੍ਖਮਾਨਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗੁਨ੍ਨੰ ਖੀਰੰ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਗੋਣਾਨੰ ਜਵੋ ਹਾਯਤਿ...ਪੇ॰... ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਵੀਥਿੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ''ਅਯੰ ਮਗ੍ਗੋ ਸਮੋ ਖੇਮੋ, ਅਯੰ ਵਿਸਮੋ ਸਾਸਙ੍ਕੋ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੋ''ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਸਮੰ ਖੇਮੰ ਮਗ੍ਗੰ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਗੋਗਣੰ ਇਤਰੰ ਮਗ੍ਗੰ ਪਟਿਪਾਦੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਾਵੋ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦੀਨੰ ਗਨ੍ਧੇਨ ਚੋਰਪਰਿਸ੍ਸਯੇਨ ਵਾ ਅਭਿਭੂਤਾ ਭਨ੍ਤਮਿਗਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਾ ਗੀਵੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਨੇਵ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਾਨੀਯੰ ਪਿਵਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗੁਨ੍ਨੰ ਖੀਰੰ ਛਿਜ੍ਜਤਿ...ਪੇ॰... ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ ਹੋਤੀਤਿ ਗੋਪਾਲਕੇਨ ਹਿ ਗੋਚਰਕੁਸਲੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਪਞ੍ਚਾਹਿਕਵਾਰੋ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਿਕਵਾਰੋ ਵਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ, ਏਕਦਿਸਾਯ ਗੋਗਣੰ ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਤਤ੍ਥ ਨ ਚਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਮਹਤਾ ਹਿ ਗੋਗਣੇਨ ਚਿਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨੰ ਭੇਰਿਤਲੰ ਵਿਯ ਸੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ ਨਿਤ੍ਤਿਣੰ, ਉਦਕਮ੍ਪਿ ਆਲੁਲੀਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਮੇ ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਵਾ ਦਿਵਸੇ ਪੁਨ ਤਤ੍ਥ ਚਾਰੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਹਿ ਤਿਣਮ੍ਪਿ ਪਟਿਵਿਰੂਹਤਿ, ਉਦਕਮ੍ਪਿ ਪਸੀਦਤਿ। ਅਯੰ ਪਨ ਇਮੰ ਪਞ੍ਚਾਹਿਕਵਾਰੰ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਿਕਵਾਰੰ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਰਕ੍ਖਿਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਗੋਗਣੋ ਹਰਿਤਤਿਣੰ ਨ ਲਭਤਿ, ਸੁਕ੍ਖਤਿਣੰ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਕਲਲਮਿਸ੍ਸਕੰ ਉਦਕੰ ਪਿਵਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗੁਨ੍ਨੰ ਖੀਰੰ ਛਿਜ੍ਜਤਿ...ਪੇ॰... ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਅਨਵਸੇਸਦੋਹੀ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਗੋਪਾਲਕੇਨ ਯਾਵ ਵਚ੍ਛਕਸ੍ਸ ਮੰਸਲੋਹਿਤੰ ਸਣ੍ਠਾਤਿ, ਤਾਵ ਏਕੰ ਦ੍ਵੇ ਥਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਵਸੇਸਦੋਹਿਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਯੰ ਵਚ੍ਛਕਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨਵਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦੁਹਤਿ, ਖੀਰਪਕੋ ਵਚ੍ਛੋ ਖੀਰਪਿਪਾਸਾਯ ਸੁਕ੍ਖਤਿ, ਸਣ੍ਠਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਮਾਤੁ ਪੁਰਤੋ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਤਿ। ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਮਯ੍ਹੰ ਪੁਤ੍ਤਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤੁਖੀਰੰ ਪਾਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਸੋਕੇਨ ਨ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਿਤੁੰ, ਨ ਪਾਨੀਯੰ ਪਾਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਥਨੇਸੁ ਖੀਰੰ ਛਿਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਗੋਗਣੋਪਿ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਤੋਪਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਗੁਨ੍ਨੰ ਪਿਤੁਟ੍ਠਾਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਗੋਪਿਤਰੋ**। ਗਾਵੋ ਪਰਿਣਯਨ੍ਤਿ ਯਥਾਰੁਚਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਗੋਪਰਿਣਾਯਕਾ। ਨ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਹਿ ਗੋਪਾਲਕੋ ਏਵਰੂਪੇ ਉਸਭੇ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤਿ, ਪਣੀਤੰ ਗੋਭਤ੍ਤੰ ਦੇਤਿ, ਗਨ੍ਧਪਞ੍ਚਙ੍ਗੁਲਿਕੇਹਿ ਮਣ੍ਡੇਤਿ, ਮਾਲੰ ਪਿਲਨ੍ਧੇਤਿ, ਸਿਙ੍ਗੇ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਕੋਸਕੇ ਚ ਧਾਰੇਤਿ, ਰੱਤਿੰ ਦੀਪੰ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਚੇਲਵਿਤਾਨਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਯਾਪੇਤਿ। ਅਯੰ ਪਨ ਤਤੋ ਏਕਸਕ੍ਕਾਰਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਉਸਭਾ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜੰ ਅਲਭਮਾਨਾ ਗੋਗਣੰ ਨ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਸ੍ਸਯੰ ਨ ਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਗੋਗਣੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਤੋ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

੩੪੭. **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ। **ਨ ਰੂਪਞ੍ਞੂ ਹੋਤੀ**ਤਿ, ''ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨੰ ਉਪਾਦਾਯਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਰੂਪੰ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਗਣਨਤੋ ਵਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਾ। **ਗਣਨਤੋ** ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ, ''ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ, ਸੋਤ-ਘਾਨ-ਜਿਵ੍ਹਾ-ਕਾਯਾਯਤਨੰ, ਰੂਪ-ਸਦ੍ਦ-ਗਨ੍ਧ-ਰਸ-ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਯਤਨੰ, ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਆਕਾਸਧਾਤੁ, ਆਪੋਧਾਤੁ, ਰੂਪਸ੍ਸ ਲਹੁਤਾ, ਮੁਦੁਤਾ, ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਤਾ, ਉਪਚਯੋ, ਸਨ੍ਤਤਿ, ਜਰਤਾ, ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ, ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਗਤਾ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਰੂਪਕੋਟ੍ਠਾਸਾਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਗਣਨਤੋ ਗੁਨ੍ਨੰ

ਰੂਪਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਥੂਪਮੋ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਸੋ ਗਣਨਤੋ ਰੂਪਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪਂ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਰੂਪਾਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਸੋ ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਗੋਪਾਲਕਸ੍ਸ ਗੋਗਣੋ ਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਸੀਲਸਮਾਧਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨੇਹਿ ਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਗੋਰਸੇਹਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਅਸੇਕ੍ਖੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ, ਅਸੇਕ੍ਖੇਨ ਸਮਾਧਿ, ਪਞ੍ਞਾ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨਾਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ, ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਰੂਪਂ ਏਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਦ੍ਵਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਨ ਕੁਤੋਚਿਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀ''ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਸੋਯਜਥਾਪਿ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਵਣ੍ਣਤੋ ਗੁਨ੍ਨਂ ਰੂਪਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਥੂਪਮੋ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਸੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਰੂਪਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪਂ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲੋ ਹੋਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੋ ਬਾਲੋ, ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਕਮ੍ਮਂ ਪਣ੍ਡਿਤਬਾਲਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਬਾਲੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਨ ਸੇਵਤਿ, ਬਾਲੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਅਸੇਵਨ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜਂ ਗਰੁਕਲਹੁਕਂ ਸਤੇਕਿਚ੍ਛਅਤੇਕਿਚ੍ਛਂ ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ; ਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਸੋ ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਗੋਪਾਲਕਸ੍ਸ ਗੋਗਣੋ ਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਗੋਪਾਲਕੋ ਵਿਯ ਚ ਪਞ੍ਚਹਿ ਗੋਰਸੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਆਸਾਟਿਕਂ ਹਾਰੇਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਕੇ ਨ ਵਿਨੋਦੇਤਿ, ਸੋ ਇਮਂ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਂ ਆਸਾਟਿਕਂ ਅਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਤਕ੍ਕਵਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸੋ ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਗੋਪਾਲਕਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਵਣਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਵਣਂ ਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਏਵਂ ਸਂਵਰਂ ਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਸੋ ਵਿਵਟਦ੍ਵਾਰੋ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ...ਪੇ॰... ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਧੂਮਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਧੂਮਂ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਧੂਮਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਵਾ ਸਰਭਞ੍ਞਂ ਵਾ ਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨਕਥਂ ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਵਾ ਨ ਕਰੋਤਿ । ਤਤੋ ਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਗੁਣਵਾਤਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਗੁਣਾਗੁਣਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ । ਸੋ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਿਲਮਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਾਤੁਂ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਤੁਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ...ਪੇ॰... ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਤਿਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਤਿਤ੍ਥਭੂਤੇ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ, ''ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬਜਞ੍ਜਨਂ ਕਥਂ ਰੋਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਾਲ਼ਿ ਕਿਂ ਵਦੇਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਤ੍ਥੋ ਕਿਂ ਦੀਪੇਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਨ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤਿ ਨ ਪਰਿਪਞ੍ਹਤਿ, ਨ ਜਾਨਾਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਏਵਂ ਅਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤੋ ਅਵਿਵਟਞ੍ਚੇਵ ਨ ਵਿਵਰਨ੍ਤਿ, ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਤ੍ਤਾਨੀਕਤਞ੍ਚ ਨ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਪਾਕਟਂ ਨ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੇਸੁ ਚ ਕਙ੍ਖਾਠਾਨਿਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਅਨੇਕਵਿਧਾਸੁ ਕਙ੍ਖਾਸੁ ਏਕਂ ਕਙ੍ਖਮ੍ਪਿ ਨ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ। ਕਙ੍ਖਾ ਏਵ ਹਿ ਕਙ੍ਖਾਠਾਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਂ ਕਙ੍ਖਮ੍ਪਿ ਨ ਨੀਹਰਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਏਵਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਤਿਤ੍ਥਂ ਅਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਕਙ੍ਖੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਤਿਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਤਿਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਵਿਸਯੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਅਭਿਧਮ੍ਮਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਵਿਨਯਧਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰੂਪਾਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤੇ ਅਵਿਸਯੇ ਪੁਟ੍ਠਾ ਕਥੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਕਙ੍ਖੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ...ਪੇ॰... ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਪੀਤਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਯਥਾ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਪੀਤਾਪੀਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਧਮ੍ਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨ ਲਭਤਿ, ਸਵਨਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਨਿਸਂਸਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਗ੍ਗਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਨ ਸੁਣਾਤਿ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿ, ਕਥਂ ਕਥੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਕੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਸੁਣਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ…ਪੇ॰… ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਵੀਥਿਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਂ ਵਿਯ, – ''ਅਯਂ ਲੋਕਿਯੋ ਅਯਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ''ਤਿ ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਨ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਲੋਕਿਯਮਗ੍ਗੇ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ…ਪੇ॰… ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਪਞ੍ਚਾਹਿਕਵਾਰੇ ਸਤ੍ਤਾਹਿਕਵਾਰੇ ਵਿਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ , ''ਇਮੇ ਲੋਕਿਯਾ ਇਮੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ''ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਨ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸੁਖੁਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਂ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕਿਯਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ…ਪੇ॰… ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਅਨਵਸੇਸਦੋਹੀ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਮਤ੍ਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਨਵਸੇਸਂ ਦੁਹਤਿ। ਨਿਦ੍ਦੇਸਵਾਰੇ ਪਨਸ੍ਸ **ਅਭਿਹਟ੍ਠਂ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਭਿਹਾਰਾ ਵਾਚਾਭਿਹਾਰੋ ਚ ਪਚ੍ਚਯਾਭਿਹਾਰੋ ਚ। **ਵਾਚਾਭਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਵਦੇਯ੍ਯਾਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯੇਨਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। **ਪਚ੍ਚਯਾਭਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ ਵਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਵਾ ਤੇਲਫਾਣਿਤਾਦੀਨਿ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਗਣ੍ਹਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਾਵਤਕੇਨ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਤ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਪਮਾਣਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, – ''ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਵਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਥਾਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਰਥਵਿਨੀਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਂ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੋ ਨ ਪੁਨ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ…ਪੇ॰… ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ।

ਤੇ ਨ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਮਹਾਉਸਭੇ ਵਿਯ ਤੇ ਥੇਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਾਯ ਆਵਿ ਚੇਵ ਰਹੋ ਚ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਕਾਯ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਨ ਪੂਜੇਤਿ। ਤਤੋ ਥੇਰਾ, – ''ਇਮੇ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਗਰੁਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਨਵਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਙ੍ਗਹੇਹਿ ਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਆਮਿਸਸਙ੍ਗਹੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਾ ਪਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਪਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਨ ਵਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਾ। ਕਿਲਮਨ੍ਤੇ ਮਿਲਾਯਨ੍ਤੇਪਿ ਨਪ੍ਪਟਿਜਗ੍ਗਨ੍ਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਾਬਨ੍ਧਂ ਵਾ ਗੁਯ੍ਹਗਨ੍ਥਂ ਵਾ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਨਵਕਾ ਥੇਰਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਸਙ੍ਗਹੇ ਅਲਭਮਾਨਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਗੋਪਾਲਕਸ੍ਸ ਗੋਗਣੋ ਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਏਵਂ ਸੀਲਾਦੀਨਿ ਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਗੋਰਸੇਹਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਹਿ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੋ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਹਾਗੋਪਾਲਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚੂਲ਼ਗੋਪਾਲਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੦. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੂਲ਼ਗੋਪਾਲਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਉਕ੍ਕਚੇਲਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਮਾਪਿਯਮਾਨੇ ਰਤ੍ਤਿਂ ਗਙ੍ਗਾਸੋਤਤੋ ਮਚ੍ਛੋ ਥਲਂ ਪਤ੍ਤੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚੇਲਾਨਿ ਤੇਲਪਾਤਿਯਂ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਾ ਕਤ੍ਵਾ ਮਚ੍ਛਂ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ। ਨਗਰੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਨਗਰਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਗਹਿਤਦਿਵਸੇ ਚੇਲੁਕ੍ਕਾਹਿ ਮਚ੍ਛੋ ਗਹਿਤੋਤਿ **ਉਕ੍ਕਚੇਲਾ-ਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ** ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। **ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਾ ਗਙ੍ਗਾ ਪਾਕਟਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਵਾਲਿਕੁਸ੍ਸਦੇ ਗਙ੍ਗਾਤਿਤ੍ਥੇ

ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਗਙ੍ਗਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਸਨ੍ਦਮਾਨਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ, – ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮਂ ਗਙ੍ਗਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੋਚਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਡ੍ਢਿਪਰਿਹਾਨਿਂ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਕਂ ਬਾਲਗੋਪਾਲਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਾ ਗੋਗਣਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਙ੍ਗਾਯ ਆਵਟ੍ਟੇ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦਮੇਵ ਪਵਿਟ੍ਠਾ, ਅਪਰਂ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤਗੋਪਾਲਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਗੋਗਣਸ੍ਸ ਸੋਤ੍ਥਿ ਜਾਤਾ ਵਡ੍ਢਿ ਜਾਤਾ ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਮਂ ਕਾਰਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ।

ਮਾਗਧਕੋਤਿ ਮਗਧਰਟ੍ਠਵਾਸੀ। **ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞਸਭਾਵੋ ਦਨ੍ਧੋ ਮਹਾਜਲੋ। **ਅਸਮਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਪਤਾਰੇਸੀ**ਤਿ ਤਾਰੇਤੁਂ ਆਰਭਿ। **ਉਤ੍ਤਰਂ ਤੀਰਂ ਸੁਵਿਦੇਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਓਰਿਮੇ ਤੀਰੇ ਮਗਧਰਟ੍ਠਂ, ਪਾਰਿਮੇ ਤੀਰੇ ਵਿਦੇਹਰਟ੍ਠਂ, ਗਾਵੋ ਮਗਧਰਟ੍ਠਤੋ ਵਿਦੇਹਰਟ੍ਠਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਉਤ੍ਤਰਂ ਤੀਰਂ ਪਤਾਰੇਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਉਤ੍ਤਰਂ ਤੀਰਂ ਸੁਵਿਦੇਹਾਨ''ਨ੍ਤਿ। **ਆਮਣ੍ਡਲਿਕਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਆਪਜ੍ਜਿਂਸੂ**ਤਿ ਅਵਡ੍ਢਿਂ ਵਿਨਾਸਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਮੇਵ ਪਵਿਸਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਹਿ ਗੋਪਾਲਕੇਨ ਗਾਵੋ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤੇਨ ਗਙ੍ਗਾਯ ਓਰਿਮਤੀਰੇ ਸਮਤਿਤ੍ਥਞ੍ਚ ਵਿਸਮਤਿਤ੍ਥਞ੍ਚ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਂ ਅਸ੍ਸ, ਮਜ੍ਝੇ ਗਙ੍ਗਾਯ ਗੁਨ੍ਨਂ ਵਿਸ੍ਸਮਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਂ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਵਾਲਿਕਤ੍ਥਲਾਨਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਅਸ੍ਸੁ। ਤਥਾ ਪਾਰਿਮਤੀਰੇ ਤੀਣਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਤਿਤ੍ਥਾਨਿ, ਇਮਸ੍ਮਾ ਤਿਤ੍ਥਾ ਭਟ੍ਠਾ ਇਮਂ ਤਿਤ੍ਥਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਾ ਭਟ੍ਠਾ ਇਮਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਬਾਲਗੋਪਾਲਕੋ ਓਰਿਮਤੀਰੇ ਗੁਨ੍ਨਂ ਓਤਰਣਤਿਤ੍ਥਂ ਸਮਂ ਵਾ ਵਿਸਮਂ ਵਾ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾਵ ਮਜ੍ਝੇ ਗਙ੍ਗਾਯ ਗੁਨ੍ਨਂ ਵਿਸ੍ਸਮਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਂ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਵਾਲਿਕਤ੍ਥਲਾਨਿਪਿ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾਵ ਪਰਤੀਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਰਣਤਿਤ੍ਥਾਨਿ ਅਸਮਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਵ ਅਤਿਤ੍ਥੇਨੇਵ ਗਾਵੋ ਓਤਾਰੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਹਾਉਸਭੋ ਜਵਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਚੇਵ ਥਾਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਚ ਤਿਰਿਯਂ ਗਙ੍ਗਾਯ ਸੋਤਂ ਛੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰਿਮਂ ਤੀਰਂ ਪਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਤਟਞ੍ਚੇਵ ਕਣ੍ਟਕਗੁਮ੍ਬਗਹਨਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਦੁਬ੍ਬਿਨਿਵਿਟ੍ਠਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਧੁਰਗ੍ਗ-ਪਤਿਟ੍ਠਾਨੋਕਾਸਮ੍ਪਿ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿ। ਗਾਵੋ ਮਹਾਉਸਭੋ ਨਿਵਤ੍ਤੋ ਮਯਮ੍ਪਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਾ। ਮਹਤੋ ਗੋਗਣਸ੍ਸ ਨਿਵਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦਕਂ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਗਙ੍ਗਾਯ ਆਵਟ੍ਟਂ ਉਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਗੋਗਣੋ ਆਵਟ੍ਟਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦਮੇਵ ਪਤ੍ਤੋ। ਏਕੋਪਿ ਗੋਣੋ ਅਰੋਗੋ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਆਪਜ੍ਜਿਂਸੂ''ਤਿ।

ਅਕੁਸਲਾ ਇਮਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸਾਤਿ ਇਧ ਲੋਕੇ ਖਨ੍ਧਧਾਤਾਯਤਨੇਸੁ ਅਕੁਸਲਾ ਅਛੇਕਾ, ਪਰਲੋਕੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਮਾਰਧੇਯ੍ਯਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾ। **ਅਮਾਰਧੇਯ੍ਯਂ** ਨਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ। **ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯ**ਮ੍ਪਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਵ। **ਅਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯਂ** ਨਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਕੁਸਲਾ** ਅਛੇਕਾ। ਵਚਨਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਮਾਰਸ੍ਸ ਧੇਯ੍ਯਂ **ਮਾਰਧੇਯ੍ਯਂ। ਧੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਠਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁ ਨਿਵਾਸੋ ਗੋਚਰੋ। **ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਏਵਰੂਪਾਨਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ, ਇਮਿਨਾ ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੩੫੧. ਏਵਂ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਬਲਵਗਾਵੋ**ਤਿ ਦਨ੍ਤਗੋਣੇ ਚੇਵ ਧੇਨੁਯੋ ਚ। **ਦਮ੍ਮਗਾਵੋ**ਤਿ ਦਮੇਤਬ੍ਬਗੋਣੇ ਚੇਵ ਅਵਿਜਾਤਗਾਵੋ ਚ। **ਵਚ੍ਛਤਰੇ**ਤਿ ਵਚ੍ਛਭਾਵਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ਬਲਵਵਚ੍ਛੇ। **ਵਚ੍ਛਕੇ**ਤਿ ਧੇਨੁਪਕੇ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਕੇ । **ਕਿਸਾਬਲਕੇ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਂਸਲੋਹਿਤੇ ਮਨ੍ਦਥਾਮੇ। **ਤਾਵਦੇਵ ਜਾਤਕੋ**ਤਿ ਤਂਦਿਵਸੇ ਜਾਤਕੋ। **ਮਾਤੁਗੋਰਵਕੇਨ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨੋ**ਤਿ ਮਾਤਾ ਪੁਰਤੋ ਪੁਰਤੋ ਹੁਂਹੁਨ੍ਤਿ ਗੋਰਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਂ ਦਦਮਾਨਾ ਉਰੇਨ ਉਦਕਂ ਛਿਨ੍ਦਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਚ੍ਛਕੋ ਤਾਯ ਗੋਰਵਸਞ੍ਞਾਯ ਧੇਨੁਯਾ ਵਾ ਉਰੇਨ ਛਿਨ੍ਨੋਦਕੇਨ ਗਚ੍ਛਮਾਨੋ ''ਮਾਤੁਗੋਰਵਕੇਨ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

੩੫੨. ਮਾਰਸ੍ਸ ਸੋਤਂ ਛੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਮਾਰਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਸੋਤਂ ਛੇਤ੍ਵਾ। **ਪਾਰਂ ਗਤਾ**ਤਿ ਮਹਾਉਸਭਾ ਨਦੀਪਾਰਂ ਵਿਯ ਸਂਸਾਰਪਾਰਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਤਾ। **ਪਾਰਂ ਅਗਮਂਸੂ**ਤਿ ਮਹਾਉਸਭਾਨਂ ਪਾਰङ੍ਗਤਕ੍ਖਣੇ ਗਙ੍ਗਾਯ ਸੋਤਸ੍ਸ ਤਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਿਤਾ ਮਹਾਉਸਭੇ ਪਾਰਂ ਪਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਗਤਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰਂ ਅਗਮਂਸੁ। **ਪਾਰਂ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਤਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਇਦਾਨਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵਸੇਸਂ ਤਣ੍ਹਾਸੋਤਂ ਛੇਤ੍ਵਾ ਬਲਵਗਾਵੋ ਵਿਯ ਨਦੀਪਾਰਂ ਸਂਸਾਰਪਾਰਂ

ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰਿਨੇ, ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਪਠਮਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗਿਨੋ।

ਜਾਨਤਾਤਿ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧੇਨ। **ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤੋ**ਤਿ ਸੁਕਥਿਤੋ। **ਵਿਵਟ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰਿਤੰ। **ਅਮਤਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਵਿਵਟੰ। **ਵਿਨਲ਼ੀਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਮਾਨਨਲ਼ੰ ਕਤੰ। **ਖੇਮੰ ਪਤ੍ਥੇਥਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਥੇਥ, ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਕਾਮਾ ਹੋਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪਤ੍ਤ'ਤ੍ਥਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਏਵਰੂਪੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਤ੍ਤਾਯੇਵ ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਵ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੂਲ਼ਗੋਪਾਲਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚੂਲ਼ਸਚ੍ਚਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੩. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਚੂਲ਼ਸਚ੍ਚਕਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਾਵਨੇ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਵਨੰ ਨਾਮ ਸਯੰਜਾਤੰ ਅਰੋਪਿਮੰ ਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਵਨੰ। ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸਾਮਨ੍ਤਾ ਪਨ ਮਹਾਵਨੰ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇਨ ਸਹ ਏਕਾਬਦ੍ਧੰ ਅਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੰ ਆਹਚ੍ਚ ਠਿਤੰ। ਇਦੰ ਤਾਦਿਸੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਵਨਨ੍ਤਿ **ਮਹਾਵਨੰ। ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾ** ਪਨ ਮਹਾਵਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕਤੇ ਆਰਾਮੇ ਕੂਟਾਗਾਰੰ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਵਾ ਹੰਸਵਟ੍ਟਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨ ਕਤਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸਚ੍ਚਕੋ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਏਕੋ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਚ ਨਿਗਣ੍ਠੀ ਚ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਵਾਦਸਤਾਨਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾ ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਸਮਾਗਤਾ। ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਾਨੋ ਦਿਸ੍ਵਾ, – ''ਤ੍ਵੰ ਕੋ, ਤ੍ਵੰ ਕਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਨਿਗਣ੍ਠੋ – ''ਅਹੰ ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਵਿਚਰਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਨਿਗਣ੍ਠੀਪਿ ਤਥਾ ਆਹ। ਲਿਚ੍ਛਵਿਨੋ, ''ਇਧੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਥਾ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਨਿਗਣ੍ਠੀ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਵਾਦਸਤਾਨਿ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਕਥੇਸਿ। ਨਿਗਣ੍ਠੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਪਿ ਨਿਗਣ੍ਠੀ ਕਥੇਸਿਯੇਵ। ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਨ ਜਯੋ, ਨ ਪਰਾਜਯੋ, ਉਭੋ ਸਮਸਮਾਵ ਅਹੇਸੁੰ। ਲਿਚ੍ਛਵਿਨੋ, – ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਭੋਪਿ ਸਮਸਮਾ ਆਹਿਣ੍ਡਿਤ੍ਵਾ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਥ, ਇਧੇਵ ਵਸਥਾ''ਤਿ ਗੇਹੰ ਦਤ੍ਵਾ ਬਲਿੰ ਪਟ੍ਠਪੇਸੁੰ। ਤੇਸੰ ਸੰਵਾਸਮਨ੍ਵਾਯ ਚਤਸ੍ਸੋ ਧੀਤਰੋ ਜਾਤਾ, – ਏਕਾ ਸਚ੍ਚਾ ਨਾਮ, ਏਕਾ ਲੋਲਾ ਨਾਮ, ਏਕਾ ਪਟਾਚਾਰਾ ਨਾਮ, ਏਕਾ ਆਚਾਰਵਤੀ ਨਾਮ। ਤਾਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਵ ਅਹੇਸੁੰ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਵਾਦਸਤਾਨਿ ਉਗ੍ਗਹੇਸੁੰ। ਤਾ ਵਯਪਤ੍ਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਵੋਚੁੰ – ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਅਮ੍ਮਾ ਕੁਲੇ ਦਾਰਿਕਾ ਨਾਮ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਕੁਲਘਰੰ ਪੇਸਿਤਪੁਬ੍ਬਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯੋ ਪਨ ਅਗਾਰਿਕੋ ਤਾਸੰ ਵਾਦੰ ਮਦ੍ਦਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਪਰਿਚਾਰਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਤਾਸੰ ਮਦ੍ਦਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ? ਮਯਮ੍ਪਿ ਏਵਮੇਵ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ। ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਵੇਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ''ਅਯੰ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਨਾਮ ਜਮ੍ਬੁਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਸਾਖੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕਮਿੰਸੁ। ਯੰ ਗਾਮੰ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪੰਸੁਪੁਞ੍ਜੇ ਵਾ ਵਾਲਿਕਪੁਞ੍ਜੇ ਵਾ ਜਮ੍ਬੁਧਜੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, – ''ਯੋ ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸੋ ਇਮੰ ਮਦ੍ਦਤੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਗਾਮੇਨ ਗਾਮੰ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿਯੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਜਮ੍ਬੁਧਜੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾ।

ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੇਤਵਨੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਥਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਗਿਲਾਨੇ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਜਗ੍ਗਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਜਗ੍ਗਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਦਿਵਾਤਰੰ ਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਜਮ੍ਬੁਧਜੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, – ''ਕਿਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਦਾਰਕੇ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇ ਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਤੇਨ ਹਿ ਮਦ੍ਦਥਾਤਿ। ਨ ਸਕ੍ਕੋਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਾਯਾਮਾਤਿ। ''ਕੁਮਾਰਾ ਮਾ ਭਾਯਥ, 'ਕੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਜਮ੍ਬੁਧਜੋ ਮਦ੍ਦਾਪਿਤੋ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ ਮਦ੍ਦਾਪਿਤੋ, ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਤੁਕਾਮਾ ਜੇਤਵਨੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ

ਗਚ੍ਛਥਾਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਜਾਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਜਮ੍ਬੁਧਜੰ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਸੁੰ। ਥੇਰੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੰ ਗਤੋ। ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਪਿ ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ, ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਧਜੋ ਕੇਨ ਮਦ੍ਦਾਪਿਤੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਦਾਰਕਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਪੁਨ ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਏਕੇਕੰ ਵੀਥਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, – ''ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੋ ਕਿਰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਾਦੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋਤੁਕਾਮਾ ਨਿਕ੍ਖਮਥਾ''ਤਿ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਮਹਾਜਨੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਜੇਤਵਨੰ ਅਗਮਿੰਸੁ।

ਥੇਰੋ – ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਆਗਮਨੰ ਨਾਮ ਅਫਾਸੁਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ – ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਧਜੋ ਮਦ੍ਦਾਪਿਤੋ''ਤਿ? ਆਮ, ਮਯਾ ਮਦ੍ਦਾਪਿਤੋਤਿ। ਮਯੰ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਾਦੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ। ਸਾਧੁ ਕਰੋਥ, ਕਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾ ਕਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ ਹੋਤੁਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਾ ਨਾਮ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਤ੍ਤਾ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਮਾਤੁਗਾਮਾ ਨਾਮ ਪਠਮੰ ਪੁਚ੍ਛਥਾਤਿ ਆਹ। ਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਗ੍ਗਹਿਤੰ ਵਾਦਸਹਸ੍ਸੰ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਥੇਰੋ ਖਗ੍ਗੇਨ ਕੁਮੁਦਨਾਲੰ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪੁਚ੍ਛਿਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੰ ਨਿਜ੍ਜਟੰ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਠਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥੇਸਿ, ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਥਾਤਿ ਆਹ। ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਯੰ ਜਾਨਾਮਾਤਿ। ਥੇਰੋ ਆਹ – ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵਾਦਸਹਸ੍ਸੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੰ ਮਯਾ ਕਥਿਤੰ, ਅਹੰ ਪਨ ਏਕੰ ਯੇਵ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਥੇਥਾ''ਤਿ। ਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਸਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਪੁਚ੍ਛਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿੰਸੁ। ''ਵਦ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜਾਨਮਾਨਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪੁਨ ਆਹੰਸੁ।

ਥੇਰੋ ਅਯੰ ਪਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤਬ੍ਬਪਞ੍ਹੋਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, – ''ਏਕੰ ਨਾਮ ਕਿ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਾ ਨੇਵ ਅਨ੍ਤੰ, ਨ ਕੋਟਿੰ ਅਦ੍ਦਸੰਸੁ। ਥੇਰੋ ਕਥੇਥਾਤਿ ਆਹ। ਨ ਪਸ੍ਸਾਮ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵਾਦਸਹਸ੍ਸੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੰ ਮਯਾ ਕਥਿਤੰ, ਮਯ੍ਹੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਕੰ ਪਞ੍ਹਮ੍ਪਿ ਕਥੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਥ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਸ ਜਯੋ ਕਸ੍ਸ ਪਰਾਜਯੋਤਿ? ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜਯੋ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਰਾਜਯੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾਤਿ? ਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ, ''ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਾਤੁਗਾਮਾ ਨਾਮ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਨ ਸਾਸਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਉਪਸ੍ਸਯੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਥਾਤਿ। ਤਾ ਸਾਧੂਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿੰਸੁ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਚ ਪਨ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਆਤਾਪਿਨਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿੰਸੁ।

ਅਯੰ ਸਚ੍ਚਕੋ ਤਾਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਿਕੋ। ਤਾਹਿ ਚਤੂਹਿਪਿ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਪਞ੍ਞੋ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਵਾਦਸਹਸ੍ਸੰ, ਤਤੋ ਬਹੁਤਰਞ੍ਚ ਬਾਹਿਰਸਮਯੰ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਜਦਾਰਕੇ ਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਵਸਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਤਿਪੂਰਿਤਤ੍ਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿ ਮੇ ਭਿਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਭੀਤੋ ਅਯਪਟ੍ਟੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚਰਤਿ, ਇਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਚ੍ਚਕੋ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ।

ਭਸ੍ਸਪ੍ਪਵਾਦਕੋਤਿ ਭਸ੍ਸੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ, ਤੰ ਪਵਦਤਿ ਕਥੇਤੀਤਿ ਭਸ੍ਸਪ੍ਪਵਾਦਕੋ। **ਪਣ੍ਡਿਤਵਾਦੋ**ਤਿ ਅਹੰ ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਏਵੰ ਵਾਦੋ। **ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤੋ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੰ ਯੰ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਚਾਰੇਨ ਆਦਿਸਤਿ, ਤੰ ਤੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਤਥੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯੰ ਸਾਧੁਲਦ੍ਧਿਕੋ ਭਦ੍ਦਕੋਤਿ ਏਵੰ ਸਮ੍ਮਤੋ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ। **ਵਾਦੇਨ ਵਾਦੰ ਸਮਾਰਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਕਥਾਮਗ੍ਗੇਨ ਦੋਸੰ ਆਰੋਪਿਤੋ। **ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਜੀ**ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯੋ ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰੋ। **ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰੰ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਗੇਹਤੋ ਤੰ ਤੰ ਗੇਹੰ ਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ। **ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਜਿ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ? ਸਮਯਜਾਨਨਤ੍ਥੰ।

ਏਵੰ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਅਹੰ 'ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਆਹਿਣ੍ਡਾਮਿ, 'ਸਮਯੰ ਪਨਸ੍ਸ ਨ ਜਾਨਾਮੀ'ਤਿ ਨ ਆਰੋਪੇਸਿੰ। ਪਰਸ੍ਸ ਹਿ ਸਮਯੰ ਞਤ੍ਵਾ ਆਰੋਪਿਤੋ ਵਾਦੋ ਸ੍ਵਾਰੋਪਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਯੰ ਪਨ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰੋ ; ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮਯੇ ਕੋਵਿਦੋ, ਏਤਾਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕਥੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਵਿਨੇਤੀ**ਤਿ ਕਥੰ ਵਿਨੇਤਿ, ਕਥੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਥੇਰੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ

ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵ੍ਤ੍ਤੇ ਉਪਾਰਮ੍ਭਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਆਗਤਾਨਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵ੍ਤ੍ਤੇ ਥੇਰਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ – ''ਭੋ ਅਸ੍ਸਜਿ, ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ''ਮਗ੍ਗਫਲਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਵ੍ਤ੍ਤੇ, – ''ਨਯਿਦਂ, ਭੋ ਅਸ੍ਸਜਿ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਸਨਂ ਨਾਮ, ਮਹਾਆਘਾਤਨਂ ਨਾਮੇਤਂ, ਨਿਰਯੁਸ੍ਸਦੋ ਨਾਮੇਸ, ਨਤ੍ਥਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸੁਖਾਸਾ, ਉਟ੍ਠਾਯੁਟ੍ਠਾਯ ਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਜਿਰਾਪੇਨ੍ਤਾ ਆਹਿਣ੍ਡਥਾ''ਤਿ ਦੋਸਂ ਆਰੋਪੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਵ੍ਾਦਿਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯਕਥਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾ ਏਸ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਕਥਂ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ੍ਾ, ''ਰੂਪਂ, ਭਿਕ੍ਖਵ੍ੇ, ਅਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਕਥਂ ਕਥੇਤਿ। **ਦੁਸ੍ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ।

੩੫੪. **ਸਨ੍ਥਾਗਾਰੇ**ਤਿ ਰਾਜਕੁਲਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨੁਸਾਸਨਸਨ੍ਥਾਗਾਰਸਾਲਾਯਂ। **ਯੇਨ ਤੇ ਲਿਚ੍ਛਵ੍ੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਏਵ੍ਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਅਹਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਮਯਂ ਅਜਾਨਨਭਾਵ੍ੇਨ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵ੍ਾਦਂ ਨ ਆਰੋਪੇਸਿਂ, ਇਦਾਨਿ ਪਨਸ੍ਸ ਮਹਾਸਾਵਕੇਨ ਕਥਿਤਂ ਸਮਯਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਇਮੇ ਚ ਮਮ ਅਨ੍ਤੇਵ੍ਾਸਿਕਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਲਿਚ੍ਛਵ੍ੀ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ। ਏਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ੍ਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵ੍ਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਞਾਤਞ੍ਞਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਞਾਤੇਸੁ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਤ੍ਥੇਰੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ। **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ। ਸਚੇ ਏਵ੍ਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਪਨ ਅਞ੍ਞਦੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਮਯਾ ਕਿਂ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨੇਵ ਪਿਟ੍ਠਿਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। **ਆਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਮੁਖਂ ਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯ। **ਪਰਿਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਪਟਿਪਣਾਮੇਯ੍ਯ। **ਸਮ੍ਪਰਿਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਕਾਲੇਨ ਆਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯ, ਕਾਲੇਨ ਪਰਿਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯ। **ਸੋਣ੍ਡਿਕਾਕਿਲਞ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਰਾਘਰੇ ਪਿਟ੍ਠਕਿਲਞ੍ਜਂ। **ਸੋਣ੍ਡਿਕਾਧੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸੁਰਾਧੁਤ੍ਤੋ। **ਵ੍ਾਲਂ ਕਣ੍ਣੇ ਗਹੇਤ੍ਵ੍ਾ**ਤਿ ਸੁਰਾਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਤ੍ਥਵ੍ਿਕਂ ਧੋਵ੍ਿਤੁਕਾਮੋ ਕਸਟਨਿਧੁਨਨਤ੍ਥਂ ਉਭੋਸੁ ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵ੍ਾ। **ਓਧੁਨੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਧੋਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵ੍ਾ ਧੁਨੇਯ੍ਯ। **ਨਿਦ੍ਧੁਨੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਂਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵ੍ਾ ਧੁਨੇਯ੍ਯ। **ਨਿਪ੍ਫੋਟੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਪ੍ਫੋਟੇਯ੍ਯ। **ਸਾਣਧੋਵ੍ਿਕਂ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਾਣਸਾਟਕਕਰਣਤ੍ਥਂ ਸਾਣਵ੍ਾਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵ੍ਾ ਮੁਟ੍ਠਿਂ ਮੁਟ੍ਠਿਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵ੍ਾ ਉਦਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਿਲਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਮ੍ਬਿਲਯਾਗੁਸੁਰਾਦੀਨਿ ਆਦਾਯ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵ੍ਾ ਸਾਣਮੁਟ੍ਠਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵ੍ਾ, ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਵ੍ਾਮਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਚਾਤਿ ਤੀਸੁ ਫਲਕੇਸੁ ਸਕਿਂ ਦਕ੍ਖਿਣਫਲਕੇ, ਸਕਿਂ ਵ੍ਾਮਫਲਕੇ, ਸਕਿਂ ਸਮ੍ਮੁਖਫਲਕੇ ਪਹਰਨ੍ਤਾ ਅਮ੍ਬਿਲਯਾਗੁਸੁਰਾਦੀਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਪਿਵਨ੍ਤਾ ਖਾਦਨ੍ਤਾ ਧੋਵਨ੍ਤਿ। ਮਹਨ੍ਤਾ ਕੀਲ਼ਾ ਹੋਤਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਨਾਗੋ ਤਂ ਕੀਲ਼ਂ ਦਿਸ੍ਵ੍ਾ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਉਦਕਂ ਅਨੁਪਵ੍ਿਸਿਤ੍ਵ੍ਾ ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵ੍ਾ ਸਕਿਂ ਕੁਮ੍ਭੇ ਸਕਿਂ ਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਸਕਿਂ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਸਕਿਂ ਅਨ੍ਤਰਸਤ੍ਥਿਯਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਕੀਲ਼ਿਤ੍ਥ। ਤਦੁਪਾਦਾਯ ਤਂ ਕੀਲ਼ਿਤਜਾਤਂ ਸਾਣਧੋਵ੍ਿਕਂ ਨਾਮ ਵ੍ੁਚ੍ਚਤਿ , ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ੍ੁਤ੍ਤਂ – ''ਸਾਣਧੋਵ੍ਿਕਂ ਨਾਮ ਕੀਲ਼ਿਤਜਾਤਂ ਕੀਲ਼ਤੀ''ਤਿ। **ਕਿਂ ਸੋ ਭਵਮਾਨੇ ਸਚ੍ਚਕੋ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ, ਯੋ ਭਗਵਤੋ ਵ੍ਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਸਚ੍ਚਕੋ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਵ੍ਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਕਿਂ ਭਵਮਾਨੇ ਕਿਂ ਯਕ੍ਖੋ ਭਵਮਾਨੇ ਉਦਾਹੁ ਇਨ੍ਦੋ, ਉਦਾਹੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਭਵਮਾਨੇ ਭਗਵਤੋ ਵ੍ਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਤਿ? ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਪਕਤਿਮਨੁਸ੍ਸੇਨ ਭਗਵਤੋ ਵ੍ਾਦਂ ਆਰੋਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੩੫੫. **ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸਚ੍ਚਕੋ ਆਰਾਮਂ ਪਾਵ੍ਿਸਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ। ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸਮਯੇ ਪਾਵ੍ਿਸੀਤਿ? ਮਹਾਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਮਯੇ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੀਤਿ? ਪਣੀਤਭੋਜਨਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵ੍ਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ। ਦਿਵ੍ਾਪਧਾਨਿਕਾ ਵ੍ਾ ਤੇ। ਤਾਦਿਸਾਨਞ੍ਹਿ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਚਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ੍ਾ ਨ੍ਹਤ੍ਵ੍ਾ ਸਰੀਰਂ ਉਤੁਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵ੍ਾ ਨਿਸਜ੍ਜ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਗ੍ਗਂ ਹੋਤਿ। **ਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਕੁਹਿਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋਤਿ ਪਰਿਵ੍ੇਣਤੋ ਪਰਿਵ੍ੇਣਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ੍ਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ੍ਾ ਪਵ੍ਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵ੍ਿਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਰਞ੍ਞੇ ਹਤ੍ਥੀ ਵ੍ਿਯ ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਮਾਨੇ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵ੍ਾ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ''ਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦਿ ਵ੍ੁਤ੍ਤਂ। **ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ**ਤਿ ਕਤਰਸ੍ਮਿਂ ਆਵ੍ਾਸੇ ਵ੍ਾ ਮਣ੍ਡਪੇ ਵ੍ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਸ, ਅਗ੍ਗਿਵ੍ੇਸ੍ਸਨ, ਭਗਵ੍ਾ**ਤਿ ਤਦਾ ਕਿਰ ਭਗਵ੍ਾ ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲੇ ਮਹਾਕਰੁਣਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ੍ਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵ੍ਾਲੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਜਾਲਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵ੍ਾ ਬੋਧਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸ – ''ਸ੍ਵ੍ੇ ਸਚ੍ਚਕੋ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਤਿਂ ਲਿਚ੍ਛਵ੍ਿਪਰਿਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵ੍ਾ ਮਮ ਵ੍ਾਦਂ ਆਰੋਪੇਤੁਕਾਮੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਤੋਵ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਕਤ੍ਵ੍ਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵ੍ਾਰੋ ਵ੍ੇਸਾਲਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵ੍ਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਮਹਾਪਰਿਸਾਯ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਸੁਖਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ

ਅਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਵਨੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ, ਸਚ੍ਚਕੇਨ ਪੁਟ੍ਠਾ ਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਾ, ''ਏਸ ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ।

ਮਹਤਿਯਾ ਲਿਚ੍ਛਵਿਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹਿ ਲਿਚ੍ਛਵਿਸਤੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇ ਏਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਯੇਵ, ਅਞ੍ਞੇਵ ਸਾਲਿਯਂ ਪਨ ਸਚ੍ਚਕੋ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਸਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ''ਵਾਦਤ੍ਥਿਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ, ਏਵਂ ਸਾ ਪਰਿਸਾ ਮਹਤੀ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਣਨਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤੇ ਉਭਤੋਪਕ੍ਖਿਕਾ, ਤੇ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ – ''ਸਚੇ ਨੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਚੋਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, 'ਕਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਥਾ'ਤਿ, ਤੇਸਂ, 'ਕਿਂ ਅਞ੍ਜਲਿਮਤ੍ਤਕਰਣੇਨਪਿ ਵਨ੍ਦਿਤਂ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਵਕ੍ਖਾਮ। ਸਚੇ ਨੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਚੋਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, 'ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਥਾ'ਤਿ, 'ਕਿਂ ਸੀਸੇਨ ਭੂਮਿਂ ਪਹਰਨ੍ਤੇਨੇਵ ਵਨ੍ਦਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਨਨੁ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਵਨ੍ਦਨਾ ਏਵਾ'ਤਿ ਵਕ੍ਖਾਮਾ''ਤਿ। **ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਹਂ ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਮਿਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਇਧ ਆਗਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਨਾਮਂ ਸਾਵੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਹਂ ਵਾਸਿਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਕਚ੍ਚਾਨੋ ਨਾਮ ਇਧ ਆਗਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਗੋਤ੍ਤਂ ਸਾਵੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਏਤੇ ਕਿਰ ਦਲਿਦ੍ਦਾ ਜਿਣ੍ਣਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਾਕਟਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਏਵਂ ਅਕਂਸੁ। ਯੇ ਪਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ, ਤੇ ਕੇਰਾਟਿਕਾ ਚੇਵ ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਕੇਰਾਟਿਕਾ, ''ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇ ਸਤਿ ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖਾ ਅਦਾਤੁਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੋਚੇਨ੍ਤਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ ਅਞ੍ਞਾਣਤਾਯੇਵ ਅਵਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡੋ ਵਿਯ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ।

੩੫੬. **ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਞ੍ਚਿ ਓਕਾਸਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਰਣਂ, ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਨੇ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **ਪੁਚ੍ਛ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਯਦਾਕਙ੍ਖਸੀ**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ''ਪੁਚ੍ਛ ਯਦਿ ਆਕਙ੍ਖਸਿ, ਨ ਮੇ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਭਾਰੋ ਅਤ੍ਥਿ''। ਅਥ ਵਾ ''ਪੁਚ੍ਛ ਯਂ ਆਕਙ੍ਖਸਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਤੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਸਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਅਗ੍ਗਸਾਵਮਹਾਸਾਵਕੇਹਿ। ਤੇ ਹਿ ਯਦਾਕਙ੍ਖਸੀਤਿ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਪਨ ''ਪੁਚ੍ਛਾਵੁਸੋ, ਯਦਾਕਙ੍ਖਸੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੭) ਵਾ, ''ਪੁਚ੍ਛ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਦਾਕਙ੍ਖਸੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੨) ਵਾ,

> ''ਪੁਚ੍ਛ ਵਾਸਵ ਮਂ ਪਞ੍ਹਂ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨਸਿਚ੍ਛਸਿ।
> ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ, ਅਹਂ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰੋਮਿ ਤੇ'' ਇਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫੬) ਵਾ,

''ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸਕੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛ ਯਦਾਕਙ੍ਖਸੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੫) ਵਾ,

> ''ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਂ ਵਾ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਬ੍ਬਸਂਸਯਂ।
> ਕਤਾਵਕਾਸਾ ਪੁਚ੍ਛਵ੍ਹੋ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨਸਿਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੦੩੬) ਵਾ,

> ''ਪੁਚ੍ਛ ਮਂ ਸਭਿਯ ਪਞ੍ਹਂ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨਸਿਚ੍ਛਸਿ।
> ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ, ਅਹਂ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰੋਮਿ ਤੇ'' ਇਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੧੭) ਵਾ –

ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਯਕ੍ਖਨਰਿਨ੍ਦਦੇਵਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਞ੍ਚੇਤਂ, ਯਂ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਭੂਮਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਤਂ ਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯ। ਯੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਮਿਯਂ ਪਦੇਸਞ੍ਞਾਣੇਪਿ ਠਿਤੋ

> ''ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞ ਪਞ੍ਹਾਨਿ ਵਿਯਾਕਰੋਹਿ,
> ਯਾਚਨ੍ਤਿ ਤਂ ਇਸਯੋ ਸਾਧੁਰੂਪਾ।

ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞ ਏਸੋ ਮਨੁਜੇਸੁ ਧਮ੍ਮੋ,
ਯਂ ਵ◌ੁਦ੍ਧਮਾਗਚ੍ਛਤਿ ਏਸ ਭਾਰੋ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੧੭.੬੦) –

ਏਵ◌ਂ ਸਕ੍ਕਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਇਸੀਹਿ ਯਾਚਿਤੋ

''ਕਤਾਵਕਾਸਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੁ ਭੋਨ੍ਤੋ,
ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਞ੍ਹਂ ਮਨਸਾਭਿਪਤ੍ਥਿਤਂ।
ਅਹਞ੍ਹਿ ਤਂ ਤਂ ਵ◌ੋ ਵ◌ਿਯਾਕਰਿਸ੍ਸਂ,
ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਸਯਂ ਲੋਕਮਿਮਂ ਪਰਞ੍ਚਾ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੧੭.੬੧)।

ਏਵ◌ਂ ਸਰਭਙ੍ਗਕਾਲੇ, ਸਮ੍ਭਵਜਾਤਕੇ ਚ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵ◌ਿਚਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਞ੍ਹਾਨਂ ਅਨ੍ਤਕਰਂ ਅਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਸੁਚਿਰਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਓਕਾਸੇ ਕਾਰਿਤੇ, ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸੋ ਰਥਿਕਾਯਂ ਪਂਸੁਂ ਕੀਲਨ੍ਤੋ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤਰਵ◌ੀਥਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ –

''ਤਗ੍ਘ ਤੇ ਅਹਮਕ੍ਖਿਸ੍ਸਂ, ਯਥਾਪਿ ਕੁਸਲੋ ਤਥਾ।
ਰਾਜਾ ਚ ਖੋ ਤਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਯਦਿ ਕਾਹਤਿ ਵ◌ਾ ਨ ਵ◌ਾ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੬.੧੭੨) –

ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵ◌ਾਰਣਂ ਪਵ◌ਾਰੇਸਿ।

ਏਵ◌ਂ ਭਗਵਤਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਪਵ◌ਾਰਿਤਾਯ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ''ਕਥਂ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵ◌ਾ, ''ਪਸ੍ਸਥ, ਭੋ, ਅਞ੍ਞਂ ਸਾਵਕੇਨ ਕਥਿਤਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਸਤ੍ਥਾ ਕਥੇਤਿ, ਨਨੁ ਮਯਾ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, 'ਸਚੇ ਤਥਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਥਾਸ੍ਸ ਸਾਵਕੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਏਵ◌ਾਹਂ ਵ◌ਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞਮੇਵ ਕਥੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਿਂ ਮਯਾ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਵਚਨੋਕਾਸੋ ਮਾ ਹੋਤੂਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਕਥਿਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਕਥੇਨ੍ਤੋ, **ਏਵ◌ਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਅਗ੍ਗਿਵ◌ੇਸ੍ਸਨਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਉਪਮਾ ਮਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪਟਿਭਾਤੀ**ਤਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਮਯ੍ਹਂ ਏਕਾ ਉਪਮਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਆਹਰਾਮਿ ਤਂ ਉਪਮਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਪਟਿਭਾਤੁ ਤਂ, ਅਗ੍ਗਿਵ◌ੇਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁ ਤੇ, ਅਗ੍ਗਿਵ◌ੇਸ੍ਸਨ, ਆਹਰ ਤਂ ਉਪਮਂ ਵ◌ਿਸਤ੍ਥੋਤਿ ਭਗਵ◌ਾ ਅਵ◌ੋਚ। **ਬਲਕਰਣੀਯਾ**ਤਿ ਬਾਹੁਬਲੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਕਸਿਵ◌ਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿਕਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ। **ਰੂਪਤ੍ਤਾਯਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਰੂਪਤ੍ਤਾ,** ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤਪੁਗ੍ਗਲਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਰੂਪੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹਿਤਰੂਪੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਪੁਞ੍ਞਂ ਵ◌ਾ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਵ◌ਾ ਪਸਵਤੀ**ਤਿ ਕੁਸਲਂ ਵ◌ਾ ਅਕੁਸਲਂ ਵ◌ਾ ਪਟਿਲਭਤਿ। **ਵ◌ੇਦਨਤ੍ਤਾਦੀਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਦੀਪੇਤਿ? ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਇਮੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਥਵ◌ੀ ਵ◌ਿਯ ਪਤਿਟ੍ਠਾ, ਤੇ ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਆਯੂਹਨ੍ਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵਰੂਪਂ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਮੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਦੀਪੇਥਾਤਿ ਅਤਿਵ◌ਿਯ ਸਕਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਮਂ ਆਹਰਿ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਨਿਗਣ੍ਠੇਨ ਆਹਟਓਪਮ੍ਮਂ ਨਿਯਤਮੇਵ , ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਦੇ ਦੋਸਂ ਦਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਦੁਵ◌ਿਧਾ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਬੁਦ੍ਧਵ◌ੇਨੇਯ੍ਯਾ ਚ ਸਾਵਕਵ◌ੇਨੇਯ੍ਯਾ ਚ। ਸਾਵਕਵ◌ੇਨੇਯ੍ਯੇ ਸਾਵਕਾਪਿ ਵ◌ਿਨੇਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਪਿ। ਬੁਦ੍ਧਵ◌ੇਨੇਯ੍ਯੇ ਪਨ ਸਾਵਕਾ ਵ◌ਿਨੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਵ ਵ◌ਿਨੇਨ੍ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਬੁਦ੍ਧਵ◌ੇਨੇਯ੍ਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਸ੍ਸ ਵ◌ਾਦਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞੋ ਦੋਸਂ ਦਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਭਗਵ◌ਾ ਸਯਮੇਵ ਵ◌ਾਦੇ ਦੋਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **ਨਨੁ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਅਗ੍ਗਿਵ◌ੇਸ੍ਸਨਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਅਥ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਤਿਵਿਯ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਮਮ ਵਾਦਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤਿ, ਸਚੇ ਉਪਰਿ ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਮਂ ਏਕਕਂਯੇਵ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ। ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਇਮਂ ਵਾਦਂ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸਾਪਿ ਮਤ੍ਥਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਾਮੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ – **ਅਹਮ੍ਪਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਵਂ ਵਦਾਮਿ ਰੂਪਂ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ…ਪੇ॰… ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਮਹਤੀ ਜਨਤਾ**ਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਨਿਗਣ੍ਠਤੋ ਸਤਗੁਣੇਨਪਿ ਸਹਸ੍ਸਗੁਣੇਨਪਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗੁਣੇਨਪਿ ਵਾਦੀਵਰਤਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਵਾਦਂ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੋਚੇਤੁਂ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਹਾਜਨਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਕਕਂਯੇਵ ਨਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥ ਨਂ **ਕਿਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਨਾਯਂ ਜਨਤਾ ਮਮ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਤੁਂ ਆਗਤਾ, ਤ੍ਵਂਯੇਵ ਸਕਲਂ ਵੇਸਾਲਿਂ ਸਂਵਟ੍ਟਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਤੁਂ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਸਕਮੇਵ ਵਾਦਂ ਨਿਵੇਠੇਹਿ, ਮਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਸੀਤਿ। ਸੋ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਅਹਞ੍ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੩੫੭. ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ, **ਤੇਨ ਹਿ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤੇਨ ਹੀ**ਤਿ ਕਾਰਣਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਤ੍ਤਤੋ ਪਟਿਜਾਨਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਜਿਤੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਟ੍ਠੇ। **ਘਾਤੇਤਾਯਂ ਵਾ ਘਾਤੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਘਾਤਾਰਹਂ ਘਾਤੇਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਂ ਘਾਤੇਤੁਂ । **ਜਾਪੇਤਾਯਂ ਵਾ ਜਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਧਨਜਾਨਿਰਹਂ ਜਾਪੇਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਂ ਜਾਪੇਤੁਂ ਜਿਣ੍ਣਧਨਂ ਕਾਤੁਂ। **ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਾਯਂ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਰਟ੍ਠਤੋ ਪਬ੍ਬਾਜਨਾਰਹਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ, ਨੀਹਰਿਤੁਂ। **ਵਤ੍ਤਿਤੁਞ੍ਚ ਅਰਹਤੀ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਤਿ ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਿਤੁਞ੍ਚ ਅਰਹਤਿ। ਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਇਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦਭੇਦਨਤ੍ਥਂ ਆਹਟਕਾਰਣਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਰਣਤ੍ਥਾਯ ਆਵੁਧਂ ਤਿਖਿਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦੀਪੇਤਿ, ਯਥਾ ਤਂ ਬਾਲੋ। **ਏਵਂ ਮੇ ਰੂਪਂ ਹੋਤੂ**ਤਿ ਮਮ ਰੂਪਂ ਏਵਂਵਿਧਂ ਹੋਤੁ, ਪਾਸਾਦਿਕਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਅਲਙ੍ਕਤਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਤੋਰਣਂ ਵਿਯ ਸੁਸਜ੍ਜਿਤਚਿਤ੍ਤਪਟੋ ਵਿਯ ਚ ਮਨਾਪਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ। **ਏਵਂ ਮੇ ਰੂਪਂ ਮਾ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਮਮ ਰੂਪਂ ਏਵਂਵਿਧਂ ਮਾ ਹੋਤੁ, ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਂ ਦੁਸ੍ਸਣ੍ਠਿਤਂ ਵਲਿਤਪਲਿਤਂ ਤਿਲਕਸਮਾਕਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿ।

ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸੀਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਵਿਰਦ੍ਧਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ, ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਮਮ ਵਾਦਂ ਭਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਕਾਰਣਂ ਆਹਰਿ, ਅਹਂ ਬਾਲਤਾਯ ਤਮੇਵ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦੀਪੇਸਿਂ, ਇਦਾਨਿ ਨਟ੍ਠੋਮ੍ਹਿ, ਸਚੇ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਇਮੇ ਰਾਜਾਨੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ, 'ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਤ੍ਵਂ ਮਮ ਰੂਪੇ ਵਸੋ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਦਸਿ, ਯਦਿ ਤੇ ਰੂਪੇ ਵਸੋ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਯਥਾ ਇਮੇ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਾਨੋ ਤਾਵਤਿਂਸਦੇਵਸਦਿਸੇਹਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਹਿ ਵਿਰੋਚਨ੍ਤਿ ਅਭਿਰੂਪਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ, ਏਵਂ ਨ ਵਿਰੋਚਸੀ'ਤਿ। ਸਚੇ ਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ, 'ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਤ੍ਵਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਤ੍ਤਤਿ ਮੇ ਰੂਪਸ੍ਮਿਂ ਵਸੋਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਸੀ'ਤਿ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਤਿ। ਇਤਿ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਕੋ ਦੋਸੋ, ਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਕੋ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਭਗਵਤਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਅਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਧਾ ਮੁਦ੍ਧਾ ਫਲਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪਾਰਮੀਨਂ ਪੂਰਿਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਬਲਵਅਨੁਦ੍ਦਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਚ੍ਚਕਂ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ਏਤਂ ''ਬ੍ਯਾਕਰੋਹੀ ਦਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਹੇਤੁਕਂ ਸਕਾਰਣਂ। ਵਜਿਰਂ ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਜਿਰਪਾਣਿ। ਯਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਨ ਯੋ ਵਾ ਸੋ ਵਾ ਯਕ੍ਖੋ, ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਆਦਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਵਣ੍ਣਂ। **ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਜ੍ਜਲਿਤਂ। **ਸਜੋਤਿਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਜੋਤਿਭੂਤਂ, ਏਕਗ੍ਗਿਜਾਲਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਠਿਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸੀਸਂ, ਕਨ੍ਦੂਲਮਕੁਲਸਦਿਸਾ ਦਾਠਾ, ਭਯਾਨਕਾਨਿ ਅਕ੍ਖਿਨਾਸਾਦੀਨੀਤਿ ਏਵਂ ਵਿਰੂਪਰੂਪਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਸ ਆਗਤੋਤਿ? ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪਨਤ੍ਥਂ। ਅਪਿਚ, ''ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ, ਪਰੇ ਚ ਮੇ ਨ ਆਜਾਨੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਭਾਵਂ ਆਪਨ੍ਨੇ ਭਗਵਤਿ ਸਕ੍ਕੋ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਥ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਆਣਾਯ ਅਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਮਯਂ ਵਤ੍ਤਾਪੇਸ੍ਸਾਮ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਹੋਤੁ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਣਾਚਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਮਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਜ੍ਜ ਸਚ੍ਚਕਂ ਤਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਗਤੋ।

ਭਗਵਾ ਚੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸਚ੍ਚਕੋ ਚ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯਦਿ ਹਿ ਤੰ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯੁੰ। ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਅਗਰੁ ਅਸ੍ਸ, ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਚ੍ਚਕੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦੇ ਅਨੋਤਰਨ੍ਤੰ ਞਤ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖੰ ਆਵਾਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਤਤੋ ਸਚ੍ਚਕੋ ਭਯੇਨ ਕਥੇਸੀ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਚੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ ਸਚ੍ਚਕੋ ਚ। ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਸਕਲਸਰੀਰਤੋ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਿੰਸੁ, ਅਨ੍ਤੋਕੁਚ੍ਛਿ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਮਹਾਰਵੰ ਰਵਿ। ਸੋ ''ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਨੁ ਖੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਲੋਮਹੰਸਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਤੋ – ''ਇਦੰ ਭਯੰ ਮਮੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ। ਸਚਾਹੰ ਯਕ੍ਖੋਤਿ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, 'ਕਿੰ ਤੁਯ੍ਹਮੇਵ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤ੍ਵਮੇਵ ਯਕ੍ਖੰ ਪਸ੍ਸਸਿ, ਪਠਮੰ ਯਕ੍ਖੰ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਵਾਦਸਙ੍ਘਾਟੇ ਖਿਤ੍ਤੋਵ ਯਕ੍ਖੰ ਪਸ੍ਸਸੀ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ – ''ਨ ਦਾਨਿ ਮੇ ਇਧ ਅਞ੍ਞੰ ਪਟਿਸਰਣੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਣਾ ਗੋਤਮਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ, ਅਥ ਖੋ ਸਚ੍ਚਕੋ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ...ਪੇ०... ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ। **ਤਾਣੰ ਗਵੇਸੀ**ਤਿ ਤਾਣਨ੍ਤਿ ਗਵੇਸਮਾਨੋ। **ਲੇਣੰ ਗਵੇਸੀ**ਤਿ ਲੇਣਨ੍ਤਿ ਗਵੇਸਮਾਨੋ। **ਸਰਣੰ ਗਵੇਸੀ**ਤਿ ਸਰਣਨ੍ਤਿ ਗਵੇਸਮਾਨੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਾਯਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਤਾਣੰ**। ਨਿਲੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਲੇਣੰ**। ਸਰਤੀਤਿ **ਸਰਣੰ**, ਭਯੰ ਹਿੰਸਤਿ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੫੮. ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਮਨਮ੍ਹਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਏਵੰ ਮੇ ਵੇਦਨਾ ਹੋਤੂ**ਤਿ ਕੁਸਲਾਵ ਹੋਤੁ, ਸੁਖਾਵ ਹੋਤੁ। **ਏਵੰ ਮੇ ਸਞ੍ਞਾ ਹੋਤੂ**ਤਿ ਕੁਸਲਾਵ ਹੋਤੁ, ਸੁਖਾਵ ਹੋਤੁ, ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ ਹੋਤੂਤਿ। **ਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣੇਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਮਾ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਕਲ੍ਲੰ ਨੂ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤੰ ਨੁ। **ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਤੰ ਮਮ ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ। **ਨੋ ਹਿਦੰ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ**ਤਿ ਨ ਯੁਤ੍ਤਮੇਤੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਛੇਕੋ ਅਹਿਤੁਣ੍ਡਿਕੋ ਸਪ੍ਪਦਟ੍ਠਵਿਸੰ ਤੇਨੇਵ ਸਪ੍ਪੇਨ ਪੁਨ ਡੰਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਬ੍ਬਾਹੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਤਸ੍ਸੰਯੇਵ ਪਰਿਸਤਿ ਸਚ੍ਚਕੰ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤੰ ਤੇਨੇਵ ਮੁਖੇਨ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਵਦਾਪੇਸਿ। **ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਲ੍ਲੀਨੋ**ਤਿ ਇਮੰ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਦੁਕ੍ਖੰ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਅਲ੍ਲੀਨੋ। **ਉਪਗਤੋ ਅਜ੍ਝੋਸਿਤੋ**ਤਿਪਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਦੁਕ੍ਖੰ ਏਤੰ ਮਮਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਦੁਕ੍ਖੰ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਜਾਨੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਤੋ ਜਾਨੇਯ੍ਯ। **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਖਯੰ ਵਯੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੰ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ।

੩੫੯. ਨਵਨ੍ਤਿ ਤਰੁਣੰ। **ਅਕੁਕ੍ਕੁਕਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤੋ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਪ੍ਪਮਾਣੋ ਏਕੋ ਘਨਦਣ੍ਡਕੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤੇਨ ਵਿਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸੁਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਵਿਰਹਿਤੋ। ਰਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾਵ **ਤੁਚ੍ਛੋ**। **ਅਪਰਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਪਰਾਜਿਤੋ। **ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ**ਤਿ ਇਦੰ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮੁਖਰਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਸੋ ਕਿਰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪੂਰਣਾਦਯੋ ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨੇਸੰ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਮਹਨ੍ਤੰ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਜਯੰ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਵਿਹੇਠੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ –

> ''ਅਮ੍ਭੋ ਕੋ ਨਾਮ ਯੰ ਰੁਕ੍ਖੋ, ਸਿਨ੍ਨਪਤ੍ਤੋ ਸਕਣ੍ਟਕੋ।
> ਯਤ੍ਥ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ, ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗੰ ਵਿਭਿਜ੍ਜਿਤ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਯੰ ਖਦਿਰੰ ਆਹਚ੍ਚ ਅਸਾਰਕਰੁਕ੍ਖਪਰਿਚਿਤੋ ਮੁਦੁਤੁਣ੍ਡਸਕੁਣੋ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸਾਰੰ ਆਹਚ੍ਚ ਞਾਣਤੁਣ੍ਡਭੇਦੰ ਪਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਥਦ੍ਧਭਾਵੰ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਤਦਸ੍ਸ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਰਹੀ**ਤਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸਰੀਰੇ ਸੇਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਏਤਰਹਿ ਪਨ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਤਿ। **ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੰ ਕਾਯੰ ਵਿਵਰੀ**ਤਿ ਨ ਸਬ੍ਬੰ ਕਾਯੰ ਵਿਵਰਿ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਗਣ੍ਠਿਕੰ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸਰੀਰਾ ਪਰਿਸਤਿ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਗਲਵਾਟਕਸਮ੍ਮੁਖਟ੍ਠਾਨੇ ਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੰ ਓਤਾਰੇਸਿ। ਓਤਾਰਿਤਮਤ੍ਤੇ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਪੁਞ੍ਜਪੁਞ੍ਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਘਟਤੋ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਰਸਧਾਰਾ ਵਿਯ, ਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਵਲਾਹਕਤੋ ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾ ਵਿਯ ਚ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਮੁਰਜਸਦਿਸੰ ਮਹਾਖਨ੍ਧੰ ਉਤ੍ਤਮਸਿਰੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕੁਰੁਮਾਨਾ ਆਕਾਸੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿੰਸੁ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਏਵਮਕਾਸੀਤਿ? ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਕਙ੍ਖਾਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥੰ। ਮਹਾਜਨੋ ਹਿ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਮਯ੍ਹੰ ਸੇਦੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਤਿ, ਸਚ੍ਚਕਸ੍ਸ ਤਾਵ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ

ਯਨ੍ਤਾਰੁਲ੍ਹਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸੇਦਾ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਿ। ਸਮਣੋ ਪਨ ਗੋਤਮੋ ਘਨਦੁਪਟ੍ਟਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਅਨ੍ਤੋ ਸੇਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿਤਾ ਵਾ ਕਥੰ ਸਕ੍ਕਾ ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ ਕਙ੍ਖੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਕਙ੍ਖਾਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥੰ ਏਵਮਕਾਸਿ। **ਮਙ੍ਕੁਭੂਤੋ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਤੇਜਭੂਤੋ। **ਪਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਪਤਿਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। **ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। **ਨਿਸੀਦੀ**ਤਿ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇਨ ਭੂਮਿੰ ਕਸਮਾਨੋ ਨਿਸੀਦਿ।

੩੬੦. **ਦੁਮ੍ਮੁਖੋ**ਤਿ ਨ ਵਿਰੂਪਮੁਖੋ, ਅਭਿਰੂਪੋ ਹਿ ਸੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ। ਨਾਮੰ ਪਨਸ੍ਸ ਏਤੰ। **ਅਭਬ੍ਬੋ ਤੰ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿੰ ਪੁਨ ਓਤਰਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਅਲ਼ਾਨੰ ਭਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਮਨੋ ਓਤਰਿਤੁੰ ਅਭਬ੍ਬੋ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਕਾਕਕੁਲਲਾਦੀਨੰ ਭਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਿਸੂਕਾਯਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੂਕਾਨਿ। **ਵਿਸੇਵਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਞ੍ਚਰਿਤਾਨਿ। **ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਿ। **ਯਦਿਦੰ ਵਾਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਦਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ; ਵਾਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁੰ ਅਭਬ੍ਬੋ; ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਯ ਪਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਦੁਮ੍ਮੁਖੰ ਲਿਚ੍ਛਵਿਪੁਤ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਅਵੋਚ ? ਦੁਮ੍ਮੁਖਸ੍ਸ ਕਿਰਸ੍ਸ ਉਪਮਾਹਰਣਕਾਲੇ ਸੇਸ ਲਿਚ੍ਛਵਿਕੁਮਾਰਾਪਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁੰ – ''ਇਮਿਨਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਿਪ੍ਪੁਗ੍ਗਹਣਟ੍ਠਾਨੇ ਚਿਰੰ ਅਵਮਾਨੋ ਕਤੋ, ਅਯੰ ਦਾਨਿ ਅਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿੰ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ ਕਾਲੋ। ਮਯਮ੍ਪਿ ਏਕੇਕੰ ਉਪਮੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਣਿਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਪਤਿਤੰ ਮੁਗ੍ਗਰੇਨ ਪੋਥੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਤਥਾ ਨੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਯਥਾ ਨ ਪੁਨ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ਤੇ ਓਪਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਮ੍ਮੁਖਸ੍ਸ ਕਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਆਗਮਯਮਾਨਾ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਸਚ੍ਚਕੋ ਤੇਸੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਞਤ੍ਵਾ, ਇਮੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਗੀਵੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਓਟ੍ਠੇਹਿ ਚਲਮਾਨੇਹਿ ਠਿਤਾ; ਸਚੇ ਪਚ੍ਚੇਕਾ ਉਪਮਾ ਹਰਿਤੁੰ ਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪੁਨ ਮਯਾ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਹਨ੍ਦਾਹੰ ਦੁਮ੍ਮੁਖੰ ਅਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਕਥਾਵਾਰੰ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਦਵੋਚ। ਤਤ੍ਥ **ਆਗਮੇਹੀ**ਤਿ ਤਿਟ੍ਠ, ਮਾ ਪੁਨ ਭਣਾਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੬੧. **ਤਿਟ੍ਠਤੇਸਾ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ**ਤਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਸਾ ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚੇਵ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਵਾਚਾ ਤਿਟ੍ਠਤੁ। **ਵਿਲਾਪੰ ਵਿਲਪਿਤੰ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਏਤਞ੍ਹਿ ਵਚਨੰ ਵਿਲਪਿਤੰ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਵਿਪ੍ਪਲਪਿਤਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਤਿਟ੍ਠਤੇਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਥਾਤਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। **ਵਾਚਾਵਿਲਾਪੰ ਵਿਲਪਿਤੰ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨਿਦੰ ਵਾਚਾਨਿਚ੍ਛਾਰਣੰ ਵਿਲਪਿਤਮਤ੍ਤੰ ਮਞ੍ਞੇ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਞਾਣਪਤ੍ਤੋ। **ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ**ਤਿ ਅਪਰਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਹੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ **ਇਧ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਤਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ । ਤਤ੍ਥ **ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਪਞ੍ਞਾ। **ਪਟਿਪਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਪਟਿਪਦਾ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਸੁਦ੍ਧਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮੇਵ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। **ਪਟਿਪਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਸਾਨਿ ਮਗ੍ਗਙ੍ਗਾਨਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਸ੍ਸਨੰ **ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ** ਨਾਮ। ਮਗ੍ਗਙ੍ਗਾਨਿ **ਪਟਿਪਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ**। ਅਗ੍ਗਫਲੰ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਬੁਦ੍ਧੋ ਸੋ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧੋ। **ਬੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਬੋਧਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ। **ਦਨ੍ਤੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨੋ। **ਦਮਥਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨਤ੍ਥਾਯ। **ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੇਨ ਸਨ੍ਤੋ। **ਸਮਥਾਯਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮਾਯ। **ਤਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਚਤੁਰੋਘਤਿਣ੍ਣੋ। **ਤਰਣਾਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਰੋਘਤਰਣਾਯ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ।

੩੬੨. **ਧੰਸੀ**ਤਿ ਗੁਣਧੰਸਕਾ। **ਪਗਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਵਾਚਾਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਆਸਾਦੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਘਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬੰ। **ਆਸਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ। **ਨਤ੍ਵੇਵ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਆਸਜ੍ਜ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦੰ ਅਨੁਪਹਤੰ ਸਕਲੰ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਥਾਮੋ

ਨੱਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਹਤ੍ਥਿਆਦਯੋ ਵਿਯ ਕਸ੍ਸਚਿ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਉਪਮਾ ਨ ਭਗਵਤੋ ਉਕ੍ਕਂਸਨਤ੍ਥਂ ਆਹਰਿ, ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਤ੍ਥਮੇਵ ਆਹਰਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਰਾਜਾ ਕਞ੍ਚਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਂ ਘਾਤੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਨਾਮ ਸੂਰੋ ਏਵਂ ਥਾਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪੁਰਿਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਂ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਥੋਮੇਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਸੋਪਿ **ਸਿਯਾ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਹਤ੍ਥਿਂ ਪਭਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਕ੍ਕਂਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਮਯਮੇਵ ਸੂਰਾ ਮਯਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਮਯਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਯੇਵ ਏਵਂ ਪਭਿਨ੍ਨਹਤ੍ਥਿਂ ਵਿਯ, ਜਲਿਤਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਵਿਯ, ਫਣਕਤਆਸੀਵਿਸਂ ਵਿਯ ਚ ਵਾਦਤ੍ਥਿਕਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਮ੍ਹਾਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਉਕ੍ਕਂਸੇਤਿ। ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਕ੍ਕਂਸੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਿਮਨ੍ਤਯਮਾਨੋ **ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਧਿਵਾਸੇਤੂ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤੁ। **ਸ੍ਵਾਤਨਾਯਾ**ਤਿ ਯਂ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਕਾਰਂ ਕਰੋਤੋ ਸ੍ਵੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਞ੍ਚ, ਤਦਤ੍ਥਾਯ। **ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਕਾਯਙ੍ਗਂ ਵਾ ਵਾਚਙ੍ਗਂ ਵਾ ਅਚੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਯੇਵ ਖਨ੍ਤਿਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ। ਸਚ੍ਚਕਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹਕਰਣਤ੍ਥਂ ਮਨਸਾਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੬੩. ਯਮਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਥਾਤਿ ਤੇ ਕਿਰ ਲਿਚ੍ਛਵੀ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਥਾਲਿਪਾਕਸਤਾਨਿ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਂ ਆਹਰਨ੍ਤਿ । ਤਦੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਸ ਸ੍ਵੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਯਂ ਅਸ੍ਸ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਥ, ਤਂ ਆਹਰੇਯ੍ਯਾਥ; ਸਮਣਸ੍ਸ ਹਿ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਰਿਚਾਰਕਾ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਂ ਜਾਨਾਥਾਤਿ ਵਦਤਿ। **ਭਤ੍ਤਾਭਿਹਾਰਂ ਅਭਿਹਰਿਂਸੂ**ਤਿ ਅਭਿਹਰਿਤਬ੍ਬਂ ਭਤ੍ਤਂ ਅਭਿਹਰਿਂਸੁ। **ਪਣੀਤੇਨਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮੇਨ। **ਸਹਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਹਤ੍ਥੇਨ। **ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਤਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਸੁਹਿਤਂ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਅਲਂ ਅਲਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਸਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਭੁਤ੍ਤਾਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਤ੍ਤਵਨ੍ਤਂ। **ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਤੋ ਓਨੀਤਪਾਣਿਂ, ਅਪਨੀਤਹਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਓਨਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਓਨਿਤ੍ਤਂ ਨਾਨਾਭੂਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਾਣਿਤੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਓਨਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਪਾਣੀ। ਤਂ ਓਨਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿਂ, ਹਤ੍ਥੇ ਚ ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਪਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦੀ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਵਂਭੂਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦਾਨੇ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਆਯਤਿਂ ਵਿਪਾਕਕ੍ਖਨ੍ਧਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਞ੍ਞਮਹੀ**ਤਿ ਵਿਪਾਕਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂਯੇਵ ਪਰਿਵਾਰੋ। **ਤਂ ਦਾਯਕਾਨਂ ਸੁਖਾਯ ਹੋਤੂ**ਤਿ ਤਂ ਇਮੇਸਂ ਲਿਚ੍ਛਵੀਨਂ ਸੁਖਤ੍ਥਾਯ ਹੋਤੁ। ਇਦਂ ਕਿਰ ਸੋ ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਾਮ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਚ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਨਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤੁਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਲਿਚ੍ਛਵੀਹਿ ਸਚ੍ਚਕਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਨ ਭਗਵਤੋ। ਸਚ੍ਚਕੇਨ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **ਯਂ ਖੋ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਮਤੇਨ ਵਿਨਾਯੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਨ੍ਨਂ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਸਿ, ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਅਨਾਗਤੇ ਵਾਸਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੂਲ਼ਸਚ੍ਚਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਮਹਾਸਚ੍ਚਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਚ੍ਚਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਂ ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਚ **ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾ**ਤਿ ਚ **ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਏਕੋਵ ਸਮਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਞ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮੁਖਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਰਂ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਮਾਲ਼ਕੇ ਠਿਤਕਾਲੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਭਗਵਾ ਏਵਰੂਪੇ ਸਮਯੇ ਰਤ੍ਤਦੁਪਟ੍ਟਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰਂ ਏਕਂਸਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਮੁਖੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, – ''ਏਕਂ ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਚ ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾਤਿ ਚ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਕਤਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੋ। **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ? ਵਾਦਾਰੋਪਨਜ੍ਝਾਸਯੇਨ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਪੁਬ੍ਬੇਪਾਹਂ ਅਪਣ੍ਡਿਤਤਾਯ ਸਕਲਂ ਵੇਸਾਲਿਪਰਿਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ

ਮਙ੍ਕੁ ਜਾਤੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਏਕਕੋਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਯਦਿ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਪਰਾਜੇਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਿਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਜਯਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਯਦਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਜਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਨਚ੍ਚਂ ਵਿਯ ਨ ਕੋਚਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਾਪਵ੍ਹਂ ਨਾਮ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਵਾਦਜਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾਤਿ ਸਚ੍ਚਕਸ੍ਸ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਪਟਿਚ੍ਚ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਿਰਸ੍ਸ ਏਵਂ ਅਹੋਸਿ – ''ਭਗਵਤਿ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਞ੍ਚ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਦਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰਂ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ **ਨਿਸੀਦਤੁ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਆਹ। ''ਕਾਰਣਂ ਆਨਨ੍ਦੋ ਵਦਤੀ''ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। **ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਯਂ ਪਨ ਪਞ੍ਹਂ ਓਵਟ੍ਟਿਕਸਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਦਾਯ ਆਗਤੋ ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸੇਨ ਤਾਵ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਏਤਂ **ਸਨ੍ਤਿ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ**ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ।

੩੬੫. **ਫੁਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਤੇ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ**ਤਿ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਰੀਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਾਰੀਰਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਫੁਸਨ੍ਤਿ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਊਰੁਕ੍ਖਮ੍ਭੋ**ਤਿ ਖਮ੍ਭਕਤਊਰੁਭਾਵੋ, ਊਰੁਥਦ੍ਧਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਮ੍ਹਯਤ੍ਥਵਸੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ **ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਗਤਵਚਨਂ ਕਤਂ। **ਕਾਯਨ੍ਵਯਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਾਨੁਗਤਂ ਹੋਤਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਵਸਵਤ੍ਤਿ। **ਕਾਯਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਅਸਨ੍ਤਂ ਅਭੂਤਂ ਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਦੇਵਾਹ। **ਚਿਤ੍ਤਭਾਵਨਾ**ਤਿਪਿ ਸਮਥੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਮਾਧਿਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਊਰੁਕ੍ਖਮ੍ਭਾਦਯੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਇਦਂ ਅਭੂਤਮੇਵ ਆਹ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਯਥੇਵ 'ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਊਰੁਕ੍ਖਮ੍ਭੋਪਿ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਤੋ ਅਨਾਗਤਰੂਪਂ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਤਥਾ ਅਤ੍ਥੋਪਿ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਅਸਨ੍ਤਂ ਅਭੂਤਂ ਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ।

ਨੋ ਕਾਯਭਾਵਨਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਾਤਪਤਪ੍ਪਨਾਦਿਂ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਤੇਸਂ ਕਾਯਭਾਵਨਾ ਨਾਮ। ਕਿਂ ਪਨ ਸੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ? ਸੋ ਕਿਰ ਦਿਵਾਦਿਵਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਭਾਵਨਾਮਤ੍ਤਂ ਏਤੇ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕਾਯਭਾਵਨਾ ਪਨੇਤੇਸਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਏਵਮਾਹ।

੩੬੬. ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ **ਕਿਨ੍ਤਿ ਪਨ ਤੇ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਕਾਯਭਾਵਨਾ ਸੁਤਾ**ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ **ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਨਨ੍ਦੋ** ਵਚ੍ਛੋਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਵ**ਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਂ। **ਕਿਸੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ। **ਸਂਕਿਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਂ। **ਮਕ੍ਖਲਿਗੋਸਾਲੋ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਗਤੋਵ। **ਏਤੇ**ਤਿ ਏਤੇ ਤਯੋ ਜਨਾ, ਤੇ ਕਿਰ ਕਿਲਿਟ੍ਠਤਪਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕਪਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁਂ। **ਉਲ਼ਾਰਾਨਿ ਉਲ਼ਾਰਾਨੀ**ਤਿ ਪਣੀਤਾਨਿ ਪਣੀਤਾਨਿ। **ਗਾਹੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਬਲਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਬ੍ਰੂਹੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ। **ਮੇਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਜਾਤਮੇਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਪੁਰਿਮਂ ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਂ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਂ ਪਹਾਯ। **ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਉਲ਼ਾਰਖਾਦਨੀਯਾਦੀਹਿ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ। **ਆਚਯਾਪਚਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿ ਚ ਅਵਡ੍ਢਿ ਚ ਹੋਤਿ, ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਕਾਲੇਨ ਵਡ੍ਢਿ, ਕਾਲੇਨ ਪਰਿਹਾਨੀਤਿ ਵਡ੍ਢਿਪਰਿਹਾਨਿਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਕਾਯਭਾਵਨਾ ਪਨ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਭਾਵਨਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਪਨ ਤੇ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਚਿਤ੍ਤਭਾਵਨਾ ਸੁਤਾ''ਤਿ ਆਹ। **ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਾਸੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ, ਯਥਾ ਤਂ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ।

੩੬੭. **ਕੁਤੋ ਪਨ ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਕਾਯਭਾਵਨਂ ਨ ਜਾਨਾਸਿ? ਸੋ ਤ੍ਵਂ ਕੁਤੋ ਸਣ੍ਹਂ ਸੁਖੁਮਂ ਚਿਤ੍ਤਭਾਵਨਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਸੀਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਚੋਦਨਾਲਯਤ੍ਥੇਰੋ, ''ਅਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਨਾਮੇਤਂ ਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਬੀਜਨਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਆਰਭਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ – ''ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਸ ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਆਚਯੋਪਿ ਅਪਚਯੋਪਿ ਆਦਾਨਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖੇਪਨਮ੍ਪੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੨)। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸਿ – ''ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਕਾਯਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ।

੩੬੮. **ਸੁਖਸਾਰਾਗੀ**ਤਿ ਸੁਖਸਾਰਾਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸੁਖਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਨਿਰੋਧਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਨ ਅਨਨ੍ਤਰਾਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਞ੍ਹਿ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯਤਾ ਪਟ੍ਠਾਨੇ (ਪਟ੍ਠਾ॰ ੧.੨.੪੫-੪੬) ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੁਖੇ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਉਭਤੋਪਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਂ ਏਕਂ ਪਕ੍ਖਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਏਕਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਉਭਤੋਪਕ੍ਖਂ ਹੁਤ੍ਵਾ।

੩੬੯. **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸ੍ਸ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਯਭਾਵਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਚਿਤ੍ਤਭਾਵਨਾ ਸਮਾਧਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚ ਸੁਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨੀਕਾ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਾ। ਸਮਾਧਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨੀਕੋ, ਸੁਖਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨੋ। ਕਥਂ? ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਿਉਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਉਸੁਮਵਟ੍ਟਿਉਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹਞ੍ਞਤਿ ਵਿਹਞ੍ਞਤਿ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਤਿ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਸੁਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨੀਕਾ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਾ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਨ ਕਾਯਿਕੇ ਵਾ ਚੇਤਸਿਕੇ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੇ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੂਰਾਪਗਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਨਪ੍ਪਕਂ ਸੁਖਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ। ਏਵਂ ਸਮਾਧਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨੀਕੋ, ਸੁਖਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨੋ। ਯਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਸੁਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨੀਕਾ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਾ, ਨ ਤਥਾ ਸਮਾਧਿ। ਯਥਾ ਸਮਾਧਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਨੀਕੋ, ਸੁਖਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨੋ, ਨ ਚ ਤਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸ੍ਸ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

੩੭੦. **ਆਸਜ੍ਜ ਉਪਨੀਯਾ**ਤਿ ਗੁਣੇ ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਚੇਵ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਚ। **ਤਂ ਵਤ ਮੇ**ਤਿ ਤਂ ਵਤ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤਂ।

੩੭੧. **ਕਿਞ੍ਹਿ ਨੋ ਸਿਯਾ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਕਿਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਭਵਿਸ੍ਸਤੇਵ, ਮਾ ਏਵਂ ਸਞ੍ਞੀ ਹੋਹਿ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਯੇਵ ਮੇ ਸੁਖਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾਪਿ ਵੇਦਨਾ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਨਸ੍ਸਾ ਅਹਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਠਾਤੁਂ ਨ ਦੇਮਿ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ ਉਪਰਿ ਪਸਾਦਾਵਹਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਇਧ ਮੇ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸਮ੍ਬੋਧਾ...ਪੇ॰... ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸੀਦਿਂ, ਅਲਮਿਦਂ ਪਧਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਸਰਾਸਿਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ, ਤਤ੍ਥ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾ, ਇਧ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾ।

੩੭੪. **ਅਲ੍ਲਕਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਅਲ੍ਲਂ ਉਦੁਮ੍ਬਰਕਟ੍ਠਂ। **ਸਸ੍ਨੇਹ**ਨ੍ਤਿ ਸਖੀਰਂ। **ਕਾਮੇਹੀ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਹਿ। **ਅਵੂਪਕਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਅਨਪਗਤਾ। **ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮੋਵ ਛਨ੍ਦਕਰਣਵਸੇਨ **ਛਨ੍ਦੋ**। ਸਿਨੇਹਕਰਣਵਸੇਨ **ਸ੍ਨੇਹੋ**। ਮੁਚ੍ਛਾਕਰਣਵਸੇਨ **ਮੁਚ੍ਛਾ**। ਪਿਪਾਸਾਕਰਣਵਸੇਨ **ਪਿਪਾਸਾ**। ਅਨੁਦਹਨਵਸੇਨ **ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ**ਤਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਵੇਵਚਨਮੇਵ।

ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਅਲ੍ਲਂ ਸਖੀਰਂ ਉਦੁਮ੍ਬਰਕਟ੍ਠਂ ਵਿਯ ਹਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਤੋ ਅਨਿਸ੍ਸਟਪੁਗ੍ਗਲਾ। ਉਦਕੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਾਵੋ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਤਿਨ੍ਤਤਾ; ਮਨ੍ਥਨੇਨਾਪਿ ਅਗ੍ਗਿਨੋ ਅਨਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਂ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਤੋ ਅਨਿਸ੍ਸਟਾਨਂ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾਹਿ ਵੇਦਨਾਹਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਧਿਗਮੋ। ਅਮਨ੍ਥਨੇਨਾਪਿ ਅਗ੍ਗਿਨੋ ਅਨਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਂ ਵਿਯ ਤੇਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਿਨਾਪਿ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾਹਿ ਵੇਦਨਾਹਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਧਿਗਮੋ। ਦੁਤਿਯਉਪਮਾਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ, ਪੁਰਿਮਾ ਸਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਉਪਮਾ; ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ।

੩੭੬. ਤਤਿਯਉਪਮਾਯ **ਕੋਲ਼ਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਸਿਨੇਹਂ ਨਿਰਾਪਂ। **ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਥਲੇ ਵਾ ਭੂਮਿਥਲੇ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਇਦਂ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਸੁਕ੍ਖਕੋਲ਼ਾਪਕਟ੍ਠਂ ਵਿਯ ਹਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਾਵੋ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਅਤਿਨ੍ਤਤਾ। ਮਨ੍ਥਨੇਨਾਪਿ ਅਗ੍ਗਿਨੋ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਂ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਾਨਂ

ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਨੇਸਜ੍ਜਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾਹਿਪਿ ਵੇਦਨਾਹਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੋ। ਅਦ੍ਵਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਖਸਾਖਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਘਂਸਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਗ੍ਗਿਨੋ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਂ ਵਿਯ ਵਿਨਾਪਿ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾਹਿ ਵੇਦਨਾਹਿ ਸੁਖਾਯੇਵ ਪਟਿਪਦਾਯ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੋਤਿ। ਅਯਂ ਉਪਮਾ ਭਗਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਆਹਟਾ।

੩੭੭. ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਿਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਤੁਂ ਨ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ? ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾਪਿ ਸਮਤ੍ਥੋਵ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਅਕਾਸੀਤਿ? ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਕ੍ਕਮਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਸੋ ਚ ਮਂ ਵੀਰਿਯਨਿਮ੍ਮਥਨਗੁਣੋ ਹਾਸੇਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਪਾਸਾਦੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਯੇਵ ਹਿ ਪਵੇਣਿਆਗਤਂ ਰਜ੍ਜਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਨ ਤਥਾਪਮੁਦਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ਬਲਕਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਸਮ੍ਪਹਾਰੇ ਦਤ੍ਵਾ ਅਮਿਤ੍ਤਮਥਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਰਜ੍ਜੋ। ਏਵਂ ਪਤ੍ਤਰਜ੍ਜਸ੍ਸ ਹਿ ਰਜ੍ਜਸਿਰਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਸਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਕ੍ਕਮਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ, ''ਅਸੁਕਟ੍ਠਾਨੇ ਅਸੁਕਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਸੁਕਞ੍ਚ ਅਸੁਕਞ੍ਚ ਅਮਿਤ੍ਤਂ ਏਵਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਰਜ੍ਜਸਿਰਿਂ ਪਤ੍ਤੋਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ ਬਲਵਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਭਗਵਾਪਿ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਰਕ੍ਕਮਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੋ ਹਿ ਮਂ ਪਰਕ੍ਕਮੋ ਅਤਿਵਿਯ ਹਾਸੇਸ੍ਸਤਿ, ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਮਕਾਸਿ।

ਅਪਿਚ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਜਨਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋਪਿ ਅਕਾਸਿਯੇਵ, ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਹਿ ਜਨਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪਧਾਨਂ ਪਦਹਿਤ੍ਵਾਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਮਯਨ੍ਤਿ ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਤਿ; ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਜਨਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਅਕਾਸਿਯੇਵ।

ਦਨ੍ਤੇਭਿਦਨ੍ਤਮਾਧਾਯਾਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਦਨ੍ਤੇ ਉਪਰਿਦਨ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ। **ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਂ। **ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ੇਯ੍ਯਂ। **ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੀਰਿਯਨਿਮ੍ਮਥਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਂ। **ਸਾਰਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸਦਰਥੋ। **ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਧਾਨੇਨ ਅਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੭੮. **ਅਪ੍ਪਾਣਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰਸ੍ਸਾਸਕਂ। **ਕਮ੍ਮਾਰਗਗ੍ਗਰਿਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਰਸ੍ਸ ਗਗ੍ਗਰਨਾਲ਼ਿਯਾ। **ਸੀਸਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੁਤੋਚਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁਂ ਅਲਭਮਾਨੇਹਿ ਵਾਤੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਾ ਬਲਵਤਿਯੋ ਸੀਸਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸੀਸਵੇਠਂ ਦਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸੀਸਵੇਠਨਂ ਦਦੇਯ੍ਯ। **ਦੇਵਤਾ**ਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਙ੍ਕਮਨਕੋਟਿਯਂ ਪਣ੍ਣਸਾਲਪਰਿਵੇਣਸਾਮਨ੍ਤਾ ਚ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ।

ਤਦਾ ਕਿਰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਮਤ੍ਤੇ ਕਾਯਦਾਹੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮੁਚ੍ਛਾ ਉਦਪਾਦਿ। ਸੋ ਚਙ੍ਕਮੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਪਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੇਵਤਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – ''ਵਿਹਾਰੋਤ੍ਵੇਵ ਸੋ ਅਰਹਤੋ''ਤਿ, ''ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਏਵਰੂਪਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਤਕਸਦਿਸਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਦੇਵਤਾ ''ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ, ਤਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ''ਤਿ। ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ, ਨੋ ਅਹੁਤ੍ਵਾਤਿ? ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ, ਪਧਾਨਭੂਮਿਯਂਯੇਵ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋਤਿ। ਨਾਹਂ ਸਦ੍ਦਹਾਮਿ, ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਂ ਅਪਤ੍ਵਾ ਕਾਲਙ੍ਕਿਰਿਯਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਰਾਜਗਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਭਤ੍ਤਸਮਯੇ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸਿ – ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਾ ਪਧਾਨਕਰਣਕਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ''ਤਿ ਆਹਂਸੂਤਿ। ਕਿਂ ਸਦ੍ਦਹਸਿ ਮਹਾਰਾਜਾਤਿ? ਨ ਭਗਵਾ ਸਦ੍ਦਹਿਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੁਪਿਨਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਕਿਂ ਸਦ੍ਦਹਿਸ੍ਸਸਿ? ਅਹਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਜਾਤੋ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਪਿਤਾ ਜਾਤੋ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਨ ਮਯ੍ਹਂ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕੇ ਞਾਣੇ ਬੋਧਿਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਪਾਲਕੁਮਾਰਕਾਲੇਪਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਗਤਸ੍ਸ, ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਪਾਲਕੁਮਾਰੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਏਲ਼ਕਟ੍ਠਿਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸੁਂ, ਤਦਾਪਿ

ਤੁਮ੍ਹੇ, ‘‘ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਰਾਮਰਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਨਾਹੰ ਸਦ੍ਦਹਾਮੀ’’ਤਿ ਅਵੋਚੁਤ੍ਥ, ਮਹਾਰਾਜਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਗਵਾ ਮਹਾਧਮ੍ਮਪਾਲਜਾਤਕੰ ਕਥੇਸਿ।

੩੭੯. ਮਾ ਖੋ ਤ੍ਵੰ ਮਾਰਿਸਾਤਿ ਸਮ੍ਪਿਯਾਯਮਾਨਾ ਆਹੰਸੁ। ਦੇਵਤਾਨੰ ਕਿਰਾਯੰ ਪਿਯਮਨਾਪਵੋਹਾਰੋ, ਯਦਿਦੰ ਮਾਰਿਸਾਤਿ। **ਅਜਜ੍ਜਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭੋਜਨੰ। **ਹਲਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ**ਤਿ ਅਲਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ਅਲੰ ਇਮਿਨਾ ਏਵੰ ਮਾ ਕਰਿਤ੍ਥ, ਯਾਪੇਸ੍ਸਾਮਹਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਟਿਸੇਧੇਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੮੦-੧. ਮਙ੍ਗਰਚ੍ਛਵੀਤਿ ਮਙ੍ਗਰਮਚ੍ਛਚ੍ਛਵਿ। **ਏਤਾਵ ਪਰਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਵੇਦਨਾਨਮੇਤੰਯੇਵ ਪਰਮੰ, ਉਤ੍ਤਮੰ ਪਮਾਣੰ। **ਪਿਤੁ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਤਾ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਕਿਰ ਵਪ੍ਪਮਙ੍ਗਲਦਿਵਸੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਭੋਜਨੀਯੰ ਪਟਿਯਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਨਗਰਵੀਥਿਯੋ ਸੋਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਣ੍ਣਘਟੇ ਠਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਧਜਪਟਾਕਾਦਯੋ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕਲਨਗਰੰ ਦੇਵਵਿਮਾਨੰ ਵਿਯ ਅਲਙ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾਦਯੋ ਅਹਤਵਤ੍ਥਨਿਵਤ੍ਥਾ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦਿਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਾ ਰਾਜਕੁਲੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਨਙ੍ਗਲਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਯੋਜੀਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਦਿਵਸੇ ਏਕੇਨ ਊਨੰ ਅਟ੍ਠਸਤੰ ਯੋਜੇਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਨਙ੍ਗਲਾਨਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬਲਿਬਦ੍ਦਰਸ੍ਮਿਯੋਤ੍ਤੇਹਿ ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣਿਸ੍ਸ ਰਥੋ ਵਿਯ ਰਜਤਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਆਲਮ੍ਬਨਨਙ੍ਗਲੰ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਬਲਿਬਦ੍ਦਾਨੰ ਸਿਙ੍ਗਾਨਿਪਿ ਰਸ੍ਮਿਪਤੋਦਾਪਿ ਸੁਵਣ੍ਣਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾ ਮਹਾਪਰਿਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਪੁਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ।

ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕੋ ਜਮ੍ਬੁਰੁਕ੍ਖੋ ਬਹਲਪਤ੍ਤਪਲਾਸੋ ਸਨ੍ਦਚ੍ਛਾਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਸਯਨੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਸੁਵਣ੍ਣਤਾਰਕਖਚਿਤੰ ਵਿਤਾਨੰ ਬਨ੍ਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਣਿਪਾਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਰਕ੍ਖੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰੰ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਚਗਣਪਰਿਵੁਤੋ ਨਙ੍ਗਲਕਰਣਟ੍ਠਾਨੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਰਾਜਾ ਸੁਵਣ੍ਣਨਙ੍ਗਲੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ਏਕੇਨੂਨਅਟ੍ਠਸਤਰਜਤਨਙ੍ਗਲਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਕਸਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾ ਪਨ ਓਰਤੋ ਪਾਰੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਾਰਤੋ ਵਾ ਓਰੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਧਾਤਿਯੋ ਰਞ੍ਞੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸਾਣਿਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਕਞ੍ਚਿ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਉਟ੍ਠਾਯ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਆਨਾਪਾਨੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸਿ। ਧਾਤਿਯੋ ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਨ੍ਤਰੇ ਵਿਚਰਮਾਨਾ ਥੋਕੰ ਚਿਰਾਯਿੰਸੁ, ਸੇਸਰੁਕ੍ਖਾਨੰ ਛਾਯਾ ਨਿਵਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਧਾਤਿਯੋ ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਏਕਕੋਤਿ ਵੇਗੇਨ ਸਾਣਿੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਮਾਨਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੰ ਸਯਨੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਤਞ੍ਚ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚਯਿੰਸੁ – ‘‘ਕੁਮਾਰੋ ਦੇਵ, ਏਵੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਰੁਕ੍ਖਾਨੰ ਛਾਯਾ ਨਿਵਤ੍ਤਾ, ਜਮ੍ਬੁਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾ ਠਿਤਾ’’ਤਿ। ਰਾਜਾ ਵੇਗੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਇਦੰ ਤੇ, ਤਾਤ, ਦੁਤਿਯੰ ਵਨ੍ਦਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿ। ਇਦਮੇਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ – ‘‘ਪਿਤੁ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਤਾ’’ਤਿ। **ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਏਸੋ ਮਗ੍ਗੋ ਬੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਏਤੰ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਬੁਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯ ਮਗ੍ਗੋਤਿ। **ਸਤਾਨੁਸਾਰਿਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਨਯਿਦੰ ਬੋਧਾਯ ਮਗ੍ਗੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਪਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵੰ ਏਕੰ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਤਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਸਤਾਨੁਸਾਰਿਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਨਾਮ। **ਯੰ ਤੰ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਯੰ ਤੰ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸੁਖੰ।

੩੮੨. ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪਣ੍ਣਸਾਲਪਰਿਵੇਣਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਾਦਿਵਤ੍ਤਕਰਣੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ। **ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯਾ**ਤਿ ਰਸਗਿਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਣੀਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਆਵਤ੍ਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮਿੰਸੂ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਕਾਯਵਿਵੇਕਸ੍ਸ ਓਕਾਸਦਾਨਤ੍ਥੰ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਗਤਾ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਚ ਅਞ੍ਞਟ੍ਠਾਨੰ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਮੇਵ ਅਗਮੰਸੁ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਤੇਸੁ ਗਤੇਸੁ ਅਦ੍ਧਮਾਸੰ ਕਾਯਵਿਵੇਕੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ।

੩੮੩. ਵਿਵਿ**ਚ੍ਚੇ**ਵ **ਕਾਮੇਹੀ**ਤਿਆਦਿ ਭਯਭੇਰਵੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੩੮੭. **ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਖੋ ਪਨਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ। ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਏਕਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂ। ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ 'ਅਪਰਾਪਿ ਮਂ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਅਪਰਾਪਿ ਮਂ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨਾ'ਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਅਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਕਥੇਤਿਯੇਵ। ਕੁਪਿਤੋ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ? ਅਥ ਭਗਵਾ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ , ਤਥਾਗਤੇ ਅਨੇਕਸਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇ ਕੁਪਿਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋਤਿ ਏਕੋਪਿ ਵਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰੇਸਂ ਬੋਧਨਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯ ਏਵ ਤਥਾਗਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਰਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਯਾਵਦੇ**ਵਾਤਿ ਪਯੋਜਨਵਿਧਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਿਯਮਨਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਪਰੇਸਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਮੇਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਪਯੋਜਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਦੇਸੇਤਿ, ਯਤ੍ਤਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾਰੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦੇਸੇਤੀਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿਂਯੇ**ਵ **ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਕੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਅਭਿਰੂਪੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਸੁਫੁਸਿਤਂ ਦਨ੍ਤਾਵਰਣਂ, ਜਿਵ੍ਹਾ ਮੁਦੁਕਾ, ਮਧੁਰਂ ਵਾਕ੍ਕਰਣਂ, ਪਰਿਸਂ ਰਞ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਮਞ੍ਞੇ ਵਿਚਰਤਿ, ਅਨ੍ਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਨ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਿਸਂ ਰਞ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਯਪਿ ਪਰਿਸਾਯ ਤਥਾਗਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਅਸਲ੍ਲੀਨੋ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋ ਏਤ੍ਤਕਂ ਏਕਵਿਹਾਰੀ, ਸੁਞ੍ਞਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਏਵਮਾਹ।

ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤਮੇਵ। **ਸਨ੍ਨਿਸਾਦੇਮੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਸੀਦਾਪੇਮਿ, ਤਥਾਗਤੋ ਹਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਪਰਿਸਾ ਸਾਧੁਕਾਰਂ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਾਧੁਕਾਰਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਘੋਸੇ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਯੇਵ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਭਵਙ੍ਗਪਰਿਵਾਸੋ ਲਹੁਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸਵਾਰੇ ਪਸ੍ਸਾਸਵਾਰੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਯੇਨ ਸੁਦਂ ਨਿਚ੍ਚਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਸੁਞ੍ਞੇਨ ਫਲਸਮਾਧਿਨਾ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਵਿਹਰਾਮਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਣ੍ਠਪੇਮਿ ਸਮਾਦਹਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਓਕਪ੍ਪਨਿਯਮੇਤਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਹਨਿਯਮੇਤਂ। ਏਵਂ ਭਗਵਤੋ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਤਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਟ੍ਟਿਕਸਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਨੀਤਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ ਖੋ ਪਨ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਦਿਵਾ ਸੁਪਿਤਾ**ਤਿ ਆਹ। ਯਥਾ ਹਿ ਸੁਨਖੋ ਨਾਮ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਖੀਰਪਕ੍ਕਪਾਯਸਂ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਉਦਰਪੂਰਂ ਭੋਜਿਤੋਪਿ ਗੂਥਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਅਖਾਦਮਾਨੋ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਘਾਯਿਤ੍ਵਾਵ ਗਤਸ੍ਸ ਕਿਰਸ੍ਸ ਸੀਸਂ ਰੁਜ੍ਜਤਿ; ਏਵਮੇਵਂ ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਸਤ੍ਥਾ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਖੀਰਪਕ੍ਕਪਾਯਸਸਦਿਸਂ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾ ਪਸਾਦਨੀਯਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਏਤਸ੍ਸ ਪਨ ਏਵਰੂਪਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸਾਦਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਓਵਟ੍ਟਿਕਸਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਨੀਤਪਞ੍ਹਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਹੀਯਤਿ, ਕਾਯਦਰਥੋ ਪਨ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕੇਪਿ ਹੋਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕੇਪਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਕਮਲੁਪ੍ਪਲਾਦੀਨਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਵਿਕਸਨ੍ਤਿ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਮਕੁਲਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਾਯਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਰੁਕ੍ਖਾਨਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਪਤਿਲੀਯਨ੍ਤਿ, ਪਾਤੋ ਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਦਰਥੋਯੇਵ ਦਰਥਵਸੇਨ ਭਵਙ੍ਗਸੋਤਞ੍ਚ ਇਧ ਨਿਦ੍ਦਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤਂ ਖੀਣਾਸਵਾਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ''ਅਭਿਜਾਨਾਮਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰਸ੍ਮਿਂ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੩੮੯. **ਆਸਜ੍ਜ ਆਸਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ। **ਉਪਨੀਤੇਹੀ**ਤਿ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤੇਹਿ। ਵ**ਚਨਪ੍ਪਥੇਹੀ**ਤਿ ਵਚਨੇਹਿ। **ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਲਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਯਪਿ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ। ਭਗਵਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ। ਪੁਰਿਮਸੁਤ੍ਤਂ ਏਕੋ ਭਾਣਵਾਰੋ, ਇਦਂ ਦਿਯਡ੍ਢੋ, ਇਤਿ ਅਡ੍ਢਤਿਯੇ ਭਾਣਵਾਰੇ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਅਯਂ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨੇਵ ਅਭਿਸਮਯਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਨ ਸਰਣੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਏਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸੀਤਿ? ਅਨਾਗਤੇ ਵਾਸਨਤ੍ਥਾਯ। ਪਸ੍ਸਤਿ ਹਿ ਭਗਵਾ, ''ਇਮਸ੍ਸ ਇਦਾਨਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਪਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਸਮਧਿਕਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪੇ ਸਾਸਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਕੁਲਘਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਕਾਲੇ

ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਕਾਲ਼ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਨਾਮ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਇਦਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨਾਗਤੇ ਵਾਸਨਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ।

ਸੋਪਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਮ੍ਹਿ ਸਾਸਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਗਿਰਿਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਗਾਮੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਮਚ੍ਚਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਮਤ੍ਥਯੋਬ੍ਬਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਣਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ ਚੋਦੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੇਨ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮੁਖਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਥਾਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, – ''ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਯਿ ਗਨ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਤੇ ਮੁਖਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਥਾਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰਿਤ੍ਥ, ਕੋ ਮਯ੍ਹਂ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਥੇਰੋ ਆਹ – ''ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ, ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤ ਏਤ੍ਤਕੇਨੇਵ 'ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮੇ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ। ਕਿਂ ਕਰੋਮਿ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ? ਗਣਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਤ੍ਵਂ ਪਪਞ੍ਚਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਪਬ੍ਬਤਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਹੀਤਿ। ਸੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਵਾ ਰਾਜਪੂਜਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵਾਰੋ ਚੇਤਿਯਪਬ੍ਬਤਵਿਹਾਰੇ ਵਸਿ।

ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਕਾਲੇ ਤਿਸ੍ਸਮਹਾਰਾਜਾ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਚੇਤਿਯਪਬ੍ਬਤੇ ਰਾਜਲੇਣੇ ਵਸਤਿ। ਸੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਞ੍ਞਂ ਅਦਾਸਿ – ''ਯਦਾ ਮਯ੍ਹਂ ਅਯ੍ਯੋ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕਥੇਤਿ, ਤਦਾ ਮੇ ਸਞ੍ਞਂ ਦਦੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ। ਥੇਰੋਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਦਿਵਸੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵਾਰੋ ਕਣ੍ਟਕਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲ਼ਤਿਮ੍ਬਰੁਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਏਕੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਤ੍ਥੇਰੋ ਕਾਲ਼ਕਾਰਾਮਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਥੇਰੋ ਨਨੁ, ਆਵੁਸੋ, ਅਜ੍ਜ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਦਿਵਸੋਤਿ ਆਹ। ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਦਿਵਸੋਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ ਪੀਠਕਂ ਆਨੇਥ, ਇਧੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਅਦਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਪੁਬ੍ਬਗਾਥਾ ਵਤ੍ਵਾ ਕਾਲ਼ਕਾਰਾਮਸੁਤ੍ਤਂ ਆਰਭਿ। ਸੋਪਿਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕਦਹਰੋ ਰਞ੍ਞੋ ਸਞ੍ਞਂ ਦਾਪੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਪੁਬ੍ਬਗਾਥਾਸੁ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਾਸੁਯੇਵ ਪਾਪੁਣਿ। ਪਤ੍ਵਾ ਚ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵੇਸੇਨੇਵ ਪਰਿਸਨ੍ਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿਂ ਠਿਤਕੋਵ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ, ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾਤਿ ਵਚਨਕਾਲੇ ਸਾਧੁਕਾਰਂ ਅਦਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਞਤ੍ਵਾ, ਕਦਾ ਆਗਤੋਸਿ, ਮਹਾਰਾਜਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਪੁਬ੍ਬਗਾਥਾ ਓਸਾਰਣਕਾਲੇਯੇਵ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ, ਕਤਨ੍ਤਿ। ਨਯਿਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਯਦਿ ਪਨ ਮੇ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਆਰਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕਪਦੇਪਿ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਭਾਵੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਸ੍ਸ ਪਤੋਦਯਟ੍ਠਿਨਿਤ੍ਤੁਦਨਮਤ੍ਤੇਪਿ ਠਾਨੇ ਸਾਮਿਭਾਵੋ ਨਾਮ ਮੇ ਮਾ ਹੋਤੂਤਿ ਸਪਥਮਕਾਸਿ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਪਰਿਦੀਪਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਜਾ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਏਤ੍ਤਕਾਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਮਯਾ ਕਥਿਤਤੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਕਥਿਤਮੇਵ ਬਹੁ ਅਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ। ਉਪਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਰੋਥਾਤਿ। ਯਥਾ, ਮਹਾਰਾਜ , ਕਰੀਸਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤੇ ਸਾਲਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਏਕਸਾਲਿਸੀਸਤੋ ਅਵਸੇਸਸਾਲੀਯੇਵ ਬਹੂ, ਏਵਂ ਮਯਾ ਕਥਿਤਗੁਣਾ ਅਪ੍ਪਾ, ਅਵਸੇਸਾ ਬਹੂਤਿ। ਅਪਰਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਮਂ ਕਰੋਥਾਤਿ। ਯਥਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਹਾਗਙ੍ਗਾਯ ਓਘਪੁਣ੍ਣਾਯ ਸੂਚਿਪਾਸਂ ਸਮ੍ਮੁਖਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਸੂਚਿਪਾਸੇਨ ਗਤਉਦਕਂ ਅਪ੍ਪਂ, ਸੇਸਂ ਬਹੁ, ਏਵਮੇਵ ਮਯਾ ਕਥਿਤਗੁਣਾ ਅਪ੍ਪਾ, ਅਵਸੇਸਾ ਬਹੂਤਿ। ਅਪਰਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਮਂ ਕਰੋਥਾਤਿ। ਇਧ, ਮਹਾਰਾਜ, ਚਾਤਕਸਕੁਣਾ ਨਾਮ ਆਕਾਸੇ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਖੁਦ੍ਦਕਾ ਸਾ ਸਕੁਣਜਾਤਿ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਤਸ੍ਸ ਸਕੁਣਸ੍ਸ ਆਕਾਸੇ ਪਕ੍ਖਪਸਾਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਬਹੁ, ਅਵਸੇਸੋ ਆਕਾਸੋ ਅਪ੍ਪੋਤਿ? ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਦਥ, ਅਪ੍ਪੋ ਤਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖਪਸਾਰਣੋਕਾਸੋ, ਅਵਸੇਸੋਵ ਬਹੂਤਿ। ਏਵਮੇਵ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਪ੍ਪਕਾ ਮਯਾ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਕਥਿਤਾ, ਅਵਸੇਸਾ ਬਹੂ ਅਨਨ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਸੁਕਥਿਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨਨ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਅਨਨ੍ਤੇਨੇਵ ਆਕਾਸੇਨ ਉਪਮਿਤਾ। ਪਸਨ੍ਨਾ ਮਯਂ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ, ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਪਨ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮ। ਅਯਂ ਮੇ ਦੁਗ੍ਗਤਪਣ੍ਣਾਕਾਰੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪੇ ਇਮਂ ਤਿਯੋਜਨਸਤਿਕਂ ਰਜ੍ਜਂ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਦੇਮਾਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰੋ ਕਤੋ, ਮਯਂ ਪਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਰਜ੍ਜਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂਯੇਵ ਦੇਮ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਹਿ ਮਹਾਰਾਜਾਤਿ।

ਮਹਾਸਚ੍ਚਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਚੂਲ਼ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੦. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੂਲ਼ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਯਾ ਪਾਸਾਦੇ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੀਕਥਾਅਤੀਤੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਮਤ੍ਥਕੇ ਏਕਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ''ਅਨਾਗਤੇ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾ ਹੋਮੀ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਮਕਾਸਿ। ਸਾ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦੇਵੇਸੁ ਚੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਭਦ੍ਦਿਯਨਗਰੇ ਮੇਣ੍ਡਕਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਨਞ੍ਜਯਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਗਹੇ ਸੁਮਨਦੇਵਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਜਾਤਕਾਲੇ ਚਸ੍ਸਾ **ਵਿਸਾਖਾ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਸਾ ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਭਦ੍ਦਿਯਨਗਰਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਤਦਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਦਾਰਿਕਾਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨਮ੍ਹਿਯੇਵ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਹੋਸਿ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਮਿਗਾਰਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਣ੍ਣਵਡ੍ਢਨਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਗੇਹਂ ਗਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਨਂ ਮਿਗਾਰਸੇਟ੍ਠਿ ਮਾਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਮਿਗਾਰਮਾਤਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪਤਿਕੁਲਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਚਸ੍ਸਾ ਪਿਤਾ **ਮਹਾਲਤਾਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ** ਨਾਮ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨੇ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਜਿਰਨਾਲ਼ਿਯੋ ਉਪਯੋਗਂ ਅਗਮਂਸੁ, ਮੁਤ੍ਤਾਨਂ ਏਕਾਦਸ ਨਾਲ਼ਿਯੋ, ਪਵਾਲ਼ਾਨਂ ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿ ਨਾਲ਼ਿਯੋ, ਮਣੀਨਂ ਤੇਤ੍ਤਿਂਸ ਨਾਲ਼ਿਯੋ, ਇਤਿ ਏਤੇਹਿ ਚ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਸਤ੍ਤਵਣ੍ਣੇਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਂ ਸੀਸੇ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਂ ਯਾਵ ਪਾਦਪਿਟ੍ਠਿਯਾ ਭਸ੍ਸਤਿ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਬਲਂ ਧਾਰਯਮਾਨਾਵ ਨਂ ਇਤ੍ਥੀ ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਸਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਸਾਧਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਨਵਹਿ ਕੋਟੀਹਿ ਭਗਵਤੋ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰਯਮਾਨਾ ਕਰੀਸਮਤ੍ਤੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਪਾਸਾਦਂ ਕਾਰੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭੂਮਿਯਂ ਪਞ੍ਚ ਗਬ੍ਭਸਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾਭੂਮਿਯਂ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਗਬ੍ਭਸਹਸ੍ਸਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ''ਸੁਦ੍ਧਪਾਸਾਦੋਵ ਨ ਸੋਭਤੀ''ਤਿ ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਦ੍ਵਿਕੂਟਗੇਹਸਤਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਚੂਲ਼ਪਾਸਾਦਸਤਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਦੀਘਸਾਲ਼ਸਤਾਨਿ ਚ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਵਿਹਾਰਮਹੋ ਚਤੂਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ।

ਮਾਤੁਗਾਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਾਯ ਵਿਸਾਖਾਯ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਧਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਧਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਹਿ ਚਤੁਪਞ੍ਞਾਸਕੋਟਿਯੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਦਕ੍ਖਿਣਭਾਗੇ ਅਨੁਰਾਧਪੁਰਸ੍ਸ ਮਹਾਵਿਹਾਰਸਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰਂ ਨਾਮ ਕਾਰੇਸਿ। ਵਿਸਾਖਾ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਪਾਚੀਨਭਾਗੇ ਉਤ੍ਤਮਦੇਵੀਵਿਹਾਰਸਦਿਸੇ ਠਾਨੇ **ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮਂ** ਨਾਮ ਕਾਰੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਕੁਲਾਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਿਹਾਰੇਸੁ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਂ ਵਸਿ। ਏਕਂ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸਂ ਜੇਤਵਨੇ ਵਸਤਿ, ਏਕਂ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ, ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸਮਯੇ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ''ਤਿ।

ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਕਿਤ੍ਤਕੇਨ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ। **ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਹੋਤਿ? ਯਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਮੇ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਟਿਪਦਂ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਦੇਸੇਥਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਖਯਵਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਨ੍ਤਂ ਅਤੀਤਾਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾ ਨਿਟ੍ਠਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ,** ਏਕਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ ਸਤਤਨਿਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀਤਿ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ,** ਨਿਚ੍ਚਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਤਿ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ,** ਨਿਚ੍ਚਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਮਸ੍ਸਾਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੋ। ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾਨਞ੍ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਸੇਟ੍ਠੋ ਉਤ੍ਤਮੋ।

ਏਵਰੂਪੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਹੋਤਿ, ਖਿਪ੍ਪਮੇਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਕਥੇਥਾਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਯਾਚਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਸ ਏਵੰ ਵੇਗਾਯਤੀਤਿ? ਕੀਲ਼ੰ ਅਨੁਭਵਿਤੁਕਾਮਤਾਯ।

ਅਯੰ ਕਿਰ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ੰ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਮਹਾਰਾਜੂਹਿ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਆਰਕ੍ਖੰ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਦੇਵਲੋਕੇਸੁ ਦੇਵਸਙ੍ਘੇਨ ਪਰਿਵੁਤੋ ਅਡ੍ਢਤਿਯਾਹਿ ਨਾਟਕਕੋਟੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਰਾਵਣੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਉਯ੍ਯਾਨਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤੋ ਇਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸਿ – ''ਕਿਤ੍ਤਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਆਗਮਨਿਯਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਯੰ ਪਞ੍ਹੋ ਅਤਿਵਿਯ ਸਸ੍ਸਿਰਿਕੋ, ਸਚਾਹੰ ਇਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾਵ ਉਯ੍ਯਾਨੰ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਛਦ੍ਵਾਰਿਕੇਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇਹਿ ਨਿਮ੍ਮਥਿਤੋ ਨ ਪੁਨ ਇਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸ੍ਸਾਮਿ , ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਤਾਵ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਾ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਪਞ੍ਹੋ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਕੀਲ਼ਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਤੇਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਆਰਕ੍ਖੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਠਿਤਾ, ਪਰਿਚਾਰਿਕਦੇਵਸਙ੍ਘਾਪਿ ਨਾਟਕਾਨਿਪਿ ਏਰਾਵਣੋਪਿ ਨਾਗਰਾਜਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਯ੍ਯਾਨਦ੍ਵਾਰੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਏਵਮੇਸ ਕੀਲ਼ੰ ਅਨੁਭਵਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵੇਗਾਯਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ।

ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਲੰ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਧਾਤੁਯੋ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਯ ਨਾਲੰ ਨ ਪਰਿਯਤ੍ਤਾ ਨ ਸਮਤ੍ਥਾ ਨ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਕਸ੍ਮਾ? ਗਹਿਤਾਕਾਰੇਨ ਅਤਿਟ੍ਠਨਤੋ। ਤੇ ਹਿ ਨਿਚ੍ਚਾਤਿ ਗਹਿਤਾਪਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸੁਖਾਤਿ ਗਹਿਤਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹਿਤਾਪਿ ਅਨਤ੍ਤਾਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਲੰ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਯ। **ਅਭਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ। **ਪਰਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਤਥੇਵ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ। **ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਵੇਦਨਨ੍ਤਿ** ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਵੇਦਨੰ ਅਨੁਭਵਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਵੇਦਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਕਥਿਤੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਕਥੇਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਨ ਕਥਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ** ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਤੇ ਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਟ੍ਠੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਾ। **ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਖਯਤੋ ਵਯਤੋ ਦਸ੍ਸਨਞਾਣੰ। **ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ । ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਵਿਰਾਗਾ ਖਯਵਿਰਾਗੋ ਚ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵਿਰਾਗੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਖਯਵਯਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਪਿ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵਿਰਾਗੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਵਿਰਾਗਤੋ ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗਞਾਣਮ੍ਪਿ **ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ**। ਤਦੁਭਯਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਨਾਮ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ''ਤਿ, ਵਿਰਾਗਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸਿ**ਮ੍ਹਿਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ, ਨਿਰੋਧੋਪਿ ਹਿ ਖਯਨਿਰੋਧੋ ਚ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਰੋਧੋ ਚਾਤਿ ਦੁਵਿਧੋਯੇਵ। **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ, ਸੋ ਚ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ ਹੋਤਿ । ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਸਾ ਹਿ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਚ ਖਨ੍ਧੇ ਚ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੋ, ਸੋ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ। ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਵਾ ਕਾਰਣੇਹਿ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋਯੇਵ, ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਕਿਲੇਸਾਨਞ੍ਚ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਲੇਸੇ ਚ ਖਨ੍ਧੇ ਚ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤੀਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ, ਨਿਰੋਧੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀਤਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤੰ ਮਗ੍ਗੇ ਸਮੇਤਿ। ਤਦੁਭਯਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ ਇਮਾਯ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ''ਤਿ। **ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ ਉਪਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤੰ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਨ ਉਪਾਦਿਯਤਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ ਪਰਾਮਸਤਿ। **ਅਨੁਪਾਦਿਯੰ ਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾਯ ਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤਿ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀ**ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ। **ਖੀਣਾ**

ਜਾਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਵ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਟਿਪਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਸਲ੍ਲਹੁਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਖਿਪ੍ਪਂ ਕਥੇਸਿ।

੩੯੧. **ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਕੂਟਾਗਾਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਅਭਿਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਏਸ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਏਵਮਹੋਸੀਤਿ? ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਨ ਭਗਵਤੋ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸਦ੍ਦਂ ਅਸ੍ਸੋਸਿ, ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪਨ ਦੇਵਰਞ੍ਞੋ, ‘‘ਏਵਮੇਤਂ ਭਗਵਾ ਏਵਮੇਤਂ ਸੁਗਤਾ’’ਤਿ ਅਨੁਮੋਦਨਸਦ੍ਦਂ ਅਸ੍ਸੋਸਿ। ਸਕ੍ਕੋ ਕਿਰ ਦੇਵਰਾਜਾ ਮਹਤਾ ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨੁਮੋਦਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਭਗਵਤੋ ਸਦ੍ਦਂ ਅਸ੍ਸੋਸੀਤਿ? ਯਥਾਪਰਿਸਵਿਞ੍ਞਾਪਕਤ੍ਤਾ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨਂ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾਯ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਯਪਿ ਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਦੋ ਸੁਯ੍ਯਤਿ, ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਪਨ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਨ ਨਿਚ੍ਛਰਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਏਵਰੂਪਾ ਮਧੁਰਕਥਾ ਮਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਾ ਅਗਮਾਸੀਤਿ। ਤਦਾ ਭਗਵਾ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ ਸਤ੍ਤਰਤਨਮਯੇ ਕੂਟਾਗਾਰੇ ਸਿਰਿਗਬ੍ਭਮ੍ਹਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨਕੂਟਾਗਾਰਂ, ਵਾਮਪਸ੍ਸੇ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ, ਅਨ੍ਤਰੇ ਛਿਦ੍ਦਵਿਵਰੋਕਾਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਨ ਭਗਵਤੋ ਸਦ੍ਦਂ ਅਸ੍ਸੋਸਿ, ਸਕ੍ਕਸ੍ਸੇਵ ਅਸ੍ਸੋਸੀਤਿ।

ਪਞ੍ਚਹਿ ਤੂਰਿਯਸਤੇਹੀਤਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਾਨਂ ਤੂਰਿਯਾਨਂ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਤੇਹਿ। ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਂ ਤੂਰਿਯਂ ਨਾਮ ਆਤਤਂ ਵਿਤਤਂ ਆਤਤਵਿਤਤਂ ਸੁਸਿਰਂ ਘਨਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਆਤਤਂ** ਨਾਮ ਚਮ੍ਮਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੇਸੁ ਭੇਰਿਆਦੀਸੁ ਏਕਤਲਤੂਰਿਯਂ। **ਵਿਤਤਂ** ਨਾਮ ਉਭਯਤਲਂ। **ਆਤਤਵਿਤਤਂ** ਨਾਮ ਤਨ੍ਤਿਬਦ੍ਧਪਣਵਾਦਿ। **ਸੁਸਿਰਂ** ਵਂਸਾਦਿ। **ਘਨਂ** ਸਮ੍ਮਾਦਿ। **ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ**ਤਿ ਉਪਗਤੋ। **ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਪਰਿਚਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਤਤੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਚਾਰੇਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਜ੍ਜਮਾਨੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਤੂਰਿਯਸਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਤੀ। **ਪਟਿਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ, ਨਿਸ੍ਸਦ੍ਦਾਨਿ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਇਦਾਨਿ ਸਦ੍ਧਾ ਰਾਜਾਨੋ ਗਰੁਭਾਵਨਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ – ‘‘ਅਸੁਕੋ ਨਾਮ ਅਯ੍ਯੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਮਾ, ਤਾਤਾ, ਗਾਯਥ, ਮਾ ਵਾਦੇਥ, ਮਾ ਨਚ੍ਚਥਾ’’ਤਿ ਨਾਟਕਾਨਿ ਪਟਿਵਿਨੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕੋਪਿ ਥੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵਮਕਾਸਿ। **ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਖੋ, ਮਾਰਿਸ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਇਮਂ ਪਰਿਯਾਯਮਕਾਸੀ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਲੋਕੇ ਪਕਤਿਯਾ ਪਿਯਸਮੁਦਾਹਾਰਵਚਨਂ ਹੋਤਿ, ਲੋਕਿਯਾ ਹਿ ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਆਗਤਮ੍ਪਿ ਅਨਾਗਤਪੁਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਮਨਾਪਜਾਤਿਯਂ ਆਗਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, – ‘‘ਕੁਤੋ ਭਵਂ ਆਗਤੋ, ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਭਵਂ ਆਗਤੋ, ਕਥਂ ਤੇ ਇਧਾਗਮਨਮਗ੍ਗੋ ਞਾਤੋ ਮਗ੍ਗਮੂਲ੍ਹੋਸੀ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਆਗਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾਯੇਵ ਏਵਮਾਹ। ਥੇਰੋ ਹਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਦੇਵਚਾਰਿਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਯਾਯਮਕਾਸੀ**ਤਿ ਵਾਰਮਕਾਸਿ। **ਯਦਿਦਂ ਇਧਾਗਮਨਾਯਾ**ਤਿ ਯੋ ਅਯਂ ਇਧਾਗਮਨਾਯ ਵਾਰੋ, ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਚਿਰਸ੍ਸਮਕਾਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਇਦਮਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਿਕਂ ਮਣਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ।

੩੯੨. **ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਾ ਬਹੁਕਰਣੀਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇਸਂ ਬਹੂਨਿ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ, ਤੇ ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਾ। **ਬਹੁਕਰਣੀਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਅਪ੍ਪੇਵ ਸਕੇਨ ਕਰਣੀਯੇਨਾ**ਤਿ ਸਕਰਣੀਯਮੇਵ ਅਪ੍ਪਂ ਮਨ੍ਦਂ, ਨ ਬਹੁ, ਦੇਵਾਨਂ ਕਰਣੀਯਂ ਪਨ ਬਹੁ, ਪਥਵਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਮਾਤੁਗਾਮਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਟ੍ਟਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਯਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **ਅਪਿਚ ਦੇਵਾਨਂਯੇਵ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਂ ਕਰਣੀਯੇਨਾ**ਤਿ। ਦੇਵਾਨਞ੍ਹਿ ਧੀਤਾ ਚ ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਅਙ੍ਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਪਾਦਪਰਿਚਾਰਿਕਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਸਯਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਾਸਂ ਮਣ੍ਡਨਪਸਾਧਨਕਾਰਿਕਾ ਦੇਵਧੀਤਾ ਸਯਨਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਾ ਅਨ੍ਤੋਵਿਮਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਟ੍ਟਕਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਯੇ ਪਨ ਸੀਮਨ੍ਤਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤੇ ‘‘ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਾ ਤਵ ਸਨ੍ਤਕਾ’’ਤਿ ਨਿਚ੍ਛੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਅਟ੍ਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਰਾਜਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਯਸ੍ਸ ਵਿਮਾਨਂ ਆਸਨ੍ਨਤਰਂ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੋਤਿ ਵਦਤਿ। ਸਚੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਮਟ੍ਠਾਨੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਵਿਮਾਨਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਠਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੋਤਿ ਵਦਤਿ। ਸਚੇ ਏਕਮ੍ਪਿ ਨ ਓਲੋਕੇਤਿ, ਤਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਕਲਹੁਪਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ‘‘ਦੇਵਾਨਂਯੇਵ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਂ ਕਰਣੀਯੇਨਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਅਪਿਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਕੀਲ਼ਾਕਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਕਰਣੀਯਮੇਵ।

ਯਂ ਨੋ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਅਨੁਰਧਾਯਤੀਤਿ ਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੀਘਮੇਵ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਰੂਪਗਤਂ ਵਿਯ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਮਿਨਾ – ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਂ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਮੀ''ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਥੇਰੋ – ''ਕਸ੍ਮਾ ਨੁ ਖੋ ਅਯਂ ਯਕ੍ਖੋ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਪਸ੍ਸੇਨ ਪਰਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ – ''ਦੇਵਾ ਨਾਮ ਮਹਾਮੂਲ੍ਹਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਛਦ੍ਵਾਰਿਕੇਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇਹਿ ਨਿਮ੍ਮਥੀਯਮਾਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭੁਤ੍ਤਾਭੁਤ੍ਤਭਾਵਮ੍ਪਿ ਪੀਤਾਪੀਤਭਾਵਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਇਧ ਕਤਮੇਤ੍ਥ ਪਮੁਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ – ''ਥੇਰੋ ਏਤਸ੍ਸ ਗਰੁਭਾਵਨਿਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਇਦਾਨੇਵ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਞ੍ਹਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ, ਇਦਾਨੇਵ ਨਾਟਕਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋਤਿ ਏਵਂ ਮਂ ਥੇਰੋ ਤਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ ਭਯੇਨ ਏਵਮਾਹਾ''ਤਿ। ਏਤਂ ਪਨ ਕੋਹਞ੍ਞਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਕੋਹਞ੍ਞਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮੂਲ੍ਹਭਾਵੇਨੇਵ ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਉਪਰਿ ਕਸ੍ਮਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸੀਤਿ? ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਂਵੇਗਂ ਜਨਯਿਤ੍ਵਾ ਤਮਂ ਨੀਹਰਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸੀਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਸਕ੍ਕੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵਂ ਭੂਤਕਾਰਣਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤੁਂ **ਭੂਤਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮੁਪਬ੍ਯੂਲ੍ਹੋ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੋ ਰਾਸਿਭੂਤੋ। **ਅਸੁਰਾ ਪਰਾਜਿਨਿਂਸੂ**ਤਿ ਅਸੁਰਾ ਪਰਾਜਯਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਕਦਾ ਪਨੇਤੇ ਪਰਾਜਿਤਾਤਿ? ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਾਲੇ। ਸਕ੍ਕੋ ਕਿਰ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਮਚਲਗਾਮੇ **ਮਘੋ** ਨਾਮ ਮਾਣਵੋ ਅਹੋਸਿ, ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਚਰਿਯਾ ਵਿਯਸ੍ਸ ਚਰਿਯਾ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਤੇਤ੍ਤਿਂਸ ਪੁਰਿਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਕਾਸਿ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋਵ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮਮਜ੍ਝੇ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਕਚਵਰਂ ਉਭਯਤੋ ਅਪਬ੍ਬਹਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਤਿਰਮਣੀਯਮਕਾਸਿ, ਪੁਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਣ੍ਡਪਂ ਕਾਰੇਸਿ, ਪੁਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਸਾਲਂ ਕਾਰੇਸਿ। ਗਾਮਤੋ ਚ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਗਾਵੁਤਮ੍ਪਿ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਤਿਗਾਵੁਤਮ੍ਪਿ ਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਹਾਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਸਮਂ ਸਮਂ ਅਕਾਸਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਦਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸੇਤੁਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸੇਤੁਂ, ਮਣ੍ਡਪਸਾਲਾਪੋਕ੍ਖਰਣੀਮਾਲਾਗਚ੍ਛਰੋਪਨਾਦੀਨਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਮਣ੍ਡਪਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਬਹੁਂ ਪੁਞ੍ਞਮਕਂਸੁ । ਮਘੋ ਸਤ੍ਤ ਵਤਪਦਾਨਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਹਾਯੇਹਿ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਸੁਰਗਣਾ ਤਾਵਤਿਂਸਦੇਵਲੋਕੇ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਦੇਵਾਨਂ ਸਮਾਨਾਯੁਕਾ ਸਮਾਨਵਣ੍ਣਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਕ੍ਕਂ ਸਪਰਿਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਧੁਨਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਨਵਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ ਆਗਤਾਤਿ ਮਹਾਪਾਨਂ ਸਜ੍ਜਯਿਂਸੁ। ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਞ੍ਞਂ ਅਦਾਸਿ – ''ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਕੁਸਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਨ ਪਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਾਧਾਰਣਂ ਕਤਂ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਗਣ੍ਡਪਾਨਂ ਮਾ ਪਿਵਿਤ੍ਥ ਪੀਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤਥਾ ਅਕਂਸੁ। ਬਾਲਅਸੁਰਾ ਗਣ੍ਡਪਾਨਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਤਾ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਂ ਸਞ੍ਞਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪਾਦੇਸੁ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਰੁਪਾਦੇ ਖਿਪਾਪੇਸਿ, ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ **ਅਸੁਰਭਵਨਂ** ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਾਵਤਿਂਸਦੇਵਲੋਕਪ੍ਪਮਾਣਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਅਸੁਰਾ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ **ਚਿਤ੍ਤਪਾਟਲਿ** ਨਾਮ ਰੁਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਲੇ ਜਾਨਨ੍ਤਿ – ''ਨਾਯਂ ਤਾਵਤਿਂਸਾ, ਸਕ੍ਕੇਨ ਵਞ੍ਚਿਤਾ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਗਣ੍ਹਥ ਨਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਰੁਂ ਪਰਿਹਰਮਾਨਾ ਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠੇ ਵਮ੍ਮਿਕਪਾਦਤੋ ਵਮ੍ਮਿਕਮਕ੍ਖਿਕਾ ਵਿਯ ਅਭਿਰੁਹਿਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਲੇਨ ਦੇਵਾ ਜਿਨਨ੍ਤਿ, ਕਾਲੇਨ ਅਸੁਰਾ। ਯਦਾ ਦੇਵਾਨਂ ਜਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੁਰੇ ਯਾਵ ਸਮੁਦ੍ਦਪਿਟ੍ਠਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਯਦਾ ਅਸੁਰਾਨਂ ਜਯੋ ਹੋਤਿ, ਦੇਵੇ ਯਾਵ ਵੇਦਿਕਪਾਦਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਦੇਵਾਨਂ ਜਯੋ ਅਹੋਸਿ, ਦੇਵਾ ਅਸੁਰੇ ਯਾਵ ਸਮੁਦ੍ਦਪਿਟ੍ਠਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਂਸੁ। ਸਕ੍ਕੋ ਅਸੁਰੇ ਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਆਰਕ੍ਖਂ ਠਪੇਸਿ। ਏਵਂ ਆਰਕ੍ਖਂ ਦਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਕਪਾਦੇ ਵਜਿਰਹਤ੍ਥਾ ਇਨ੍ਦਪਟਿਮਾਯੋ ਠਪੇਸਿ। ਅਸੁਰਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਾ ਪਟਿਮਾਯੋ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਸਕ੍ਕੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਤਤੋਵ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਤਤੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਜਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ। **ਪਰਿਚਾਰਿਕਾਯੋ**ਤਿ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦਿਕਮ੍ਮਕਾਰਿਕਾਯੋ।

੩੯੩. **ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਚ ਮਹਾਰਾਜਾ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਲ੍ਲਭੋ, ਬਲਵਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਗਮਾਸਿ। **ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪਵਿਸਿਂਸੂ**ਤਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਉਪਡ੍ਢਪਿਹਿਤਾਨਿ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। **ਇਦਮ੍ਪਿ, ਮਾਰਿਸ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਪਸ੍ਸ ਵੇਜਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕ**ਨ੍ਤਿ, ਮਾਰਿਸ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਵੇਜਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕਂ ਪਸ੍ਸ, ਸੁਵਣ੍ਣਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਪਸ੍ਸ, ਰਜਤਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਮਣਿਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਪਵਾਲ਼ਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਲੋਹਿਤਙ੍ਕਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਮੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਸਤ੍ਤਰਤਨਤ੍ਥਮ੍ਭੇ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਮਯੇ ਘਟਕੇ ਵਾਲ਼ਰੂਪਕਾਨਿ ਚ ਪਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਂ ਥਮ੍ਭਪਨ੍ਤਿਯੋ

ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਮਣੇਯਜਕਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। **ਯਥਾ ਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਪਭੋਗਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸੋਭਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਮੇਵਂ ਸੋਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤਿਬਾਲ੍ਹਂ ਖੋ ਅਯਂ ਯਕ੍ਖੋ ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਸਾਦੇ ਨਾਟਕਪਰਿਵਾਰੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਅਤਿਵਿਯ ਮਤ੍ਤੋ।

ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਸੀਤਿ ਇਦ੍ਧਿਮਕਾਸਿ। ਆਪੋਕਸਿਣਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਕਾਸਂ ਉਦਕਂ ਹੋਤੂਤਿ ਇਦ੍ਧਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਪਾਸਾਦਕਣ੍ਣਿਕੇ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇਨ ਪਹਰਿ। ਸੋ ਪਾਸਾਦੋ ਯਥਾ ਨਾਮ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇ ਠਪਿਤਪਤ੍ਤਂ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਪਹਟਂ ਅਪਰਾਪਰਂ ਕਮ੍ਪਤਿ ਚਲਤਿ ਨ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਸਂਕਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਵੇਧਿ, ਥਮ੍ਭਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟਕਣ੍ਣਿਕਗੋਪਾਨਸਿਆਦੀਨਿ ਕਰਕਰਾਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਾਨਿ ਪਤਿਤੁਂ ਵਿਯ ਆਰਦ੍ਧਾਨਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸਙ੍ਕਮ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵੇਧੇਸੀ''ਤਿ। **ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤਾ**ਤਿ ਅਹੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਅਹੋ ਅਬ੍ਭੁਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਞ੍ਜਾਤਅਚ੍ਛਰਿਯਅਬ੍ਭੁਤਾ ਚੇਵ ਸਞ੍ਜਾਤਤੁਟ੍ਠਿਨੋ ਚ ਅਹੇਸੁਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਬਲਵਸੋਮਨਸ੍ਸਾ। **ਸਂਵਿਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗਂ। **ਲੋਮਹਟ੍ਠਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਲੋਮਹਂਸਂ, ਕਞ੍ਚਨਭਿਤ੍ਤਿਯਂ ਠਪਿਤਮਣਿਨਾਗਦਨ੍ਤੇਹਿ ਵਿਯ ਉਦ੍ਧਗ੍ਗੇਹਿ ਲੋਮੇਹਿ ਆਕਿਣ੍ਣਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਲੋਮਹਂਸੋ ਚ ਨਾਮੇਸ ਸੋਮਨਸ੍ਸੇਨਪਿ ਹੋਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਨਪਿ, ਇਧ ਪਨ ਸੋਮਨਸ੍ਸੇਨ ਜਾਤੋ। ਥੇਰੋ ਹਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਸੋਮਨਸ੍ਸਵੇਗੇਨ ਸਂਵੇਜੇਤੁਂ ਤਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਮਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਵੇਗੇਨ ਸਂਵਿਗ੍ਗਲੋਮਹਟ੍ਠਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੯੪. **ਇਧਾਹਂ, ਮਾਰਿਸਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਯਸ੍ਮਾ ਥੇਰੇਨ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਂਵੇਗਂ ਜਨਯਿਤ੍ਵਾ ਤਮਂ ਵਿਨੋਦਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ। **ਏਸੋ ਨੁ ਤੇ, ਮਾਰਿਸ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਥਾ**ਤਿ, ਮਾਰਿਸ, ਤ੍ਵਂ ਕੁਹਿਂ ਗਤੋਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦੇਵਲੋਕੇ ਏਕਪਾਦਕੇਨ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਸਿ, ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਵਦੇਸਿ, ਏਸੋ ਨੁ ਤੇ, ਮਾਰਿਸ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਥਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਮੇ ਏਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਥੇਰੋ ਅਨਗਾਰਿਯੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੋ, ਸਕ੍ਕੋ ਅਗਾਰਿਯੋ, ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਸੇਨ ਪਨੇਤੇ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਅਹੋ ਨੂਨ ਤੇ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਤਾਵ ਤੇ ਏਵਂਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ, ਸੋ ਪਨ ਤੇ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਅਹੋ ਨੂਨ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਦਸ੍ਸਨੇ ਜਾਤਾਭਿਲਾਪਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ।

੩੯੫. **ਞਾਤਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਤਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ, ਸਕ੍ਕੋ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ, ਦੇਸਨਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਵ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸੀਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੂਲ਼ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਮਹਾਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੬. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਗਦ੍ਦੂਪਮਸੁਤ੍ਤੇ ਲਦ੍ਧਿਮਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ। ਸੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਅਯਂ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤੋ, ਜਾਤਕਭਾਣਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਜਾਤਕਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ, ''ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰੋ ਅਹੋਸਿਂ, ਮਹੋਸਧੋ, ਵਿਧੁਰਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਸੇਨਕਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਮਹਾਜਨਕੋ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਸਮੋਧਾਨੇਨ੍ਤਂ ਸੁਣਾਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਇਮੇ ਰੂਪਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਨ ਇਧਲੋਕਤੋ ਪਰਲੋਕਂ, ਪਰਲੋਕਤੋ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਸਨ੍ਧਾਵਤਿ ਸਂਸਰਤੀ''ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਦਸ੍ਸਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਤੇਨਾਹ – ''ਤਦੇਵਿਦਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਸਨ੍ਧਾਵਤਿ ਸਂਸਰਤਿ ਅਨਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਨ, ''ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਭਵਂ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਵਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯਂ ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਕਥਿਤਂ ਕਥੇਤਿ, ਜਿਨਚਕ੍ਕੇ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ, ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞ੍ਞਾਣਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਸੋਤੁਕਾਮਂ ਜਨਂ ਵਿਸਂਵਾਦੇਤਿ, ਅਰਿਯਪਥੇ ਤਿਰਿਯਂ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਯਥਾ ਨਾਮ ਰਞ੍ਞੋ ਰਜ੍ਜੇ ਮਹਾਚੋਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਜਿਨਸਾਸਨੇ ਚੋਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਜਨਪਦਵਾਸਿਨੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਭਿਕ੍ਖੂ। **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਰਿਸਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਯ੍ਯ, ਯਾਵ ਪਕ੍ਖਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਤਾਵਦੇਵ ਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾ ਵਿਵੇਚੇਮਾਤਿ ਸੁਤਸੁਤਟ੍ਠਾਨਤੋਯੇਵ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਅਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ।

੩੯੮. **ਕਤਮਂ ਤਂ ਸਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ** ਸਾਤਿ ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦੇਸਿ, ਕਤਮਂ ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ? **ਯ੍ਵਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਦੋ ਵੇਦੇਯ੍ਯੋ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਕਲ੍ਯਾਣਪਾਪਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਪਾਕਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤੀ**ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯੋ ਅਯਂ ਵਦਤਿ ਵੇਦਯਤਿ, ਯੋ ਚਾਯਂ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਪਾਕਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਤਿ। ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਯਮਹਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦੇਮੀਤਿ । **ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸਸੁਦ੍ਦਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ।

੩੯੯. **ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ? ਸਾਤਿਸ੍ਸ ਕਿਰ ਏਵਂ ਅਹੋਸਿ – ''ਸਤ੍ਥਾ ਮਂ 'ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ'ਤਿ ਵਦਤਿ, ਨ ਚ ਮੋਘਪੁਰਿਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਉਪਸੇਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਪੁਤ੍ਤਂ, 'ਅਤਿਲਹੁਂ ਖੋ ਤ੍ਵਂ ਮੋਘਪੁਰਿਸ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ ਆਵਤ੍ਤੋ'ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੫) ਭਗਵਾ ਮੋਘਪੁਰਿਸਵਾਦੇਨ ਓਵਦਿ। ਥੇਰੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਅਹਮ੍ਪਿ ਤਥਾਰੂਪਂ ਵੀਰਿਯਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਛਿਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯੋ ਅਯਂ ਸਾਸਨੇ ਅਵਿਰੁਲ੍ਹਧਮ੍ਮੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ। **ਉਸ੍ਮੀਕਤੋ**ਤਿਆਦਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾਧਿਪ੍ਪਾਯਮੇਵ। **ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ। ਸਾਤਿਸ੍ਸ ਕਿਰ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਭਗਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਤਿ, ਕਿਂ ਸਕ੍ਕਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੇ ਅਸਤਿ ਕਾਤੁਂ? ਨ ਹਿ ਤਥਾਗਤਾ ਸਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਅਹਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਸੁਗਤੋਵਾਦਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਗਂ ਕੁਸਲਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ, ''ਨਾਹਂ, ਮੋਘਪੁਰਿਸ, ਤੁਯ੍ਹਂ ਓਵਾਦਂ ਵਾ ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ ਵਾ ਦੇਮੀ''ਤਿ ਸੁਗਤੋਵਾਦਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਸਾਯ ਲਦ੍ਧਿਂ ਸੋਧੇਨ੍ਤੋ, ''ਇਧਾਹਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੪੦੦. ਇਦਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਯਂ ਯਦੇਵ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਮਨਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚਾ**ਤਿ ਸਹਾਵਜ੍ਜਨੇਨ ਭਵਙ੍ਗਮਨਞ੍ਚ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ। **ਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿਆਦਿ ਓਪਮ੍ਮਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਕਿਂ ਦੀਪੇਤਿ? ਦ੍ਵਾਰਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਕਟ੍ਠਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਜਲਮਾਨੋ ਅਗ੍ਗਿ ਉਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿਯੇਵ ਜਲਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯਵੇਕਲ੍ਲੇਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਨ ਸਕਲਿਕਾਦੀਨਿ ਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਕਲਿਕਗ੍ਗੀਤਿਆਦਿਸਙ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵਾਰੇ ਚਕ੍ਖੁਰੂਪਆਲੋਕਮਨਸਿਕਾਰਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਚ੍ਚਯਮ੍ਹਿ ਸਤਿਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯਵੇਕਲ੍ਲੇਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਸੋਤਾਦੀਨਿ ਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿਆਦਿਸਙ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ । ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਨਾਹਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇ ਦ੍ਵਾਰਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਦਾਮਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਸਾਤਿ ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ ਭਵਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿਂ ਵਦਤੀਤਿ ਸਾਤਿਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਸਿ।

੪੦੧. ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, **ਭੂਤਮਿਦ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਭੂਤਮਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਜਾਤਂ ਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਤਂ ਭੂਤਮਿਦਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਸ੍ਸਥਾਤਿ। **ਤਦਾਹਾਰਸਮ੍ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਆਹਾਰਸਮ੍ਭਵਂ ਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਭਵਂ, ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਥਾਤਿ

ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਤਦਾਹਾਰਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ। **ਭੂਤਮਿਦਂ ਨੋਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਭੂਤਂ ਨੁ ਖੋ ਇਦਂ, ਨ ਨੁ ਖੋ ਭੂਤਨ੍ਤਿ। **ਤਦਾਹਾਰਸਮ੍ਭਵਂ ਨੋਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਤਂ ਭੂਤਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਭਵਂ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋਤਿ। **ਤਦਾਹਾਰਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ। **ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਂ ਨੋਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਂ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋਤਿ। **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਜਾਤਂ ਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯਾਥਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦਿਟ੍ਠਂ। ਏਵਂ ਯੇ ਯੇ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸੁਂ, ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਤੇਹਿ ਤਂ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਸਨਿਰੋਧਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਸੁਦਿਟ੍ਠਂ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਭਾਵਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਇਮਂ ਚੇ ਤੁਮ੍ਹੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਂ । ਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ**। ਪਚ੍ਚਯਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਪਰਿਯੋਦਾਤਂ। ਅਲ੍ਲੀਯੇਥਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਅਲ੍ਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਥ। **ਕੇਲਾਯੇਥਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਕੀਲ਼ਮਾਨਾ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਥ । **ਧਨਾਯੇਥਾ**ਤਿ ਧਨਂ ਵਿਯ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਗੇਧਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਥ। **ਮਮਾਯੇਥਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਮਮਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯਾਥ। **ਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯ ਨੋ ਗਹਣਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਯੋ ਸੋ ਮਯਾ ਚਤੁਰੋਘਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲ੍ਲੂਪਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ, ਨੋ ਨਿਕਨ੍ਤਿਵਸੇਨ ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ। ਅਪਿ ਨੁ ਤਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਜਾਨੇਯ੍ਯਾਥਾਤਿ। ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੪੦੨. ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, **ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਹਾਰਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। ਯਥਾ ਪਨ ਏਕੋ ਇਮਂ ਜਾਨਾਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ''ਨ ਕੇਵਲਂ ਇਮਂ, ਮਾਤਰਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਜਾਨਾਮਿ, ਮਾਤੁ ਮਾਤਰਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵੇਣਿਵਸੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ। ਏਵਮੇਵਂ ਭਗਵਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਖਨ੍ਧਮਤ੍ਤਮੇਵ ਜਾਨਾਤਿ, ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਮ੍ਪਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚਯਪਰਮ੍ਪਰਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਂ, ਬੁਦ੍ਧਬਲਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਇਦਾਨਿ ਪਚ੍ਚਯਪਰਮ੍ਪਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, **ਇਮੇ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਹਾਰਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। **ਇਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਵ।

੪੦੪. ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਇਦਂ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਂ ਫਲਂ ਹੋਤਿ। **ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਂ ਫਲਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਯਦਿਦਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ...ਪੇ॰... ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤ੍ਵੇਵ ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤ੍ਵੇਵਾ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਏਵ ਤੁ। **ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਵਿਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸੇਸਨਿਰੋਧਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਾ। **ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਞ੍ਚ ਨਿਰੋਧਾ ਨਾਮਰੂਪਾਦੀਨਿ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੋ**ਤਿਆਦਿਂ ਵਤ੍ਵਾ **ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਕੇਵਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਕਲਸ੍ਸ, ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਾ, ਸਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਰਾਸਿਸ੍ਸ। **ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ।

੪੦੬. **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੪੦੭. ਏਵਂ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਇਮਂ ਦ੍ਵਾਦਸਙ੍ਗਪਚ੍ਚਯਵਟ੍ਟਂ ਸਹ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾ ਪਟਿਧਾਵਨਾ ਪਹੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਭਾਵਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਅਪਿ ਨੁ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਹਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤਾ। **ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਕੋਟ੍ਠਾਸਂ,

ਅਤੀਤਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਧਾਵ◌ੇਯਜਾਥਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਪਟਿਧਾਵ◌ੇਯਜਾਥ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਾਸਵਸੁਤ੍ਤੇ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ।

ਇਦਾਨਿ ਨੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵ◌ਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, **ਅਪਿ ਨੁ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਏਵ◌ਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਏਵ◌ਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਏਵ◌ਂ ਵਦੇਯਜਾਥ, ਸਤ੍ਥਾ ਨੋ ਗਰੂ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਗਰੂ**ਤਿ ਭਾਰਿਕੋ ਅਕਾਮਾ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬੋ । **ਸਮਣੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਮਣੋ। **ਅਞ੍ਞੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯਜਾਥਾ**ਤਿ ਅਯੰ ਸਤ੍ਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਾਧੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਅਪਿ ਨੁ ਏਵ◌ਂਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞੰ ਬਾਹਿਰਕੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯਜਾਥ। **ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ਂਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਥੂਨੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਣਾਨੰ ਚੇਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਞ੍ਚ। **ਵਤਕੋਤੂਹਲਮਙ੍ਗਲਾਨੀ**ਤਿ ਵਤਸਮਾਦਾਨਾਨਿ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਕੁਤੂਹਲਾਨਿ ਚ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਚ। **ਤਾਨਿ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛੇਯਜਾਥਾ**ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਸਾਰਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ਂਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਆਗਚ੍ਛੇਯਜਾਥ। ਏਵ◌ਂ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨਿ ਚ ਪੁਨ ਗਣ੍ਹੇਯਜਾਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾਮੰ ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਯੰ ਞਾਣੇਨ ਞਾਤੰ। **ਸਾਮੰ ਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਸਯੰ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਟ੍ਠੰ। **ਸਾਮੰ ਵ◌ਿਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਯੰ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ਿਤੰ ਪਾਕਟੰ ਕਤੰ। **ਉਪਨੀਤਾ ਖੋ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇ**ਤਿ ਮਯਾ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਮਿਨਾ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਾਦਿਸਭਾਵ◌ੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਉਪਨੀਤਾ, ਪਾਪਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕੋ**ਤਿਆਦੀਨਮਤ੍ਥੋ **ਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋ। **ਇਦਮੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਵਚਨਮਿਦੰ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਾਮੰ ਞਾਤਾਦਿਭਾਵ◌ਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ।

੪੦੮. ਤਿਣ੍ਣੰ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭਿ? ਨਨੁ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਟ੍ਟਵ◌ਿਵਟ੍ਟਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪਿਤਾਤਿ? ਆਮ ਪਾਪਿਤਾ। ਅਯੰ ਪਨ ਪਾਟਿਏਕ੍ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ , ''ਅਯਞ੍ਹਿ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵ◌ਾਸੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੋਹਟ੍ਠਾਨੰ ਵ◌ਿਦ੍ਧਂਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਾਕਟੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਇਮੰ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭਿ। ਅਪਿਚ ਵਟ੍ਟਮੂਲੰ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾ, ਵ◌ਿਵਟ੍ਟਮੂਲੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਇਤਿ ਵਟ੍ਟਮੂਲੰ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜੰ ਵ◌ਿਵਟ੍ਟਮੂਲਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾਪਿ, ''ਪੁਨ ਏਕਵ◌ਾਰੰ ਵਟ੍ਟਵ◌ਿਵਟ੍ਟਵਸੇਨ ਦੇਸਨੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਇਮੰ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ**ਤਿ ਸਮੋਧਾਨੇਨ ਪਿਣ੍ਡਭਾਵ◌ੇਨ। **ਗਬ੍ਭਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਬ੍ਭੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਕਸਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਹਿ **ਗਬ੍ਭੋ**ਤਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਯਥਾਹ –

> ''ਯਮੇਕਰਤ੍ਤਿੰ ਪਠਮੰ, ਗਬ੍ਭੇ ਵਸਤਿ ਮਾਣਵ◌ੋ।
> ਅਬ੍ਭੁਟ੍ਠਿਤੋਵ ਸੋ ਯਾਤਿ, ਸ ਗਚ੍ਛੰ ਨ ਨਿਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੫.੩੬੩)।

ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਬ੍ਭੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਸਤ੍ਤੋ। ਯਥਾਹ – ''ਯਥਾ ਖੋ, ਪਨਾਨਨ੍ਦ, ਅਞ੍ਞਾ ਇਤ੍ਥਿਕਾ ਨਵ ਵ◌ਾ ਦਸ ਵ◌ਾ ਮਾਸੇ ਗਬ੍ਭੰ ਕੁਚ੍ਛਿਨਾ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਜਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੦੫)। ਇਧ ਸਤ੍ਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ''ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਅਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

ਇਧਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ। **ਮਾਤਾ ਚ ਉਤੁਨੀ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਉਤੁਸਮਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਕਿਰ ਯਸ੍ਮਿੰ ਓਕਾਸੇ ਦਾਰਕੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਮਹਤੀ ਲੋਹਿਤਪੀਲ਼ਕਾ ਸਣ੍ਠਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਵਤ੍ਥੁ ਸੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ, ਸੁਦ੍ਧੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਏਕਵ◌ਾਰੰ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸਾਨਿ ਖੇਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਾਹਵ◌ੇਣਿਗ੍ਗਾਹਾਦਿਨਾ ਅਙ੍ਗਪਰਾਮਸਨੇਨਪਿ ਦਾਰਕੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿਯੇਵ। **ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਰੂਪਗਸਤ੍ਤੋ। **ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੰ ਓਲੋਕਯਮਾਨੋ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਕਮ੍ਮਯਨ੍ਤਯਨ੍ਤਿਤੋ ਪਨ ਏਕੋ ਸਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਓਕਾਸੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਂਸਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਅਰੋਗੋ ਨੁ ਖੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਾਮਿ ਅਹੰ ਵ◌ਾ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਵ◌ਾ ਮੇ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਜੀਵ◌ਿਤਸਂਸਯੇਨ। **ਲੋਹਿਤਞ੍ਹੇਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ**ਤਿ ਤਦਾ ਕਿਰ ਮਾਤੁਲੋਹਿਤੰ ਤੰ ਠਾਨੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੰ ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹੇਨ ਪਣ੍ਡਰੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਵਙ੍ਕਕ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮਦਾਰਕਾਨੰ ਕੀਲ਼ਨਕੰ ਖੁਦ੍ਦਕਨਙ੍ਗਲੰ। **ਘਟਿਕਾ** ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਦੀਘਦਣ੍ਡੇਨ ਰਸ੍ਸਦਣ੍ਡਕੰ ਪਹਰਣਕੀਲ਼ਾ। **ਮੋਕ੍ਖਚਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਕਕੀਲ਼ਾ, ਆਕਾਸੇ ਵ◌ਾ ਦਣ੍ਡਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭੂਮਿਯੰ ਵ◌ਾ ਸੀਸੰ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਹੇਟ੍ਠੁਪਰਿਯਭਾਵ◌ੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਕੀਲ਼ਨਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਚਿਙ੍ਗੁਲਕੰ** ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ

ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਕਤਂ ਵਾਤਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨਚਕ੍ਕਂ। **ਪਤ੍ਤਾਲ੍ਹਕਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਣ੍ਣਨਾਲ਼ਿਕਾ, ਤਾਯ ਵਾਲਿਕਾਦੀਨਿ ਮਿਨਨ੍ਤਾ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ। **ਰਥਕ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਰਥਂ। **ਧਨੁਕਮ੍ਪਿ** ਖੁਦ੍ਦਕਧਨੁਮੇਵ।

੪੦੯. **ਸਾਰਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਰਾਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। **ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। **ਅਨੁਪਟ੍ਠਿਤਕਾਯਸਤੀ**ਤਿ ਕਾਯੇ ਸਤਿ ਕਾਯਸਤਿ, ਤਂ ਅਨੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਤ੍ਤਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ। **ਯਤ੍ਥਸ੍ਸ ਤੇ ਪਾਪਕਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਏਤੇ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਞ੍ਚੇਵ ਦੋਸਞ੍ਚ। **ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨੇਵ ਅਹੋ ਸੁਖਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਭਿਵਦਤਿ। **ਅਜ੍ਝੋਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਅਜ੍ਝੋਸਾਨਗਹਣੇਨ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਸੁਖਂ ਵਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵਾ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੁ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਕਥਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੀਤਿ? ''ਅਹਂ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਮਮ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਨਾਮ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਨਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਤਦੁਪਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਵ ਤਣ੍ਹਾ ਗਹਣਟ੍ਠੇਨ ਉਪਾਦਾਨਂ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਉਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ ਭਵੋ...ਪੇ॰... ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀਤਿ, ਇਦਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਪੁਨ ਏਕਵਾਰਂ ਦ੍ਵਿਸਨ੍ਧਿ ਤਿਸਙ੍ਖੇਪਂ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ।

੪੧੦-੪. ਇਦਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਮਾਣਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਚੇਤੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਚੇਤਸੋ, ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਮਂ ਖੋ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਧਾਰੇਥਾ**ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਂ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਦੇਸਿਤਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਦੇਸਨਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯਾਥ ਮਾ ਪਮਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਥ। ਦੇਸਨਾ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਤੋ **ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਮਹਾਤਣ੍ਹਾਜਾਲਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਘਾਟਪਟਿਮੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵ ਸਂਸਿਬ੍ਬਿਤਟ੍ਠੇਨ ਮਹਾਤਣ੍ਹਾਜਾਲਂ, ਸਙ੍ਘਟਿਤਟ੍ਠੇਨ ਸਙ੍ਘਾਟਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ; ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਤਣ੍ਹਾਜਾਲੇ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਘਾਟੇ ਚ ਇਮਂ ਸਾਤਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਕੇਵਟ੍ਟਪੁਤ੍ਤਂ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਂ ਧਾਰੇਥ। ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠੋ ਅਨ੍ਤੋਗਧੋਤਿ ਨਂ ਧਾਰੇਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਹਾਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਮਹਾਅਸ੍ਸਪੁਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੫. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਅਸ੍ਸਪੁਰਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਙ੍ਗੇਸੂ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਾ ਨਾਮ ਜਾਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦੇਨ ''ਅਙ੍ਗਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਜਨਪਦੇ। **ਅਸ੍ਸਪੁਰਂ ਨਾਮ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਨਿਗਮੋ**ਤਿ **ਅਸ੍ਸਪੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਗਰਨਾਮੇਨ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੋ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਏਕੋ ਨਿਗਮੋ, ਤਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਏਤਂ ''ਸਮਣਾ ਸਮਣਾਤਿ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਨੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਮਵੋਚ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਏਵਂ ਅਵੋਚਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਨਿਗਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ ਬੁਦ੍ਧਮਾਮਕਾ ਧਮ੍ਮਮਾਮਕਾ ਸਙ੍ਘਮਾਮਕਾ, ਤਦਹੁਪਬ੍ਬਜਿਤਸਾਮਣੇਰਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਸਤਿਕਤ੍ਥੇਰਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ; ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬੀਜਨਙ੍ਗਲਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ, ਫਰਸੁਆਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾਪਿ ਤਾਨਿ ਉਪਕਰਣਾਨਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸੀਦਨਟ੍ਠਾਨਂ ਆਸਨਸਾਲਂ ਵਾ ਮਣ੍ਡਪਂ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਜਪਾਨੀਯਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਕਾਦੀਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਤਾਨਿ ਉਪਕਰਣਾਨਿ ਆਦਾਯ ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਨੇਸਂ ਅਞ੍ਞਾ ਕਥਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਫਲਟ੍ਠਾਤਿ ਅਟ੍ਠ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘੋ ਨਾਮ; ਤੇ ''ਏਵਰੂਪੇਨ

ਸੀਲੇਨ, ਏਵਰੂਪੇਨ ਆਚਾਰੇਨ, ਏਵਰੂਪਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਪੇਸਲਾ ਉਲ਼ਾਰਗੁਣਾ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭੁਤ੍ਤਸਾਯਮਾਸਾ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਪਿ, ਸਯਨਿਘਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਪਚਾਯਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ।

ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮਣਕਰਣਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਰਣਾ ਚਾਤਿ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮਾਦਾਯ ਪਰਿਪੂਰਿਤਾ ਸਮਿਤਪਾਪਸਮਣਞ੍ਚ ਬਾਹਿਤਪਾਪਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤੀਣਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਸਮਣਿਯਾਨਿ ਸਮਣਕਰਣੀਯਾਨਿ । ਕਤਮਾਨਿ ਤੀਣਿ? ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨਂ, ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨਂ , ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੨) ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਮਣੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਪਿ ਚ ਸਮਣਕਰਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਇਧ ਪਨ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਾਦਿਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ। **ਏਵਂ ਨੋ ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨੋ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਹਪ੍ਫਲਾ ਮਹਾਨਿਸਂਸਾ**ਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਮੇਵ। **ਅਵਞ੍ਝਾ**ਤਿ ਅਮੋਘਾ। **ਸਫਲਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਸਾ ਹਿ ਫਲਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਾ ਵਞ੍ਝਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਸਉਦ੍ਰਯਾ**ਤਿ ਸਵਡ੍ਢਿ, ਇਦਂ ਸਫਲਤਾਯ ਵੇਵਚਨਂ। **ਏਵਞ੍ਹਿ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਵਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਇਮਿਨਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਠਾਨੇਨ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਾਦੀਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਚਨਪਥਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਥਂ। ਸਚੇ ਹਿ ਕੋਚਿ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਬਾਲਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – ''ਭਗਵਾ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਥਾਤਿ ਵਦਤਿ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਤੇਸਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨੇ ਆਨਿਸਂਸੋ''ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਪਥਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਥਂ। ਅਯਞ੍ਚ ਆਨਿਸਂਸੋ, ਇਮੇ ਹਿ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮਾਦਾਯ ਪਰਿਪੂਰਿਤਾ ਸਮਿਤਪਾਪਸਮਣਂ ਨਾਮ ਬਾਹਿਤਪਾਪਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਨਾਮ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਲਾਭਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਤਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਵਞ੍ਝਂ ਸਫਲਂ ਸਉਦ੍ਰਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਣ੍ਣਂ ਅਭਾਸਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਵਣ੍ਣਕਥਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੭੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੭੩) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੪੧੬. **ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪੇਨਾ**ਤਿ ''ਯਂ ਹਿਰੀਯਤਿ ਹਿਰੀਯਿਤਬ੍ਬੇਨ, ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤਿ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਿਤਬ੍ਬੇਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੩੧) ਏਵਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਯ ਹਿਰਿਯਾ ਚੇਵ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੇਨ ਚ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ **ਹਿਰੀ,** ਬਹਿਦ੍ਧਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਂ**। ਅਤ੍ਤਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯਾ ਹਿਰੀ, ਲੋਕਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯਂ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਂ। ਲਜ੍ਜਾਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤਾ ਹਿਰੀ, ਭਯਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤਂ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਂ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਪਿਚ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਲੋਕਂ ਪਾਲਨਤੋ **ਲੋਕਪਾਲਧਮ੍ਮਾ** ਨਾਮਾਤਿ ਕਥਿਤਾ। ਯਥਾਹ – ''ਦ੍ਵੇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਕ੍ਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਲੋਕਂ ਪਾਲੇਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਦ੍ਵੇ? ਹਿਰੀ ਚ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਞ੍ਚ । ਇਮੇ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵੇ ਸੁਕ੍ਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਲੋਕਂ ਪਾਲੇਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵੇ ਸੁਕ੍ਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਲੋਕਂ ਨ ਪਾਲੇਯ੍ਯੁਂ, ਨਯਿਧ ਪਞ੍ਞਾਯੇਥ, 'ਮਾਤਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਮਾਤੁਚ੍ਛਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਮਾਤੁਲਾਨੀ'ਤਿ ਵਾ, 'ਆਚਰਿਯਭਰਿਯਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਗਰੂਨਂ ਦਾਰਾ'ਤਿ ਵਾ, ਸਮ੍ਭੇਦਂ ਲੋਕੋ ਅਗਮਿਸ੍ਸ, ਯਥਾ ਅਜੇਲ਼ਕਾ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸੂਕਰਾ ਸੋਣਸਿਙ੍ਗਾਲਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੯)। ਇਮੇਯੇਵ ਜਾਤਕੇ ''ਦੇਵਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਕਥਿਤਾ। ਯਥਾਹ –

''ਹਿਰਿਓਤ੍ਤਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ , ਸੁਕ੍ਕਧਮ੍ਮਸਮਾਹਿਤਾ।
ਸਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ ਲੋਕੇ, ਦੇਵਧਮ੍ਮਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਰੇ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੬)।

ਮਹਾਚੁਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਕਿਲੇਸਸਲ੍ਲੇਖਨਪਟਿਪਦਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਯਥਾਹ – ''ਪਰੇ ਅਹਿਰਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਹਿਰਿਮਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਕਰਣੀਯੋ। ਪਰੇ ਅਨੋਤ੍ਤਾਪੀ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਓਤ੍ਤਾਪੀ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਕਰਣੀਯੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੮੩)। ਇਮੇਵ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਓਵਾਦੂਪਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹ ਤੇ, ਕਸ੍ਸਪ, ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਿਬ੍ਬਂ ਮੇ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਥੇਰੇਸੁ ਨਵੇਸੁ ਮਜ੍ਝਿਮੇਸੂਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਕਸ੍ਸਪ, ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੪)। ਇਧ ਪਨੇਤੇ **ਸਮਣਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥੋ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪਰੇਪਿ ਸਮਣਕਰਣਧਮ੍ਮੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਸਿਯਾ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਸਂਯੁਤ੍ਤਕੇ ਤਾਵ, ''ਕਤਮਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਮਞ੍ਞਂ? ਅਯਮੇਵ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਮਞ੍ਞਂ। ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥੋ? ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਗਕ੍ਖਯੋ ਦੋਸਕ੍ਖਯੋ ਮੋਹਕ੍ਖਯੋ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੬) ਮਗ੍ਗੋ ''ਸਾਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ, ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ''ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਫਲਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥੋ ਕਥਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਆਰੋਚਯਾਮੀ**ਤਿ ਕਥੇਮਿ। **ਪਟਿਵੇਦਯਾਮੀ**ਤਿ ਜਾਨਾਪੇਮਿ।

੪੧੭. **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨੇ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ। ਯੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਾਣਂ ਹਨਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਤਿ, ਕਾਮੇਸੁ ਮਿਚ੍ਛਾ ਚਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ, ਅਯਂ ਪਨ ਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨੇਵ ਵਾਰਿਤੋ। ਯੋ ਪਨ ਪਾਣਿਨਾ ਵਾ ਲੇਡ੍ਡੁਨਾ ਵਾ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਪਰਂ ਪੋਥੇਤਿ ਵਿਹੇਠੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਬਦ੍ਧੇਨੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਰਮਸਲ੍ਲੇਖੋ ਨਾਮ ਕਥਿਤੋ। ਯੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਾਨੀਯਘਟੇ ਵਾ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਨ੍ਤਾਨਂ, ਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਕਾਕਾਨਂ ਨਿਵਾਰਣਵਸੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਵਾ ਦਣ੍ਡਂ ਵਾ ਲੇਡ੍ਡੁਂ ਵਾ ਉਗ੍ਗਿਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ। ਵਿਪਰੀਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ। **ਉਤ੍ਤਾਨੇ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਤੋ ਪਾਕਟੋ। **ਵਿਵਟੋ**ਤਿ ਅਨਾਵਟੋ ਅਸਞ੍ਛਨ੍ਨੋ। ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਂਯੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। **ਨ ਚ ਛਿਦ੍ਦ**ਵਾਤਿ ਸਦਾ ਏਕਸਦਿਸੋ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰੇ ਛਿਦ੍ਦਰਹਿਤੋ। **ਸਂਵੁਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਦ੍ਵਾਰ ਪਿਦਹਨੇਨ ਪਿਦਹਿਤੋ, ਨ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਾਯ।

੪੧੮. **ਵਚੀਸਮਾਚਾਰੇ**ਪਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੁਸਾ ਵਦਤਿ, ਪਿਸੁਣਂ ਕਥੇਤਿ, ਫਰੁਸਂ ਭਾਸਤਿ, ਸਮ੍ਫਂ ਪਲਪਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਚੀਸਮਾਚਾਰੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ। ਅਯਂ ਪਨ ਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨ ਵਾਰਿਤੋ। ਯੋ ਪਨ ਗਹਪਤਿਕਾਤਿ ਵਾ ਦਾਸਾਤਿ ਵਾ ਪੇਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ ਆਦੀਹਿ ਖੁਂਸੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਚੀਸਮਾਚਾਰੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ। ਅਯਂ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਬਦ੍ਧੇਨੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਰਮਸਲ੍ਲੇਖੋ ਨਾਮ ਕਥਿਤੋ। ਯੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਹਰੇਨ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੇਨ ਵਾ, ''ਕਚ੍ਚਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਪਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਵਿਚਦਿਂਸੁ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਤੇ ਵਿਕ੍ਕਾਯਿਕਸਾਕਭਣ੍ਡਿਕਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਕਥਂ ਕਥੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਚੀਸਮਾਚਾਰੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ। ਵਿਪਰੀਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ।

੪੧੯. **ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੇ** ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ। ਅਯਂ ਪਨ ਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨੇਵ ਵਾਰਿਤੋ। ਯੋ ਪਨ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਬਦ੍ਧੇਨੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਰਮਸਲ੍ਲੇਖੋ ਨਾਮ ਕਥਿਤੋ। ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਾ ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਾ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ। ਵਿਪਰੀਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ।

੪੨੦. ਆਜੀਵਸ੍ਮਿਂ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਜੀਵਹੇਤੁ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਪਹਿਣਗਮਨਂ ਗਣ੍ਡਫਾਲਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਰੁਮਕ੍ਖਨਂ ਦੇਤਿ, ਤੇਲਂ ਪਚਤੀਤਿ ਏਕਵੀਸਤਿਅਨੇਸਨਾਵਸੇਨ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਜੀਵੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ। ਅਯਂ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਬਦ੍ਧੇਨੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਰਮਸਲ੍ਲੇਖੋ ਨਾਮ ਕਥਿਤੋ। ਯੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਪ੍ਪਿਨਵਨੀਤਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਨਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ, ''ਸ੍ਵੇ ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਨਿਮ੍ਬਙ੍ਕੁਰਾਦੀਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੇ ਵਦਤਿ – ''ਅਙ੍ਕੁਰੇ ਖਾਦਥਾ''ਤਿ, ਸਾਮਣੇਰਾ ਥੇਰੋ ਖਾਦਿਤੁਕਾਮੋਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਦਹਰੇ ਪਨ ਸਾਮਣੇਰੇ ਵਾ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਥ, ਆਵੁਸੋਤਿ ਵਦਤਿ, ਤੇ ਥੇਰੋ ਪਾਨੀਯਂ

ਪਿਵਿਤੁਕਾਮੋਤਿ ਪਾਨੀਯਸਙ੍ਖਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਜੀਵੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਵਿਪਰੀਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ।

੪੨੨. **ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ, ਯੁਤ੍ਤਞ੍ਞੂ, ਪਮਾਣਞ੍ਞੂ।

੪੨੩. **ਜਾਗਰਿਯਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਛ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਨਿਦ੍ਦਾਯ ਓਕਾਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਜਾਗਰਿਯਮ੍ਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾ ਪਯੁਤ੍ਤਾ। **ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਨ**੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਮਭੋਗਿਸੇਯ੍ਯਾ, ਪੇਤਸੇਯ੍ਯਾ, ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾ, ਤਥਾਗਤਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਸੇਯ੍ਯਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਮਭੋਗੀ ਸਤ੍ਤਾ ਵਾਮੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੬) ਅਯਂ **ਕਾਮਭੋਗਿਸੇਯ੍ਯਾ,** ਤੇਸੁ ਹਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇਨ ਸਯਾਨੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

''ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੇਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਾ ਸੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੬) ਅਯਂ **ਪੇਤਸੇਯ੍ਯਾ,** ਪੇਤਾ ਹਿ ਅਪ੍ਪਮਂਸਲੋਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਤਜਟਿਤਾ ਏਕੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸਯਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਉਤ੍ਤਾਨਾਵ ਸੇਨ੍ਤਿ।

''ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਹੋ ਮਿਗਰਾਜਾ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ ਅਨ੍ਤਰਸਤ੍ਥਿਮ੍ਹਿ ਅਨੁਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸੇਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੬) ਅਯਂ **ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾ**। ਤੇਜੁਸ੍ਸਦਤ੍ਤਾ ਹਿ ਸੀਹੋ ਮਿਗਰਾਜਾ ਦ੍ਵੇ ਪੁਰਿਮਪਾਦੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਦੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ ਅਨ੍ਤਰਸਤ੍ਥਿਮ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਪਾਦਪਚ੍ਛਿਮਪਾਦਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਾਨਂ ਠਿਤੋਕਾਸਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਮਪਾਦਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕੇ ਸੀਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਤਿ । ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਸਯਿਤ੍ਵਾ ਪਬੁਜ੍ਝਮਾਨੋ ਨ ਉਤ੍ਤ੍ਰਸਨ੍ਤੋ ਪਬੁਜ੍ਝਤਿ। ਸੀਸਂ ਪਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਪਾਦਾਨਂ ਠਿਤੋਕਾਸਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਿ। ਸਚੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਹੋਤਿ, ''ਨਯਿਦਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਜਾਤਿਯਾ, ਨ ਸੂਰਭਾਵਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਯਤਿ, ਨ ਗੋਚਰਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ਪਨ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਜਾਤਿਯਾ ਸੂਰਭਾਵਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਰੂਪਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸੀਹਵਿਜਮ੍ਭਿਤਂ ਵਿਜਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾ ਕੇਸਰਭਾਰਂ ਵਿਧੁਨਿਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿਤ੍ਵਾ ਗੋਚਰਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸੇਯ੍ਯਾ ਪਨ **ਤਥਾਗਤਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਾਸੁ ਇਧ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾ ਆਗਤਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਤੇਜੁਸ੍ਸਦਇਰਿਯਾਪਥਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਮਸੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ। **ਪਾਦੇ ਪਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਪਾਦੇ ਵਾਮਪਾਦਂ। **ਅਚ੍ਚਾਧਾਯਾ**ਤਿ ਅਤਿਆਧਾਯ ਈਸਕਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਗੋਪ੍ਫਕੇਨ ਹਿ ਗੋਪ੍ਫਕੇ, ਜਾਣੁਨਾ ਵਾ ਜਾਣੁਮ੍ਹਿ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਿਯਮਾਨੇ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਵੇਦਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਗ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਾ ਅਫਾਸੁਕਾ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਨ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਤਿ, ਏਵਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਪਿਤੇ ਵੇਦਨਾ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਗ੍ਗਂ ਹੋਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਾ ਫਾਸੁਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ।

੪੨੫. **ਅਭਿਜ੍ਝਂ ਲੋਕੇ**ਤਿਆਦਿ ਚੂਲ਼ਹਤ੍ਥਿਪਦੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਂ।

੪੨੬. ਯਾ ਪਨਾਯਂ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖ**ਵੇਤਿ ਉਪਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਇਣਂ ਆਦਾਯਾ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਯਾ ਧਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਬ੍ਯਨ੍ਤੀ ਕਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵਿਗਤਨ੍ਤਾਨਿ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਯਥਾ ਤੇਸਂ ਕਾਕਣਿਕਮਤ੍ਤੋਪਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਟਿਨਿਯ੍ਯਾਤੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਣਣ੍ਯਨਿਦਾਨਂ। ਸੋ ਹਿ ਅਣਣੋਮ੍ਹੀਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਬਲਵਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਲਭਤਿ, ਬਲਵਸੋਮਨਸ੍ਸਮਧਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਲਭੇਥ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਅਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਸੋਮਨਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ।

ਵਿਸਭਾਗਵੇਦਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਕਚੇਨੇਵ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਆਬਾਧਤੀਤਿ ਆਬਾਧੋ, ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਆਬਾਧਿਕੋ**। ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਦੁਕ੍ਖੇਨ **ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ। ਅਧਿਮਤ੍ਤਗਿਲਾਨੋ**ਤਿ ਬਾਲ਼੍ਹਗਿਲਾਨੋ। **ਨਚ੍ਛਾਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਧਿਮਤ੍ਤਬ੍ਯਾਧਿਪਰੇਤਤਾਯ ਨ ਰੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ। **ਬਲਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਬਲਮੇਵ, ਬਲਞ੍ਚਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਰੋਗ੍ਯਨਿਦਾਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਰੋਗੋਮ੍ਹੀਤਿ ਆਵਜ੍ਜਯਤੋ ਤਦੁਭਯਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਲਭੇਥ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਅਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਸੋਮਨਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ। **ਨ ਚਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭੋਗਾਨਂ ਵਯੋ**ਤਿ ਕਾਕਣਿਕਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਭੋਗਾਨਂ ਵਯੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਤਤੋਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਾਮੋਕ੍ਖਨਿਦਾਨਂ, ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨਤ੍ਤਾਧੀਨੇਤਿ ਨ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਧੀਨੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। **ਪਰਾਧੀਨੇ**ਤਿ ਪਰੇਸੁ ਅਧੀਨੋ, ਪਰਸ੍ਸੇਵ ਰੁਚਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਨ ਯੇਨ ਕਾਮਂ ਗਮੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨਸ੍ਸ ਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। ਇਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਗਮਨਾਯ, ਤੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। **ਦਾਸਬਜਾ**ਤਿ ਦਾਸਭਾਵ◌ਾ। **ਭੁਜਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੋ । **ਤਤੋਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸਨਿਦਾਨਂ। **ਕਨ੍ਤਾਰਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਂ, ਨਿਰੁਦਕਂ ਦੀਘਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਨਿਦਾਨਂ।

ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣੇ ਅਪ੍ਪਹੀਨੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਗਵ◌ਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਂ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਨੀਵਰਣਂ ਇਣਸਦਿਸਂ, ਸੇਸਾਨਿ ਰੋਗਾਦਿਸਦਿਸਾਨਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਦਿਸਤਾ – ਯੋ ਹਿ ਪਰੇਸਂ ਇਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਨਾਸੇਤਿ। ਸੋ ਤੇਹਿ ਇਣਂ ਦੇਹੀਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ਫਰੁਸਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ਬਜ੍ਝਮਾਨੋਪਿ ਪਹਰਿਯਮਾਨੋਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਿਤਿਕ੍ਖਤਿ, ਤਿਤਿਕ੍ਖਕਾਰਣਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਤਂ ਇਣਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਵ◌ਂ ਯੋ ਯਮ੍ਹਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੇਨ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਗਣੇਨ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋ ਤੇਨ ਫਰੁਸਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ਬਜ੍ਝਮਾਨੋਪਿ ਪਹਰਿਯਮਾਨੋਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤਿਤਿਕ੍ਖਤਿ। ਤਿਤਿਕ੍ਖਕਾਰਣਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਸੋ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਹੋਤਿ ਘਰਸਾਮਿਕੇਹਿ ਵਧੀਯਮਾਨਾਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਵ◌ਿਯਾਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਇਣਂ ਵ◌ਿਯ **ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਯਥਾ ਪਨ ਪਿਤ੍ਤਰੋਗਾਤੁਰੋ ਮਧੁਸਕ੍ਕਰਾਦੀਸੁਪਿ ਦਿਨ੍ਨੇਸੁ ਪਿਤ੍ਤਰੋਗਾਤੁਰਤਾਯ ਤੇਸਂ ਰਸਂ ਨ ਵ◌ਿਨ੍ਦਤਿ, ਤਿਤ੍ਤਕਂ ਤਿਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਗਿਰਤਿਯੇਵ। ਏਵਮੇਵ◌ਂ ਬਜਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਹਿਤਕਾਮੇਹਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਓਵਦੀਯਮਾਨੋ ਓਵ◌ਾਦਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ''ਅਤਿ ਵ◌ਿਯ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਪਦ੍ਦਵ◌ੇਥਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਬ੍ਭਮਤਿ। ਪਿਤ੍ਤਰੋਗਾਤੁਰਤਾਯ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮਧੁਸਕ੍ਕਰਾਦਿਰਸਂ ਵ◌ਿਯ, ਕੋਧਾਤੁਰਤਾਯ ਝਾਨਸੁਖਾਦਿਭੇਦਂ ਸਾਸਨਰਸਂ ਨ ਵ◌ਿਨ੍ਦਤੀਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਰੋਗੋ ਵ◌ਿਯ **ਬਜਾਪਾਦੋ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਯਥਾ ਪਨ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਦਿਵਸੇ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰੇ ਬਦ੍ਧੋ ਪੁਰਿਸੋ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨੇਵ ਆਦਿਂ, ਨ ਮਜ੍ਝਂ, ਨ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਮੁਤ੍ਤੋ, ''ਅਹੋ ਹਿਯ੍ਯੋ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਮਨਾਪਂ, ਅਹੋ ਨਚ੍ਚਂ, ਅਹੋ ਗੀਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਪਟਿਵਚਨਂ ਨ ਦੇਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਨੁਭੂਤਤ੍ਤਾ। ਏਵਮੇਵ◌ਂ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਭਿਭੂਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵ◌ਿਚਿਤ੍ਤਨਯੇਪਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਆਦਿਂ, ਨ ਮਜ੍ਝਂ, ਨ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ, ''ਅਹੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ, ਅਹੋ ਕਾਰਣਂ, ਅਹੋ ਉਪਮਾ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਣਮਾਨਾਨਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਪਟਿਵਚਨਂ ਨ ਦੇਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਅਨਨੁਭੂਤਤ੍ਤਾਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਂ ਵ◌ਿਯ **ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਯਥਾ ਪਨ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਕੀਲਨ੍ਤੋਪਿ ਦਾਸੋ, ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਂ ਕਰਣੀਯਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੀਘਂ, ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛ, ਨੋ ਚੇ ਗਚ੍ਛਸਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਦਂ ਵ◌ਾ ਤੇ ਛਿਨ੍ਦਾਮਿ ਕਣ੍ਣਨਾਸਂ ਵ◌ਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ ਸੀਘਂ ਗਚ੍ਛਤਿਯੇਵ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਅਨੁਭਵ◌ਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਰਾਧੀਨਤਾਯ। ਏਵਮੇਵ◌ਂ ਵ◌ਿਨਯੇ ਅਪ੍ਪਕਤਞ੍ਞੁਨਾ ਵ◌ਿਵ◌ੇਕਤ੍ਥਾਯ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸੇਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਸਞ੍ਞਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਵ◌ਿਵ◌ੇਕਂ ਪਹਾਯ ਸੀਲਵ◌ਿਸੋਧਨਤ੍ਥਂ ਵ◌ਿਨਯਧਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਵ◌ਿਵ◌ੇਕਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵ◌ਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਭਿਭੂਤਤਾਯਾਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਦਾਸਬਜਂ ਵ◌ਿਯ **ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਯਥਾ ਪਨ ਕਨ੍ਤਾਰਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਪੁਰਿਸੋ ਚੋਰੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵ◌ਿਲੁਤ੍ਤੋਕਾਸਂ ਪਹਤੋਕਾਸਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਦਣ੍ਡਕਸਦ੍ਦੇਨਪਿ ਸਕੁਣਸਦ੍ਦੇਨਪਿ ਚੋਰਾ ਆਗਤਾਤਿ ਉਸ੍ਸਙ੍ਕਿਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਗਚ੍ਛਤਿਪਿ, ਤਿਟ੍ਠਤਿਪਿ, ਨਿਵਤ੍ਤਤਿਪਿ, ਗਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਬਹੁਤਰਂ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਵ◌ਾ, ਨ ਵ◌ਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਏਵਮੇਵ◌ਂ ਯਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵ◌ਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। ਸੋ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵ◌ਿਚਿਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਦ੍ਧਾਯ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਂ ਵ◌ਾ ਫਲਂ ਵ◌ਾ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਯਥਾ ਕਨ੍ਤਾਰਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗੇ ''ਚੋਰਾ ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਸਪ੍ਪਨਪਰਿਸਪ੍ਪਨਂ ਅਪਰਿਯੋਗਾਹਨਂ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਖੇਮਨ੍ਤਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਏਵ◌ਂ

ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਿ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਨੁ ਖੋ ਨ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਸਪ੍ਪਨਪਰਿਸਪ੍ਪਨਂ ਅਪਰਿਯੋਗਾਹਨਂ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਯਮਾਨਾ ਅਰਿਯਭੂਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਕਨ੍ਤਾਰਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗੋ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਣਣ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਪਹੀਨਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਨੀਵਰਣਂ ਆਣਣ੍ਯਸਦਿਸਂ, ਸੇਸਾਨਿ ਆਰੋਗ੍ਯਾਦਿਸਦਿਸਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਦਿਸਤਾ – ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਰਿਸੋ ਇਣਂ ਆਦਾਯ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਮਿਦ੍ਧਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ, ''ਇਦਂ ਇਣਂ ਨਾਮ ਪਲਿਬੋਧਮੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਵਡ੍ਢਿਕਂ ਇਣਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਂ ਫਾਲਾਪੇਯ੍ਯ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨੇਵ ਕੋਚਿ ਦੂਤਂ ਪੇਸੇਤਿ, ਨ ਪਣ੍ਣਂ, ਸੋ ਇਣਸਾਮਿਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਸਚੇ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਆਸਨਾ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਨੋ ਚੇ, ਨ ਉਟ੍ਠਹਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਲ੍ਲੇਪਤਾਯ ਅਲਗ੍ਗਤਾਯ। ਏਵਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ, ''ਅਯਂ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਨਾਮ ਪਲਿਬੋਧਮੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਛ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਨੀਵਰਣਂ ਪਜਹਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਪਹੀਨਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਯਥਾ ਇਣਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਇਣਸਾਮਿਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨੇਵ ਭਯਂ ਨ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਪਰਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਨੇਵ ਸਙ੍ਗੋ ਨ ਬਨ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਦਿਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੋ ਕਿਲੇਸੋ ਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਆਣਣ੍ਯਮਿਵ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਪ੍ਪਹਾਨਮਾਹ।

ਯਥਾ ਪਨ ਸੋ ਪਿਤ੍ਤਰੋਗਾਤੁਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਭੇਸਜ੍ਜਕਿਰਿਯਾਯ ਤਂ ਰੋਗਂ ਵੂਪਸਮੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਧੁਸਕ੍ਕਰਾਦੀਨਂ ਰਸਂ ਵਿਨ੍ਦਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ, ''ਅਯਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਨਾਮ ਅਨਤ੍ਥਕਾਰਕੋ''ਤਿ ਛ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦਨੀਵਰਣਂ ਪਜਹਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਪਹੀਨਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਯਥਾ ਪਿਤ੍ਤਰੋਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮਧੁਸਕ੍ਕਰਾਦੀਨਿ ਮਧੁਰਾਨਿ ਸਮ੍ਪਿਯਾਯਮਾਨੋ ਪਟਿਸੇਵਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਆਚਾਰਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਿਯਮਾਨੋ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਿਯਾਯਮਾਨੋ ਸਿਕ੍ਖਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਆਰੋਗ੍ਯਮਿਵ ਬ੍ਯਾਪਾਦਪ੍ਪਹਾਨਮਾਹ।

ਯਥਾ ਸੋ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਦਿਵਸੇ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਂ ਪਵੇਸਿਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਪਰਸ੍ਮਿਂ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਦਿਵਸੇ, ''ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਅਹਂ ਪਮਾਦਦੋਸੇਨ ਬਦ੍ਧੋ ਤਂ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਨਾਨੁਭਵਾਮਿ, ਇਦਾਨਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਯਥਾਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਓਕਾਸਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ – ''ਅਹੋ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਅਹੋ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਏਵਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ, ''ਇਦਂ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਮਹਾਅਨਤ੍ਥਕਰ''ਨ੍ਤਿ ਛ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਨੀਵਰਣਂ ਪਜਹਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਪਹੀਨਥਿਨਮਿਦ੍ਧੋ ਯਥਾ ਬਨ੍ਧਨਾ ਮੁਤ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਮ੍ਪਿ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਅਨੁਭਵਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਬਨ੍ਧਨਾ ਮੋਕ੍ਖਮਿਵ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਪ੍ਪਹਾਨਮਾਹ।

ਯਥਾ ਪਨ ਦਾਸੋ ਕਞ੍ਚਿਦੇਵ ਮਿਤ੍ਤਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਧਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਭੁਜਿਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਏਵਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ, ''ਇਦਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਮਹਾਅਨਤ੍ਥਕਰ''ਨ੍ਤਿ ਛ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਪਜਹਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਪਹੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੋ ਯਥਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਕਰੋਤਿ। ਨ ਤਂ ਕੋਚਿ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਤਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਥਾਸੁਖਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਨਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਤਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸਂ ਵਿਯ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪ੍ਪਹਾਨਮਾਹ।

ਯਥਾ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਹਤ੍ਥਸਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜਾਵੁਧੋ ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਤਂ ਚੋਰਾ ਦੂਰਤੋਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਲਾਯੇਯ੍ਯੁਂ। ਸੋ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਤਂ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਨਿਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਖੇਮਨ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਅਸ੍ਸ। ਏਵਮੇਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ, ''ਅਯਂ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਨਾਮ ਅਨਤ੍ਥਕਾਰਿਕਾ''ਤਿ ਛ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ ਪਜਹਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਪਹੀਨਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਯਥਾ ਬਲਵਾ ਸਜ੍ਜਾਵੁਧੋ ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਨਿਬ੍ਭਯੋ ਚੋਰੇ ਤਿਣਂ ਵਿਯ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਕਨ੍ਤਾਰਂ ਨਿਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਮਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਂ ਅਮਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਂ ਵਿਯ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਹਾਨਮਾਹ।

੪੨੭. **ਇਮਮੇਵ ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਕਰਜਕਾਯਂ। **ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤੀ**ਤਿ ਤੇਮੇਤਿ ਸ੍ਨੇਹੇਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਪੀਤਿਸੁਖਂ ਕਰੋਤਿ। **ਪਰਿਸਨ੍ਦੇਤੀ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਨ੍ਦੇਤਿ। **ਪਰਿਪੂਰੇਤੀ**ਤਿ ਵਾਯੁਨਾ ਭਸ੍ਤਂ ਵਿਯ ਪੂਰੇਤਿ। **ਪਰਿਪ੍ਫਰਤੀ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਫੁਸਤਿ । **ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਬ੍ਬਕੋਟ੍ਠਾਸਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸਨ੍ਤਤਿਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਛਵਿਮਂਸਲੋਹਿਤਾਨੁਗਤਂ ਅਣੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਠਾਨਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਅਫੁਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। **ਦਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਛੇਕੋ ਪਟਿਬਲੋ ਨ੍ਹਾਨੀਯਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਕਾਤੁਞ੍ਚੇਵ ਯੋਜੇਤੁਞ੍ਚ ਸਨ੍ਨੇਤੁਞ੍ਚ। **ਕਂਸਥਾਲੇ**ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਲੋਹੇਨ ਕਤਭਾਜਨੇ। ਮਤ੍ਤਿਕਭਾਜਨਂ ਪਨ ਥਿਰਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਰਿਪ੍ਫੋਸਕਂ ਪਰਿਪ੍ਫੋਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ। **ਸਨ੍ਨੇਯਜਾ**ਤਿ ਵਾਮਹਤ੍ਥੇਨ ਕਂਸਥਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਉਦਕਂ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਮਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਪਿਣ੍ਡਂ ਕਰੇਯਜ। **ਸ੍ਨੇਹਾਨੁਗਤਾ**ਤਿ ਉਦਕਸਿਨੇਹੇਨ ਅਨੁਗਤਾ। **ਸ੍ਨੇਹਪਰੇਤਾ**ਤਿ ਉਦਕਸਿਨੇਹੇਨ ਪਰਿਗਤਾ। **ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨ੍ਤੋਪਦੇਸੇਨ ਚੇਵ ਬਹਿਪਦੇਸੇਨ ਚ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਉਦਕਸਿਨੇਹੇਨ ਫੁਟਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਚ ਪਗ੍ਘਰਿਣੀ**ਤਿ ਨ ਬਿਨ੍ਦੁ ਬਿਨ੍ਦੁ ਉਦਕਂ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨਪਿ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਤੀਹਿਪਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਗਹੇਤੁਂ ਓਵਟ੍ਟਿਕਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੨੮. ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸੁਖਉਪਮਾਯਂ **ਉਬ੍ਭਿਤੋਦਕੋ**ਤਿ ਉਬ੍ਭਿਨ੍ਨਉਦਕੋ, ਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨਉਦਕੋ, ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਪਨ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਨਉਦਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਯਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਮਨਮਗ੍ਗੋ। **ਦੇਵੋ**ਤਿ ਮੇਘੋ। **ਕਾਲੇਨਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲੇ ਕਾਲੇ, ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸਂ ਵਾ ਅਨੁਦਸਾਹਂ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਿਂ। **ਨਾਨੁਪ੍ਪਵੇਚ੍ਛੇਯਜਾ**ਤਿ ਨ ਪਵੇਸੇਯਜ, ਨ ਵਸ੍ਸੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੀਤਾ ਵਾਰਿਧਾਰਾ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੀਤਂ ਵਾਰਿ ਤਂ ਉਦਕਰਹਦਂ ਪੂਰਯਮਾਨਂ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨਉਦਕਞ੍ਹਿ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਂ ਉਦਕਂ ਖੋਭੇਤਿ। ਚਤੂਹਿ ਦਿਸਾਹਿ ਪਵਿਸਨਉਦਕਂ ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਤਿਣਕਟ੍ਠਦਣ੍ਡਕਾਦੀਹਿ ਉਦਕਂ ਖੋਭੇਤਿ। ਵੁਟ੍ਠਿਉਦਕਂ ਧਾਰਾਨਿਪਾਤਪੁਪ੍ਫੁਲ਼ਕੇਹਿ ਉਦਕਂ ਖੋਭੇਤਿ। ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਮੇਵ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਨਿਮ੍ਮਿਤਮਿਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਉਦਕਂ ਇਮਂ ਪਦੇਸਂ ਫਰਤਿ, ਇਮਂ ਪਦੇਸਂ ਨ ਫਰਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨ ਅਫੁਟੋਕਾਸੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਰਹਦੋ ਵਿਯ ਕਰਜਕਾਯੋ, ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸੁਖਂ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੪੨੯. ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸੁਖਉਪਮਾਯਂ ਉਪ੍ਪਲਾਨਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਉਪ੍ਪਲਿਨੀ**। ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੇਤਰਤ੍ਤਨੀਲੇਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਉਪ੍ਪਲਂ ਉਪ੍ਪਲਮੇਵ, ਊਨਕਸਤਪਤ੍ਤਂ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਂ, ਸਤਪਤ੍ਤਂ ਪਦੁਮਂ। ਪਤ੍ਤਨਿਯਮਂ ਵਾ ਵਿਨਾਪਿ ਸੇਤਂ ਪਦੁਮਂ, ਰਤ੍ਤਂ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। **ਉਦਕਾਨੁਗ੍ਗਤਾਨੀ**ਤਿ ਉਦਕਤੋ ਨ ਉਗ੍ਗਤਾਨਿ। **ਅਨ੍ਤੋਨਿਮੁਗ੍ਗਪੋਸੀਨੀ**ਤਿ ਉਦਕਤਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਮੁਗ੍ਗਾਨਿਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੋਸੀਨਿ, ਵਡ੍ਢੀਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੪੩੦. ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸੁਖਉਪਮਾਯਂ **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਚੇਤਸਾ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ। ਪਭਸ੍ਸਰਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਯੋਦਾਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਓਦਾਤੇਨ ਵਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਉਤੁਫਰਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਲਿਟ੍ਠਵਤ੍ਥੇਨ ਹਿ ਉਤੁਫਰਣਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਙ੍ਖਣਧੋਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਉਤੁਫਰਣਂ ਬਲਵਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਹਿ ਉਪਮਾਯ ਵਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਕਰਜਕਾਯੋ। ਉਤੁਫਰਣਂ ਵਿਯ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸੁਖਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਸੁਨ੍ਹਾਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਵਤ੍ਥਂ ਸਸੀਸਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਰੀਰਤੋ ਉਤੁ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਵਤ੍ਥਂ ਫਰਤਿ, ਨ ਕੋਚਿ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਫੁਟੋਕਾਸੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਨ ਕੋਚਿ ਓਕਾਸੋ ਅਫੁਟੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਵਤ੍ਥਂ ਵਿਯ, ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਰੂਪਂ ਉਤੁਫਰਣਂ ਵਿਯ। ਯਥਾ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਓਦਾਤਵਤ੍ਥੇ ਕਾਯਂ ਅਪ੍ਫੁਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਉਤੁਨਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਕਾਯੋ ਫੁਟੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਸੁਖੁਮਰੂਪੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਰਜਕਾਯੋ ਫੁਟੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੪੩੧. ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਉਪਮਾਯਂ **ਤਂਦਿਵਸਂ ਕਤਕਿਰਿਯਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਂਦਿਵਸਂ ਗਤਗਾਮਤ੍ਤਯਮੇਵ ਗਹਿਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਗਾਮਤ੍ਤਯਂ ਗਤਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਲਾਭੀ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਯੋ ਗਾਮਾ ਵਿਯ ਤਯੋ ਭਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਤੀਸੁ

ਗਾਮੇਸੁ ਤਂਦਿਵਸਂ ਕਤਕਿਰਿਯਾਯ ਆਵਿਭਾਵੋ ਵਿਯ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਕਤਕਿਰਿਯਾਯ ਆਵਿਭਾਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੪੩੨. ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਉਪਮਾਯਂ **ਦ੍ਵੇ ਅਗਾਰਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਘਰਾ। **ਸਦ੍ਵਾਰਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ। **ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤੇ। **ਅਨੁਵਿਚਰਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਚਰਨ੍ਤੇ, ਇਤੋ ਪਨ ਗੇਹਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਂ ਗੇਹਂ, ਏਤਸ੍ਮਾ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਗੇਹਂ ਪਵਿਸਨਵਸੇਨਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਗਾਰਾ ਸਦ੍ਵਾਰਾ ਵਿਯ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੋ, ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਲਾਭੀ, ਚਕ੍ਖੁਮਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਗੇਹਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੋ ਦ੍ਵੇ ਅਗਾਰੇ ਪਵਿਸਨਕਨਿਕ੍ਖਮਨਕਪੁਰਿਸਾਨਂ ਪਾਕਟਕਾਲੋ ਵਿਯ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਲਾਭਿਨੋ ਆਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਵਨਕਉਪਪਜ੍ਜਨਕਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਕਟਕਾਲੋ। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਾਕਟਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾਤਿ? ਞਾਣਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਸ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਾਕਟਾਯੇਵਾਤਿ।

੪੩੩. ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਉਪਮਾਯਂ **ਪਬ੍ਬਤਸਙ੍ਖੇਪੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ। **ਅਨਾਵਿਲੋ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਦ੍ਦਮੋ। ਸਿਪ੍ਪਿਯੋ ਚ ਸਮ੍ਬੁਕਾ ਚ **ਸਿਪ੍ਪਿਸਮ੍ਬੁਕਂ**। ਸਕ੍ਖਰਾ ਚ ਕਥਲਾ ਚ **ਸਕ੍ਖਰਕਥਲਂ**। ਮਚ੍ਛਾਨਂ ਗੁਮ੍ਬਾ ਘਟਾਤਿ **ਮਚ੍ਛਗੁਮ੍ਬਂ। ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚਰਨ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਕ੍ਖਰਕਥਲਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿਯੇਵ, ਇਤਰਾਨਿ ਚਰਨ੍ਤਿਪਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿਪਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਠਿਤਾਸੁਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਸੁਪਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਸੁਪਿ, ''ਏਤਾ ਗਾਵੋ ਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚਰਨ੍ਤਿਯੋ ਉਪਾਦਾਯ ਇਤਰਾਪਿ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਮੇਵ ਸਕ੍ਖਰਕਥਲਂ ਉਪਾਦਾਯ ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਯਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਞ੍ਚ ਦ੍ਵਯਂ ਚਰਨ੍ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਕ੍ਖਰਕਥਲਮ੍ਪਿ ਚਰਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਮਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਤੀਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੋ ਸਿਪ੍ਪਿਸਮ੍ਬੁਕਾਦੀਨਂ ਵਿਭੂਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਵਿਭੂਤਕਾਲੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੪੩੪. ਇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਤਹਾਕਾਰੇਹਿ ਸਲਿਙ੍ਗਤੋ ਸਗੁਣਤੋ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ, **ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਣੋ ਇਤਿਪੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਣੋ ਹੋਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ **ਸਮਣੋ** ਹੋਤਿ। ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ** ਹੋਤਿ। ਨ੍ਹਾਤਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ **ਨ੍ਹਾਤਕੋ** ਹੋਤਿ, ਧੋਤਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਤੁਮਗ੍ਗਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਵੇਦੇਹਿ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਂ ਗਤਤ੍ਤਾ **ਵੇਦਗੂ** ਹੋਤਿ, ਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵ **ਵਿਦਿਤਾਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸੁਤਤ੍ਤਾ **ਸੋਤ੍ਤਿਯੋ** ਹੋਤਿ, ਨਿਸ੍ਸੁਤਤ੍ਤਾ ਅਪਹਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਆਰਕਤ੍ਤਾ **ਅਰਿਯੋ** ਹੋਤਿ, ਹਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਹਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ **ਅਰਹਂ** ਹੋਤਿ, ਦੂਰੀਭੂਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਹਾਅਸ੍ਸਪੁਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਚੂਲ਼ਅਸ੍ਸਪੁਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੫. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੂਲ਼ਅਸ੍ਸਪੁਰਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾਕਾਰਣਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ। **ਸਮਣਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਸਮਣਾਨਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾ ਸਮਣਾਨਂ ਅਨੁਲੋਮਪ੍ਪਟਿਪਦਾ।

੪੩੬. **ਸਮਣਮਲਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਸਮਣੇ ਮਲਿਨੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਲਗ੍ਗਹਿਤੇ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮਣਮਲਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਹਿ ਸਮਣਾ ਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਮਣਦੋਸਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਏਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣੇ ਕਸਟੇ ਨਿਰੋਜੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਿਲਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਮਣਕਸਟਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਆਪਾਯਿਕਾਨਂ ਠਾਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਾਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪਕਾਨਂ ਕਾਰਣਾਨਂ।

ਦੁਗ੍ਗਤਿਵੇਦਨਿਯਾਨਨ੍ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਯੰ ਵਿਪਾਕਵੇਦਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾਨੰ। **ਮਤਜੰ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਿਖਿਣੰ ਅਯੰ ਅਯੇਨ ਸੁਘੰਸਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਯਚੁਣ੍ਣੰ ਮੰਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕੋਞ੍ਚਸਕੁਣੇ ਖਾਦਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਉਚ੍ਚਾਰੰ ਕਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਮਰਨ੍ਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਤੇਸੰ ਕੁਚ੍ਛਿੰ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਨੰ ਉਦਕੇਨ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਚੁਣ੍ਣੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੰਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਖਾਦਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਸਤ੍ਤ ਵਾਰੇ ਖਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੇਨ ਅਯਚੁਣ੍ਣੇਨ ਆਵੁਧੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾ ਚ ਨੰ ਅਯਕਾਰਾ ਬਹੁਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਮੂਲੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਮਤਸਕੁਣਤੋ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ''ਮਤਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਤਿਤਿਖਿਣੰ ਹੋਤਿ। **ਪੀਤਨਿਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਪੀਤਞ੍ਚੇਵ ਸਿਲਾਯ ਚ ਸੁਨਿਘੰਸਿਤੰ। **ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ**ਤਿ ਕੋਸਿਯਾ। **ਸਮ੍ਪਾਰੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੰ। **ਸਮ੍ਪਲਿਵੇਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵੇਠਿਤੰ।

੪੩੭. **ਰਜੋਜਲ੍ਲਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਜੋਜਲ੍ਲਧਾਰਿਨੋ। **ਉਦਕੋਰੋਹਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਉਦਕੰ ਓਰੋਹਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਵਾਸਿਨੋ। **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਵਾਸਿਨੋ। **ਉਬ੍ਭਟ੍ਠਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧੰ ਠਿਤਕਸ੍ਸ। **ਪਰਿਯਾਯਭਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਾਸਵਾਰੇਨ ਵਾ ਅਡ੍ਢਮਾਸਵਾਰੇਨ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਬਾਹਿਰਸਮਯੇਨੇਵ ਕਥਿਤੰ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਾਸਨੇ ਚੀਵਰਧਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਾਟਿਕੋਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਰਜੋਜਲ੍ਲਧਾਰਣਾਦਿਵਤਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ ਨਤ੍ਥਿਯੇਵ। ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਮੇਵ ਨਾਮੰ, ਨ ਮਨ੍ਤਾਤਿ। ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕੋ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕੋਤਿ ਏਤ੍ਤਕੰਯੇਵ ਪਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਬਾਹਿਰਸਮਯੇਨੇਵ ਕਥਿਤੰ। **ਜਾਤਮੇਵ ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੰਦਿਵਸੇ ਜਾਤਮਤ੍ਤੰਯੇਵ ਨੰ। **ਸਙ੍ਘਾਟਿਕੰ ਕਰੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਕੰ ਵਤ੍ਥੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਚ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚ ਸਙ੍ਘਾਟਿਕੰ ਕਰੇਯ੍ਯੁੰ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

੪੩੮. **ਵਿਸੁਦ੍ਧਮਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਵਿਸੁਦ੍ਧੋਤਿ ਪਨ ਨ ਤਾਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ ਜਾਯਤੀ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਾਕਾਰੋ ਜਾਯਤਿ। **ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤੀ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਕਲਸਰੀਰੰ ਖੋਭਯਮਾਨਾ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ। **ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ**ਤਿ ਪੀਤਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਨਾਮਕਾਯੋ। **ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਵਿਗਤਦਰਥੋ ਹੋਤਿ। **ਸੁਖੰ ਵੇਦੇਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਮ੍ਪਿ ਚੇਤਸਿਕਮ੍ਪਿ ਸੁਖੰ ਵੇਦਿਯਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਧਿਯਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸੁਖੇਨ ਸੁਖਿਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਧਿਯਤਿ, ਅਪ੍ਪਨਾਪਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। **ਸੋ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਆਰਦ੍ਧਾ ਦੇਸਨਾ ਪਬ੍ਬਤੇ ਵੁਟ੍ਠਵੁਟ੍ਠਿ ਵਿਯ ਨਦਿੰ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨੰ ਓਤਿਣ੍ਣਾ। ਤਤ੍ਥ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ**ਤਿ ਮਹਾਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤੇ ਮਗ੍ਗੋ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਉਪਮਿਤੋ, ਇਧ ਸਾਸਨੰ ਉਪਮਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਸਮਣੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾਨੰ ਸਮਿਤਤ੍ਤਾ ਪਰਮਤ੍ਥਸਮਣੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੂਲਅਸ੍ਸਪੁਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਤ੍ਥਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚੂਲ਼ਯਮਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਾਲੇਯਜਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੯. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਲੇਯਜਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਕੋਸਲੇਸੂ**ਤਿ ਕੋਸਲਾ ਨਾਮ ਜਾਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ। ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦੇਨ ਕੋਸਲਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੋਸਲੇਸੁ ਜਨਪਦੇ। ਪੋਰਾਣਾ ਪਨਾਹੁ – ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਹਾਪਨਾਦਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰਂ ਨਾਨਾਨਾਟਕਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਿਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਆਹ – ''ਯੋ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਂ ਹਸਾਪੇਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਨਂ ਅਲਙ੍ਕਰੋਮੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਨਙ੍ਗਲਾਨਿਪਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਕਾਯੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਾਤਿਰੇਕਾਨਿ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨਾਨਾਕੀਲ਼ਿਕਾਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਂ ਹਸਾਪੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਨਟਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬਨਾਟਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਹਸਾਪੇਸਿ। ਅਥ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨੋਕਾਸਾਭਿਮੁਖਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਤੇ ਪਟਿਪਥੇ ਮਿਤ੍ਤਸੁਹਜ੍ਜਾਦਯੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ, ''ਕਚ੍ਚਿ, ਭੋ, ਕੁਸਲਂ, ਕਚ੍ਚਿ, ਭੋ, ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ''ਕੁਸਲਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਕੋਸਲਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋਤਿ ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ। **ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਂ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਨ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸਮੋਸਰਣਗਾਮੋਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਭੋਗਗਾਮੋਪਿ। ਇਧ ਸਮੋਸਰਣਗਾਮੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਤਦਵਸਰੀ**ਤਿ ਤਂ ਅਵਸਰਿ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਹਾਰੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਨਿਯਾਮਿਤੋ; ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ ਏਕੋ ਵਨਸਣ੍ਡੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਗਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਸ੍ਸੋਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਣਿਂਸੁ ਉਪਲਭਿਂਸੁ। ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਚਨਨਿਗ੍ਘੋਸਾਨੁਸਾਰੇਨ ਜਾਨਿਂਸੁ। **ਖੋ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਵਾ ਨਿਪਾਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇਨ ਅਸ੍ਸੋਸੁਂਯੇਵ , ਨ ਨੇਸਂ ਕੋਚਿ ਸਵਨਨ੍ਤਰਾਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਦਪੂਰਣੇਨ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾਮਤ੍ਤਮੇਵ।

ਇਦਾਨਿ ਯਮਤ੍ਥਂ ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ, ਤਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ **ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਸਮਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ **ਸਮਣੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਖਲੂ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਭੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਲਪਨਮਤ੍ਤਂ। **ਗੋਤਮੋ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਰਿਦੀਪਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ **ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮਣੋ ਕਿਰ, ਭੋ, ਗੋਤਮਗੋਤ੍ਤੋਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵਦੀਪਨਂ। ਕੇਨਚਿ ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਅਨਭਿਭੂਤੋ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂਯੇਵ ਤਂ ਕੁਲਂ ਪਹਾਯ ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। **ਤਂ ਖੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਾਖ੍ਯਾਨਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਲ੍ਯਾਣੋ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਯੇਵ, ਥੁਤਿਘੋਸੋ ਵਾ। **ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ**ਤਿ ਸਦੇਵਕਂ ਲੋਕਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਤੋ। ਕਿਨ੍ਤਿ? ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ...ਪੇ॰... ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ – ਸੋ ਭਗਵਾ ਇਤਿਪਿ ਅਰਹਂ, ਇਤਿਪਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿਪਿ ਭਗਵਾਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਰਕਤ੍ਤਾ, ਅਰੀਨਂ ਅਰਾਨਞ੍ਚ ਹਤਤ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਾ, ਪਾਪਕਰਣੇ ਰਹਾਭਾਵਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤਾਵ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮਾਤਿਕਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਏਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੀਤਿ ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਸਾਧੁ ਖੋ ਪਨਾਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਖੋ ਪਨ; ਅਤ੍ਥਾਵਹਂ ਸੁਖਾਵਹਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਥਾਰੂਪਾਨਂ ਅਰਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਰੂਪੋ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ, ਏਵਰੂਪਾਨਂ ਅਨੇਕੇਹਿਪਿ ਕਪ੍ਪਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਾਨਂ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਹਿ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਰਤਨਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਵਰੇਹਿ ਸਮਾਕਿਣ੍ਣਮਨੋਰਮਸਰੀਰਾਨਂ ਅਤਪ੍ਪਕਦਸ੍ਸਨਾਨਂ ਅਤਿਮਧੁਰਧਮ੍ਮਨਿਗ੍ਘੋਸਾਨਂ, ਯਥਾਭੂਤਗੁਣਾਧਿਗਮੇਨ ਲੋਕੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋਤਿ ਲਦ੍ਧਸਦ੍ਦਾਨਂ ਅਰਹਤਂ। **ਦਸ੍ਸਨਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਸਾਦਸੋਮ੍ਮਾਨਿ

ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਾਧੁ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਂ ਪਦਮ੍ਪਿ ਸੋਤੁਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮ, ਸਾਧੁਤਰਂਯੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੂਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਪਹਾਯ ਤੁਟ੍ਠਮਾਨਸਾ ਆਗਮਂਸੁ। **ਏਤਦਵੋਚੁ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਹਿ ਪੁਚ੍ਛਾ ਅਗਾਰਿਕਪੁਚ੍ਛਾ ਅਨਗਾਰਿਕਪੁਚ੍ਛਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ''ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੁਸਲਂ, ਕਿਂ ਅਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਗਾਰਿਕਪੁਚ੍ਛਾ ਆਗਤਾ। ''ਇਮੇ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਨਗਾਰਿਕਪੁਚ੍ਛਾ। ਇਮੇ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਰੂਪਂ ਅਗਾਰਿਕਪੁਚ੍ਛਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਏਤਂ, ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਹੇਤੁ ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚੁਂ। ਤੇਸਂ ਭਗਵਾ ਯਥਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁਂ, ਏਵਂ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਤਾਵ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ, **ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਖੋ ਗਹਪਤਯੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਯਥਾ ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸੀਤਿ? ਪਣ੍ਡਿਤਮਾਨਿਕਾ ਹਿ ਤੇ; ਆਦਿਤੋਵ ਮਾਤਿਕਂ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੇ, ਦੇਸਨਂ ਉਤ੍ਤਾਨਿਕਾਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਾ ਅਵਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਕਥੇਨ੍ਤਾ ਏਵਮੇਵ ਕਥੇਯ੍ਯਾਮਾਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਨੇਸਂ ਭਗਵਾ ਯਥਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁਂ, ਏਵਂ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਤਾਵ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਤਤੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਹਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਂ ਯਾਚਿਤੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਦੇਸੇਤੁਂ, **ਤੇਨ ਹਿ ਗਹਪਤਯੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤੇਨ ਹੀ**ਤਿ ਕਾਰਣਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਮਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਯਾਚਥ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੪੦. ਤਿਵਿਧਨ੍ਤਿ ਤੀਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ। **ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇਨ। **ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾ**ਤਿ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਿਸਮਚਰਿਯਾ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਦਤ੍ਥੋ, ਅਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਰਿਯਾ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾ, ਅਧਮ੍ਮਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਸਮਾ ਚਰਿਯਾ, ਵਿਸਮਸ੍ਸ ਵਾ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਰਿਯਾਤਿ ਵਿਸਮਚਰਿਯਾ। ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾ ਚ ਸਾ ਵਿਸਮਚਰਿਯਾ ਚਾਤਿ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਲੁਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਕਕ੍ਖਲ਼ੋ। **ਦਾਰੁਣੋ**ਤਿ ਸਾਹਸਿਕੋ। **ਲੋਹਿਤਪਾਣੀ**ਤਿ ਪਰਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਣੀ ਲੋਹਿਤੇਨ ਲਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਨ ਲਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਵਿਧੋ ਲੋਹਿਤਪਾਣੀਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਹਤਪ੍ਪਹਤੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਹਤੇ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਪਹਾਰਦਾਨੇ , ਪਹਤੇ ਚ ਪਰਮਾਰਣੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੋ। **ਅਦਯਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਰੁਣਤਂ ਆਪਨ੍ਨੋ।

ਯਂ ਤਂ ਪਰਸ੍ਸਾਤਿ ਯਂ ਤਂ ਪਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ। **ਪਰਵਿਤ੍ਤੂਪਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਤੂਪਕਰਣਂ ਤੁਟ੍ਠਿਜਨਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਭਣ੍ਡਕਂ। **ਗਾਮਗਤਂ** ਵਾਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਾ ਠਪਿਤਂ। **ਅਰਞ੍ਞਗਤਂ** ਵਾਤਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਰੁਕ੍ਖਗ੍ਗਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕਾਦੀਸੁ ਵਾ ਠਪਿਤਂ। **ਅਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਪਰੇਹਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਅਦਿਨ੍ਨਂ। **ਥੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਥੇਨੋ**ਤਿ ਚੋਰੋ। ਥੇਨਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਥੇਯ੍ਯਂ, ਅਵਹਰਣਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸਙ੍ਖਾ ਸਙ੍ਖਾਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ, ਕੋਟ੍ਠਾਸਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ''ਸਞ੍ਞਾਨਿਦਾਨਾ ਹਿ ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਥੇਯ੍ਯਞ੍ਚ ਤਂ ਸਙ੍ਖਾਤਞ੍ਚਾਤਿ ਥੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤਂ, ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੋ ਏਕੋ ਚਿਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਪਿਤਰਿ ਨਟ੍ਠੇ ਵਾ ਮਤੇ ਵਾ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਾਦੀਹਿ ਪਟਿਜਗ੍ਗਮਾਨਾ, ਵਯਪਤ੍ਤਂ ਕੁਲਘਰੇ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਮਾਤਾ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਅਯਂ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ ਨਾਮ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ **ਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ**ਦਯੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਭਾਗਕੁਲਾਨਿ ਪਨ ਕੁਚ੍ਛਿਗਤੇਸੁਪਿ ਗਬ੍ਭੇਸੁ ਕਤਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – ''ਸਚੇ ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤੁਯ੍ਹਂ ਧੀਤਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤੂ''ਤਿ। ਏਵਂ ਗਬ੍ਭੇਪਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾ **ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਾ** ਨਾਮ। ''ਯੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕੋ ਦਣ੍ਡੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਗਾਮਂ ਵਾ ਗੇਹਂ ਵਾ ਵੀਥਿਂ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਠਪਿਤਦਣ੍ਡਾ, ਪਨ **ਸਪਰਿਦਣ੍ਡਾ** ਨਾਮ। **ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਾਲਾਗੁਣਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪੀ**ਤਿ ਯਾ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ, ''ਏਸਾ ਮੇ ਭਰਿਯਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਰਿ ਕੇਨਚਿ ਮਾਲਾਗੁਣਂ ਖਿਪਨ੍ਤੇਨ ਮਾਲਾਗੁਣਮਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। **ਤਥਾਰੂਪਾਸੁ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

ਸਭਾਗਤੋਤਿ ਸਭਾਯਂ ਠਿਤੋ। **ਪਰਿਸਾਗਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਸਾਯਂ ਠਿਤੋ। **ਞਾਤਿਮਜ੍ਝਗਤੋ**ਤਿ ਦਾਯਾਦਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤੋ। **ਪੂਗਮਜ੍ਝਗਤੋ**ਤਿ ਸੇਨੀਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤੋ। **ਰਾਜਕੁਲਮਜ੍ਝਗਤੋ**ਤਿ ਰਾਜਕੁਲਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਮਹਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਠਿਤੋ । **ਅਭਿਨੀਤੋ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥਾਯ ਨੀਤੋ। **ਸਕ੍ਖਿਪੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਸਕ੍ਖਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ। **ਏਹਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ**ਤਿ ਆਲਪਨਮੇਤਂ। **ਅਤ੍ਤਹੇਤੁ ਵਾ ਪਰਹੇਤੁ** ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦਿਹੇਤੁ ਵਾ ਧਨਹੇਤੁ ਵਾ। **ਆਮਿਸਕਿਞ੍ਚਿਕ੍ਖਹੇਤੁ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਮਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਲਾਭੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਕਿਞ੍ਚਿਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਂ। ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਤ੍ਤਿਰਵਟ੍ਟਕਸਪ੍ਪਿਪਿਣ੍ਡਨਵਨੀਤਪਿਣ੍ਡਾਦਿਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸਪਿ ਲਞ੍ਜਸ੍ਸ ਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

ਇਮੇਸਂ ਭੇਦਾਯਾਤਿ ਯੇਸਂ ਇਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੁਤਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਸਂ ਭੇਦਾਯ। **ਅਮੂਸਂ ਭੇਦਾਯਾ**ਤਿ ਯੇਸਂ ਅਮੁਤ੍ਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੁਤਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਸਂ ਭੇਦਾਯ। **ਇਤਿ ਸਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਾ ਭੇਦਕਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਹਾਯਕਾਨਂ ਭੇਦਂ ਕਤ੍ਤਾ। **ਭਿਨ੍ਨਾਨਂ ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਦਾਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਤਂ ਤਯਾ, ਤਂ ਪਜਹਨ੍ਤੇਨ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਤੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਅਨਤ੍ਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਂ ਭਿਨ੍ਨਾਨਂ ਪੁਨ ਅਸਂਸਨ੍ਦਨਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਦਾਤਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤਾ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਗ੍ਗੋ ਆਰਾਮੋ ਅਭਿਰਤਿਟ੍ਠਾਨਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਗ੍ਗਾਰਾਮੋ। ਵਗ੍ਗਰਤੋ**ਤਿ ਵਗ੍ਗੇਸੁ ਰਤੋ। ਵਗ੍ਗੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਵਗ੍ਗਨਨ੍ਦੀ। ਵਗ੍ਗਕਰਣਿਂ ਵਾਚ**ਨ੍ਤਿ ਯਾ ਵਾਚਾ ਸਮਗ੍ਗੇਪਿ ਸਤ੍ਤੇ ਵਗ੍ਗੇ ਕਰੋਤਿ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਤਂ ਕਲਹਕਾਰਣਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ।

ਅਣ੍ਡਕਾਤਿ ਯਥਾ ਸਦੋਸੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਣ੍ਡਕਾਨਿ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਦੋਸਤਾਯ ਖੁਂਸਨਾਵਮ੍ਭਨਾਦਿਵਚਨੇਹਿ ਅਣ੍ਡਕਾ ਜਾਤਾ। **ਕਕ੍ਕਸਾ**ਤਿ ਪੂਤਿਕਾ। ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੂਤਿਕਰੁਕ੍ਖੋ ਕਕ੍ਕਸੋ ਹੋਤਿ ਪਗ੍ਘਰਿਤਚੁਣ੍ਣੋ, ਏਵਂ ਕਕ੍ਕਸਾ ਹੋਤਿ, ਸੋਤਂ ਘਂਸਮਾਨਾ ਵਿਯ ਪਵਿਸਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕਕ੍ਕਸਾ''ਤਿ। **ਪਰਕਟੁਕਾ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਕਟੁਕਾ ਅਮਨਾਪਾ ਦੋਸਜਨਨੀ। **ਪਰਾਭਿਸਜ੍ਜਨੀ**ਤਿ ਕੁਟਿਲਕਣ੍ਟਕਸਾਖਾ ਵਿਯ ਮਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਅਭਿਸਜ੍ਜਨੀ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾਨਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਲਗ੍ਗਨਕਾਰੀ। **ਕੋਧਸਾਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਕੋਧਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਾ। **ਅਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਵਾ ਅਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਤਾਨਿ ਸਦੋਸਵਾਚਾਯ ਵੇਵਚਨਾਨਿ।

ਅਕਾਲਵਾਦੀਤਿ ਅਕਾਲੇਨ ਵਤ੍ਤਾ। **ਅਭੂਤਵਾਦੀ**ਤਿ ਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਾ। **ਅਨਤ੍ਥਵਾਦੀ**ਤਿ ਅਕਾਰਣਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਤ੍ਤਾ। **ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀ**ਤਿ ਅਸਭਾਵਂ ਵਤ੍ਤਾ । **ਅਵਿਨਯਵਾਦੀ**ਤਿ ਅਸਂਵਰਵਿਨਯਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਾ। **ਅਨਿਧਾਨਵਤਿ ਵਾਚ**ਨ੍ਤਿ ਹਦਯਮਞ੍ਜੂਸਾਯਂ ਨਿਧੇਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। **ਅਕਾਲੇਨਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਕਾਲਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਅਯੁਤ੍ਤਕਾਲੇ ਵਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। **ਅਨਪਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਪਦੇਸਵਿਰਹਿਤਂ। **ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਵਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ, ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਜਾਤਕਂ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਪਲਬ੍ਭਂ ਵਾ ਉਪਮਂ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਵਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਬਾਹਿਰਕਥਂਯੇਵ ਕਥੇਤਿ। ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ''ਸੁਤ੍ਤਂ ਨੁ ਖੋ ਕਥੇਤਿ ਜਾਤਕਂ ਨੁ ਖੋ, ਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਵਾ ਕੋਟਿਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਵਟਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਨਂ ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਰੋਹਾ ਓਤਰਨ੍ਤਿ, ਓਤਿਣ੍ਣੋਤਿਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨੇ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿਯੇਵ । ਏਵਂ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਨ ਮੂਲਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਪਵੇਣਿਜਾਤਕਾਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਏਵਮਯਮ੍ਪਿ ਨਿਗ੍ਰੋਧਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ; ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸੇਨੇਵ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਏਤਦਤ੍ਥਮਿਦਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਅਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤਂ।

ਅਭਿਜ੍ਝਾਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਯ ਓਲੋਕੇਤਾ ਹੋਤਿ। **ਅਹੋ ਵਤਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਅਭਿਜ੍ਝਾਯ ਓਲੋਕਿਤਮਤ੍ਤਕੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ, ''ਅਹੋ ਵਤਿਦਂ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਸ੍ਸ, ਅਹਮੇਤ੍ਥ ਵਸਂ ਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ, ਤਦਾ ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਿਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਬਜਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪੂਤਿਭੂਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਪਦੁਟ੍ਠਮਨਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ**ਤਿ ਦੋਸੇਨ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। **ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਘਾਤਿਯਨ੍ਤੁ। ਵ**ਜ੍ਝਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਵਧੰ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੁ। **ਮਾ ਵਾ ਅਹੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਮਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਇਧਾਪਿ ਕੋਪਮਤ੍ਤਕੇਨ ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੂਤਿਆਦਿਚਿਨ੍ਤਨੇਨੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋਤਿ ਅਕੁਸਲਦਸ੍ਸਨੋ। ਵਿ**ਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨੋ**ਤਿ ਵਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨੋ। **ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਫਲਾਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਯਿਟ੍ਠੰ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮਹਾਯਾਗੋ। **ਹੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਹੇਣਕਸਕ੍ਕਾਰੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਮ੍ਪਿ ਉਭਯੰ ਫਲਾਭਾਵਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। **ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨੰ, ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਫਲੰ ਵਿਪਾਕੋ**ਤਿ ਯੰ ਫਲਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਿਪਾਕੋਤਿ ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਤਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਅਯੰ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਪਰਲੋਕੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਯੰ ਲੋਕੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਇਧ ਲੋਕੇ ਠਿਤਸ੍ਸਪਿ ਪਰਲੋਕੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਮਾਤਾ ਨਤ੍ਥਿ ਪਿਤਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤੀਨੰ ਫਲਾਭਾਵਵਸੇਨ ਵਦਤਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਸਤ੍ਤਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਉਪਪਜ੍ਜਨਕਸਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਤਿ। **ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਇਮਞ੍ਚ ਲੋਕੰ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕੰ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਯੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਥਿਤਾ ਹੋਤਿ।

੪੪੧. **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੰ ਪਹਾਯਾ**ਤਿਆਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਚੂਲ਼ਹਤ੍ਥਿਪਦੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ। ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਯੇਵ।

੪੪੨. **ਸਹਬ੍ਯਤੰ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਭਾਵੰ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੰ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾਨੰ ਦੇਵਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਦੇਵਾਨੰ। **ਆਭਾਨੰ ਦੇਵਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਭਾ ਨਾਮ ਵਿਸੁੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰਿਤ੍ਤਾਭਅਪ੍ਪਮਾਣਾਭਆਭਸ੍ਸਰਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। **ਪਰਿਤ੍ਤਾਭਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਨ ਏਕਤੋ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰਯੇਵ ਭੇਦਤੋ ਗਹਣੰ। **ਪਰਿਤ੍ਤਸੁਭਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ।

ਇਧ ਠਤ੍ਵਾ ਪਨ ਦੇਵਲੋਕਾ ਸਮਾਨੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਤਾਵ ਝਾਨਭੂਮੀਨੰ ਵਸੇਨ ਨਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ, ਪਞ੍ਚ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ ਚਤੂਹਿ ਆਰੂਪੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਵਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ, ਵੇਹਪ੍ਫਲੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ, ਤੇ ਅਸਞ੍ਞੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਛਹਿ ਕਾਮਾਵਚਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਛਬ੍ਬੀਸਤਿ ਦੇਵਲੋਕਾ ਨਾਮ। ਤੇਸੰ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਭਗਵਤਾ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

ਤਤ੍ਥ ਛਸੁ ਤਾਵ ਕਾਮਾਵਚਰੇਸੁ ਤਿਣ੍ਣੰ ਸੁਚਰਿਤਾਨੰ ਵਿਪਾਕੇਨੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਉਪਰਿਦੇਵਲੋਕਾਨੰ ਪਨ ਇਮੇ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਕਥਿਤਾ । ਦਸ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾ ਹਿ ਸੀਲੰ, ਸੀਲਵਤੋ ਚ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਇਜ੍ਝਤੀਤਿ। ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ; ਦੁਤਿਯਾਦੀਨਿ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਆਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ; ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨੰ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ; ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨੰ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਅਰੂਪੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ; ਰੂਪਾਰੂਪਜ੍ਝਾਨੰ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਅਸਞ੍ਞਭਵੋ ਪਨ ਬਾਹਿਰਕਾਨੰ ਤਾਪਸਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨੰ ਆਚਿਣ੍ਣੋਤਿ ਇਧ ਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸਾਲੇਯ੍ਯਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਵੇਰਞ੍ਜਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੪. ਏਵ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਵੇਰਞ੍ਜਕਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਵੇਰਞ੍ਜਕਾ**ਤਿ ਵੇਰਞ੍ਜਵਾਸਿਨੋ। **ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨਾ**ਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਅਨਿਯਮਿਤਕਿਚ੍ਚੇਨ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬੰ ਪੁਰਿਮਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਇਧ **ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ**ਤਿ ਏਵ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਦੇਸਨਾ ਕਤਾ। ਪੁਰਿਮਸੁਤ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਅਯੰ ਵਿਸੇਸੋ। ਸੇਸੰ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਵੇਰਞ੍ਜਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੯. ਏਵ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਆਯਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਗਾਰਵਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਵਚਨਮੇਤੰ। **ਮਹਾਕੋਟ੍ਠਿਕੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ। **ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਟ੍ਠੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ**ਤਿ ਕਾਰਣਪਰਿਚ੍ਛੇਦਪੁਚ੍ਛਾ, ਕਿਤ੍ਤਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਏਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਚ੍ਛਾ ਚ ਨਾਮੇਸਾ ਅਦਿਟ੍ਠਜੋਤਨਾਪੁਚ੍ਛਾ, ਦਿਟ੍ਠਸੰਸਨ੍ਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ, ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ, ਅਨੁਮਤਿਪੁਚ੍ਛਾ, ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ ਹੋਤਿ। ਤਾਸਮਿਦੰ ਨਾਨਾਕਰਣੰ –

ਕਤਮਾ **ਅਦਿਟ੍ਠਜੋਤਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**? ਪਕਤਿਯਾ ਲਕ੍ਖਣੰ ਅਞ੍ਞਾਤੰ ਹੋਤਿ ਅਦਿਟ੍ਠੰ ਅਤੁਲਿਤੰ ਅਤੀਰਿਤੰ ਅਵਿਭੂਤੰ ਅਵਿਭਾਵਿਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਤੁਲਨਾਯ ਤੀਰਣਾਯ ਵਿਭੂਤਾਯ ਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਯੰ ਅਦਿਟ੍ਠਜੋਤਨਾਪੁਚ੍ਛਾ।

ਕਤਮਾ **ਦਿਟ੍ਠਸੰਸਨ੍ਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**? ਪਕਤਿਯਾ ਲਕ੍ਖਣੰ ਞਾਤੰ ਹੋਤਿ ਦਿਟ੍ਠੰ ਤੁਲਿਤੰ ਤੀਰਿਤੰ ਵਿਭੂਤੰ ਵਿਭਾਵਿਤੰ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਸਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਯੰ ਦਿਟ੍ਠਸੰਸਨ੍ਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ।

ਕਤਮਾ **ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**? ਪਕਤਿਯਾ ਸੰਸਯਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ ਹੋਤਿ ਵਿਮਤਿਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ, ਦ੍ਵੇਲ੍ਹਕਜਾਤੋ, ''ਏਵ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋ, ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ, ਕਥੰ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ, ਸੋ ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਯੰ ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੫੦; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਪੁਣ੍ਣਕਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨)।

''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰੂਪੰ ਨਿਚ੍ਚੰ ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਵਾਤਿ? ਅਨਿਚ੍ਚੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੧) ਏਵਰੂਪਾ ਅਨੁਮਤਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਕਾਲੇ ਪੁਚ੍ਛਾ **ਅਨੁਮਤਿਪੁਚ੍ਛਾ** ਨਾਮ।

''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੯੦) ਏਵਰੂਪਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਸਯਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾ **ਕਥੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾਪੁਚ੍ਛਾ** ਨਾਮ। ਤਾਸੁ ਇਧ ਦਿਟ੍ਠਸੰਸਨ੍ਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

ਥੇਰੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਪਞ੍ਹੰ ਸਮੁਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤੋ ਇਦੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਸਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਪਞ੍ਹੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੁੰਯੇਵ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਨ ਨਿਚ੍ਛੇਤੁੰ; ਏਕਚ੍ਚੋ ਨਿਚ੍ਛੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੁੰ; ਏਕਚ੍ਚੋ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੋ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤੇਸੁ ਥੇਰੋ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕੋਤਿਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ। ਮਹਾਪਞ੍ਞੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਹਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ, ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਤ੍ਥੇਰੋ, ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰੋ, ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ, ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ, ਅਯਮੇਵ ਆਯਸ੍ਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਥੇਰਾ ਵਿਸੇਸਟ੍ਠਾਨੰ ਅਧਿਗਤਾ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਯਾਯ ਵਾ ਤਾਯ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ, ਮਹਾਪਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ** ਤੰ ਠਾਨੰ ਅਧਿਗਤੋ। ਪਞ੍ਞਾਯ

ਹਿ ਥੇਰੇਨ ਸਦਿਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨੇਵ ਨੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ – ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੯)।

ਤਥਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਯਾਯ ਵਾ ਤਾਯ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਭਗਵਤਾ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਨੇਤ੍ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਭਜੇਤੁੰ, ਮਹਾਪਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ **ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਤ੍ਥੇਰੋ** ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਬਲੋ ਜਾਤੋ, ਤੇਨੇਵ ਨੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ – ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਭਜਨ੍ਤਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੭)।

ਤਥਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਯਾਯ ਵਾ ਤਾਯ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਦਸ ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਵਿਭਜਨ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਥੇਤੁੰ, ਮਹਾਪਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ **ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰੋ** ਚਤੁਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਅਲਙ੍ਕਤਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਚਿਤ੍ਤਬੀਜਨਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਲੀਲਾਯਨ੍ਤੋ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਨੇਵ ਨੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ – ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਪੁਣ੍ਣੋ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੬)।

ਤਥਾ ਯਾਯ ਵਾ ਤਾਯ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਵਾ ਏਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਯਟ੍ਠਿਕੋਟਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਧੋ ਵਿਯ, ਏਕਪਦਿਕੰ ਦਣ੍ਡਕਸੇਤੁੰ ਆਰੁਲ੍ਹੋ ਵਿਯ ਚ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ ਪਨ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕੰ ਗਾਥੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਮਾ ਚ ਕਾਰਣਾਨਿ ਚ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤੇਪਿਟਕੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠੁਪਰਿਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਥੇਸਿ। ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ ਪਨ **ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ** ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕੰ ਗਾਥੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਮਾ ਚ ਕਾਰਣਾਨਿ ਚ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾਨਿ ਕੁਸੁਮਾਨਿ ਫੁਲ੍ਲਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਿਨੇਰੁਮਤ੍ਥਕੇ ਵਟ੍ਟਿਸਹਸ੍ਸੰ ਤੇਲਪਦੀਪੰ ਜਾਲੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਤੇਪਿਟਕੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਹੇਟ੍ਠੁਪਰਿਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਨੇਵ ਨੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ – ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਚਿਤ੍ਤਕਥਿਕਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੭)।

ਤਥਾ ਯਾਯ ਵਾ ਤਾਯ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਤੂਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਮ੍ਪਿ ਗਾਥੰ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ ਪਨ ਏਕਪਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਦਸਤਮ੍ਪਿ ਪਦਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ** ਪਨ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ ਏਕਪਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਕਿੰਯੇਵ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਟ੍ਠਿ ਪਦਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਪਨ੍ਨਰਸ ਗਾਥਾਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵਲ੍ਲਿਯਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਗਹਿਤਗਹਿਤੰ ਪਾਸਾਣੇ ਖਤਲੇਖਾ ਵਿਯ, ਸੁਵਣ੍ਣਘਟੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸੀਹਵਸਾ ਵਿਯ ਚ ਗਹਿਤਾਕਾਰੇਨੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਨੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ – ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਗਤਿਮਨ੍ਤਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਆਨਨ੍ਦੋ , ਸਤਿਮਨ੍ਤਾਨੰ, ਧਿਤਿਮਨ੍ਤਾਨੰ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨੰ, ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਆਨਨ੍ਦੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੯-੨੨੩)।

ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਯਾਯ ਵਾ ਤਾਯ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਚਤੁਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਭੇਦਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ। ਮਹਾਪਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ **ਮਹਾਕੋਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥੇਰੋ** ਅਧਿਗਮਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਸਵਨਪੁਬ੍ਬਯੋਗਾਨੰ ਵਸੇਨ ਅਨਨ੍ਤਨਯੁਸ੍ਸਦੰ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਭੇਦੰ ਪਤ੍ਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਨੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ – ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਮਹਾਕੋਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੮)।

ਇਤਿ ਥੇਰੋ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ ਪਞ੍ਹੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਨਿਚ੍ਛੇਤੁਮ੍ਪੀਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਸੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਸਬ੍ਬਪਞ੍ਹੇ ਸਮੁਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤੋ ਇਦੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ, ''ਸੋਭਨਾ ਵਤ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ, ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਿਕੇਨ ਨੰ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਤੋ ਅਯੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਏਕਮਤਿਯਾ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਚ ਠਪਿਤਾ ਅਤਿਗਰੁਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਸਦਿਸਾ, ਚਤੁਰੋਘਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਿਕਾਨੰ ਤਿਤ੍ਥੇ ਠਪਿਤਨਾਵਾ ਵਿਯ,

ਮਗ੍ਗਗਮਨਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਸਹਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤਆਜਞ੍ਞਰਥੋ ਵਿਯ ਬਹੁਪਕਾਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਸਂਸਨ੍ਦਨਤ੍ਥਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਤਾਸੁ ਇਧ ਦਿਟ੍ਠਸਂਸਨ੍ਦਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ''ਤਿ।

ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਇਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਯਾਥਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਤੋ ਨ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ**ਤਿ ਇਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਮੁਦੇਤੀਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਖਪਭਾਵਿਕਾ ਤਣ੍ਹਾ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਯਾਥਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਤੋ ਨ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ ਚ ਇਦਂ ਨਾਮ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਯਾਥਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਤੋ ਨ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਟਿਪਦਾ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਯਾਥਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਤੋ ਨ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ। ਅਨਨ੍ਤਰਵਾਰੇਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਥਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਚਰਿਯਸਨ੍ਤਿਕੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸਵਨਤੋ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਂ ਤੇਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ, ਤਣ੍ਹਾ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ, ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ, ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਨਿਰੋਧਪਾਪਨੋ ਮਗ੍ਗੋ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਨਿਵਿਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਟ੍ਟਂ, ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟਂ, ਵਟ੍ਟੇ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਵਿਵਟ੍ਟੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਅਭਿਨਿਵਿਸਮਾਨੋ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੇ ਅਭਿਨਿਵਿਸਤਿ।

ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਰੂਪਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾਤਿ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਧਾਤੁਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ, ''ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਰੂਪਂ ਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ। ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾ ਵੇਦਨਾ ਸਞ੍ਞਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯਮਕਤਾਲਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ''ਦ੍ਵੇਵ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ। ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਨ ਅਹੇਤੁਕਂ ਸਹੇਤੁਕਂ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ, ਕੋ ਚਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਯੇ ਚੇਵ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮੇ ਚ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਧਮ੍ਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤਿ, ਤਤੋ ਉਦਯਵਯਪ੍ਪਟਿਪੀਲ਼ਨਾਕਾਰੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਾਕਾਰੇਨ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ।

ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਏਕਪਟਿਵੇਧੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਏਕਾਭਿਸਮਯੇਨ ਅਭਿਸਮੇਤਿ। ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ। ਸਮੁਦਯਂ ਪਹਾਨਪਟਿਵੇਧੇਨ, ਨਿਰੋਧਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਟਿਵੇਧੇਨ, ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵਨਾਪਟਿਵੇਧੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ। ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯੇਨ ਅਭਿਸਮੇਤਿ, ਸਮੁਦਯਂ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯੇਨ, ਨਿਰੋਧਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯੇਨ, ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯੇਨ ਅਭਿਸਮੇਤਿ। ਸੋ ਤੀਣਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਨਿਰੋਧਂ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚਸ੍ਸ ਖਣੇ ਅਹਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਜਾਨਾਮਿ, ਸਮੁਦਯਂ ਪਜਹਾਮਿ, ਨਿਰੋਧਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਮਿ, ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਮੀਤਿ ਆਭੋਗਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰਮਨਸਿਕਾਰਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਮਗ੍ਗੋ ਤੀਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋਵ ਨਿਰੋਧਂ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ।

ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਞਵਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਉਪਰਿਮਕੋਟਿਯਾ ਖੀਣਾਸਵੋ ਪਞ੍ਞਵਾਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਯੋ ਪਨ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਤੋ ਚ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਤੋ ਚ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠੁਪਰਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਾਨਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਯਂ ਪਞ੍ਞਵਾ ਨਾਮ, ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਨਾਮਾਤਿ? ਵਿਞ੍ਞਾਣਚਰਿਤੋ ਨਾਮੇਸ, ਪਞ੍ਞਵਾਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਯੋ ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਅਜ੍ਜ ਅਜ੍ਜੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚਰਤਿ, ਅਯਂ ਪਞ੍ਞਵਾ ਨਾਮ, ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਨਾਮਾਤਿ? ਭਜਾਪਿਯਮਾਨੋ ਪਞ੍ਞਵਾਪਕ੍ਖਂ ਭਜਤਿ। ਸੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪਟਿਵੇਧੋਵ ਕਥਿਤੋ।

ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਇਧ ਕਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਏਸ ਪਞ੍ਞਵਾ ਨਾਮ ਜਾਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਕਮ੍ਮਕਾਰਕਚਿਤ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਸੁਖਨ੍ਤਿਪਿ ਵਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਸੁਖਵੇਦਨਮ੍ਪਿ

ਵਿਜਾਨਾਤਿ। ਉਪਰਿਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਮਿਨਾ ਥੇਰੋ ''ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਮਾਨੋ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਾਮੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੧੩; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੮੦) ਨਯੇਨ ਆਗਤਵੇਦਨਾਵਸੇਨ ਅਰੂਪਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਂਸਟ੍ਠਾਤਿ ਏਕੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਂਯੋਗਟ੍ਠੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਾ, ਉਦਾਹੁ ਵਿਸਂਸਟ੍ਠਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਥੇਰੋ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਭੂਮਨ੍ਤਰਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮਯਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਨ ਮਗ੍ਗਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਸਟ੍ਠਭਾਵਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਥੇਰੋਪਿਸ੍ਸ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ **ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਂਸਟ੍ਠਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨ ਚ ਲਬ੍ਭਾ ਇਮੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਨ੍**ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਲੋਕਿਯਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇਪਿ ਏਕਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ। **ਵਿਨਿਬ੍ਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਬ੍ਭੁਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ, ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦਤੋ ਵਾ ਨਿਰੋਧਤੋ ਵਾ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਪਨ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਸਯੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਲੋਕਿਯਧਮ੍ਮਂ ਪਤ੍ਵਾ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਜੇਟ੍ਠਕਂ ਹੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾ।

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਹਿ ਲੋਕਿਯਧਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ''ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤ੍ਵਂ ਕਤਮਂ ਪਞ੍ਞਂ ਅਧਿਗਤੋ, ਕਿਂ ਪਠਮਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਂ, ਉਦਾਹੁ ਦੁਤਿਯ ਤਤਿਯ ਚਤੁਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕਿਂ ਫਸ੍ਸੋ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਕਿਂ ਵੇਦਨੋ, ਕਿਂ ਸਞ੍ਞੋ, ਕਿਂ ਚੇਤਨੋਤਿ ਨ ਚ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਨ, ''ਕਿਞ੍ਚਿਤ੍ਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੩੫) ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ''ਮਨੋਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਮਨੋਸੇਟ੍ਠਾ ਮਨੋਮਯਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧, ੨) ਚ, ''ਕਤਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾ? ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਕਾਮਾਵਚਰਂ ਕੁਸਲਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧) ਚ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਨ ਕਿਂ ਫਸ੍ਸੋ ਤ੍ਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਕਿਂ ਵੇਦਨੋ, ਕਿਂ ਸਞ੍ਞੋ, ਕਿਂ ਚੇਤਨੋਤਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕਤਮਾ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਕਿਂ ਪਠਮਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ, ਉਦਾਹੁ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਞਾਵਸੇਨੇਵ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਯੁਤ੍ਤੇਪਿ ''ਪਞ੍ਚਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ? ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਕਤ੍ਥ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ? ਚਤੂਸੁ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗੇਸੁ ਏਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕਤ੍ਥ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ? ਚਤੂਸੁ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇਸੁ ਏਤ੍ਥ ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕਤ੍ਥ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ? ਚਤੂਸੁ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਏਤ੍ਥ ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕਤ੍ਥ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ? ਚਤੂਸੁ ਝਾਨੇਸੁ ਏਤ੍ਥ ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕਤ੍ਥ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ? ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੪੭੮)। ਏਵਂ ਸਵਿਸਯਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਥਿਤਾ।

ਯਥਾ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਾ ਰਾਜਾਤਿ ਰਾਜਪਞ੍ਚਮੇਸੁ ਸਹਾਯੇਸੁ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਕੀਲਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਵੀਥਿਂ ਓਤਿਣ੍ਣੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗੇਹਂ ਗਤਕਾਲੇ ਇਤਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਗੇਹਸਾਮਿਕੋਵ, ''ਇਮੇਸਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਦੇਥ, ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦੀਨਿ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਗੇਹੇ ਵਿਚਾਰੇਤਿ। ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗੇਹਂ ਗਤਕਾਲੇ ਇਤਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਗੇਹਸਾਮਿਕੋਵ, ''ਇਮੇਸਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਦੇਥ, ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦੀਨਿ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਗੇਹੇ ਵਿਚਾਰੇਤਿ। ਅਥ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾ ਰਞ੍ਞੋ ਗੇਹਂ ਗਤਕਾਲੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਰਾਜਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਸ੍ਸਰੋਵ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੇਹੇਯੇਵ, ''ਇਮੇਸਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਦੇਥ, ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦੀਨਿ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਖੋ ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਚਮਕੇਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਤੇਸੁ ਸਹਾਯੇਸੁ ਏਕਤੋ ਵੀਥਿਂ ਓਤਰਨ੍ਤੇਸੁ ਵਿਯ ਏਕਾਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁਪਿ ਯਥਾ ਪਠਮਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਇਤਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਗੇਹਸਾਮਿਕੋਵ ਵਿਚਾਰੇਤਿ, ਏਵਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗਾਨਿ ਪਤ੍ਵਾ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਂ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮੇਵ ਜੇਟ੍ਠਕਂ ਹੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ, ਸੇਸਾਨਿ ਤਦਨ੍ਵਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਇਤਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਗੇਹਸਾਮਿਕੋਵ ਵਿਚਾਰੇਤਿ, ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਨਿ ਪਤ੍ਵਾ

ਪਗ੍ਗਹਣਲਕ੍ਖਣੰ ੵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮੇੵ ਜੇਟ੍ਠਕੰ ਹੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ, ਸੇਸਾਨਿ ਤਦਨ੍ੵਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਇਤਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਗੇਹਸਾਮਿਕੋੵ ੵਿਚਾਰੇਤਿ, ਏੵੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਪਤ੍ੵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੰ ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮੇੵ ਜੇਟ੍ਠਕੰ ਹੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ, ਸੇਸਾਨਿ ਤਦਨ੍ੵਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਇਤਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਗੇਹਸਾਮਿਕੋੵ ੵਿਚਾਰੇਤਿ, ਏੵੰ ਝਾਨੵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਪਤ੍ੵਾ ਅੵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੰ ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮੇੵ ਜੇਟ੍ਠਕੰ ਹੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ, ਸੇਸਾਨਿ ਤਦਨ੍ੵਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾ ਰਵ੍ਵੋ ਗੇਹੰ ਗਤਕਾਲੇ ਪਨ ਯਥਾ ਇਤਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਰਾਜਾੵ ਗੇਹੇ ੵਿਚਾਰੇਤਿ, ਏੵਮੇੵ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਤ੍ੵਾ ਪਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣੰ ਪਵ੍ਵਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮੇੵ ਜੇਟ੍ਠਕੰ ਹੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ, ਸੇਸਾਨਿ ਤਦਨ੍ੵਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਇਤਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤਾਨੰ ਅਗ੍ਗੋ ਠਪਿਤੋ ਮਹਾਕੋਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥੇਰੋ ਲੋਕਿਯਧਮ੍ਮੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਜੇਟ੍ਠਕੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਕਤ੍ੵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ; ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਵ੍ਵੰ ਜੇਟ੍ਠਕੰ ਪਵ੍ਵੰ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਕਤ੍ੵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਤਥੇੵ ੵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸੀਤਿ।

ਯੰ ਹਾੵੁਸੋ, ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਯੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਮਿਦੰ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮਗ੍ਗਪਵ੍ਵਾ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਤੰ ੵਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੵਿਵ੍ਵਾਣਮ੍ਪਿ ਤਥੇੵ ਤੰ ੵਿਜਾਨਾਤਿ। **ਯੰ ੵਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਯੰ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤੰ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ੵਿਪਸ੍ਸਨਾੵਿਵ੍ਵਾਣੰ ੵਿਜਾਨਾਤਿ। **ਤੰ ਪਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ੵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਵ੍ਵਾਪਿ ਤਥੇੵ ਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ। **ਸੰਸਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਏਕੁਪ੍ਪਾਦਏਕਨਿਰੋਧਏਕੵਤ੍ਥੁਕਏਕਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ ਸੰਸਟ੍ਠਾ।

ਪਵ੍ਵਾ ਭਾੵੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਇਦੰ ਮਗ੍ਗਪਵ੍ਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਪਨ ੵਿਵ੍ਵਾਣੰ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਾੵੇਤਬ੍ਬਮੇੵ ਹੋਤਿ। **ੵਿਵ੍ਵਾਣੰ ਪਰਿਵ੍ਵੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ੵਿਪਸ੍ਸਨਾੵਿਵ੍ਵਾਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਪਵ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਰਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾੵ ਹੋਤਿ।

੪੫੦. ੵੇਦਨਾ ੵੇਦਨਾਤਿ ਇਦੰ ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ੵੇਦਨਾਲਕ੍ਖਣੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਏੵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤੇਭੂਮਿਕਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰੵੇਦਨਾੵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ। **ਸੁਖਮ੍ਪਿ ੵੇਦੇਤੀ**ਤਿ ਸੁਖੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ੵੇਦੇਤਿ ਅਨੁਭੵਤਿ। ਪਰਤੋ ਪਦਦ੍ੵਯੇਪਿ ਏਸੇੵ ਨਯੋ। ‘‘ਰੂਪਵ੍ਚ ਹਿਦੰ, ਮਹਾਲਿ, ਏਕਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖੰ ਅਭੵਿਸ੍ਸ, ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਤਿਤੰ ਦੁਕ੍ਖਾੵਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਅਨੵਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਸੁਖੇਨ, ਨਯਿਦੰ ਸਤ੍ਤਾ ਰੂਪਸ੍ਮਿੰ ਸਾਰਜ੍ਜੇਯਜੁੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ, ਮਹਾਲਿ, ਰੂਪੰ ਸੁਖੰ ਸੁਖਾਨੁਪਤਿਤੰ ਸੁਖਾੵਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਅਨੵਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਦੁਕ੍ਖੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਾ ਰੂਪਸ੍ਮਿੰ ਸਾਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਾਰਾਗਾ ਸੰਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸੰਯੋਗਾ ਸੰਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ੵੇਦਨਾ ਚ ਹਿਦੰ... ਸਵ੍ਵਾ... ਸਙ੍ਖਾਰਾ... ੵਿਵ੍ਵਾਣਵ੍ਚ ਹਿਦੰ, ਮਹਾਲਿ, ਏਕਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖੰ ਅਭੵਿਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਸੰਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੦) ਇਮਿਨਾ ਹਿ ਮਹਾਲਿਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਇਧ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਸੁਖੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਨ੍ਤਿ ਕਥਿਤੰ। ਅਪਿਚ ਪੁਰਿਮੰ ਸੁਖੰ ੵੇਦਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ੵਾ ਅਪਰਾ ਸੁਖਾ ੵੇਦਨਾ ੵੇਦੇਤਿ; ਪੁਰਿਮੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ੵੇਦਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ੵਾ ਅਪਰਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ੵੇਦਨਾ ੵੇਦੇਤਿ; ਪੁਰਿਮੰ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖੰ ੵੇਦਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ੵਾ ਅਪਰਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ੵੇਦਨਾ ੵੇਦੇਤੀਤਿ ਏੵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ੵੇਦਨਾਯੇੵ ਹਿ ੵੇਦੇਤਿ, ਨ ਅਵ੍ਵੋ ਕੋਚਿ ੵੇਦਿਤਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ੵੁਤ੍ਤਮੇਤੰ।

ਸਵ੍ਵਾ ਸਵ੍ਵਾਤਿ ਇਧ ਕਿੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਸਬ੍ਬਸਵ੍ਵਾਯ ਲਕ੍ਖਣੰ। ਕਿੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਸਵ੍ਵਾਯਾਤਿ? ਸਬ੍ਬਸਵ੍ਵਾਯ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿਪਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਸਵ੍ਵਾਯ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿਪਿ ਏਕਮੇੵੇਤੰ, ਏੵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤੇਭੂਮਿਕਸਮ੍ਮਸਨਚਾਰਸਵ੍ਵਾੵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ। **ਨੀਲਕਮ੍ਪਿ ਸਵ੍ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਨੀਲਪੁਪ੍ਫੇ ੵਾ ੵਤ੍ਥੇ ੵਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ੵਾ ਉਪਚਾਰੰ ੵਾ ਅਪ੍ਪਨੰ ੵਾ ਪਾਪੇਨ੍ਤੋ ਸਵ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਵ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥੇ ਪਰਿਕਮ੍ਮਸਵ੍ਵਾਪਿ ਉਪਚਾਰਸਵ੍ਵਾਪਿ ਅਪ੍ਪਨਾਸਵ੍ਵਾਪਿ ੵਟ੍ਟਤਿ। ਨੀਲੇ ਨੀਲਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸਵ੍ਵਾਪਿ ੵਟ੍ਟਤਿਯੇੵ। **ਪੀਤਕਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇੵ ਨਯੋ।

ਯਾ ਚਾਵੁਸੋ, ਵੇਦਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੇਦਨਾ, ਸਞ੍ਞਾ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹਿਤਾਤਿ? ਅਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਤ੍ਤਾ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਹਿ ਗਹਿਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ। ਤਂ ਪਨ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮੇਸੁ ਗਹਿਤੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚ ਅਨੁਮਸੋ ਦ੍ਵੇ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਧਮ੍ਮਾਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਤਯੋ ਪੁਰਿਸਾ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ, ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਰਤਨਾਵੁਤਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਪੁਰਿਮਾ ਤਯੋ ਤਕ੍ਕਗਤਮ੍ਪਿ ਪਟ੍ਟਿਵਟ੍ਟਕਾਦਿਗਤਮ੍ਪਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਬਹੁਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਲਭਨ੍ਤਿ ਅਨੁਮਸੋ ਮਕ੍ਕਟਕਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। ਰਤਨਾਵੁਤਸੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਮਨ੍ਤਂ ਲਭਤਿ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਯੋਗਂ ਲਭਾਪਿਤਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾਵ ਇਧ ਨ ਗਹਿਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਯਂ ਹਾਵੁਸੋ, ਵੇਦੇਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦੇਤਿ, ਸਞ੍ਞਾਪਿ ਤਦੇਵ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। **ਯਂ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਸਞ੍ਞਾ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਤਦੇਵ ਵਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ ਵਿਜਾਨਾਤਿ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਪਦਂ ਪਨ ਅਵਿਸੇਸੋ। ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਜਾਨਨਤ੍ਥੇ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਞ੍ਞਾ ਹਿ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਸਞ੍ਜਾਨਨਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚੇਵ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਞ੍ਚ ਪਾਪੇਤਿ, ਉਸ੍ਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਮਗ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਪਞ੍ਞਾ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਮ੍ਪਿ ਪਾਪੇਤਿ, ਉਸ੍ਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵਂ ਪਾਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

ਯਥਾ ਹਿ ਹੇਰਞ੍ਞਿਕਫਲਕੇ ਕਹਾਪਣਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਕਤੇ ਅਜਾਤਬੁਦ੍ਧਿ ਦਾਰਕੋ ਗਾਮਿਕਪੁਰਿਸੋ ਮਹਾਹੇਰਞ੍ਞਿਕੋਤਿ ਤੀਸੁ ਜਨੇਸੁ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਸੁ ਅਜਾਤਬੁਦ੍ਧਿ ਦਾਰਕੋ ਕਹਾਪਣਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਵਿਚਿਤ੍ਤਚਤੁਰਸ੍ਸਮਣ੍ਡਲਭਾਵਮੇਵ ਜਾਨਾਤਿ, ਇਦਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਂ ਰਤਨਸਮ੍ਮਤਨ੍ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਗਾਮਿਕਪੁਰਿਸੋ ਚਿਤ੍ਤਾਦਿਭਾਵਞ੍ਚੇਵ ਜਾਨਾਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਰਤਨਸਮ੍ਮਤਭਾਵਞ੍ਚ। ''ਅਯਂ ਕੂਟੋ ਅਯਂ ਛੇਕੋ ਅਯਂ ਕਰਤੋ ਅਯਂ ਸਣ੍ਹੋ''ਤਿ ਪਨ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਮਹਾਹੇਰਞ੍ਞਿਕੋ ਚਿਤ੍ਤਾਦਿਭਾਵਮ੍ਪਿ ਰਤਨਸਮ੍ਮਤਭਾਵਮ੍ਪਿ ਕੂਟਾਦਿਭਾਵਮ੍ਪਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਚ ਪਨ ਨਂ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਆਕੋਟਿਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ, ਗਨ੍ਧਂ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾਪਿ, ਰਸਂ ਸਾਯਿਤ੍ਵਾਪਿ, ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਰੁਕਲਹੁਕਭਾਵਂ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਸੁਕਗਾਮੇ ਕਤੋਤਿਪਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਸੁਕਨਿਗਮੇ ਅਸੁਕਨਗਰੇ ਅਸੁਕਪਬ੍ਬਤਚ੍ਛਾਯਾਯ ਅਸੁਕਨਦੀਤੀਰੇ ਕਤੋਤਿਪਿ, ਅਸੁਕਾਚਰਿਯੇਨ ਕਤੋਤਿਪਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਸਞ੍ਞਾ ਅਜਾਤਬੁਦ੍ਧਿਦਾਰਕਸ੍ਸ ਕਹਾਪਣਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਯ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਮਤ੍ਤਮੇਵ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਗਾਮਿਕਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਹਾਪਣਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਯ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਮ੍ਪਿ ਪਾਪੇਤਿ। ਪਞ੍ਞਾ ਮਹਾਹੇਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਕਹਾਪਣਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਯ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਮ੍ਪਿ ਪਾਪੇਤਿ, ਉਸ੍ਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵਮ੍ਪਿ ਪਾਪੇਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਨੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੋ।

ਤੇਨਾਹ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਾਗਸੇਨੋ – ''ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਭਗਵਤਾ ਕਤਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਗਸੇਨ ਭਗਵਤਾ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਕਤਨ੍ਤਿ? ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਭਗਵਤਾ ਕਤਂ, ਇਮੇਸਂ ਅਰੂਪੀਨਂ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਏਕਾਰਮ੍ਮਣੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਅਕ੍ਖਾਤਂ, ਅਯਂ ਫਸ੍ਸੋ, ਅਯਂ ਵੇਦਨਾ, ਅਯਂ ਸਞ੍ਞਾ, ਅਯਂ ਚੇਤਨਾ, ਇਦਂ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਿਂ॰ ਪ॰ ੨.੭.੧੬)। ਯਥਾ ਹਿ ਤਿਲਤੇਲਂ, ਸਾਸਪਤੇਲਂ, ਮਧੁਕਤੇਲਂ, ਏਰਣ੍ਡਕਤੇਲਂ, ਵਸਾਤੇਲਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਤੇਲਾਨਿ ਏਕਚਾਟਿਯਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸਂ ਯਮਕਮਨ੍ਥੇਹਿ ਮਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਇਦਂ ਤਿਲਤੇਲਂ, ਇਦਂ ਸਾਸਪਤੇਲਨ੍ਤਿ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਉਦ੍ਧਰਣਂ ਨਾਮ ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਇਦਂ ਤਤੋ ਦੁਕ੍ਕਰਤਰਂ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਇਮੇਸਂ ਅਰੂਪੀਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਏਕਾਰਮ੍ਮਣੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਅਕ੍ਖਾਸਿ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਮਹਾਨਦੀਨਂ ਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਵਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ, ''ਇਦਂ ਗਙ੍ਗਾਯ ਉਦਕਂ, ਇਦਂ ਯਮੁਨਾਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਉਦਕਉਦ੍ਧਰਣੇਨਾਪਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੪੫੧. ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਨਿਸ੍ਸਟੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚੁਤ੍ਤੇਨ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਸ੍ਸਟੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹੀਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ। **ਪਰਿਚ੍ਚੁਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਕਰਣਵਚਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਪਞ੍ਚਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵਂ ਅਨੁਪਗਮਨਤਾਯ ਪਰਿਚ੍ਚੁਤ੍ਤੇਨਾਤਿ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਨ। **ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤੇਨ। **ਕਿਂ ਨੇਯ੍ਯਞ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਨੇਯ੍ਯਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ ਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਨਿ॰ ੬੯) ਹਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ਨੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਨੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਂ ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੇ ਠਿਤੇਨ ਅਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਾ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਥ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਭਾਵਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਕਲਾਪਤੋ ਨਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਨਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸਦਿਸਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਨ ਜਾਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋਪਿ, ''ਏਵਂ ਕਿਰਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤਿ, ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੯੪) ਕਲਾਪਤੋ ਨਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸੀਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਗਤਤ੍ਤਾ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਪਰੋਪਞ੍ਞਾਸ ਧਮ੍ਮੇ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਅਂਗੁਦ੍ਧਾਰੇਨੇਵ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ, ''ਯਾਵਤਾ ਸਞ੍ਞਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਤਾਵਤਾ ਅਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧੋ''ਤਿ ਆਹ।

ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਪਰਿਣਾਯਕਟ੍ਠੇਨ ਚਕ੍ਖੁਭੂਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਪਞ੍ਞਾ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾ ਚ। ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਯ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਚ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਜਾਨਨਂ ਕਥਿਤਂ। **ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਕੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਞ੍ਞਤ੍ਥਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਅਭਿਞ੍ਞਤ੍ਥਾ**। ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਪਰਿਞ੍ਞਤ੍ਥਾ**। ਪਹਾਤਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਜਹਤੀਤਿ **ਪਹਾਨਤ੍ਥਾ**। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਲੋਕਿਯਾਪਿ ਅਭਿਞ੍ਞਤ੍ਥਾ ਚ ਪਰਿਞ੍ਞਤ੍ਥਾ ਚ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤੋ ਪਹਾਨਤ੍ਥਾ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਪਿ ਅਭਿਞ੍ਞਤ੍ਥਾ ਚ ਪਰਿਞ੍ਞਤ੍ਥਾ ਚ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਤੋ ਪਹਾਨਤ੍ਥਾ। ਤਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਾ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਚ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ।

੪੫੨. ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯਾਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਚ। **ਪਰਤੋ ਚ ਘੋਸੋ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ। **ਯੋਨਿਸੋ ਚ ਮਨਸਿਕਾਰੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਾਵਕੇਸੁ ਅਪਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਦ੍ਵੇ ਪਚ੍ਚਯਾ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਥੇਰੋ ਹਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਂ ਏਕਂ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਂ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਣੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਿਲੇਸਂ ਪਜਹਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ''ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਪ੍ਪਭਵਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੬੦) ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾਵਸ੍ਸ ਪਟਿਵੇਧੋ ਜਾਤੋ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਪਰਤੋਘੋਸਕਮ੍ਮਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ।

ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਲਦ੍ਧੂਪਕਾਰਾ। **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਫਲਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਫਲਾ**। ਤਦੇਵ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਫਲਂ ਆਨਿਸਂਸੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਫਲਾਨਿਸਂਸਾ। ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥਫਲਪਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਅਵਸੇਸਾ ਧਮ੍ਮਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੀਲਾਨੁਗ੍ਗਹਿਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ **ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ। **ਸਾਕਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਖਲਨਪਕ੍ਖਲਨਚ੍ਛੇਦਨਕਥਾ। **ਸਮਥੋ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਿਕਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ। ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਞ੍ਹਿ ਪੂਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਪ੍ਪਾਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਖਲਨਪਕ੍ਖਲਨਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਿਕਾਸੁ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਤ੍ਤਵਿਧਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਫਲਂ ਦੇਤਿ।

ਯਥਾ ਹਿ ਮਧੁਰਂ ਅਮ੍ਬਪਕ੍ਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਅਮ੍ਬਪੋਤਕਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਉਦਕਕੋਟ੍ਠਕਂ ਥਿਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਤਿ। ਘਟਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਦਕਂ ਆਸਿਞ੍ਚਤਿ। ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਨਿਕ੍ਖਮਨਤ੍ਥਂ ਮਰਿਯਾਦਂ ਥਿਰਂ ਕਰੋਤਿ। ਯਾ ਹੋਤਿ ਸਮੀਪੇ ਵਲ੍ਲਿ ਵਾ

ਸੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡਕੋ ਵਾ ਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਪੁਟੋ ਵਾ ਮਕ੍ਕਟਕਜਾਲਂ ਵਾ, ਤਂ ਅਪਨੇਤਿ। ਖਣਿਤ੍ਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਮੂਲਾਨਿ ਪਰਿਖਣਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਕਾਰਣਾਨਿ ਕਰੋਤੋ ਸੋ ਅਮ੍ਬੋ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਫਲਂ ਦੇਤਿ। ਏਵਂ ਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਕੋਟ੍ਟਕਬਨ੍ਧਨਂ ਵਿਯ ਹਿ ਸੀਲਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨਂ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ, ਮਰਿਯਾਦਾਯ ਥਿਰਭਾਵਕਰਣਂ ਵਿਯ ਸਮਥੋ, ਸਮੀਪੇ ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਨਂ ਹਰਣਂ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਖਲਨਪਕ੍ਖਲਨਚ੍ਛੇਦਨਂ, ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਖਣਿਤ੍ਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੂਲਖਣਨਂ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਭਾਵਨਾ। ਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮਧੁਰਫਲਦਾਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਦਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੪੫੩. **ਕਤਿ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਭਵਾ**ਤਿ ਇਧ ਕਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਮੂਲਮੇਵ ਗਤੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ, ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਯੇਹਿ ਭਵੇਹਿ ਨ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮਭਵੋ**ਤਿ ਕਾਮਭਵੂਪਗਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਮ੍ਮਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਪੀਤਿ ਉਭਯਮੇਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਮਭਵੋਤਿ ਆਹ। ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਆਯਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ। ਪੁਨਬ੍ਭਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀਤਿ **ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ**। ਇਧ ਵਟ੍ਟਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਤਤ੍ਰਾਤਤ੍ਰਾਭਿਨਨ੍ਦਨਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਭਿਨਨ੍ਦਨਾ ਸਦ੍ਦਾਭਿਨਨ੍ਦਨਾਤਿ ਏਵਂ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਾ, ਕਰਣਵਚਨੇ ਚੇਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਤਤ੍ਰਾਭਿਨਨ੍ਦਨਾਯ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਹਿ ਗਮਨਂ ਹੋਤਿ, ਆਗਮਨਂ ਹੋਤਿ, ਗਮਨਾਗਮਨਂ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਂ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਟ੍ਟਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਇਦਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਕਥਂ ਪਨਾਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਿਰਾਗਾ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਖਯਨਿਰੋਧੇਨ। **ਵਿਜ੍ਜੁਪ੍ਪਾਦਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ। ਕਿਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ, ਅਥ ਵਿਜ੍ਜਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ? ਉਭਯਮੇਤਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਪਦੀਪੁਜ੍ਜਲਨੇਨ ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਿਗਮੋ ਵਿਯ ਵਿਜ੍ਜੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਵ ਹੋਤਿ। **ਤਣ੍ਹਾਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਖਯਨਿਰੋਧੇਨ। **ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਗਮਨਂ ਆਗਮਨਂ ਗਮਨਾਗਮਨਂ ਉਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਵਟ੍ਟਂ ਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

੪੫੪. **ਕਤਮਂ ਪਨਾਵੁਸੋ**ਤਿ ਇਧ ਕਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਨਿਰੋਧਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਪਾਦਕਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਪਠਮਂ ਝਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਕਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਨਿਰੋਧਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਙ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਾਮ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ, ਇਦਂ ਝਾਨਂ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਕਂ ਤਿਵਙ੍ਗਿਕਂ ਦੁਵਙ੍ਗਿਕਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਅਭਿਨਿਰੋਪਨਲਕ੍ਖਣੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਅਨੁਮਜ੍ਜਨਲਕ੍ਖਣੋ ਵਿਚਾਰੋ, ਫਰਣਲਕ੍ਖਣਾ ਪੀਤਿ, ਸਾਤਲਕ੍ਖਣਂ ਸੁਖਂ, ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣਾ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਕਤਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਪਨ ਕਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਨਿਰੋਧਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪਕਾਰਾਨੁਪਕਾਰਾਨਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਇਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਰੋਧਪਾਦਕਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਗਹਿਤਂ, ਉਪਰਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯਂ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਨ ਛ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਂਖਿਤ੍ਤਾ, ਨਯਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੪੫੫. ਇਦਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਸ੍ਸਯੇ ਪਞ੍ਚ ਪਸਾਦੇ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਪਞ੍ਚਿਮਾਨਿ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਗੋਚਰਵਿਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਚਰਭੂਤਂ ਵਿਸਯਂ। **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਸੋਤਸ੍ਸ ਸੋਤਂ ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਂ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਗੋਚਰਵਿਸਯਂ ਨ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਤਿ। ਸਚੇ ਹਿ ਨੀਲਾਦਿਭੇਦਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਉਪਨੇਯ੍ਯ, ''ਇਙ੍ਘ ਤਾਵ ਨਂ ਵਵਤ੍ਥਪੇਹਿ ਵਿਭਾਵੇਹਿ, ਕਿਂ ਨਾਮੇਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣ''ਨ੍ਤਿ। ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਹਿ ਵਿਨਾਪਿ ਮੁਖੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – ''ਅਰੇ ਅਨ੍ਧਬਾਲ , ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਪਰਿਧਾਵਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮਯਾ ਕੁਹਿਂ ਏਤਸ੍ਸ ਜਾਨਨਕਂ ਲਭਿਸ੍ਸਸਿ, ਆਹਰ ਨਂ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦੇ ਉਪਨੇਹਿ, ਅਹਮੇਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਦਿ ਵਾ ਨੀਲਂ ਯਦਿ ਵਾ ਪੀਤਕਂ, ਨ ਹਿ ਏਸੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਸਯੋ, ਮਯ੍ਹੇਵੇਸੋ ਵਿਸਯੋ''ਤਿ। ਸੇਸਦ੍ਵਾਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਵਮੇਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਗੋਚਰਂ ਵਿਸਯਂ ਨ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਕਿਂ ਪਟਿਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਕਿਂ

ਪਟਿਸਰਣੰ, ਕਿੰ ਏਤਾਨਿ ਪਟਿਸਰਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਮਨੋ ਪਟਿਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਜਵਨਮਨੋ ਪਟਿਸਰਣੰ। **ਮਨੋ ਚ ਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਜਵਨਮਨੋ ਵਾ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਜਵਨਮਨੋ ਵਾ ਏਤੇਸੰ ਗੋਚਰਵਿਸਯੰ ਰਜ੍ਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੁਭੋਤਿ। ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਹਿ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਏਤ੍ਥ ਰਜ੍ਜਨੰ ਵਾ ਦੁਸ੍ਸਨੰ ਵਾ ਮੁਯ੍ਹਨੰ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਦ੍ਵਾਰੇ ਜਵਨੰ ਰਜ੍ਜਤਿ ਵਾ ਦੁਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਮੁਯ੍ਹਤਿ ਵਾ। ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਉਪਮਾ – ਪਞ੍ਚ ਕਿਰ ਦੁਬ੍ਬਲਭੋਜਕਾ ਰਾਜਾਨੰ ਸੇਵਿਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਞ੍ਚਕੁਲਿਕੇ ਗਾਮੇ ਪਰਿਤ੍ਤਕੰ ਆਯੰ ਲਭਿੰਸੁ। ਤੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਮਚ੍ਛਭਾਗੋ ਮੰਸਭਾਗੋ ਯੁਤ੍ਤਿਕਹਾਪਣੋ ਵਾ, ਬਨ੍ਧਕਹਾਪਣੋ ਵਾ, ਮਾਪਹਾਰਕਹਾਪਣੋ ਵਾ, ਅਟ੍ਠਕਹਾਪਣੋ ਵਾ, ਸੋਲ਼ਸਕਹਾਪਣੋ ਵਾ, ਬਾਤ੍ਤਿੰਸਕਹਾਪਣੋ ਵਾ, ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਕਹਾਪਣੋ ਵਾ, ਦਣ੍ਡੋਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਸਤਵਤ੍ਥੁਕੰ ਪਞ੍ਚਸਤਵਤ੍ਥੁਕੰ ਸਹਸ੍ਸਵਤ੍ਥੁਕੰ ਮਹਾਬਲਿੰ ਰਾਜਾਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਕੁਲਿਕਗਾਮੋ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚ ਪਸਾਦਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ; ਪਞ੍ਚ ਦੁਬ੍ਬਲਭੋਜਕਾ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ; ਰਾਜਾ ਵਿਯ ਜਵਨੰ; ਦੁਬ੍ਬਲਭੋਜਕਾਨੰ ਪਰਿਤ੍ਤਕੰ ਆਯਪਾਪੁਣਨੰ ਵਿਯ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨੰ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਾਦਿਮਤ੍ਤੰ। ਰਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਪਨ ਏਤੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਮਹਾਬਲਿਗ੍ਗਹਣੰ ਵਿਯ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਜਵਨਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੪੫੬. **ਪਞ੍ਚਿਮਾਨਿ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਇਧ ਕਿੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਅਨ੍ਤੋਨਿਰੋਧਸ੍ਮਿੰ ਪਞ੍ਚ ਪਸਾਦੇ। ਕਿਰਿਯਮਯਪਵਤ੍ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਪਸਾਦਾਨੰ ਬਲਵਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤੰ ਨਿਰੋਧੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਨਿਰੋਧੇ ਪਞ੍ਚ ਪਸਾਦਾ ਕਿੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ ਇਦੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਆਯੁੰ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ । **ਉਸ੍ਮੰ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੋਪਿ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਨ ਵਿਨਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਸ੍ਮਾ ਆਯੁੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਆਹ। **ਝਾਯਤੋ**ਤਿ ਜਲਤੋ। **ਅਚ੍ਚਿੰ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਜਾਲਸਿਖੰ ਪਟਿਚ੍ਚ। **ਆਭਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਆਲੋਕੋ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਆਭੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਚ੍ਚੀ**ਤਿ ਤੰ ਆਲੋਕੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਜਾਲਸਿਖਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਆਯੁ ਉਸ੍ਮੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਜਾਲਸਿਖਾ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੋ। ਆਲੋਕੋ ਵਿਯ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ। ਜਾਲਸਿਖਾ ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਆਲੋਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਜਨਿਤਆਲੋਕੇਨੇਵ ਸਯਮ੍ਪਿ ਅਣੁ ਥੂਲਾ ਦੀਘਾ ਰਸ੍ਸਾਤਿ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਜਾਲਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਜਨਿਤਆਲੋਕੇਨ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਜਾਲਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਾਕਟਭਾਵੋ ਵਿਯ ਉਸ੍ਮੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਜਮਹਾਭੂਤਸਮ੍ਭਵੇਨ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਨ ਉਸ੍ਮਾਯ ਅਨੁਪਾਲਨੰ। ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞ੍ਹਿ ਦਸਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ...ਪੇ॰... ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜਪਵਤ੍ਤੰ ਪਾਲੇਤਿ। ਇਤਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਉਪਾਦਾਰੂਪਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਯੁ ਉਸ੍ਮੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਪਾਲੇਤੀਤਿ ਉਸ੍ਮਾ ਆਯੁੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੪੫੭. **ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਆਯੁਮੇਵ। **ਵੇਦਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਵੇਦਨਾ ਧਮ੍ਮਾਵ। **ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰੂਪਪਵਤ੍ਤੇ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਞ੍ਚ ਵੇਦਨਞ੍ਚ ਨਿਰੋਧੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧੰ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਵਸੇਨ ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਚ੍ਚਯਾ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਪਨ ਰੂਪਾਰੂਪਪਵਤ੍ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਯਥਾ ਕਿੰ? ਯਥਾ ਏਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਜਾਲਾਪਵਤ੍ਤੇ ਉਕ੍ਖਣ੍ਠਿਤੋ ਉਦਕੇਨ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਜਾਲੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਛਾਰਿਕਾਯ ਅਙ੍ਗਾਰੇ ਪਿਧਾਯ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਯਦਾ ਪਨਸ੍ਸ ਪੁਨ ਜਾਲਾਯ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਛਾਰਿਕੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਰੇ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਾਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਮੁਖਵਾਤੰ ਵਾ ਤਾਲਵਣ੍ਟਵਾਤੰ ਵਾ ਦਦਾਤਿ। ਅਥ ਜਾਲਾਪਵਤ੍ਤੰ ਪੁਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਜਾਲਾਪਵਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾ। ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਜਾਲਾਪਵਤ੍ਤੇ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਜਾਲੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਛਾਰਿਕਾਯ ਅਙ੍ਗਾਰੇ ਪਿਧਾਯ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਸ੍ਸ ਨਿਸਜ੍ਜਾ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਰੂਪਪਵਤ੍ਤੇ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਞ੍ਚ ਵੇਦਨਞ੍ਚ ਨਿਰੋਧੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਜ੍ਜਨੰ। ਛਾਰਿਕਾਯ ਪਿਹਿਤਅਙ੍ਗਾਰਾ ਵਿਯ ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ। ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪੁਨ ਜਾਲਾਯ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਛਾਰਿਕਾਪਨਯਨਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਾਪਗਮਨੰ। ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਪੁਨ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਰੂਪਾਰੂਪਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਆਯੁ ਉਸ੍ਮਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੋਧਾਤੁ, ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਯਦਾ ਇਮਂ ਰੂਪਕਾਯਂ ਜਹਨ੍ਤਿ, ਅਥਾਯਂ ਅਚੇਤਨਂ ਕਟ੍ਠਂ ਵਿਯ ਪਥਵਿਯਂ ਛਡ੍ਡਿਤੋ ਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਆਯੁ ਉਸ੍ਮਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਯਦਾ ਕਾਯਂ ਜਹਨ੍ਤਿਮਂ।
> ਅਪਵਿਦ੍ਧੋ ਤਦਾ ਸੇਤਿ, ਪਰਭਤ੍ਤਂ ਅਚੇਤਨ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੯੫)।

ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ। **ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾ। **ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਨਾ। **ਆਯੂ**ਤਿ ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। **ਪਰਿਭਿਨ੍ਨਾਨੀ**ਤਿ ਉਪਹਤਾਨਿ, ਵਿਨਟ੍ਠਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ''ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾਵ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾ ਅਯਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – ''ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਾਪਿਸ੍ਸ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਾਚਾ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੇਨ ਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਸਜ੍ਝਾਯਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ''ਯੋ ਚਾਯਂ ਮਤੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਵਾ ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਵਾ ਝਾਪਯਨ੍ਤੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਇਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ ਅਭਿਨਿਵੇਸਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਨਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਥੋ ਹਿ ਪਟਿਸਰਣਂ, ਨ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨੀਤਿ ਕਿਰਿਯਮਯਪਵਤ੍ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਪਸਾਦੇ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੇਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਕਿਲਮਨ੍ਤਾਨਿ ਉਪਹਤਾਨਿ ਮਕ੍ਖਿਤਾਨਿ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵਾਤਾਦੀਹਿ ਉਟ੍ਠਿਤੇਨ ਰਜੇਨ ਚਤੁਮਹਾਪਥੇ ਠਪਿਤਆਦਾਸੋ ਵਿਯ। ਯਥਾ ਪਨ ਥਵਿਕਾਯਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਜੂਸਾਦੀਸੁ ਠਪਿਤੋ ਆਦਾਸੋ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਵਿਰੋਚਤਿ, ਏਵਂ ਨਿਰੋਧਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨ੍ਤੋਨਿਰੋਧੇ ਪਞ੍ਚ ਪਸਾਦਾ ਅਤਿਵਿਰੋਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨੀ''ਤਿ।

੪੫੮. ਕਤਿ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਇਧ ਕਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯਂ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਪਨਸ੍ਸ **ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਪਗਮਨਪਚ੍ਚਯਾ ਕਥਿਤਾ। **ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਧ ਕਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਨਿਰੋਧਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਕਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਵਸੇਸਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਭਵਙ੍ਗੇਨ ਹੋਤਿ, ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਾਯ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਤਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਨਂ ਸਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ। **ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਯ ਚ ਧਾਤੁਯਾ ਮਨਸਿਕਾਰੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਪਗਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਮਨਸਿਕਾਰੋ। ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਹਜਾਤਂ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਇਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਰੋਧਪਾਦਕਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਗਹਿਤਂ, ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯਂ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਗਹਿਤਂ, ਇਧ ਨਿਰੋਧਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਕਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਗਹਿਤਾਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਨਿਰੋਧਕਥਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ। ਸਾ, ''ਦ੍ਵੀਹਿ ਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਤਯੋ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਞਾਣਚਰਿਯਾਹਿ ਨਵਹਿ ਸਮਾਧਿਚਰਿਯਾਹਿ ਵਸੀਭਾਵਤਾਪਞ੍ਞਾ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੮੩) ਆਗਤਾ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਪਨਸ੍ਸਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ ਕਥਿਤਾ।

ਇਦਾਨਿ ਵਲਞ੍ਜਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਕਤਿ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਨਿਰੋਧਤੋ ਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਕਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਠਿਤਿ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਚਿਤ੍ਤਵਾਰਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਭਵਙ੍ਗਂ ਓਤਰਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸੇ ਅਰੂਪਪਵਤ੍ਤਂ ਨਿਰੋਧੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨਿਰੋਧਵੁਟ੍ਠਾਨਕਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਨ ਚਿਰਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਵਲਞ੍ਜਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨ ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਵ ਪਮਾਣਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਠਿਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਯ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਠਿਤਿਯਾ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥਂ ਕਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਪਨਸ੍ਸਾ **ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਵੁਟ੍ਠਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਇਧ ਭਵਙ੍ਗਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਪਿਸ੍ਸਾ **ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਮਨਸਿਕਾਰੋ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਭਵਙ੍ਗਸਹਜਾਤਮਨਸਿਕਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੪੫੯. ਯਾ ਚਾਯਂ, ਆਵ◌ੁਸੋਤਿ ਇਧ ਕਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਇਧ ਅਞ੍ਞਂ ਅਭਿਨਵ◌ਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਥਿਤਧਮ੍ਮੇਯੇਵ ਏਕਤੋ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕਤ੍ਥ ਪਨ ਤੇ ਕਥਿਤਾ? ''ਨੀਲਮ੍ਪਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ ਪੀਤਕਮ੍ਪਿ, ਲੋਹਿਤਕਮ੍ਪਿ, ਓਦਾਤਕਮ੍ਪਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੫੦) ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਠਾਨੇ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿ ਕਥਿਤਾ। ''ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਨ੍ਤਿ ਨੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੫੧) ਏਤ੍ਥ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਂ। ''ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੫੧) ਏਤ੍ਥ ਸੁਞ੍ਞਤਾ। ''ਕਤਿ ਪਨਾਵ◌ੁਸੋ, ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਯ ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਠਿਤਿਯਾ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਨਾਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ। ਏਵ◌ਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਥਿਤਾਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਏਕਤੋ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਏਤਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਵ◌ਾਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾ ਏਕਨਾਮਕਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਚਤੁਨਾਮਕੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਏਤਂ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਕਥਾਪੇਤੁਂ ਇਧ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤਂ। ਤਸ੍ਸਾ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ **ਅਯਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਾਵ◌ੁਸੋ, ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਫਰਣਅਪ੍ਪਮਾਣਤਾਯ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ ਨਾਮ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇ ਵ◌ਾ ਸਤ੍ਤੇ ਫਰਤਿ, ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵ◌ਾ ਸਤ੍ਤੇ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਫਰਤਿ।

ਅਯਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਾਵ◌ੁਸੋ, ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਕਿਞ੍ਚਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾ। **ਅਤ੍ਤੇਨ** ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਤ ਭਾਵਪੋਸਪੁਗ੍ਗਲਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਤ੍ਤੇਨ ਸੁਞ੍ਞਂ। **ਅਤ੍ਤਨਿਯੇਨ** ਵ◌ਾਤਿ ਚੀਵਰਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਿਯੇਨ ਸੁਞ੍ਞਂ। **ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਰਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵ◌ੇਨੇਵ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਨਾਨਤ੍ਥਾ ਚੇਵ ਨਾਨਾਬਜਞ੍ਜਨਾ ਚਾ**ਤਿ ਬਜਞ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ਨਾਨਾ ਅਤ੍ਥੋਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਬਜਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਨਾਨਤਾ ਪਾਕਟਾਵ। ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ, ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿ ਭੂਮਨ੍ਤਰਤੋ ਮਹਗ੍ਗਤਾ ਏਵ ਹੋਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰਾ; ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਸਤ੍ਤ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਆਰਮ੍ਮਣਾ। ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾ ਭੁਮ੍ਮਨ੍ਤਰਤੋ ਮਹਗ੍ਗਤਾ ਅਰੂਪਾਵਚਰਾ; ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣਾ। ਸੁਞ੍ਞਤਾ ਭੁਮ੍ਮਨ੍ਤਰਤੋ ਕਾਮਾਵਚਰਾ; ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਾ। ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਞ੍ਞਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਭੁਮ੍ਮਨ੍ਤਰਤੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ; ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਨਿਬ੍ਬਨਾਰਮ੍ਮਣਾ।

ਰਾਗੋ ਖੋ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਪਮਾਣਕਰਣੋਤਿਆਦੀਸੁ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਪੂਤਿਪਣ੍ਣਰਸਉਦਕਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਂ; ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾਨਂ ਬਜਾਮਸਤਗਮ੍ਭੀਰਂ ਵ◌ਿਯ ਖਾਯਤਿ। ਯਟ੍ਠਿਂ ਵ◌ਾ ਰਜ੍ਜੁਂ ਵ◌ਾ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮਿਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦੋਤ੍ਥਰਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਵ◌ਂ ਯਾਵ ਰਾਗਾਦਯੋ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਵ◌ਿਯ, ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਵ◌ਿਯ, ਅਨਾਗਾਮੀ ਵ◌ਿਯ ਚ ਖਾਯਤਿ। ਯਦਾ ਪਨਸ੍ਸ ਰਾਗਾਦਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਰਤ੍ਤੋ ਦੁਟ੍ਠੋ ਮੂਲ੍ਹੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਇਤਿ ਏਤੇ ''ਏਤ੍ਤਕੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਪਮਾਣਕਰਣਾ ਨਾਮ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। **ਯਾਵਤਾ ਖੋ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ। ਕਿਤ੍ਤਕਾ ਪਨ ਤਾ? ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵ◌ਿਹਾਰਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਫਲਾਨੀਤਿ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸ। ਤਤ੍ਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵ◌ਿਹਾਰਾ ਫਰਣਅਪ੍ਪਮਾਣਤਾਯ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ। ਸੇਸਾ ਪਮਾਣਕਰਣਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਭਾਵ◌ੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਮੇਵ, ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿ ਪਨ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹਿਤਂ। **ਅਕੁਪ੍ਪਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿ; ਸਾ ਹਿ ਤਾਸਂ ਸਬ੍ਬਜੇਟ੍ਠਿਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। **ਰਾਗੋ ਖੋ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਕਿਞ੍ਚਨੋ**ਤਿ ਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਕਿਞ੍ਚਤਿ ਮਦ੍ਦਤਿ ਪਲਿਬੁਨ੍ਧਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਞ੍ਚਨੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਿਰ ਗੋਣੇਹਿ ਖਲਂ ਮਦ੍ਦਾਪੇਨ੍ਤੋ ਕਿਞ੍ਚੇਹਿ ਕਪਿਲ, ਕਿਞ੍ਚੇਹਿ ਕਾਲ਼ਕਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਮਦ੍ਦਨਤ੍ਥੋ ਕਿਞ੍ਚਨਤ੍ਥੋਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਦੋਸਮੋਹੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾ ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ** ਨਾਮ ਨਵ ਧਮ੍ਮਾ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਕਿਞ੍ਚਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਂ। ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਕਿਞ੍ਚਨਾਨਂ ਮਦ੍ਦਨਾਨਂ ਪਲਿਬੁਨ੍ਧਨਕਿਲੇਸਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਨਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਂ, ਚੇਤੋਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਿ ਪਨ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹਿਤਂ।

ਰਾਗੋ ਖੋ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਰਣੋਤਿਆਦੀਸੁ ਯਥਾ ਨਾਮ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਕੁਲਾਨਂ ਸਦਿਸਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਵਚ੍ਛਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਾਵ ਤੇਸਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਨ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ''ਅਯਂ ਅਸੁਕਕੁਲਸ੍ਸ ਵਚ੍ਛਕੋ, ਅਯਂ ਅਸੁਕਕੁਲਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤੁਂ। ਯਦਾ ਪਨ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਿਸੂਲਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤੁਂ। ਏਵਮੇਵ ਯਾਵ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਰਾਗੋ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਵ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਜਾਨਿਤੁਂ ਅਰਿਯੋ ਵ◌ਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵ◌ਾਤਿ। ਰਾਗੋ ਪਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋਵ ਸਰਾਗੋ ਨਾਮ ਅਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਰਣੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਦੋਸਮੋਹੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਤੇਰਸ ਧਮ੍ਮਾ – ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਫਲਾਨੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤੀਤਿ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ। ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਰਣਾਨੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਵ, ਤੰ ਪਨ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹਿਤੰ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਸੁਞ੍ਞਤਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨ ਗਹਿਤਾਤਿ? ਸਾ, ''ਸੁਞ੍ਞਾ ਰਾਗੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਾਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸੁੰ ਨ ਗਹਿਤਾ। **ਏਕਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਏਕਤ੍ਥਾ। ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞੰ ਸੁਞ੍ਞਤੰ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਹਿ ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਾਨਿ। ਇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਏਕਤ੍ਥਾ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਠਾਨੇ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਸੁਞ੍ਞਤਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਨਾਨਾਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ। ਇਤਿ ਥੇਰੋ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਵ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚੂਲ਼ਵੇਦਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੦. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਚੂਲ਼ਵੇਦਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਸਾਖੋ ਉਪਾਸਕੋ**ਤਿ ਵਿਸਾਖੋਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕੋ ਉਪਾਸਕੋ। **ਯੇਨ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਕੋ ਪਨਾਯੰ ਵਿਸਾਖੋ? ਕਾ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ? ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ? ਵਿਸਾਖੋ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਯ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਘਰਸਾਮਿਕੋ। ਸੋ ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਯਸਾਦਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਉਰੁਵੇਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਜਟਿਲਸਹਸ੍ਸੰ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਾਣਜਟਿਲੇਹਿ ਖੀਣਾਸਵਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਰਾਜਗਹੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਦ੍ਵਾਦਸਨਹੁਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਗਤਸ੍ਸ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਤਦਾ ਰਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਗਤੇਸੁ ਦ੍ਵਾਦਸਨਹੁਤੇਸੁ ਏਕੰ ਨਹੁਤੰ ਉਪਾਸਕਤ੍ਤੰ ਪਟਿਵੇਦੇਸਿ, ਏਕਾਦਸ ਨਹੁਤਾਨਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿੰਸੁ ਸਦ੍ਧਿੰ ਰਞ੍ਞਾ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੇਨ। ਅਯੰ ਉਪਾਸਕੋ ਤੇਸੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨੇਵ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ, ਪੁਨ ਏਕਦਿਵਸੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲੰ ਪਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇਪਿ ਏਕਦਿਵਸੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ। ਸੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗੇਹੰ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਿਤੰ ਕੁਰੁਮਾਨੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵੰ ਅਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਸਨ੍ਤਮਾਨਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ।

ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਸੀਹਪਞ੍ਜਰੰ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ ਵੀਥਿੰ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨਾਕਾਰੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨੰ ਕੁਰੁਮਾਨਾ ਸੋਪਾਨਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਓਲਮ੍ਬਨਤ੍ਥੰ ਹਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰੇਸਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੰ ਸਮਿਞ੍ਜੇਸਿ। ਸਾ ''ਪਾਤਰਾਸਭੋਜਨਕਾਲੇ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਤੋ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਪਨ ਤੰ ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਯੋਗਾਵਚਰਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਯ ਏਕਕੋਵ ਭੁਞ੍ਜਿ। ਸਾ, ''ਸਾਯਨ੍ਹਕਾਲੇ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਤੰਦਿਵਸੰ ਸਿਰਿਗਬ੍ਭੰ ਨ ਪਾਵਿਸਿ, ਅਞ੍ਞੰ ਗਬ੍ਭੰ ਪਟਿਜਗ੍ਗਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚਕੰ ਪਞ੍ਞਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਉਪਾਸਿਕਾ, ''ਕਿੰ ਨੁ ਖ੍ਵਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਤ੍ਥਨਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਉਦਾਹੁ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਪਰਿਭੇਦਕੇਨ ਭਿਨ੍ਨੋ, ਉਦਾਹੁ ਮਯ੍ਹੇਵ ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਬਲਵਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ''ਏਕੰ ਦ੍ਵੇ ਦਿਵਸੇ ਵਸਿਤਕਾਲੇ ਸਕ੍ਕਾ ਞਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

ਉਪਾਸਕੋ, ''ਕਿੰ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨੇ ਅਕਾਲੇ ਆਗਤਾਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਆਮ ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਆਗਤਾਮ੍ਹਿ, ਨ ਤ੍ਵੰ ਯਥਾ ਪੁਰਾਣੋ, ਕਿੰ ਨੁ ਤੇ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਤ੍ਥਨਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨੇਤਿ। ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਪਰਿਭੇਦਕੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਮਯ੍ਹੇਵ ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਤੁਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯਥਾ ਪਕਤਿਯਾ ਆਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਥਾਤਿ? ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਗਰੁ ਭਾਰਿਯੋ ਨ ਪਕਾਸੇਤਤਬ੍ਬੋ, ਸਚੇ ਖੋ ਪਨਾਹੰ ਨ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਯੰ ਹਦਯੰ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ

ਏਤ੍ਥੇਵ ਕਾਲਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਾਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਕਥੇਸਿ – ''ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨੇ ਅਹਂ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਅਧਿਗਤੋ, ਤਂ ਅਧਿਗਤਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਾ ਲੋਕਿਯਕਿਰਿਯਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਦਿ ਤ੍ਵਂ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਤਵ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਕੋਟਿਯੋ ਮਮ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਕੋਟਿਯੋਤਿ ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਧਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਏਤ੍ਥ ਇਸ੍ਸਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਮ ਮਾਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਭਗਿਨਿਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਵਸ। ਤਯਾ ਦਿਨ੍ਨੇਨ ਭਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਮਤ੍ਤਕੇਨ ਅਹਂ ਯਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਅਥੇਵਂ ਨ ਕਰੋਸਿ, ਇਮੇ ਭੋਗੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੁਲਗੇਹਂ ਗਚ੍ਛ, ਅਥਾਪਿ ਤੇ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਤ੍ਥਨਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਹਂ ਤਂ ਭਗਿਨਿਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਧਿਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੋਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਸਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਕਤਿਪੁਰਿਸੋ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਦ੍ਧਾ ਏਤੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਰਧਮ੍ਮੋ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ। ਸੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮੋ ਕਿਂ ਪੁਰਿਸੇਹੇਵ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ, ਉਦਾਹੁ ਮਾਤੁਗਾਮੋਪਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ ਵਿਸਾਖਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਏਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪੁਰਿਸੇਹੇਵ ਲਭਿਤਬ੍ਬੋ, ਮਾਤੁਗਾਮੇਨਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁ''ਨ੍ਤਿ? ਕਿਂ ਵਦੇਸਿ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨੇ, ਯੇ ਪਟਿਪਨ੍ਨਕਾ, ਤੇ ਏਤਸ੍ਸ ਦਾਯਾਦਾ, ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਸੋ ਏਤਂ ਪਟਿਲਭਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਜਾਨਾਥਾਤਿ। ਸਾਧੁ ਭਦ੍ਦੇ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਤਂ ਏਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਗ੍ਗੇ ਯੋਜੇਤੁਕਾਮੋ, ਮਨਂ ਪਨ ਤੇ ਅਜਾਨਮਾਨੋ ਨ ਕਥੇਮੀਤਿ ਤਾਵਦੇਵ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

ਰਾਜਾ , ''ਕਿਂ, ਗਹਪਤਿ, ਅਕਾਲੇ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ, ''ਮਹਾਰਾਜ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਤੀਤਿ। ਕਿਂ ਪਨਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੋਵਣ੍ਣਸਿਵਿਕਂ ਦੇਵ, ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਨਗਰਞ੍ਚ ਪਟਿਜਗ੍ਗਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾ ਸੋਵਣ੍ਣਸਿਵਿਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਾਪੇਸਿ। ਵਿਸਾਖੋ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਂ ਗਨ੍ਧੋਦਕੇਨ ਨਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੋਵਣ੍ਣਸਿਵਿਕਾਯ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਞਾਤਿਗਣੇਨ ਪਰਿਵਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹਿ ਪੂਜਯਮਾਨੋ ਨਗਰਵਾਸਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਉਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਥਾਯ੍ਯੇ''ਤਿ ਆਹ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ''ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਦੋਸੇ ਸਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਗਹਪਤੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਨਤ੍ਥਯ੍ਯੇ ਕੋਚਿ ਦੋਸੋ, ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜਤੀਤਿ। ਅਥੇਕਾ ਬ੍ਯਤ੍ਤਾ ਥੇਰੀ ਤਚਪਞ੍ਚਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕੇਸੇ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਵਿਸਾਖੋ, ''ਅਭਿਰਮਯ੍ਯੇ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਤਸ੍ਸਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨੇਵ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਓਕਾਸਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਅਥਾਚਰਿਯ-ਉਪਜ੍ਝਾਯਥੇਰਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਜਨਪਦਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਤਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਾ, ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪਨ ਨਾਤਿਚਿਰਂ ਕਿਲਮਿਤ੍ਥ।

ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਮਤ੍ਥਕੇ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਉਦਪਾਦਿ। ਤਦਾ ਏਸਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਦਾਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੇਸੇ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਸੁਜਾਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਥਨਮਕਾਸਿ। ਸਾ ਤਾਯ ਪਤ੍ਥਨਾਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਤਿਚਿਰਂ ਕਿਲਮਿਤ੍ਥ, ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ ਯੇਨਤ੍ਥੇਨ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਸੋ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਕਿਂ ਮੇ ਜਨਪਦਵਾਸੇਨ, ਮਯ੍ਹਂ ਞਾਤਕਾਪਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨ ਕਿਲਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਰਾਜਗਹਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਮੇਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਵਿਸਾਖੋ, ''ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਕਿਰ ਆਗਤਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ, ''ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਜਨਪਦਂ ਗਤਾ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਪਚ੍ਚਾਗਤਾ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਦੁਤਿਯਗਮਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਉਪਸ੍ਸਯਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਥ ਖੋ ਵਿਸਾਖੋ ਉਪਾਸਕੋ ਯੇਨ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ''ਤਿ।

ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ ਏਤਂ ਸਕ੍ਕਾਯੋਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ। ਕਸ੍ਮਾ ਅਵੋਚਾਤਿ? ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ''ਅਭਿਰਮਸਿ ਨਾਭਿਰਮਸਿ, ਅਯ੍ਯੇ''ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਨਂ ਨਾਮ ਨ ਪਣ੍ਡਿਤਕਿਚ੍ਚਂ, ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ,

ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਅਭਿਰਤਿਂ ਵਾ ਅਨਭਿਰਤਿਂ ਵਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਵੋਚ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ ਵਿਸਾਖ, ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਕਾਯਂ ਵਾ ਪਰਕਾਯਂ ਵਾ ਕੁਤੋ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰਿਯੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਵਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਮਾਨਾ ਵਿਯ, ਏਕਪਾਸਕਗਣ੍ਠਿਂ ਮੋਚੇਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਗਹਨਟ੍ਠਾਨੇ ਹਤ੍ਥਿਮਗ੍ਗਂ ਨੀਹਰਮਾਨਾ ਵਿਯ ਖਗ੍ਗਮੁਖੇਨ ਸਮੁਗ੍ਗਂ ਵਿਵਰਮਾਨਾ ਵਿਯ ਚ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਵਿਸਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਮਾਨਾ, **ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਇਮੇ, ਆਵੁਸੋ ਵਿਸਾਖ, ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਉਪਾਦਾਨਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਖਨ੍ਧਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨੇਤ੍ਥ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਥਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਕ੍ਕਾਯਸਮੁਦਯਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਇਦਂ ਪਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸਾਖੋ ਥੇਰਿਯਾ ਅਭਿਰਤਭਾਵਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਯੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ ਅਨਭਿਰਤੋ, ਸੋ ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪੁਚ੍ਛਿਤਪਞ੍ਹਂ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਏਕੇਕਂ ਪਲਿਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਸਿਨੇਰੁਪਾਦਤੋ ਵਾਲੁਕਂ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਲੋਕੇ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਵਿਯ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਪਾਕਟਾਨਿ, ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਗਤੋ ਹਿ ਭਗਵਾਪਿ ਮਹਾਥੇਰਾਪਿ ਸਚ੍ਚਾਨੇਵ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ; ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਾਮ ਕਿਂ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੀਤਿ ਪਞ੍ਹਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਉਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲੇ ਠਿਤਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਬ੍ਯਤ੍ਤਾ ਨਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਤੇਨਪਿ ਕਥੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਭਾਵੋ ਞਾਤੁਂ, ਸਚ੍ਚਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਞਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਥਿਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਗੁਲ੍ਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਠਿਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਤਞ੍ਞੇਵ ਨੁ ਖੋ, ਅਯ੍ਯੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ **ਨ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਵਿਸਾਖ, ਤਞ੍ਞੇਵ ਉਪਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੇਕਦੇਸਭਾਵਤੋ ਨ ਤਂਯੇਵ ਉਪਾਦਾਨਂ ਤੇ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਞ੍ਚਹਿ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਉਪਾਦਾਨਂ। ਯਦਿ ਹਿ ਤਞ੍ਞੇਵ ਸਿਯਾ, ਰੂਪਾਦਿਸਭਾਵਮ੍ਪਿ ਉਪਾਦਾਨਂ ਸਿਯਾ। ਯਦਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਿਯਾ, ਪਰਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਅਨੁਸਯੋ ਵਿਯ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਯ ਚ ਖਨ੍ਧਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਿਯਾ, ਛਟ੍ਠੋ ਵਾ ਖਨ੍ਧੋ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਅਧਿਗਤਪਤਿਟ੍ਠਾ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸਾਖੋ ਨਿਟ੍ਠਮਗਮਾਸਿ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਅਖੀਣਾਸਵੇਨ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧੇਨ ਅਵਿਤ੍ਥਾਯਨ੍ਤੇਨ ਪਦੀਪਸਹਸ੍ਸਂ ਜਾਲੇਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਏਵਰੂਪੋ ਗੁਲ੍ਹੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਪਞ੍ਹੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ। ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਨ, ''ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਸਾਸਨੇ ਲਦ੍ਧਪਤਿਟ੍ਠਾ ਅਧਿਗਤਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਭਵਮਤ੍ਥਕੇ ਠਿਤਾ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵਾ, ਸਮਤ੍ਥਾ ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਤੁਂ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਨਂ ਓਵਤ੍ਤਿਕਸਾਰਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, **ਕਥਂ ਪਨਾਯ੍ਯੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੪੬੧. ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ **ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ**ਤਿਆਦਿ ਮੂਲਪਰਿਯਾਯੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ। **ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ, ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਯਂ ਰੂਪਂ ਸੋ ਅਹਂ, ਯੋ ਅਹਂ ਤਂ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਰੂਪਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਦ੍ਵਯਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪਸ੍ਸ ਝਾਯਤੋ ਯਾ ਅਚ੍ਚਿ ਸੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਯੋ ਵਣ੍ਣੋ ਸਾ ਅਚ੍ਚੀਤਿ ਅਚ੍ਚਿਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣਞ੍ਚ ਅਦ੍ਵਯਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ...ਪੇ॰... ਅਦ੍ਵਯਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੩੧) ਏਵਂ ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਰੂਪਵਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਛਾਯਾਵਨ੍ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਤਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਰੂਪਵਨ੍ਤਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਾ ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਰੂਪਮੇਵ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਮਿਂ ਗਨ੍ਧਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨਿ ਰੂਪਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। **ਰੂਪਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਰੂਪਮੇਵ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਰਣ੍ਡਾਯ ਮਣਿਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਰੂਪਸ੍ਮਿਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। **ਵੇਦਨਂ ਅਤ੍ਤਤੋ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਤ੍ਥ, **ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਰੂਪਮੇਵ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਕਥਿਤਂ। ਰੂਪਵਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਾ ਰੂਪਂ, ਰੂਪਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ। ਵੇਦਨਂ ਅਤ੍ਤਤੋ... ਸਞ੍ਞਂ... ਸਙ੍ਖਾਰੇ... ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਮੇਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਕਥਿਤਂ।

ਵੇਦਨਾਵਨ੍ਤੰ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਾ ਵੇਦਨੰ, ਵੇਦਨਾਯ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਚਤੂਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਤਿਣ੍ਣੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਵਸੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਰੂਪਾਰੂਪਮਿਸ੍ਸਕੋ ਅਤ੍ਤਾ ਕਥਿਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਰੂਪੰ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ... ਵੇਦਨੰ... ਸਞ੍ਞੰ... ਸਙ੍ਖਾਰੇ... ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ ਕਥਿਤਾ, ਅਵਸੇਸੇਸੁ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠੀਤਿ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਪਨ੍ਨਰਸ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਯੋ, ਪਞ੍ਚ ਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਨ ਰੂਪੰ ਅਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰੂਪੰ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਪਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। **ਨ ਰੂਪਵਨ੍ਤੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ...ਪੇ॰... ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਤਤੋ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਪਨ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਥੇਰਿਯਾ, ''ਏਵੰ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਵਿਸਾਖ, ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪੁਰਿਮਪਞ੍ਹੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿਯਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਗਮਨੰ ਹੋਤਿ, ਆਗਮਨੰ ਹੋਤਿ, ਗਮਨਾਗਮਨੰ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟੰ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਟ੍ਟੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। **ਏਵੰ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਵਿਸਾਖ, ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿਯਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਗਮਨੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਆਗਮਨੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਗਮਨਾਗਮਨੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟੰ ਨਾਮ ਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੰ।

੪੬੨. ਕਤਮੋ ਪਨਾਯ੍ਯੇ, ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਅਯੰ ਪਞ੍ਹੋ ਥੇਰਿਯਾ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੋ ਭਵੇਯ੍ਯ – ''ਉਪਾਸਕ, ਤਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਮਗ੍ਗੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ, ਇਧ ਕਸ੍ਮਾ ਮਗ੍ਗਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ। ਸਾ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਯ੍ਯਤ੍ਤਤਾਯ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚੇਨ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸਿ – ''ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਸਕੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਮਗ੍ਗੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਤੰ ਸਙ੍ਖਤਾਸਙ੍ਖਤਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਙ੍ਗਹਿਤਾਸਙ੍ਗਹਿਤਵਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਕਾਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਯੰ ਯੰ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਤੰ ਤੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਚੇਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪਿਤੋ ਪਕਪ੍ਪਿਤੋ ਆਯੂਹਿਤੋ ਕਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤੀਹਿ ਚ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਵਿਸਾਖ, ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਮਗ੍ਗੋ ਸਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਤਯੋ ਖਨ੍ਧਾ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯੰ ਸਪ੍ਪਦੇਸਤ੍ਤਾ ਨਗਰੰ ਵਿਯ ਰਜ੍ਜੇਨ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸੇਹਿ ਤੀਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਦਯੋ ਤਯੋ ਸੀਲਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਜਾਤਿਤੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਪਾਲਿਯੰ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਤਿ ਭੁਮ੍ਮੇਨ ਵਿਯ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਕਰਣਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਾਦੀਸੁ ਪਨ ਤੀਸੁ ਸਮਾਧਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਏਕਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਵੀਰਿਯੇ ਪਨ ਪਗ੍ਗਹਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤੇ ਸਤਿਯਾ ਚ ਅਪਿਲਾਪਨਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧੂਪਕਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਉਪਮਾ – ਯਥਾ ਹਿ ''ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਕੀਲਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਉਯ੍ਯਾਨੰ ਪਵਿਟ੍ਠੇਸੁ ਤੀਸੁ ਸਹਾਯੇਸੁ ਏਕੋ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤੰ ਚਮ੍ਪਕਰੁਕ੍ਖੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ। ਅਥਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯੋ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿੰ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾਪਿ ਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ । ਅਥਸ੍ਸ ਇਤਰੋ ਅੰਸਕੂਟੰ ਉਪਨਾਮੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਏਕਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਸ ਅੰਸਕੂਟੰ ਓਲੁਬ੍ਭ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਓਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਪਿਲਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਕੀਲੇਯ੍ਯ। ਏਵੰਸਮ੍ਪਦਮਿਦੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏਕਤੋ ਉਯ੍ਯਾਨੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਤਯੋ ਸਹਾਯਕਾ ਵਿਯ ਹਿ ਏਕਤੋ ਜਾਤਾ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਾਦਯੋ ਤਯੋ ਧਮ੍ਮਾ। ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਚਮ੍ਪਕੋ ਵਿਯ ਆਰਮ੍ਮਣੰ। ਹਤ੍ਥੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਹੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਏਕਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਸਮਾਧਿ। ਪਿਟ੍ਠਿੰ ਦਤ੍ਵਾ ਓਨਤਸਹਾਯੋ ਵਿਯ ਵਾਯਾਮੋ। ਅੰਸਕੂਟੰ ਦਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸਹਾਯੋ ਵਿਯ ਸਤਿ। ਯਥਾ ਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਸ ਅੰਸਕੂਟੰ ਓਲੁਬ੍ਭ ਇਤਰੋ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪੁਪ੍ਫੰ ਗਹੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵਮੇਵੰ ਵੀਰਿਯੇ ਪਗ੍ਗਹਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤੇ, ਸਤਿਯਾ ਚ ਅਪਿਲਾਪਨਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧੁਪਕਾਰੋ ਸਮਾਧਿ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਏਕਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪੇਤੁੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਾਧਿਯੇਵੇਤ੍ਥ ਸਜਾਤਿਤੋ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਵਾਯਾਮਸਤਿਯੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯਤੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਸੁਪਿ ਪਞ੍ਞਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਨਿਚ੍ਛੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਪਨ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੇ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਕਥੰ? ਯਥਾ ਹਿ ਹੇਰਞ੍ਞਿਕੋ ਕਹਾਪਣੰ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਸੁ

ਓਲੋਕੇਤੁਕਾਮੋ ਸਮਾਨੋਪਿ ਨ ਚਕ੍ਖੁਦਲੇਨੇਵ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਬ੍ਬੇਹਿ ਪਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਓਲੋਕੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਨ ਪਞ੍ਞਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਨਿਚ੍ਛੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਭਿਨਿਰੋਪਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਨ ਆਹਨਨਪਰਿਯਾਹਨਨਰਸੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਆਕੋਟੇਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਚ ਆਦਾਯਾ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧਾਪਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯੇਵ ਸਜਾਤਿਤੋ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯਤੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਮਗ੍ਗੋ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਤੀਹਿ ਚ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਵਿਸਾਖ, ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ''ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੰ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿੰ ਸਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, **ਕਤਮੋ ਪਨਾਯਜੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਚਤੁਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਤਿ, ਸਾ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ ਚਤੁਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਵਸੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵੀਰਿਯੰ, ਤੰ ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਹੋਤਿ। **ਤੇਸੰਯੇਵ ਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੰ। **ਆਸੇਵਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਾਯੇਵ ਆਸੇਵਨਾਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ।

ਵਿਤਣ੍ਡਵਾਦੀ ਪਨ, ''ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋ ਨਾਮ ਮਗ੍ਗੋ ਨਤ੍ਥਿ, 'ਏਵੰ ਭਾਵੇਯ੍ਯ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨੀ'ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਸਤ੍ਤਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ ਹੋਤਿ, ਕਿਲੇਸਾ ਪਨ ਲਹੁ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਹਿ ਞਾਣੇਹਿ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਸੋ ''ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਹਰਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਅਦ੍ਧਾ ਅਞ੍ਞੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ, ''ਯਾ ਤੇਸੰਯੇਵ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਆਸੇਵਨਾ ਭਾਵਨਾ ਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ, ''ਅਞ੍ਞੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਸੇਵਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਭਾਵੇਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਬਹੁਲੀਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਤਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ – ''ਕਿੰ ਪਨਿਦੰ, ਸੁਤ੍ਤੰ ਨੇਯ੍ਯਤ੍ਥੰ ਨੀਤਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਵਕ੍ਖਤਿ – ''ਨੀਤਤ੍ਥੰ ਯਥਾ ਸੁਤ੍ਤੰ ਤਥੇਵ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਇਦੰ ਉਤ੍ਤਰੰ – ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਏਕੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਸੇਵਮਾਨੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਆਸੇਵਮਾਨੰ, ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਆਸੇਵਮਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਆਸੇਵਨਾਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੁਤੋ ਭਾਵਨਾ, ਕੁਤੋ ਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮੰ? ਏਕੰ ਵਾ ਭਾਵਯਮਾਨੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਭਾਵਯਮਾਨੰ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਭਾਵਯਮਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਭਾਵਨਾਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੁਤੋ ਆਸੇਵਨਾ ਕੁਤੋ ਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮੰ? ਏਕੰ ਵਾ ਬਹੁਲੀਕਰੋਨ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਬਹੁਲੀਕਰੋਨ੍ਤੰ, ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਬਹੁਲੀਕਰੋਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਕੁਤੋ ਆਸੇਵਨਾ, ਕੁਤੋ ਭਾਵਨਾਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯ – ''ਏਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਸੇਵਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਵੇਤਿ, ਤੀਹਿ ਬਹੁਲੀਕਰੋਤਿ। ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਆਸੇਵਤਿ, ਤੀਹਿ ਭਾਵੇਤਿ, ਏਕੇਨ ਬਹੁਲੀਕਰੋਤਿ । ਤੀਹਿ ਵਾ ਆਸੇਵਤਿ, ਏਕੇਨ ਭਾਵੇਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਬਹੁਲੀਕਰੋਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ – ''ਮਾ ਸੁਤ੍ਤੰ ਮੇ ਲਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਯੰ ਵਾ ਤੰ ਵਾ ਅਵਚ। ਪਞ੍ਹੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੇਨ ਨਾਮ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਰਸੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਾਵ ਅਯੰ ਆਸੇਵਨਾ, ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਾ ਭਾਵਨਾ, ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੰ ਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮੰ। ਖਯਗਾਮਿਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋ ਬਹੁਲਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, 'ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋਯੇਵਾ'ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੁ, ਨੋ ਚੇ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਗਚ੍ਛ ਪਾਤੋਵ ਵਿਹਾਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁੰ ਪਿਵਾਹੀ''ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

੪੬੩. ਕਤਿ ਪਨਾਯਜੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿ ਇਧ ਕਿੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਯੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਨਿਰੋਧੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਞਤ੍ਵਾ ਥੇਰੀ, ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਸੁ ਅਨੇਕੇਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁਪਿ, ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾਦਯੋਵ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ, **ਤਯੋਮੇ** , **ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਕਾਯੇਨ ਸਙ੍ਖਰੀਯਤਿ ਕਰੀਯਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀਯਤੀਤਿ **ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ**। ਵਾਚੰ ਸਙ੍ਖਰੋਤਿ ਕਰੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਚਿਤ੍ਤਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਖਰੀਯਤਿ ਕਰੀਯਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀਯਤੀਤਿ **ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਕਤਮੋ ਪਨਾਯਜੇ**ਤਿ ਇਧ ਕਿੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਇਮੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮਿਸ੍ਸਾ ਆਲੁਲ਼ਿਤਾ ਅਵਿਭੂਤਾ ਦੁਦ੍ਦੀਪਨਾ। ਤਥਾ ਹਿ, ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਆਦਾਨਗਹਣਮੁਞ੍ਚਨਚੋਪਨਾਨਿ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਟ੍ਠ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅਕੁਸਲਚੇਤਨਾਤਿ ਏਵੰ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾ ਵੀਸਤਿ ਚੇਤਨਾਪਿ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਪਿ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਹਨੁਸੰਚੋਪਨੰ ਵਚੀਭੇਦੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਵ ਵੀਸਤਿ ਚੇਤਨਾਪਿ

ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਪਿ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਚੋਪਨੰ ਅਪਤ੍ਤਾ ਰਹੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾ ਏਕੂਨਤਿੰਸ ਚੇਤਨਾਪਿ ਸਞ੍ਞਾ ਚ ਵੇਦਨਾ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਇਮੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮਿਸ੍ਸਾ ਆਲੁਲਿਤਾ ਅਵਿਭੂਤਾ ਦੁਦ੍ਦੀਪਨਾ। ਤੇ ਪਾਕਟੇ ਵਿਭੂਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਜੇਤਿ ਇਧ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਨਾਮਸ੍ਸ ਪਦਤ੍ਥੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ **ਕਾਯਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਕਾਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਕਾਯੇ ਸਤਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਸਤਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਸਤਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੪੬੪. ਇਦਾਨਿ ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਏਸਾ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧੰ ਵਲਞ੍ਜੇਤਿ, ਨ ਵਲਞ੍ਜੇਤਿ। ਚਿਣ੍ਣਵਸੀ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨੋ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀਤਿ ਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, **ਕਥੰ ਪਨਾਯਜੇ, ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ **ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਾਮੀਤਿ** ਵਾ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ। **ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਪਦੇਨ ਅਨ੍ਤੋਨਿਰੋਧੋ। ਤਥਾ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਅਚਿਤ੍ਤਕਕਾਲੋ। **ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਤਥਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵਿਤੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਾਲੇਯੇਵ, ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ ਅਚਿਤ੍ਤਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵਿਤੰ ਹੋਤਿ। **ਯੰ ਤੰ ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਉਪਨੇਤੀ**ਤਿ ਯੰ ਏਵੰ ਭਾਵਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਅਚਿਤ੍ਤਕਭਾਵਾਯ ਉਪਨੇਤਿ।

ਪਠਮੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ ਸੇਸਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਪਠਮੰ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨੇਯੇਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। **ਤਤੋ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਪਰੰ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੇ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। **ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਪਰੰ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋ ਅਨ੍ਤੋਨਿਰੋਧੇ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। **ਵੁਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਾਮੀਤਿ** ਵਾ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਅਨ੍ਤੋਨਿਰੋਧਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ। **ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਪਦੇਨ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕਾਲੋ। ਤਥਾ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਸਚਿਤ੍ਤਕਕਾਲੋ। **ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਤਥਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵਿਤੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਾਲੇਯੇਵ ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ ਅਚਿਤ੍ਤਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੰ ਸਚਿਤ੍ਤਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵਿਤੰ ਹੋਤਿ। **ਯੰ ਤੰ ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਉਪਨੇਤੀ**ਤਿ ਯੰ ਏਵੰ ਭਾਵਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਸਚਿਤ੍ਤਕਭਾਵਾਯ ਉਪਨੇਤਿ। ਇਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਜ੍ਜਨਕਾਲੋ ਗਹਿਤੋ, ਇਧ ਨਿਰੋਧਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਕਾਲੋ।

ਇਦਾਨਿ ਨਿਰੋਧਕਥੰ ਕਥੇਤੁੰ ਵਾਰੋਤਿ ਨਿਰੋਧਕਥਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ, ਸਾ ਪਨੇਸਾ, ''ਦ੍ਵੀਹਿ ਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਤਯੋ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਞਾਣਚਰਿਯਾਹਿ ਨਵਹਿ ਸਮਾਧਿਚਰਿਯਾਹਿ ਵਸੀਭਾਵਤਾਪਞ੍ਞਾ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਮਾਤਿਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਕਥਿਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਕਥਿਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ । ਕੋ ਪਨਾਯੰ ਨਿਰੋਧੋ ਨਾਮ? ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਕਿਮਤ੍ਥਮੇਤੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ। ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤੇ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਖੰ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਾਮੇਤੰ, ਯਦਿਦੰ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਏਤਦਤ੍ਥੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ ਪਠਮੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਸਞ੍ਞਞ੍ਚ ਵੇਦਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ, ''ਪਠਮੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋ''ਤਿ ਆਹ। **ਤਤੋ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਪਰੰ ਭਵਙ੍ਗਸਮਯੇ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਿੰ ਪਨ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ? ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਿਕਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਕਿੰ ਵਾ ਏਤੇਨ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਿਕਾ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਿਕਾ ਵਾ, ਸਨ੍ਤਾਯ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਭਾਵੋ ਸਞ੍ਜੀਵਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਞ੍ਜੀਵਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਕਿੰਸੁਕਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸੇ ਵੀਤਚ੍ਚਿਤਙ੍ਗਾਰੇ ਮਦ੍ਦਮਾਨਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤੋ ਚੀਵਰੇ ਅੰਸੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਝਾਯਿ, ਉਸੁਮਾਕਾਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਹੋਸਿ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਫਲੰ ਨਾਮੇਤਨ੍ਤਿ

ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਵ◌ਂ ਸਨ੍ਤਾਯ ਸਮਾਪੱਤਿਯਾ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਭਵਙ੍ਗਸਮਯੇਨੇਵ◌ੇਤਂ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤੋ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ ਤਤੋ ਪਰਂ ਕਿਰਿਯਮਯਪਵਤ੍ਤਵਲਞ੍ਜਨਕਾਲੇ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਿਂ ਭਵਙ੍ਗਂ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕਵ◌ਿਚਾਰੇ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ? ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਪਨ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕਵ◌ਿਚਾਰਾ ਵ◌ਾਚਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਕਿਰਿਯਮਯਪਵਤ੍ਤਵਲਞ੍ਜਨਕਾਲੇਨੇਵਤਂ ਕਥਿਤਂ। **ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿਆਦਯੋ ਸਗੁਣੇਨਾਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇਨਾਪਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਗੁਣੇਨ ਤਾਵ ਸੁਞ੍ਞਤਾ ਨਾਮ ਫਲਸਮਾਪੱਤਿ, ਤਾਯ ਸਹਜਾਤਂ ਫਸ੍ਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਫਸ੍ਸੋਤਿ ਵ◌ੁੱਤਂ। **ਅਨਿਮਿੱਤਾਪਣਿਹਿਤੇਸੁਪਿ**ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਆਰਮ੍ਮਣੇਨ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਸੁਞ੍ਞੱਤਾ ਸੁਞ੍ਞਂ ਨਾਮ, ਰਾਗਨਿਮਿੱਤਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵ◌ਾ ਅਨਿਮਿੱਤਂ, ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਪ੍ਪਣਿਧੀਨਂ ਅਭਾਵ◌ਾ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਂ। ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਫਲਸਮਾਪੱਤਿਯਂ ਫਸ੍ਸੋ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਨਾਮ। **ਅਨਿਮਿੱਤਾਪਣਿਹਿਤੇਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਪਰਾ ਆਗਮਨਿਯਕਥਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸੁਞ੍ਞਤਾ, ਅਨਿਮਿੱਤਾ, ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਾਤਿ ਹਿ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਵ◌ੁੱਚਤਿ। ਤੱਤ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਨਿੱਚਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨਿੱਚਤੋ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਅਨਿੱਚਤੋ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾ **ਅਨਿਮਿੱਤਾ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ **ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਾ** ਨਾਮ। ਯੋ ਅਨੱਤਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨੱਤਤੋ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਅਨੱਤਤੋ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ **ਸੁਞ੍ਞਤਾ** ਨਾਮ। ਤੱਤ ਅਨਿਮਿੱਤਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮੱਗੋ ਅਨਿਮਿੱਤੋ ਨਾਮ, ਅਨਿਮਿੱਤਮੱਗਸ੍ਸ ਫਲਂ ਅਨਿਮਿੱਤਂ ਨਾਮ। ਅਨਿਮਿੱਤਫਲਸਮਾਪੱਤਿਸਹਜਾਤੇ ਫਸ੍ਸੇ ਫੁਸਨ੍ਤੇ ਅਨਿਮਿੱਤੋ ਫਸ੍ਸੋ ਫੁਸਤੀਤਿ ਵ◌ੁੱਚਤਿ। ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਸੁਞ੍ਞਤੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਆਗਮਨਿਯੇਨ ਕਥਿਤੇ ਪਨ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਵ◌ਾ ਫਸ੍ਸੋ ਅਨਿਮਿੱਤੋ ਵ◌ਾ ਫਸ੍ਸੋ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤੋ ਵ◌ਾ ਫਸ੍ਸੋਤਿ ਵ◌ਿਕਪ੍ਪੋ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਗੁਣੇਨ ਚੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣੇਨ ਚ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਯੋ ਫਸ੍ਸਾ ਫੁਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮੇਤਿ।

ਵ◌ਿਵ◌ੇਕਨਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵ◌ਿਵ◌ੇਕੋ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਵ◌ੇਕੇ ਨਿਨ੍ਨਂ ਓਨਤਨ੍ਤਿ **ਵ◌ਿਵ◌ੇਕਨਿਨ੍ਨਂ**। ਅਞ੍ਞਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਯੇਨ ਵ◌ਿਵ◌ੇਕੋ, ਤੇਨ ਵਙ੍ਕਂ ਵ◌ਿਯ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤਨ੍ਤਿ **ਵ◌ਿਵ◌ੇਕਪੋਣਂ**। ਯੇਨ ਵ◌ਿਵ◌ੇਕੋ, ਤੇਨ ਪਤਮਾਨਂ ਵ◌ਿਯ ਠਿਤਨ੍ਤਿ **ਵ◌ਿਵ◌ੇਕਪਬ੍ਭਾਰਂ**।

੪੬੫. ਇਦਾਨਿ ਯਾ ਵ◌ੇਦਨਾ ਨਿਰੋਧੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪੱਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾ ਪੁੱਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁੱਛਨ੍ਤੋ **ਕਤਿ ਪਨਾਯ੍ਯੇ, ਵ◌ੇਦਨਾ**ਤਿ ਆਹ। **ਕਾਯਿਕਂ ਵ◌ਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵ◌ਾਰਿਕਂ ਸੁਖਂ ਕਾਯਿਕਂ ਨਾਮ, ਮਨੋਦ੍ਵ◌ਾਰਿਕਂ ਚੇਤਸਿਕਂ ਨਾਮਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੱਤ **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਸਭਾਵਨਿੱਦੇਸੋ। **ਸਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਮਧੁਰਭਾਵਦੀਪਕਂ ਵ◌ੇਵਚਨਂ। **ਵ◌ੇਦਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਯਿਤਭਾਵਦੀਪਕਂ, ਸਬ੍ਬਵ◌ੇਦਨਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਵਚਨਂ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਠਿਤਿਸੁਖਾ ਵ◌ਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੁਖਾਯ ਵ◌ੇਦਨਾਯ ਅੱਥਿਭਾਵ◌ੋ ਸੁਖਂ, ਨੱਥਿਭਾਵ◌ੋ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵ◌ੇਦਨਾਯ ਅੱਥਿਭਾਵ◌ੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਨੱਥਿਭਾਵ◌ੋ ਸੁਖਂ। ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾਯ ਵ◌ੇਦਨਾਯ ਜਾਨਨਭਾਵ◌ੋ ਸੁਖਂ, ਅਜਾਨਨਭਾਵ◌ੋ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅੱਥੋ।

ਕਿਂ ਅਨੁਸਯੋ ਅਨੁਸੇਤੀਤਿ ਕਤਮੋ ਅਨੁਸਯੋ ਅਨੁਸੇਤਿ। ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਸਯਿਤੋ ਵ◌ਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨੁਸਯਪੁੱਛਂ ਪੁੱਛਤਿ। **ਨ ਖੋ, ਆਵ◌ੁਸੋ ਵ◌ਿਸਾਖ, ਸਬ੍ਬਾਯ ਸੁਖਾਯ ਵ◌ੇਦਨਾਯ ਰਾਗਾਨੁਸਯੋ ਅਨੁਸੇਤੀ**ਤਿ ਨ ਸਬ੍ਬਾਯ ਸੁਖਾਯ ਵ◌ੇਦਨਾਯ ਰਾਗਾਨੁਸਯੋ ਅਨੁਸੇਤਿ। ਨ ਸਬ੍ਬਾਯ ਸੁਖਾਯ ਵ◌ੇਦਨਾਯ ਸੋ ਅਪ੍ਪਹੀਨੋ, ਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਖਂ ਵ◌ੇਦਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅੱਥੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬੱਤ। **ਕਿਂ ਪਹਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਪਹਾਨਪੁੱਛਾ ਨਾਮ।

ਰਾਗਂ ਤੇਨ ਪਜਹਤੀਤਿ ਏੱਤ ਏਕੇਨੇਵ ਬ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਦ੍ਵ◌ੇ ਪੁੱਛਾ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਰਾਗਾਨੁਸਯਂ ਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਝਾਨਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਂ ਰਾਗਾਨੁਸਯਂ ਤਥਾ ਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨਾਗਾਮਿਮੱਗੇਨ ਸਮੁੱਘਾਤੇਤਿ। ਸੋ ਅਨਾਗਾਮਿਮੱਗੇਨ ਪਹੀਨੋਪਿ ਤਥਾ ਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੱਤਾਵ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੇ ਨਾਨੁਸੇਤਿ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ –

''ਨ ਤਤ੍ਥ ਰਾਗਾਨੁਸਯੋ ਅਨੁਸੇਤੀ''ਤਿ। **ਤਦਾਯਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਆਯਤਨੰ, ਪਰਮਸ੍ਸਾਸਭਾਵੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਸੂ**ਤਿ ਏਵੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ। **ਪਿਹੰ ਉਪਟ੍ਠਾਪਯਤੋ**ਤਿ ਪਤ੍ਥਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਪਿਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਾਯ ਪਟ੍ਠਪਨਮੂਲਕੰ ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੰ ਪਨੇਤੰ ਨ ਪਤ੍ਥਨਾਯ ਪਟ੍ਠਪਨਮੂਲਕੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਲਾਭਮੂਲਕੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੰ, ''ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਪਿਹਾਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ ਨਾਮ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਅਕੁਸਲੰ, ਇਦੰ ਪਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੰ ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯੋਗਿਨੋ ਹਿ ਤੇਮਾਸਿਕੰ ਛਮਾਸਿਕੰ ਵਾ ਨਵਮਾਸਿਕੰ ਵਾ ਪਟਿਪਦੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਯੋ ਤੰ ਤੰ ਪਟਿਪਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਯੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲੇਨ ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ, ਤਸ੍ਸ ਬਲਵਦੋਮਨਸ੍ਸੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਆਲਿਨ੍ਦਕਵਾਸਿਮਹਾਫੁਸ੍ਸਦੇਵਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਸ੍ਸੁਧਾਰਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ, ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਾਰੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਾਰੇ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣੰ ਪਵਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਾਨਸੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨਿ। ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸੇ ਆਗਤੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸੁਪਾਤੇਨ ਮੁਤ੍ਤਦਿਵਸੋ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸਿ। ਵੀਸਤਿਮੇ ਪਨ ਵਸ੍ਸੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਣੁਣਿ।

ਪਟਿਘੰ ਤੇਨ ਪਜਹਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਨੇਵ ਪਟਿਘੰ ਪਜਹਤਿ। ਨ ਹਿ ਪਟਿਘੇਨੇਵ ਪਟਿਘਪ੍ਪਹਾਨੰ, ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਹਾਨੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਯੰ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਮਾਸਿਕਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਪਟਿਪਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ''ਪਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਕਿੰ ਤੁਯ੍ਹੰ ਸੀਲੇਨ ਹੀਨਟ੍ਠਾਨੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਉਦਾਹੁ ਵੀਰਿਯੇਨ, ਉਦਾਹੁ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਨਨੁ ਤੇ ਸੀਲੰ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਵੀਰਿਯੰ ਸੁਪਗ੍ਗਹਿਤੰ ਪਞ੍ਞਾ ਸੂਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਹਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ਏਵੰ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ''ਨ ਦਾਨਿ ਪੁਨ ਇਮਸ੍ਸ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵੀਰਿਯੰ ਦਲ੍ਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਤੇਮਾਸੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਛਮਾਸੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਨਵਮਾਸੇ ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਤੰ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਟਿਘੇਨੇਵ ਪਟਿਘੰ, ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਨੇਵ ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ ਪਜਹਤਿ ਨਾਮ।

ਨ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਘਾਨੁਸਯੋ ਅਨੁਸੇਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਏਵਰੂਪੇ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇ ਪਟਿਘਾਨੁਸਯੋ ਨਾਨੁਸੇਤਿ। ਨ ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਹੀਨੋਵ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਘਾਨੁਸਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਵਿਜ੍ਜੰ ਤੇਨ ਪਜਹਤੀ**ਤਿ ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੁਸਯੰ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਝਾਨਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੁਸਯੰ ਤਥਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਤਿ। ਸੋ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨੋਪਿ ਤਥਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾਵ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੇ ਨਾਨੁਸੇਤਿ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ – ''ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੁਸਯੋ ਅਨੁਸੇਤੀ''ਤਿ।

੪੬੬. ਇਦਾਨਿ ਪਟਿਭਾਗਪੁਚ੍ਛੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਸੁਖਾਯ ਪਨਾਯਜੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਖਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਸੁਖੰ ਪਚ੍ਚਨੀਕੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵੇਦਨਾਸੁ ਵਿਸਭਾਗਪਟਿਭਾਗੋ ਕਥਿਤੋ। ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਪਨ ਅਨ੍ਧਕਾਰਾ ਅਵਿਭੂਤਾ ਦੁਦ੍ਦੀਪਨਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਿ ਤਾਦਿਸਾਵਾਤਿ ਤੇਨੇਤ੍ਥ ਸਭਾਗਪਟਿਭਾਗੋ ਕਥਿਤੋ। ਯਤ੍ਤਕੇਸੁ ਪਨ ਠਾਨੇਸੁ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਮੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਾ ਤਮੰ ਵਿਨੋਦੇਤੀਤਿ ਵਿਸਭਾਗਪਟਿਭਾਗੋ ਕਥਿਤੋ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਭੋਪੇਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਾਸਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਤਿ ਸਭਾਗਪਟਿਭਾਗੋਵ ਕਥਿਤੋ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਾਸਵਟ੍ਠੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਟ੍ਠੇਨ ਅਬ੍ਯਾਕਤਟ੍ਠੇਨ ਚ ਸਭਾਗਪਟਿਭਾਗੋਵ ਕਥਿਤੋ। **ਅਚ੍ਚਯਾਸੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਹੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਪਞ੍ਹਾਨੰ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਗਹੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਹਾਨੰ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਪਮਾਣੰ ਗਹੇਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਗਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਭਾਗੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਾਮੇਤੰ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਗੰ , ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਨੀਲੰ ਵਾ ਪੀਤਕੰ ਵਾਤਿ ਕੇਨਚਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਟਿਭਾਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ। ਤਞ੍ਚ ਤ੍ਵੰ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚਾਯੰ ਉਪਾਸਕੋ ਯਥਾ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਮੇ ਘਰੇ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਤ ਘਰਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਟ੍ਠਮਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤੋ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਸਤ੍ਤ ਗੇਹਾਨਿ ਵਿਰਦ੍ਧੋਵ ਨ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਏਵਮੇਵੰ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਗਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਭਾਗੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ

ਸਬ੍ਬਾਸੁਪਿ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਪੁਚ੍ਛਾਸੁ ਵਿਰਦ੍ਧੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨੋਗਧ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠੰ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਾਯਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਰੰ ਅਯਨਮਸ੍ਸ ਪਰਾ ਗਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਪਰੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਅਵਸਾਨੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਿਯੋਸਾਨੰ**।

੪੬੭. **ਪਣ੍ਡਿਤਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਧਾਤੁਕੁਸਲਾ ਆਯਤਨਕੁਸਲਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕੁਸਲਾ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਮਹਨ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਮਹਨ੍ਤਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੋ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਪਟਿਭਾਨਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਸਮਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਯਥਾ ਤੰ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਬ੍ਯਾਕਤੰ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੰ ਏਵਮੇਵ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਪਨ ਅਯੰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਜਿਨਭਾਸਿਤੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ, ਨ ਸਾਵਕਭਾਸਿਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਰਾਜਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਲਿਖਿਤੰ ਪਣ੍ਣੰ ਯਾਵ ਰਾਜਮੁਦ੍ਦਿਕਾਯ ਨ ਲਞ੍ਛਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਾਵ ਰਾਜਪਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਲਞ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤੰ ਪਨ ਰਾਜਪਣ੍ਣੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ, ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੰ ਏਵਮੇਵ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਯ ਜਿਨਵਚਨਮੁਦ੍ਦਿਕਾਯ ਲਞ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਅਯੰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਆਹਚ੍ਚਵਚਨੇਨ ਜਿਨਭਾਸਿਤੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੂਲ਼ਵੇਦਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚੂਲ਼ਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੮. **ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੂਲ਼ਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਗਹਿਤਗਹਣਾਨਿ। **ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸੁਖੰ, ਆਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇ ਸੁਖੰ ਸੁਕਰੰ ਸੁਖੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪੂਰੇਤੁੰ। **ਆਯਤਿੰ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਵਿਪਾਕਕਾਲੇ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕੰ। ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੪੬੯. **ਨਤ੍ਥਿ ਕਾਮੇਸੁ ਦੋਸੋ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁਪਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੁਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਪਾਤਬ੍ਯਤੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਪਾਤਬ੍ਯਤੰ ਪਿਵਿਤਬ੍ਬਤੰ, ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੋਲ਼ਿਬਦ੍ਧਾਹੀ**ਤਿ ਮੋਲ਼ਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਕੇਸਾਹਿ। **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਹੀ**ਤਿ ਤਾਪਸਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਹਿ। **ਏਵਮਾਹੰਸੂ**ਤਿ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਹਾਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। **ਮਾਲੁਵਾਸਿਪਾਟਿਕਾ**ਤਿ ਦੀਘਸਣ੍ਠਾਨੰ ਮਾਲੁਵਾਪਕ੍ਕੰ। **ਫਲੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਆਤਪੇਨ ਸੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਭਿਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਸਾਲਮੂਲੇ**ਤਿ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ। **ਸਨ੍ਤਾਸੰ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਭਵਨਵਿਨਾਸਭਯਾ। ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਤਿਤਮਾਲੁਵਾਬੀਜਤੋ ਹਿ ਲਤਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖੰ ਅਭਿਰੁਹਤਿ। ਸਾ ਮਹਾਪਤ੍ਤਾ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਬਹੁਪਤ੍ਤਾ ਚ, ਕੋਵਿਲਾਰਪਤ੍ਤਸਦਿਸੇਹਿ ਪਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। ਅਥ ਤੰ ਰੁਕ੍ਖੰ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਨਨ੍ਧਮਾਨਾ ਸਬ੍ਬਵਿਟਪਾਨਿ ਸਞ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਭਾਰੰ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਸਾ ਵਾਤੇ ਵਾ ਵਾਯਨ੍ਤੇ ਦੇਵੇ ਵਾ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਓਘਨੰ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸਾਖਾਪਸਾਖੰ ਭਞ੍ਜਤਿ, ਭੂਮਿਯੰ ਨਿਪਾਤੇਤਿ। ਤਤੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਵਿਮਾਨੰ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਨਸ੍ਸਤਿ। ਇਤਿ ਸਾ ਭਵਨਵਿਨਾਸਭਯਾ ਸਨ੍ਤਾਸੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਆਰਾਮਦੇਵਤਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪੁਪ੍ਫਾਰਾਮਫਲਾਰਾਮੇਸੁ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ। **ਵਨਦੇਵਤਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਵਨਸੁਭਗਵਨਾਦੀਸੁ ਵਨੇਸੁ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ। **ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾ**ਤਿ ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਨਲ਼ੇਰੁਪੁਚਿਮਨ੍ਦਾਦੀਸੁ ਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ। **ਓਸਧਿਤਿਣਵਨਪ੍ਪਤੀਸੂ**ਤਿ ਹਰੀਤਕੀਆਮਲਕੀਆਦੀਸੁ ਓਸਧੀਸੁ ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦੀਸੁ ਤਿਣੇਸੁ ਵਨਜੇਟ੍ਠਕੇਸੁ ਚ ਵਨਪ੍ਪਤਿਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ। **ਵਨਕਮ੍ਮਿਕਾ**ਤਿ ਵਨੇ ਕਸਨਲਾਯਨਦਾਰੁਆਹਰਣਗੋਰਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਮ੍ਮੇਨ ਵਾ ਵਿਚਰਕਮਨੁਸ੍ਸਾ। **ਉਦ੍ਧਰੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਖਾਦੇਯ੍ਯੁੰ। **ਵਿਲਮ੍ਬਿਨੀ**ਤਿ ਵਾਤੇਨ ਪਹਤਪਹਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਕੇਲ਼ਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਵਿਲਮ੍ਬਨ੍ਤੀ। **ਸੁਖੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਾਯ

ਮਾਲੁਵਾਲਤਾਯ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋਪਿ ਸੁਖੋ, ਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ ਸੁਖਂ। ਅਯਂ ਮੇ ਦਾਰਕਾਨਂ ਆਪਾਨਮਣ੍ਡਲਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੀਲ਼ਾਭੂਮਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਦੁਤਿਯਂ ਮੇ ਵਿਮਾਨਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਲਤਾਯ ਦਸ੍ਸਨੇਪਿ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਪਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਏਵਮਾਹ।

ਵਿਟਭਿਂ ਕਰੇਯਜਾਤਿ ਸਾਖਾਨਂ ਉਪਰਿ ਛਤ੍ਤਾਕਾਰੇਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯਜ। **ਓਘਨਂ ਜਨੇਯਜਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਘਨਂ ਜਨੇਯਜ। ਉਪਰਿ ਆਰੁਯ੍ਹ ਸਕਲਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਪਲਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭਸ੍ਸਮਾਨਾ ਭੂਮਿਂ ਗਣ੍ਹੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਦਾਲੇਯਜਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਓਘਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮੂਲਾ ਓਤਿਣ੍ਣਸਾਖਾਹਿ ਅਭਿਰੁਹਮਾਨਾ ਸਬ੍ਬਸਾਖਾ ਪਲਿਵੇਠੇਨ੍ਤੀ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਨਿਯਾਮੇਨ ਪੁਨ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਸਕਲਰੁਕ੍ਖਂ ਸਂਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੀ ਸਬ੍ਬਸਾਖਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਉਪਰਿ ਠਤ੍ਵਾ ਵਾਤੇ ਵਾ ਵਾਯਨ੍ਤੇ ਦੇਵੇ ਵਾ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਪਦਾਲੇਯਜ। ਭਿਨ੍ਦੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਖਾਣੁਮਤ੍ਤਮੇਵ ਤਿਟ੍ਠੇਯਜ, ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਸਾਖਟ੍ਠਕਵਿਮਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਾਖਾਸੁ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਾਖਾਸੁ ਭਿਨ੍ਨਾਸੁ ਸਬ੍ਬਂ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਰੁਕ੍ਖਟ੍ਠਕਵਿਮਾਨਂ ਪਨ ਯਾਵ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਾਵ ਨ ਨਸ੍ਸਤਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਵਿਮਾਨਂ ਸਾਖਟ੍ਠਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸਾਖਾਸੁ ਸਂਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾਸੁ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਥ। ਦੇਵਤਾ ਪੁਤ੍ਤਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਣੁਕੇ ਠਿਤਾ ਪਰਿਦੇਵਿਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਾ।

੪੭੧. ਤਿਬ੍ਬਰਾਗਜਾਤਿਕੋਤਿ ਬਹਲਰਾਗਸਭਾਵੋ। **ਰਾਗਜਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤੀ**ਤਿ ਤਿਬ੍ਬਰਾਗਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ, ਨਤ੍ਵੇਵ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤਿ। **ਤਿਬ੍ਬਦੋਸਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕੇਨੇਵ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਦਹਰਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਹਤ੍ਥਪਰਾਮਾਸਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਕਥੇਤਿ। ਸੋਪਿ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ। ਮੋਹਜਾਤਿਕੋ ਪਨ ਇਧ ਕਤਂ ਵਾ ਕਤਤੋ ਅਕਤਂ ਵਾ ਅਕਤਤੋ ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਿ, ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਵਿਰਾਧੇਤਿ। ਸੋਪਿ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ।

੪੭੨. ਨ ਤਿਬ੍ਬਰਾਗਜਾਤਿਕੋਤਿਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕੋਚਿ ਤਿਬ੍ਬਰਾਗਾਦਿਜਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਕੋਚਿ ਨ ਤਿਬ੍ਬਰਾਗਾਦਿਜਾਤਿਕੋ? ਕਮ੍ਮਨਿਯਾਮੇਨ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇ ਲੋਭੋ ਬਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਅਲੋਭੋ ਮਨ੍ਦੋ, ਅਦੋਸਾਮੋਹਾ ਬਲਵਨ੍ਤੋ, ਦੋਸਮੋਹਾ ਮਨ੍ਦਾ, ਤਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦੋ ਅਲੋਭੋ ਲੋਭਂ ਪਰਿਯਾਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਦੋਸਾਮੋਹਾ ਪਨ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਦੋਸਮੋਹੇ ਪਰਿਯਾਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਦਿਨ੍ਨਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਲੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਸੁਖਸੀਲੋ ਅਕ੍ਕੋਧਨੋ ਪਞ੍ਞਵਾ ਵਜਿਰੂਪਮਞਾਣੋ।

ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇ ਲੋਭਦੋਸਾ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਲੋਭਾਦੋਸਾ ਮਨ੍ਦਾ, ਅਮੋਹੋ ਬਲਵਾ, ਮੋਹੋ ਮਨ੍ਦੋ, ਸੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਲੁਦ੍ਧੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਦੁਟ੍ਠੋ ਚ, ਪਞ੍ਞਵਾ ਪਨ ਹੋਤਿ ਵਜਿਰੂਪਮਞਾਣੋ ਦਤ੍ਤਾਭਯਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ।

ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇ ਲੋਭਾਦੋਸਮੋਹਾ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੇ ਮਨ੍ਦਾ, ਸੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਲੁਦ੍ਧੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਦਨ੍ਧੋ ਚ, ਸੁਖਸੀਲਕੋ ਪਨ ਹੋਤਿ ਅਕ੍ਕੋਧਨੋ।

ਤਥਾ ਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇ ਤਯੋਪਿ ਲੋਭਦੋਸਮੋਹਾ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਲੋਭਾਦਯੋ ਮਨ੍ਦਾ, ਸੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਲੁਦ੍ਧੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਦੁਟ੍ਠੋ ਚ ਮੂਲ਼੍ਹੋ ਚ।

ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇ ਅਲੋਭਦੋਸਮੋਹਾ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੇ ਮਨ੍ਦਾ, ਸੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਪ੍ਪਕਿਲੇਸੋ ਹੋਤਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਲੋ, ਦੁਟ੍ਠੋ ਪਨ ਹੋਤਿ ਦਨ੍ਧਪਞ੍ਞੋ ਚ।

ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇ ਅਲੋਭਾਦੋਸਮੋਹਾ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੇ ਮਨ੍ਦਾ, ਸੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਲੁਦ੍ਧੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਸੁਖਸੀਲਕੋ ਚ, ਮੂਲ੍ਹੋ ਪਨ ਹੋਤਿ।

ਤਥਾ ਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇ ਅਲੋਭਦੋਸਾਮੋਹਾ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੇ ਮਨ੍ਦਾ, ਸੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਲੁਦ੍ਧੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਪਞ੍ਞਵਾ ਚ, ਦੁਟ੍ਠੋ ਪਨ ਹੋਤਿ ਕੋਧਨੋ।

ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇ ਤਯੋਪਿ ਅਲੋਭਾਦਯੋ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਲੋਭਾਦਯੋ ਮਨ੍ਦਾ, ਸੋ ਮਹਾਸਙ੍ਘਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਲੁਦ੍ਧੋ ਅਦੁਟ੍ਠੋ ਪਞ੍ਞਵਾ ਚ ਹੋਤਿ।

ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚੂਲ਼ਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਮਹਾਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮਹਾਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂਕਾਮਾ**ਤਿ ਏਵਂਇਚ੍ਛਾ। **ਏਵਂਛਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਏਵਂਅਜ੍ਝਾਸਯਾ। **ਏਵਂਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾ**ਤਿ ਏਵਂਲਦ੍ਧਿਕਾ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਿਟ੍ਠਵਡ੍ਢਨੇ ਚੇਵ ਇਟ੍ਠਪਰਿਹਾਨੇ ਚ। **ਭਗਵਂਮੂਲਕਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਮੂਲਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਭਗਵਂਮੂਲਕਾ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਇਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਧਮ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਅਞ੍ਞੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸਿ, ਭਗਵਤਾ ਪਨ ਨੋ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ। ਭਗਵਨ੍ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਯਂ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਆਜਾਨਾਮ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਾਮਾਤਿ ਏਵਂ ਭਗਵਂਮੂਲਕਾ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮਾਤਿ। **ਭਗਵਂਨੇਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨੇਤਾ ਵਿਨੇਤਾ ਅਨੁਨੇਤਾਤਿ। ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਭਗਵਂਨੇਤ੍ਤਿਕਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਭਗਵਂਪਟਿਸਰਣਾ**ਤਿ ਚਤੁਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਭਗਵਤਿ ਪਟਿਸਰਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਭਗਵਂਪਟਿਸਰਣਾ। ਪਟਿਸਰਨ੍ਤੀਤਿ ਓਸਰਨ੍ਤਿ ਸਮੋਸਰਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ਮਹਾਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਫਸ੍ਸੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਹਂ ਭਗਵਾ ਕਿਨ੍ਨਾਮੋਤਿ? ਤ੍ਵਂ ਫੁਸਨਟ੍ਠੇਨ ਫਸ੍ਸੋ ਨਾਮ। ਵੇਦਨਾ, ਸਞ੍ਞਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਹਂ ਭਗਵਾ ਕਿਨ੍ਨਾਮਨ੍ਤਿ? ਤ੍ਵਂ ਵਿਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨਾਮਾਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਨਾਮਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਸਰਤੀਤਿਪਿ ਭਗਵਂਪਟਿਸਰਣਾ। **ਭਗਵਨ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਪਟਿਭਾਤੂ**ਤਿ ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਏਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁ, ਤੁਮ੍ਹੇਯੇਵ ਨੋ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਦੇਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੭੪. ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੇਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਿਤਬ੍ਬੇ। **ਭਜਿਤਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬੇ। **ਯਥਾ ਤਂ ਅਵਿਦ੍ਦਸੁਨੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਵਿਦੁਨੋ ਬਾਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ। **ਯਥਾ ਤਂ ਵਿਦ੍ਦਸੁਨੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਵਿਦੁਨੋ ਮੇਧਾਵਿਨੋ ਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ।

੪੭੫. ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਸੁਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਆਕਾਰੇਨ ਮਾਤਿਕਾ ਠਪਿਤਾ , ਇਧ ਪਨ ਯਥਾਧਮ੍ਮਰਸੇਨੇਵ ਸਤ੍ਥਾ ਮਾਤਿਕਂ ਠਪੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਗਹਣਂ।

੪੭੬. ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਤੋਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

੪੭੭. ਵਿਜ੍ਜਾਗਤੋਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪਞ੍ਞਵਾ।

੪੭੮. ਸਹਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਇਮੇ ਤਾਵ ਤਯੋ ਪੁਬ੍ਬਚੇਤਨਾਯ ਚ ਅਪਰਚੇਤਨਾਯ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਚੇਤਨਾਨੰ ਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾ ਪਨ ਸੁਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਾ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਚੇਤਨਾਨੰ ਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਸਹਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਸਹਾਪਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਨਾ''ਤਿ। ਦੋਮਨਸ੍ਸਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿੰ ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਰਭਾਗੇਸੁ ਕਾਯਿਕੰ ਦੁਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ।

੪੭੯. ਸਹਾਪਿ ਸੁਖੇਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋਤਿ ਇਮੇ ਤਾਵ ਤਯੋ ਪੁਬ੍ਬਚੇਤਨਾਯ ਚ ਅਪਰਚੇਤਨਾਯ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਚੇਤਨਾਨੰ ਵਸੇਨ ਸੁਖਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਾ ਸਤ੍ਤ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਚੇਤਨਾਨੰ ਵਸੇਨ ਸੁਖਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਸਹਾਪਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸੇਨਾ**ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਇਟ੍ਠਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਰਭਾਗੇਸੁ ਕਾਯਿਕੰ ਸੁਖਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ।

੪੮੦. ਤਤਿਯਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨੇ ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਮਾਗਵਿਕੋ ਵਾ, ਪਾਣੂਪਘਾਤੰਯੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਕਾਮਕਸ੍ਸੇਵ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੇ ਆਦੀਨਵੰ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਵਿਰਤਿਯਾ ਚ ਆਨਿਸੰਸੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਦੇਤਿ। ਸੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਕਤਿਪਾਹੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋਪਿ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਚੇਤਨਾ ਦੁਕ੍ਖਸਹਗਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾ ਪਨ ਸੁਖਸਹਗਤਾ ਵਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤਾ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ । ਇਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਰਭਾਗਚੇਤਨਾਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਸਹਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਸਹਾਪਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਨਾ''ਤਿ। ਦੋਮਨਸ੍ਸਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੪੮੧. ਚਤੁਤ੍ਥਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨੇ ਦਸਸੁਪਿ ਪਦੇਸੁ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਰਭਾਗਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾ ਸੁਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਸਹਾਪਿ ਸੁਖੇਨ ਸਹਾਪਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸੇਨਾ''ਤਿ। ਸੋਮਨਸ੍ਸਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੪੮੨. ਤਿਤ੍ਤੁਕਾਲਾਬੂਤਿ ਤਿਤ੍ਤਕਰਸਅਲਾਬੁ। **ਵਿਸੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਹਲਾਹਲਵਿਸੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਮਿਸ੍ਸਿਤੋ ਲੁਲ਼ਿਤੋ। **ਨਚ੍ਛਾਦੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਨ ਰੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਤੁਟ੍ਠਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। **ਨਿਗਚ੍ਛਸੀ**ਤਿ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਪਿਵੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤੰ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵੇਯ੍ਯ।

੪੮੩. ਆਪਾਨੀਯਕੰਸੋਤਿ ਆਪਾਨੀਯਸ੍ਸ ਮਧੁਰਪਾਨਕਸ੍ਸ ਭਰਿਤਕੰਸੋ। **ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਪਾਨਕਵਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵਣ੍ਣੋ, ਕੰਸੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਾਨਕਵਸੇਨ ਪਾਨਕਕੰਸੋਪਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਛਾਦੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਞ੍ਹਿ ਹਲਾਹਲਵਿਸੰ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਰਸੰ ਦੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਛਾਦੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

੪੮੪. ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਯਥਾ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਪੂਤਿਕਾਯੋਤ੍ਵੇਵ, ਤਦਹੁਜਾਤਾਪਿ ਗਲੋਚਿਲਤਾ ਪੂਤਿਲਤਾਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵੰ ਤਙ੍ਖਣੰ ਗਹਿਤੰ ਤਰੁਣਮ੍ਪਿ ਮੁਤ੍ਤੰ ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਨਾਨਾਭੇਸਜ੍ਜੇਹੀ**ਤਿ ਹਰੀਤਕਾਮਲਕਾਦੀਹਿ ਨਾਨੋਸਧੇਹਿ। **ਸੁਖੀ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਰੋਗੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਸੁਖੀ ਭਵੇਯ੍ਯ।

੪੮੫. ਦਧਿ ਚ ਮਧੁ ਚਾਤਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਦਧਿ ਚ ਸੁਮਧੁਰੰ ਮਧੁ ਚ। **ਏਕਜ੍ਝੰ ਸੰਸਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਮਿਸ੍ਸਿਤੰ ਆਲੁਲ਼ਿਤੰ। **ਤਸ੍ਸ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਚਤੁਮਧੁਰਭੇਸਜ੍ਜੰ ਪਿਵਤੋ ਰੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਯੰ ਭਗਨ੍ਦਰਸੰਸਟ੍ਠੰ ਲੋਹਿਤੰ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਭੇਸਜ੍ਜੰ, ਆਹਾਰੰ ਥਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗੰ ਅਵਲਞ੍ਜੰ ਕਰੋਤਿ। ਯੰ ਪਨ ਪਿਤ੍ਤਸੰਸਟ੍ਠੰ ਲੋਹਿਤੰ, ਤਸ੍ਸੇਤੰ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਸੀਤਲਕਿਰਿਯਾਯ ਪਰਿਯਤ੍ਤਭੂਤੰ।

੪੮੬. **ਵਿਦ੍ਧੇ**ਤਿ ਉਬ੍ਬਿਦ੍ਧੇ। ਮੇਘਵਿਗਮੇਨ ਦੂਰੀਭੂਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ**ਤਿ ਅਪਗਤਮੇਘੇ, **ਦੇਵੇ**ਤਿ ਆਕਾਸੇ। **ਆਕਾਸਗਤਂ ਤਮਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਕਾਸਗਤਂ ਤਮਂ। **ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਪ੍ਪਵਾਦੇ**ਤਿ ਪੁਥੂਨਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਪਰੇਸਂ ਵਾਦੇ। **ਅਭਿਵਿਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਅਭਿਹਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਭਾਸਤੇ ਚ ਤਪਤੇ ਚ ਵਿਰੋਚਤੇ ਚਾ**ਤਿ ਸਰਦਕਾਲੇ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਮਯੇ ਆਦਿਚ੍ਚੋਵ ਓਭਾਸਂ ਮੁਞ੍ਚਤਿ ਤਪਤਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਤੀਤਿ।

ਇਦਂ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਅਤਿਵਿਯ ਪਿਯਂ ਮਨਾਪਂ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਯਂ ਕਿਰ ਹਤ੍ਥਿਭੋਗਜਨਪਦੇ ਸਙ੍ਕਰਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਸ ਭੋਜਨਸਾਲਦ੍ਵਾਰੇ ਸਙ੍ਕਰਰੁਕ੍ਖੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਏਕਸ੍ਸ ਦਹਰਸ੍ਸ ਸਰਭਞ੍ਞਵਸੇਨ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਓਸਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕਾਰਂ ਅਦਾਸਿ। ਦਹਰੋ ਕਿਂ ਏਸੋਤਿ ਆਹ। ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਿਂ ਦੇਵਤੇ ਪਸਨ੍ਨਾਸਿ, ਕਿਂ ਸਦ੍ਦੇ, ਉਦਾਹੁ ਸੁਤ੍ਤੇਤਿ? ਸਦ੍ਦੇ ਨਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਸੁਤ੍ਤੇ ਪਸਨ੍ਨਾਮ੍ਹਿ। ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਜੇਤਵਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤਦਿਵਸੇ ਚ ਅਜ੍ਜ ਚ ਏਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਪਿ ਨਾਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਤ੍ਵਂ ਦੇਵਤੇ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਕਥਿਤਦਿਵਸੇਤਿ? ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ। ਕਤ੍ਥ ਠਿਤਾ ਅਸ੍ਸੋਸੀਤਿ? ਜੇਤਵਨਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਤਾਮ੍ਹਿ, ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਸੁ ਪਨ ਦੇਵਤਾਸੁ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਸੁ ਤਤ੍ਥ ਓਕਾਸਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਇਧੇਵ ਠਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸੋਸਿਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਠਿਤਾਯ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਤ੍ਥੁ ਸਦ੍ਦੋ ਸੋਤੁਨ੍ਤਿ? ਤ੍ਵਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਯ੍ਹਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਸੀਤਿ? ਆਮ ਦੇਵਤੇਤਿ। ਦਕ੍ਖਿਣਕਣ੍ਣਪਸ੍ਸੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਥਨਕਾਲੋ ਵਿਯ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੋਤੀਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਦੇਵਤੇ ਸਤ੍ਥੁ ਰੂਪਂ ਪਸ੍ਸਸੀਤਿ? ਸਤ੍ਥਾ ਮਮੇਵ ਓਲੋਕੇਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਸਣ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਵਿਸੇਸਂ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਖਿਤ੍ਥ ਦੇਵਤੇਤਿ। ਦੇਵਤਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ। ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਕਿਰੇਸ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ। ਏਵਮਿਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਪਿਯਂ ਮਨਾਪਂ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਹਾਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਵੀਮਂਸਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੮੭. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਮਂਸਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਵੀਮਂਸਕੇਨਾ**ਤਿ ਤਯੋ ਵੀਮਂਸਕਾ – ਅਤ੍ਥਵੀਮਂਸਕੋ ਸਙ੍ਖਾਰਵੀਮਂਸਕੋ ਸਤ੍ਥੁਵੀਮਂਸਕੋਤਿ। ਤੇਸੁ, ''ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਹਾਵੁਸੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵੀਮਂਸਕਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੨) ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਵੀਮਂਸਕੋ ਆਗਤੋ। ''ਯਤੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਾਤੁਕੁਸਲੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਆਯਤਨਕੁਸਲੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕੁਸਲੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੀਮਂਸਕੋਤਿ ਅਲਂ ਵਚਨਾਯਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੪) ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਾਰਵੀਮਂਸਕੋ ਆਗਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਥੁਵੀਮਂਸਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਚੇਤੋਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਵਾਰਂ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ। **ਸਮਨ੍ਨੇਸਨਾ**ਤਿ ਏਸਨਾ ਪਰਿਯੇਸਨਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਾ। **ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਯਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਜਾਨਨਤ੍ਥਾਯ।

੪੮੮. **ਦ੍ਵੀਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤਥਾਗਤੋ ਸਮਨ੍ਨੇਸਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਇਧ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਮਹਾ ਹਿ ਏਸ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਹਿ ਸਮਯੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਉਪਡ੍ਢਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਹੋਤਿ, ਉਪਡ੍ਢਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾਨੁਭਾਵੇਨਾਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਨਿਚ੍ਛੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ, – ''ਉਪਡ੍ਢਮਿਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ, ਯਦਿਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯਤਾ ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਤਾ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਆਹ – ''ਮਾ ਹੇਵਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਾ ਹੇਵਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਕਲਮੇਵਿਦਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਯਦਿਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯਤਾ, ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਤਾ। ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਸ੍ਸ, ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਸ੍ਸਤਿ, ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਬਹੁਲੀਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਥਞ੍ਚਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਬਹੁਲੀਕਰੋਤਿ। ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਭਾਵੇਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਂ ਭਾਵੇਤਿ ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਏਵਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ...ਪੇ॰...

ਬਹੁਲੀਕਰੋਤਿ, ਤਦਮਿਨਾਪੇਤੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾ ਸਕਲਮੇਵਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਯਦਿਦੰ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਕਲਜਾਣਸਹਾਯਤਾ ਕਲਜਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਤਾ। ਮਮਞ੍ਹਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੰ ਆਗਮ੍ਮ ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਯਾ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਜਰਾਧਮ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਧਮ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸੇਹਿ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੨)।

ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਬਾਹਿਰਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋਪਿ ਆਹ – ''ਬਾਹਿਰੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਨਾਞ੍ਞੰ ਏਕਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਯੰ ਏਵੰ ਮਹਤੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ, ਯਥਯਿਦੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ। ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਤੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੧੩)। ਮਹਾਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਸਲ੍ਲੇਖਪਟਿਪਦੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋਪਿ, ''ਪਰੇ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖੋ ਕਰਣੀਯੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੮੩) ਆਹ। ਮੇਘਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨਿਯਧਮ੍ਮੇ ਕਥੇਨ੍ਤੋਪਿ, ''ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਯ, ਮੇਘਿਯ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਇਧ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ''ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੩੧) ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੇਸਿ। ਪਿਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਾਹੁਲਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਭਿਣ੍ਹੋਵਾਦੰ ਦੇਨ੍ਤੋਪਿ –

> ''ਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਸ੍ਸੁ ਕਲਜਾਣੇ, ਪਨ੍ਤਞ੍ਚ ਸਯਨਾਸਨੰ।
> ਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸੰ, ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਹੋਹਿ ਭੋਜਨੇ॥
>
> ਚੀਵਰੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਚ, ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਯਨਾਸਨੇ।
> ਏਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹੰ ਮਾਕਾਸਿ, ਮਾ ਲੋਕੰ ਪੁਨਰਾਗਮੀ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੪੦, ੩੪੧) –

ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯਮੇਵ ਸਬ੍ਬਪਠਮੰ ਕਥੇਸਿ। ਏਵੰ ਮਹਾ ਏਸ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨਾਮ। ਇਧਾਪਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ **ਦ੍ਵੀਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤਥਾਗਤੋ ਸਮਨ੍ਨੇਸਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭਿ। ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤਥਾਗਤੰ ਏਸਤੁ ਗਵੇਸਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਭਗਵਾ ਅਯੰ ਮਹਾਜਚ੍ਚੋਤਿ ਵਾ, ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵਾ, ਅਭਿਰੂਪੋ ਦਸ੍ਸਨੀਯੋਤਿ ਵਾ, ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ਵਾ, ਇਮੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਹੰ ਚੀਵਰਾਦਯੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾ, ਏਵੰ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਮੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਯੋ ਪਨ ਏਵੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਿ, ''ਪਹੋਤਿ ਮੇ ਏਸ ਸਤ੍ਥਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਮੰ ਭਜਤੂਤਿ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਸੀਹਨਾਦੋ ਕਿਰ ਨਾਮੇਸ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਚਕ੍ਖੁਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯਜੇਸੂ**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਥ ਕਾਯਿਕੋ ਸਮਾਚਾਰੋ ਵੀਮੰਸਕਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜੋ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ। ਵਾਚਸਿਕੋ ਸਮਾਚਾਰੋ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯਜੋ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ। ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੁ ਸਮਨ੍ਨੇਸਿਤਬ੍ਬਾਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਯੇ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਚ ਨ ਚਕ੍ਖੁਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾ। ਯਥਾ ਪਨ ਉਦਕੇ ਚਲਨ੍ਤੇ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫੁਲਕੇ ਵਾ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੇ ਅਨ੍ਤੋ ਮਚ੍ਛੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵੰ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਮੁਸਾਵਾਦਾਦੀਨਿ ਵਾ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਵਚੀਸਮਾਚਾਰੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤੰ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਕਾਯਵਚੀਸਮਾਚਾਰਾਪਿ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਾਯੇਵ ਨਾਮ। **ਨ ਤੇ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸੰਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਤੇ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ। ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਤ੍ਥਿਤਾਯੇਵ ਹਿ ਤੇ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤਾਯ। ਤਥਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਏਕਦਿਵਸੰ ਇਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਹਨ੍ਦ ਦਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਵਾਰੇਮਿ ਵੋ, ਨ ਚ ਮੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਰਹਥ ਕਾਯਿਕੰ ਵਾ ਵਾਚਸਿਕੰ ਵਾ''ਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕੰਸੰ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿੰ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਨ ਖੋ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਰਹਾਮ ਕਾਯਿਕੰ ਵਾ ਵਾਚਸਿਕੰ ਵਾ। ਭਗਵਾ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਾ, ਅਸਞ੍ਜਾਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਞ੍ਜਾਨੇਤਾ, ਅਨਕ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਾਤਾ,

ਮਗ੍ਗਞ੍ਞੂ ਮਗ੍ਗਵਿਦੂ ਮਗ੍ਗਕੋਵਿਦੋ। ਮਗ੍ਗਾਨੁਗਾ ਚ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਰਹਿ ਸਾਵਕਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਾਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੫)। ਏਵੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਵਚੀਸਮਾਚਾਰਾ। ਉਤ੍ਤਰੋਪਿ ਸੁਦੰ ਮਾਣਵੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਅਨਾਰਾਧਨੀਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਤ੍ਤ ਮਾਸੇ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਲਿਕ੍ਖਾਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਅਦ੍ਦਸ। ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋ ਵਾ ਏਸ ਬੁਦ੍ਧਭੂਤਸ੍ਸ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਕਿੰ ਅਨਾਰਾਧਨੀਯੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ? ਮਾਰੋਪਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤੋ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਗਵੇਸਮਾਨੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨਾਰਾਧਨੀਯੰ ਨਾਦ੍ਦਸ, ਅਨੁਮਸੋ ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। ਮਾਰੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਚਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਿਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਕੁਸਲੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਨੰ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਭੂਤਮ੍ਪਿ ਏਕੰ ਵਸ੍ਸੰ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਜ੍ਜੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਗਮਨਸਮਯੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ –

> ''ਮਹਾਵੀਰ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਯਸਸਾ ਜਲੰ।
> ਸਬ੍ਬਵੇਰਭਯਾਤੀਤੰ, ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਗੋਤਮ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੯) –

ਗਾਥੰ ਵਤ੍ਵਾ ਗਤੋ।

ਵੀ**ਤਿਮਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਲੇ ਕਣ੍ਹਾ, ਕਾਲੇ ਸੁਕ੍ਕਾਤਿ ਏਵੰ ਵੋਮਿਸ੍ਸਕਾ। ਵੋ**ਦਾਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਾ। **ਸੰਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵੋਦਾਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਿ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਯੋ। ਤੇਨਾਹ – ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ? ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ, ਯੰ ਤਥਾਗਤੋ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, 'ਮਾ ਮੇ ਇਦੰ ਪਰੋ ਅਞ੍ਞਾਸੀ'ਤਿ। ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਚੀਸਮਾਚਾਰੋ... ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ... ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਜੀਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ , ਨਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵੋ, ਯੰ ਤਥਾਗਤੋ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਮਾ ਮੇ ਇਦੰ ਪਰੋ ਅਞ੍ਞਾਸੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੫੮)।

ਇਮੰ ਕੁਸਲੰ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਅਨਵਜ੍ਜੰ ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਸੀਲੰ। ''ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਥਾ ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਅਤਿਚਿਰਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਇਮਿਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਉਦਾਹੁ ਇਤ੍ਤਰਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਹਿਯ੍ਯੋ ਵਾ ਪਰੇ ਵਾ ਪਰਸੁਵੇ ਵਾ ਦਿਵਸੇ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਗਵੇਸਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਬਹੁ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਕਮ੍ਮੰ ਕਤੰ, ਤੰ ਤਤ੍ਥ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਾਕਟੰ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਗਾਮੰ ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦਤੀਰੰ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਸਾਲੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਆਰਞ੍ਞਕੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਭਾਵਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਣੀਤੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਜਨਪਦਵਾਸਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਤਿਦਪ੍ਪਿਤੋ ਵਤਾਯੰ ਆਯਸ੍ਮਾ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ, ''ਅਸੁਕਟ੍ਠਾਨੇ ਅਸੁਕੰ ਨਾਮ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਉਪੋਸਥੋ ਵਾ ਪਵਾਰਣਾ ਵਾ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪਾਯ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੰ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੰ ਵਾ ਵੀਮੰਸਾਪੇਤੁੰ ਏਵਮਾਹ।

ਏਵੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਨ ਇਤ੍ਤਰਸਮਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਅਨਚ੍ਛਰਿਯੰ ਚੇਤੰ। ਯੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਏਤਰਹਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਸੀਲੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਕਾਲੇਪਿ ਏਵੰ ਅਹੋਸਿ।

ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਗਨ੍ਧਾਰਰਾਜਾ ਚ ਵੇਦੇਹਰਾਜਾ ਚ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਹਾਯਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਾਨਿ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਇਸਿਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਅਰਞ੍ਞਗਾਮਕੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਨਾਮ ਦੁਲ੍ਲਭਲੋਣੋ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਅਲੋਣੰ ਯਾਗੁੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਏਕਿਸ੍ਸਾਯ ਸਾਲਾਯ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਨ੍ਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਲੋਣਚੁਣ੍ਣੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਏਕਦਿਵਸੰ ਏਕੋ ਵੇਦੇਹਿਸਿਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਲੋਣਚੁਣ੍ਣੰ ਅਦਾਸਿ । ਵੇਦੇਹਿਸਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢੰ ਗਨ੍ਧਾਰਿਸਿਸ੍ਸ-ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਠਪੇਸਿ। ਤਤੋ ਥੋਕੰ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਮਾ ਇਦੰ ਨਸ੍ਸੀ''ਤਿ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ

ਤਿਣਗਹਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਪੁਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਯਾਗੁਪਾਨਕਾਲੇ ਸਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਾਰਿਸਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਇਤੋ ਥੋਕਂ ਗਣ੍ਹਥ ਆਚਰਿਯਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਕੁਤੋ ਤੇ ਲਦ੍ਧਂ ਵੇਦੇਹਿਸੀਤਿ? ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਂ ‘‘ਮਾ ਨਸ੍ਸੀ’’ਤਿ ਮਯਾ ਠਪਿਤਨ੍ਤਿ। ਗਨ੍ਧਾਰਿਸਿ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਅਲੋਣਕਂਯੇਵ ਯਾਗੁਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਵੇਦੇਹਂ ਇਸਿਂ ਅਵੋਚ –

‘‘ਹਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਸੋਲ਼ਸ।
ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਾਨਿ ਫੀਤਾਨਿ, ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਦਾਨਿ ਕੁਬ੍ਬਸੀ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੭.੭੬)।

ਵੇਦੇਹਿਸਿ ਅਵੋਚ – ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਇਦਾਨਿ ਕਸ੍ਮਾ ਲੋਣਚੁਣ੍ਣਮਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਣਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਨ ਕਰੋਥਾ’’ਤਿ? ਕਿਂ ਮਯਾ ਕਤਂ ਵੇਦੇਹਿਸੀਤਿ? ਅਥ ਨਂ ਆਹ –

‘‘ਹਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਾਰਵਿਸਯਂ, ਪਹੂਤਧਨਧਾਰਿਯਂ।
ਪਸਾਸਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਇਧ ਦਾਨਿ ਪਸਾਸਸੀ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੭.੭੭)।

ਗਨ੍ਧਾਰੋ ਆਹ –

‘‘ਧਮ੍ਮਂ ਭਣਾਮਿ ਵੇਦੇਹ, ਅਧਮ੍ਮੋ ਮੇ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ।
ਧਮ੍ਮਂ ਮੇ ਭਣਮਾਨਸ੍ਸ, ਨ ਪਾਪਮੁਪਲਿਮ੍ਪਤੀ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੭.੭੮)।

ਵੇਦੇਹੋ ਆਹ –

‘‘ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਵਣ੍ਣੇਨ, ਪਰੋ ਲਭਤਿ ਰੁਪ੍ਪਨਂ।
ਮਹਤ੍ਥਿਯਮ੍ਪਿ ਚੇ ਵਾਚਂ, ਨ ਤਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯ ਪਣ੍ਡਿਤੋ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੭.੭੯)।

ਗਨ੍ਧਾਰੋ ਆਹ –

‘‘ਕਾਮਂ ਰੁਪ੍ਪਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਭੁਸਂਵ ਵਿਕਿਰੀਯਤੁ।
ਧਮ੍ਮਂ ਮੇ ਭਣਮਾਨਸ੍ਸ, ਨ ਪਾਪਮੁਪਲਿਮ੍ਪਤੀ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੭.੮੦)।

ਤਤੋ ਵੇਦੇਹਿਸਿ ਯਸ੍ਸ ਸਕਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਆਚਰਿਯਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਿਨਯਂ ਨ ਸਿਕ੍ਖਤਿ, ਸੋ ਅਨ੍ਧਮਹਿਂਸੋ ਵਿਯ ਵਨੇ ਚਰਤੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਹ –

‘‘ਨੋ ਚੇ ਅਸ੍ਸ ਸਕਾ ਬੁਦ੍ਧਿ, ਵਿਨਯੋ ਵਾ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ।
ਵਨੇ ਅਨ੍ਧਮਹਿਂਸੋਵ, ਚਰੇਯ੍ਯ ਬਹੁਕੋ ਜਨੋ॥

ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਪਨਿਧੇਕਚ੍ਚੇ, ਆਚੇਰਮ੍ਹਿ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾ।
ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨੀਤਵਿਨਯਾ, ਚਰਨ੍ਤਿ ਸੁਸਮਾਹਿਤਾ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੭.੮੧-੮੨)।

ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਵੇਦੇਹਿਸਿ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਮਯਾ ਕਤਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਾਰਿਸਿਂ ਖਮਾਪੇਸਿ। ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਤਪਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਏਵਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਕਾਲੇਪਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਸੀਲਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਅਹੋਸਿ।

ਉਤ੍ਤੁਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਸਪਤ੍ਤੋਤਿ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਤ੍ਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਞਤ੍ਤੁੰ ਪਞ੍ਞਾਤਭਾਵੰ ਪਾਕਟਭਾਵੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਨੁ ਖੋ, ਸਯਞ੍ਚ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਤ੍ਤੋ ਨੁ ਖੋ ਨੋਤਿ। ਤੇਨ ਚਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਤਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਯਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਭਾਵੇਨ ਚ ਕਿੰ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਦੀਨਵਾ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਉਦਾਹੁ ਨੋਤਿ ਏਵੰ ਸਮਨ੍ਨੇਸਨ੍ਤੁਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨ ਤਾਵ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਭਾਵੰ ਵਾ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਏਕਚ੍ਚੇ ਮਾਨਾਤਿਮਾਨਾਦਯੋ ਆਦੀਨਵਾ ਨ ਸੰਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਉਪਸਨ੍ਤੁਪਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਵਿਯ ਚ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਰਿਯੋ ਨੁ ਖੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਨੁ ਖੋਤਿਪਿ ਞਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ।

ਯਤੋ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਯਦਾ ਪਨ ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਞਾਤੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਾ, ਤਦਾ ਤਿਣ੍ਹੇਨ ਸਿਙ੍ਗੇਨ ਗੋਗਣੰ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਦੁਟ੍ਠਗੋਣੋ ਵਿਯ, ਮਿਗਸਙ੍ਘੰ ਅਭਿਮਦ੍ਦਮਾਨੋ ਦੀਪਿ ਵਿਯ ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਅਗਾਰਵੋ ਅਸਭਾਗਵੁਤ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਪਾਦੇਨ ਭੂਮਿੰ ਫੁਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚਰਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਯਥਾ ਯਥਾ ਞਾਤੋ ਹੋਤਿ ਯਸਸ੍ਸੀ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਫਲਭਾਰਭਰਿਤੋ ਵਿਯ ਸਾਲਿ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰ ਓਨਮਤਿ, ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇਸੁ ਅਕਿਞ੍ਚਨਭਾਵੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਸਞ੍ਞੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਵਿਸਾਣਉਸਭੋ ਵਿਯ, ਚਣ੍ਡਾਲਦਾਰਕੋ ਵਿਯ ਚ ਸੋਰਤੋ ਨਿਵਾਤੋ ਨੀਚਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚੇਵ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਚ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਰੂਪੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਨਾਸ੍ਸ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਆਦੀਨਵਾ''ਤਿ ਆਹ।

ਤਥਾਗਤੋ ਪਨ ਅਟ੍ਠਸੁ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤਾਦੀ, ਸੋ ਹਿ ਲਾਭੇਪਿ ਤਾਦੀ, ਅਲਾਭੇਪਿ ਤਾਦੀ, ਯਸੇਪਿ ਤਾਦੀ, ਅਯਸੇਪਿ ਤਾਦੀ, ਪਸੰਸਾਯਪਿ ਤਾਦੀ, ਨਿਨ੍ਦਾਯਪਿ ਤਾਦੀ, ਸੁਖੇਪਿ ਤਾਦੀ, ਦੁਕ੍ਖੇਪਿ ਤਾਦੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਨਾਸ੍ਸ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਆਦੀਨਵਾ ਸੰਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਅਭਯੂਪਰਤੋ**ਤਿ ਅਭਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਰਤੋ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੂਪਰਤੋ ਸਤਤੂਪਰਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਵਾ ਭਯੇਨ ਉਪਰਤੋਤਿਪਿ ਅਭਯੂਪਰਤੋ। ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਹਿ ਭਯਾਨਿ ਕਿਲੇਸਭਯੰ ਵਟ੍ਟਭਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿਭਯੰ ਉਪਵਾਦਭਯਨ੍ਤਿ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਚਤੂਹਿਪਿ ਭਯੇਹਿ ਭਾਯਤਿ। ਸੇਕ੍ਖਾ ਤੀਹਿ, ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਭਯੰ ਪਹੀਨੰ, ਇਤਿ ਸਤ੍ਤ ਸੇਕ੍ਖਾ ਭਯੂਪਰਤਾ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਅਭਯੂਪਰਤੋ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਭਯੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਿੰ ਪਰਵਾਦਭਯੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ। ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯੰ ਪਨ ਪਟਿਚ੍ਚ, ''ਮਾਦਿਸੰ ਖੀਣਾਸਵੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਤ੍ਤਾ ਮਾ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਉਪਵਾਦੰ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਮੂਲੁਪ੍ਪਲਵਾਪਿਵਿਹਾਰਵਾਸੀ ਯਸਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ।

ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਮੂਲੁਪ੍ਪਲਵਾਪਿਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕਕੁਲਦ੍ਵਾਰੰ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥਣ੍ਡਿਲਪੀਠਕੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਪੇਸੁੰ। ਅਮਚ੍ਚਧੀਤਾਪਿ ਤੰਯੇਵ ਪੀਠਕੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਰਤੋਭਾਗੇ ਨੀਚਤਰੰ ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕੋ ਨੇਵਾਸਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਚ੍ਛਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾਵ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਅਮਚ੍ਚਧੀਤਰਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ, ''ਅਯੰ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕੋ ਵਿਹਾਰੇਵ ਉਪਸਨ੍ਤੁਪਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਪਨ ਉਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸੀਦਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਮਯਾ ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾਸਞ੍ਞੀਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਥੇਰੋਪਿ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰੰ ਪਿਧਾਯ ਨਿਸੀਦਿ। ਨੇਵਾਸਿਕੋਪਿ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਤੰ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕੰ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਸਞ੍ਞਤਨੀਹਾਰੇਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗਘਟਤੋ ਉਲੁਙ੍ਕੇਨ ਉਦਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਾਦੇ ਧੋਵਿ। ਥੇਰੋ, ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਅਯੰ ਅਸਞ੍ਞਤਚਾਰਿਕੋ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬੰ ਞਤ੍ਵਾ, ''ਅਯੰ ਮਯਿ ਮਨੰ ਪਦੋਸੇਤ੍ਵਾ ਅਪਾਯੂਪਗੋ ਮਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਵੇਹਾਸੰ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਣਿਕਾਮਣ੍ਡਲਸਮੀਪੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿ। ਨੇਵਾਸਿਕੋ ਦੁਟ੍ਠਾਕਾਰੇਨ ਘਟਿਕੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰੰ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਥੇਰੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ, ''ਹੇਟ੍ਠਾਮਞ੍ਚੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁੰ ਆਰਭਿ। ਥੇਰੋ ਉਕ੍ਕਾਸਿ। ਇਤਰੋ ਉਦ੍ਧੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ – ''ਪਤਿਰੂਪੰ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਪੰਸੁਕੂਲਿਕ ਏਵੰ ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸੀਦਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨ ਏਕਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਪਨ ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਮੇਤਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਖੀਣਾਸਵਾ ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯਾਯ ਉਪਵਾਦੰ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ।

ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸਾਤਿ ਰਾਗਸ੍ਸ ਖਯੇਨੇਵ। ਵੀਤਰਾਗਤ੍ਤਾ ਕਾਮੇ ਨ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਨ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਵਾਰੇਤ੍ਵਾਤਿ। **ਤਵ੍ਵੇ**ਤਿ ਏਵੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੰ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲਾਦੀਸੁਪਿ ਚਤੁਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਅਲਙ੍ਕਤਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾਪਿ ਇਤਿਪਿ ਸਤ੍ਥਾ ਵੀਤਰਾਗੋ ਵੀਤਦੋਸੋ ਵੀਤਮੋਹੋ ਵਨੁਕਿਲੇਸੋ ਪਹੀਨਮਲੋ ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋਤਿ ਏਵੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇ ਵਣ੍ਣੰ ਕਥਯਮਾਨੰ ਤੰ ਵੀਮੰਸਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਰੇ ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁੰ ਚੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਆਕਾਰਾਤਿ ਕਾਰਣਾਨਿ। **ਅਨ੍ਵਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧਿਯੋ। **ਸਙ੍ਘੇ ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪੇਕਦਾ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਣਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ। **ਏਕੋ ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਾਮਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ , ਅਡ੍ਢਮਾਸੰ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਿਤੁਨ੍ਤਿ, ਤੇਮਾਸੰ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਿਤੁਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨੇ ਚੇਵ ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕਵਨਸਣ੍ਡੇ ਚ ਏਕਕੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ। **ਸੁਗਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁਗਤਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਕਾਰਕਾ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤਾ। ਏਵਰੂਪਾਪਿ ਹਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਥਿ। **ਦੁਗ੍ਗਤਾ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੁਗਤਾ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਕਾਯਦਲ੍ਹਿਬਹੁਲਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾ। ਏਵਰੂਪਾਪਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਅਤ੍ਥਿ। **ਗਣਮਨੁਸਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਣਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਗਣਾਰਾਮਾ ਗਣਬਹੁਲਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਣੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪਾਪਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇਸੰ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾ ਗਣਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਾ ਵਿਸੰਸਟ੍ਠਾ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਵਿਹਾਰਿਨੋਪਿ ਅਤ੍ਥਿ।

ਆਮਿਸੇਸੁ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਆਮਿਸਗਿਦ੍ਧਾ ਆਮਿਸਚਕ੍ਖੁਕਾ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਆਮਿਸਤ੍ਥਮੇਵ ਆਹਿਣ੍ਡਮਾਨਾ ਆਮਿਸੇਸੁ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਕਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਆਮਿਸੇਨ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨਸਾ ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤਚਨ੍ਦਸਦਿਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਮਾਨਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। **ਨਾਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਤੰ ਤੇਨ ਅਵਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਅਯੰ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਥਾ ਤਾਯ ਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੰ ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਨਾਵਜਾਨਾਤਿ, ਅਯੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਕਾਰਕੋ, ਅਯੰ ਗਣਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟੋ ਵਿਸੰਸਟ੍ਠੋ। ਅਯੰ ਆਮਿਸੇਨ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨਸੋ ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤੋ ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਵਿਯਾਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸ ਗੇਹਸਿਤਵਸੇਨ ਉਸ੍ਸਾਦਨਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਯੰ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਕਾਰਕੋ ਕਾਯਦਲ੍ਹਿਬਹੁਲੋ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੋ, ਅਯੰ ਗਣਬਨ੍ਧਨਬਦ੍ਧੋ, ਅਯੰ ਆਮਿਸਗਿਦ੍ਧੋ ਲੋਲੋ ਆਮਿਸਚਕ੍ਖੁਕੋਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸ ਗੇਹਸਿਤਵਸੇਨ ਅਪਸਾਦਨਾਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਕਿੰ ਕਥਿਤੰ ਹੋਤਿ? ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਤਾਦਿਭਾਵੋ ਕਥਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ –

> ''ਵਧਕਸ੍ਸ ਦੇਵਦਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਚੋਰਸ੍ਸਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਿਨੋ।
> ਧਨਪਾਲੇ ਰਾਹੁਲੇ ਚ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸਮਕੋ ਮੁਨੀ''ਤਿ॥ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੬.੬.੫)।

੪੮੯. **ਤਤ੍ਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵੀਮੰਸਕੇਸੁ। ਯੋ, ''ਕੇ ਪਨਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਕਾਰਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯੰ ਆਗਤੋ ਗਣ੍ਠਿਵੀਮੰਸਕੋ ਚ, ਯੋ ''ਅਭਯੂਪਰਤੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ''ਤਿ ਆਗਤੋ ਮੂਲਵੀਮੰਸਕੋ ਚ। ਤੇਸੁ ਮੂਲਵੀਮੰਸਕੇਨ ਤਥਾਗਤੋਵ ਉਤ੍ਤਰਿ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਸ੍ਸੇਵ ਕਥਾਯ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤੋ। ਪਰੋ ਚ ਨਾਮ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਥੇਯ੍ਯ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਕਥਾ ਭੂਤਾਪਿ ਹੋਤਿ ਅਭੂਤਾਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਸ੍ਸੇਵ ਕਥਾਯ ਨਿਟ੍ਠੰ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਤਥਾਗਤੋਵ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਬ੍ਯਾਕਰਮਾਨੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਬ੍ਯਾਕਰਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾ ਮਿਚ੍ਛਾਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰਮਾਨੋਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਏਤੰ ਪਥੋਹਮਸ੍ਮਿ ਏਤੰ ਗੋਚਰੋ**ਤਿ ਏਸ ਮਯ੍ਹੰ ਪਥੋ ਏਸ ਗੋਚਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਏਤਾਪਾਥੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਮਯ੍ਹੰ ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਸੀਲੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ, ਸ੍ਵਾਹੰ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਵੀਮੰਸਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਞਾਣਮੁਖੇ ਏਤਾਪਾਥੋ, ਏਵੰ ਆਪਾਥੰ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਨੋ ਚ ਤੇਨ ਤਮ੍ਮਯੋ**ਤਿ ਤੇਨਪਿ ਚਾਹੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਸੀਲੇਨ ਨ ਤਮ੍ਮਯੋ, ਨ ਸਤਣ੍ਹੋ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਤ੍ਤਾਵ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਿੰ ਪਣੀਤਪਣੀਤਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਿੰ ਚੇਵ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤਿ। **ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਹੰ ਚੇਵ ਸੁਕ੍ਕਞ੍ਚ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੰ ਸਵਿਪਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਕਣ੍ਹੰ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਕੰ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕੰ ਦੇਸੇਤਿ। ਕਣ੍ਹੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਉਸ੍ਸਾਹੰ ਸਵਿਪਾਕੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਸੁਕ੍ਕੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਉਸ੍ਸਾਹੰ ਸਵਿਪਾਕੰ ਦੇਸੇਤਿ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਇਧੇਕਚ੍ਚੰ ਧਮ੍ਮੰ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦੇਸਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਏਕਚ੍ਚੰ ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਤੇਨ

ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੇਨ ਦੇਸਨਾਧਮ੍ਮੇ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਸੋ ਭਗਵਾਤਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸੀਦਤਿ। ਤੇਨ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ, ਸੋਪਿ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤ੍ਤਾ। ਯ੍ਵਾਸ੍ਸ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੋ, ਸੋਪਿ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਵਙ੍ਕਾਦਿਦੋਸਰਹਿਤਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮੇ ਸਙ੍ਘੇਪਿ ਪਸੀਦਤਿ। **ਤਥ੍ਵੇ**ਤਿ ਤਂ ਏਵਂ ਪਸਨ੍ਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤਿਣ੍ਣਂ ਰਤਨਾਨਂ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ।

੪੯੦. **ਇਮੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਸਤ੍ਥੁਵੀਮਂਸਨਕਾਰਣੇਹਿ। **ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹੀ**ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਅਕ੍ਖਰਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਪਦੇਹਿ। **ਇਮੇਹਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹੀ**ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਕ੍ਖਰੇਹਿ। **ਸਦ੍ਧਾ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਓਕਪ੍ਪਨਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। **ਮੂਲਜਾਤਾ**ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਸਞ੍ਜਾਤਮੂਲਾ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਮੂਲਂ ਨਾਮ। **ਆਕਾਰਵਤੀ**ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸਕਾਰਣਾ। **ਦਸ੍ਸਨਮੂਲਿਕਾ**ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਮੂਲਿਕਾ। ਸੋ ਹਿ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਦਲ਼੍ਹਾ**ਤਿ ਥਿਰਾ। **ਅਸਂਹਾਰਿਯਾ**ਤਿ ਹਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। **ਸਮਣੇਨ** ਵਾਤਿ ਸਮਿਤਪਾਪਸਮਣੇਨ ਵਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ** ਵਾਤਿ ਬਾਹਿਤਪਾਪਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵਾ। **ਦੇਵੇਨ** ਵਾਤਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵੇਨ ਵਾ। **ਮਾਰੇਨ** ਵਾਤਿ ਵਸਵਤ੍ਤਿਮਾਰੇਨ ਵਾ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਿ ਵਸਵਤ੍ਤਿਮਾਰੇਨਾਪਿ ਸਦ੍ਧਾ ਅਸਂਹਾਰਿਯਾ ਹੋਤਿ ਸੂਰਮ੍ਬਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਯ।

ਸੋ ਕਿਰ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗੇਹਂ ਆਗਤੋ। ਅਥ ਮਾਰੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਵਰਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਰੂਪਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ – ''ਸਤ੍ਥਾ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਸਾਸਨਂ ਪਹਿਣਿ। ਸੂਰੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ''ਅਹਂ ਇਦਾਨੇਵ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਸਞ੍ਞਾਯ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਮਾਰੋ ਆਹ – ''ਯਂ ਤੇ ਮਯਾ, ਸੂਰਮ੍ਬਟ੍ਠ, ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ...ਪੇ॰... ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਕਥਿਤਂ, ਤਂ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾਵ ਸਹਸਾ ਮਯਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਰੂਪਂ ਨਿਚ੍ਚਂ...ਪੇ॰... ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ। ਸੂਰੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ, ਯਂ ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਥੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਯਂ ਮਯ੍ਹਂ ਵਿਬਾਧਨਤ੍ਥਂ ਮਾਰੋ ਆਗਤੋ''ਤਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਤ੍ਵਂ ਮਾਰੋਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਕਾਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ, ਆਮ ਮਾਰੋਸ੍ਮੀਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਆਗਤੋਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਵ ਸਦ੍ਧਾਚਾਲਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਕਣ੍ਹ ਪਾਪਿਮ, ਤ੍ਵਂ ਤਾਵ ਏਕਕੋ ਤਿਟ੍ਠ, ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਮਾਰਾਨਂ ਸਤਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਮਮ ਸਦ੍ਧਂ ਚਾਲੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਂ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਆਗਤਾ ਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਸਿਲਾਪਥਵਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਿਨੇਰੁ ਵਿਯ ਅਚਲਾ ਹੋਤਿ, ਕਿਂ ਤ੍ਵਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਚ੍ਛਰਂ ਪਹਰਿ। ਸੋ ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵਨ੍ਤਰਧਾਯਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ** ਵਾਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਵਾ। **ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇ ਸਮਣਾਦਯੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਹਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। **ਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨੇਸਨਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਸਮਨ੍ਨੇਸਨਾ। **ਧਮ੍ਮਤਾਸੁਸਮਨ੍ਨਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਸੁਸਮਨ੍ਨਿਟ੍ਠੋ, ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਨ੍ਨੇਸਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਵੀਮਂਸਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯੧. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਕੋਸਮ੍ਬਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਨਗਰਸ੍ਸ ਆਰਾਮਪੋਕ੍ਖਰਣੀਆਦੀਸੁ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕੋਸਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਾਵ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੋਸਮ੍ਬੀਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਕੁਸਮ੍ਬਸ੍ਸ ਨਾਮ ਇਸਿਨੋ ਅਸ੍ਸਮਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਮਾਪਿਤਤ੍ਤਾਤਿਪਿ ਏਕੇ। **ਘੋਸਿਤਾਰਾਮੇ**ਤਿ ਘੋਸਿਤਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਕਾਰਿਤੇ ਆਰਾਮੇ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਅਦ੍ਦਿਲਰਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਕੋਤੂਹਲਕੋ ਨਾਮ ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਛਾਤਕਭਯੇਨ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰੋ ਕੇਦਾਰਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਸੁਭਿਕ੍ਖਂ ਰਟ੍ਠਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ। ਮਾਤਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤਾ। ਤੇ ਏਕਂ ਗੋਪਾਲਕਗਾਮਕਂ

ਪਵਿਸਿਂਸੁ, ਗੋਪਾਲਕਾਨਞ੍ਚ ਤਦਾ ਪਹਤਪਾਯਸੋ ਪਟਿਯਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਪਾਯਸਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਂਸੁ। ਅਥ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪਹੂਤਪਾਯਸਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਜਿਰਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸੁਨਖਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੁਕ੍ਕੁਰੋ ਜਾਤੋ। ਸੋ ਗੋਪਾਲਕਸ੍ਸ ਪਿਯੋ ਅਹੋਸਿ ਮਨਾਪੋ, ਗੋਪਾਲਕੋ ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਵਸਾਨੇ ਕੁਕ੍ਕੁਰਸ੍ਸ ਏਕਂ ਪਿਣ੍ਡਂ ਦੇਤਿ। ਸੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਸਿਨੇਹਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਗੋਪਾਲਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਣ੍ਣਸਾਲਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੇ ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇ ਭਤ੍ਤਵੇਲਾਯ ਸਯਮੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਾਲਾਰੋਚਨਤ੍ਥਂ ਪਣ੍ਣਸਾਲਦ੍ਵਾਰੇ ਭੁਸ੍ਸਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇਪਿ ਚਣ੍ਡਮਿਗੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਲਾਪੇਤਿ। ਸੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਮੁਦੁਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਸ੍ਸ ਘੋਸਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲਘਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਂ ਅਪੁਤ੍ਤਕੋ ਸੇਟ੍ਠਿ ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਧਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਅਥ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤੇ ਜਾਤੇ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਮਾਰਾਪੇਤੁਂ ਉਪਕ੍ਕਮਿ। ਸੋ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤਤਾਯ ਸਤ੍ਤਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਮਰਣਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਅਵਸਾਨੇ ਏਕਾਯ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾਯ ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੇਨ ਲਦ੍ਧਜੀਵਿਕੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਿਤੁਅਚ੍ਚਯੇਨ ਸੇਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ **ਘੋਸਿਤਸੇਟ੍ਠਿ** ਨਾਮ ਜਾਤੋ। ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸੇਟ੍ਠਿ ਪਾਵਾਰਿਕਸੇਟ੍ਠੀਤਿ ਦ੍ਵੇ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਸਨ੍ਤਿ। ਇਮੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਯੋ ਅਹੇਸੁਂ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਤੇਸਂ ਸਹਾਯਕਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠੀਨਂ ਕੁਲੂਪਕਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਇਸਯੋ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਵਸਿਂਸੁ। ਤੇ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਲੋਣਮ੍ਬਿਲਸੇਵਨਤ੍ਥਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਥੇਕਸ੍ਮਿਂ ਵਾਰੇ ਗਿਮ੍ਹਸਮਯੇ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਨਿਰੁਦਕਮਹਾਕਨ੍ਤਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਨ੍ਤਾਰਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ – ''ਯਾਦਿਸੋ ਅਯਂ ਰੁਕ੍ਖੋ, ਅਦ੍ਧਾ ਏਤ੍ਥ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਯ ਦੇਵਤਾਯ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਾਧੁ ਵਤਸ੍ਸ, ਸਚੇ ਨੋ ਪਾਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਦਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਦੇਵਤਾ ਇਸੀਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਇਮੇਸਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਵਿਟਪਨ੍ਤਰਤੋ ਨਙ੍ਗਲਸੀਸਮਤ੍ਤਂ ਉਦਕਧਾਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ। ਇਸਿਗਣੋ ਰਜਤਕ੍ਖਨ੍ਧਸਦਿਸਂ ਉਦਕਵਟ੍ਟਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨੇਹਿ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਦੇਵਤਾਯ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਰਿਭੋਗਉਦਕਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਅਗਾਮਕਂ ਮਹਾਅਰਞ੍ਞਂ, ਸਾਧੁ ਵਤਸ੍ਸ, ਸਚੇ ਨੋ ਆਹਾਰਮ੍ਪਿ ਦਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਦੇਵਤਾ ਇਸੀਨਂ ਉਪਸਂਕਪ੍ਪਨਵਸੇਨ ਦਿਬ੍ਬਾਨਿ ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਕਾਦੀਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ। ਇਸਯੋ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ – ''ਦੇਵਤਾਯ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਰਿਭੋਗਉਦਕਮ੍ਪਿ ਭੋਜਨਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਸਾਧੁ ਵਤਸ੍ਸ, ਸਚੇ ਨੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ।

ਦੇਵਤਾ ਤੇਸਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਕਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਤੇ ਆਹਂਸੁ – ''ਦੇਵਤੇ, ਮਹਤੀ ਤੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਕਿਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਧਿਗਤਾਸੀ''ਤਿ? ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਤਿਮਹਨ੍ਤਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ। ਉਪਡ੍ਢਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਹਿ ਦੇਵਤਾਯ ਸਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਾ।

ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਕਿਰ ਗੇਹੇ ਅਯਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਕਾਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਹਿ ਗੇਹੇ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਸੁ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਾਰੇ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬੋ ਜਨੋ ਉਪੋਸਥਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਯਂ ਕਮ੍ਮਕਾਰੋ ਏਕਕੋਵ ਪਾਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਗਤੋ। ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ ਨਿਵਾਪਂ ਲਭਨਮਨੁਸ੍ਸੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਸੇਵੇਕਸ੍ਸ ਅਰਞ੍ਞਂ ਗਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਸਾਯਮਾਸਤ੍ਥਾਯ ਨਿਵਾਪਂ ਅਦਾਸਿ। ਭਤ੍ਤਕਾਰਿਕਾ ਦਾਸੀ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਭਤ੍ਤਂ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਤੋ ਆਗਤਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ, ਕਮ੍ਮਕਾਰੋ ਆਹ – ''ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਗੇਹਂ ਏਕਸਦ੍ਦਂ ਅਹੋਸਿ, ਅਜ੍ਜ ਅਤਿਵਿਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ? ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿ – ''ਅਜ੍ਜ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਗੇਹੇ ਸਬ੍ਬੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਪੋਸਥਿਕਾ, ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ ਤੁਯ੍ਹੇਵੇਕਸ੍ਸ ਨਿਵਾਪਂ ਅਦਾਸੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਅਮ੍ਮਾਤਿ? ਆਮ ਸਾਮੀਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਉਪੋਸਥਂ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿਂ ਪੁਚ੍ਛ ਅਮ੍ਮਾਤਿ? ਤਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ ਆਹ – ''ਸਕਲਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਉਪਡ੍ਢਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਹੋਤਿ, ਉਪੋਸਥਿਕੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ । ਕਮ੍ਮਕਾਰੋ ਭਤ੍ਤਂ ਅਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਤਸ੍ਸ ਆਹਾਰਪਰਿਕ੍ਖੀਣਕਾਯਸ੍ਸ

ਰਤ੍ਤਿੰ ਵਾਤੋ ਕੁਪ੍ਪਿ। ਸੋ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਕਾਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਮਹਾਵਟ੍ਟਨਿਅਟਵਿਯੰ ਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖੇ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਇਸੀਨੰ ਆਰੋਚੇਸਿ।

ਇਸਯੋ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਮਯੰ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਧਮ੍ਮੋ, ਸਙ੍ਘੋਤਿ ਅਸੁਤਪੁਬ੍ਬੰ ਸਾਵਿਤਾ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨੁ ਖੋ ਲੋਕੇ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ? ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਕੁਹਿੰ ਵਸਤੀਤਿ? ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੇਤਵਨੇ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਇਸਯੋ ਤਿਟ੍ਠਥ ਤਾਵ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਯੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕੋਸਮ੍ਬਿਨਗਰੰ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿੰਸੁ। ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿਨੋ, ''ਇਸਯੋ ਆਗਤਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨੰ ਕਤ੍ਵਾ, ''ਸ੍ਵੇ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਿਕ੍ਖੰ ਗਣ੍ਹਥ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਇਸਿਗਣਸ੍ਸ ਮਹਾਦਾਨੰ ਅਦੰਸੁ। ਇਸਯੋ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾਵ ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਏਕਮ੍ਪਿ ਮਾਸੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਤਯੋਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਮਾਸੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਥ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਵਾਰੇ ਹਿਯ੍ਯੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਜੇਵ ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਵਦਥ, ਕਿਮਿਦਨ੍ਤਿ? ਆਮ ਗਹਪਤਯੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਨ ਖੋ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯੋ ਵਿਦਿਤੁੰ, ਤੇਨ ਮਯੰ ਤੁਰਿਤਾ ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਗਚ੍ਛਥਾਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਗਾਰਿਯਾ ਨਾਮ ਮਹਾਜਟਾ, ਤਿਟ੍ਠਥ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਮਯੰ ਪੁਰੇਤਰੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਅਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤੁਰਿਤਗਮਨੇਨੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਵਿਹਾਰੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਮੇਵ ਅਗਮੰਸੁ। ਸਤ੍ਥੁ ਮਧੁਰਧਮ੍ਮਕਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿੰਸੁ।

ਤੇਪਿ ਤਯੋ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਕਟਸਤੇਹਿ ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਨਿ ਚੇਵ ਪਟ੍ਟੁਨ੍ਨਦੁਕੂਲਾਦੀਨਿ ਚ ਆਦਾਯ ਕੋਸਮ੍ਬਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਸਾਮਨ੍ਤੇ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਸਹਾਯਕਾਨੰ ਮਧੁਰਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਥੇਸਿ। ਤੇ ਬਲਵਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਮਹਾਦਾਨੰ ਅਦੰਸੁ। ਪੁਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇਤਿ ਏਵੰ ਅਡ੍ਢਮਾਸੰ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ, ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਜਨਪਦੰ ਆਗਮਨਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿੰਸੁ। ਭਗਵਾ, ''ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇ ਖੋ ਗਹਪਤਯੋ ਤਥਾਗਤਾ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾ ਦਿਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਗਹਪਤਯੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਾ ਨੋ ਭਗਵਤਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਿ ਦਸਬਲੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਯੋਜਨੇ ਯੋਜਨੇ ਠਾਨੇ ਵਿਹਾਰੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕੋਸਮ੍ਬਿੰ ਪਤ੍ਵਾ, ''ਲੋਕੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਕਥਯਿੰਸੁ। ਤਯੋਪਿ ਜਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਰਾਮੇ ਮਹਨ੍ਤੰ ਧਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਵਸਨਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੇ ਕਾਰਾਪਯਿੰਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਕਾਰਿਤੋ **ਕੁਕ੍ਕੁਟਾਰਾਮੋ** ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਪਾਵਾਰਿਕਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਅਮ੍ਬਵਨੇ ਕਾਰਿਤੋ **ਪਾਵਾਰਿਕਮ੍ਬਵਨੇ** ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਘੋਸਿਤੇਨ ਕਾਰਿਤੋ **ਘੋਸਿਤਾਰਾਮੋ** ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਘੋਸਿਤਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਕਾਰਿਤੇ ਆਰਾਮੇ''ਤਿ।

ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾਤਿਆਦੀਸੁ ਕਲਹਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਭਣ੍ਡਨੰ ਨਾਮ, ਤੰ ਜਾਤੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ**। ਹਤ੍ਥਪਰਾਮਾਸਾਦਿਵਸੇਨ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਤ੍ਤੋ ਕਲਹੋ ਜਾਤੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਲਹਜਾਤਾ**। ਵਿਰੁਦ੍ਧਭੂਤੰ ਵਾਦਨ੍ਤਿ ਵਿਵਾਦੰ, ਤੰ ਆਪਨ੍ਨਾਤਿ **ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ। ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹੀ**ਤਿ ਵਾਚਾਸਤ੍ਤੀਹਿ। **ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਾ। **ਤੇ ਨ ਚੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿ ਨ ਚ ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਉਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਜਾਨਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ਆਰਭਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਨ ਉਪੇਨ੍ਤਿ, ਜਾਨਿਤੁੰ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਜ੍ਝਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਨਿਜ੍ਝਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵੇਵਚਨਮੇਵੇਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤੇ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ? ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ।

ਦ੍ਵੇ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਆਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਧਰੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕੋ ਚ। ਤੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਦਿਵਸੰ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਆਚਮਨਉਦਕਾਵਸੇਸੰ ਭਾਜਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਵਿਨਯਧਰੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਤੰ ਉਦਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਆਵੁਸੋ, ਤਯਾ ਇਦੰ ਉਦਕੰ ਠਪਿਤਨ੍ਤਿ? ਆਮ, ਆਵੁਸੋਤਿ। ਤ੍ਵਮੇਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਭਾਵੰ ਨ ਜਾਨਾਸੀਤਿ? ਆਮ ਨ ਜਾਨਾਮੀਤਿ। ਹੋਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ। ਸਚੇ ਹੋਤਿ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਸਤਿਯਾ ਕਤੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਤੇ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਿਟ੍ਠਿ ਅਹੋਸਿ।

ਵਿਨਯਧਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕਾਨਂ, ''ਅਯਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ – ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਸੋ ਏਵਮਾਹ – ''ਅਯਂ ਵਿਨਯਧਰੋ ਪੁਬ੍ਬੇ 'ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ 'ਆਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਦਤਿ, ਮੁਸਾਵਾਦੀ ਏਸੋ''ਤਿ। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮੁਸਾਵਾਦੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਕਲਹਂ ਵਡ੍ਢਯਿਂਸੁ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ ਏਤਂ, ''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਨੇਵ ਪਿਯਕਮ੍ਯਤਾਯ ਨ ਭੇਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ, ਅਥ ਖੋ ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ ਹਿਤਕਾਮਤਾਯ। ਸਾਮਗ੍ਗਿਕਾਰਕੋ ਕਿਰੇਸ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਯਥਾ ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਵਾਦਂ ਆਰਦ੍ਧਾ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਮਯਾ, ਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮਗ੍ਗਾ ਕਾਤੁਂ, ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਭਗਵਾ ਸਯਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਖਨ੍ਤਿਮੇਤ੍ਤਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ ਹਿਤਕਾਮਤਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਵੋਚ।

੪੯੨. **ਛਯਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਸਾਰਣੀਯਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਲਹਭਣ੍ਡਨਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਆਰਦ੍ਧਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਛ ਸਾਰਣੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਆਗਤਾਤਿ ਏਵਮਿਦਂ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਸੁਤ੍ਤਂ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾਵ ਗਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਰਣੀਯਾ**ਤਿ ਸਰਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਾ ਅਦ੍ਧਾਨੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਪਿ ਨ ਪਮੁਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਯੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪੂਰੇਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਪਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਿਯਕਰਣਾ**। ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਗਰੁਕਰਣਾ। ਸਙ੍ਗਹਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ। **ਅਵਿਵਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਅਵਿਵਾਦਨਤ੍ਥਾਯ। **ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ**ਤਿ ਸਮਗ੍ਗਭਾਵਤ੍ਥਾਯ । **ਏਕੀਭਾਵਾਯਾ**ਤਿ ਏਕੀਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਨਿਨ੍ਨਾਨਾਕਰਣਾਯ। **ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ। **ਵਚੀਕਮ੍ਮਮਨੋਕਮ੍ਮੇਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਮਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸੇਨ ਆਗਤਾਨਿ, ਗਿਹੀਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਹਿ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਧਮ੍ਮਪੂਰਣਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਗਿਹੀਨਂ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਬੋਧਿਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਸਙ੍ਘਨਿਮਨ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ ਗਮਨਂ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਪਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਆਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਂ ਅਨੁਗਮਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ।

ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਚਾਰਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਕਥਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਤੇਪਿਟਕਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ **ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। ਗਿਹੀਨਞ੍ਚ, ''ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਬੋਧਿਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਪਦੀਪਮਾਲਾਪੁਪ੍ਫਪੂਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਤੀਣਿ ਸੁਚਰਿਤਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮ, ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਅਜ੍ਜ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਸਙ੍ਘਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨੀਯਾਦੀਨਿ ਸਂਵਿਦਹਥ, ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਥ, ਪਾਨੀਯਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਥ, ਸਙ੍ਘਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਨੇਥ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਜਾਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿਆਦਿਕਥਨਕਾਲੇ ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ।

ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤੋਵ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਵਿਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੁਖੀ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਅਵੇਰਾ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਝਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨਂ **ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। ਗਿਹੀਨਂ ''ਅਯ੍ਯਾ ਸੁਖੀ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਅਵੇਰਾ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਝਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ।

ਆਵਿ ਚੇਵ ਰਹੋ ਚਾਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਚ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਨਵਕਾਨਂ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਸਹਾਯਭਾਵੂਪਗਮਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਥੇਰਾਨਂ ਪਨ ਪਾਦਧੋਵਨਵਨ੍ਦਨਬੀਜਨਦਾਨਾਦਿਭੇਦਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਉਭਯੇਹਿਪਿ ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਂ ਦਾਰੁਭਣ੍ਡਾਦੀਨਂ ਤੇਸੁ ਅਵਮਞ੍ਞਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਯ ਪਟਿਸਾਮਨਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋਤਿ ਏਵਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਵਿਹਾਰੇ ਅਸਨ੍ਤਂ ਪਨ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕੁਹਿਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵਂ ਮਮਾਯਨਵਚਨਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ

ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਮੇਤ੍ਤਾਸਿਨੇਹਸਿਨਿਦ੍ਧਾਨਿ ਪਨ ਨਯਨਾਨਿ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਮੁਖੇਨ ਓਲੋਕਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ, ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਅਰੋਗੋ ਹੋਤੁ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੋਤਿ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਣਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ।

ਲਾਭਾਤਿ ਚੀਵਰਾਦਯੋ ਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯਾ। **ਧਮ੍ਮਿਕਾ**ਤਿ ਕੁਹਨਾਦਿਭੇਦਂ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਵਤ੍ਤੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਤ੍ਤੇ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਗਤਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਾਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਭੋਗੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮ ਆਮਿਸਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ, ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਜਨਂ ਆਮਿਸਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। ''ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਜਨਂ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਯੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਯਂ **ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਭੋਗੀ** ਨਾਮ।

ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗਿਨੋ ਇਦਂ ਲਕ੍ਖਣਂ, ਯਂ ਯਂ ਪਣੀਤਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਨੇਵ ਲਾਭੇਨ ਲਾਭਂ ਜਿਗੀਸਨਾਮੁਖੇਨ ਗਿਹੀਨਂ ਦੇਤਿ, ਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ; ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਵ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਾਧਾਰਣਂ ਹੋਤੂਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਡਿਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਂ ਵਿਯ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਂ ਕੋ ਪੂਰੇਤਿ, ਕੋ ਨ ਪੂਰੇਤੀਤਿ? ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਤਾਵ ਨ ਪੂਰੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ ਪਨ ਵਤ੍ਤਂ ਅਖਣ੍ਡੇਨ੍ਤੋ ਪੂਰੇਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਤਂ – ਯੋ ਹਿ ਓਦਿਸ੍ਸਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਾਤੁ ਵਾ ਪਿਤੁ ਵਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਨਂ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਦੇਤਿ, ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਪਨਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਲਿਬੋਧਜਗ੍ਗਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ਮੁਤ੍ਤਪਲਿਬੋਧਸ੍ਸੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੇਨ ਪਨ ਓਦਿਸ੍ਸਕਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਗਿਲਾਨਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਆਗਨ੍ਤੁਕਗਮਿਕਾਨਞ੍ਚੇਵ ਨਵਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਤੇਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਯੋ ਯਤ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਤਕਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਵਸਿਟ੍ਠੇ ਅਸਤਿ ਪੁਨ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਾਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਂ ਯਂ ਪਣੀਤਂ, ਤਂ ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ''ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਹੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਅਦਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਯਂ ਪਨ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਸੁਪੂਰੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ। ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾਯ ਹਿ ਪਰਿਸਾਯ ਯੋ ਅਞ੍ਞਤੋ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਞ੍ਞਤੋ ਅਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਅਤਿਰੇਕਂ। ਅਯਞ੍ਚ ਪਨ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਏਵਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਂ ਲਦ੍ਧਂ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਵਸ੍ਸੇਹਿ ਪੂਰਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਓਰਂ। ਸਚੇ ਹਿ ਦ੍ਵਾਦਸਮੇਪਿ ਵਸ੍ਸੇ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਕੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪੂਰਂ ਪਤ੍ਤਂ ਆਸਨਸਾਲਾਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਹਾਯਿਤੁਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ਕਸ੍ਸੇਸੋ ਪਤ੍ਤੋਤਿ? ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਕਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ – ''ਆਹਰਥ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਰਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤਿ। ਅਥ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਰਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਮਯ੍ਹਂ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਂਸੂ''ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਪੁਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਰਿਵਾਸਸਦਿਸੋ ਹੇਸ। ਸਕਿਂ ਖਣ੍ਡੇ ਜਾਤੇ ਪੁਨ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬੋਵ। ਯੋ ਪਨ, ''ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ ਮੇ, ਯਸ੍ਸ ਮੇ ਪਤ੍ਤਗਤਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਵ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਜਨੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਣ੍ਣੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਏਵਂ ਪੂਰਿਤਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਨ ਨੇਵ ਇਸ੍ਸਾ, ਨ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਸੁਲਭਪਚ੍ਚਯੋ; ਪਤ੍ਤਗਤਮਸ੍ਸ ਦੀਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਖੀਯਤਿ, ਭਾਜਨੀਯਭਣ੍ਡਟ੍ਠਾਨੇ ਅਗ੍ਗਭਣ੍ਡਂ ਲਭਤਿ, ਭਯੇ ਵਾ ਛਾਤਕੇ ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਦੇਵਤਾ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ – ਲੇਣਗਿਰਿਵਾਸੀ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਮਹਾਗਿਰਿਗਾਮਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਸ ਮਹਾਥੇਰਾ ਨਾਗਦੀਪਂ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਗਿਰਿਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਲਦ੍ਧਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ –

''ਲਦ੍ਧਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ? ਵਿਚਰਿਮ੍ਹਾ, ਆਵੁਸੋਤਿ। ਸੋ ਅਲਦ੍ਧਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਯਾਵਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਤਾਵ ਇਧੇਵ ਹੋਥਾ''ਤਿ। ਮਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਪਞ੍ਞਾਸ ਜਨਾ ਪਤ੍ਤਤੇਮਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਿਮ੍ਹਾਤਿ। ਨੇਵਾਸਿਕਾ ਨਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਟਿਬਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਲਭਨ੍ਤਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗਸਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ। ਥੇਰਾ ਆਗਮਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਗਾਮਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਧੁਰਗੇਹੇਯੇਵ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾ ਖੀਰਭਤ੍ਤਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਠਿਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਆਦਾਯ ਥੇਰਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਗਣ੍ਹਥ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਮਾਹ। ਥੇਰੋ, ''ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਏਤ੍ਤਕੇਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਲਦ੍ਧਂ, ਅਯਂ ਸੀਘਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਸੇਸਾਨਂ ਮੁਖਂ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਓਲੋਕਨਾਕਾਰੇਨੇਵ ਞਤ੍ਵਾ – ''ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਲਦ੍ਧਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ, ਨਿਕ੍ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾ ਗਣ੍ਹਥ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਭੁਞ੍ਜਿ।

ਅਥ ਨਂ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਵਸਾਨੇ ਥੇਰਾ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ – ''ਕਦਾ, ਆਵੁਸੋ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀ''ਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋਤਿ। ਝਾਨਲਾਭੀਸਿ, ਆਵੁਸੋਤਿ? ਏਤਮ੍ਪਿ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਨਨੁ, ਆਵੁਸੋ, ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ? ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੂਰਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੂਰਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਚੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ, ਪਤ੍ਤਗਤਂ ਨ ਖੀਯਤੀਤਿ। ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਸਪ੍ਪੁਰਿਸ, ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮਿਦਂ ਤੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਤਾਵ **ਪਤ੍ਤਗਤਂ ਨ ਖੀਯਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁ।

ਅਯਮੇਵ ਪਨ ਥੇਰੋ ਚੇਤਿਯਪਬ੍ਬਤੇ ਗਿਰਿਭਣ੍ਡਮਹਾਪੂਜਾਯ ਦਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਕਿਂ ਵਰਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਸਾਟਕਾ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਏਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਚੋ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ – ''ਏਕੋ ਦਹਰੋ ਏਵਂ ਵਦਤੀ''ਤਿ। ''ਦਹਰਸ੍ਸੇਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਥੇਰਾਨਂ ਪਨ ਸੁਖੁਮਸਾਟਕਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ''ਮਹਾਥੇਰਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਠਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਿਤੇ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਠਪਿਤਾਪਿ ਤੇ ਸਾਟਕਾ ਹਤ੍ਥਂ ਨਾਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਵ ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ। ਦਹਰਸ੍ਸ ਦਾਨਕਾਲੇ ਪਨ ਹਤ੍ਥਂ ਆਰੁਲ੍ਹਾ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਚਸ੍ਸ ਮੁਖਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਦਹਰਂ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦਹਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ''ਕਦਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਪਰਿਯਾਯੇਨਪਿ ਅਸਨ੍ਤਂ ਅਵਦਨ੍ਤੋ, ''ਨਤ੍ਥਿ ਮਯ੍ਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਆਹ। ਨਨੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਅਵਚੁਤ੍ਥਾਤਿ? ਆਮ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਕੋ ਅਹਂ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੂਰਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਾਜਨੀਯਭਣ੍ਡਟ੍ਠਾਨੇ ਅਗ੍ਗਭਣ੍ਡਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ। ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮਿਦਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਨ੍ਤਿ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਇਦਂ **ਭਾਜਨੀਯਭਣ੍ਡਟ੍ਠਾਨੇ ਅਗ੍ਗਭਣ੍ਡਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਤਿਸ੍ਸਭਯੇ ਪਨ ਭਾਤਰਗਾਮਵਾਸਿਨੋ ਨਾਗਤ੍ਥੇਰਿਯਾ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਪਲਾਯਿਂਸੁ। ਥੇਰੀ ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲੇ, ''ਅਤਿਵਿਯ ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸੋ ਗਾਮੋ, ਉਪਧਾਰੇਥ ਤਾਵਾ''ਤਿ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਆਹ। ਤਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਗਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਆਗਮ੍ਮ ਥੇਰਿਯਾ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਸਾ ਸੁਤ੍ਵਾ, ''ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤੇਸਂ ਗਤਭਾਵਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਸੁਯੇਵ ਯੋਗਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾਯ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਦ੍ਵਾਦਸਮਾ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦਤ੍ਵਾ, ''ਅਯ੍ਯੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਮਾ ਗਚ੍ਛਥ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਇਧੇਵ ਏਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰਿਯਾ ਪਨ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਾ ਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਸੋ, ''ਮਹਨ੍ਤਂ ਭਯਂ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਇਧ ਯਾਪੇਤੁਂ, ਪਰਤੀਰਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਤਦ੍ਵਾਦਸਮੋਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਥੇਰਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਭਾਤਰਗਾਮਂ ਆਗਤੋ। ਥੇਰੀ, ''ਥੇਰਾ ਆਗਤਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਕਿਂ ਅਯ੍ਯਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਸਾ, ''ਅਜ੍ਜ ਏਕਦਿਵਸਂ ਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵੇਵ ਗਮਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰਾ ਵਿਹਾਰਂ ਅਗਮਂਸੁ।

ਥੇਰੀ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ''ਇਮਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ, ''ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤਿ ਥੇਰੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਤਾਤਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾਤਿ। ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤਿ ਥੇਰੀਤਿ। ਸਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਖਿਪਿ, ਪਤ੍ਤੋ ਆਕਾਸੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਥੇਰੋ, ''ਸਤ੍ਤਤਾਲਮਤ੍ਤੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਭਤ੍ਤਮੇਵ, ਥੇਰੀਤਿ

ਵਤ੍ਵਾ ਭਯੰ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਭਯੇ ਵੂਪਸਨ੍ਤੇ ਅਰਿਯਵੰਸੰ ਕਥਯਮਾਨੇ, 'ਭੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਭਤ੍ਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਨਾਮਯਿਤ੍ਥਾ'ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਵਦਿਯਮਾਨੋ ਸਨ੍ਥਮ੍ਭੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਹੋਥ ਥੇਰਿਯੋ''ਤਿ ਮਗ੍ਗੰ ਆਰੁਹਿ।

ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾਪਿ, ''ਸਚੇ ਥੇਰੋ ਥੇਰਿਯਾ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਨੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਚੇ ਪਨ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਮਾਨਾ ਠਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਮਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਪਤ੍ਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਥਾਤਿ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੰਯੇਵ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਦਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਦ੍ਵਾਦਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਉਪਟ੍ਠਹਿ। ਇਦੰ **ਦੇਵਤਾ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁ, ਤਤ੍ਰ ਹਿ ਥੇਰੀ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਿਕਾ ਅਹੋਸਿ।

ਅਖਣ੍ਡਾਨੀਤਿਆਦੀਸੁ ਯਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਅਨ੍ਤੇ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਭਿਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸੀਲੰ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਛਿਨ੍ਨਸਾਟਕੋ ਵਿਯ **ਖਣ੍ਡੰ** ਨਾਮ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨੰ, ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਛਿਦ੍ਦਸਾਟਕੋ ਵਿਯ **ਛਿਦ੍ਦੰ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਭਿਨ੍ਨਾਨਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯੰ ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਿਸਭਾਗਵਣ੍ਣੇਨ ਕਾਲਰਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਵਣ੍ਣਾ ਗਾਵੀ ਵਿਯ **ਸਬਲੰ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਭਿਨ੍ਨਾਨਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਵਿਸਭਾਗਬਿਨ੍ਦੁਚਿਤ੍ਰਾ ਗਾਵੀ ਵਿਯ **ਕਮ੍ਮਾਸੰ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਭਿਨ੍ਨਾਨਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਸੀਲਾਨਿ **ਅਖਣ੍ਡਾਨਿ ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਾਨਿ ਅਸਬਲਾਨਿ ਅਕਮ੍ਮਾਸਾਨਿ** ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਪਨੇਤਾਨਿ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬਜਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵਕਰਣਤੋ **ਭੁਜਿਸ੍ਸਾਨਿ**। ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਪਸਤ੍ਥਤ੍ਤਾ **ਵਿਞ੍ਞੁਪ੍ਪਸਤ੍ਥਾਨਿ**। ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ, ''ਇਦੰ ਨਾਮ ਤ੍ਵੰ ਆਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਪਰਾਮਟ੍ਠੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਤ੍ਤਾ ਚ **ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਾਨਿ**। ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿੰ ਵਾ ਅਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿੰ ਵਾ ਸੰਵਤ੍ਤਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਮਾਧਿਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਦਿਸਾਭਾਗੇਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮਾਨਭਾਵੂਪਗਤਸੀਲੋ ਵਿਹਰਤਿ । ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਸੀਲੰ ਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤਰੇਪਿ ਦੇਵਲੋਕੇਪਿ ਵਸਨ੍ਤਾਨੰ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਨੰ ਸੀਲੇਨ ਸਮਾਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਮਗ੍ਗਸੀਲੇ ਨਾਨਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਯਾਯੰ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। **ਅਰਿਯਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸਾ। **ਨਿਯਜਾਤੀ**ਤਿ **ਨਿਯਜਾਨਿਕਾ। ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੋ ਤਥਾਕਾਰੀ ਹੋਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਤ੍ਥੰ। **ਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ**ਤਿ ਸਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਭਾਵੰ ਉਪਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। **ਅਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਕੰ। ਸਬ੍ਬਗੋਪਾਨਸਿਯੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਗਾਹਿਕੰ**। ਸਬ੍ਬਗੋਪਾਨਸੀਨੰ ਸਙ੍ਘਾਟੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਘਾਟਨਿਕੰ**। ਸਙ੍ਘਾਟਨਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਦਿਦੰ ਕੂਟ**ਨ੍ਤਿ ਯਮੇਤੰ ਕੂਟਾਗਾਰਕਣ੍ਣਿਕਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਕੂਟੰ ਨਾਮ। ਪਞ੍ਚਭੂਮਿਕਾਦਿਪਾਸਾਦਾ ਹਿ ਕੂਟਬਦ੍ਧਾਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਤਿਤੇ ਮਤ੍ਤਿਕੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਤਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਕੂਟੰ ਕੂਟਾਗਾਰਸ੍ਸ, ਏਵੰ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਾਨੰ ਯਾ ਅਯੰ ਅਰਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਸਾ ਅਗ੍ਗਾ ਚ ਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ ਚ ਸਙ੍ਘਾਟਨਿਯਾ ਚਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

੪੯੩. ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਯੰ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਯੰ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਦਿਟ੍ਠਿ ਅਰਿਯਾ ਨਿਯਜਾਨਿਕਾ ਨਿਯਜਾਤਿ ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਕਥੰ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਨਿਯਜਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋਵ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋਯੇਵ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਸੁਪ੍ਪਣਿਹਿਤੰ ਮੇ ਮਾਨਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਯ੍ਹੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਠਪਿਤੰ। **ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਬੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਬੋਧਤ੍ਥਾਯ। **ਅਰਿਯ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਤੰ ਞਾਣੰ ਯਸ੍ਮਾ ਅਰਿਯਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯੇਸੰ ਪਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਸੰਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ, ਤਸ੍ਮਾ **ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨੰ ਪਨ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਸਾਧਾਰਣੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਹੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ।

੪੯੪. ਲਭਾਮਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੰ ਸਮਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇ ਸਮਥੰ ਲਭਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਯਮ੍ਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਮਥੋ**ਤਿ ਏਕਗ੍ਗਤਾ। **ਨਿਬ੍ਬੁਤੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੋ।

੪੯੫. ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾਤਿ ਏਵਰੂਪਾਯ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਦਿਟ੍ਠਿਯਾ।

੪੯੬. ਧਮ੍ਮਤਾਯਾਤਿ ਸਭਾਵੇਨ। **ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ**ਤਿ ਸਭਾਵੋ ਏਸ। **ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵਾ ਦੇਸਨਾਯ ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਕੁਟਿਕਾਰਸਦਿਸਂ, ਲਹੁਕਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿਸਦਿਸਂ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਪਤ੍ਤਿਂਯੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ, ਨੋ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ, ਆਪਨ੍ਨਂ ਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਦਹਰੋ**ਤਿ ਤਰੁਣੋ। **ਕੁਮਾਰੋ**ਤਿ ਨ ਮਹਲ੍ਲਕੋ। **ਮਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸੋਤਾਦੀਨਂ ਮਨ੍ਦਤਾਯ ਮਨ੍ਦੋ। **ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕੋ**ਤਿ ਅਤਿਦਹਰਤਾਯ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕੋ, ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਵਾ ਵਾਮੇਨ ਵਾ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸਯਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਙ੍ਗਾਰਂ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਸਾਰਿਤੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਵਾ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ। ਏਵਂ ਫੁਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨ ਸੀਘਂ ਹਤ੍ਥੋ ਝਾਯਤਿ, ਤਥਾ ਹਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਙ੍ਗਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਦੂਰਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਦਹਰਸ੍ਸ ਪਨ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ ਸੁਖੁਮਾਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਦਯ੍ਹਮਾਨੋ ਚਿਰੀਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਖਿਪ੍ਪਂ ਪਟਿਸਂਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਦਹਰੋਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਚ ਦਯ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਦਹਰੋਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਦੇਸੇਤੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੇ ਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸਤਿ ਏਕਂ ਦਿਵਸਂ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਅਨਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗੇਪਿ ਤਮੇ ਸਭਾਗਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤਿਯੇਵ।

੪੯੭. ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨੀਤਿ ਉਚ੍ਚਨੀਚਾਨਿ। **ਕਿਂ ਕਰਣੀਯਾਨੀ**ਤਿ ਕਿਂ ਕਰੋਮੀਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਉਚ੍ਚਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਕਰਣਂ ਰਜਨਂ ਚੇਤਿਯੇ ਸੁਧਾਕਮ੍ਮਂ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਚੇਤਿਯਘਰਬੋਧਿਘਰੇਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। ਅਵਚਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਪਾਦਧੋਵਨਮਕ੍ਖਨਾਦਿਖੁਦ੍ਦਕਕਮ੍ਮਂ, ਅਥ ਵਾ ਚੇਤਿਯੇ ਸੁਧਾਕਮ੍ਮਾਦਿ ਉਚ੍ਚਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥੇਵ ਕਸਾਵਪਚਨਉਦਕਾਨਯਨਕੁਚ੍ਛਕਰਣ ਨਿਯ੍ਯਾਸਬਨ੍ਧਨਾਦਿ ਅਵਚਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। **ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਭਾਵਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਤਿਬ੍ਬਾਪੇਕ੍ਖੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਬਹਲਪਤ੍ਥਨੋ ਹੋਤਿ। **ਥਮ੍ਬਞ੍ਚ ਆਲੁਮ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਤਿਣਞ੍ਚ ਆਲੁਮ੍ਪਮਾਨਾ ਖਾਦਤਿ। **ਵਚ੍ਛਕਞ੍ਚ ਅਪਚਿਨਾਤੀ**ਤਿ ਵਚ੍ਛਕਞ੍ਚ ਅਪਲੋਕੇਤਿ। ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਾ ਹਿ ਗਾਵੀ ਅਰਞ੍ਞੇ ਏਕਤੋ ਆਗਤਂ ਵਚ੍ਛਕਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਨਿਪਨ੍ਨਂ ਪਹਾਯ ਦੂਰਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਚ੍ਛਕਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਚਰਮਾਨਾ ਤਿਣਂ ਆਲੁਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਗੀਵਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਏਕਨ੍ਤਂ ਵਚ੍ਛਕਮੇਵ ਚ ਵਿਲੋਕੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਕਿਂ ਕਰਣੀਯਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਅਸਿਥਿਲਪੂਰਕੋ ਤਿਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਬਹਲਪਤ੍ਥਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾਵ ਕਰੋਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਮਹਾਚੇਤਿਯੇ ਕਿਰ ਸੁਧਾਕਮ੍ਮੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਏਕੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਸੁਧਾਭਾਜਨਂ, ਏਕੇਨ ਕੁਚ੍ਛਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਧਾਕਮ੍ਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਂ ਆਰੁਲ੍ਹੋ। ਏਕੋ ਕਾਯਦਲ੍ਹਿਬਹੁਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਪਪਞ੍ਚੋ ਹੋਤੀਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਠਾਨਾ ਅਞ੍ਞਂ ਠਾਨਂ ਗਤੋ। ਸੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਂ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਕਤਿਪਯਟ੍ਠਾਨੇ ਆਗਤਂ, – ''ਸਪ੍ਪੁਰਿਸ ਮਹਨ੍ਤਂ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਂ ਕਿਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਓਕਾਸਂ ਨ ਲਭਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਨ ਇਤਰੋ ਪਕ੍ਕਾਮੀਤਿ।

੪੯੮. ਬਲਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਬਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਿਕਭਾਵਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਨਸਿਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਨਸ੍ਮਿਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬਚੇਤਸਾ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਕਲਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਓਹਿਤਸੋਤੋ**ਤਿ ਠਪਿਤਸੋਤੋ। ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ ਹਿ ਪਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਗ੍ਗਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਮਾਨਾ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਲ੍ਲਪਮਾਨਾ ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਵਾ ਨ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਮਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਅਤਿਤ੍ਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ, ਅਥ ਅਰੁਣਂ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ।

੫੦੦. ਧਮ੍ਮਤਾ ਸੁਸਮਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤੀਤਿ ਸਭਾਵੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਨ੍ਨੇਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਕਰਣਵਚਨਂ , ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਤਞ੍ਞਾਣੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਇਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞ੍ਞਾਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

ਅਯਂ ਤਾਵ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਸਮਾਨਕਥਾ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਬਹੁਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਵਿਤਣ੍ਡਵਾਦੀ ਪਨ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋ ਨਾਮ ਮਗ੍ਗੋ ਨਤ੍ਥਿ, ‘‘ਏਵਂ ਭਾਵੇਯ੍ਯ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨੀ’’ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਸਤ੍ਤਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਿਲੇਸਾ ਪਨ ਲਹੁ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਹਿ ਞਾਣੇਹਿ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਤਿ। ਸੋ ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਹਰਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ, ‘‘ਇਦਮਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਞਾਣਂ ਅਧਿਗਤਂ ਹੋਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਂ ਞਾਣਂ…ਪੇ॰… ਇਦਮਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਮਂ ਞਾਣਂ ਅਧਿਗਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਇਮਮੇਵ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਤਿ। ਤਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਕਿਂ ਪਨਿਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨੇਯ੍ਯਤ੍ਥਂ ਨੀਤਤ੍ਥਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਵਕ੍ਖਤਿ – ‘‘ਨੀਤਤ੍ਥਂ, ਯਥਾਸੁਤ੍ਤਂ ਤਥੇਵ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ। ਸੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ – ‘‘ਧਮ੍ਮਤਾ ਸੁਸਮਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ? ਅਦ੍ਧਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਤ੍ਥੋਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਤਤੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ‘‘ਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗੀ ਫਲਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ, ਫਲਸਮਙ੍ਗੀ’’ਤਿ। ਜਾਨਨ੍ਤੋ, ‘‘ਫਲਸਮਙ੍ਗੀ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਤਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, – ‘‘ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਇਧ ਮਗ੍ਗਂ ਅਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਮਣ੍ਡੂਕੋ ਵਿਯ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਫਲਮੇਵ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ। ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਂ ਮੇ ਲਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਅਵਚ। ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੇਨ ਨਾਮ ਆਚਰਿਯਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਰਸਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਇਮਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਞਾਣਾਨਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਾਨੇਵ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋ ਬਹੁਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋਯੇਵਾ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੁ। ਨੋ ਚੇ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ‘‘ਗਚ੍ਛ ਪਾਤੋਵ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਂ ਪਿਵਾਹੀ’’ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮਨ੍ਤਨਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦੧. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮਨ੍ਤਨਿਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਪਾਪਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਲਾਮਕਾ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ। **ਇਦਂ ਨਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਹ ਕਾਯੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ‘‘ਨਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਧੁਵਾਦੀਨਿ** ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਧੁਵ**ਨ੍ਤਿ ਥਿਰਂ। **ਸਸ੍ਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਦਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ। **ਕੇਵਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਖਣ੍ਡਂ ਸਕਲਂ। **ਅਚਵਨਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਚਵਨਸਭਾਵਂ। **ਇਦਞ੍ਹਿ ਨ ਜਾਯਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਕੋਚਿ ਜਾਯਨਕੋ ਵਾ ਜੀਯਨਕੋ ਵਾ ਮੀਯਨਕੋ ਵਾ ਚਵਨਕੋ ਵਾ ਉਪਪਜ੍ਜਨਕੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਇਤੋ ਚ ਪਨਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਸਹ ਕਾਯਕਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਞ੍ਞਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸ ਥਾਮਗਤਾ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਂਵਾਦੀ ਪਨ ਸੋ ਉਪਰਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਝਾਨਭੂਮਿਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਫਲਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਤੋ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਗਤੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਞ੍ਞਾਣੀ ਅਨ੍ਧੀਭੂਤੋ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯੋ ਨਾਮ।

੫੦੨. **ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ**ਤਿ ਮਾਰੋ ਕਥਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਦ੍ਦਸ? ਸੋ ਕਿਰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਵਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਆਵਜ੍ਜੇਤਿ – ‘‘ਅਜ੍ਜ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਕਤਰਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਵਾ ਨਿਗਮੇ ਵਾ ਵਸਤੀ’’ਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਕਾਲੇ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ, ‘‘ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸੁਭਗਵਨੇ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ, ‘‘ਕਤ੍ਥ ਨੁ ਖੋ ਗਤੋ’’ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਾਵ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਣਂ ਮਮ ਵਿਸਯਾ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇਤਿ, ਤਾਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯਂ ਵਿਛਨ੍ਦਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਪਦਾਨੁਪਦਿਕੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਨ ਕਾਯੇਨ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ, ‘‘ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਬਕਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਪਸਾਦਿਤੋ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ’’ਤਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਂ ਅਨ੍ਵਾਵਿਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸ ਸਰੀਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ। ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤਾਨਂ ਵਾ ਅਨ੍ਵਾਵਿਸਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਮੇਤਮਾਸਦੋ**ਤਿ ਮਾ ਏਤਂ ਅਪਸਾਦਯਿਤ੍ਥ। **ਅਭਿਭੂ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਜੇਟ੍ਠਕੋ। **ਅਨਭਿਭੂਤੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਨਭਿਭੂਤੋ। **ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਏਕਂਸਵਚਨੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ **ਦਸੋ,** ਸਬ੍ਬਂ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਵਸਵਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਜਨਂ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਇਸ੍ਸਰੋ**ਤਿ ਲੋਕੇ ਇਸ੍ਸਰੋ। **ਕਤ੍ਤਾ ਨਿਮ੍ਮਾਤਾ**ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਾ ਚ ਨਿਮ੍ਮਾਤਾ ਚ, ਪਥਵੀਹਿਮਵਨ੍ਤਸਿਨੇਰੁਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਸੇਟ੍ਠੋ ਸਜਿਤਾਤਿ ਅਯਂ ਲੋਕਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਮੋ ਚ ਸਜਿਤਾ ਚ। ''ਤ੍ਵਂ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ ਹੋਹਿ, ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨਾਮ, ਵੇਸ੍ਸੋ ਨਾਮ, ਸੁਦ੍ਦੋ ਨਾਮ, ਗਹਟ੍ਠੋ ਨਾਮ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਾਮ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਓਟ੍ਠੋ ਹੋਹਿ, ਗੋਣੋ ਹੋਹੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸਜ੍ਜੇਤਾ ਅਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਸੀ ਪਿਤਾ ਭੂਤਭਬਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਚਿਣ੍ਣਵਸਿਤਾਯ ਵਸੀ, ਅਯਂ ਪਿਤਾ ਭੂਤਾਨਞ੍ਚ ਭਬਜਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਵਦਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਣ੍ਡਜਜਲਾਬੁਜਾ ਸਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤੋਅਣ੍ਡਕੋਸੇ ਚੇਵ ਅਨ੍ਤੋਵਤ੍ਥਿਮ੍ਹਿ ਚ **ਭਬਜਾ** ਨਾਮ, ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ **ਭੂਤਾ**। ਸਂਸੇਦਜਾ ਪਠਮਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਭਬਜਾ, ਦੁਤਿਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭੂਤਾ। ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਪਠਮਇਰਿਯਾਪਥੇ ਭਬਜਾ, ਦੁਤਿਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭੂਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ, ''ਪਿਤਾ ਭੂਤਭਬਜਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਪਥਵੀਗਰਹਕਾਤਿ ਯਥਾ ਤ੍ਵਂ ਏਤਰਹਿ, ''ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਥਵਿਂ ਗਰਹਸਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਸਿ, ਏਵਂ ਤੇਪਿ ਪਥਵੀਗਰਹਕਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਤ੍ਵਂਯੇਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਆਪਗਰਹਕਾ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਹੀਨੇ ਕਾਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਪਥਵੀਪਸਂਸਕਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਤ੍ਵਂ ਗਰਹਸਿ, ਏਵਂ ਅਗਰਹਿਤ੍ਵਾ, ''ਨਿਚ੍ਚਾ ਧੁਵਾ ਸਸ੍ਸਤਾ ਅਚ੍ਛੇਜ੍ਜਾ ਅਭੇਜ੍ਜਾ ਅਕ੍ਖਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਥਵੀਪਸਂਸਕਾ ਪਥਵਿਯਾ ਵਣ੍ਣਵਾਦਿਨੋ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਪਥਵਾਭਿਨਨ੍ਦਿਨੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਪਥਵਿਯਾ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਨੋ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪਣੀਤੇ ਕਾਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਤਂ ਤਾਹਨ੍ਤਿ** ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤਂ ਅਹਂ। **ਇਙ੍ਘਾ**ਤਿ ਚੋਦਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਉਪਾਤਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਥ। ''ਉਪਾਤਿਵਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ। **ਦਣ੍ਡੇਨ ਪਟਿਪ੍ਪਣਾਮੇਯਜਾ**ਤਿ ਚਤੁਹਤ੍ਥੇਨ ਮੁਗ੍ਗਰਦਣ੍ਡੇਨ ਪੋਥੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਪੇਯਜ। **ਨਰਕਪਪਾਤੇ**ਤਿ ਸਤਪੋਰਿਸੇ ਮਹਾਸੋਬ੍ਭੇ। **ਵਿਰਾਧੇਯਜਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹਣਯੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਯੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਠਾਨੇ ਗਹਣਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜ। **ਨਨੁ ਤ੍ਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਨੁ ਤ੍ਵਂ ਇਮਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਰਿਸਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਂ ਓਭਾਸਮਾਨਂ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ ਜੋਤਯਮਾਨਂ ਪਸ੍ਸਸੀਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਓਵਾਦੇ ਠਿਤਾਨਂ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਤਿ ਖੋ ਮਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਰਿਸਂ ਉਪਨੇਸੀ**ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ , ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ ਨਨੁ ਤ੍ਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਸ੍ਸਸਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਰਿਸਂ ਯਸੇਨ ਚ ਸਿਰਿਯਾ ਚ ਓਭਾਸਮਾਨਂ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ ਜੋਤਯਮਾਨਂ, ਯਦਿ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਵਚਨਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਯਦੇਵ ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਕਰੇਯਜਾਸਿ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਏਵਮੇਵਂ ਯਸੇਨ ਚ ਸਿਰਿਯਾ ਚ ਵਿਰੋਚੇਯਜਾਸੀਤਿ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਮਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਰਿਸਂ ਉਪਨੇਸਿ ਉਪਸਂਹਰਿ। **ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਮਞ੍ਞਿ। **ਮਾਰੋ ਤ੍ਵਮਸਿ ਪਾਪਿਮਾ**ਤਿ ਪਾਪਿਮ ਤ੍ਵਂ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਮਾਰਣਤੋ **ਮਾਰੋ** ਨਾਮ, ਪਾਪਕਂ ਲਾਮਕਂ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਅਯਸਂ ਕਰਣਤੋ **ਪਾਪਿਮਾ** ਨਾਮਾਤਿ ਜਾਨਾਮਿ।

੫੦੩. **ਕਸਿਣਂ ਆਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਂ ਆਯੁਂ। **ਤੇ ਖੋ ਏਵਂ ਜਾਨੇਯਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਏਵਂ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਤਪੋਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਪੁਰਿਮਦਿਵਸੇ ਜਾਤੋ, ਕਿਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਸਿ, ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਮੁਖੇ ਖੀਰਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਤੀਤਿ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ। **ਪਥਵਿਂ ਅਜ੍ਝੋਸਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਪਥਵਿਂ ਅਜ੍ਝੋਸਾਯ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਸਿ। **ਓਪਸਾਯਿਕੋ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਸਮੀਪਸਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਸਿ, ਠਿਤਂ ਉਪਤਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸਸਿ, ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਉਪਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਸਿ, ਨਿਪਨ੍ਨਂ ਉਪਨਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਤ੍ਥੁਸਾਯਿਕੋ**ਤਿ ਮਮ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਯਨਕੋ। **ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯੋ ਬਾਹਿਤੇਯਜੋ**ਤਿ ਮਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਯਂ ਇਚ੍ਛਾਮਿ, ਤਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਨ ਜਜ੍ਝਰਿਕਾਗੁਮ੍ਬਤੋਪਿ ਨੀਚਤਰੋ ਲਕੁਣ੍ਡਕਤਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਮਿਨਾ ਏਸ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਲਾਪੇਤਿ ਵਾ ਅਪਸਾਦੇਤਿ ਵਾ। **ਉਪਲਾਪੇਤਿ** ਨਾਮ ਸਚੇ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਣ੍ਹਾਦੀਹਿ ਪਥਵਿਂ ਅਜ੍ਝੋਸਿਸ੍ਸਸਿ, ਓਪਸਾਯਿਕੋ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਮਯਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇ ਠਸ੍ਸਸਿ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਸਿ, ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ, ਅਹਂ ਤਂ ਸੇਸਜਨਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਿਕਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਤਾਵ **ਉਪਲਾਪੇਤਿ** ਨਾਮ। ਸੇਸਪਦੇਹਿ ਪਨ **ਅਪਸਾਦੇਤਿ** ਨਾਮ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ ਪਥਵਿਂ ਅਜ੍ਝੋਸਿਸ੍ਸਸਿ, ਵਤ੍ਥੁਸਾਯਿਕੋ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਮਮ ਗਮਨਾਦੀਨਿ ਆਗਮੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ ਵਾ ਠਸ੍ਸਸਿ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਸਿ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ ਵਾ, ਮਮ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਆਰਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਸਿ, ਅਹਂ ਪਨ ਤਂ ਯਥਾਕਾਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਜਜ੍ਝਰਿਕਾਗੁਮ੍ਬਤੋਪਿ ਲਕੁਣ੍ਡਕਤਰਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਪਸਾਦੇਤਿ ਨਾਮ। ਅਯਂ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਮਾਨਨਿਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਅਪਸਾਦਨਾਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਆਪਾਦੀਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਪਿਚ ਤੇ ਅਹਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇਤਿ ਇਦਾਨਿ ਭਗਵਾ, ''ਅਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਮਾਨਨਿਸ੍ਸਿਤੋ 'ਅਹਂ ਜਾਨਾਮੀ'ਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਸੇਨ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤੋ ਸਰੀਰਂ ਫੁਸਿਤੁਮ੍ਪਿ ਸਮਤ੍ਥਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਥੋਕਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਗਤਿਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਮੀ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਮਿ। **ਜੁਤਿਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਆਨੁਭਾਵਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਮਿ। **ਏਵਂ ਮਹੇਸਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਮਹਾਯਸੋ ਮਹਾਪਰਿਵਾਰੋ।

ਯਾਵਤਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀਤਿ ਯਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। **ਦਿਸਾ ਭਨ੍ਤਿ ਵਿਰੋਚਨਾ**ਤਿ ਦਿਸਾਸੁ ਵਿਰੋਚਮਾਨਾ ਓਭਾਸਨ੍ਤਿ, ਦਿਸਾ ਵਾ ਤੇਹਿ ਵਿਰੋਚਮਾਨਾ ਓਭਾਸਨ੍ਤਿ। **ਤਾਵ ਸਹਸ੍ਸਧਾ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਤਕੇਨ ਪਮਾਣੇਨ ਸਹਸ੍ਸਧਾ ਲੋਕੋ, ਇਮਿਨਾ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਹਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤ੍ਥ ਤੇ ਵਤ੍ਤਤੇ ਵਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਹਸ੍ਸੇ ਤੁਯ੍ਹਂ ਵਸੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਪਰੋਪਰਞ੍ਚ ਜਾਨਾਸੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਹਸ੍ਸੇ ਪਰੋਪਰੇ ਉਚ੍ਚਨੀਚੇ ਹੀਨਪ੍ਪਣੀਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਜਾਨਾਸਿ। **ਅਥੋ ਰਾਗਵਿਰਾਗਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ, ''ਅਯਂ ਇਦ੍ਧੋ ਅਯਂ ਪਕਤਿਮਨੁਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਪਰੋਪਰਂ, ''ਅਯਂ ਪਨ ਸਰਾਗੋ ਅਯਂ ਵੀਤਰਾਗੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਰਾਗਵਿਰਾਗਿਨਮ੍ਪਿ ਜਨਂ ਜਾਨਾਸਿ। **ਇਤ੍ਥਂਭਾਵਞ੍ਞਥਾਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ **ਇਤ੍ਥਂਭਾਵੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ। **ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੋ**ਤਿ ਇਤੋ ਸੇਸਂ ਏਕੂਨਸਹਸ੍ਸਂ। **ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਗਤਿਂ ਗਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਹਸ੍ਸੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਗਤਿਂ, ਚੁਤਿਵਸੇਨ ਗਤਿਂ ਚ ਜਾਨਾਸਿ। ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਨ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾ ਹੋਤਿ, ਸਹਸ੍ਸਿਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਨਾਮ ਤ੍ਵਂ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਨ ਤਯਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਚਤੁਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਪਞ੍ਚਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਪਮਾਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਚਤੁਹਤ੍ਥਾਯ ਪਿਲੋਤਿਕਾਯ ਪਟਪ੍ਪਮਾਣਂ ਕਾਤੁਂ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਮਹਨ੍ਤੋਸ੍ਮੀਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਕਰੋਸੀਤਿ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੫੦੪. **ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਇਧ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਯਂ ਉਪਪਨ੍ਨੋ। **ਤੇਨ ਤਂ ਤ੍ਵਂ ਨ ਜਾਨਾਸੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤਂ ਕਾਯਂ ਤ੍ਵਂ ਨ ਜਾਨਾਸਿ। **ਨੇਵ ਤੇ ਸਮਸਮੋ**ਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਤਯਾ ਸਮਸਮੋ ਨ ਹੋਮਿ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਯ। **ਕੁਤੋ ਨੀਚੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਤਯਾ ਨੀਚਤਰਭਾਵੋ ਪਨ ਮਯ੍ਹਂ ਕੁਤੋ।

ਹੇਟ੍ਠੁਪਪਤ੍ਤਿਕੋ ਕਿਰੇਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਇਸਿਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨੇ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਯਂ ਵੇਹਪ੍ਫਲਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਞ੍ਚਕਪ੍ਪਸਤਿਕਂ ਆਯੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠੁਪਪਤ੍ਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਂ ਪਣੀਤਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪਂ ਆਯੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਆਭਸ੍ਸਰੇਸੁ ਅਟ੍ਠਕਪ੍ਪਂ ਆਯੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਯਂ ਕਪ੍ਪਾਯੁਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਸੋ ਪਠਮਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਕਾਲੇ ਪਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਉਭਯਂ ਪਮੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਤੇਨ ਨਂ ਭਗਵਾ, ''ਤੇਨ ਤਂ ਤ੍ਵਂ ਨ ਜਾਨਾਸਿ... ਪੇ॰... ਕੁਤੋ ਨੀਚੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਅਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਮਯ੍ਹਂ ਆਯੁਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਜਾਨਾਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਕਥੇਸਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰੇਸ ਕੁਲਘਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਜਾਤਿਜਰਾਬ੍ਯਾਧਿਮਰਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਇਸਿਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਝਾਨਰਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ। ਤਦਾ ਚ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਸਤ੍ਥਵਾਹਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਕਟਸਤੇਹਿ ਮਰੁਕਨ੍ਤਾਰਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਮਰੁਕਨ੍ਤਾਰੇ ਪਨ ਦਿਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਗਨ੍ਤੁਂ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਗਮਨਂ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਪੁਰਿਮਸਕਟਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਯੁਗੇ ਯੁਤ੍ਤਬਲਿਬਦ੍ਦਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤਮਗ੍ਗਾਭਿਮੁਖਾਵ ਅਹੇਸੁਂ। ਇਤਰਸਕਟਾਨਿ ਤਥੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਭਾਵਂ ਜਾਨਿਂਸੁ। ਤੇਸਞ੍ਚ ਤਦਾ ਕਨ੍ਤਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਦਿਵਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਬ੍ਬਂ ਦਾਰੁਦਕਂ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ, ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਜੀਵਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਗੋਣੇ ਚਕ੍ਕੇਸੁ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਕਟਪਚ੍ਛਾਯਾਯਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਂਸੁ । ਤਾਪਸੋਪਿ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਪਣ੍ਣਸਾਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਸਾਲਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਗਙ੍ਗਂ ਓਲੋਕਯਮਾਨੋ ਅਦ੍ਦਸ ਗਙ੍ਗਂ ਮਹਤਾ ਉਦਕੋਘੇਨ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਮਣਿਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਵਿਯ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ। ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਮਧੁਰੋਦਕਸ੍ਸ ਅਲਾਭੇਨ ਕਿਲਿਸ੍ਸਮਾਨਾ ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਮਰੁਕਨ੍ਤਾਰੇ ਤਂ ਸਤ੍ਥਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਮਾ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤੂ''ਤਿ, ''ਇਤੋ ਮਹਾ ਉਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਰੁਕਨ੍ਤਾਰੇ ਸਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੋ ਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਹਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਮਾਤਿਕਾਰੁਲ੍ਹਂ ਵਿਯ ਉਦਕਂ ਤਤ੍ਥ ਅਗਮਾਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਦਕਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਉਦਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਗੋਣੇਪਿ ਪਾਯੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਇਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

> ''ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਅਪਾਯੇਸਿ ਬਹੂ ਮਨੁਸ੍ਸੇ,
> ਪਿਪਾਸਿਤੇ ਘਮ੍ਮਨਿ ਸਮ੍ਪਰੇਤੇ।
> ਤਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣਂ ਵਤਸੀਲਵਤ੍ਤਂ,
> ਸੁਤ੍ਤਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੭.੭੧) –

ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਅਪਰਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਤਾਪਸੋ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਰਞ੍ਞਕਂ ਗਾਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਚੋਰਾ ਤਂ ਗਾਮਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਸਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਾਵਿਯੋ ਚ ਕਰਮਰੇ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਗਾਵੋਪਿ ਸੁਨਖਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਮਹਾਵਿਰਵਂ ਵਿਰਵਨ੍ਤਿ। ਤਾਪਸੋ ਤਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ, ''ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਭਯਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ, ''ਮਯਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਮਾ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚੋਰਾਨਂ ਪਟਿਪਥੇ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿਸੇਨਂ ਮਾਪੇਸਿ ਕਮ੍ਮਸਜ੍ਜਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ। ਚੋਰਾ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਰਾਜਾ''ਤਿ ਤੇ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਵਿਲੋਪਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਤਾਪਸੋ ''ਯਂ ਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਤਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ, ਤਂ ਤਥੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਮਹਾਜਨੋ ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

> ''ਯਂ ਏਣਿਕੂਲਸ੍ਮਿਂ ਜਨਂ ਗਹੀਤਂ,
> ਅਮੋਚਯੀ ਗਯ੍ਹਕ ਨੀਯਮਾਨਂ।
> ਤਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣਂ ਵਤਸੀਲਵਤ੍ਤਂ,
> ਸੁਤ੍ਤਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੭.੭੨) –

ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ **ਏਣਿਕੂਲਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ।

ਪੁਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਉਪਰਿਗਙ੍ਗਾਵਾਸਿਕਂ ਕੁਲਂ ਹੇਟ੍ਠਾਗਙ੍ਗਾਵਾਸਿਕੇਨ ਕੁਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਵਾਸਙ੍ਘਾਟਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਬਹੁਂ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯਞ੍ਚੇਵ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਨਿ ਚ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਗਙ੍ਗਾਸੋਤੇਨ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਖਾਦਮਾਨਾ

ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਾ ਗਾਯਨ੍ਤਾ ਦੇਵਵਿਮਾਨੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਬਲਵਸੋਮਨਸ੍ਸਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯਕੋ ਨਾਗੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕੁਪਿਤੋ, ''ਇਮੇ ਮਯਿ ਸਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਨੇ ਸਮੁਦ੍ਦਮੇਵ ਪਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਫਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਸ੍ਸੂਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਮਹਾਜਨੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭੀਤੋ ਵਿਸ੍ਸਰਮਕਾਸਿ। ਤਾਪਸੋ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸੁਤ੍ਵਾ, ''ਇਮੇ ਗਾਯਨ੍ਤਾ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਭਯਰਵਂ ਰਵਿਂਸੁ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨਾਗਰਾਜਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਮਯਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਮਾ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸੁਪਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਨਾਗਰਾਜਾ ਭੀਤੋ ਫਣਂ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਮਹਾਜਨੋ ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

> ''ਗਙ੍ਗਾਯ ਸੋਤਸ੍ਮਿਂ ਗਹੀਤਨਾਵਂ,
> ਲੁਦ੍ਦੇਨ ਨਾਗੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾ।
> ਅਮੋਚਯਿਤ੍ਥ ਬਲਸਾ ਪਸਯ੍ਹ,
> ਤਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣਂ ਵਤਸੀਲਵਤ੍ਤਂ।
> ਸੁਤ੍ਤਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੭.੭੩) –

ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਅਪਰਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਏਸ ਇਸਿਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ **ਕੇਸਵੋ** ਨਾਮ ਤਾਪਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ **ਕਪ੍ਪੋ** ਨਾਮ ਮਾਣਵੋ ਕੇਸਵਸ੍ਸ ਬਦ੍ਧਚਰੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾਵੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਬੁਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਥਚਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਕੇਸਵੋ ਤਂ ਵਿਨਾ ਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ, ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

> ''ਕਪ੍ਪੋ ਚ ਤੇ ਬਦ੍ਧਚਰੋ ਅਹੋਸਿ,
> ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਂ ਵਤਿਨਂ ਅਮਞ੍ਞਿ।
> ਤਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣਂ ਵਤਸੀਲਵਤ੍ਤਂ,
> ਸੁਤ੍ਤਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੭.੭੪) –

ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਏਵਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਨਾਨਤ੍ਤਭਾਵੇਸੁ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਸਤ੍ਥਾ ਪਕਾਸੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਰਿ ਕਥੇਨ੍ਤੇਯੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸਿ, ਦੀਪਸਹਸ੍ਸੇ ਉਜ੍ਜਲਿਤੇ ਰੂਪਾਨਿ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾਨਿਸ੍ਸ ਪਾਕਟਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਸੋ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ –

> ''ਅਦ੍ਧਾ ਪਜਾਨਾਸਿ ਮਮੇਤਮਾਯੁਂ,
> ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਜਾਨਾਸਿ ਤਥਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੋ।
> ਤਥਾ ਹਿ ਤਾਯਂ ਜਲਿਤਾਨੁਭਾਵੋ,
> ਓਭਾਸਯਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੭.੭੫)।

ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਸਮਸਮਤਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **ਪਥਵਿਂ ਖੋ ਅਹਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਥਵਿਯਾ ਪਥਵਤ੍ਤੇਨ ਅਨਨੁਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਥਵਿਯਾ ਪਥਵਿਸਭਾਵੇਨ ਅਨਨੁਭੂਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ? ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਤਾ

ਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ ਪਥਵਿਸਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੁਂ ਨਾਮ। **ਤਦਭਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ। **ਪਥਵਿਂ ਨਾਪਹੋਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਥਵਿਂ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਗਾਹੇਹਿ ਨ ਗਣ੍ਹਿਂ। **ਆਪਾਦੀਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਮੂਲਪਰਿਯਾਯੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਚੇ ਖੋ ਤੇ, ਮਾਰਿਸ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਇਦਮੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦਿਤਾਯ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖਰੇ ਦੋਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਸਤ੍ਥਾ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸਬ੍ਬਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਤ੍ਵਂ ''ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਸਿ, ''ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਅਨਨੁਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਸਿ, ਯਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨਨੁਭੂਤਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਅਨਨੁਭੂਤਂ ਅਤ੍ਥਿ। **ਮਾ ਹੇਵ ਤੇ ਰਿਤ੍ਤਕਮੇਵ ਅਹੋਸਿ ਤੁਚ੍ਛਕਮੇਵ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਵਚਨਂ ਰਿਤ੍ਤਕਂ ਮਾ ਹੋਤੁ, ਤੁਚ੍ਛਕਂ ਮਾ ਹੋਤੂਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਸਤ੍ਥਾ ਪਨ ਏਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਸਤਗੁਣੇਨ ਸਹਸ੍ਸਗੁਣੇਨ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗੁਣੇਨ ਵਾਦੀਤਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਅਨਨੁਭੂਤਞ੍ਚ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਸੁਣਾਹਿ ਮੇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਾਦਮਦ੍ਦਨਤ੍ਥਂ ਕਾਰਣਂ ਆਹਰਨ੍ਤੋ **ਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਨਿਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਆਪਾਥਂ ਅਨੁਪਗਮਨਤੋ ਅਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ, ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਯਿਦਂ ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਅਨ੍ਤਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨਨ੍ਤਂ ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹੇਤਂ –

''ਅਨ੍ਤਵਨ੍ਤਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ, ਅਸਮ੍ਭੂਤਂ ਅਨਨ੍ਤਕਂ।
ਭੂਤੇ ਅਨ੍ਤਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਭੂਤੇ ਅਨ੍ਤਾ ਪਕਾਸਿਤਾ''ਤਿ॥

ਸਬ੍ਬਤੋਪਭਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਭਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਹਿ ਅਞ੍ਞੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਪਭਤਰੋ ਵਾ ਜੋਤਿਵਨ੍ਤਤਰੋ ਵਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਰੋ ਵਾ ਪਣ੍ਡਰਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਬ੍ਬਤੋ ਵਾ ਤਥਾ ਪਭੂਤਮੇਵ, ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਬ੍ਬਤੋਪਭਂ। ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਦੀਸੁ ਹਿ ਅਸੁਕਦਿਸਾਯ ਨਾਮ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ **ਪਭ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਸਬ੍ਬਤੋ ਪਭਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਤੋਪਭਂ**। ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਕਿਰ ਯਥਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਯਤੋ ਯਤੋ ਓਤਰਿਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤਦੇਵ ਤਿਤ੍ਥਂ, ਅਤਿਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਯੇਨ ਯੇਨ ਮੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਓਤਰਿਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤਦੇਵ ਤਿਤ੍ਥਂ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਤਿਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਸਬ੍ਬਤੋਪਭ**ਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਪਥਵਿਯਾ ਪਥਵਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਥਵਿਯਾ ਪਥਵੀਸਭਾਵੇਨ ਤਤੋ ਪਰੇਸਂ ਆਪਾਦੀਨਂ ਆਪਾਦਿਸਭਾਵੇਨ ਚ ਅਨਨੁਭੂਤਂ। ਇਤਿ ਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨਂ ਵਿਸਯਭੂਤਂ ਸਬ੍ਬਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਜਾਤਂ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਅਨਨ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਤੋਪਤਂ ਅਨਨੁਭੂਤਨ੍ਤਿ ਵਾਦਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਸਿ।

ਤਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਗਹਿਤਗਹਿਤਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪਿਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਲਲਿਤਕਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ **ਹਨ੍ਦ ਚਰਹਿ ਤੇ, ਮਾਰਿਸ, ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਾਮੀ**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਾਮੀ**ਤਿ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਰੋਮੀਤਿ ਆਹ। **ਸਚੇ ਵਿਸਹਸੀ**ਤਿ ਯਦਿ ਸਕ੍ਕੋਸਿ ਮਯ੍ਹਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਤੁਂ, ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਸਿ , ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਰੋਹੀਤਿ। **ਨੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਤੁਂ ਨੇਵ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਕਿਂ ਪਨੇਸ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸੀਤਿ? ਮੂਲਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਞ੍ਹਿ ਮੂਲਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਸੁਖੁਮੋ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਅਨਾਪਾਥੋ, ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਕਾਯੇਨੇਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਅਦਾਸਿ। ਮੂਲਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਵਾ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਯੇਨ ਤਮੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਤਮਂ ਵਿਨੋਦੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਸੋ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਵਿਮਾਨੇ ਨਿਲੀਯਤਿ, ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਲੀਯਤਿ, ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੋ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਣੋ ਕੇਲ਼ਿਮਕਾਸਿ – ''ਏਸ ਖੋ ਬਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਿਮਾਨੇ ਨਿਲੀਯਤਿ, ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਲੀਯਤਿ, ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ ਤ੍ਵਂ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ ਨਾਮਾਤਿ। ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਣੇਨ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਮਙ੍ਕੁ ਅਹੋਸਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ, ''ਹਨ੍ਦ ਚਰਹਿ ਤੇ, ਮਾਰਿਸ, ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਹਂ ਏਤਦਵੋਚਂ। **ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਗਾਥਮਭਾਸੀਤਿ? ਸਮਣਸ੍ਸ

ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਵਾ ਕਥੰ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਣਸ੍ਸ ਵਚਨੋਕਾਸੋ ਮਾ ਹੋਤੂਤਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋਵ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਭਵੇਵਾਹੰ ਭਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਹੰ ਭਵੇ ਭਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾਯੇਵ। **ਭਵਞ੍ਚ ਵਿਭਵੇਸਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਞ੍ਚ ਕਾਮਭਵਾਦਿਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਭਵਂ ਵਿਭਵੇਸਿਨੰ ਵਿਭਵਂ ਗਵੇਸਮਾਨੰ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨਮ੍ਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਭਵੇਯੇਵ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਭਵਂ ਨਾਭਿਵਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਵਂ ਨ ਅਭਿਵਦਿਂ, ਨ ਗਵੇਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਨ੍ਦਿਞ੍ਚ ਨ ਉਪਾਦਿਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਵਤਣ੍ਹੰ ਨ ਉਪਗਞ੍ਛਿਂ, ਨ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਗਬ੍ਭੰ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸਮਤ੍ਤਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਮਗ੍ਗਫਲਾਮਤਪਾਨੰ ਪਿਵਿਂਸੁ।

ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤਾਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਜਾਤਾ ਅਬ੍ਭੁਤਜਾਤਾ ਤੁਟ੍ਠਿਜਾਤਾ ਚ ਅਹੇਸੁਂ। **ਸਮੂਲੰ ਭਵਂ ਉਦਬ੍ਬਹੀ**ਤਿ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਾਯ ਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਬਹੂਨੰ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਸਮੂਲਕੰ ਭਵਂ ਉਦਬ੍ਬਹਿ, ਉਦ੍ਧਰਿ ਉਪ੍ਪਾਟੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੫੦੫. ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਸਮਯੇ ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ ਕੋਧਾਭਿਭੂਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ''ਮਯਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤੇਯੇਵ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਦਸਮਤ੍ਤਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਮਮ ਵਸੰ ਅਤਿਵਤ੍ਤਿਤਾਨੀ''ਤਿ ਕੋਧਾਭਿਭੂਤਤਾਯ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧੋ। **ਮਾ ਸਾਵਕੇ ਉਪਨੇਸੀ**ਤਿ ਗਿਹਿਸਾਵਕੇ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਾਵਕੇ ਵਾ ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਮਾ ਉਪਨਯਸਿ। **ਹੀਨੇ ਕਾਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। **ਪਣੀਤੇ ਕਾਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਇਦੰ ਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ? ਬਾਹਿਰਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ ਤਾਪਸਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਚਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਮਾਹ। **ਅਨਕ੍ਖਾਤੰ ਕੁਸਲਞ੍ਹਿ ਮਾਰਿਸਾ**ਤਿ ਪਰੇਸੰ ਅਨਕ੍ਖਾਤੰ ਅਨੋਵਦਨੰ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਅਕਥਨੰ ਕੁਸਲੰ ਏਤੰ ਸੇਯ੍ਯੋ। **ਮਾ ਪਰੰ ਓਵਦਾਹੀ**ਤਿ ਕਾਲੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੰ, ਕਾਲੇਨ ਦੇਵਲੋਕੰ, ਕਾਲੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੰ, ਕਾਲੇਨ ਨਾਗਲੋਕੰ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤੋ ਮਾ ਵਿਚਰਿ, ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਝਾਨਮਗ੍ਗਫਲਸੁਖੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਹੀਤਿ। **ਅਨਾਲਪਨਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਲ੍ਲਪਨਤਾਯ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਚ ਅਭਿਨਿਮਨ੍ਤਨਤਾਯਾ**ਤਿ ਬਕਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਚ ਇਦਞ੍ਹਿ, ਮਾਰਿਸ, ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਹ ਕਾਯਕੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨਵਚਨੇਨ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ। **ਇਮਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮਨ੍ਤਨਿਕਂ**ਤ੍ਵੇਵ ਅਧਿਵਚਨੰ ਸਙ੍ਖਾ ਸਮਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਜਾਤਾ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮਨ੍ਤਨਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਮਾਰਤਜ੍ਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦੬. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਰਤਜ੍ਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਕੋਟ੍ਠਮਨੁਪਵਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠੋ, ਪਕ੍ਕਾਸਯਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ। **ਗਰੁਗਰੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਗਰੁਕਗਰੁਕੋ ਵਿਯ ਥਦ੍ਧੋ ਪਾਸਾਣਪੁਞ੍ਜਸਦਿਸੋ। **ਮਾਸਾਚਿਤੰ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਮਾਸਭਤ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕੁਚ੍ਛਿ ਵਿਯ ਮਾਸਪੂਰਿਤਪਸਿਬ੍ਬਕੋ ਵਿਯ ਤਿਨ੍ਤਮਾਸੋ ਵਿਯ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਹਾਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਆਹਾਰਦੋਸੇਨ ਏਸ ਗਰੁਭਾਵੋ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਚਙ੍ਕਮਿਤੁੰ ਨ ਸਪ੍ਪਾਯਨ੍ਤਿ ਚਙ੍ਕਮਾ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਸਾਲੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕਤਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੰ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਾਕਾਸੀ**ਤਿ, ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਮਨਸਿ ਅਕਾਸਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲੰ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ''ਯੰ ਹਿਯ੍ਯੋ ਵਾ ਪਰੇ ਵਾ ਪਰਸੁਵੇ ਵਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ ਅਵਿਪਕ੍ਕਮਤ੍ਥਿ,

ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਕੋਚਿ ਵਿਸਭਾਗਦੋਸੋ, ਸਬ੍ਬਂ ਜੀਰਤੁ ਫਾਸੁਕਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਰਾਮਸਿਸ੍ਸ, ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ ਵਿਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਅਗਮਿਸ੍ਸ। ਥੇਰੋ ਪਨ ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਅਕਾਸਿ। **ਮਾ ਤਥਾਗਤਂ ਵਿਹੇਸੇਸੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਵਿਹੇਸਿਤੇਸੁ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਵਿਹੇਸਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਸੁ ਵਿਹੇਸਿਤੇਸੁ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਵਿਹੇਸਿਤਾਵ, ਜਨਪਦੇ ਵਿਹੇਸਿਤੇ ਰਾਜਾ ਵਿਹੇਸਿਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਤਥਾਗਤਸਾਵਕੇ ਵਿਹੇਸਿਤੇ ਤਥਾਗਤੋ ਵਿਹੇਸਿਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਮਾ ਤਥਾਗਤਂ ਵਿਹੇਸੇਸੀ''ਤਿ।

ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਲੇ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਪਤਿਅਗ੍ਗਲੇਵ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। **ਅਗ੍ਗਲਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਵਾਟਂ, ਮੁਖੇਨ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਸਾਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਕਵਾਟਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੫੦੭. **ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਾਹਂ ਪਾਪਿਮਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ? ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਆਕਾਸਟ੍ਠਕਦੇਵਤਾਨਂ ਤਾਵ ਮਨੁਸ੍ਸਗਨ੍ਧੋ ਯੋਜਨਸਤੇ ਠਿਤਾਨਂ ਆਬਾਧਂ ਕਰੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – 'ਯੋਜਨਸਤਂ ਖੋ ਰਾਜਞ੍ਞ ਮਨੁਸ੍ਸਗਨ੍ਧੋ ਦੇਵੇ ਉਬ੍ਬਾਧਤੀ'ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੧੫)। ਅਯਂ ਪਨ ਮਾਰੋ ਨਾਗਰਿਕੋ ਪਰਿਚੋਕ੍ਖੋ ਮਹੇਸਕ੍ਖੋ ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਸਮਾਨੋ ਮਮ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਾਸਯੋਕਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਤਿਵਿਯ ਪਦੁਟ੍ਠੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਰੂਪਂ ਨਾਮ ਜੇਗੁਚ੍ਛਂ ਪਟਿਕੂਲਂ ਓਕਾਸਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਮਞ੍ਞਂ ਅਕਰਣੀਯਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਂ ਅਞ੍ਞਂ ਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਮਮ ਞਾਤਿਕੋਤਿ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਮੁਦੁਭਾਵਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਹਨ੍ਦਸ੍ਸ ਞਾਤਿਕੋਟਿਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮੁਦੁਕੇਨੇਵ ਨਂ ਉਪਾਯੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਦੇਸਨਮਾਰਭਿ।

ਸੋ ਮੇ ਤ੍ਵਂ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯੋ ਹੋਸੀਤਿ ਸੋ ਤ੍ਵਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਮਯ੍ਹਂ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯੋ ਹੋਸਿ। ਇਦਂ ਪਵੇਣਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੇਵਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਮਾਰਸ੍ਸ ਪਿਤੁ ਵਂਸੋ ਪਿਤਾਮਹਸ੍ਸ ਵਂਸੋ ਰਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਪੁਞ੍ਞਵਸੇਨ ਦੇਵਲੋਕੇ ਦੇਵਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਚਵਤਿ। ਅਞ੍ਞੋ ਏਕੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਧਿਪਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਇਤਿ ਅਯਂ ਮਾਰੋਪਿ ਤਦਾ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਪਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਵਿਧੁਰੋਤਿ ਵਿਗਤਧੁਰੋ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਸਦਿਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਦੁਕ੍ਖੇਨ। **ਪਸੁਪਾਲਕਾ**ਤਿ ਅਜੇਲਕਪਾਲਕਾ। **ਪਥਾਵਿਨੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਾ। **ਕਾਯੇ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚਿਤਕਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਅਗ੍ਗਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਸਰੀਰਂ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਚਿਤਕਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਅਗ੍ਗਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਚਿਤਕੋ ਪਦੀਪਸਿਖਾ ਵਿਯ ਪਜ੍ਜਲਿ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਦਕਲੇਣਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। **ਚੀਵਰਾਨਿ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵਿਗਤਧੂਮੇ ਕਿਂਸੁਕਵਣ੍ਣੇ ਅਙ੍ਗਾਰੇ ਮਦ੍ਦਮਾਨੋ ਚੀਵਰਾਨਿ ਵਿਧੁਨਿਤ੍ਵਾ। ਸਰੀਰੇ ਪਨਸ੍ਸ ਉਸੁਮਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਹੋਸਿ, ਚੀਵਰੇਸੁ ਅਂਸੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਜ੍ਝਾਯਿ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਨਾਮੇਤਂ।

੫੦੮. **ਅਕ੍ਕੋਸਥਾ**ਤਿ ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਥ। **ਪਰਿਭਾਸਥਾ**ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਪਰਿਭਾਸਥ। **ਰੋਸੇਥਾ**ਤਿ ਘਟ੍ਟੇਥ। **ਵਿਹੇਸੇਥਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾਪੇਥ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਵਾਚਾਯ ਘਟ੍ਟਨਸ੍ਸੇਵ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਯਥਾ ਤਂ ਦੂਸੀ ਮਾਰੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਏਤੇਸਂ ਦੂਸੀ ਮਾਰੋ। **ਲਭੇਥ ਓਤਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਲਭੇਥ ਛਿਦ੍ਦਂ, ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਲਭੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੁਣ੍ਡਕਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਮੁਣ੍ਡੇ ਮੁਣ੍ਡਾਤਿ ਸਮਣੇ ਚ ਸਮਣਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, ਇਮੇ ਪਨ ਹੀਲੇਨ੍ਤਾ ਮੁਣ੍ਡਕਾ ਸਮਣਕਾਤਿ ਆਹਂਸੁ। **ਇਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਗਹਪਤਿਕਾ। **ਕਿਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਕਣ੍ਹਾ, ਕਾਲ਼ਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਨ੍ਧੁਪਾਦਾਪਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਬਨ੍ਧੂ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ । ਤਞ੍ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਿਤਾਮਹੋਤਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਪਾਦਾਨਂ ਅਪਚ੍ਚਾ **ਪਾਦਾਪਚ੍ਚਾ**, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਤੋ ਜਾਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਅਯਂ ਲਦ੍ਧਿ – ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਮੁਖਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ, ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਉਰਤੋ, ਵੇਸ੍ਸਾ ਨਾਭਿਤੋ, ਸੁਦ੍ਦਾ ਜਾਣੁਤੋ, ਸਮਣਾ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦਤੋ''ਤਿ।

ਝਾਯਿਨੇਸ੍ਮਾ ਝਾਯਿਨੇਸ੍ਮਾਤਿ ਝਾਯਿਨੋ ਮਯਂ ਝਾਯਿਨੋ ਮਯਨ੍ਤਿ। **ਮਧੁਰਕਜਾਤਾ**ਤਿ ਆਲਸਿਯਜਾਤਾ। **ਝਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤਿ। **ਪਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਉਪਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤਾਨਿ। **ਮੂਸਿਕਂ ਮਗ੍ਗਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਸਾਯਂ ਗੋਚਰਤ੍ਥਾਯ ਸੁਸਿਰਰੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਯ ਮੂਸਿਕਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਉਪਸਨ੍ਤੁਪਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚਲੋਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਮੂਸਿਕਂ ਸਹਸਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਕੋਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ, ਸੋਣੋਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਨ੍ਧਿਸਮਲਸਙ੍ਕਟਿਰੇ**ਤਿ ਸਨ੍ਧਿਮ੍ਹਿ ਚ ਸਮਲੇ ਚ ਸਙ੍ਕਟਿਰੇ ਚ। ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਧਿ** ਨਾਮ ਘਰਸਨ੍ਧਿ। **ਸਮਲੋ** ਨਾਮ ਗੂਥਨਿਦ੍ਧਮਨਪਨਾਲ਼ਿ। **ਸਙ੍ਕਟਿਰਂ** ਨਾਮ ਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨਂ। **ਵਹਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਕਨ੍ਤਾਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਛਿਨ੍ਨਵਹੋ। **ਸਨ੍ਧਿਸਮਲਸਙ੍ਕਟਿਰੇ**ਤਿ ਸਨ੍ਧਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਸਮਲੇ ਵਾ ਸਙ੍ਕਟਿਰੇ ਵਾ। ਸੋਪਿ ਹਿ ਬਦ੍ਧਗਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚਲੋ ਝਾਯਤਿ।

ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਸਚੇ ਮਾਰੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸਰੀਰੇ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਕੁਸਲਂ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਮਾਰਸ੍ਸੇਵ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਸਰੀਰੇ ਪਨ ਅਨਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਂ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਰਮ੍ਮਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਦਾ ਕਿਰ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਖਿਪ੍ਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਚ੍ਛੇ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਜਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਚ੍ਛੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਲੇਪਯਟ੍ਠਿਂ ਓਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਸਕੁਣੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਸੁਨਖੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਮਿਗਵਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਮਾਤੁਗਾਮੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਪਾਨਭੂਮਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਯ, ਨਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਗਾਯਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਰਤ੍ତਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਵਿਸਭਾਗਮਨੁਸ੍ਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਯ, ਠਿਤੋ ਵਿਯ ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਰਞ੍ਞਗਤਾਪਿ ਵਨਗਤਾਪਿ ਵਿਹਾਰਗਤਾਪਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ – ''ਸਮਣਾ ਏਵਰੂਪਂ ਅਸ੍ਸਮਣਕਂ ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਤੇਸਂ ਦਿਨ੍ਨੇ ਕੁਤੋ ਕੁਸਲਂ, ਮਾ ਏਤੇਸਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਦਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਦਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਾ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਿਤ੍ਵਾ ਅਪਾਯਪੂਰਕਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

੫੦੯. **ਅਨ੍ਵਾਵਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਆਵਟ੍ਟਿਤਾ। **ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਂਸੂ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਂਸੁ। ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਝਾਨਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ।

੫੧੦. **ਆਗਤਿਂ ਵਾ ਗਤਿਂ** ਵਾਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਆਗਮਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ, ਚੁਤਿਵਸੇਨ ਗਮਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਮਿ। **ਸਿਯਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਕਰਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਪਸਾਦਕਰਂ। ਸੋ ਕਿਰ ਤਦਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਕਾਸੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਵਿਯ, ਠਿਤੇ ਵਿਯ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਵਿਯ, ਆਕਾਸੇ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਵਿਯ, ਪੋਤ੍ਥਕਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤੇ ਵਿਯ, ਆਕਾਸੇ ਚੀਵਰਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਂ ਉਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤੇ ਵਿਯ, ਨਵਪਬ੍ਬਜਿਤੇ ਆਕਾਸੇਨ ਚਰਨ੍ਤੇ ਵਿਯ, ਤਰੁਣਸਾਮਣੇਰੇ ਆਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਓਚਿਨਨ੍ਤੇ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਰਞ੍ਞਗਤਾਪਿ ਵਨਗਤਾਪਿ ਵਿਹਾਰਗਤਾਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਤਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ – ''ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸਾਮਣੇਰਾਪਿ ਏਵਂਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ, ਏਤੇਸਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਏਤੇਸਂ ਦੇਥ ਸਕ੍ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਬਹੁਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗਪਥਪੂਰਕਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

੫੧੧. **ਏਥ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸੁਭਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਕਾਯੇ ਵਿਹਰਥਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਂ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ –

> ''ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਾਪਰਿਚਿਤੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੇਤਸਾ ਬਹੁਲਂ ਵਿਹਰਤੋ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਤਿਲੀਯਤਿ ਪਤਿਕੁਟਤਿ ਪਤਿਵਤ੍ਤਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸਾਰਿਯਤਿ, ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵਾ ਪਾਟਿਕੁਲ੍ਯਤਾ ਵਾ ਸਣ੍ਠਾਤਿ।
>
> ਆਹਾਰੇ ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞਾਪਰਿਚਿਤੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੇਤਸਾ ਬਹੁਲਂ ਵਿਹਰਤੋ ਰਸਤਣ੍ਹਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਤਿਲੀਯਤਿ ਪਤਿਕੁਟਤਿ ਪਤਿਵਤ੍ਤਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸਾਰਿਯਤਿ, ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵਾ ਪਾਟਿਕੁਲ੍ਯਤਾ ਵਾ ਸਣ੍ਠਾਤਿ।

> ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ ਅਨਭਿਰਤਿਸਞ੍ਞਾਪਰਿਚਿਤੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੇਤਸਾ ਬਹੁਲੰ ਵਿਹਰਤੋ ਲੋਕਚਿਤ੍ਰੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਤਿਲੀਯਤਿ ਪਤਿਕੁਟਤਿ ਪਤਿਵਤ੍ਤਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸਾਰਿਯਤਿ, ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵਾ ਪਾਟਿਕੁਲ੍ਯਤਾ ਵਾ ਸਣ੍ਠਾਤਿ।
>
> ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਪਰਿਚਿਤੇਨ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੇਤਸਾ ਬਹੁਲੰ ਵਿਹਰਤੋ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਤਿਲੀਯਤਿ ਪਤਿਕੁਟਤਿ ਪਤਿਵਤ੍ਤਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸਾਰਿਯਤਿ, ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵਾ ਪਾਟਿਕੁਲ੍ਯਤਾ ਵਾ ਸਣ੍ਠਾਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੪੯) ਏਵੰ ਆਨਿਸੰਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ –

ਏਥ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸੁਭਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਕਾਯੇ ਵਿਹਰਥ, ਆਹਾਰੇ ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞਿਨੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ ਅਨਭਿਰਤਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿੰਸੁ, ਇਮਾਨਿਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਰਾਗਸਨ੍ਤਾਨਿ ਦੋਸਮੋਹਸਨ੍ਤਾਨਿ ਰਾਗਪਟਿਘਾਤਾਨਿ ਦੋਸਮੋਹਪਟਿਘਾਤਾਨਿ ਚਾਤਿ।

੫੧੨. **ਸਕ੍ਖਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਮੁਟ੍ਠਿਯੰ ਤਿਟ੍ਠਨਪਮਾਣੰ ਪਾਸਾਣੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੰ ਉਪ੍ਪਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ, ਓਤਾਰੰ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਇਦਾਨਿ ਸਹਤ੍ਥਾ ਉਪਕ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮੋ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਏਵਰੂਪੰ ਪਾਸਾਣੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਕ੍ਖਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ।

ਸੀਸੰ ਵੋ ਭਿਨ੍ਦੀਤਿ ਸੀਸੰ ਭਿਨ੍ਦਿ, ਮਹਾਚਮ੍ਮੰ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮੰਸੰ ਦ੍ਵੇਧਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਕ੍ਖਰਾ ਪਨਸ੍ਸ ਸੀਸਕਟਾਹੰ ਅਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਿੰ ਆਹਚ੍ਚੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤਾ। **ਨਾਗਾਪਲੋਕਿਤੰ ਅਪਲੋਕੇਸੀ**ਤਿ ਪਹਾਰਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਇਤੋ ਵਾ ਏਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਪਲੋਕੇਤੁਕਾਮੋ ਗੀਵੰ ਅਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਕਲਸਰੀਰੇਨੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਪਲੋਕੇਤਿ। ਏਵੰ ਸਕਲਸਰੀਰੇਨੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਪਲੋਕੇਸਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਕੋਟਿਯਾ ਕੋਟਿੰ ਆਹਚ੍ਚ ਠਿਤਾਨਿ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਙ੍ਕੁਸਲਗ੍ਗਾਨਿ, ਨ ਏਵੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ। ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਨ ਸਙ੍ਖਲਿਕਾਨਿ ਵਿਯ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਅਪਲੋਕਨਕਾਲੇ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਗੀਵੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤੁੰ। ਯਥਾ ਪਨ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੰ ਅਪਲੋਕੇਤੁਕਾਮੋ ਸਕਲਸਰੀਰੇਨੇਵ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਯਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟਿਮਾ ਵਿਯ ਸਕਲਸਰੀਰੇਨੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਪਲੋਕੇਸਿ , ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਪਨ, ''ਨ ਵਾਯੰ ਦੂਸੀ ਮਾਰੋ ਮਤ੍ਤਮਞ੍ਞਾਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਅਯੰ ਦੂਸੀ ਮਾਰੋ ਪਾਪੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨੇਵ ਪਮਾਣੰ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਕਾਸੀਤਿ।

ਸਹਾਪਲੋਕਨਾਯਾਤਿ ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਪਲੋਕਨੇਨੇਵ ਸਹ ਤਙ੍ਖਣਞ੍ਞੇਵ। **ਤਮ੍ਹਾ ਚ ਠਾਨਾ ਚਵੀ**ਤਿ ਤਮ੍ਹਾ ਚ ਦੇਵਟ੍ਠਾਨਾ ਚੁਤੋ, ਮਹਾਨਿਰਯੰ ਉਪਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਵਮਾਨੋ ਹਿ ਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਿਤੋ ਚਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਸਵਤ੍ਤਿਦੇਵਲੋਕੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚੁਤੋ, ''ਸਹਾਪਲੋਕਨਾਯਾ''ਤਿ ਚ ਵਚਨਤੋ ਨ ਭਗਵਤੋ ਅਪਲੋਕਿਤਤ੍ਤਾ ਚੁਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਚੁਤਿਕਾਲਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੇਤੰ। ਉਲ਼ਾਰੇ ਪਨ ਮਹਾਸਾਵਕੇ ਵਿਰਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਕੁਦਾਰਿਯਾ ਪਹਟੰ ਵਿਯਸ੍ਸ ਆਯੁ ਤਤ੍ਥੇਵ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਤਯੋ ਨਾਮਧੇਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੀਣਿ ਨਾਮਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਛਫਸ੍ਸਾਯਤਨਿਕੋ**ਤਿ ਛਸੁ ਫਸ੍ਸਾਯਤਨੇਸੁ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ।

ਸਙ੍ਕੁਸਮਾਹਤੋਤਿ ਅਯਸੂਲੇਹਿ ਸਮਾਹਤੋ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵੇਦਨਿਯੋ**ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਵੇਦਨਾਜਨਕੋ। **ਸਙ੍ਕੁਨਾ ਸਙ੍ਕੁ ਹਦਯੇ ਸਮਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਯਸੂਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਯਸੂਲੰ ਹਦਯਮਜ੍ਝੇ ਸਮਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਿਰ ਨਿਰਯੇ ਉਪਪਨ੍ਨਾਨੰ ਤਿਗਾਵੁਤੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਹੋਤਿ, ਥੇਰਸ੍ਸਾਪਿ ਤਾਦਿਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਹਿ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਤਾਲਕ੍ਖਨ੍ਧਪਮਾਣਾਨਿ ਅਯਸੂਲਾਨਿ ਆਦਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਾਨਿ ਸਜੋਤਿਭੂਤਾਨਿ ਸਯਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ, – ''ਇਮਿਨਾ ਤੇ ਠਾਨੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਾਪੰ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਪੂਵਦੋਣਿਯੰ ਪੂਵੰ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹਦਯਮਜ੍ਝੰ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ, ਪਣ੍ਣਾਸ ਜਨਾ ਪਾਦਾਭਿਮੁਖਾ ਪਣ੍ਣਾਸ ਜਨਾ ਸੀਸਾਭਿਮੁਖਾ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ

ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਸ੍ਸਸਤੇਹਿ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਸ੍ਸਸਤੇਹਿ ਹਦਯਮਜ੍ਝੰ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਵੁ**ਟ੍ਠਾਨਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਾਕਵੁਟ੍ਠਾਨਵੇਦਨੰ। ਸਾ ਕਿਰ ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਵੇਦਨਾਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤਰਾ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ਹਿ ਸਿਨੇਹਪਾਨਸਤ੍ਤਾਹਤੋ ਪਰਿਹਾਰਸਤ੍ਤਾਹੰ ਦੁਕ੍ਖਤਰੰ, ਏਵੰ ਮਹਾਨਿਰਯਦੁਕ੍ਖਤੋ ਉਸ੍ਸਦੇ ਵਿਪਾਕਵੁਟ੍ਠਾਨਵੇਦਨਾ ਦੁਕ੍ਖਤਰਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਚ੍ਛਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਸੀਸਞ੍ਹਿ ਵਟ੍ਟੰ ਹੋਤਿ, ਸੂਲੇਨ ਪਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਰੋ ਠਾਨੰ ਨ ਲਭਤਿ ਪਰਿਗਲਤਿ, ਮਚ੍ਛਸੀਸੰ ਆਯਤੰ ਪੁਥੁਲੰ, ਪਹਾਰੋ ਠਾਨੰ ਲਭਤਿ , ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾ ਸੁਕਰਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪੰ ਸੀਸੰ ਹੋਤਿ।

੫੧੩. ਵਿ**ਧੁਰੰ ਸਾਵਕਮਾਸਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਵਿਧੁਰੰ ਸਾਵਕੰ ਘਟ੍ਟਯਿਤ੍ਵਾ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਵੇਦਨਾਜਨਕਾ। **ਈਦਿਸੋ ਨਿਰਯੋ ਆਸੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਨਿਰਯੋ ਦੇਵਦੂਤਸੁਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਕਣ੍ਹ-ਦੁਕ੍ਖੰ ਨਿਗਚ੍ਛਸੀ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਕ-ਮਾਰ, ਦੁਕ੍ਖੰ ਵਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਸਿ। **ਮਜ੍ਝੇ ਸਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਉਦਕੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਵਿਮਾਨਾਨਿ ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਤਿਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਯ ਵਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ, ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ ਜਲਿਤਨਲ਼ਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਚ ਨੇਸੰ ਅਚ੍ਚਿਯੋ ਜੋਤਨ੍ਤਿ, ਪਭਸ੍ਸਰਾ ਪਭਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਵਿਮਾਨੇਸੁ ਨੀਲਭੇਦਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਤ੍ਤਵਣ੍ਣਾ ਅਚ੍ਛਰਾ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਯੋ ਏਤਮਭਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਏਤੰ ਵਿਮਾਨਵਤ੍ਥੁੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਵਿਮਾਨਪੇਤਵਤ੍ਥੁਕੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਪਯੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਪਾਸਾਦਕਮ੍ਪਨਸੁਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੰ। **ਯੋ ਵੇਜਯਨ੍ਤੰ ਪਾਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਚੂਲ਼ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੰ। **ਸਕ੍ਕੰ ਸੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਤੇਨੇਵ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੰ। **ਸੁਧਮ੍ਮਾਯਾਭਿਤੋ ਸਭ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਧਮ੍ਮਸਭਾਯ ਸਮੀਪੇ, ਅਯੰ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਸੁਧਮ੍ਮਸਭਾਵ, ਨ ਤਾਵਤਿੰਸਭਵਨੇ। ਸੁਧਮ੍ਮਸਭਾਵਿਰਹਿਤੋ ਹਿ ਦੇਵਲੋਕੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਭਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦੀਹਿ ਸਾਵਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਸ੍ਸ ਤੇਜੋਧਾਤੁੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਓਭਾਸੰ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਮਯੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਸੁਧਮ੍ਮਾਯ ਦੇਵਸਭਾਯ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ, – ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਕੋਚਿ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਏਵੰਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ। ਯੋ ਇਧ ਆਗਨ੍ਤੁੰ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਣਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਮਞ੍ਞਾਯ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤੇਜੋਧਾਤੁੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾਦੀਨੰ ਆਗਮਨੰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਤੇਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਦਿਸਾਸੁ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ, ਸਕਲਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ ਏਕੋਭਾਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਸਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ, ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਨੇਕਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਮਗ੍ਗਫਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਿਮਾ ਗਾਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸੋ ਪਨਾਯਮਤ੍ਥੋ ਅਞ੍ਞਤਰਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਵਿ**ਮੋਕ੍ਖੇਨ ਅਫਸ੍ਸਯੀ**ਤਿ ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਫੁਸਿ। ਵ**ਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੰ। **ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਾਨਞ੍ਚ ਦੀਪੰ। **ਯੇ ਚ ਭੂਮਿਸਯਾ ਨਰਾ**ਤਿ **ਭੂਮਿਸਯਾ ਨਰਾ** ਨਾਮ ਅਪਰਗੋਯਾਨਕਾ ਚ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਕਾ ਚ। ਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਫੁਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਯੰ ਪਨ ਅਤ੍ਥੋ ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਦਮਨੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਇਦ੍ਧਿਕਥਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੰ। **ਅਪੁਞ੍ਞੰ ਪਸ**ਵੀਤਿ ਅਪੁਞ੍ਞੰ ਪਟਿਲਭਿ। **ਆਸੰ ਮਾ ਅਕਾਸਿ ਭਿਕ੍ਖੂਸੂ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹੇਸੇਮੀਤਿ ਏਤੰ ਆਸੰ ਮਾ ਅਕਾਸਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਾਰਤਜ੍ਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਸਟ੍ਠਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।